

Årsredovisning 2015

*Casper von Koskull, vd och
koncernchef, och Torsten Hagen
Jørgensen, Group COO och
ställföreträdande koncernchef*

Kundvision:

Lätt att ha att göra med...

... relevant och kompetent...

... var som helst och när som helst...

*... där de personliga och digitala
relationerna gör Nordea till
den trygga, tillförlitliga partnern*

Innehåll

Ledande plattform 2

Vd-ord 4

Nordea månar om aktieägarvärdet 6

Affärsområden 8

Nordeaaktien och kreditbetyg 21

Våra medarbetare skapar framtiden 24

Hållbarhet 25

Förvaltningsberättelse

Finansiell översikt 2015 26

Affärsområdesresultat 30

Risk-, likviditets- och kapitalhantering 33

Bolagsstyrningsrapport 46

Ersättningar 53

Förslag till vinstdisposition 57

Redovisning

Finansiella rapporter, koncernen 58

Noter till koncernens redovisning 70

Finansiella rapporter, moderföretaget 164

Noter till moderföretagets redovisning 173

Årsredovisningens undertecknande 211

Revisionsberättelse 212

Organisation

Koncernstruktur 213

Styrelse 214

Koncernledning 216

Nordeas organisation 217

Årsstämma 218

Finansiell kalender 218

Årsredovisningen innehåller förutsägelser som avspeglar ledningens aktuella syn på vissa framtida händelser och på potentiellt finansiellt resultat. Även om Nordea bedömer att förutsägelseerna grundar sig på rimliga förväntningar kan inga garantier ges för att förväntningarna visar sig korrekta. Utfallet kan alltså avvika markant från förutsägelseerna, till följd av en rad faktorer såsom: (i) den makroekonomiska utvecklingen, (ii) förändringar i konkurrensförutsättningarna, (iii) förändringar i regelverk och andra statliga åtgärder, och (iv) förändringar i räntenivån och valutakurser. Denna rapport ska inte tolkas som att Nordea åtagit sig att revidera dessa förutsägelser utöver vad som krävs av gällande lag eller börsbestämmelser, om och när omständigheter uppstår som medför förändringar jämfört med tidpunkten när förutsägelseerna gjordes.

Nordens största och mest diversifierade retailbank

Retail Banking

"Retail Banking utvidgar nu konceptet med relationsbank till sina digitala kanaler för att spegla förändringarna i kundernas beteende." **sidan 9**

Nordens ledande storföretagsbank

Wholesale Banking

"Stärkta kundrelationer som bygger på kärnkapaciteter och vinnande kultur." **sidan 13**

Störst inom private banking, kapitalförvaltning och liv- och pensionsprodukter

Wealth Management

"Visionen är att erkännas som den ledande kapitalförvaltaren på alla nordiska marknader, med global räckvidd och global kapacitet." **sidan 17**

Ledande plattform

Distributionsnät och plattform i Norden

Kundrelationer och marknadsposition

Privatkunder Antal kundrelationer (mn)	Privatkunder Marknadsposition
10,2	#1
Totalt:	

Företag och institutioner Antal kundrelationer ('000)	Företag och institutioner Marknadsposition
590	#1
Totalt:	

Nordea har en överlägsen kundbas och en unik position i Norden

Best Private Bank in the Nordics
The Banker

Best Investment Bank Nordic Region, Global Finance

Bank of the Year in Western Europe, The Banker

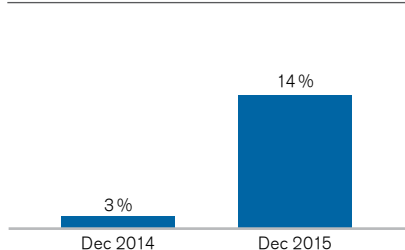
Best Foreign Exchange Provider Nordic Region
Global Finance

Best ESG investment process in Europe
Capital Finance International

Kapacitet som skapar kundvärde

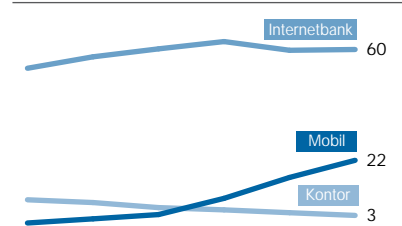
Nordea har ledande kapacitet inom finansiella tjänster, med leverans i de kanaler som kunden föredrar

Rådgivningsmöten online¹

1) Onlinemötenas andel av totala antalet möten, exkl företagskunder

Transaktioner, miljoner²

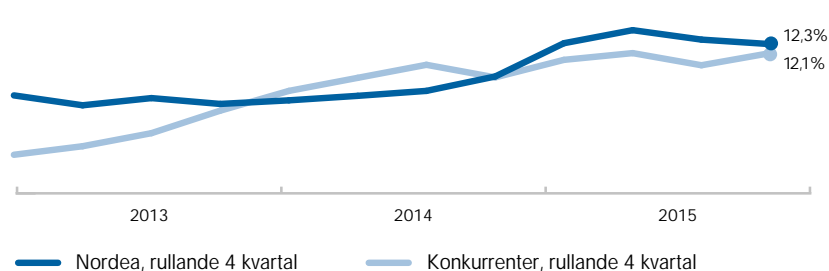

2) Kv3 2010 -kv3 2015

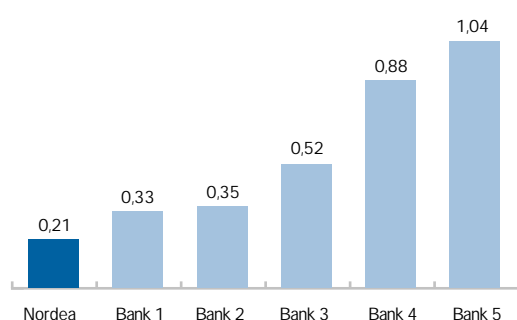
Nordea är den mest diversifierade banken i Norden, med stark kapitaltillväxt

Relativ ROE-utveckling¹

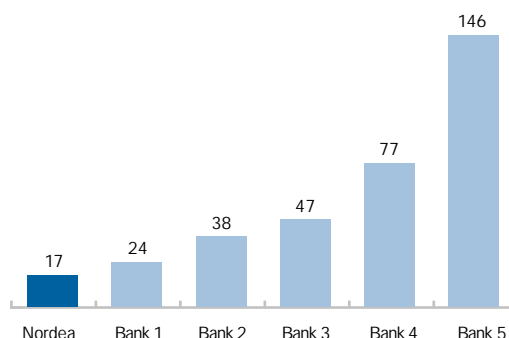
Nordea har levererat konkurrenskraftig avkastning, med den lägsta risken i Norden, tack vare en väl diversifierad verksamhet.

Kärnprimärkapitalrelation, kvartalsvis volatilitet²

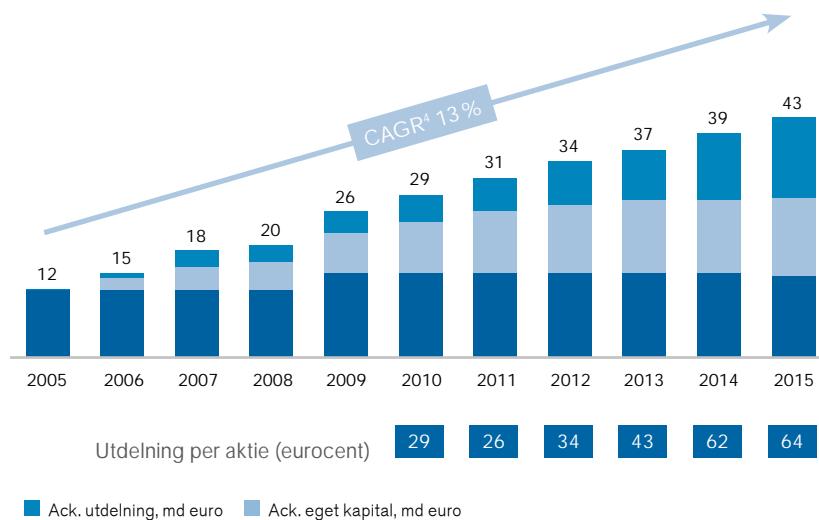

Resultat, kvartalsvis volatilitet³

Kapital- och utdelningstillväxt

Nordea har oavbrutet genererat nytt kapital och samtidigt ökat utdelningarna under det senaste årtiondet.

1) 2013 – 2015.

2) 2006 – 2015. Beräknat som volatilitet i kärnprimärkapitalrelationen mellan kvartalen, justerat för att bortse från volatilitets-effekten vid de tillfällen när kärnprimärkapitalrelationen ökar mellan kvartalen.

3) 2006 – 2015.

4) Justerat för nyemission om 2,5 md euro 2009. Eget kapital-delen motsvarar eget kapital vid periodens slut, med avdrag för årets utdelning. Inget antagande om återinvesterad utdelning.

”Min vision för framtidens Nordea är en bank som är individuellt anpassad och relevant för varje kund”

Mot Ett Nordea

– en flexibel och stark bank engagerad i kunderna

Bästa aktieägare

Vi har under de senaste åren skapat en av Europas stabilaste banker, med en stark grund så att vi kan möta våra kunder och fullgöra vår roll i samhället. Nordea redovisade för 2015 återigen ett robust resultat och levererade samtidigt i enlighet med vår strategiska agenda. Vi vet alla att vår sektor står inför den största omvandlingen i bankhistorien, en omvandling som drivs av förändrat kundbeteende, ny teknik och nya regelverk. Men vi har lagt grunden med finansiell styrka och stabilitet så att banken ska klara dessa utmaningar. Under de kommande åren ska vi ta de steg som krävs för att bli Ett Nordea – en digital, flexibel, effektiv och robust bank som fullt ut drar nytta av sin storlek

och den enorma kapaciteten hos sina 30 000 medarbetare. En bank vars kunder upplever alla fördelar med vår samlade expertis och vårt engagemang via betydligt mer anpassade och smarta tjänster.

Ett utmanande 2015

Det gångna året var en utmaning, med exceptionellt låga och rentav negativa räntor, geopolitiska spänningar och marknadsturbulens. Det var också ett år då de nordiska ekonomierna utvecklades åt olika håll. Sverige noterade återigen en tillväxt bland de högsta i Europa, medan Finland kämpade för att hitta tillbaka till tillväxtspåret. Norge upplevde en avmattning, huvudsakligen i offshore-ekonomin, medan Danmark

uppvisade en bättre tillväxt, med fastighetspriser som är tillbaka på samma nivå som före krisen.

Mot bakgrund av dessa marknadsförhållanden är det glädjande att kunna redovisa en intäktsökning på 3 procent i lokala valutor och exklusive engångsposter. Vi lyckades också sänka kostnaderna till 4,7 md euro, vilket är i linje med vårt mål. Därmed förbättrades K/I-talet till vårt lägsta hittills: 47 procent. Kreditkvaliteten förbättrades under året till den bästa nivån sedan 2007. Som en följd ökade rörelseresultatet med 7 procent, till en ny toppnotering, och avkastningen på eget kapital förbättrades till 12,3 procent.

Vi vann också erkännande för vårt arbete. Våra robusta prestationer upp-

märksammades internationellt av The Banker genom priset för "Best Bank in Western Europe 2015" i december, för att nämna en utmärkelse bland många under 2015.

Kunderna väljer digitalt

Även under 2015 gjorde digitaliseringen ett stort avtryck i vår verksamhet inom Retail Banking. Användningen av våra online- och mobilbankslösningar ökar fortfarande snabbt, både bland våra privat- och företagskunder. Inte bara vardagsärenden utförs alltmer online. Kunderna uppskattar också möjligheten att ha onlinemöten. Idag hålls ett av sju rådgivningsmöten online.

Vi utvecklar hela tiden nya tjänster och funktioner. Ett exempel är den funktion som lanserades under fjärde kvartalet i vår mobilbanksapp, där våra kunder med endast ett enkelt tryck på skärmen får tillgång till personlig rådgivning. Införandet av onlinekontor och onlinemöten under året är ytterligare exempel på ökad tillgänglighet och bekväma erbjudanden till våra kunder. För 2016 höjer vi våra ambitioner ytterligare och nästan fördubblar våra investeringar i nya digitala lösningar för företags- och privatkunder. Bland annat ska vi skapa två utvecklingscenter i Finland och Danmark, som uteslutande arbetar med digital utveckling.

Ledande bland företag och institut

Under 2015 befäste affärsområdet Wholesale Banking sin ställning som den ledande affärspartnern för företag och institutioner i Norden. Genom framgångsrikt arbete under de senaste åren har man etablerat sig som en av de ledande på alla nordiska marknader och som nummer ett i Norden totalt. Bland flera utmärkelser baserade på kundenkäter utsågs Nordea till "Best Equity Research and Brokerage" i Norden av TNS SIFO Prospera.

Även inom Wholesale Banking digitaliserar vi våra tjänster i syfte att skapa effektiva onlineflöden för våra kunder. Den tredje generationen av vår e-Markets-plattform erbjuder nu ett nytt användargränssnitt, nya alternativ för självbetjäning samt flexibilitet med erbjudanden i mobilen.

Fortsatt tillväxt för internationell fondförsäljning

Inom Wealth Management var den internationella försäljningen av Nordeas fonder större än den i Norden

under fjärde kvartalet. Nordea var det åttonde största fondbolaget i Europa 2015, sett till nyförsäljning.

Inom Private Banking och Asset Management präglades året av de låga räntorna. Ränteläget gör det svårt att uppnå tillfredsställande placeringsresultat utan alltför stora risker, vilket fick många kunder att söka efter stabil avkastning till låg risk. Här visade sig vår erfarenhet av att hantera risker och nå avkastning som överensstämmer med kundernas förväntningar och riskprofiler vara värdefull, och detta uppskattades av kunderna. Även inom detta affärsområde blev vi uppmärksammade. Nordea Private Banking fick utmärkelsen "Best Private Bank" i Norden av The Banker.

Inom Life & Pensions kunde vi notera ett nytt rekord. Våra bruttopremieintäkter nådde nya höjder, främst tack vare Nordeas kontorsnät, som svarade för 75 procent av försäljningen.

Vårt ansvar och vår roll i samhället

Vi vet att vår storlek och kapacitet också medför att vi har särskilda skyldigheter som företag och finansinstitut i vårt samhälle. Självklart är vi fast beslutna att följa gällande regelverk och förhindra olagliga transaktioner, och vi fortsätter under 2016 att förstärka detta område. Det är absolut nödvändigt att regelefterlevnad blir en naturlig del av vår kultur och att vi alla, i varje enhet, vidtar de åtgärder som krävs.

Som en stor bank har vi i många avseenden ett ansvar gentemot samhället, och därför är det viktigt att vi i vårt dagliga arbete fokuserar på frågor som rör miljö, socialt ansvar och ägarstyrning. I december 2015 diskuterades de växande globala miljöproblemen vid COP21-mötet i Paris. Klimatförändringen hör till våra allra största risker, och att hantera den hör också till våra största ekonomiska möjligheter. Som ett första steg i Nordea upphörde Nordea Asset Management att investera i företag vars intäkter till mer än 75 procent härrör från försäljning av kolprodukter. Under 2015 beslutade Nordea också att bli ett koldioxidneutralt företag genom att kompensera för de egna operativa utsläppen.

2016–2018 – en förändringsperiod för att bli Ett Nordea

Allt aktieägarvärde skapas ur det värde vi erbjuder kunderna. De kom-

mande tre åren blir en förändringsperiod, där vi ska omvandla Nordea till en fullt ut digital bank. Förändringsarbetet drivs av förändrat kundbeteende, teknikskifte och även regelkrav.

Vi ska genomföra ett antal aktiviteter och investeringar under de kommande åren när vi trappar upp förändringsarbetet. Vi ska fortsätta övergången från fysisk till digital distribution, etablera onlinekontor och fokusera på verksamheten på befintliga hemmarknader. Och våra medarbetare ska fokusera ännu mer på att stödja den digitala utvecklingen.

Detta arbete kommer att utföras under 2016–2017 och ska börja ge effektivitetsförbättringar redan i slutet av 2016, så att vi kan fortsätta investera i kompetens, produkt-erbjudanden och IT.

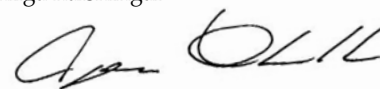
Som kommunicerades under 2015 arbetar Nordea med att förenkla sin legala struktur, där syftet är att göra om den norska, danska respektive finska banken till filialer till det svenska moderföretaget. Förberedelserna fortskrider enligt plan, och förslaget kommer att presenteras vid årsstämman i mars. Förändringarna i den legala strukturen förutsätter bland annat godkännande av berörda myndigheter och ett tillfredsställande resultat från diskussionerna med myndigheterna i respektive land.

Tillsammans med investeringarna i vår kärnbankplattform ska dessa förändringar resultera i en effektivare och enklare struktur och samtidigt minska den administrativa komplexiteten, till nytta för våra kunder, medarbetare och investerare.

Vi fortsätter att bygga ett ännu bättre Nordea

Min vision för framtidens Nordea är en bank som är individuellt anpassad och relevant för varje kund. En bank som når upp till vår ambition att ha de nöjdaste kunderna på alla våra marknader. Vi måste möta våra kunder både personligen och digitalt – på ett smidigt och enkelt sätt där vi utgår från deras önskemål. Ett Nordea, vår framtida digitala fabrik samt skickliga och engagerade medarbetare ska göra det möjligt för oss att bli just den banken.

Vänliga hälsningar

Casper von Koskull

Nordea månar om aktieägarvärdet

Nordea har under de senaste åren framgångsrikt levererat på sin plan för 2015 genom att bygga upp kapital och återetablera en hållbar avkastning för att klara de nya regelkraven. Nordea strävar fortsatt efter att skapa positiva kundupplevelser och erbjuda heltäckande finansiella lösningar till låg risk och på ett effektivt och diversifierat sätt.

Nordea har genomfört sin plan för 2015

Åtaganden i planen för 2015	Nordea har levererat (kv4 2012 jämfört med kv4 2015)
Stark kapitaltillväxt och utdelning av överskotts-kapital till våra aktieägare	Kapitaltillväxt på 8,4 md euro med kärnprimärkapitalrelation 16,5%. Årlig total tillväxt i utdelningen per aktie 23% ¹
Mål för avkastning på eget kapital på 13 procent till rådande räntenivå (15 % till normal räntenivå) med en kärnprimärkapitalrelation > 13 %	Avkastning på eget kapital 12,3%, 14,5% med kärnpr.kapitalrelation på 13%, intäkter från merförsäljning +15 % och kostnadsinitiativ genomförda
Stabilt resultat med hjälp av en väldiversifierad, stark och hållbar affärsmodell	Kreditförlustration på 14 punkter, lägre än det 10-åriga genomsnittet på 16 punkter

1) Under antagande om en utdelning för 2015 enligt föreslagna 0,64 euro per aktie.

Koncernen 2013 – 2015: resultat- och värdedrivande faktorer

Marknads-egenskaper	BNP-tillväxt	Räntenivå	Volatilitet	Reglering	Branschomvandling
	Låg	Låg	Låg	Hög	Hög
Försäljnings-drivande faktorer	Räntenetto	Avgifts- och provisionsnetto	K/I-tal ¹	Utlåning ⁴	Förvalt kapital ⁴
	-8 %	+15 %	-4 %-enheter	±0 %	+24 %
Värdedrivande faktorer	Prissättning	Nettoflöde förvalt kapital	Kostnad ^{1,2}	Kärnpr.kapitalrelation ⁴	Kreditförluster
	Konkurrenskraftig och disciplinerad	+34 md	-5,3 %	+1,6 %-enheter	-35 %
Värdeskapande	Marknadsposition	Avkastning ^{1,3}	Utdelningstillväxt		
	Nr 1 eller starkt ställning på alla marknader	+2,2 %-enheter	+49 %		

1) Exkl. engångsposter.

2) Exkl. valutakurseffekter, oväntade ökning i prestationsbaserade löner och ytterligare kostnader för att uppfylla regelkraven som inte ingick i den ursprungliga planen för 2015.

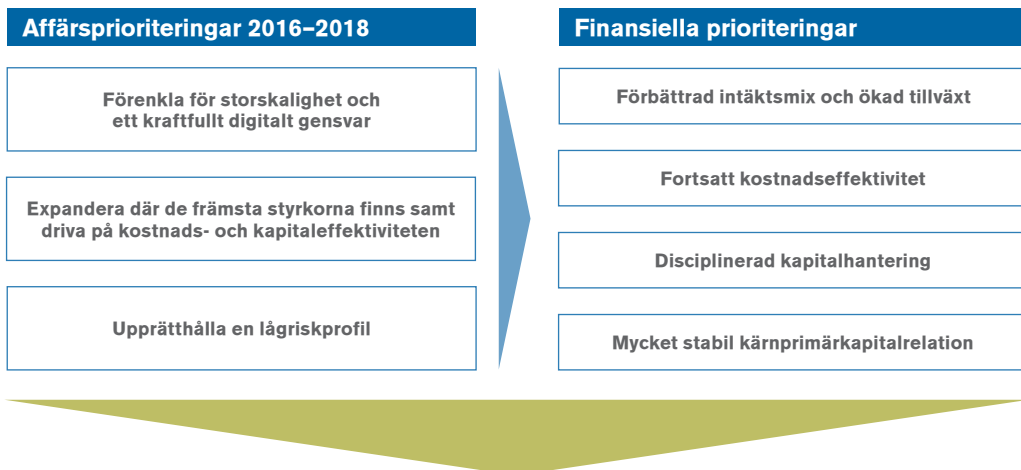
3) Under antagande om ett oförändrat kärnprimärkapitalkrav och justerat för engångsposter.

4) Periodens slut 2015 resp. 2013.

Strategisk riktning 2016–2018

Nordea har en tydlig strategisk riktning baserad på sina främsta styrkor. Fokus ligger på ökad effektivitet och på att skapa framtidens relationsbank.

Marknadsåtaganden och finansiella prioriteringar 2016–2018

	Koncernens finansiella mål 2016–2018	
Stark kapitaltillväxt och kapitaleffektivitet , med utdelning av överskottskapital till aktieägarna	Utdelningspolicy	Att upprätthålla en stark kapitalposition i linje med bankens kapitalpolicy. Ambitionen är att nå en årlig ökning av utdelningen per aktie
Avkastning på eget kapital (ROE) över genomsnittet för nordiska konkurrenter	Kapitalpolicy	Kapitalbuffert på 50–150 punkter utöver myndigheternas kärnprimärkapitalkrav
	Avkastning på eget kapital (ROE)	ROE över genomsnittet för nordiska konkurrenter ¹
Upprätthålla en lågriskprofil baserad på en aktivt skött och motståndskraftig verksamhet	Kostnader	Årlig total kostnadstillväxt ² <1 %
	REA	I stort sett oförändrat

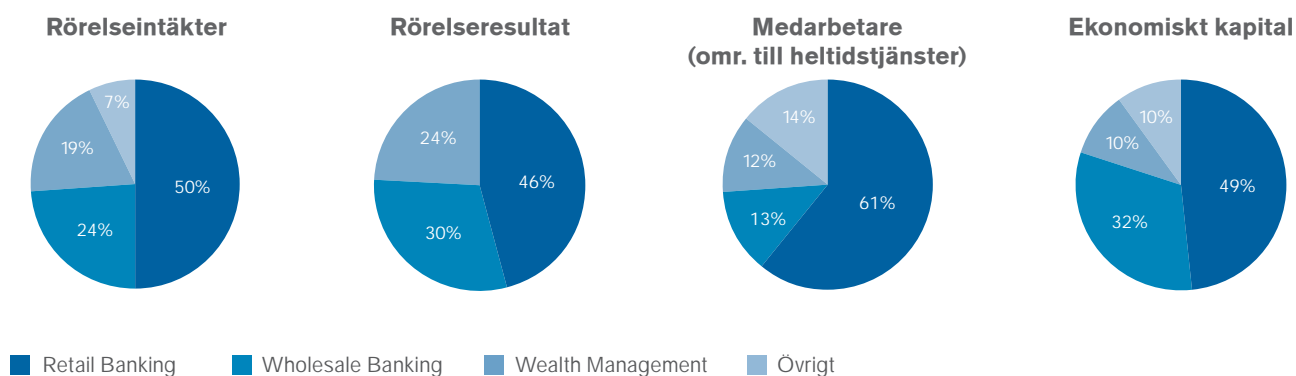
1) Viktat för att spegla Nordeas geografiska mix i Norden.

2) Exklusive valutaeffekter och prestationsbaserade löner.

Affärsområden

De tre huvudsakliga affärsområdena har utformats för att stödja relationsstrategin för respektive kundsegment. Genom att ha en gemensam verksamhetsmodell och en komplett värdekedja säkerställer vi optimal leverans samtidigt som vi skapar mer tid för kundkontakter och kortar ledtiden för att ta fram nya produkter och tjänster.

Affärsområdenas bidrag 2015

Retail Banking

- Ledande nordisk retailbank
- Kraftigt ökad rörelseresultat trots betydande inverkan från negativa räntor
- Ett av sju rådgivningsmöten hålls online
- Långsiktig ambition att bli nummer 1 sett till lönsamhet och kund- och personalnöjdhet
- Rådgivning – när som helst, var som helst
- Digitala upplevelser – anpassade efter kundens behov och önskemål
- Effektivitet och skalfördelar – en gemensam nordisk modell

Wholesale Banking

- Nordens ledande storföretagsbank
- God avkastning trots tuffa marknadsförhållanden och skarp konkurrens
- Allt mer digitaliserat och fortsatt utveckling av e-Markets
- Starka långsiktiga kundrelationer
- Mervärde i rådgivningen och hög kapacitet inom kapitalmarknadsfinansiering

Wealth Management

- Störst i Norden inom private banking, kapitalförvaltning och liv- och pensionsprodukter
- Starkaste resultatet någonsin när resultatet ökade till över 1 md euro
- Vårt erbjudande gav ett nettoflöde på 14,9 md euro under 2015
- Rådgivning och lösningar av högsta kvalitet
- Väldiversifierad och mindre kapitalkrävande verksamhet med hög tillväxt

Affärsområde
Retail Banking

Mads G Jakobsen, vice chef för Retail Banking, och Lennart Jacobsen, chef för Retail Banking.

Nordea har den största kundbasen bland alla finansinstitut i Norden och Östersjöregionen. Retail Banking har cirka 20 000 medarbetare som betjänar över 10 miljoner privatkunder och över 500 000 företagskunder, via kontorsnätet såväl som de digitala kanalerna på sju marknader. Alla medarbetare strävar efter sammanhängande och positiva kundupplevelser.

Affärsområdet utgörs av bankens retailverksamhet i Norden och Baltikum. Retail Banking erbjuder ett heltäckande urval finansiella tjänster och lösningar till alla kundgrupper i Norden, från hushåll till stora företag.

Genom solid och relevant rådgivning strävar vi efter att göra kunderna till helkunder hos oss. Retail Banking utvidgar nu konceptet med relationsbank till sina digitala kanaler för att spegla de snabba förändringarna i kundernas beteende.

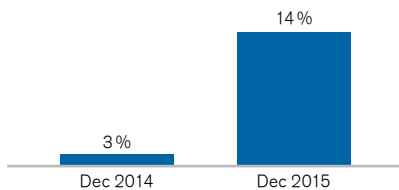
Affärsutveckling

Retail Bankings verksamhet håller på att omvandlas i grunden. Digitaliseringen i samhället gör att kundernas beteende och förväntningar ändras snabbt, både bland privat- och företagskunder. Användningen av våra online- och mobiltjänster ökar snabbt. Samtidigt fortsätter antalet manuella transaktioner på kontoren att minska.

Mot bakgrund av den här utvecklingen fortsatte vi under 2015 att göra banken enklare, bekvämare och mer lättillgänglig för våra kunder genom att till exempel:

- införa onlinekontor och onlinemöten för både företags- och privatkunder, vilket ytterligare stärker våra relationer med kunderna i alla kanaler.
- lansera en ny mobilbanksapp för företagskunder. Appen ger dem ekonomisk överblick och möjlighet att sköta större delen av sina dagliga bankärenden via mobilen medan de är på språng.

Rådgivningsmöten online¹

1) Onlinemötenas andel av totala antalet möten, exkl företagskunder

- införa nya och förbättrade funktioner i mobilbanken för privatkunder, exempelvis ett enkelt snabbval för att antingen ringa upp eller chatta med Nordea och få personlig rådgivning via mobilen.
- införa Touch ID för att logga in och skakning för att logga ut, vilket underlättar kontakten med oss.

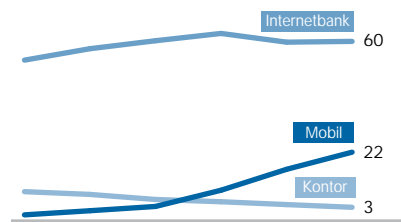
Samtidigt arbetar vi löpande med att bli mer relevanta för kunderna och stärka kundrelationerna genom god rådgivning och förbättrade verktyg som hjälper kunderna i deras stora beslut. Under 2015 utformade vi 686 000 spar- och investeringsplaner tillsammans med våra kunder.

2015 var också året när vi intensifierade samarbetet med startup-företag. Startup Accelerator är ett exempel på hur partners och startup-företag har involverats för att med gemensamma krafter ta fram nya, innovativa lösningar för våra kunder.

Resultat

Intäkterna sjönk med 6 procent, eller 4 procent i lokal valuta, jämfört med 2014. De negativa räntorna i Danmark, Sverige och euroländerna hade en betydande inverkan på räntenettet, som minskade med 9 procent, ner 7 procent i lokal valuta. Företagskundernas efterfrågan på finansiering var fortsatt dämpad, medan utlåningen till privatkunder steg, framför allt i Sverige och Norge. Inlåningen ökade med 2 procent under året. Avgifts- och provisionsintäkterna var i det närmaste oförändrade, medan nettoresultat av poster till verkligt värde utvecklades positivt, till följd av hög kundaktivitet på riskhanteringsområdet.

Kostnaderna minskade med 6 procent i lokala valutor, vilket är ett resultat av det fortlöpande arbetet med att förbättra effektiviteten i verksamheten och av omvandlingen av

Transaktioner, miljoner²

2) Kv3 2010-kv3 2015

kontorsnätet. Antalet anställda omräknat till heltidstjänster ökade något, vilket speglar den ökade ambitionen och takten i den digitala utvecklingen liksom skärpta krav inom compliance-området.

Riskenponeringsbeloppet var oförändrat i lokala valutor jämfört med 2014, och även ROCAR var stabilt på 14 procent.

Kreditkvalitet

Kreditförlusterna fortsatte att minska och kreditförlustrelationen uppgick till 14 punkter (19 punkter). Förbättringen i kreditkvaliteten märktes mest i Danmark och Norge, medan kreditförlusterna i Sverige och Finland ökade från föregående års väldigt låga nivåer.

Danmark

De negativa räntorna påverkade i hög grad räntenettet, men en fortsatt hög kundaktivitet under hela 2015 ledde till ett resultat före kreditförluster som nästan var i nivå med föregående år. Kostnaderna minskade med 10 procent och kreditförlusterna, som nästan halverats jämfört med 2014, var fortsatt sjunkande. Övergången till framtidens relationsbank fortsätter i hög takt, med ett snabbt stigande antal kunder som får service av allt fler onlinekontor.

Finland

Rörelseresultatet steg med 4 procent från föregående år, tack vare ökade intäkter såväl som minskade kostnader. Intäktsökningen kom huvudsakligen från bra försäljning av Markets-produkter, i synnerhet inom derivat och valuta. Antalet anställda omräknat till heltidstjänster fortsatte att minska, trots investeringar i onlinemöten och kundcenter. Trots Finlands fortsatt svaga ekonomi ökade ut- och inlåningsvolymerna stadigt under hela året, och kreditförlusterna förblev måttliga.

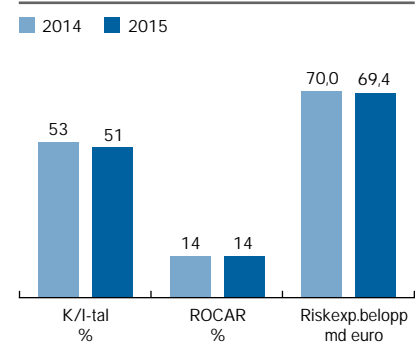
Norge

Det sjunkande oljeprisets förväntade negativa effekt på norsk ekonomi fick den norska kronan att försvagas ytterligare, vilket fick en betydande inverkan på intäkt- och kostnadsutvecklingen. Den höga kundaktiviteten höll i sig under 2015, vilket resulterade i en stabil tillväxt i affärsvolymerna på privatsidan. Intäkterna från merförsäljning fortsatte att öka, främst tack vare nettoresultat av poster till verkligt värde. Kostnaderna och antalet anställda omräknat till heltidstjänster minskade enligt plan. Kreditförlusterna minskade under 2015.

Sverige

Turbulensen i europeisk och internationell ekonomi resulterade i ytterligare press på de korta räntorna. Detta fick Riksbanken att införa negativ reporänta i början av 2015, och i slutet av året hade den sänkts till -0,35 procent. Detta satte hård press på räntenettet från inlåning. Samtidigt ökade kundernas intresse för placeringsprodukter, vilket ledde till rekordhög försäljning av dessa. På utlåningssidan förblev företagskundernas efterfrågan på finansiering måttlig, samtidigt som den hårda konkurrensen om nyutlåning bestod.

Nyckeltal

Banking Baltikum

Nordeas verksamhet i Baltikum redovisade ett starkt finansiellt resultat för 2015. Intäkterna ökade över hela linjen. Den tvåsiffriga ökningen av provisionsintäkterna härrörde från ett ökat antal transaktioner på både privat- och företagssidan. Valuta- och derivathandeln bidrog till ett ökat nettoresultat av poster till verkligt värde. Stigande inlåning och stabil utlåning innebar att in-/utlåningskvoten förbättrades markant, vilket säkerställer en effektivare och mer hållbar struktur i balansräkningen.

Strategiska fokusområden och värde drivande faktorer

Retail Bankings ambition på lång sikt är att vara nr 1 på var och en av våra marknader, mätt i lönsamhet samt kund- och medarbetarnöjdhet. Vi bygger vår nya strategi på en redan stark plattform: en relationsbankmodell med ett heltäckande tjänstutbud och en skalbar plattform som täcker hela Norden. Vi har den största räckvidden och kundbasen i Norden,

med bevisad kapacitet att nå starka och stabila resultat.

Nordea vill skapa värde genom att fokusera på tre strategiska områden:

- 1. Rådgivning** – var och när som helst
- 2. Digital upplevelse** – anpassad efter kundens behov och önskemål
- 3. Effektivitet och skalfördelar** – en gemensam nordisk modell.

Satsningar som ska göra oss till vinnare i framtiden

Stärka vår **rådgivning**, fokusera på merförsäljning och öka flexibiliteten för kunderna genom att erbjuda rådgivning, försäljning och service i digitala kanaler.

Bana väg för de bästa **digitala upplevelserna** genom att bygga en gemensam integrerad plattform och använda analyser för att öka relevansen och anpassa de digitala kontakterna till de enskilda kundernas behov och preferenser.

Uppnå **effektivitet och skalfördelar** genom att förenkla och digitalisera produkter och processer i alla länder, öka kapitaleffektiviteten och bygga framtidens plattformar.

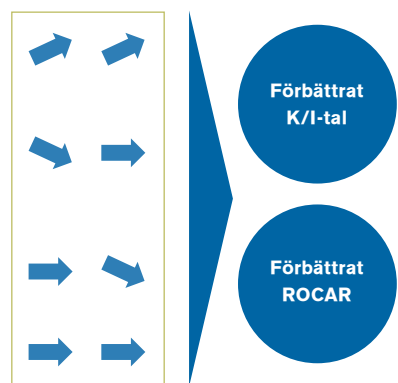

Skapa värde i Retail Banking

Skapa grundläggande förutsättningar att driva verksamheten på ett mer kostnads- och kapitaleffektivt sätt, förbättra K/I-talet och ROCAR och samtidigt bli mer relevanta för kunderna i varje kontakt.

Intäktsmix	<ul style="list-style-type: none"> Stärka rådgivningen Öka merförsäljningen
Kostnader	<ul style="list-style-type: none"> Modell för försäljning och tjänster online Automatisering och förenkling av processer Rensning i produktportföljen
Kapital	<ul style="list-style-type: none"> Prioritering av affärsmöjligheter
Risk	<ul style="list-style-type: none"> Väldiversifierad verksamhet Upprätthålla strikt riskhantering

Utsikter
Privat Företag

Affärsområde
Wholesale Banking

Erik Ekman, chef för Wholesale Banking.

Wholesale Banking erbjuder tjänster och finansiella lösningar till Nordeas största företagskunder och institutionella kunder. Affärsområdet innefattar hela värdekedjan, inklusive kund- och produktenheter liksom stödjande IT och infrastruktur. Detta banar väg för ett heltäckande erbjudande, med lösningar som anpassas till enskilda kunders behov.

Wholesale Banking har etablerat sig som en av de ledande på alla nordiska marknader och som nummer ett i Norden totalt. Detta understöds av konkurrenskraftiga produkter och en väl diversifierad affärsmix. Som ledande storföretagsbank i Norden har Nordea kapacitet att erbjuda sina kunder de bästa finansiella verktygen så att de kan optimera sin verksamhet och hantera sina risker.

Affärsutveckling

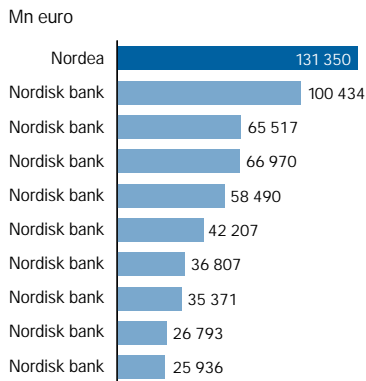
Wholesale Banking har den största kundstocken i Norden, med omkring 95 procent av alla storföretag och institutioner, och under hela 2015 fortsatte vi att bearbeta kundstocken och fokusera på vår ledande marknadskapacitet. Plattformen har visat sig väl anpassad för att betjäna kunder och tillvarata de möjligheter som finns.

Finansmarknaden präglades under året av kraftiga svängningar, förändrad mikrostruktur, minskad riskkapacitet och stora makroekonomiska händelser. Likviditeten minskade emellanåt även på marknader med traditionellt hög likviditet, vilket resulterade i ökade ränteskillnader och nyckfulla förhållanden. Allt detta ledde till högre efterfrågan på risksäkring jämfört med 2014. Särskilt bra gick det under första halvåret, framför allt på grund av stora marknadshändelser.

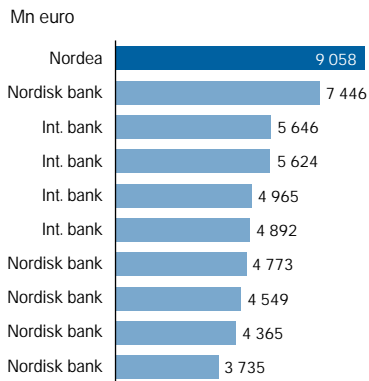
FICC fortsätter att digitalisera sina erbjudanden för att säkerställa effektiv prissättning och bra onlineflöden

Bred kundbas i Wholesale Banking

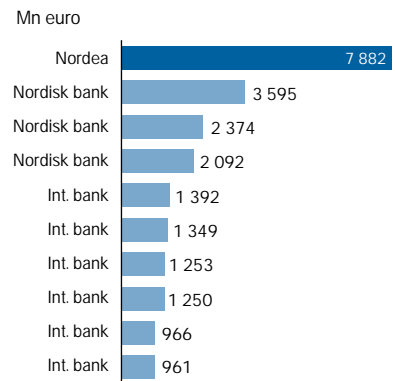
Nordisk aktiehandel¹, 2015

1) Endast nordiska konkurrenter ingår.
KÄLLA: NASDAQ OMX

Alla nordiska företagsobligationer och finansiella obligationer², Bookrunner 2015

2) Endast investment grade.
KÄLLA: DEALOGIC NORDIC FIXED INCOME REVIEW 2015

Nordiska syndikerade lån, Bookrunner 2015

KÄLLA: DEALOGIC

för befintliga och nya kunder i Norden och internationellt. Nya e-Markets Nexus erbjuder, utifrån kundernas behov och sätt att använda tjänsterna, självbetjäning för värdepappershandel och flexibla mobil-tjänster. Genom att fortsätta satsa på korta responstider och avancerade prisberäkningar kan FICC säkerställa fortsatt konkurrenskraft.

Aktivitetsnivån på den nordiska aktiekapitalmarknaden var fortsatt hög. Transaktionsvärdet var något högre än under 2014, och volymen för börsintroduktioner i Norden överträffade den tidigare rekordnoteringen från 2014. Nordea var rådgivare i ett antal transaktioner, och vi befäste därmed vår ställning som en ledande aktör på den nordiska aktiekapitalmarknaden. Även transaktionsvärdet inom fusioner och förvärv i Norden ökade jämfört med 2014, dock främst tack vare några få, stora affärer.

Nordea hade en fortsatt stark ställning som ledande arrangör av låne-transaktioner och obligationsemissioner i Norden. Totalt sett var de nordiska företagens upplåning på obligationsmarknaderna stabil jämfört med 2014. De var betydligt mer aktiva på den internationella euromarknaden, samtidigt som emissionerna i lokala valutor minskade. Efterfrågan på nordiska syndikerade lån minskade under 2015, jämfört med ett starkt 2014. Efter som börsintroduktioner har varit det vanligaste sättet för riskkapitalbolagen att sälja sina portföljbolag var också efterfrågan inom lånefinansiering något dämpad i Norden.

Aktiemarknaderna präglades under större delen av året av stora svängningar, och volymerna ökade jämfört

med 2014. De aktierelaterade intäkterna förbättrades inom samtliga produktområden efter föregående års kraftiga tillväxt.

Wholesale Banking uppmärksammades externt för sin ledande marknadskapacitet. Global Finance utsåg Nordea till "Best Investment Bank" och "Best Debt Bank" i Norden. Även aktiesidan uppmärksammades, bland annat när Greenwich utsåg Nordea till nummer 1 inom "Small & Mid Cap Nordic Equity Research".

Resultat

Intäkterna var oförändrade jämfört med föregående år och uppgick till 2 431 mn euro (i lokala valutor en ökning med 2 procent), främst till följd av ett förbättrat nettoresultat av poster till verkligt värde. Kostnaderna ökade med 1 procent jämfört med i fjol (upp 4 procent i lokala valutor). Fortsatt strikt resurshantering resulterade i ett lägre riskexponeringsbelopp och ett fortsatt konkurrenskraftigt K/I-tal på 36 procent.

Rörelseresultatet var 1 400 mn euro, och affärsområdets ROCAR uppgick till 13 procent.

Corporate & Institutional Banking

Intäkterna minskade från föregående år och uppgick till 1 420 mn euro. Räntenettet minskade med 11 procent, sedan inlåningsintäkterna tyngts av av negativa räntor. Tack vare skärpt fokus och strikt prioritering av affärsmöjligheter förblev utlåningsmarginalerna stabila, trots den hårda konkurrensen på marknaden. Avgifts- och provisionsintäkterna minskade med 11 procent jämfört med 2014, på grund

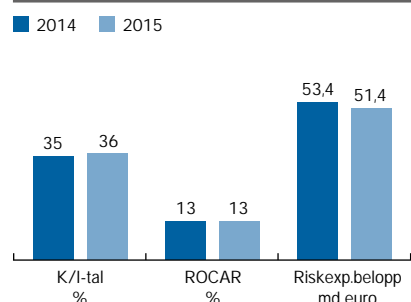
av det ringa antalet stora affärer och låg efterfrågan inom lånefinansierade utköp i hela Norden. Inom börsintroduktioner var aktiviteten emellertid högre än under 2014, framför allt under andra halvåret 2015. Stora svängningar på kapitalmarknaden ökade kundaktiviteten och efterfrågan på risksäkringsprodukter, framför allt under första halvåret. Som en följd av detta ökade nettoresultatet av poster till verkligt värde med 16 procent jämfört med 2014.

Affärerna med institutionella kunder fortsatte att öka under 2015 och intäkterna steg kraftigt jämfört med ifjol. Det var framför allt stora transaktioner med vissa internationella institut som bidrog till den ökade efterfrågan.

Shipping, Offshore & Oil Services

Intäkterna uppgick till 401 mn euro 2015, en ökning med 9 procent från året före. Ökningen var huvudsakligen hänförlig till stigande utlåning, till följd av en starkare dollar. Utlåningsmarginalerna och provisionsintäkterna var relativt stabila jämfört med fjolåret, medan kostnaderna minskade med 6 procent.

Nyckeltal

Banking Ryssland

Intäkterna uppgick till 247 mn euro 2015, en minskning med 10 procent från året före. Kostnaderna uppgick till 74 mn euro, ner 21 procent från året före, tack vare ökad effektivitet och förbättringar.

Till följd av det ansträngda geopolitiska läget skärptes strategin för den ryska verksamheten, med fokus på de största ryska företagen och internationella nordiska företag. All nyutlåning till bostäder stoppades och verksamheten anpassades därefter. Därutöver tillämpades en mer selektiv syn på alla nya affärer. Detta resulterade i en minskning av utlåningsportföljen under 2015.

Wholesale Banking, övrigt

Intäkterna från Wholesale Banking övrigt ökade jämfört med 2014. Wholesale Banking övrigt är det resterande resultatet som inte allokeras till kundenheter. Hit hör oallokerade intäkter från Capital Markets och International Divisions. Resultatet inkluderar även en extra likviditetspremie för långfristig ut- och inlåning inom Wholesale Banking.

Strategiska fokusområden och värde drivande faktorer

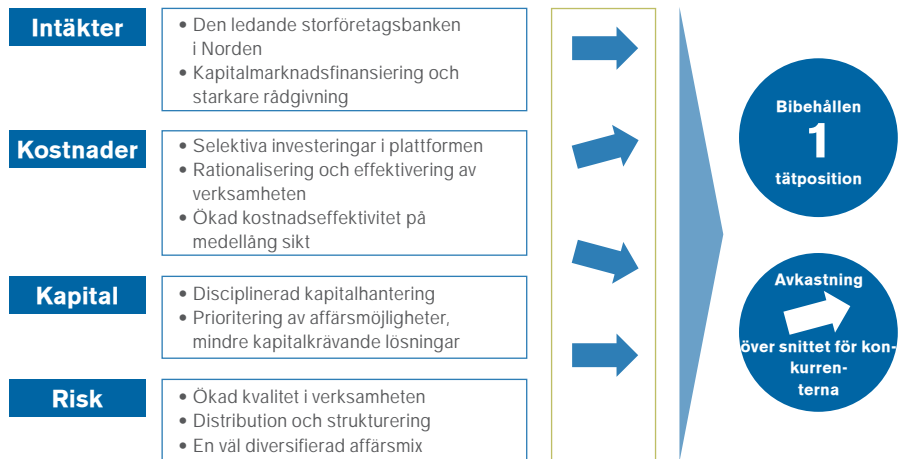
Wholesale Banking fortsätter på den inslagna vägen. Arbetet har hela tiden

varit inriktat på att få organisationen på plats, samtidigt som vi omvandlar affärsmodellen och kulturen. Visionen är att ytterligare befästa vår ställning som den ledande storföretagsbanken i Norden, med global relevans och lokal närvaro. Wholesale Banking har som ambition att bli tillräckligt stor för vara relevant i fråga om kompetens och kvalitet, och tillräckligt nära för att kunna möta kunderna där de är och etablera starka, betydelsefulla relationer. Strategin handlar i grunden om att utveckla långsiktiga relationer och hela tiden skapa mervärde för kunderna när vi stödjer deras verksamhet.

Styra mot avkastning

Wholesale Banking fokuserar på kapitalavkastning och på att bygga vidare på vår ledande ställning bland kunderna i Norden. Vi söker kontinuerligt efter nya möjligheter att förbättra avkastningen och överträffa konkurrenterna. Tyngdpunkten ligger på kapital för att stödja en sund avkastning.

Wholesale Banking har under en längre tid lyckats omfördela kostnader för att skapa värde och samtidigt löpande säkerställa en stark plattform. Detta resulterar i effektivitetsökningar i linje med förenklingsinitiativet, men på kort sikt kommer arbetet med att stärka plattformen att prioriteras.

Bygga vidare på vår tätt position

Wholesale Banking prioriterar genomförande, fortsatta förbättringar och närhet till kunderna. Fokus ligger på att bli relevantare för kunderna genom strategiska förstärkningar av plattformen och vår kapacitet.

Wholesale Banking bedriver en stor och komplex verksamhet, och det är kultur, kapacitet och talang som håller samman helheten. Tillsammans säkerställer de framtrörelse, flexibilitet och höga ambitioner. De har sitt ursprung i våra medarbetare och ska säkerställa att Wholesale Banking behåller sin ledande ställning i Norden.

Affärsområde
Wealth Management

Gunn Wærsted, chef för Wealth Management till den 1 februari 2016, och Snorre Storset, biträdande chef för Wealth Management och chef för Wealth Management från den 1 februari 2016.

Wealth Management erbjuder högklassiga placerings-, spar- och riskhanteringslösningar till förmögna privatkunder och institutionella placerare.

Affärsområdet utgörs av:

Private Banking – betjänar kunder från 80 kontor runtom Norden samt i Luxemburg, Zürich och Singapore.

Asset Management – ansvarar för aktivt förvaltade fonder och diskretionära mandat för institutionella kunder.

Life & Pensions – förser kunderna med ett heltäckande urval pensions-, kapitalförsäkrings- och riskprodukter.

Wealth Management är störst i Norden inom private banking, liv- och pensionsprodukter och kapitalförvaltning. Wealth Management har cirka 3 600 anställda, varav cirka 500 arbetar utanför Norden, främst i Europa.

Affärsutveckling

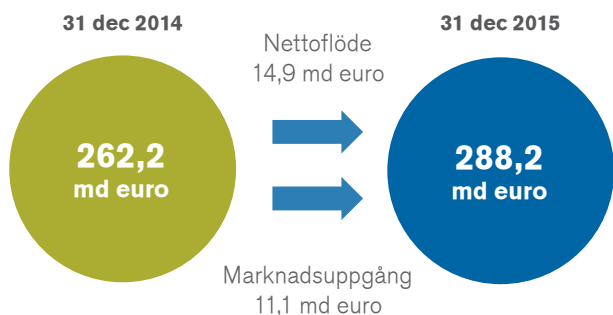
Finansmarknaden präglades under 2015 av fortsatt låga räntor och kraftiga svängningar. Marknadssvängningarna orsakades av osäkerhet om flera makroekonomiska faktorer, bland annat amerikanska centralbankens räntepolitik, Greklandskrisen och den ekonomiska avmattningen i Kina. Trots detta hade Wealth Management ett stabilt nettoinflöde av tillgångar, tack vare erbjudanden som visade sig motståndskraftiga i det rådande ekonomiska läget.

Nordeas förvaltade kapital steg till 288,2 md euro, upp 26,0 md euro eller 10 procent från 2014. Ökningen härrörde från ett nettoflöde på 14,9 md euro och en värdeökning på 11,1 md euro. Alla verksamheter bidrog positivt till nettoflödet.

Private Banking-kundernas efterfrågan på diskretionär kapitalförvaltning steg ytterligare under 2015. Det är svårt att uppnå en tillfredsställande avkastning utan att ta alltför stor risk

Starkt nettoflöde bidrog till volymtillväxt

i dagens låga ränteläge. Med diskretionär förvaltning kan kunderna därför dra nytta av Nordeas placeringsprocess där risknivåerna hanteras noggrant för att matcha möjlig avkastning med kundernas förväntningar och riskprofiler.

Asset Management fortsätter att redovisa hög försäljning och höga intäkter i samtliga kundsegment. I rådande marknadsläge vill kunderna ha stabil avkastning till låg risk. Exempelvis hade Nordea Stable Return Fund ett av de högsta nettoinflödena i Europa 2015.

Bruttopremieintäkterna inom Life & Pensions fortsatte att överträffa rekordnivåerna från året före. Den gynnsamma utvecklingen drevs av försäljningen via kontorsnätet. Marknadsräntebaserade produkter och riskprodukter svarade tillsammans för 89 procent av bruttopremieintäkterna, vilket medförde ökad kapitaleffektivitet i det förvaldade kapitalet som helhet. De marknadsräntebaserade produkternas andel av förvaltad kapital ökade till 58 procent, upp från 52 procent 2014.

Under 2015 uppmärksammades Wealth Management för sitt fortsatta arbete med att skapa positiva kundupplevelser och högkvalitativa lösningar. Till exempel fick Nordea Private Banking utmärkelsen "Best Private Bank in the Nordics" av The Banker. Även Asset Management och Life & Pensions fick ta emot utmärkelser för sina erbjudanden under året.

Resultat

Intäkterna var 1 929 mn euro under 2015, upp 14 procent från förra året, upp 15 procent i lokala valutor. Ökningen beror i hög grad på de avsevärt ökade intäkterna i Asset Managements verksamhet.

Kostnadsökningen begränsades till 2 procent från förra året, till följd av framgångsrik kostnads hantering. Tack vare ökade intäkter och en begränsad kostnadsökning uppgick rörelseresultatet till 1 127 mn euro, upp 25 procent från 2014. Fortsatt fokus på kapitaleffektivitet har resulterat i en ROCAR på 37 procent, en förbättring med 5 procentenheter jämfört med 2014.

Private Banking

Intäkterna under 2015 uppgick till 569 mn euro, upp 5 procent från 2014 och det starkaste året hittills för Private Bankings verksamhet. Intäktsökningen stöddes av högre återkommande intäkter från ett ökat förvaltad kapital i fonder och livprodukter. Minskade inlåningsmarginaler påverkade intäkterna negativt, medan tillväxten i den underliggande affärsverksamheten var väldigt god. Nettoflödet uppgick till 4,6 md euro, vilket motsvarar 5 procent av förvaltad kapital. Antalet kunder steg med 4 procent. Detta i kombination med en fortsatt strikt kostnadskontroll och en rad förenklingsinitiativ gav ett rörelseresultat på 219 mn euro, upp 15 procent från 2014.

Asset Management

Intäkterna uppgick till 767 mn euro under 2015, en ökning med 28 procent

Priser

Best Private Bank in the Nordics
The Banker

Best ESG Investment process in Europe
Capital Finance International

Best fixed income manager in Denmark
Morningstar

Best Life Company in Finland
World Finance

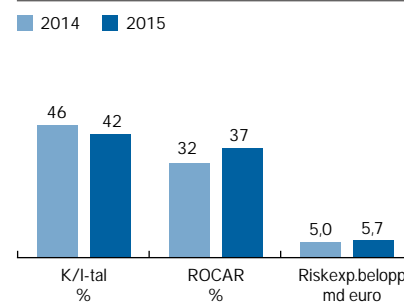
Best Life Company in Norway
World Finance

jämfört med 2014. Intäktsökningen berodde på ökningen i förvaltad kapital, vilket understöddes av både höga nettoflöden och stigande tillgångsvärden. Under 2015 steg det förvaldade kapitalet med 9 procent. Jämfört med 2014 steg kostnaderna med 6 procent. K/I-talet förbättrades med 6 procentenheter till imponerande 31 procent. Rörelseresultatet uppgick till 530 mn euro, upp 42 procent jämfört med 2014.

Life & Pensions

Intäkterna uppgick till 593 mn euro under 2015, en ökning med 7 procent jämfört med 2014. Kostnaderna var 197 mn euro, en minskning med 3 procent jämfört med 2014, tack vare strikt kostnadsfokus och förbättrad effektivitet. K/I-talet förbättrades med 4 procentenheter till imponerande 33 procent. Rörelseresultatet uppgick till 396 mn euro, upp 13 procent jämfört med 2014. Fortsatt fokus på kapitaleffektivitet har resulterat i en avkastning på eget kapital på 19 procent under 2015, en förbättring med 2 procentenheter jämfört med 2014.

Nyckeltal

Wealth Management övrigt

Området består av Wealth Managements serviceverksamhet som inte hänför sig direkt till någon av affärsenheterna. Hit hör en extra likviditetspremie för långfristig ut- och inlåning inom Wealth Management samt räntenettot relaterat till detta.

Strategiska fokusområden och värde drivande faktorer

Det är vår vision att bli den ledande kapitalförvaltaren på alla nordiska marknader, med global räckvidd och global kapacitet.

Vår strategi är att skapa starka kundrelationer med hjälp av kvalitativ rådgivning och högklassiga lösningar, effektivt levererade via en integrerad värdekedja. Vi fokuserar därför på hur vi ska skapa och utveckla kundrelationer, stärka vår rådgivning och våra lösningar samt dra nytta av digitalisering och rationalisering av verksamheten för att bli ännu effektivare.

Wealth Management prioriterar strategiska investeringar i att:

- Ta fram ledande digitala erbjudanden och förbättra effektiviteten i rådgivningen med bland annat bättre digitala kontaktpunkter

- Ta fram nya produkterbjudanden för att tillgodose kundernas efterfrågan i det nuvarande låga ränteläget. Hit hör så kallad faktorinvestering, där vi kan dra nytta av vår starka multi-asset-placeringsprocess och alternativa placeringar
- Ta fram det ledande pensionserbjudandet för ett stort, växande och underprioriterat segment, genom att säkerställa ny rådgivnings- och produktkapacitet.

Finjustera upplägget

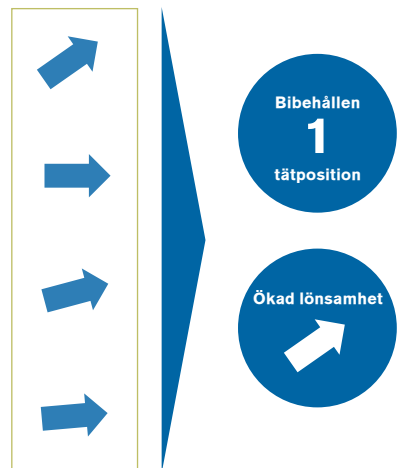
Wealth Management ser hela tiden till att dra nytta av och öka sina skalfördelar för att leverera högkvalitativa lösningar.

Tack vare vår storlek kan vi genom relativt små investeringar i produkt- och rådgivningskapacitet generera hög avkastning och säkerställa mycket konkurrenskraftiga erbjudanden.

Digitaliseringen blir ytterligare en hävstång i verksamheten, både i fråga om effektivitet och mervärde för kunderna.

Intäkter	<ul style="list-style-type: none"> • Ledande kapitalförvaltaren i Norden • Väl rustade att dra nytta av trender • Stabil tillväxt i Norden och internationellt
Marginaler	<ul style="list-style-type: none"> • Fokusera på affärer med högre marginal • Dra nytta av rådgivningskapacitet och lösningar
Kostnader	<ul style="list-style-type: none"> • Skalbar, kostnadseffektiv plattform • Rationalisering och effektivisering av verksamheten • Ytterligare investeringar i plattformen
Kapital	<ul style="list-style-type: none"> • Life & Pensions nu omvandlat till ett marknadsräntebaserat bolag • Övergång till Solvens II utan kapitaltillskott

Utsikter

Väl rustade att dra nytta av trender

Vår verksamhet kommer under de närmaste åren att påverkas av ett flertal omvärldsfaktorer.

Befolkningsutveckling, regleringar, makroekonomi, globalisering och digitalisering kommer att skapa möjligheter för dem som klarar att anpassa sig till dessa förändringar.

Tack vare vår nuvarande plattform, som är störst i Norden, och vårt strategiska fokus är vi väl rustade att dra nytta av trenderna.

Nordeaaktien och kreditbetyg

Nordeas mål för avkastningen på eget kapital är att ligga över genomsnittet för nordiska konkurrenter*.

Nordeas börsvärde uppgick i slutet av 2015 till 41,3 md euro (38,9 md euro året före). Mätt efter börsvärde var Nordea det tredje största företaget i Norden och bland de tio största av europeiska finanskoncerner.

Nordeaaktien är noterad på Nasdaq-börserna i Stockholm (SEK), Helsingfors (EUR) och Köpenhamn (DKK).

Aktiekursens utveckling

Under 2015 steg Nordeaaktien med 3 procent på Nasdaq Stockholmsbörsen, från 90,90 kronor till 93,30 kronor. Stängningskursen för Nordeas aktie varierade under 2015 mellan 87,00 kronor och 115,40 kronor. Nasdaq OMXS30-index sjönk under 2015 med 1 procent, medan STOXX Europe 600 Banks-indexet sjönk med 3 procent. Sedan den 6 mars 2000, då Merita-Nordbanken och Unidanmark gick samman, har Nordeaaktien stigit med 166 procent och vida överträffat STOXX Europe 600 Banks-index och Nasdaq OMXS30-index, vars utveckling under samma period har varit

* Viktat för att spegla Nordeas geografiska mix i Norden

–46 procent respektive –6 procent.

Nordeaaktiens utveckling kan följas på nordea.com, och där kan man även jämföra aktiens utveckling med den för konkurrenterna och med olika index, samt hitta kurshistorik.

Totalavkastning 2015

Totalavkastning (TSR) mäts som aktiens kursutveckling inklusive återinvesterad utdelning. Totalavkastningen under 2015 uppgick till 8 procent (9 procent under 2014). 2015 rankades Nordea som nummer 7 i gruppen jämförbara europeiska banker i fråga om TSR (2014 var Nordea nummer 10, 2013 nummer 9, 2012 nummer 14, 2011 nummer 5, 2010 nummer 9, 2009 nummer 7, 2008 nummer 2, 2007 och 2006 nummer 3). Genomsnittlig TSR för jämförelsegruppen var 3 procent.

Omsättning – den mest likvida nordiska finansaktien

Nordeaaktien var den mest likvida nordiska finansaktien under 2015, med en genomsnittlig daglig handelsvolym på cirka 170 mn euro, vilket motsvarar cirka 16 miljoner aktier. Den samlade omsättningen på samtliga börser uppgick 2015 till 43 md euro, vilket motsvarar 4,0 miljarder aktier.

En stor del av handeln sker på andra börser än Nasdaq. 28 procent

av handeln med Nordeaaktier sker på andra börser, till exempel BATS Chi-X Europe, Turquoise och Aquis. Av det totala antalet Nordeaaktier som handlades på Nasdaq 2015 var cirka 81 procent i SEK-denominerade aktier, 11 procent i EUR-denominerade aktier och 8 procent i DKK-denominerade aktier.

Aktiekapital

Enligt bolagsordningen kan aktier utges i två aktieslag: stamaktier och C-aktier. Aktiekapitalet uppgår till 4 049 951 919 euro, vilket också motsvarar det totala antalet aktier i bolaget.

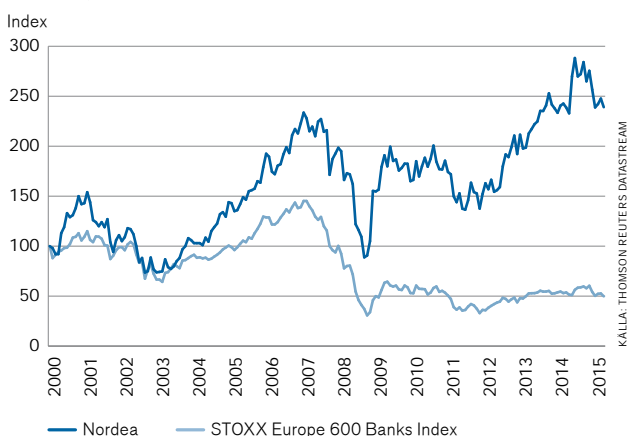
Alla aktier är stamaktier. Inga förändringar har skett under 2015 i vare sig aktiekapital eller antalet aktier. Samtliga stamaktier i Nordea medför rösträtt. Varje aktie motsvarar en röst på bolagsstämman. Nordea får inte rösta för innehav av egna aktier vid bolagsstämmor.

Utöver de långsiktiga incitamentsprogrammen finns det inga utestående konvertibla förlagslån eller optioner för personal eller ledning i Nordea.

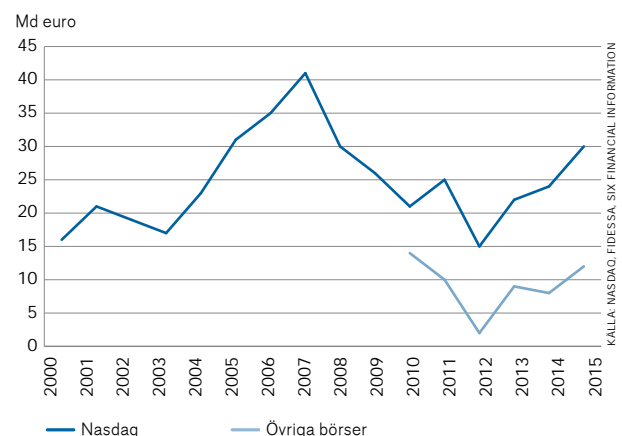
Kapitalpolicy

Nordeas nuvarande kapitalpolicy anger att koncernen ska ha en kapitalbuffert på 50–150 punkter över regelkravet avseende kärnprimärkapitalrelationen.

Nordeaaktiens utveckling jämfört med europeiska banker, 2000–2015

Nordeaaktiens omsättning på börser 2000–2015¹⁾

¹⁾ Nasdaq-börserna från 2000 och övriga börser från 2010

Föreslagen utdelning och utdelningspolicy

Styrelsen föreslår en utdelning för 2015 på 0,64 euro per aktie. Den totala utdelningen för 2015 skulle då bli 2 584 mn euro. Direktavkastningen, beräknad på aktiekursen den 30 december 2015, blir då 6,3 procent.

Styrelsen har också beslutat om en ny utdelningspolicy: Nordea strävar efter att upprätthålla en stark kapitalposition i linje med bankens kapitalpolicy. Ambitionen är att nå en årlig ökning av utdelningen per aktie.

Utdelningen uttrycks i euro, som är Nordeas redovisningsvaluta. Utbetalning görs dock i lokal valuta för det land där aktierna är registrerade.

Ägare av aktier som är registrerade i Sverige kan välja att få utdelningen utbetalad i svenska kronor eller euro. En officiell växlingskurs publiceras. I Danmark betalas utdelningen ut i euro. Om aktieägaren inte har något eurokonto räknas utdelningen om till lokal valuta. Varje kontoförande institut beslutar om sin egen växlingskurs. I Finland betalas utdelningen ut i euro.

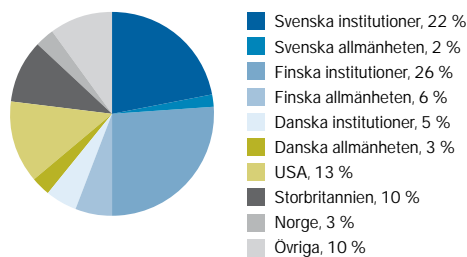
Aktieägare

Med cirka 453 000 aktieägare registrerade vid utgången av 2015 är Nordeaaktien en av de mest spridda aktierna i Norden. I Sverige är antalet aktieägare cirka 104 000, i Finland cirka 202 000 och i Danmark cirka 148 000,

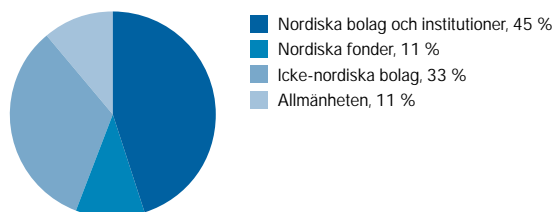
det vill säga i stort sett oförändrat jämfört med föregående år.

Den största kategorin aktieägare är finska institutioner (inklusive Sampo Abp) som vid årsskiftet ägde 26 procent av aktierna i Nordea. Svenska institutionella ägares innehav uppgick till 22 procent, medan utomnordiska aktieägares innehav uppgick till 33 procent vid utgången av 2015. Den största enskilda aktieägaren är Sampo Abp med ett innehav på 21,3 procent.

Aktieägarstruktur, 31 dec 2015

Typ av aktieägare, 31 dec 2015

De största registrerade¹ aktieägarna i Nordea, 31 dec 2015

Aktieägare	Antal aktier, miljoner	Innehav, %
Sampo Abp	860,4	21,3
Nordea-fonden	158,2	3,9
Swedbank Robur Fonder	99,4	2,5
Alecta	83,4	2,1
Norska oljefonden	72,9	1,8
AMF Försäkring & Fonder	71,1	1,8
SHB Fonder	37,7	0,9
SEB Fonder	35,8	0,9
Didner & Gerge Fonder	35,4	0,9
Nordea Fonder	35,0	0,9
Henderson Fonder	33,3	0,8
Fjärde AP-fonden	32,3	0,8
Första AP-fonden	30,9	0,8
Ömsesidiga pensionsförsäkringsbolaget Varma	29,0	0,7
Vanguard Fonder	28,7	0,7
AFA Försäkring	28,5	0,7
Tredje AP-fonden	27,1	0,7
SPP Fonder	24,4	0,6
Skandia Livförsäkring	23,2	0,6
Abu Dhabi Investment Authority	22,2	0,5
Summa, 20 största aktieägarna	1 768,9	43,8

1) Exklusive förvaltarregistrerade innehav.

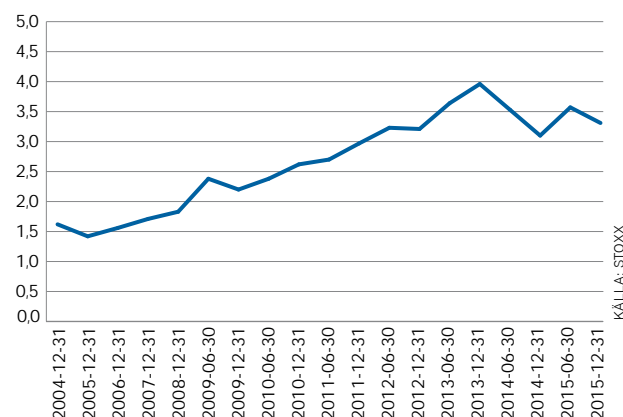
Nordeaaktien, omsättning per månad på olika börser 2015, %

Månad	Nasdaq OMX	BATS Chi-X	Turquoise	Övriga ¹
Januari	75	20	5	1
Februari	71	20	7	2
Mars	74	20	6	1
April	71	21	7	1
Maj	67	23	8	1
Juni	72	18	8	1
Juli	70	21	8	2
Augusti	72	20	7	2
September	70	21	7	1
Oktober	68	22	9	1
November	66	22	10	1
December	65	24	11	1

KÄLLA: FIDESSA

1) Aquis, Burgundy, Equiduct.

Nordeaaktiens vikt i STOXX Europe 600 Banks-indexet, %

KÄLLA: STOXX

Fördelning av aktier, 31 dec 2015

Fördelning av aktier	Antal aktieägare	Aktieägare, %	Antal aktier	Aktier, %
1–1 000	336 441	75	103 526 440	3
1 001–10 000	109 561	24	269 356 183	7
10 001–100 000	6 371	1	159 423 339	4
100 001–1 000 000	805	0	260 482 880	6
1 000 001–	279	0	3 245 484 183	80
Summa	453 457		4 038 273 025	

Aktiedata för 5 år

	2015	2014	2013	2012	2011
Aktiekurs, svenska kronor	93,30	90,90	86,65	62,10	53,25
Högst/lägst, svenska kronor	115,40/87,00	100,00/84,25	86,65/62,10	66,90/51,55	79,60/48,30
Börsvärde, md euro	41,3	38,9	39,7	29,3	24,2
Utdelning, euro	0,64 ²	0,62	0,43	0,34	0,26
Direktavkastning ³	6,3	5,4	4,2	3,8	3,8
Totalavkastning, %	8,2	9,2	44,6	21,0	-24,4
STOXX Europe 600 Banks-index, %	-3,3	-2,8	19,0	23,1	-34,0
P/E (verkligt)	11,2	11,7	12,7	9,3	9,7
P/B	1,32	1,31	1,35	1,03	0,92
Eget kapital per aktie, euro	7,69	7,40	7,27	6,96	6,47
Resultat per aktie ⁴ , euro	0,91	0,83	0,77	0,78	0,65
Utstående aktier¹	4 038 273 025	4 034 032 732	4 031 635 539	4 029 683 426	4 029 023 222

1) Exklusive aktier avseende de långsiktiga incitamentsprogrammen (totalt antal aktier inklusive dessa är 4 049 951 919).

2) Föreslagen utdelning.

3) Direktavkastning för 2011–2014 beräknad utifrån betalningsdagens öppningskurs och för 2015 beräknad utifrån kursen den 30 december 2015.

4) Resultat per aktie, efter utspädning, total verksamhet.

Kreditbetyg

	Moody's Investors Service		Standard & Poor's		Fitch		DBRS	
	Kortfristig	Långfristig	Kortfristig	Långfristig	Kortfristig	Långfristig	Kortfristig	Långfristig
Nordea Bank AB (publ)	P-1	Aa3	A-1+	AA- ²	F1+	AA-	R-1 (mid)	AA (low)
Nordea Bank Danmark A/S	P-1	Aa3	A-1+	AA- ²	F1+	AA-	R-1 (mid)	AA (low)
Nordea Bank Finland Abp	P-1	Aa3	A-1+	AA- ²	F1+	AA-	R-1 (mid)	AA (low)
Nordea Bank Finland Abp, säkerst. obligationer		Aaa ¹						
Nordea Bank Norge ASA	P-1	Aa3	A-1+	AA- ²	F1+	AA-	R-1 (mid)	AA (low)
Nordea Hypotek AB (publ)		Aaa ¹		AAA ¹				
Nordea Kredit Realkreditaktieselskab		Aaa ¹		AAA ¹				
Nordea Eiendomskredit AS		Aaa ¹						

1) Kreditbetyg för säkerställda obligationer.

2) Negativa utsikter.

Våra medarbetare skapar framtiden

En del i att vara en ansvarsfull arbetsgivare handlar om att skapa förutsättningar för våra medarbetare att trivas och utvecklas, och att vara ett attraktivt alternativ för nya talangfulla individer. Vi vill tillvarata potentialen hos våra medarbetare och ge dem möjlighet till en meningsfull karriär i Nordea, och även hjälpa dem att ställa om och fortsätta utvecklas i tider av förändring.

Våra medarbetare är avgörande för vår förmåga att bedriva vår verksamhet på ett bra sätt och uppnå våra mål, både för företaget och samhället. Att skapa förutsättningar handlar om att se till att vi anställer rätt människor, med rätt blandning av kvalifikationer och kompetens, och att vi utvecklar våra medarbetare på rätt sätt och därigenom uppnår våra mål.

Ledarskap är avgörande

Gott ledarskap är en viktig faktor för goda prestationer, och än mer så i tider av osäkerhet och förändring. Därför är det ett prioriterat område att utveckla och utbilda våra ledare och potentiella ledare, och utrusta dem så att de kan utveckla sina medarbetare och hjälpa dem att nå sin potential.

Ett viktigt initiativ under 2015 handlade om hur vi arbetar med mått och incitament för våra ledare. Vi har justerat våra incitament så att tyngdpunkten i högre grad ligger på goda ledaregenskaper, framför allt genom att komplettera de funktionella målen (vad som uppnås) med mål för hur de ska uppnås. Dessa innefattar hur en ledare översätter strategin i handling, skapar rätt team och motiverar teamet att uppnå sina mål. Även ledarnas personliga utveckling ägnas stor uppmärksamhet – hur de lever upp till Nordeas värderingar och utvecklar sin egen kompetens.

Glädjande nog var Nordeas medarbetare ännu nöjdare med sin närmaste chef 2015 än året före. Siffran förbättrades med en poäng, till 81, och därmed ökade skillnaden gentemot branschsnittet till nio poäng.

Medarbetarna i centrum

Sedan flera år genomför vi en årlig medarbetarundersökning där vi uppmanar våra medarbetare att tycka till om hur det är att arbeta i Nordea. 2015 gav 29 000 medarbetare sina synpunkter – en svarsfrekvens på 94 procent – och resultaten var glädjande.

På en övergripande nivå har nöjdheten och motivationen bland Nordeas medarbetare ökat med en poäng jämfört med 2014 och ligger nu två poäng över jämförelsetalet för finansbranschen i Norden. Dessutom har engagemanget ökat med en poäng och överträffar nu branschciffran med sju poäng.

Vi vill göra ännu bättre ifrån oss, och för att göra det måste varje medarbetare ta ett personligt ansvar för att förbättra vårt företag. Fokus för 2016 är att åstadkomma det genom att uppmantra chefer och team att öppna upp för diskussioner, ifrågasätta befintliga processer och ta till sig omvandlingen av branschen.

Främja lika möjligheter

Det är absolut nödvändigt för Nordea att erbjuda lika möjligheter för alla befintliga och potentiella medarbetare, både vid själva rekryteringen och i fråga om karriärmöjligheter. Det här handlar till viss del om att agera på ett ansvarsfullt sätt, men även rent affärsmässigt finns det alla skäl för oss att göra detta. Ju mer diversifierade vi är, och ju mer vi speglar samhället vi verkar i, desto bättre inblick får vi i våra kunders situation och kan då bättre förstå och tillgodose deras behov.

Antal anställda, per område eller funktion

Omräknat till heltidstjänster	2015	2014
Retail Banking	18 187	18 149
Banking Danmark	3 061	3 254
Banking Finland	3 642	3 707
Banking Norge	1 267	1 338
Banking Sverige	3 021	3 041
Banking Baltikum	782	730
Retail Banking, övrigt	6 413	6 079
Wholesale Banking	3 899	4 523
Corporate & Institutional Banking	588	819
Shipping, Offshore & Oil Services	79	80
Banking Ryssland	846	1 348
Capital Markets Products	2 049	2 003
Wholesale Banking, övrigt	337	274
Wealth Management	3 652	3 476
Nordic Private Banking	954	919
International Private Banking & Funds	415	385
Asset Management	496	517
Life & Pensions	1 094	1 078
Savings	378	327
Wealth Management, övrigt	316	250
Group Corporate Centre	2 560	2 321
Group Risk Management	482	468
Övriga koncernfunktioner	1 048	460
Nordeakoncernen	29 826	29 397

Resultat från personalbarometern

ESI, index	2015	2014	2013
Nöjdhet och motivation	72	71	72
Utveckling	74	73	73
Betraktar Nordea som en bra arbetsplats	74	75	77
Berättar gärna var jag jobbar	77	77	79
Rekommenderar Nordea som arbetsgivare	72	71	74

I vår hållbarhetsrapport för 2015 finns ytterligare information om hur vi i Nordea ser på ledarskap, hur vi skapar förutsättningar och stödjer våra medarbetare i tider av förändring samt hur vi arbetar för att öka jämställdheten mellan män och kvinnor.

Hållbarhet

Tänka bredare, se längre

Världen står inför en alltmer föränderlig och osäker framtid, med allt snabbare teknisk utveckling, klimatförändringar, krympande naturresurser och en åldrande befolkning. När vi insåg hur dessa megatrender påverkar vår verksamhet, bestämde vi oss för att höja våra ambitioner i fråga om hållbarhet. Vi vill göra mer än bara agera ansvarsfullt och steg för steg minska vår negativa påverkan – vi vill bidra till att komma till rätta med samhällets utmaningar på områden där vi har de färdigheter och den kunskap som behövs.

Göra hållbara ekonomiska framsteg

Vårt viktigaste bidrag är att göra det möjligt för företag att blomstra och att bidra till människors livskvalitet. Vi hjälper företag att hantera risker och ta vara på möjligheter till tillväxt genom att låna ut till dem och ge råd om hur de kan investera överskottet från sina affärsframgångar.

I fråga om enskilda individer och familjer vill vi i första hand hjälpa dem att öka värdet på deras sparande och investeringar. Oavsett om det rör sig om en familjesemester eller en större bostad erbjuder vi konkurrenskraftiga lån och andra tjänster som hjälper våra kunder att förverkliga sina drömmar.

Öka kunskaperna om privatekonomi

Något annat vi kan bidra med är att hjälpa människor att dra nytta av ekonomiska möjligheter och vara produktiva och ansvarstagande samhällsmedborgare. Vi har sedan flera år program och partnersamarbeten i hela Norden där vi lär ungdomar om ekonomi.

Främja mångfalden

När dessa ungdomar växer upp och börjar använda banktjänster kommer detta i allt högre grad att ske online och via mobiltelefonen. Den här tekniska utvecklingen kräver att vi hela tiden har en kvalificerad och diversifierad arbetsstyrka och investerar i dess utveckling, så att vi kan fortsätta skapa positiva kundupplevelser.

Vi är fast beslutna att öka jämställdheten mellan män och kvinnor i Nordea. Vid över 70 procent av chefs-

rekryteringarna finns nu minst en kvinna bland de tre slutkandidaterna. Vi ger inte upp förrän vi har nått vårt mål på 100 procent, men vi inser att det är ett komplext område som inbegriper kulturella normer. Därför har vi till exempel startat ett utbildningsprogram som ska öka medvetenheten bland chefer om "omedvetna fördomar" i samband med beslut.

Ökat fokus på regelefterlevnad

Under 2015 skärpte vi också vårt fokus på regelefterlevnad, eller compliance. Syftet är att främja en kultur i Nordea som innebär att vi på sikt ska leva upp till de allra högsta standarderna. Vi ökade därför kraftfullt våra satsningar på att stärka det allmänna compliance-ramverket i Nordea. Dessa satsningar syftar till att både förbättra själva införandet av reglerna i första försvarslinjen och stärka Group Compliance-organisationen för att säkerställa att arbetet i den andra försvarslinjen fungerar i enlighet med gällande regelverk och interna krav. Förutom att åtgärda de specifika bristerna på området skapade vi också ett särskilt program för att bekämpa finansiell brottslighet (Financial Crime Change Programme), som med en helhetssyn ska ta fram en koncerngemensam och hållbar standard på området.

Värna om miljön

Som ansvarstagande långivare och investerare är vi raka mot våra kunder om vi oroar oss för deras inverkan på

Bankerna möjliggör ekonomiska framsteg i samhället, vilket är en viktig funktion, och vi har identifierat tre fokusområden för vår nya hållbarhetsambition: främja hållbara ekonomiska framsteg, öka kunskaperna om privatekonomi och säkerställa mångfald bland medarbetarna.

samhället, och föredrar förändringsdialog framför exkludering.

Riskerna med klimatförändringen är emellertid så betydande – precis som det historiska klimatavtalet i Paris visar – att vi under 2015 beslutade om en gemensam hållning i klimatförändringsfrågan för hela banken. Bland annat offentliggjorde vi vår policy om att inte inleda nya kundrelationer med företag som huvudsakligen är beroende av kol i sin verksamhet. Vi fortsätter att göra affärer med befintliga kunder och gynnar, om möjligt, investeringar som ökar energieffektiviteten och övergång till energikällor med låga utsläpp.

Vi beslutade vidare att bli ett koldioxidneutralt företag, vilket vi också lyckades med under 2015 genom att dels minska våra utsläpp, dels kompensera för återstoden genom att köpa förnybar energi och finansiera projekt för minskade koldioxidutsläpp. Vidare ska vi se över våra Eco-Footprint-mål under 2016 för att fortsätta minimera miljöpåverkan från vår verksamhet.

Vi har höjt våra ambitioner under 2015 som en följd av de förändringar vi ser omkring oss. Genom fortsatt målmedvetet arbete är vi övertygade om att de högre ambitionerna på hållbarhetsområdet ska hjälpa oss nå vårt affärsmål att bli den ledande banken på alla våra viktiga marknader.

För mer information, besök våra hållbarhetssidor på nordea.com.

Finansiell översikt 2015

- Rörelseresultat +7 %¹, +9 %¹ i lokala valutor
- Rörelseintäkter +1 %¹, +3 %¹ i lokala valutor
- Rörelsekostnader -4 %¹, -1 %¹ i lokala valutor
- Kreditförlustrelation 14 punkter (förra året 15 punkter)
- Avkastning på eget kapital 12,3 %¹ (förra året 11,5 %)
- Kärnprimärkapitalrelation (CET1) 16,5 % (förra året 15,7 %)
- Den sammantagna kreditkvaliteten fortsatt god
- Förvalt kapital upp 10 % till 288 md euro
- Föreslagen utdelning 0,64 euro per aktie (betald utdelning i fjol: 0,62 euro per aktie)

1) Jämfört med 2014 för kvarvarande verksamhet, exklusive engångsposter (kv2 2014: omstruktureringskostnader på 190 mn euro, kv3 2014: kapitalvinst från försäljningen av Nets på 378 mn euro och nedskrivning av immateriella tillgångar på 344 mn euro, kv4 2015: kapitalvinst från försäljningen av Nordeas kortinlösenverksamhet till Nets på 176 mn euro före skatt och omstruktureringskostnader på 263 mn euro)

Koncernstruktur

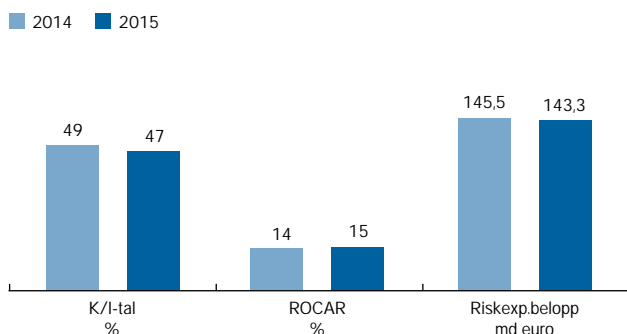
Styrelsen för vart och ett av Nordea Bank AB (publ), Nordea Bank Danmark A/S, Nordea Bank Finland Abp och Nordea Bank Norge ASA har undertecknat fusionsplaner som syftar till att omvandla den norska, danska respektive finska dotterbanken till filialer till det svenska moderföretaget genom gränsöverskridande fusioner. Genom att förenkla och gå över till en filialstruktur kommer Nordea att stärka sin styrning, minska den administrativa komplexiteten och göra det möjligt att driva verksamheten som en enda bank.

De föreslagna förändringarna i den legala strukturen förut-sätter godkännande från aktieägarna i Nordea Bank AB (publ) vid årsstämman, godkännanden och ett tillfredsställande resultat av diskussionerna med myndigheterna i varje land, samt att ingen tillämplig lag eller annat skäl som styrelsen för NBAB bedömer som särskilt, helt eller delvis förhindrar fusio-ner. Enligt planerna ska fusionerna verkställas i början av 2017.

Konjunkturutveckling

2015 präglades av fortsatt gradvis tillväxt i världsekonomin, låg inflation och kraftiga svängningar på finans- och råvaru-marknaden. Det kraftiga oljeprisraset var särskilt kännetecknande under andra halvåret. Amerikansk och brittisk ekonomi utvecklades fortsatt stabilt, med sjunkande arbetslöshet och positiv BNP-tillväxt. Även europeisk ekonomi visade positiva tecken, om än något svagare, med stigande tillväxt och sjunkande arbetslöshet. Mot mitten av året ökade oron över konjunkturen i tillväxtländerna, till viss del på grund av de kraftigt sjunkande råvarupriserna och utsikterna för en normalisering av räntepolitiken i USA.

Nordeakoncernen, nyckeltal¹

1) Exklusive engångsposter.

De nordiska ekonomierna utvecklades åt olika håll. Svensk ekonomi var stark, med en tillväxt på över 3 procent. Den ekonomiska utvecklingen i Danmark var till en början stabil, men mattades av något under andra halvåret 2015. Helhetsintrycket är ändå stabilt, med en fortsatt gradvis stigande trend. Även Norge hade tillväxt inledningsvis, men i takt med oljeprisets allt brantare nedgång påverkades också ekonomin och även förväntningarna. Finsk ekonomi var fortsatt mer dämpad. Landets tillväxt var omväxlande positiv och negativ under de olika kvartalen.

Resultatet 2015 i korthet

Intäkterna steg med 3 procent i lokala valutor (+1 procent i euro) jämfört med 2014, exklusive engångsposter. Exklusive engångsposter sjönk kostnaderna med 1 procent i lokala valutor (-4 procent i euro), i linje med det kostnads-mål som presenterades i samband med planen för 2015. Kreditförlusterna minskade jämfört med föregående år till 14 punkter av utlåningen. Rörelseresultatet ökade med 9 procent i lokala valutor, exklusive engångsposter (+7 procent i euro). Kommentarer om resultatet avser den kvarvarande verksamheten efter försäljningen av den polska bank-, finans- och livförsäkrings-rörelsen.

Intäkter

Räntenettet ökade med 4 procent i lokala valutor från 2014 (-7 procent i euro). Utlåningen steg med 2 procent i lokala valutor och exklusive omvända repor. Marginalerna på utlåningen till företag och privatkunder var i stort sett oförändrade. Inlåningsmarginalerna minskade jämfört med förra året och drog ner räntenettet med 382 mn euro. Nettoräntemarginalen, det vill säga genomsnittligt räntenetto för utlåning och inlåning, minskade jämfört med i fjol och uppgick till 0,97 procent (1,08 procent).

Avgifts- och provisionsnettot steg med 8 procent i lokala valutor (+6 procent i euro), främst tack vare starka provisions-intäkter från spar- och placeringsområdet.

Nettoresultat av poster till verkligt värde ökade med 19 procent i lokala valutor (+20 procent i euro), till följd av ett starkt första kvartal.

Intäkterna från resultatandelar i intresseföretag uppgick till 39 mn euro (18 mn euro). Övriga rörelseintäkter var 263 mn euro (474 mn euro) inklusive engångsposter.

Kostnader

Kostnaderna minskade med 1 procent i lokala valutor (-4 procent i euro) jämfört med 2014 exklusive engångsposter. Personalkostnaderna ökade med 4 procent i lokala valutor, exklusive engångsposter (+2 procent i euro). Övriga kostnader minskade med 10 procent i lokala valutor, exklusive engångsposter (-12 procent i euro). Omstruktureringskostnaderna uppgick till 263 mn euro under 2015 (se även not K7). Avskrivningarna minskade med 12 procent i lokala valutor, exklusive engångsposter (-16 procent i euro).

Kreditförluster

Avsättningarna för kreditförluster minskade med 8 procent i lokala valutor till 479 mn euro (-10 procent i euro), vilket motsvarar en kreditförlustrelation på 14 punkter (15 punkter i fjol). Kreditförlustrelationen var något lägre än det 10-åriga genomsnittet.

Skatter

Den effektiva skattesatsen 2015 var 22,2 procent, att jämföra med 22,1 procent 2014.

Årets resultat och avkastning på eget kapital

Årets resultat för den kvarvarande verksamheten ökade med 11 procent i lokala valutor (+9 procent i euro), till 3 662 mn euro.

Avkastningen på eget kapital var 12,3 procent exklusive engångsposter och 12,2 procent inklusive dessa (11,5 procent exklusive och 11,4 inklusive engångsposter).

Market Consistent Embedded Value (MCEV)

MCEV var oförändrat och uppgick till 4 758 mn euro till följd av underliggande rörelser som tog ut varandra. Värdet av nya affärer uppgick till 270 mn euro.

Finansiell struktur

Tillgångarna i balansräkningen minskade under året med 3 procent eller 22 md euro till 647 md euro. Skulderna minskade med 4 procent eller 24 md euro till 616 md euro. Alla balansräkningsposter i utländska valutor räknas om till euro till de kurser som gällde vid årsskiftet, när de konsolideras in i Nordeakoncernen. Se not K1 för mer information om redovisningsprinciper och avsnitt 27 om vilka valutakurser som använts.

Euron stärktes mot den svenska och norska kronan och även mot den ryska rubeln under 2015. Kursen mot den danska kronan var i stort sett oförändrad. Förändringar i valutakurser ledde till en minskning av koncernens tillgångar med 11 md euro. Skulderna minskade med 3 md euro.

Utlåning

Utlåningen minskade med 7 md euro eller 2 procent jämfört med förra året.

Värdepapper

Investeringar i räntebärande värdepapper och aktier och andelar ökade med 2 md euro eller 2 procent jämfört med förra året.

Inlåning

Inlåning och upplåning minskade med 16 md euro eller 6 procent till 238 md euro, medan emitterade värdepapper ökade med 8 md euro eller 4 procent. Emitterade värdepapper uppgick vid årsskiftet till totalt 202 md euro.

Livförsäkringsrörelsen

Erhållna premier, netto, i livförsäkringsverksamheten investeras i räntebärande värdepapper, aktier och fastigheter. Ökningar i dessa investeringars verkliga värde såväl som högre premieintäkter medförde en höjning av "skulder till försäkringstagare" med 4 md euro eller 7 procent.

Derivatinstrument

Balansräkningsposten Derivatinstrument speglar nuvärdet av derivatkontrakt fördelat på positiva och negativa verkliga värden. Positiva marknadsvärden på derivat minskade från 105 md euro till 81 md euro, och negativa marknadsvärden minskade från 97 md euro till 80 md euro. Detta förklaras av de stigande långa räntorna samt en ökad användning av centrala motparter för clearing vilket medförde en ökad effekt från nettning i balansräkningen. För ytterligare information, se not K1 och K17.

Finansiella mål

Nordeas finansiella mål för perioden 2016–2018, baserade på idag kända regelkrav, är att ha en avkastning på eget kapital (ROE) över genomsnittet för nordiska konkurrenter (viktnat för att spegla Nordeas geografiska mix), en årlig kostnadsökning på mindre än 1 procent, exklusive valutaeffekter och prestationsbaserade löner, och ett i det närmaste oförändrat risk-exponeringsbelopp.

Kapitalposition och kapitalpolicy

Koncernens kärnprimärkapitalrelation, exklusive Basel I-golvet, uppgick vid årsskiftet till 16,5 procent, en ökning med 0,8 procentenheter från slutet av 2014. Den totala kapitalrelationen exklusive Basel I-golvet ökade till 21,6 procent. Förbättringarna har åstadkommit genom en hög lönsamhet och minskade riskexponeringsbelopp. I mars 2015 emitterade Nordea ett andra primärkapitaltillskott som uppfyller kraven i CRD IV på cirka 0,9 md euro. Under 2015 emitterade Nordea även ett supplementärkapitalinstrument på 1,3 md euro.

Nordeas nuvarande kapitalpolicy anger att koncernen under normala affärsförhållanden ska ha miniminivåer för kärnprimärkapitalrelationen, primärkapitalrelationen och den totala kapitalrelationen som överstiger de kapitalkrav som stipuleras av Finansinspektionen i Sverige. Nordea kommer att hålla en kapitalbuffert på 50–150 punkter, som går utöver myndigheternas kärnprimärkapitalkrav.

Styrelsen har beslutat om en ny utdelningspolicy: Nordea strävar efter att upprätthålla en stark kapitalposition i linje med bankens kapitalpolicy. Ambitionen är att nå en årlig ökning av utdelningen per aktie.

Kapitalpositionen presenteras under Kapitalhantering på sidan 42 och i not K37.

Kreditportfölj

Utlåningen till allmänheten, exklusive omvända repor, ökade med 2 procent i lokala valutor till 309 md euro. Företagskundernas andel av utlåningen var 52 procent. Av koncernens samlade utlåning var 3,1 procent till shipping-, offshore- och oljeservicesektorn.

Den övergripande kreditkvaliteten är fortsatt stabil, med hög kreditvärdighet bland kunderna. Den sammantagna effekten av förändrad kreditkvalitet var en marginell ökning av riskexponeringsbeloppet (REA) med cirka 0,4 procent under 2015.

Koncernens osäkra fordringar, brutto, hade vid årsskiftet sjunkit till 5 960 mn euro (6 425 mn euro). 62 procent av de osäkra fordringarna, brutto, utgörs av lån där kunderna fortfarande betalar (reglerade) och 38 procent är lån där kunderna ej betalar (oreglerade).

Ytterligare information om kreditportföljen finns i avsnittet Riskhantering på sidan 34, i not K46, samt i kapital- och riskhanteringsrapporten för 2015 på Nordeas hemsida.

2016–2018 – en förändringsperiod för att bli "Ett Nordea"

De kommande tre åren blir en förändringsperiod, där vi ska omvandla Nordea till en fullt ut digital bank. Förändringsarbetet drivs av förändrat kundbeteende, tekniskskifte och regelkrav.

Vi startar vissa betydande aktiviteter för att hantera övergången på ett effektivt sätt, vilket medförde omstruktureringskostnader på 263 mn euro under fjärde kvartalet, avseende

personal, lokaler och vissa internationella enheter. Satsningarna omfattar bland annat övergången från fysisk till digital distribution och etablering av onlinekontor. Vi samordnar även våra kundaktiviteter i Europa i syfte att dra större nytta av våra resurser och kompetenser i Norden (dock med undantag av aktiehandel, private banking och kapitalförvaltning). Vidare ingår kompetensväxling i syfte att stödja den digitala omställningen och arbetet med regelefterlevnad.

Reserveringen avser även det pågående arbetet med att minska antalet huvudkontorsbyggnader och flytta huvudkontor till områden utanför de centrala affärsdistrikten. Detta arbete kommer att utföras under 2016–2017 och ska börja ge effektivitetsförbättringar redan i slutet av 2016, vilket gör det möjligt för oss att fortsätta investera i kompetens, produkt-erbjudanden och IT. Eftersom omfattande investeringar ska göras under 2017–2018, kommer nettobesparingarna att förverkligas från 2019.

Nordea har sålt kortinlösenverksamheten till Nets

Försäljningen av Nordeas kortinlösenverksamhet till Nets slutfördes den 10 december 2015. Realisationsvinsten efter skatt innefattar cirka 176 mn euro som redovisas under övriga rörelseintäkter, och cirka 3 mn euro som redovisas under skattekostnader.

Visa Inc.:s föreslagna förvärv av Visa Europe Ltd.

Visa Inc. och Visa Europe Ltd. har meddelat att de tecknat ett avtal om Visa Inc:s förvärv av Visa Europe Ltd. Köpeskillingen uppgår till 16,5 md euro, varav 11,5 md kontant och 5 md euro i preferensaktier som kan omvandlas till stamaktier (klass A) i Visa Inc. En eventuell tilläggsköpeskillning på högst 4,7 md euro kan också betalas tidigast 2020. Förvärvet förutsätter tillstånd från berörda myndigheter och förväntas slutföras under andra kvartalet 2016. Nordea är aktieägare i och medlem av Visa Europe och räknar med att redovisa en vinst när affären har slutförts. Kontantvinsten förväntas uppgå till mellan 90 mn och 130 mn euro före skatt, med möjlighet till en ytterligare vinst från preferensaktier på omkring 25 procent av kontantvinsten. Vidare kommer Nordea att erhålla intäkter hänförliga till avyttrade verksamheter, avseende vilka Nordea har fordringar som än så länge inte kan kvantifieras.

Nordeas upplåning

Under 2015 emitterade Nordea cirka 25 md euro i långfristiga skuldinstrument, exklusive danska säkerställda obligationer och efterställda lån.

Likviditetshanteringen presenteras på sidan 41. En löptidsanalys presenteras i not K44.

Marknadsrisk

En beskrivning av marknadsrisk återfinns på sidan 37–39.

Säkringsredovisning

Nordea tillämpar säkringsredovisning för att uppnå en symmetrisk behandling av förändringarna i verkligt värde för de säkrade riskerna i de säkrade posterna och för säkringsinstrumenten, samt för att säkra sig mot risken för variationer i kassaflöden och nettoinvesteringar i utlandsverksamheten. Ytterligare information om säkrade risker finns i not K1.

Nordeaaktien

Enligt bolagsordningen kan aktier utges i två aktieslag: stamaktier och C-aktier. Det totala antalet aktier i bolaget är 4 049 951 919. Samtliga aktier är stamaktier. Se även Rapport över förändringar i eget kapital på sidan 62. Rösträtterna beskrivs på sidan 46. C-aktierna berättigar inte till vinstutdelning.

Därutöver finns det bestämmelser i bolagsordningen som säkrar att de inbördes rättigheterna och skyldigheterna mellan varje aktieägare och varje aktieslag består vid nyemission av aktier, teckningsoptioner eller konvertibler. Det finns inga begränsningar i aktiernas överlåtbarhet på grund av bestämmelse i lag eller i bolagsordningen och bolaget känner inte till några avtal mellan aktieägare i detta avseende.

Eftersom Nordea är ett kreditinstitut får emellertid ett direkt eller indirekt förvärv av aktier i Nordea, som medför att förvärvarens sammanlagda innehav utgör ett kvalificerat innehav eller en ökning av kvalificerat innehav (vilket motsvarar 10 procent eller mer av aktiekapitalet eller rösträtten), endast ske efter tillstånd av Finansinspektionen enligt lagen om bank- och finansieringsrörelse.

Vid årsskiftet var Sampo Abp den största enskilda aktieägaren med ett innehav på 21,3 procent och den enda aktieägaren med ett innehav på över 10 procent. En tabell över de största registrerade aktieägarna i Nordea vid utgången av 2015 finns på sidan 22.

Den 31 december 2015 hade de anställda ett indirekt aktieinnehav om 0,5 procent i bolaget genom Nordeas vinstandelsstiftelse och ett mindre, indirekt aktieinnehav i bolaget genom pensionsstiftelserna. Rösträtten för aktierna kan i inget fall utövas direkt av de anställda.

Innehav av egna aktier

Den 31 december 2015 uppgick Nordeas innehav av egna aktier till 18 572 585 aktier (0,5 procent av det totala antalet aktier), en minskning med 4 436 873 aktier jämfört med 31 december 2014. Kvotvärdet är 1 euro och anskaffningsvärdet uppgår till 83 mn euro. Dessa aktier innehas delvis i handels syfte och delvis som säkring av villkorade rättigheter i de långsiktiga incitamentsprogrammen.

Utdelning, euro

Styrelsen föreslår årsstämman 2016 en utdelning på 0,64 euro per aktie (0,62 euro) och att avstämningsdag blir 21 mars. Den föreslagna utdelningen uppgår till sammanlagt 2 584 mn euro.

Första datum för notering exklusive utdelning är 18 mars 2016. Utbetalningsdagen planeras till den 30 mars 2016.

Bemyndigande att förvärva och överlåta egna aktier

Årsstämman 2015 bemyndigade styrelsen att fatta beslut om förvärv av egna aktier på en reglerad marknad där bankens aktier är noterade, eller enligt förvärvserbjudande till bankens samtliga aktieägare. Bemyndigandet, som gäller fram till årsstämman 2016, är begränsat så att Nordea som mest kan inneha 10 procent av alla Nordeaaktier.

Syftet med förvärv av egna aktier är att möjliggöra anpassning av bolagets kapitalstruktur till rådande kapitalbehov samt att möjliggöra användning av egna aktier som betalningsmedel vid eller finansiering av förvärv av företag eller verksamhet.

Årsstämman 2015 bemyndigade vidare styrelsen att fatta beslut om överlåtelse av egna aktier att användas som betalningsmedel vid eller finansiering av förvärv av företag eller verksamhet. Överlåtelse kan ske på annat sätt än på en reglerad marknad och med åsidosättande av aktieägarnas företrädesrätt.

Styrelsen har inte föreslagit att årsstämman 2016 ska besluta om motsvarande bemyndiganden att förvärva och överlåta egna aktier.

Bemyndigande att emittera konvertibler

Styrelsen föreslår att årsstämman 2016 bemyndigar styrelsen att fatta beslut om emission av konvertibler, med eller utan företrädesrätt för befintliga aktieägare. Bemyndigandet innebär att aktiekapitalet kan ökas med maximalt 10 procent av bolagets aktiekapital. Bemyndigandet kan utnyttjas vid ett eller flera tillfällen fram till nästa årsstämma.

Emission av konvertibler ska ske på marknadsmässiga villkor. Syftet med bemyndigandet är att möjliggöra en flexibel och effektiv anpassning av Nordeas kapitalstruktur till nya kapitaltäckningsregler.

Årsstämman 2015 gav styrelsen bemyndigande att emittera konvertibler.

Kreditbetyg

För information om kreditbetyg i Nordeakoncernen, se sidan 23.

Personal

Personalkostnader, betydande avtal med nyckelpersoner i ledande befattningar och fördelning mellan antal anställda, länder och kön presenteras i not K7. Ytterligare information finns i kapitlet Våra medarbetare, sidan 24.

Vinstandelar och aktiebaserade incitamentsprogram

För 2015 kostnadsfördes cirka 82 mn euro (inkl sociala avgifter) till Nordeas vinstandelsprogram för alla anställda och det långsiktiga incitamentsprogrammet som omfattar chefer och andra nyckelpersoner (92 mn euro i fjol).

För 2015 kunde varje medarbetare erhålla som mest 3 200 euro baserat på RAROCAR. Vinstandelsprogrammet och det aktiebaserade incitamentsprogrammet såväl som övriga ersättningsprinciper presenteras i avsnittet Ersättning på sidan 53–56 och i not K7.

Pensionsförpliktelser

Det sammantagna åtagandet i Nordeas förmånsbestämda pensionsplaner minskade under 2015 från 3 727 mn euro till 3 271 mn euro. Minskningen beror i huvudsak på omvärderingar från förändringar i finansiella antaganden, främst högre diskonteringsräntor. Den minskande effekten av utbetalda pensioner har uppvägts av intjänade pensionsrätter och diskonterings effekter. Förvaltningstillgångarnas verkliga värde är 3 319 mn euro (3 229 mn euro). Avkastningen på förvaltningstillgångar har haft en ökande effekt, delvis uppvägd av pensionsutbetalningar. Pensionstillgångarna uppgår till 48 mn euro netto. För ytterligare information, se not K31.

Tvister

Inom ramen för den normala affärsverksamheten är koncernen föremål för ett antal krav i civilrättsliga stämningar och tvister, varav de flesta rör relativt begränsade belopp. Ingen av de pågående tvisterna bedöms för närvarande komma att medföra någon väsentlig negativ effekt på koncernen eller dess finansiella ställning.

Ytterligare information presenteras i not K35.

Miljöhänsyn och företagets samhällsansvar

Nordea har förbundit sig att verka för en hållbar affärsverksamhet och utveckling genom att kombinera finansiellt resultat med ansvar för miljö och samhälle såväl som sund bolagsstyrning. Nordea har formulerat en hållbarhetspolicy som beskriver koncernens värderingar och åtaganden när det gäller affärsetik. Policyn grundar sig på principerna i FN:s Global Compact, FN:s deklaration om mänskliga rättigheter, ILO-konventioner och OECD:s riktlinjer för multinationella företag. Hållbarhetspolicyn innehåller ett särskilt avsnitt om miljöfrågor och ger vägledning om hur koncernen ska hantera miljörisiker i sina affärsbeslut och i den egna verksamheten. Policyn gäller för alla medarbetare i Nordeakoncernen, inklusive alla som arbetar för Nordeas räkning.

Nordea har också utformat ett antal specifika och konkreta riktlinjer för att säkerställa att principerna följs i den dagliga verksamheten. Riktlinjerna rör exempelvis personal, korruptionsbekämpning, placeringar och kreditgivning.

Ytterligare information finns i avsnittet Hållbarhet på sidan 25 och i Nordeas hållbarhetsrapport på bankens hemsida.

Utländska filialer

Moderföretaget har utländska filialer i Norge, Finland, Danmark, Baltikum, Polen, Kina, Storbritannien och Tyskland.

Årsstämma

Årsstämman hålls torsdagen den 17 mars 2016 i Stockholm. Mer information återfinns längst bak i årsredovisningen.

Affärsområdesresultat

Retail Banking, rörelseresultat per marknad

Mn euro	Summa		Förändring		Banking Danmark		Banking Finland		Banking Norge		Banking Sverige		Banking Baltikum		Retail Banking, övrigt	
	2015	2014	%	Lokal val.%	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Räntenetto	3 502	3 832	-9	-7	1 111	1 233	755	752	679	767	888	1 013	148	145	-79	-78
Avgifts- och provisionsnetto	1 077	1 094	-2	-1	211	175	356	373	162	173	378	378	29	25	-59	-30
Nettoresultat av poster till verkligt värde	438	398	10	13	82	99	129	102	87	69	124	128	14	3	2	-3
Resultatandelar i intresseföretag	46	37	24	38	11	2	4	3	2	0	0	2	3	2	26	28
Summa rörelseintäkter	5 063	5 361	-6	-4	1 415	1 509	1 244	1 230	930	1 009	1 390	1 521	194	175	-110	-83
Personalkostnader	-1 438	-1 487	-3	-2	-288	-297	-218	-225	-137	-147	-271	-282	-27	-25	-497	-511
Övriga kostnader och avskrivningar	-1 155	-1 338	-14	-10	-464	-534	-389	-408	-267	-292	-480	-531	-60	-63	505	490
Summa rörelsekostnader	-2 593	-2 825	-8	-6	-752	-831	-607	-633	-404	-439	-751	-813	-87	-88	8	-21
Resultat före kreditförluster	2 470	2 536	-3	-1	663	678	637	597	526	570	639	708	107	87	-102	-104
Kreditförluster	-316	-431	-27	-26	-135	-222	-92	-72	-32	-54	-38	-10	-16	-61	-3	-12
Rörelseresultat	2 154	2 105	2	4	528	456	545	525	494	516	601	698	91	26	-105	-116
K/I-tal, %	51	53	-	-	53	55	49	52	43	44	54	54	45	50	-	-
ROCAR, %	14	14	-	-	12	10	22	21	15	16	14	18	10	3	-	-

Övrig information, md euro

Utlåning till företag	79,1	81,0	-2	-1	22,4	22,3	15,5	15,3	17,3	18,9	18,8	19,2	5,2	5,2	-	-
Bolån till privatkunder	130,6	125,8	4	4	32,3	32,2	27,8	27,4	24,3	23,9	43,6	39,7	2,5	2,6	-	-
Konsumtionslån	22,6	23,9	-5	-5	10,9	11,8	6,4	6,4	0,2	0,6	4,7	4,8	0,4	0,3	-	-
Inlåning från företag	46,9	44,8	5	5	9,3	9,2	10,8	10,1	9,2	9,8	14,5	12,6	3,1	3,0	-	-
Inlåning från privatkunder	73,7	73,6	0	0	22,9	24,0	20,6	20,8	7,3	8,0	21,6	19,6	1,3	1,2	-	-

Wholesale Banking, rörelseresultat per enhet

Mn euro	Summa		Förändring		Corporate & Institutional Banking (CIB)		Shipping, Offshore & Oil Services		Banking Ryssland		Wholesale Banking övrigt (inklusive oallokerade kapitalmarknadsintäkter)	
	2015	2014	%	Lokal val.%	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Räntenetto	1 036	1 124	-8	-4	607	682	299	266	222	254	-92	-78
Avgifts- och provisionsnetto	564	630	-10	-9	508	568	63	68	12	13	-19	-19
Nettoresultat av poster till verkligt värde	829	679	22	22	305	263	39	34	13	6	472	376
Resultatandelar i intresseföretag	2	4	-50	-19	0	0	0	0	0	1	2	3
Summa rörelseintäkter	2 431	2 437	0	2	1 420	1 513	401	368	247	274	363	282
Personalkostnader	-637	-634	0	3	-37	-39	-20	-21	-44	-59	-536	-515
Övriga kostnader och avskrivningar	-236	-229	3	7	-377	-385	-39	-42	-30	-35	210	233
Summa rörelsekostnader	-873	-863	1	4	-414	-424	-59	-63	-74	-94	-326	-282
Resultat före kreditförluster	1 558	1 574	-1	1	1 006	1 089	342	305	173	180	37	0
Kreditförluster	-158	-98	61	72	-142	-122	-7	37	-23	-15	14	2
Rörelseresultat	1 400	1 476	-5	-4	864	967	335	342	150	165	51	2
K/I-tal, %	36	35	-	-	29	28	15	17	30	34	-	-
ROCAR, %	13	13	-	-	16	17	19	22	24	26	-	-

Övrig information, md euro

Utlåning till företag	97,5	106,6	-9	-11	39,8	38,5	12,4	11,6	5,7	5,9	39,6	50,6
Utlåning till privatkunder	0,3	0,3	0	0	-	-	-	-	0,3	0,3	-	-
Inlåning från företag	56,2	63,4	-11	-12	38,9	33,4	5,4	4,7	0,7	0,6	11,2	24,7
Inlåning från privatkunder	0,1	0,1	0	0	-	-	-	-	0,1	0,1	-	-

Wealth Management, rörelseresultat per enhet

Mn euro	Summa		Förändring		Asset Management		Private Banking		Life & Pensions		Wealth Management övrigt	
	2015	2014	%	Lokal val.%	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Räntenetto	121	141	-14	-13	0	0	121	141	0	0	0	0
Avgifts- och provisionsnetto	1 437	1 170	23	23	760	590	337	307	340	273	0	0
Nettoresultat av poster till verkligt värde	341	355	-4	-3	3	6	102	88	236	261	0	0
Resultatandelar i intresseföretag	30	27	11	18	4	1	9	7	17	19	0	0
Summa rörelseintäkter	1 929	1 693	14	15	767	597	569	543	593	553	0	0
Personalkostnader	-507	-492	3	4	-135	-120	-179	-172	-111	-121	-82	-79
Övriga kostnader och avskrivningar	-294	-293	0	1	-102	-103	-170	-177	-86	-83	64	70
Summa rörelsekostnader	-801	-785	2	3	-237	-223	-349	-349	-197	-204	-18	-9
Resultat före kreditförluster	1 128	908	24	25	530	374	220	194	396	349	-18	-9
Kreditförluster	-1	-3	-67	-62	0	0	-1	-3	0	0	0	0
Rörelseresultat	1 127	905	25	25	530	374	219	191	396	349	-18	-9
K/I-tal, %	42	46	-	-	31	37	61	64	33	37	-	-
ROCAR, %	37	32	-	-	-	-	32	33	19	17	-	-
Övrig information, md euro												
Utlåning till privatkunder	10,6	9,1	16	16	-	-	10,6	9,1	-	-	-	-
Inlåning från allmänheten	12,6	11,1	14	14	-	-	12,6	11,1	-	-	-	-

Group Corporate Centre, rörelseresultat

Mn euro	2015	2014
Räntenetto	388	288
Avgifts- och provisionsnetto	-13	-12
Nettoresultat av poster till verkligt värde	85	101
Resultatandelar i intresseföretag	0	0
Övriga rörelseintäkter	17	20
Summa rörelseintäkter	477	397
Summa rörelsekostnader	-308	-307
Rörelseresultat	169	90

Life & Pensions, resultatdrivande poster

Mn euro	2015	2014
Resultatdrivande poster		
Resultat traditionella produkter	110	124
Resultat marknadsräntebaserade produkter	223	174
Resultat riskprodukter	72	63
Summa produktresultat	405	361
Avkastning på eget kapital, övriga resultat och koncernjusteringar	-9	-12
Rörelseresultat	396	349

MCEV inom Nordea Life & Pensions

Mn euro	2015	2014
Danmark	865	1 160
Finland	1 878	1 815
Norge	1 049	1 102
Sverige	895	595
Polen	71	86
Summa	4 758	4 758

Värdet på nyförsäljningen

Traditionell (APE)	0	0
Fondförsäkring (APE)	264	242
Riskprodukter	5	6

Marginaler på nyförsäljningen

Traditionell	0%	0%
Fondförsäkring	33%	40%
Riskprodukter	22%	21%

Nordeakoncernen och affärsområden

Mn euro	Retail Banking		Wholesale Banking		Wealth Management		Group Corporate Centre		Koncernfunktioner, övriga och elimineringar		Nordeakoncernen		Förändring	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	%	Lokal val.%
Räntenetto	3 502	3 832	1 036	1 124	121	141	388	288	63	97	5 110	5 482	-7	-4
Avgifts- och provisionsnetto	1 077	1 094	564	630	1 437	1 170	-13	-12	-40	-40	3 025	2 842	6	8
Nettoresultat av poster till verkligt värde	438	398	829	679	341	355	85	101	10	-108	1 703	1 425	20	19
Resultatandelar i intresseföretag	6	5	0	0	0	0	0	0	33	13	39	18	117	114
Övriga rörelseintäkter	40	32	2	4	30	27	17	20	174	391	263	474	-45	-44
Summa rörelseintäkter	5 063	5 361	2 431	2 437	1 929	1 693	477	397	240	353	10 140	10 241	-1	1
Personalkostnader	-1 438	-1 487	-637	-634	-507	-492	-269	-229	-412	-317	-3 263	-3 159	3	5
Övriga kostnader	-1 076	-1 234	-217	-205	-289	-288	0	-54	97	125	-1 485	-1 656	-10	-9
Avskrivningar	-79	-104	-19	-24	-5	-5	-39	-24	-67	-428	-209	-585	-64	-64
Summa rörelsekostnader	-2 593	-2 825	-873	-863	-801	-785	-308	-307	-382	-620	-4 957	-5 400	-8	-6
Kreditförluster	-316	-431	-158	-98	-1	-3	0	0	-4	-2	-479	-534	-10	-8
Rörelseresultat	2 154	2 105	1 400	1 476	1 127	905	169	90	-146	-269	4 704	4 307	9	11
K/I-tal ¹ , %	51	53	36	35	42	46	65	77	-	-	47	49	-	-
ROCAR, %	14	14	13	13	37	32	-	-	-	-	15	14	-	-
Volymer, md euro														
Utlåning till företag	79,1	81,0	97,5	106,6	-	-	-	-	0,2	1,4	176,8	189,0	-	-
Bolån till privatkunder	130,6	125,8	0,3	0,3	6,7	5,9	-	-	-	-	137,6	132,0	-	-
Konsumtionslån	22,6	23,9	-	-	3,8	3,2	-	-	-	-	26,4	27,1	-	-
Inlåning från företag	46,9	44,8	56,2	63,4	-	-	-	-	3,8	4,3	106,9	112,5	-	-
Inlåning från privatkunder	73,7	73,6	0,1	0,1	12,6	11,1	-	-	-	-	86,4	84,8	-	-

1) Exklusive engångsposter 2014 och 2015.

Se kapitlet Finansiella rapporter för en femårsöversikt över koncernens resultat- och balansräkning.

Risk-, likviditets- och kapitalhantering

Hantering av risk, likviditet och kapital är en viktig framgångsfaktor i den finansiella sektorn.

Att upprätthålla riskmedvetenheten i organisationen är en del i affärsstrategierna. Nordea har definierat tydliga risk-, likviditets- och kapitalhanteringssystem, med bland annat riktlinjer och instruktioner för olika typer av risk, kapitaltäckning och kapitalstruktur.

Ledningsprinciper och kontroll

Styrelsen och styrelsens riskutskott

Styrelsen har det yttersta ansvaret för att begränsa och följa upp koncernens risker, liksom för att fastställa koncernens kapitaltäckningsmål. Risker mäts och redovisas enligt enhetliga principer och riktlinjer som fastställts av styrelsen. Det är också styrelsen som beslutar om riktlinjer för kredit-, motparts-, marknads-, likviditets-, affärs- och livförsäkringsrisk samt för operativ risk, compliance-risk, den interna kapitalutvärderingen och den interna likviditetsutvärderingen. Samtliga riktlinjer revideras minst en gång om året.

Styrelsen godkänner kreditinstruktionerna, där befogenheter för de viktigaste kreditkommittéerna i Nordea har fastställts. Dessa befogenheter ser olika ut på olika beslutsnivåer, främst i fråga om limiternas storlek men också beroende på kundernas interna riskkategori. Styrelsen fastställer också limiterna för koncernens marknads- och likviditetsrisk.

Styrelsens riskutskott bistår styrelsen i dess tillsynsansvar avseende riskhantering, riskkontroll och riskramverk samt kontroller och processer hänförliga till koncernens verksamhet.

Koncernchefens och koncernledningens ansvar

Koncernchefen har det övergripande ansvaret för att utveckla och underhålla effektiva principer och god kontroll inom risk-, likviditets- och kapitalhantering för banken och koncernen.

Koncernchefen och koncernledningen granskar regelbundet rapporter om riskexponering och har bildat ett antal kommittéer för risk-, likviditets- och kapitalhantering:

- Asset and Liability Committee (ALCO), där Group Chief Operating Officer (COO) är ordförande, bereder viktiga frågor avseende koncernens finansiella verksamhet och risker i balansräkningen, antingen för beslut av koncernchefen i koncernledningen eller för rekommendation av koncernchefen i koncernledningen och för beslut av styrelsen.
- Riskkommittén, där Chief Risk Officer (CRO) är ordförande, övervakar hanteringen och kontrollen av koncernens risker på aggregerad nivå och utvärderar om ramverk, kontroller och processer för koncernens riskhantering på området är tillräckliga. Riskkommittén fastställer också allokeringen av marknads- och likviditetsrisklimiterna till de risktagande enheterna, inom ramen för beslut som tagits av styrelsen. Limiterna fastställs i enlighet med affärsstrategierna och revideras minst en gång om året. Enhetscheferna fördelar sedan limiterna inom respektive enhet och kan även införa

mer detaljerade limiterna och andra riskbegränsande åtgärder såsom stop-loss-regler. Riskkommittén har bildat underordnade kommittéer för sitt arbete och beslutsfattande inom specifika riskområden.

- Group Executive Management Credit Committee (GEMCC), som leds av koncernchefen, Executive Credit Committee (ECC), som leds av CRO, samt Group Credit Committee Retail Banking (GCCR) och Group Credit Committee Wholesale Banking (GCCW), där Chief Credit Officer (CCO) är ordförande, godkänner koncernens interna kreditrisklimiterna för större kunder, det vill säga Nordeas maximala riskvillighet gentemot kunden i fråga. Individuella kreditbeslut inom godkända kreditrisklimiterna fattas av den kundansvariga enheten. Interna kreditrisklimiterna beviljas som individuella limiterna för kunder eller totalt för kundgrupper samt som interna branschlimiterna för vissa branscher.

Styrning av riskhanteringen

Group Risk Management och Group Compliance utgör den andra försvarslinjen. Riskinformationen från affärsområdena och koncernfunktionerna till styrelsen går via riskkommittén och styrelsens riskutskott (BRIC). Group Compliances rapportering sker direkt till styrelsen och diskuteras även i styrelsens revisionsutskott (BAC).

Group Risk Management är organiserat i divisioner som täcker alla risker förutom compliance-risk. Divisionerna är: Group Credit Risk, Group Credit & Financial Reporting Control, Group Market and Counterparty Credit Risk, Group Operational Risk, Recovery and Resolution Planning och Group Strategic Risk Management and Analysis. Informationsflödet startar i de divisioner som övervakar, analyserar och modellerar informationen om respektive risktyp. Riskerna presenteras och diskuteras i riskkommittén och dess underkommittéer. Information om risk lämnas sedan till BRIC, där riskärenden diskuteras och bereds innan de presenteras för styrelsen.

Group Compliance är organiserat i divisioner som täcker alla typer av compliance-risker, där varje affärsområde har sin egen compliance-division. Syftet med Group Compliance är att skapa mervärde för koncernen och dess intressenter genom att ge en oberoende syn på efterlevnaden av lagar och regler som gäller för koncernen, och genom att bidra till en effektiv riskhantering på compliance-området.

Riskvillighet

Riskvillighet i Nordea definieras som den risknivå och den typ av risk som banken är villig att acceptera för aktieägarnas räkning i syfte att förverkliga sin uttalade strategi och omfattas av begränsningar som speglar aktieägarnas, fordringsägarnas, lagstiftarnas och övriga intressenters hållning. Styrelsen har det yttersta ansvaret för koncernens övergripande riskvillighet och för att formulera principerna för hur riskvilligheten ska hanteras. Styrelsens riskutskott bistår styrelsen i att ta detta ansvar genom att övervaka hur riskprofilen utvecklas i relation till riskvilligheten och vid behov rekommendera förändringar i koncernens riskvillighet.

Ramverket för Nordeas riskvillighet, från toppnivå och nedåt, framgår i en riskförklaring som inbegriper samtliga

väsentliga risker som koncernen står inför. Denna förklaring fastställer gränserna för Nordeas risktagande och bidrar också till att identifiera områden där det finns utrymme att ta mer risk. Riskförklaringen godkänns av styrelsen och bildar underlag för en ny riskrapporteringsstruktur. Detta ramverk stödjer även ledningens beslutsprocesser, däribland planering och fastställande av mål.

Ramverket för riskvillighet täcker in viktiga risker med relevans för Nordeas affärsverksamhet. På aggregerad nivå formuleras dessa som kreditrisk, marknadsrisk, operativ risk, solvensrisk, compliance risk och icke-förhandlingsbar risk samt likviditetsrisk.

Mer information om ramverket för riskvillighet finns i Nordeas kapital- och riskhanteringsrapport.

Övervakning och rapportering

Enligt Nordeas policy för intern kontroll och riskhantering (Policy for Internal Control and Risk Management in the Nordea Group) innefattar riskhanteringen allt som syftar till att identifiera, mäta, bedöma, övervaka och kontrollera risker samt åtgärder för att begränsa riskernas konsekvenser. Riskhanteringen är förebyggande, med betoning på utbildning och riskmedvetenhet. Nordeakoncernen upprätthåller en hög standard i sin riskhantering genom att använda tillgängliga tekniker och metoder. Kontrollmiljön bygger bland annat på principerna om uppdelning av arbetsuppgifter och oberoende mellan enheter. Övervakning och rapportering av risk utförs dagligen för marknads- och likviditetsrisk samt månads- och kvartalsvis för kreditrisk och operativ risk.

Riskrapportering, med bland annat utvecklingen av risk-exponeringsbelopp (REA), sker regelbundet till koncernledningen och styrelsen. Group Internal Audit (GIA) gör en oberoende bedömning av processerna för risk- och kapitalhantering i enlighet med den årliga revisionsplanen.

Upplysningskrav enligt kapitaltäckningsförordningen – Nordeas kapital- och riskhanteringsrapport 2015

Ytterligare upplysningar om Nordeas risk- och kapitalhantering finns i koncernens kapital- och riskhanteringsrapport för 2015 (Capital and Risk Management Report 2015), i enlighet med kapitaltäckningsförordningen (CRR), som i sin tur bygger på Basel III-reglerna, utfärdade av Baselkommittén för banktillsyn. Rapporten är tillgänglig på nordea.com.

Nordeas Capital and Risk Management Report 2015, tillgänglig på nordea.com

Riskhantering

Kreditriskhantering

Group Risk Management ansvarar för den övergripande kreditprocessen och kreditriskhanteringen, med bland annat riktlinjer, instruktioner och anvisningar för koncernen. Group Risk Management ansvarar också för att kontrollera och övervaka kvaliteten i kreditportföljen och kreditprocessen. Varje division/enhet har huvudansvaret för hantering av kreditrisk i sina respektive verksamheter, inom tillämpliga ramar och limiter, med bland annat identifiering, kontroll och rapportering av risker. Beslutsfattande kreditinstanser på olika nivåer i organisationen fastställer interna kreditrisklimiter inom ramen för de befogenheter som styrelsen tilldelat. Dessa kreditrisklimiter motsvarar Nordeas maximala riskvillighet gentemot kunden i fråga. Individuella kreditbeslut inom godkända kreditrisklimiter fattas av den kundansvariga enheten. Kundens riskkategori och samlade kreditexponering avgör på vilken nivå beslutet tas. Ansvaret för kreditrisk ligger hos kundansvarig enhet. Kunderna riskklassas med hjälp av en rating eller scoring i enlighet med Nordeas riktlinjer på området.

Definition och identifiering av kreditrisk

Kreditrisk definieras som risken för förlust om en kund inte fullgör sina avtalsförpliktelser och eventuella säkerheter inte täcker de aktuella fordringarna. Kreditrisker uppkommer huvudsakligen genom olika typer av utlåning, men också genom garantier och rembuser, eller som motpartsrisk i derivatkontrakt, transfereringsrisk i samband med överföringar från ett annat land samt avvecklingsrisk. Som stöd i arbetet med att övervaka fördelningen i en kreditportfölj, förbättra riskhanteringen och definiera en gemensam strategi för enskilda branscher finns branschspecifika policyer och principer för kreditgivning som fastslår krav och maxutlåning.

Begränsning av kreditrisken

Begränsning av kreditrisken görs inom ramen för kreditbeslutsprocessen. I varje kreditbeslut och kreditgranskning beaktas värdet av säkerheter och eventuella kovenanter samt andra riskbegränsande åtgärder. Tagande av säkerhet är den vanligaste metoden för riskbegränsning. Inom företagsutlåningen utgörs säkerheterna främst av pantbrev i fastigheter, företagsinteckningar och leasingobjekt. Säkerhetstäckningen är högre för exponeringar mot ekonomiskt svagare kunder. För stora exponeringar används huvudsakligen syndikering av lån som metod för att hantera koncentrationsrisk, medan kreditderivat (Credit Default Swaps) endast används i väldigt begränsad omfattning. Kovenanter i kreditavtal är ett viktigt komplement till både säkrade och osäkrade exponeringar. De flesta exponeringar av betydande storlek och komplexitet omfattar lämpliga kovenanter. Finansiella kovenanter utformas så att de fångar upp tidiga signaler och följs upp noggrant.

Individuell och gruppvis prövning av nedskrivningsbehov

Nordea granskar kontinuerligt kreditportföljens kvalitet i syfte att identifiera och begränsa nedskrivningsbehovet. Svaga och osäkra fordringar övervakas löpande och granskas minst en gång per kvartal med avseende på aktuell finansiell ställning, framtidsutsikter, framtida återbetalningsförmåga samt eventuellt behov av reserveringar.

En reservering görs om det finns objektiva belägg, i form av förlusthändelser och observerbara data, som visar att kundens framtida kassaflöde försvagas i sådan utsträckning att fullständig återbetalning, inklusive säkerhet, inte längre är sannolik. Exponeringar med reserveringar betraktas som osäkra. Reserveringens storlek motsvarar den förväntade förlusten, det vill säga skillnaden mellan det redovisade värdet av den utestående

exponeringen och det diskonterade värdet av framtida kassaflöden, inklusive värdet av pantsatt egendom. Osäkra fordringar kan vara antingen reglerade eller oreglerade. Förfallna fordringar som inte betalats inom 90 dagar betraktas per definition som fallerade och oreglerade, och huruvida de redovisas som osäkra fordringar eller inte bestäms av hur stor risken för förluster bedöms vara. Eftergifter omfattar omförhandlade villkor eller omstrukturering till följd av låntagarens ekonomiska trångmål. Avsikten med eftergifter under en begränsad tidsperiod är att säkerställa full återbetalning av det utestående lånebeloppet. Exempel på omförhandlade villkor är förändringar i amorteringsprofil, återbetalningsplan, kundmarginal samt lättnad gällande finansiella kovenanter.

Eftergifter görs selektivt och på individuell basis, med efterföljande prövning av nedskrivningsbehovet. Reserveringar för kreditförluster görs vid behov. Lånefordringar med eftergifter men utan nedskrivningar täcks i fråga om kunder med rating i sin helhet av säkerheter och/eller nuvärdet av framtida kassaflöden.

Utöver individuell prövning av nedskrivningsbehov för fordringar av betydande värde görs en samlad så kallad kollektiv prövning av nedskrivningsbehovet för grupper av fordringar som inte bedömts vara osäkra individuellt. Syftet med gruppvisa reserveringar för kreditförluster är att ta hänsyn till värdeminskningar till följd av inträffade förlusthändelser i den betalande kreditportföljen. Nordeas modell för gruppvisa reserveringar har en statistisk modell som utgångspunkt för bedömningen av hur stor reservering som behöver göras för de delar av Nordeas kreditportföljer som inte omfattas av individuell värdering. Modellen för gruppvisa reserveringar baseras på rating- och scoringförändringar för kunderna i kreditportföljen. Den gruppvisa prövningen av nedskrivningsbehovet görs med hjälp av inträffade förlusthändelser, där kreditkvaliteten i varje exponering jämförs med den ursprungliga kreditkvaliteten. Om kreditkvaliteten har försämrats beräknar modellen de gruppvisa reserveringarna så att de ger en rättvisande bild av den förväntade förlusten. Vidare görs en gruppvis värdering av kunder som ställt in betalningarna och för vilka inga individuella reserveringar har gjorts. Resultatet från modellen kompletteras med en expertanalys för att säkerställa tillräcklig reservering. Modellen används kvartalsvis och dess utdata baseras på en beräkning nerifrån och upp, med hänsyn tagen till den senaste portföljutvecklingen. Gruppvis prövning av nedskrivningsbehovet görs kvartalsvis för varje juridisk enhet. Prövningen görs både individuellt och gruppvis för att säkerställa att samtliga kreditförluster fram till och med varje balansdag redovisas.

Mer information om kreditrisk finns i not K46.

Kreditportfölj

Kreditrisk mäts, övervakas och delas upp på olika sätt. Lånefordringar i balansräkningen utgör den största delen av kreditportföljen och bildar underlag för osäkra lånefordringar och kreditförluster. Kreditrisken i utlåningen mäts och redovisas som kapitalbeloppet av fordringar i balansräkningen, dvs utlåning till kreditinstitut och till allmänheten, och som ansvarsförbindelser och åtaganden gentemot kunder och motparter, netto efter reserveringar. Kreditriskexponeringen omfattar också risken hänförlig till derivatkontrakt och värdepappersfinansiering.

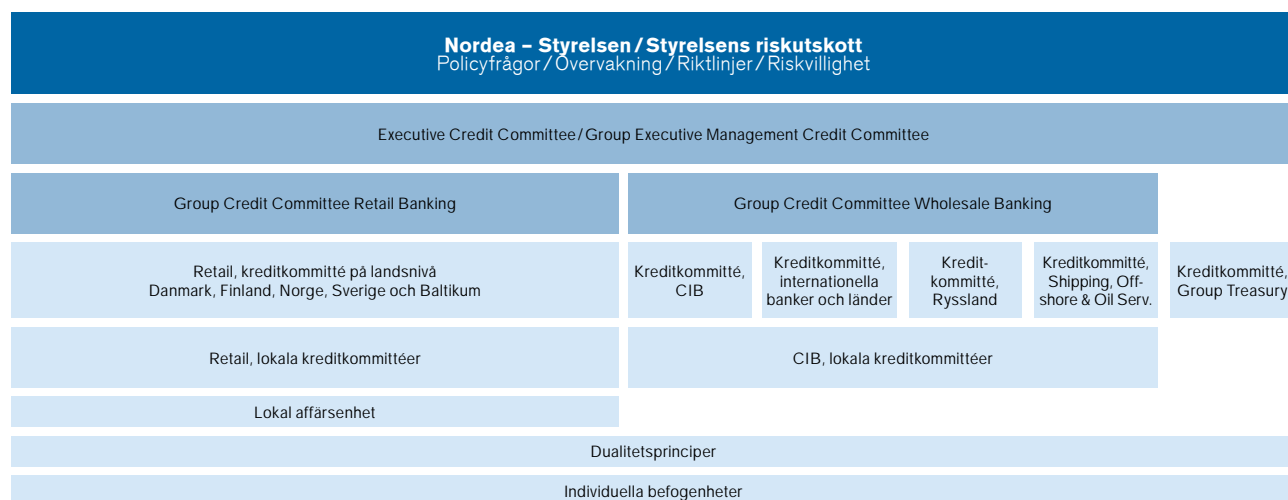
Den samlade kreditriskexponeringen, inklusive poster utanför balansräkningen och exponeringar hänförliga till värdepapper och livförsäkringsrörelsen, uppgick vid årsskiftet till 588 md euro (598 md euro förra året). Den samlade kreditexponeringen enligt definitionen i kapitaltäckningsförordningen uppgick vid årets slut, efter den så kallade kreditkonverteringsfaktorn, till 498 md euro (488 md euro). Ytterligare information om och en uppdelning av exponeringen enligt definitionen i kapitaltäckningsförordningen finns i not K46 och i kapital- och riskhanteringsrapporten.

Nordeas utlåning till allmänheten minskade under 2015 med 2 procent, till 341 md euro (348 md euro). Företagsportföljen minskade med omkring 6 procent och privatkundsportföljen ökade med 3 procent. Utlåningen till offentlig sektor minskade med 10 procent. Den övergripande kreditkvaliteten är stabil, med starka kunder, och en förbättring märktes för portföljen som helhet. Av utlåningen till allmänheten avsåg 52 procent (54 procent) företagskunderna, 46 procent (44 procent) privatkunderna och 2 procent (2 procent) den offentliga sektorn. Utlåningen i Baltikum utgör 2,5 procent (2,0 procent) av koncernens utlåning till allmänheten och shipping- och offshoresektorn 3,1 procent (2,9 procent). Utlåningen till centralbanker och kreditinstitut, huvudsakligen i form av tillgodohavanden i andra banker, ökade och uppgick vid utgången av 2015 till 24 md euro (19 md euro).

Utlåning till företagskunder

Utlåningen till företagskunder uppgick vid utgången av 2015 till 178 md euro (188 md euro), en minskning med 6 procent. Den kategori som ökade mest under året var Övriga finansinstitut, medan Dagligvaror och Omvända repor minskade mest. De tre största branscherna utgör tillsammans cirka 20 procent av den samlade utlåningen. Fastigheter är fortsatt den största branschen i Nordeas kreditportfölj, med 41,8 md euro (42,2 md euro). Fastighetsportföljen domineras av relativt stora och finansiellt starka företag, med 83 procent (87 procent) av utlåningen i ratingklass 4- och högre. Cirka 34 procent av

Kreditbeslutsstruktur för huvudverksamheten

Kreditriskexponering och utlåning

(exklusive kassa och tillgodohavanden hos centralbanker samt exponering för avvecklingsrisk)

Mn euro	31 dec 2015	31 dec 2014*
Till centralbanker och kreditinstitut	24 183	19 175
Till allmänheten	340 920	348 085
– varav företag	177 542	188 290
– varav privatkunder	158 150	153 985
– varav offentlig sektor	5 228	5 810
Summa utlåning	365 103	367 260
Exponering för poster utanför balansräkningen ¹	93 569	96 231
Exponering för motpartsrisk	32 457	35 659
Statsskuldförbindelser och räntebärande värdepapper ²	75 342	77 584
Summa kreditriskexponering i bankverksamheten	566 471	576 734
Kreditriskexponering i livförsäkringsrörelsen	21 167	21 647
Summa kreditriskexponering, inklusive livförsäkringsrörelsen	587 638	598 381

*Utlåning exkl. avvecklad verksamhet i Polen.

1) Varav företagskunder cirka 90 procent.

2) Innefattar även statsskuldförbindelser och räntebärande värdepapper som pantsatts i återköpsavtal.

utlåningen inom fastighetssektorn avser företag som huvudsakligen förvaltar bostadsfastigheter.

Utlåningen till shipping- och offshorebolag ökade med 6 procent under 2015, till 10,5 md euro (10,0 md euro). Portföljen är väl diversifierad i fråga om typ av fartyg, med fokus på stora och finansiellt stabila industriella aktörer. Portföljen har hög kreditkvalitet, med en genomsnittlig rating på 4. Nordea är en ledande bank i den globala shipping- och offshorebranschen, med ett välkänt varumärke och en världsledande ställning inom lånesyndikering. I enlighet med Nordeas globala kundstrategi är fördelningen jämn mellan nordiska och utomnordiska kunder.

Utlåningen till företag är väl diversifierad sett till lånens storlek. Cirka 66 procent (73 procent) av företagsutlåningen avser lån på upp till 50 mn euro per kund.

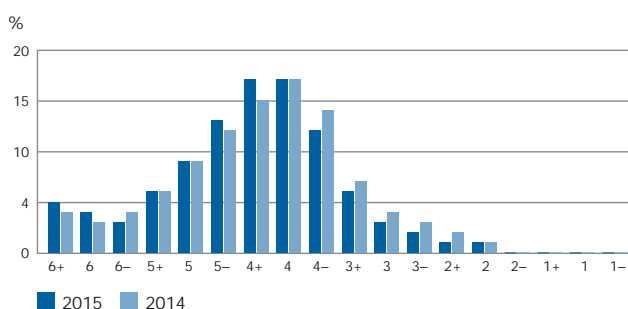
Utlåning till privatkunder

Utlåningen till privatkunder ökade under 2015 med 3 procent, till 158 md euro (154 md euro). Hypotekslånen ökade något till 130 md euro (126 md euro) och konsumtionslånen var i stort oförändrade och uppgick till 28 md euro. Hypotekslånens andel av utlåningen till privatkunder var oförändrad och uppgick till 82 procent, varav den nordiska marknaden svarade för 98 procent.

Geografisk fördelning

För utlåning till allmänheten visar en uppdelning efter låntagarnas hemvist att kunderna i Norden, Baltikum och Ryssland står för 94 procent (89 procent). Portföljen har en god geografisk fördelning, och inget land svarar för mer än

Ratingfördelning, IRK företagskunder

28 procent av utlåningen. Övriga EU-länder utgör den största delen av utlåningen utanför Norden.

Utlåningen till kunder i Baltikum uppgick vid utgången av 2015 till 8,5 md euro (8,4 md euro) och till kunder i Banking Ryssland till 6,0 md euro (6,2 md euro), varav 3,6 md euro (4,3 md euro) till kunder i det ryska bolaget.

Kundklassificering

Ett sätt att bedöma kreditkvaliteten är att analysera fördelningen mellan ratingklasserna för företagskunder och institut med rating, och mellan riskklasserna för privatkunder och små företagskunder med scoring, dvs. hushållsportföljen.

Kreditkvaliteten förbättrades något under 2015 i såväl företags- som privatkundsportföljen. 31 procent (28 procent) av antalet företagskunder fick högre rating, medan 9 procent (21 procent) fick lägre. I fråga om exponering omfattades 24 procent (24 procent) av företagsportföljen av högre rating och 18 procent (16 procent) av lägre.

86 procent (84 procent) av exponeringen mot företagskunder låg i ratingklass 4- eller högre, med en genomsnittlig rating för portföljen på 4-.

Institut och privatkunder återfinns huvudsakligen i de säkrare riskklasserna.

92 procent (91 procent) av privatkundsexponeringen återfinns i riskklass C- eller högre, där sannolikheten för fallissemang är 1 procent eller lägre. Osäkra fordringar ingår inte i rating-/scoringfördelningen.

Den sammantagna effekten av förändrad kreditkvalitet var en ökning av riskexponeringsbeloppet (REA) med cirka 0,4 procent under 2015.

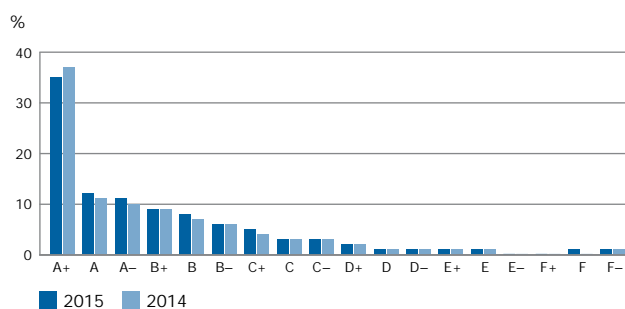
Osäkra fordringar

Koncernens osäkra fordringar, brutto, minskade till 5 960 mn euro (6 425 mn euro), vilket motsvarar 162 punkter av den samlade utlåningen (174 punkter). 62 procent av de osäkra fordringarna, brutto, utgörs av lån där kunderna fortfarande betalar (reglerade) och 38 procent är lån där kunderna ej betalar (oreglerade). Osäkra fordringar netto, efter reserveringar för individuellt värderade osäkra fordringar, uppgick till 3 747 mn euro (4 096 mn euro) eller 102 punkter av den samlade utlåningen (111 punkter). Reserverna för individuellt värderade lånefordringar minskade något från 2 329 mn euro till 2 213 mn euro. Reserverna för gruppvis värderade lånefordringar ökade något från 420 mn euro till 451 mn euro. Reserveringskvoten för individuella reserver ökade till 37 procent, och den totala reserveringskvoten ökade något och uppgick till 45 procent.

Minskningen av osäkra fordringar avsåg huvudsakligen branscherna Papper och skogsprodukter och Fastighetsförvaltning. De branscher där de osäkra fordringarna ökade mest var Övriga material och Dagligvaror.

Förfallna lånefordringar (6 dagar eller mer) som inte är osäkra ökade för företagskunder till 962 mn euro (628 mn euro), och förfallna lånefordringar bland privatkunder ökade till 1 620 mn euro (1 258 mn euro) under 2015.

Fördelning mellan riskklasser, IRK privatkunder

Utlåning till allmänheten och kreditinstitut, per land och bransch

31 dec 2015, mn euro	Danmark	Finland	Norge	Sverige	Baltikum	Ryssland	Koncernen	Koncernen
							2015	2014 ¹
Energi (olja, gas, etc)	1	3	868	1 884	25	253	3 035	3 534
Metaller och gruvmaterial	19	179	150	400	32	56	836	879
Papper och skogsprodukter	309	759	47	456	59	0	1 629	1 866
Övriga material (byggmaterial, etc)	365	1 534	463	1 669	229	1 827	6 087	6 638
Producentkapitalvaror	571	765	39	540	18	0	1 932	2 163
Producenttjänster, etc	4 819	1 368	2 287	3 556	487	0	12 517	12 291
Bygg och anläggning	1 030	703	1 675	970	234	1	4 613	4 653
Shipping- och offshoreverksamhet	264	3 265	4 903	2 062	15	0	10 510	9 957
Transport	377	813	711	893	662	144	3 601	3 981
Konsumentkapitalvaror (bilar, apparater, etc)	267	370	988	571	59	17	2 272	2 792
Media och fritid	797	536	341	735	58	0	2 467	2 782
Detaljhandel	3 229	1 894	1 092	2 749	601	19	9 584	10 256
Dagligvaror (livsmedel, jordbruksprodukter, etc)	7 368	1 104	1 710	907	424	1	11 515	12 235
Hälsovård och läkemedel	676	344	156	573	32	0	1 781	1 621
Finansinstitut	5 731	974	1 140	8 820	349	0	17 013	13 085
Fastigheter	8 581	8 038	8 346	14 861	1 264	721	41 811	42 238
IT-utrustning och IT-tjänster	717	316	144	414	18	0	1 609	1 897
Telekommunikationsutrustning	7	62	0	8	1	0	79	37
Teleoperatörer	49	542	177	447	13	14	1 242	1 248
Kraftförsörjning (distribution och produktion)	1 296	1 800	1 046	1 327	412	318	6 200	6 023
Övriga, allmänhet och organisationer	2 970	1 564	98	9	296	0	4 938	3 607
Summa exkl. omvända repor	39 444	26 932	26 381	43 852	5 288	3 371	145 268	143 782
Omvända repor	0	32 272	0	2	0	0	32 274	44 508
Summa företagsutlåning	39 444	59 204	26 381	43 854	5 288	3 371	177 542	188 290
Hypotekslån till privatkunder	28 819	28 906	25 460	44 209	2 593	245	130 232	125 931
Konsumtionslån till privatkunder	10 719	7 873	1 453	5 672	421	7	27 919	28 054
Offentlig sektor	1 530	1 270	23	2 237	168	0	5 228	5 810
Summa utlåning till allmänheten	80 511	97 253	53 317	95 972	8 471	3 624	340 920	348 085
Utlåning till centralbanker och kreditinstitut	6 130	9 444	203	6 267	0	286	24 183	19 175
Summa utlåning	86 642	106 696	53 520	102 239	8 471	3 909	365 103	367 260

1) Exkl. avvecklad verksamhet i Polen.

Osäkra fordringar och nyckeltal

	2015	2014 ¹
Osäkra fordringar, brutto, koncernen, mn euro	5 960	6 425
– varav reglerade	3 682	4 115
– varav oreglerade	2 278	2 310
Andel osäkra fordringar, punkter	162	174
Reserveringsgrad, punkter	72	74
Reserveringskvot	45%	43%

1) Exkl. avvecklad verksamhet i Polen.

Kreditförluster

Kreditförlusterna minskade under 2015 med 10 procent till 479 mn euro (534 mn euro). Detta motsvarade en kreditförlustrelation på 14 punkter (15 punkter). 336 mn euro (340 mn euro) avsåg företagskunder och 143 mn euro (194 mn euro) privatkunder. På företagssidan gjordes de största avsättningarna inom branscherna Konsumentkapitalvaror, Dagligvaror och Detaljhandel. Huvuddelen av kreditförlusterna bland privatkunder avsåg Danmark. Shipping, Offshore & Oil Services redovisade kreditförluster på 7 mn euro för 2015, att jämföra med nettoåtervinningar på 37 mn euro under 2014.

De gruppvisa reserveringarna uppgick till 28 mn euro (4 mn euro).

Motpartskreditrisk

Motpartskreditrisken består i att Nordeas motpart i ett valuta-, ränte-, råvaru-, aktie- eller kreditderivatkontrakt fallerar före förfallodagen och att Nordea vid den tidpunkten har

Kreditförluster och nyckeltal

Punkter av utlåningen	2015	2014 ¹
Kreditförluster, mn euro	-479	-534
Kreditförlustrelation, koncernen	14	15
– varav individuella	13	15
– varav gruppvisa	1	0
Kreditförlustrelation, Retail Banking	14	19
Kreditförlustrelation, Corporate & Institutional Banking	36	32
Kreditförlustrelation, Shipping, Offshore & Oil Services	6	pos ²
Kreditförlustrelation, Baltikum	20	75

1) Exkl. avvecklad verksamhet i Polen.

2) Positiva kreditförluster, det vill säga nettoåterföringar.

en fordran på motparten. Motpartskreditrisk kan också finnas i återköpsavtal och andra transaktioner avseende värdepappersfinansiering. Exponeringen uppgick vid utgången av 2015 till 32,5 md euro (35,7 md euro), varav den aktuella nettoexponeringen (efter nettningsavtal och säkerheter) var 12,9 md euro. 56 procent av exponeringen och 30 procent av den aktuella nettoexponeringen avsåg finansinstitut.

Information om finansiella instrument som omfattas av ramavtal för netting finns i not K40.

Marknadsrisk

Marknadsrisk är risken för förlust i Nordeas innehav och transaktioner till följd av förändringar i marknadskurser och parametrar som påverkar marknadsvärdet, till exempel

Osäkra lånefordringar, brutto, och reserveringar, per land och bransch (till allmänheten och kreditinstitut)

31 dec 2015, mn euro	Danmark	Finland	Norge	Sverige	Baltikum	Ryssland	Koncernen	Reserveringar	Reserveringskvot
Energi (olja, gas, etc)	0	2	0	0	0	0	2	4	>100%
Metaller och gruvmaterial	1	26	29	1	3	0	60	35	59%
Papper och skogsprodukter	7	1	1	21	0	0	30	27	89%
Övriga material (byggmaterial, etc)	21	266	17	10	15	0	329	160	49%
Producentkapitalvaror	14	42	0	20	0	0	77	64	83%
Producenttjänster, etc	146	97	32	100	20	0	394	234	59%
Bygg och anläggning	131	27	17	7	13	0	194	87	45%
Shipping- och offshoreverksamhet	48	20	21	21	0	0	110	122	>100%
Transport	44	10	9	7	1	0	71	34	47%
Konsumentkapitalvaror (bilar, apparater, etc)	34	18	56	28	1	12	149	96	64%
Media och fritid	33	22	3	12	0	0	70	33	47%
Detaljhandel	209	96	6	42	9	0	362	195	54%
Dagligvaror (livsmedel, jordbruksprodukter, etc)	834	48	6	3	14	0	906	329	36%
Hälsovård och läkemedel	16	7	0	0	0	0	23	9	41%
Finansinstitut	228	27	79	0	0	0	334	207	62%
Fastigheter	348	52	37	10	158	0	605	245	40%
IT-utrustning och IT-tjänster	32	39	2	0	0	0	74	40	54%
Telekommunikationsutrustning	0	1	0	0	0	0	1	1	64%
Teleoperatörer	1	2	4	2	0	0	8	28	>100%
Kraftförsörjning (distribution och produktion)	3	0	1	0	0	0	5	6	>100%
Övriga, allmänhet och organisationer	39	0	0	0	16	0	56	77	>100%
Omvända repor	0	0	0	0	0	0	0	0	0%
Summa osäkra lånefordringar, företag	2 190	805	319	284	251	12	3 860	2 031	53%
Osäkra lånefordringar, hypotekslån till privatkunder	535	220	118	70	84	6	1 060	156	15%
Osäkra lånefordringar, konsumtionslån till privatkunder	470	441	27	74	26	3	1 040	475	46%
Osäkra lånefordringar, offentlig sektor	0	0	0	0	0	0	0	0	95%
Osäkra lånefordringar, kreditinstitut	0	0	0	0	0	0	0	2	
Summa osäkra lånefordringar	3 194	1 466	464	427	361	21	5 960		
Summa reserveringar	1 269	627	309	258	161	32		2 664	
Reserveringskvot	40%	43%	67%	61%	45%	150%			45%

förändringar i räntor, kreditspreadar, valutakurser, aktiekurser, råvarupriser och volatilitet i optioner.

Nordea Markets och Group Treasury and Asset and Liability Management (TALM) står i hög utsträckning för marknadsrisken i Nordeakoncernen. Nordea Markets ansvarar för den kunddrivna handeln, TALM för upplåningen och investeringar för Nordeas egen räkning, förvaltningen av tillgångar och skulder, likviditetsportföljerna och portföljen av ställda panter/säkerheter. För all övrig bankverksamhet hanteras marknadsriskerna av TALM.

Strukturell valutarisk uppstår genom investeringar i dotterföretag och intresseföretag i utländsk valuta. Nordea risksäkrar normalt sådana investeringar genom matchad finansiering, även om avsteg kan förekomma på marknader där matchad finansiering inte kan uppnås eller endast kan uppnås till orimligt hög kostnad.

Intäkter och kostnader i utländsk valuta eller från kontor i utlandet medför en valutarisk, som i de enskilda Nordeabolagen hanteras inom ramen för respektive bolags valutaposition. Valutaomräkningsdifferenser i koncernens eget kapital utgörs normalt av skillnaden mellan eget kapital och goodwill i utländsk valuta minus nettot av investeringar i säkringar samt skatt.

Utöver den omedelbara förändringen i marknadsvärdet på Nordeas tillgångar och skulder som kan uppstå vid svängningar på finansmarknaden, skulle en ränteförändring också kunna påverka räntenettet över tiden. Detta kallas för strukturell räntenetterisk (SIIR) och beskrivs närmare nedan.

Marknadsrisk för Nordeas del uppstår också i samband med förmånsbestämda pensioner för Nordeas medarbetare

(pensionsrisk) och vid placering av försäkringstagares kapital med avkastningsgaranti inom Life & Pensions.

Mätning av marknadsrisk

Nordea beräknar value-at-risk (VaR) med hjälp av historisk simulering. Den aktuella portföljen omvärderas utifrån dagliga förändringar i marknadspriser och parametrar som observerats under de senaste 500 handelsdagarna, vilket ger ett underlag på 499 utfall baserade på empiriska data. Utifrån detta underlag används förväntad förlust-metoden för att beräkna VaR, vilket innebär att VaR-siffran baseras på genomsnittet av de mest ogynnsamma utfallen i underlaget. Siffran för 1-dags VaR omvandlas till 10-dagars VaR. Siffran för 10-dagars VaR används för att begränsa och mäta marknadsrisk i både handelslagret och den övriga verksamheten.

Separata VaR-siffror beräknas för ränte-, kreditspread-, valutakurs- och aktierisker. Det samlade VaR-måttet omfattar alla dessa riskkategorier, vilket medger en diversifieringseffekt mellan kategorierna. VaR-siffrorna omfattar både linjära positioner och optioner. Modellen har anpassats för att ta fram en 99-procentig VaR-siffra. Detta innebär att siffran för 10-dagars VaR kan tolkas som den förlust som överskrider under en av hundra 10-dagars handelsperioder.

Det bör dock betonas att även om mycket arbete ägnas åt att göra VaR-modellen så realistisk som möjligt, så baseras alla modeller på antaganden och uppskattningar som har stor inverkan på de risktal som genereras. Historisk simulering har den fördelen att den inte är beroende av specifika antaganden om utfallens fördelning, men eftersom det är historiska

Marknadsrisk i handelslagret, VaR¹

Mn euro	Mått	31 dec 2015	2015 högst	2015 lägst	2015 snitt	31 dec 2014
Samlad risk	VaR	33	71	13	32	25
Ränterisk	VaR	32	66	11	28	20
Aktierisk	VaR	7	14	4	6	7
Kreditspreadrisk	VaR	6	11	4	7	7
Valutarisk	VaR	4	21	2	7	3
Diversifieringsrisk	VaR	32%	62%	20%	41%	31%

1) Nordeas VaR-modell beskrivs i avsnittet Mätning av marknadsrisk, på sidan 38.

Marknadsrisk i övrig verksamhet, VaR¹

Mn euro	Mått	31 dec 2015	2015 högst	2015 lägst	2015 snitt	31 dec 2014
Samlad risk	VaR	77	98	48	75	43
Ränterisk	VaR	76	87	41	67	37
Aktierisk	VaR	3	6	1	3	10
Kreditspreadrisk	VaR	3	11	3	5	13
Valutarisk	VaR	3	34	2	15	7
Diversifieringsrisk	VaR	10%	30%	9%	20%	36%

1) Nordeas VaR-modell beskrivs i avsnittet Mätning av marknadsrisk, på sidan 38.

marknadsvariabler som används får man kanske inte en rättvisande bild av hur dessa variabler kommer att utvecklas i framtiden. Valet av tillämplig tidsperiod är också viktigt. Medan en längre tidsperiod kan förbättra modellens förutsägande egenskaper och minska konjunktureffekterna, innebär en kortare tidsperiod att modellen reagerar snabbare på plötsliga förändringar i volatiliteten på finansmarknaden. Nordeas beslut att använda historiska data för de senaste 500 dagarna syftar till att nå en balans mellan fördelarna och nackdelarna med att använda längre eller kortare tidsserier för beräkningen av VaR.

Valutapositioner, valutarelaterad VaR¹

Mn euro	2015	2014
DKK	665,3	778,8
USD	91,7	100,8
SEK	-45,4	125,1
CAD	-39,8	0,9
CHF	-29,9	-32,3
HKD	-27,1	-4,7
GBP	-27,0	-7,1
NZD	23,5	-2,1
Övriga ²	16,5	

1) De redovisade valutapositionerna är hänförliga till finansiella instrument i handelslagret och i den övriga verksamheten. Derivat är inkluderade med sina deltagarvärden. Strukturell valutavis, hänförlig till exempelvis investeringar i dotterföretag och intresseföretag eller intäkter och kostnader i utländsk valuta, är inte inkluderad.

2) Sammanlagd nettosition för enskilda valutapositioner med ett absolut värde på under 20 mn euro.

Marknadsriskanalys

Marknadsrisken i Nordeas handelslager redovisas i tabellen ovan. Det samlade VaR-måttet uppgick vid utgången av 2015 till 33 mn euro (25 mn euro). Ränterelaterat VaR uppgick till 32 mn euro (20 mn euro). Marknadsrisken i övrig verksamhet i Nordea redovisas i tabellen ovan. Det samlade VaR-måttet uppgick vid utgången av 2015 till 77 mn euro (43 mn euro). Ränterelaterat VaR uppgick till 76 mn euro (37 mn euro).

Det verkliga värdet på portföljen av mindre likvida alternativa investeringar uppgick vid utgången av 2015 till 553 mn euro (448 mn euro), varav private equity-fonder 186 mn euro, hedgefonder 137 mn euro, kreditfonder 160 mn euro och "seedmoney" 70 mn euro. Alla fyra typerna av investeringar har fördelats på ett antal olika fonder.

Strukturell räntenettorisk

Strukturell räntenettorisk (SIIR) motsvarar det värde med vilket Nordeas ackumulerade räntenetto skulle förändras under kommande tolv månader vid en förändring av samtliga räntor med 1 procentenhet.

SIIR speglar de skillnader som uppstår för poster i och utanför balansräkningen när räntebindningstiderna, volymerna eller jämförelseräntorna för tillgångar, skulder och derivatinstrument inte helt motsvarar varandra.

Nordeas SIIR-hantering bygger på fastställda riktlinjer som i sin tur resulterar i olika åtgärder och rutiner för SIIR. Riktlinjerna handlar om optimering av finansiell struktur, balanserat risktagande och tillförlitlig resultatutveckling, identifiering av alla väsentliga källor till SIIR, mätning under pressade marknadsförhållanden samt korrekt information till allmänheten.

Group Corporate Centre ansvarar för den operativa hanteringen av SIIR.

Mätmetoder för SIIR

Nordeas SIIR mäts med hjälp av dynamiska simuleringar genom att beräkna flera räntenettoscenarier och sedan jämföra skillnaderna mellan dessa. Flera räntescenarier tillämpas, men de grundläggande måtten för SIIR utgår från två huvudscenarier: stigande räntor och sjunkande räntor. Dessa scenarier mäter effekten på Nordeas räntenetto för en 12-månadersperiod vid 1 procentenhets ökning respektive minskning av samtliga räntor. Balansräkningen antas vara konstant över tiden. Hänsyn tas emellertid till huvudfaktorerna i kundernas beteende och beslutsprocessen avseende Nordeas egna räntor.

SIIR-analys

Vid årets slut uppgick SIIR för stigande marknadsräntor till 383,8 mn euro (383,7 mn euro) och SIIR för sjunkande marknadsräntor till 13,2 mn euro (-159,9 mn euro). Dessa siffror visar att räntenettet skulle öka om räntorna steg. Till följd av lägstanivåer i scenariedefinitionerna ökar räntenettet vid både stigande och sjunkande marknadsräntor.

Operativ risk

Operativ risk definieras som risken för direkt eller indirekt förlust eller skada på anseendet till följd av brister eller fel hänförliga till interna processer, till människor och system eller till externa händelser. Operativ risk innefattar även legal risk och finns i all verksamhet i organisationen, i verksamhet som lagts ut på entreprenad och i all kontakt med externa parter.

Hantering av operativ risk är ledningens ansvar. Operativa risker följs genom regelbundna rutiner för riskbedömning och en systematisk, kvalitets- och riskorienterad hantering av förändringar. Utvecklingen av produkter, tjänster, verksamheter, processer och system liksom organisationsförändringar ska riskbedömas. Identifierade riskelement och följder av eventuella riskhändelser begränsas genom bland annat uppdaterade beredskapsplaner och koncernövergripande krishanterings- och kommunikationsplaner för att säkerställa katastrofberedskap i alla affärsplaner och krishanteringsstrukturer. Risköverföring till extern part sker i form av försäkring, inklusive återförsäkring, för att täcka vissa aspekter av brottsrisk och yrkesmässigt ansvar, inklusive chefs och medarbetares ansvar. Nordea använder sig också av reseförsäkring, sakförsäkring och generell ansvarsförsäkring.

Huvudprincipen för hanteringen av operativa risker i Nordea är de tre försvarslinjerna. Den första försvarslinjen utgörs av affärsområdena och koncernfunktionerna som ansvarar för sin egen riskhantering i den dagliga verksamheten och för att verksamheten bedrivs inom gränserna för riskexponering och i enlighet med fastställda ramverk för intern kontroll och riskhantering i första försvarslinjen. Kontrollfunktionen Group Operational Risk (ingår i Group Risk Management) hör till den andra försvarslinjen och ansvarar exempelvis för den oberoende övervakningen, kontrollen och rapporteringen av väsentliga risker. Group Internal Audit genomför i den tredje försvarslinjen revisioner och avger en förklaring till Nordeas intressenter om tillförlitligheten i bankens interna kontroller och riskhanteringsprocesser.

Den viktigaste processen för hantering av operativa risker är den årliga processen för operativ riskbedömning. Processen innefattar en utvärdering av risken i den egna verksamheten och en scenarieanalys, och den fokuserar på både divisionernas/enheternas risker i den dagliga verksamheten och de risker som skulle kunna orsaka extremt stora ekonomiska förluster eller få andra betydande konsekvenser för Nordea. Processen ska också säkerställa att kraven i koncerndirektiven uppfylls. Riskerna identifieras såväl uppifrån och ner som nerifrån och upp genom analys av resultatet från kontrollfrågor och information från exempelvis incidentrapportering, scenarieanalys, kvalitets- och riskanalyser samt produktgodkännanden. Tidsmässigt sammanfaller den här utvärderingen med den årliga planeringsprocessen, vilket säkerställer att koncernens övergripande prioriteringar baseras på adekvat information.

Compliance-risk

Nordea definierar så kallad compliance-risk som risken att inte lyckas uppfylla kraven i lagar, förordningar, regler, föreskriven praxis och etiska standarder som reglerar Nordeas verksamhet i ett land, och där detta skulle kunna resultera i att koncernen drabbas av betydande ekonomiska förluster, skadat anseende eller anmärkningar/straffavgifter från myndigheterna.

Huvudprincipen för hanteringen av compliance-risk i Nordea är de tre försvarslinjerna. Första försvarslinjen utgörs av affärsområdena och koncernfunktionerna som äger risken och ansvarar för sin egen riskhantering i den dagliga verksamheten liksom för kontrollen av compliance-risker. Ledningen på samtliga nivåer ansvarar för att verksamheten bedrivs inom angivna gränser för riskexponering och i enlighet med fastställda direktiv, instruktioner och riskhanteringsprocesser, liksom för att införa och verkställa instruktioner och anvisningar på koncern- och affärsområdesnivå.

Group Compliance är den andra försvarslinjen för riskkontroll i koncernen. Enheten samordnar, främjar och övervakar

effektiviteten och integriteten i koncernens hantering av compliance-risk. Group Compliance gör en oberoende utvärdering av hur banken efterlever gällande regler och bestämmelser, till stor del utifrån sin övervakning av verksamheten. Vidare ger Group Compliance råd och stöd åt första försvarslinjen om olika sätt att effektivt hantera skyldigheter på compliance-området. Group Internal Audit genomför revisioner i den tredje försvarslinjen och avger en förklaring till Nordeas intressenter om tillförlitligheten i bankens interna kontroller och riskhanteringsprocesser.

Våren 2015 fick Nordea en varning och ålades av Finansinspektionen att betala en straffavgift på 50 miljoner kronor för brister i sitt arbete med att motverka penningtvätt och finansiering av terrorism. Trots att Nordea vidtagit noggranna åtgärder under de senaste åren för att stärka detta område påvisade straffavgiften att vi hade underskattat komplexiteten och de resurser som krävdes för att uppfylla alla krav.

För att åtgärda de specifika bristerna på detta område har banken inrättat ett särskilt program för att bekämpa finansiell brottslighet (Financial Crime Change Programme), som med en helhetssyn ska ta fram en koncerngemensam och hållbar standard för det förebyggande arbetet.

Nordea har kraftfullt ökat sina satsningar på ett bredare förändringsarbete som syftar till att stärka det övergripande compliance-ramverket i banken. Målet är att både förbättra själva införandet av reglerna i första försvarslinjen och stärka Group Compliance för att säkerställa att arbetet i den andra försvarslinjen utförs i enlighet med gällande regelverk och interna krav.

Tillsynsmyndigheterna genomförde under 2015 löpande granskningar av Nordeas regelefterlevnad på flera områden, bland annat placeringsrådgivning och bekämpning av penningtvätt. Resultatet av vissa granskningar har ännu inte meddelats och det kan inte uteslutas att granskningarna leder till kritik eller anmärkningar.

Livförsäkringsrisk och marknadsrisk inom Life & Pensions

Nordea Life & Pensions har ett brett utbud av liv- och sjukförsäkringsprodukter, från kapitalförsäkringar med en löptid på några få år till mycket långfristiga pensionssparavtal där löptiden kan vara längre än 40 år. Det sker en strategisk förskjutning från traditionella försäkringar, där försäkringstagarna får en garanterad avkastning, till marknadsräntebaserade produkter, där försäkringstagarna tar en större del av placeringsrisken men också gynnas om avkastningen skulle bli högre. De två största riskerna inom livförsäkringsverksamheten är fortfarande marknadsrisk och liv- och sjukförsäkringsrisk.

Marknadsrisk uppstår till följd av värdeskillnader mellan tillgångar och skulder och påverkas av hur känsliga dessa tillgångar och skulder är för förändringar i nivån på eller svängningarna i marknadskurser eller räntor. Dessutom uppstår marknadsrisk i samband med placering av försäkringstagarnas kapital. Marknadsrisken begränsas genom aktiv investeringsstyrning, där detta är lämpligt, i syfte att minska värdeskillnaden mellan tillgångar och skulder, och samtidigt generera en avkastning som gör att Nordea Life & Pensions kan fullgöra lämnade garantier och infria kundernas förväntningar.

Liv- och sjukförsäkringsrisk är risken för oväntade förluster till följd av förändringar i nivån, trenden eller svängningarna för mortalitet, förväntad livslängd, invaliditet, urvalseffekter samt risken för återköp eller bortfall. Dessa risker kontrolleras huvudsakligen med hjälp av aktuariemetoder, det vill säga genom prissättning, kundurvalsregler, återförsäkring, stresstester samt tillräckliga riskreserveringar.

Likviditetshantering

Viktiga frågor under 2015

Nordea fortsatte under 2015 att dra nytta av sin konservativa likviditetsriskhantering. Genom att fokusera på en diversifierad och stark finansieringsbas hade koncernen tillgång till alla relevanta finansmarknader och kunde aktivt utnyttja alla sina upplåningsprogram. Nordea emitterade cirka 25 md euro i långfristiga skuldinstrument, exklusive förlagslån och säkerställda obligationer emitterade av Nordea Kredit Realkreditaktieselskab, varav cirka 14 md euro på den svenska, finska och norska marknaden för säkerställda obligationer. Finansinspektionen i Sverige införde krav på likviditetstäckningsgrad (Liquidity Coverage Ratio, LCR) som trädde ikraft i början av 2013, och Nordea uppfyller LCR-kraven i alla valutor tillsammans och separat i dollar och euro. Nordea uppfyller också kraven i Europeiska bankmyndighetens delegerade akt om LCR som trädde ikraft i oktober 2015.

Ledningsprinciper och kontroll

Group Treasury & ALM ansvarar för fullföljandet av Nordeas likviditetsstrategi, för likviditetshanteringen och för efterlevnaden av koncernens övergripande limiter som fastställts av styrelsen och riskkommittén. Group Market and Counterparty Credit Risk utvecklar koncernens ramverk för likviditetsrisk, som utgörs av riktlinjer, instruktioner och anvisningar för koncernen.

Styrelsen definierar risktoleransen på likviditetsområdet genom att fastställa gränsvärden för olika likviditetsmått. Det viktigaste måttet är överlevnadshorisonten, som definierar risktoleransen genom att fastställa en minsta överlevnadsperiod på en månad under Nordeaspecifika och marknadsomfattande stressscenarier, och med definierade riskbegränsande åtgärder.

Hantering av likviditetsrisk

Likviditetsrisk är risken att endast kunna fullgöra likviditetsåtaganden till ökad kostnad eller – i sista hand – inte alls kunna fullgöra åtaganden vid förfall. Nordeas likviditetsriskhantering och likviditetsstrategi bygger på fastställda riktlinjer som i sin tur resulterar i olika åtgärder, limiter och rutiner för likviditetsrisk.

Riktlinjerna anger att Nordeas likviditetshantering ska präglas av en konservativ hållning till likviditetsrisk. Nordea strävar efter diversifierad finansiering och försöker bygga upp och underhålla relationer med investerare för att säkerställa tillgång till marknaden. Nordeas breda och diversifierade finansieringsbas speglar koncernens starka ställning på de fyra hemmamarknaderna, med en stark och stabil kundbas inom retail och en mängd olika finansieringsprogram. Finansieringsprogrammen är både kortfristiga (amerikanska och europeiska företagscertifikat, andra företagscertifikat, bankcertifikat) och långfristiga (säkerställda obligationer, European Medium Term Notes, Medium Term Notes) och omfattar flera olika valutor.

Nordeas finansieringskällor framgår av tabellen på sidan 42. Vid utgången av 2015 uppgick utnyttjad volym i de kortfristiga programmen till 49,3 md euro (53,1 md euro), med en genomsnittlig återstående löptid på 0,3 år (0,3 år). Volymen i de långfristiga programmen uppgick till 152,7 md euro (141,2 md euro), med en genomsnittlig återstående löptid på 6,0 år (6,4 år). Under 2015 ökade volymen i de långfristiga programmen med 11,5 md euro, medan volymen i de kortfristiga programmen minskade med 3,8 md euro. Förtroende är oerhört viktigt på upplåningsmarknaden, och därför publicerar Nordea fortlöpande information om koncernens likviditetssituation.

I Nordeas hantering av likviditetsrisk ingår stresstest och

en beredskapsplan för likviditetshantering. Stresstest definieras som en utvärdering av potentiella effekter på bankens likviditet om en rad exceptionella men inte otänkbara händelser skulle inträffa. Stresstesterna innefattar också måttet överlevnadshorisont (se nedan), som tar hänsyn till ett kombinerat scenario för likviditetsrisk (idiosynkratisk och marknadsomfattande stress).

Mätmetoder för likviditetsrisk

Riskhanteringen är inriktad på både kortsiktig och strukturell långsiktig likviditetsrisk. I syfte att hantera korta finansieringspositioner mäter Nordea finansieringsbehovet, uttryckt som maximalt förväntat behov av likvida medel under de närmaste 30 dagarna. Kassaflöden från både balansposter och poster utanför balansräkningen ingår. Finansieringsbehovet mäts och begränsas för varje enskild valuta och för alla valutor sammanlagt. Det sammanlagda beloppet för alla valutor begränsas av styrelsen.

Nordea har en likviditetsbuffert för att säkerställa finansiering i situationer där koncernen är i tvingande behov av kontanta medel och de normala finansieringskällorna inte räcker till. Buffertens miniminivå fastställs av styrelsen. Likviditetsbufferten utgörs av högljikvida värdepapper som innehas av Group Treasury & ALM och som centralbankerna godtar som säkerhet. Dessa värdepapper kan snabbt säljas eller användas som säkerhet vid finansiering.

Under 2011 infördes måttet överlevnadshorisont. Det påminner begreppsmässigt om LCR i Basel III. Måttet tar hänsyn till kassaflöden hänförliga till likviditetsbufferten och risken i upplåningsbehovet. Dessutom ingår förväntade kassaflöden från sådant som påverkar beredskapslikviditeten. Överlevnadshorisonten definierar koncernens risktolerans avseende kortfristig likviditet och visar överskottslikviditeten efter 30 dagar utan tillgång till upplåning på marknaden.

Det är styrelsen som fastställt kravet på överskottslikviditet efter 30 dagar utan tillgång till upplåning på marknaden.

Nordeas strukturella likviditetsrisk mäts och begränsas av styrelsen med hjälp av ett särskilt mått, nettobalans av stabil upplåning, som anger skillnaden mellan långfristiga skulder och långfristiga tillgångar. Skulderna utgörs främst av inlåning från allmänheten, bankupplåning och obligationer med en återstående löptid på mer än 12 månader samt eget kapital, medan långfristiga tillgångar huvudsakligen utgörs av utlåning till allmänheten och annan utlåning med en återstående löptid på mer än 12 månader samt lånelöften. Koncernchefen har i koncernledningen fastställt målet att nettobalansen av stabil upplåning ska vara positiv, vilket innebär att stabila tillgångar ska finansieras med stabila skulder.

Analys av likviditetsrisk

Den kortsiktiga likviditetsrisken hölls kvar på en konservativ nivå under hela 2015. Det genomsnittliga finansieringsbehovet, det vill säga det genomsnittliga förväntade behovet av likvida medel under de närmaste 30 dagarna, uppgick till +20,4 md euro (+11,3 md euro). Nordeas likviditetsbuffert uppgick under 2015 till mellan 54,6 och 82,3 md euro (59,5–67,3 md euro), med ett genomsnitt på 61,9 md euro (62,5 md euro). Nordeas buffert är mycket likvid och utgörs uteslutande av värdepapper som innehas av Group Treasury & ALM och är belåningsbara i centralbanken (se tabellen på sidan 42). Överlevnadshorisonten låg under hela 2015 på mellan 40,6 och 55,8 md euro (42,1 – 54,7 md euro), med ett genomsnitt på 48,4 md euro (46,9 md euro). Målet att alltid ha en positiv nettobalans av stabil upplåning har under hela 2015 uppnåtts med bred marginal. Årsgenomsnittet för nettobalansen av stabil upplåning var 55,0 md euro (51,1 md euro).

LCR (Liquidity Coverage Ratio), som mäter likviditetsrisken enligt svenska regler, uppgick till 201 procent för koncernen

vid utgången av 2015 (149 procent), och årsgenomsnittet uppgick till 134 procent (131 procent). Vid utgången av 2015 uppgick LCR i euro till 303 procent (307 procent) och i dollar till 188 procent (169 procent), båda enligt svenska regler. Årsgenomsnittet uppgick till 191 respektive 145 procent. LCR enligt Europeiska bankmyndighetens delegerade akt uppgick till 161 procent vid årets slut.

Nettobalans av stabil upplåning, 31 december 2015

Stabila skulder och eget kapital, md euro	Belopp
Primärkapital och supplementärt kapital	30,0
Säkerställd/icke säkerställd upplåning >1 år	126,2
Stabil inlåning från privatkunder	30,2
Mindre stabil inlåning från privatkunder	51,5
Inlåning från företag <1 år	85,0
Summa stabila skulder	322,7
Stabila tillgångar, md euro	Belopp
Utlåning till företag och privatkunder >1 år	237,8
Långfr. utlåning till banker och finansiella företag	4,8
Övriga illikvida tillgångar	14,8
Summa stabila tillgångar	257,4
Poster utanför balansräkningen	2,3
Nettobalans av stabil upplåning	63,0

Finansieringskällor, 31 december 2015

Typ av skuld, mn euro	Räntebas	Genomsnittlig löptid (år)	Belopp
Skulder till kreditinstitut			
– kortare än 3 månader	Euribor etc	0,0	36 210
– längre än 3 månader	Euribor etc	0,5	7 999
In- och upplåning från allmänheten			
– avistainlåning	Administrativ	0,0	144 774
– övrig inlåning	Euribor etc	0,2	48 568
Emitterade värdepapper			
– bankcertifikat	Euribor etc	0,3	26 018
– företagscertifikat	Euribor etc	0,2	23 243
– säkerställda bostadsobligationer	Fast ränta, marknadsbaserad	7,3	106 746
– övriga obligationslån	Fast ränta, marknadsbaserad	3,1	45 930
Derivatinstrument		–	79 505
Övriga ej räntebärande skulder		–	32 152
Efterställda skulder			
– daterade förlagslån	Fast ränta, marknadsbaserad	6,5	5 940
– eviga och övriga förlagslån	Fast ränta, marknadsbaserad	–	3 260
Aktier			31 032
Summa			591 377
Skulder till försäkringstagare			55 491
Summa, inklusive livförsäkringsrörelsen			646 868

Information om fördelning av löptider finns i not K44.

Kapitalhantering

Kapitalhantering

Nordea strävar efter en effektiv kapitalanvändning och är därför aktiv i förvaltningen av olika tillgångar, skulder och risker i balansräkningen. Målet är att öka avkastningen till aktieägarna och samtidigt upprätthålla en väl avvägd kapitalstruktur. Styrelsen är ytterst ansvarig för att fastställa Nordeas kapitaltäckningsmål, kapitalpolicy och övergripande ramverk för kapitalhantering. Förmågan att nå målen och uppfylla minimikraven för kapitaltäckning granskas regelbundet inom Asset and Liability Committee (ALCO) och riskkommittén.

Kapitalkrav

Kapitalkravet och kapitalbasen som beskrivs i detta avsnitt utgår från reglerna i kapitaltäckningsförordningen (CRR) och inte redovisningsstandarderna (se not K37 för ytterligare information). Kapitalkravet och kapitalbasen avser därför endast Nordea Bank AB (publ) i dess konsoliderade situation, och där ingår inte försäkringsbolagen.

Kapitalpolicy

Nordeas nuvarande kapitalpolicy anger att koncernen under normala affärsförhållanden ska ha miniminivåer för kärnprimärkapitalrelationen, primärkapitalrelationen och den totala kapitalrelationen som överstiger de kapitalkrav som stipuleras av Finansinspektionen i Sverige. Nordea kommer att hålla en kapitalbuffert på 50–150 punkter, som går utöver myndigheternas kärnprimärkapitalkrav.

Minimikrav för kapitaltäckning

Riskenxponeringsbelopp beräknas i enlighet med kraven i CRR. Vid utgången av 2015 omfattades 89 procent av Nordeas riskenxponeringsbelopp av metoden för intern riskklassificering (IRK). Nordea har för avsikt att införa IRK-metoden för vissa återstående portföljer under 2016. Nordea har tillstånd att använda interna Value-at-Risk-modeller (VaR) för att beräkna kapitalkravet för huvuddelen av marknadsrisken i handelslagret. Schablonmetoden används för operativ risk.

Internt kapitalkrav

Nordeas interna kapitalkrav uppgick vid årets slut till 15,2 md euro, vilket motsvarar en ökning med 238 mn euro jämfört med föregående år. Det interna kapitalkravet ska jämföras med kapitalbasen som uppgick till 30 900 mn euro i slutet av fjärde kvartalet. Det interna kapitalkravet beräknas enligt kraven i pelare 1 och pelare 2. Ytterligare information finns i Nordeas pelare III-rapport. Utöver det interna kapitalkravet kräver tillsynsmyndigheterna att Nordea ska hålla kapital för andra typer av risker som identifierats i samband med den samlade kapitalbedömningen (SREP). Vid utgången av året bedömdes Finansinspektionens krav på kärnprimärkapitalrelationen uppgå till 9,7 md euro, eller 15,5 procent av riskenxponeringsbeloppet. Det samlade buffertkravet utgörs av en systemriskbuffert på 3 procent, en kapitalkonserveringsbuffert på 2,5 procent och en kontrycklisk buffert på 0,4 procent. I enlighet med Finansinspektionens promemoria "De svenska bankernas kapitalkrav" (2 september 2015) baseras beräkningen av den kontryckliska bufferten på det svenska och norska buffertkravet på 1 procent. Buffertkravet kommer att öka från 1 till 1,5 procent när de nya kraven träder i kraft under andra kvartalet 2016. Av pelare 2-delen kommer 0,9 procentenheter från riskviktsgolven i Sverige och Norge, 0,6 procentenheter från användningen av benchmarkmodeller och 1,5 procentenheter från andra tillägg enligt pelare 2. Kapitalmålet innefattar pelare 2-tillägg som inte påverkar det högsta utdelningsbara beloppet, det vill säga pelare 2-tillägg som kommunicerats av

Kapitalkrav och riskexponeringsbelopp (REA)

Mn euro	31 dec 2015		31 dec 2014
	Minimi-kapitalkrav	REA	REA
Kreditrisk	9 358	116 978	119 029
- varav motpartskreditrisk	761	9 510	10 535
IRK-metoden	8 297	103 717	105 637
- företag	5 630	70 371	71 792
- avancerade	4 497	56 211	50 600
- grundläggande	1 133	14 160	21 192
- institut	682	8 526	9 572
- privatkunder	1 802	22 520	21 940
- med säkerhet i fast egendom	1 016	12 702	11 219
- övrigt privatkunder	786	9 818	10 721
- övrigt	183	2 300	2 333
Schablonmetoden	1 061	13 261	13 392
- nationella regeringar och centralbanker	40	504	717
- regionala eller lokala myndigheter	19	237	211
- offentlig sektor – företag	3	32	20
- multilaterala utvecklingsbanker	0	0	–
- internationella organisationer			
- institut	23	282	338
- företag	169	2 109	1 921
- privatkunder	251	3 137	3 181
- med säkerhet i fast egendom	231	2 887	2 777
- fallerade	9	119	155
- förenade med särskilt hög risk	59	741	666
- säkerställda obligationer			
- institut och företag, med kortfristig kreditbedömning			
- företag för kollektiva investeringar			
- aktier	209	2 617	2 442
- övrigt	48	596	964
Risk hänförlig till kreditvärdighetsjusteringar	140	1 751	2 308
Marknadsrisk	522	6 534	7 341
- handelslager, intern modell	239	2 990	3 898
- handelslager, schablonmetoden	96	1 209	1 447
- övrig verksamhet, schablonmetoden	187	2 335	1 996
Operativ risk	1 363	17 031	16 842
Schablonmetoden	1 363	17 031	16 842
Ytterligare riskexponeringsbelopp, artikel 3 CRR	80	1 000	–
Delsumma	11 463	143 294	145 520
Justering för Basel I-golv			
Ytterligare kapitalkrav enligt Basel I-golv	6 283	78 533	74 938
Summa	17 746	221 827	220 458

Finansinspektionen men som saknar det formella beslutet som behövs för att göra tillägget till ett strikt kapitalkrav. För närvarande är det högsta utdelningsbara beloppet 10,4 procent och det kommer att öka till 10,6 procent. Det högsta utdelningsbara beloppet begränsar utdelningar och ränta till innehavare av instrument som ingår i övrigt primärkapital.

Ekonomiskt kapital (EC)

Ekonomiskt kapital är ett sätt att allokera kostnaden för att hålla kapital i samband med risktagande och är en central del i ramverket för Economic profit. Allokeringen av kostnader inom EC-modellen grundas på samma riskkomponenter som IKU, men tar dessutom hänsyn till risker i livförsäkringsrörelsen. EC beräknas för hela koncernen, medan IKU, som styrs av CRD IV, endast omfattar Nordea Bank AB (publ) i dess konsoliderade situation. EC har anpassats till kraven på kärnprimärkapital enligt CRR. Under 2015 infördes ytterligare kapitalposter i

EC, i syfte att minska skillnaden mellan eget kapital och allokerat kapital. Ekonomiskt kapital (EC inklusive Nordea Life & Pensions) uppgick vid utgången av 2015 till 25,0 md euro (23,8 md euro 2014, omräknat).

Economic profit (EP)

Nordea använder EP som ett av sina främsta finansiella prestationsmått. EP utgörs av riskjusterat resultat minus kapitalkostnad. Riskjusterat resultat och EP är mått som används vid prestationsstyrning och värdeskapande ur ett aktieägarperspektiv. EP är också en viktig faktor i Nordeas operativa beslutsunderlag vid investeringsbeslut och i kundrelationer. EP-modellen mäter både tillväxt och avkastning. I EP-ramverket ingår EC och förväntade kreditförluster.

Förväntade kreditförluster (EL)

Förväntade kreditförluster, eller EL, avspeglar normaliserade förlustnivåer över en konjunkturcykel både på portföljnivå och för enskilda kreditengagemang. Under 2015 gjordes inga förändringar i EL-modellen, bortsett från den normala uppdateringen av parametrar utifrån de senaste valideringarna. EL-kvoten inom EP-ramverket, beräknad som EL delat med EAD (exponering vid fallissemang), var 10 punkter vid utgången av 2015 (12 punkter), exklusive exponeringsklassen stater. EL är stabilare än de faktiska kreditförlusterna, men måttet följer konjunkturcykeln eftersom det tar hänsyn till förändrad återbetalningsförmåga (PD-dimensionen) och säkerhetstäckning (LGD-dimensionen).

Kapitalbas

Kapitalbas är summan av primärkapital och supplementärt kapital. Primärkapitalet utgörs av både kärnprimärkapital och övrigt primärkapital. Kärnprimärkapital är kapital av högsta kvalitet, med bästa förlustabsorberande förmåga, och utgörs huvudsakligen av inbetalt kapital och balanserade vinstmedel. Årets resultat får endast medräknas efter godkännande från Finansinspektionen och efter avdrag för föreslagen utdelning. Övrigt primärkapital och supplementärt kapital utgörs främst av eviga respektive daterade förlagslån. Innehav av andra finansiella företags förlagslån räknas av från motsvarande kapitaltyp.

Sammanfattning av poster som ingår i kapitalbasen

Mn euro	31 dec ³ 2015	31 dec ³ 2014
Beräkning av kapitalbas		
Eget kapital i konsoliderad situation	29 959	29 063
Föreslagen/verkställd utdelning	-2 584	-2 501
Kärnprimärkapital före lagstadgade justeringar	27 375	26 562
Uppskjutna skattefordringar		
Immateriella tillgångar	-2 866	-2 584
IRK-reserveringar underskott (-)	-296	-344
Avdrag för investeringar i kreditinstitut (50%)		
Pensionstillgångar utöver relaterade förpliktelser ¹	-296	-33
Övriga poster, netto	-342	-780
Summa lagstadgade justeringar av kärnprimärkapital	-3 800	-3 741
Kärnprimärkapital (netto efter avdrag)	23 575	22 821
Övrigt primärkapital före lagstadgade justeringar	2 968	2 779
Summa lagstadgade justeringar av övrigt primärkapital	-27	-12
Övrigt primärkapital	2 941	2 767
Primärkapital (netto efter avdrag)	26 516	25 588
Supplementärt kapital före lagstadgade justeringar	5 940	5 011
IRK-reserveringar överskott (+)		
Avdrag för investeringar i kreditinstitut (50%)		
Avdrag för investeringar i försäkringsföretag	-1 501	-505
Pensionstillgångar utöver relaterade förpliktelser		
Övriga poster, netto	-55	-45
Summa lagstadgade justeringar av supplementärt kapital	-1 556	-550
Supplementärt kapital	4 384	4 461
Kapitalbas (netto efter avdrag)²	30 900	30 049

1) Baserat på villkorat godkännande av Finansinspektionen.

2) Kapitalbas justerad för IRK-reservering, dvs justerad kapitalbas, uppgick den 31 dec 2015 till 31 196 mn euro.

3) Inklusive årets resultat.

Kapitaltäckning, nyckeltal

	2015	2014
Kärnprimärkapitalrelation exkl Basel I-golv (%)	16,5	15,7
Primärkapitalrelation exkl Basel I-golv (%)	18,5	17,6
Total kapitalrelation exkl Basel I-golv (%)	21,6	20,6
Kapitaltäckningskvot (kapitalbas / kapitalkrav exkl Basel I-golv)	2,7	2,6
Kapitaltäckningskvot (kapitalbas / kapitalkrav inkl Basel I-golv)	1,8	1,7

Kapitalsituation för det finansiella konglomeratet

Sampokoncernens innehav i Nordea Bank AB (publ) uppgår till över 20 procent. Nordea ingår därmed i finanskonglomeratet Sampo, i enlighet med Lag om tillsyn över finans- och försäkringskonglomerat (2004/699, med ändringar och tillägg) i Finland, som bygger på direktiv 2002/87/EG, med ändringar och tillägg.

Ytterligare information

Mer upplysningar om kapitalhantering och kapitaltäckning finns i not K37, Kapitaltäckning, och i Nordeas kapital- och riskhanteringsrapport på nordea.com.

Nya regelverk

Kapitaltäckningsdirektivet (CRD IV) och kapitaltäckningsförordningen (CRR) trädde ikraft den 1 januari 2014. CRR blev direkt tillämplig i samtliga EU-länder från 1 januari 2014, medan CRD IV införlivades i respektive lands nationella lagstiftning under 2014.

Den kontryckliga kapitalbufferten trädde ikraft i Sverige den 13 september 2015 och ska uppgå till 1 procent. Den 9 juli 2015 beslutade Finansinspektionen att erkänna kontryckliga buffertkrav på upp till 2,5 procent som fastställts av behörig myndighet i ett annat EES-land. Finansinspektionen meddelade den 23 juni att buffertkravet kommer att höjas till 1,5 procent från den 27 juni 2016.

Den 22 juni 2015 tillkännagav Finansinspektionen att Nordea, på koncernnivå, är en globalt systemviktig bank (G-SII). Därutöver klassificerades Nordea också den 13 oktober 2015 i kategorin övriga systemviktiga institut (O-SII). Buffertarna ska utgöras av kärnprimärkapital och tillämpas från 1 januari 2016. Emellertid kommer varken G-SII-bufferten (1 procent) eller O-SII-bufferten (2 procent) att höja Nordeas buffertkrav, eftersom Nordea redan är förpliktad att ha en systemriskbuffert (SRB) på 3 procent. Enligt lagstiftningen gäller den högsta bufferten av G-SII och O-SII tillsammans eller SRB.

Nytt om Basel III och CRD IV/CRR

Den 10 december 2015 publicerade Baselkommittén för banktillsyn ett andra konsultationsdokument om ändringar i schablonmetoden för kreditrisk. Förslaget skiljer sig på flera sätt från det första förslaget som publicerades i december 2014. I det tidigare förslaget ströks användningen av externa kreditbetyg, och istället skulle riskvikt tilldelas utifrån ett begränsat antal alternativa riskfaktorer. I det nya förslaget återinförs användningen av kreditbetyg för exponeringar mot banker och företag. Baselkommittén har för avsikt att slutföra arbetet före utgången av 2016.

Den 14 januari 2016 publicerade Baselkommittén ett omarbetat ramverk för marknadsrisk, "Minimum capital requirements for market risk". Huvudpunkterna i ramverket omfattar reviderad avgränsning, reviderade interna modeller, reviderad schablonmetod, en övergång från VaR (value-at-risk) till förväntad förlust som riskmått under tider av marknadsstress samt inkludering av risken för likviditetsbrist på marknaden. Ramverket träder ikraft 1 januari 2019.

Den 1 juli 2015 publicerade Baselkommittén ett konsultationsdokument om översynen av ramverket för kreditvärdighetsjusteringsrisk (Credit Value Adjustment risk). Målet med översynen är att säkerställa att alla viktiga faktorer som påverkar risken och risksäkringen avseende kreditvärdighetsjusteringar omfattas av ramverket, anpassa ramverket efter olika redovisningsordningar och säkerställa överensstämmelse med det omarbetade ramverket för marknadsrisk. Förslaget innehåller en internmodellmetod och en schablonmetod för kreditvärdighetsjusteringsrisk. Baselkommittén avser att ha slutfört arbetet med det reviderade ramverket för kreditvärdighetsjusteringar i mitten av 2016.

Den 6 oktober 2014 publicerade Baselkommittén ett konsultationsdokument om revideringen av de enklare metoderna för operativ risk. Enligt uppgift kommer ytterligare ett konsultationsdokument om detta under 2016, tillsammans med omfattande ändringar i den avancerade metoden för operativ risk.

Den 22 december 2014 publicerade Baselkommittén ett konsultationsdokument om utformningen av ett permanent golv, som ersättning för dagens Basel I-golv (övergångsregler). Förslaget är att golvet ska baseras på de reviderade schablonmetoderna för kreditrisk, marknadsrisk och operativ risk.

Baselkommittén har för avsikt att slutföra utformningen och kalibreringen före utgången av 2016.

Baselkommittén kommer under 2016 att slutföra kalibreringen av bruttosoliditet, för att sedan införa måttet som ett krav i pelare 1 den 1 januari 2018. I ett uttalande den 11 januari 2016 meddelades att bruttosoliditeten ska baseras på en primärkapitaldefinition och ha en miniminivå på 3 procent, med möjlighet att ange utökade krav för globalt systemviktiga banker.

Direktivet om rekonstruktion och avveckling av banker

Direktivet om rekonstruktion och avveckling av banker (BRRD) beskriver de verktyg och befogenheter som de berörda myndigheterna i EU förfogar över för att både förhindra bankkonkurser och hantera banker i kris, med bibehållen finansiell stabilitet. Enligt BRRD ska bankerna ha rekonstruktionsplaner som beskriver vilka åtgärder de skulle vidta för att klara sig om deras finansiella situation försvagades markant. BRRD anger också minimikravet för kapitalbas och kvalificerade skulder (MREL) för alla banker i EU. Direktivet har införlivats i nationell lagstiftning i Danmark och Finland, och i Sverige väntas det träda ikraft i februari 2016. Samtidigt inrättas nationella avvecklingsmyndigheter, liksom nationella avvecklingsfonder. I Norge har BRRD ännu inte införlivats i EES-avtalet, men avsikten är att ha en nationell lagstiftning som liknar BRRD.

I november publicerade Rådet för finansiell stabilitet (FSB) de slutliga standarderna om mängden förlustabsorberande kapital (TLAC). TLAC ska säkerställa att det finns tillräckligt med förlustabsorberande kapital för globalt systemviktiga banker under rekonstruktion, liknande MREL. TLAC-kravet kommer inte att tillämpas före 2019. Arbetet pågår för att jämka samman TLAC- och MREL-ramverken inom lagstiftningen i Europa.

Strukturell reform för banker

EU-kommissionen publicerade i januari 2014 ett förslag till bankstrukturell reform. Kommissionens förslag att förbjuda handel för egen räkning och separera viss handelsverksamhet efter särskild myndighetsprövning diskuterades i både Europaparlamentet och rådet under 2015. Rådet nådde en allmän samsyn, men något beslut i frågan har ännu inte fattats av parlamentet. Trepartsförhandlingarna väntas starta under 2016. Tidpunkten för slutligt beslut och eventuellt införande är ännu oklar.

Solvens II

Med Solvens II, som trädde ikraft den 1 januari 2016, införs ett konsekvent och välbetänkt regelverk på försäkringsområdet i hela Europa. De främsta målen med Solvens II är att:

- införa en framåtriktad, riskbaserad bedömning av solvenskapital och ersätta det gamla "volymbaserade" systemet för kapitalkrav
- säkerställa att riskansvaret förankras hos högsta ledningen och styrelsen
- säkerställa att riskmätningen och riskstyrningen är en del i affärsverksamheten och den strategiska planeringen
- stärka tillsynen av försäkringskoncerner.

Redovisning

Nordeas redovisningsprinciper, som följer IFRS, håller på att revideras. Det är Nordeas bedömning att de viktigaste förändringarna avser finansiella instrument (IFRS 9) och försäkringsavtal (IFRS 4), även om också andra förändringar kan få en inverkan på Nordeas redovisning. IFRS 9 blir obligatorisk från 2018, om standarden godkänns i EU. Något datum för när ändringarna i IFRS 4 ska ha slutförts och införts finns ännu inte.

Bolagsstyrningsrapport 2015

God bolagsstyrning handlar om att ha enkla och systematiska beslutsprocesser med tydliga ansvarsområden, utan intressekonflikter och med tillfredsställande intern kontroll, riskhantering och öppenhet. Engagemang i Nordeas mission och vision kräver att goda bolagsstyrningsprocesser integreras i den vanliga affärsverksamheten för att, så långt det går, säkerställa såväl god styrning som god ledning av bolaget.

Denna bolagsstyrningsrapport är framställd i enlighet med kraven i årsredovisningslagen samt i Svensk kod för bolagsstyrning (koden). Huvudvikten ligger på styrelsen i dess roll som huvudansvarigt beslutsorgan i Nordeas bolagsstyrningsstruktur och samspelet med övriga organ för att säkerställa god bolagsstyrning. Nordeas system för intern kontroll och riskhantering avseende finansiell rapportering täcks också.

Bolagsstyrning i Nordea

Nordea Bank AB (publ) är ett svenskt publikt aktiebolag som är noterat på NASDAQs börser i Stockholm, Helsingfors och Köpenhamn. Bolagsstyrningen i Nordea följer allmänt vedertagna principer. Det externa ramverket som reglerar arbetet med bolagsstyrning innefattar aktiebolagslagen och lagen om bank- och finansieringsrörelse, årsredovisningslagen, lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag, EU-regler för den finansiella marknaden, föreskrifter utfärdade av berörda tillsynsmyndigheter, NASDAQs regler för respektive börs samt reglerna och principerna i koden. Nordea följer koden och har inga avvikelser att redovisa för 2015.

Bolaget hade under 2015 varken några överträdelser av tillämpliga börsregler eller av god sed på aktiemarknaden enligt beslut av respektive börs disciplinnämnd eller uttalande av Aktiemarknadsnämnden.

Koden återfinns på www.bolagsstyrning.se.

Fördelning av befogenheter och ansvar

Styrning och kontroll av Nordea fördelas mellan aktieägarna (på bolagsstämman), styrelsen och verkställande direktören tillika koncernchefen i enlighet med reglerna i det externa ramverket, bolagsordningen och de interna instruktioner som fastställts av styrelsen.

Bolagsstämma (1)

Bolagsstämman är bolagets högsta beslutande organ på vilken aktieägarna utövar sin rösträtt. På bolagsstämman fattas beslut bland annat avseende årsredovisningen, utdelning, val av styrelse och revisorer, ersättning till styrelseledamöter och revisorer samt riktlinjer för ersättning till ledande befattningshavare.

Bolagsstämmor hålls i Stockholm. Protokollet från årsstämman 2015 återfinns på nordea.com.

Årsstämman 2016 hålls torsdagen den 17 mars 2016.

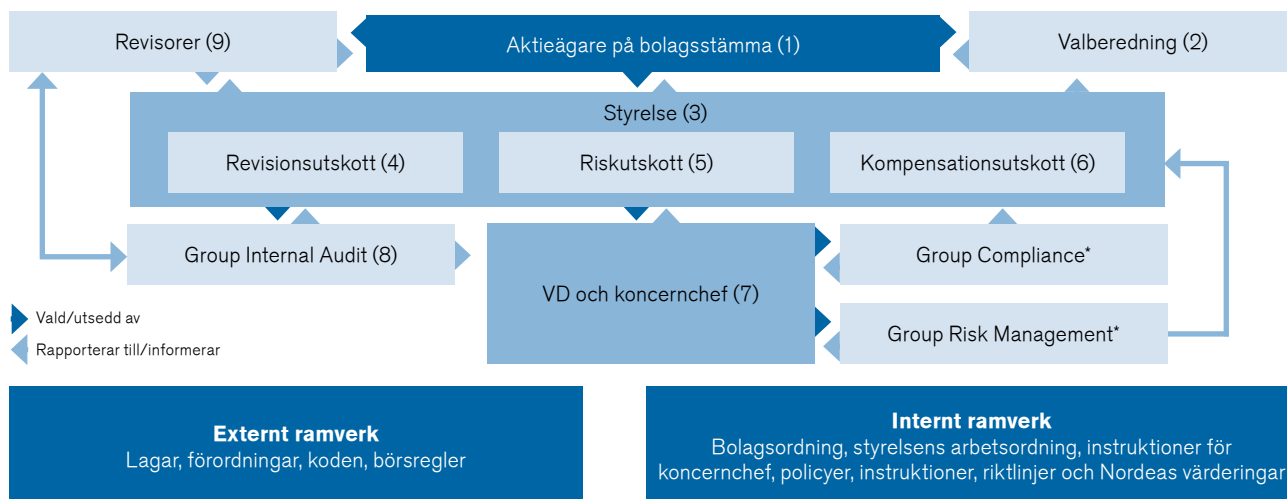
Rösträtt

Enligt bolagsordningen kan aktier utges i två aktieslag: stamaktier och C-aktier. Samtliga aktier i Nordea har rösträtt, varvid varje stamaktie har en röst och varje C-aktie en tiondels röst vid bolagsstämma. Vid stämman får varje aktieägare rösta för det fulla antalet aktier som han eller hon äger eller företräder. Nordea får inte rösta för innehav av egna aktier på bolagsstämmor. Ytterligare information om Nordeaaktien finns i avsnittet "Nordeaaktien och kreditbetyg" på sidan 21 och "Finansiell översikt 2015" på sidan 26.

Bolagsordning

Bolagsordningen återfinns på nordea.com. Ändringar av bolagsordningen beslutas av bolagsstämma i enlighet med svensk lag och ändringarna måste godkännas av Finansinspektionen.

Struktur för bolagsstyrning

Siffrorna inom parentes är hänvisningar till olika textavsnitt.

* Group Risk Management och Group Compliance beskrivs i separata avsnitt och information återfinns på sidorna 24–25 och 33–42.

Bemyndigande att förvärva och överlåta egna aktier

Information om bemyndigandet att förvärva och överlåta egna aktier presenteras i avsnittet "Finansiell översikt 2015" på sidan 26.

Bemyndigande att emittera konvertibler

Information om bemyndigandet att emittera konvertibler presenteras i avsnittet "Finansiell översikt 2015" på sidan 26.

Nomineringsprocess (2)

Årsstämman 2015 beslutade att inrätta en valberedning med uppgift att lägga fram förslag till beslut om val av styrelseledamöter och styrelseordförande samt revisorer liksom ersättning till styrelseledamöter och revisorer inför årsstämman 2016.

Valberedningen ska bestå av styrelsens ordförande (Björn Wahlroos) samt fyra ledamöter utsedda av de fyra röstmässigt största aktieägarna per den 31 augusti 2015, som önskar delta i valberedningen.

Valberedningens sammansättning offentliggjordes den 17 september 2015. Sampo Abp hade utsett Torbjörn Magnusson, Nordea-fonden hade utsett Mogens Hugo, Alecta hade utsett Katarina Thorslund samt AMF och AMF Fonder hade utsett Anders Oscarsson. Torbjörn Magnusson hade utsetts till valberedningens ordförande. Vid datumet för inrättandet representerade valberedningen 29,4 procent av aktieägarnas röster.

Valberedningens förslag presenteras i kallelsen till årsstämman 2016 och på nordea.com.

Nordeas styrelse (3)*Styrelsens sammansättning*

Enligt bolagsordningen ska styrelsen bestå av minst sex och högst femton ledamöter valda av aktieägarna på bolagsstämman. Mandatperioden för styrelseledamöter är ett år. Nordea har ingen fastställd pensionsålder för styrelseledamöter och inte heller någon tidsgräns för hur länge en styrelseledamot kan sitta i styrelsen. Det finns inga sådana bestämmelser i det externa ramverket.

Enligt bolagsordningen ska vid val av styrelse eftersträvas att styrelsen som helhet besitter för styrelsearbetet erforderligt kunnande om och erfarenhet av de samhälls-, affärs- och kulturförhållanden som råder i de regioner och på de marknadsområden där koncernens huvudsakliga verksamhet bedrivs. Vidare, enligt koden ska styrelsen ha en med hänsyn till bolagets verksamhet, utvecklingsskede och förhållanden i övrigt ändamålsenlig sammansättning, präglad av mångsidighet och bredd avseende de bolagsstämmovalda ledamöternas kompetens, erfarenhet och bakgrund. Enligt koden ska bolaget eftersträva en jämn könsfördelning.

Alla styrelseuppdrag i Nordea grundas på förtjänst varvid det främsta syftet är att vidmakthålla och förbättra styrelsens effektivitet totalt sett. För att uppfylla detta eftersträvas en bred uppsättning egenskaper och kompetenser och det är uttalat att mångfald, avseende bl.a. ålder, kön, geografisk härkomst, utbildning och yrkesmässig bakgrund, är en viktig omständighet att beakta.

Styrelsen består av nio ledamöter valda av bolagsstämman. De är Björn Wahlroos (ordförande), Marie Ehrling (vice ordförande), Tom Knutzen, Robin Lawther, Lars G. Nordström,

Sarah Russell, Silvija Seres, Kari Stadigh and Birger Steen. Silvija Seres och Birger Steen är nya styrelseledamöter från årsstämman 2015.

Därutöver är tre ledamöter och en suppleant utsedda av de anställda – Hans Christian Riise, Kari Ahola, Toni H.Madsen och Lars Oddestad (för närvarande suppleant). Anställda har en rätt enligt svensk lag att vara representerade i styrelsen. Nordeas koncernchef är inte ledamot i styrelsen. Styrelsens sammansättning framgår av tabellen på sidan 49 och ytterligare information om styrelsens ledamöter valda vid årsstämman 2015 finns i avsnittet "Styrelse" på sidan 214.

Styrelsens oberoende

Nordea följer tillämpliga regler avseende styrelsens oberoende. Valberedningen konstaterar att samtliga styrelseledamöter valda av aktieägarna är oberoende i förhållande till bolaget och dess ledning.

Samtliga styrelseledamöter valda av aktieägarna är oberoende i förhållande till bolagets större aktieägare, med undantag för Björn Wahlroos och Kari Stadigh. Björn Wahlroos är styrelseordförande i Sampo Abp och Kari Stadigh är verkställande direktör och koncernchef i Sampo Abp som äger mer än tio procent av samtliga aktier och röster i Nordea.

Därmed överstiger antalet styrelseledamöter som är oberoende i förhållande till bolaget och bolagsledningen, samt även är oberoende i förhållande till bolagets större aktieägare, minimikravet.

Ingen stämموald styrelseledamot är anställd av eller arbetar i en operativ funktion i bolaget. Styrelseledamöterna och styrelsesuppleanten som har utsetts av arbetstagarna är anställda i koncernen och är därmed inte oberoende i förhållande till bolaget. De enskilda styrelseledamöternas oberoende visas också i tabellen på sidan 49.

Styrelsens arbete

Styrelsen fastställer årligen sin arbetsplan, i vilken lednings- och riskrapporteringen till styrelsen också fastställs. Vid det konstituerande styrelsemötet efter årsstämman 2015 valdes vice ordföranden samt utsågs ledamöterna i styrelsens utskott. Styrelsen har fastställt en skriftlig arbetsordning för styrelsen och arbetet som utförs i styrelseutskotten (the Charter). The Charter omfattar bland annat regler avseende styrelsens och ordförandens ansvarsområden, dokumentation av möten, beslutförhet samt hur ofta styrelsen ska ha möten. Den innehåller också regler beträffande intressekonflikter och konfidentialitet. Styrelsen har vidare antagit en instruktion för koncernchefen, som anger dennes ansvarsområden, samt ytterligare charters, policyer, och instruktioner för koncernens verksamhet. Dessa tillsammans med bolagsordningen, styrelsens arbetsordning och Nordeas värderingar utgör det interna ramverket som reglerar bolagsstyrning i Nordea.

Styrelsen ansvarar för organisationen och förvaltningen av bolagets angelägenheter samt den övergripande förvaltningen av Nordeakoncernens angelägenheter i enlighet med det externa och interna ramverket. Styrelsen ska vidare tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska förhållanden i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Styrelsen är ytterst

ansvarig för att säkerställa att ett fullgott och effektivt system för intern kontroll upprättas och underhålls. Varje år förser Group Internal Audit (GIA) styrelsen med en övergripande bedömning av effektiviteten i Nordeas processer för styrning, riskhantering och kontroll. Mer information om intern kontroll inom Nordea finns under rubriken "Intern kontroll-process" på sidan 50.

Styrelsen träffar minst en gång per år bolagets externa revisor utan att koncernchefen eller annan person från koncernledningen är närvarande. Därutöver träffar huvudansvarig revisor på egen hand dels styrelsens ordförande, dels revisionsutskottets ordförande.

Under 2015 hölls 15 styrelsemöten. 12 möten hölls i Stockholm, ett i London och två hölls per capsulam. För ytterligare information se tabellen på sidan 49. Styrelsen följer regelbundet upp strategin, den finansiella ställningen och utvecklingen samt riskerna. De finansiella målen och strategin revideras årligen. Under 2015 behandlade styrelsen också till exempel rapporter om och frågor avseende successionsplanering, penningtvättsbekämpning, den finansiella marknadens och makroekonomins trender, nya regleringsförslag, kapital och likviditet, intern kapitalutvärdering, koncernens förenklingsprogram, legal struktur, ersättningsfrågor, transaktioner av väsentlig betydelse och arbetet i styrelsens utskott.

Styrelsens sekreterare är Lena Eriksson, chef för Group Legal.

Ordföranden

Styrelseordföranden väljs av aktieägarna på årsstämman. Enligt the Charter ska ordföranden tillse att styrelsearbetet utförs på ett effektivt sätt och att styrelsen fullgör sina uppgifter. Ordföranden ska organisera och leda styrelsearbetet, ha regelbunden kontakt med koncernchefen, tillse att styrelsen erhåller tillfredsställande informations- och beslutsunderlag och svara för att styrelsen årligen genomför en utvärdering av det egna arbetet samt att valberedningen informeras om resultatet av utvärderingen.

Utvärdering av styrelsen

Styrelsen genomför årligen en utvärdering av det egna arbetet, där man utvärderar styrelsens arbete och arbetsprestation med syftet att löpande förbättra arbetet. Utvärderingen baserar sig på en metod som innefattar frågeformulär som utvärderar styrelsen som helhet, ordföranden och enskilda styrelseledamöter. Utvärderingsprocessens resultat diskuteras av styrelsen och presenteras för valberedningen av styrelseordföranden.

I enlighet med europeiska regelkrav har det etablerats en intern process för bedömning av både styrelseledamöternas individuella lämplighet och styrelsens kollektiva lämplighet. Denna bedömning görs när nya ledamöter ska anmälas till Finansinspektionen och när det i övrigt är lämpligt.

Styrelsens utskott

I enlighet med det externa ramverket och i syfte att öka effektiviteten på styrelsearbetet har styrelsen inrättat särskilda arbetsutskott som ska bistå styrelsen genom att förbereda frågor som hör till styrelsens befogenhet och besluta i frågor som

delegerats av styrelsen. Styrelseutskottens arbetsuppgifter och arbetsordning fastställs i the Charter. Varje utskott rapporterar regelbundet sitt arbete till styrelsen. Protokollen delges styrelsen.

Revisionsutskottet (4)

Revisionsutskottet biträder styrelsen i dess tillsynsarbete genom att bland annat övervaka Nordeakoncernens finansiella rapporteringsprocess, samt i detta avseende effektiviteten i systemen för intern kontroll och riskhantering, vilka fastställts av styrelsen, koncernchefen och koncernledningen. Utskottet övervakar också GIA:s effektivitet. Vidare är utskottet ansvarigt för att hålla sig informerat om revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen, granska och övervaka de externa revisorernas opartiskhet och självständighet, särskilt vad avser tillhandahållandet av tilläggstjänster till koncernen, och biträda valberedningen vid framtagandet av förslag till revisorer. Utskottet ansvarar vidare för handledning och utvärdering av Group Internal Audit.

Ledamöter i revisionsutskottet är Tom Knutzen (ordförande), Sara Russell och Silvija Seres (från årsstämman 2015). Elisabeth Grieg var medlem till årsstämman 2015. Koncernrevisionschefen (CAE), den operativa chefen (Group Chief Operating Officer, COO) och ställföreträdande koncernchefen samt koncernfinanschefen (CFO), är i regel närvarande vid möten med rätt att delta i diskussioner, men inte i beslut.

Enligt aktiebolagslagen och koden ska majoriteten av utskottets ledamöter vara oberoende i förhållande till bolaget och dess ledning. Minst en av de ledamöterna ska även vara oberoende i förhållande till bolagets större aktieägare. Nordea följer både lagkravet och koden. För ytterligare information, se tabellen på sidan 49.

Riskutskottet (5)

Riskutskottet biträder styrelsen i dess tillsyn över hanteringen och kontrollen av risker och risksystem samt kontroller och processer avseende koncernens verksamhet, inklusive kredit-, marknads-, likviditets-, affärs- och livförsäkringsrisk samt operativ risk.

Utskottet ska bland annat granska utvecklingen av koncernens övergripande ramverk för riskhantering och kontroll liksom koncernens riskprofil och viktiga riskfrågor. Därtill granskar utskottet och ger rekommendationer om koncernens riskvillighet och limiter för marknads- och likviditetsrisk. Utskottet granskar vidare utlånande enheters beslut om krediter eller limiter över vissa belopp liksom strategiska kreditpolicyfrågor och utvecklingen av kreditportföljen.

Ledamöter i riskutskottet är Kari Stadigh (ordförande), Lars G Nordström och Robin Lawther. Chefen för Group Risk Management och, när det bedöms viktigt och i den utsträckning det är möjligt, koncernchefen är i regel närvarande vid möten med rätt att delta i diskussioner, men inte i beslut. Ytterligare information avseende kreditbeslutsstrukturen för huvudverksamheten inom Nordea finns i avsnittet "Riskhantering", på sidan 35.

Enligt föreskrifter utfärdade av Finansinspektionen ska medlemmarna i riskutskottet vara styrelseledamöter som inte

ingår i bolagets verkställande ledning. Bolaget följer dessa regler. För ytterligare information se tabellen nedan.

Kompensationsutskottet (6)

Kompensationsutskottet ansvarar för att bereda och presentera förslag om ersättningsfrågor för styrelsen. Detta inkluderar förslag om Nordeas ersättningspolicy och kompletterande instruktioner, och riktlinjer för ersättning till ledande befattningshavare som ska godkännas av årsstämman. Utskottet ansvarar vidare för förslag om ersättning till koncernchefen, den operativa chefen och ställföreträdande koncernchefen, andra koncernledningsmedlemmar liksom koncernrevisionschefen samt, på förslag av koncernchefen, Group Compliance Officer och chefen för Group Credit Control.

Minst en gång om året följer utskottet upp hur Nordeas ersättningspolicy och kompletterande instruktioner tillämpas via en oberoende översyn som görs av Group Internal Audit samt gör en utvärdering av Nordeas ersättningspolicy och ersättningssystem med deltagande av lämpliga kontrollfunktioner. Utskottet har också i uppdrag att årligen övervaka, utvärdera och till styrelsen rapportera om programmen för rörlig ersättning till koncernledningen och tillämpningen av riktlinjerna för ersättning till ledande befattningshavare. På begäran av styrelsen förbereder utskottet även principfrågor för behandling av styrelsen.

Ledamöter i kompensationsutskottet är Marie Ehrling (ordförande) och Björn Wahlroos. Koncernchefen och chefen för Group Human Resources är i regel närvarande vid möten med rätt att delta i diskussioner, men inte i beslut. Koncernchefen deltar inte vid överläggningar rörande sina egna anställningsvillkor.

Enligt koden ska ledamöterna i kompensationsutskottet vara oberoende i förhållande till bolaget och dess ledning. Nordea följer denna regel.

Ytterligare information om ersättningar inom Nordea finns i avsnittet "Ersättningar" på sidan 53 och i not K7, på sidan 95.

Möten, närvaro och oberoende

Tabellen nedan visar antalet sammanträden som hölls av styrelsen och dess utskott liksom de enskilda ledamöternas närvaro. Den visar också de enskilda styrelseledamöternas oberoende i förhållande till bolaget samt dess större aktieägare.

Koncernchefen och koncernledningen (7)

Nordeas verkställande direktör och koncernchef har att sköta den löpande förvaltningen av Nordea Banks och Nordeakoncernens angelägenheter i enlighet med det externa och interna ramverket. Det interna ramverket reglerar ansvarsfördelningen och samspelet mellan koncernchefen och styrelsen.

	Styrelse	Revisionsutskott	Riskutskott	Kompensationsutskott	Oberoende i förhållande till bolaget ¹	Oberoende i förhållande till stora aktieägare ¹
Antal sammanträden (varav per capsulam)	15 (2)	10	6	8		
Närvaro vid sammanträden:						
Valda vid årsstämman						
Björn Wahlroos ²	15	–	–	8	Ja	Nej
Marie Ehrling ³	15	–	–	8	Ja	Ja
Elisabeth Grieg ⁴	1	2	–	–	Ja	Ja
Tom Knutzen	15	10	–	–	Ja	Ja
Robin Lawther	15	–	6	–	Ja	Ja
Lars G Nordström	14	–	5	–	Ja	Ja
Sarah Russell	14	10	–	–	Ja	Ja
Silvija Seres ⁵	11	7	–	–	Ja	Ja
Kari Stadigh	15	–	6	–	Ja	Nej
Birger Steen ⁶	11	–	–	–	Ja	Ja
Utsedda av						
Kari Ahola (suppleant 1 nov 2014–30 apr 2015)	15	–	–	–	Nej	Ja
Toni H. Madsen	15	–	–	–	Nej	Ja
Lars Oddestad (suppleant 1 nov 2015–30 apr 2016)	15	–	–	–	Nej	Ja
Hans Christian Riise (suppleant 1 maj 2015–31 okt 2015)	15	–	–	–	Nej	Ja

1) För ytterligare information, se avsnitt "Styrelsens oberoende" på sidan 47.

2) Ordförande från årsstämman 2011.

3) Vice ordförande från årsstämman 2011.

4) Styrelseledamot och utskottsmedlem till årsstämman 2015.

5) Styrelseledamot och utskottsmedlem från årsstämman 2015.

6) Styrelseledamot från årsstämman 2015.

Koncernchefen har ett nära samarbete med styrelsens ordförande avseende planering av styrelsemöten.

Koncernchefen ansvarar inför styrelsen för ledningen av Nordeakoncernens verksamhet. Han ansvarar också för att utveckla och underhålla effektiva system för intern kontroll inom koncernen. Ytterligare information om kontrollmiljön för riskexponering finns i avsnittet "Risk-, likviditets- och kapitalhantering" på sidan 33. Koncernchefen arbetar i koncernledningen tillsammans med vissa ledande befattningshavare inom koncernen. För närvarande består koncernledningen av åtta medlemmar och koncernchefen. Koncernledningen träffas regelbundet och närhelst det behövs på begäran av koncernchefen. Dessa möten leds av koncernchefen, som fattar beslut efter samråd med övriga medlemmar i koncernledningen. Det förs mötesprotokoll som justeras av koncernchefen. Ytterligare information om koncernchefen och koncernledningen finns i avsnittet "Koncernledning" på sidan 216.

Intern kontrollprocess

Den interna kontrollprocessen utförs av styrelsen, ledningen och annan personal inom Nordea och är utformad för att i rimlig utsträckning följa upp och säkerställa uppfyllande av mål vad gäller yttre och inre effektivitet i verksamheten, tillförlitlighet i finansiell och icke-finansiell rapportering, efterlevnad av externa och interna bestämmelser samt skyddande av tillgångar, inklusive tillfredsställande hantering av verksamhetens risker. Den interna kontrollprocessen baseras på fem huvudkomponenter: kontrollmiljö, riskbedömning, kontrollaktiviteter, information och kommunikation samt uppföljning.

Ramverket för den interna kontrollprocessen är avsett att göra det möjligt för hela organisationen att bidra till den interna kontrollens effektivitet och höga kvalitet genom bland annat tydliga definitioner, fördelning av roller och ansvarsområden samt gemensamma verktyg och rutiner.

Roller och ansvarsområden avseende intern kontroll och riskhantering är uppdelade i tre försvarslinjer. I första försvarslinjen är det affärsorganisationen och koncernfunktioner som är riskägare och således ansvarar för att verksamheten sköts inom ramen för fastställd riskexponering och riskkapit och i enlighet med det fastställda ramverket för intern kontroll och riskhantering. Som andra försvarslinje är de centraliserade funktionerna för riskkontroll ansvariga för aktiviteter såsom att identifiera, bedöma, övervaka, kontrollera och rapportera frågor relaterade till alla väsentliga risker inklusive regelefterlevnad avseende interna och externa ramverk. GIA, som är den tredje försvarslinjen, genomför revisioner och förser styrelsen med en övergripande bedömning av processerna för styrning, riskhantering och intern kontroll.

Internrevision (8)

GIA är en oberoende funktion som arbetar på uppdrag av styrelsen. Revisionsutskottet ansvarar för anvisningar för och utvärdering av GIA inom Nordeakoncernen. Koncernrevisionschefen har det övergripande ansvaret för GIA. Koncernrevisionschefen rapporterar funktionellt till styrelsen och revisionsutskottet, och administrativt till koncernchefen.

Styrelsen godkänner utnämning och uppsägning av koncernrevisionschefen.

GIA bedriver ingen rådgivning utan att först ha erhållit specifika uppdrag av revisionsutskottet. GIA:s mål är att, baserat på genomförda revisioner, förse styrelsen med en övergripande bedömning av effektiviteten i processerna för styrning, riskhantering och kontroll

All verksamhet, inklusive utlagd verksamhet, och alla enheter inom koncernen faller inom GIA:s behörighetsområde.

GIA fastställer självständigt internrevisionens omfattning, hur arbetet ska genomföras och hur resultatet presenteras. GIA har behörighet att genomföra alla typer av undersökningar och erhålla all information som behövs för utförandet av sina uppgifter. GIA:s arbete ska utföras i enlighet med de internationella standarderna för internrevision och IT-revision – Standards for the International Professional Practice of Internal Auditing, som ges ut av Institute of Internal Auditors, respektive Standards for Information Systems Auditing, som ges ut av ISACA. De årliga revisionsplanerna baseras på en omfattande riskbedömning.

Externrevision (9)

Enligt bolagsordningen ska en eller två revisorer väljas av bolagsstämman för en period om ett år. Vid årsstämman 2015 valdes Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB till revisor för perioden fram till och med årsstämman 2016. Peter Clemedtson är huvudansvarig revisor.

Rapport om intern kontroll och riskhantering avseende den finansiella rapporteringen

Systemen för intern kontroll och riskhantering avseende finansiell rapportering är utformade för att uppnå rimlig säkerhet avseende tillförlitligheten i den externa finansiella rapporteringen och säkerställa att de finansiella rapporterna är framtagna i överensstämmelse med god redovisningssed, tillämpliga lagar och förordningar samt övriga krav på noterade bolag. De interna kontroll- och riskhanteringsaktiviteterna ingår i Nordeas planerings- och resursallokeringsprocesser. Intern kontroll och riskhantering avseende den finansiella rapporteringen i Nordea kan beskrivas i enlighet med COSO-ramverket såsom framgår nedan.

Kontrollmiljö

Kontrollmiljön utgör basen för Nordeas interna kontroll och omfattar den kultur och de värderingar som etableras av styrelsen och koncernledningen.

Kontrollmiljön är beroende av en tydlig och transparent organisationsstruktur. Nordeas affärsstruktur syftar till att stödja den övergripande strategin, med en stark affärsutveckling och skärpta krav på kapital och likviditet. Verksamheten liksom organisationen är under ständig utveckling.

Tydliga roller och ansvarsområden är avgörande i styrningen av intern kontroll avseende den finansiella rapporteringen när riskägare i affärsområdena och Group Finance & Business Control är ansvariga för riskhanteringen. En riskhanteringsfunktion stödjer riskägarna när det gäller att, i linje med ramverket för risker, vidmakthålla koncernomfattande kontroller, däribland riskkontrollen och riskidentifieringsprocessen som i hög grad baseras på befintliga affärs- och

bokslutsprocesser. En självständig funktion för riskkontroll som är ansvarig för att identifiera, kontrollera och rapportera risker avseende den finansiella rapporteringen har etablerats i Group Risk Management (GRM). I tillägg till detta förser funktionen för internrevision styrelsen med en övergripande bedömning av effektiviteten i processerna för styrning, riskhantering och kontroll.

Riskbedömning

Styrelsen har det yttersta ansvaret för att begränsa och övervaka Nordeas riskexponering, och riskhantering är en integrerad del av affärsverksamheten. Huvudansvaret för att utföra riskbedömningar avseende den finansiella rapporteringen ligger hos affärslinjen. När riskbedömningar utförs nära affärsverksamheten blir det lättare att identifiera de mest relevanta riskerna. I kvalitetssyfte föreskriver centrala funktioner i styrdokument när och hur dessa bedömningar ska utföras. Exempel på riskbedömningar som utförs minst årligen är kvalitets- och riskanalyser för ändringar (Quality & Risk Analysis) och utvärdering av risker och kontroll i den egna verksamheten (Risk and Control Self Assessments).

Riskbedömning i fråga om tillförlitlig finansiell rapportering innefattar identifiering och analys av riskerna för väsentliga felaktigheter. Den finansiella riskkontrollen i Nordea fokuserar endast på risker och processer som kan leda till väsentliga felaktigheter, dvs. om felets omfattning, mot bakgrund av relevanta omständigheter, är av sådan natur att en bedömning gjord av en förnuftig person som förlitat sig på rapporten sannolikt skulle ha ändrats eller påverkats om felet hade inkluderats eller korrigerats. Genom strukturerade rutiner för riskbedömning fastställs hos vilka avdelningar, platser och/eller processer det finns risk för väsentliga felaktigheter, och vilka som därför behöver övervakas enligt ramverket för

Accounting Key Control (AKC) för att i rimligaste mån säkerställa en tillförlitlig extern finansiell rapportering.

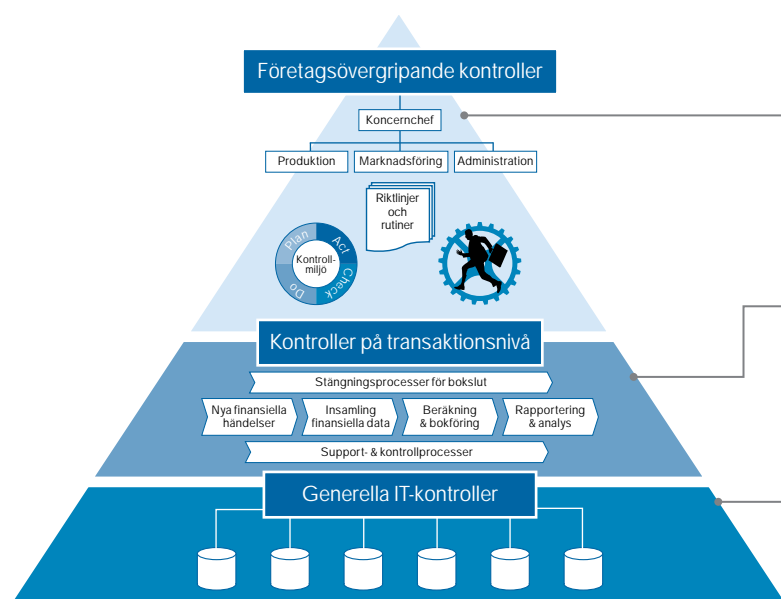
Kontrollaktiviteter

Det är i första hand respektive enhetschef som ansvarar för hanteringen av de risker som är knutna till den egna enhetens verksamhet och finansiella rapporteringsprocesser. Som stöd finns bland annat koncernens redovisningshandbok, principer för finansiell kontroll och flera olika kontrollorgan, som till exempel Group Valuation Committee. Koncernens redovisningshandbok innehåller bland annat ett standardiserat rapporteringspaket som används av alla enheter för att säkerställa en konsekvent tillämpning av Nordeas principer och en samordnad finansiell rapportering. Till Nordeas grundläggande interna kontrollprinciper hör uppdelning av arbetsuppgifter och dualitetsprincipen i samband med godkännande av bland annat transaktioner och bemyndiganden.

Accounting Key-kontrollstrukturen i respektive process baseras på en analys av riskerna i processen varpå specifika kontroller kopplas till dessa risker på transaktionsnivå. Efter beslut om vilka kontroller på transaktionsnivå som ska göras, beslutar man vilka system och/eller applikationer som kan komma i fråga för en Accounting Key-kontroll. Analysen syftar till att identifiera de viktiga system i vilka data riskerar att korrumpas utan att upptäckas i kontrollerna på transaktionsnivå.

Kvalitetssäkring enligt ledningsrapporteringsprocessen, där det finansiella resultatet analyseras i detalj, utgör en av de viktigaste kontrollmekanismerna i samband med rapporteringen. Avstämningar är en annan viktig form av kontroller, där Nordea fortlöpande arbetar för att ytterligare förbättra kvaliteten.

Kontrollaktiviteter

Exempel på kontrollaktiviteter i Nordea:

Företagsövergripande kontroller

Koncernens redovisningshandbok, principer för finansiell kontroll, Group Valuation Committee, flertalet analyser i ledningsrapporteringen.

Kontroller på transaktionsnivå

Avstämning, godkännande, finansiella kontrollanalyser, behörighet, automatiserade kontroller och koncerninterna eliminerings.

Generella IT-kontroller

Kontroller för åtkomst, systemutveckling och utnyttjande, säkerhetskopiering och återställning samt logisk och fysisk säkerhet kritisk för den finansiella rapporteringsprocessen.

Information och kommunikation

Group Finance & Business Control säkerställer att koncernens redovisningshandbok och principer för finansiell kontroll är uppdaterade och att ändringar delges de ansvariga enheterna. Dessa styrdokument bryts sedan ned till instruktioner och standardiserade arbetsrutiner inom respektive enhet. Rapporteringsspecialister inom Group Finance & Business Control ser till att redovisningspersonal och controllers hålls löpande informerade om gällande och uppdaterade regler och förordningar av betydelse för Nordea.

Frågor som påverkar uppnåendet av de finansiella rapporteringsmålen kommuniceras med utomstående parter och Nordea deltar aktivt i relevanta nationella forum, som till exempel forum inrättade av finansinspektioner, centralbanker eller sammanslutningar för finansiella institut.

Rapporteringsprocedurena för AKC förser ledningen på olika nivåer i organisationen med information med anknytning till utförande och bedömning av identifierade Accounting Key-kontroller i form av processägarrapporter och management-rapporter med en sammanfattning av bedömningen och högriskområdena.

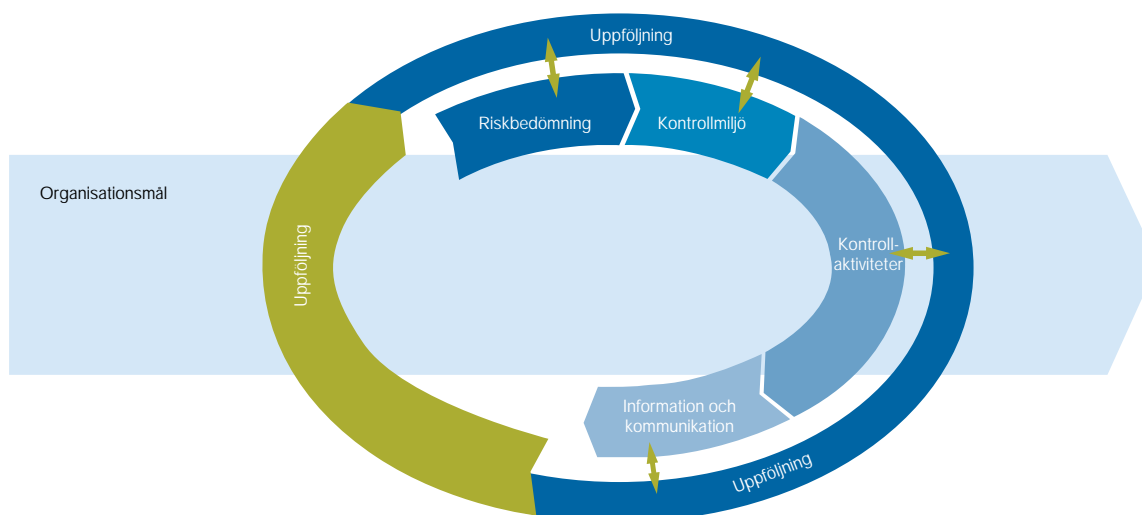
Uppföljning

Nordea har fastställt en process för att säkerställa korrekt övervakning av kvaliteten i den finansiella rapporteringen och uppföljning av eventuella avvikelser. Denna interaktiva process ska omfatta alla COSO-komponenter i COSO-ramverket och beskrivs i illustrationen nedan.

Utvärderingen av risker och kontroll i den egna verksamheten omfattar uppföljning av kvaliteten på den interna kontrollen avseende den finansiella rapporteringen. Detta presenteras i den årliga risköversikten för koncernen (Operational and Compliance Risk Map) som avges till koncernchefen i koncernledningen, revisionsutskottet, riskutskottet och styrelsen.

Styrelsen, revisionsutskottet, riskutskottet och Group Internal Audit har viktiga roller vad gäller uppföljningen av den interna kontrollen avseende finansiell rapportering i Nordea-koncernen. För ytterligare information hänvisas till "Styrelsens arbete (3)", "Revisionsutskottet (4)", "Riskutskottet (5)" och "Internrevision (8)" ovan.

Group Finance & Business Control skickar till Group CFO en rapport för internkontroll över finansiell rapportering, som innefattar riskhantering och högriskområden. Den oberoende riskkontrollfunktionen inom GRM förser revisionsutskottet och koncernchefen i koncernledningen med en särskild rapport avseende finansiella rapporteringsrisker.

Ersättningar

Nordea har en tydlig policy liksom instruktioner och processer för ersättningar som säkerställer en sund ersättningsstruktur i hela koncernen.

Styrelsens kompensationsutskott tar fram förslag till ersättningspolicy, utifrån en analys av de risker som policyn medför. Förslaget godkänns sedan av styrelsen som säkerställer att ersättningspolicyn tillämpas och följs upp.

Nordeas ersättningspolicy ska

- stärka Nordeas möjligheter att rekrytera, utveckla och behålla motiverade, kompetenta och resultatnriktade medarbetare och därmed stödja People-strategin.
- vara en drivkraft, tillsammans med bra ledarskap och utmanande uppgifter, som bidrar till ett starkt engagemang bland medarbetare och ett "great Nordea".
- säkerställa att ersättningarna i Nordea överensstämmer med effektiv riskhantering och Nordeas värderingar: Positiva kundupplevelser, Det är människor det handlar om, och Ett Nordeateam.

Nordea erbjuder konkurrenskraftiga ersättningar, utan att vara marknadsledande.

Nordea ser ersättningar utifrån ett helhetsperspektiv som tar hänsyn till vikten av dels välbalanserade men differentierade ersättningar utifrån verksamhetens behov och den lokala marknaden, och dels ersättningsystem som överensstämmer med och stödjer en sund och effektiv riskhantering. Ersättningar ska inte heller uppmuntra överdrivet risktagande eller motverka Nordeas långsiktiga intressen.

Nordeas ersättningar – syfte och berättigande

Fast lön är ersättning till medarbetare för ett fullgott arbete. Individens lönenivå grundar sig på följande tre faktorer: ansvar och komplexitet i befattningen, prestation samt lokala marknadsvillkor.

Vinstandelsprogrammet syftar till att stimulera värdeskapandet för kunder och aktieägare, och erbjuds samtliga medarbetare. Prestationskriterierna för programmet 2015 är riskjusterat resultat i förhållande till ekonomiskt kapital (RAROCAR).

Rörlig lönedel erbjuds utvalda chefer och specialister för att belöna en stark prestation. Individuella prestationer bedöms utifrån i förväg fastställda finansiella och icke-finansiella prestationskriterier, inklusive koncerngemensamma mål.

Bonusprogram erbjuds endast utvalda grupper av medarbetare inom specifika affärsområden eller enheter. Målet är att säkerställa en stark prestation och upprätthålla kostnadsflexibilitet för Nordea. Bedömningen av individuella prestationer ska grundas på i förväg fastställda finansiella och icke-finansiella prestationskriterier, inklusive koncerngemensamma mål.

Engångstillägg kan användas för att belöna medarbetare för särskilda prestationer som går utöver de krav eller förväntningar som finns, eller i samband med tillfälligt projektarbete.

Pensions- och försäkringsplaner syftar till att ge medarbetarna en godtagbar levnadsstandard efter pensionering och personalförsäkringar under anställningstiden. Pensioner och försäkringar erbjuds enligt nationella lagar, bestämmelser och marknadspraxis i form av antingen kollektivavtalade eller företags-specifika planer, eller enligt en kombination av dessa två. Nordea strävar efter att ha avgiftsbestämda pensionsplaner.

Förmåner i Nordea ges för att stimulera till prestationer och skapa välbefinnande. Förmånerna är kopplade till antingen anställningsavtalet eller nationella förhållanden.

Executive Incentive Programme (EIP) kan erbjudas för att rekrytera, motivera och behålla utvalda chefer och nyckelpersoner, och syftar till att belöna starka prestationer. EIP baseras på i förväg fastställda finansiella och icke-finansiella prestationskriterier på koncern-, affärsområdes-, enhets- och individnivå. Prestationskriterierna på koncernnivå i EIP 2015 utgörs av Nordeas interna mått för avkastning på eget kapital, som är riskjusterat resultat i förhållande till ekonomiskt kapital (RAROCAR), samt rörelseresultat och totala kostnader.

Ytterligare information om vinstandelsprogrammet, rörlig lönedel, bonusprogram och EIP återfinns nedan.

Risikanalyser

Nordeas ersättningar utvärderas årligen för att säkerställa överensstämmelse med både internationella och nationella riktlinjer för ersättningar. Förutom utvärderingen av Nordeas olika ersättningskomponenter uppdaterades i mars 2015 riskanalysen som ligger till grund för Nordeas ersättningspolicy. Analysen omfattar ersättningsprogrammets struktur och styrningen av dem, målfastställelse och resultatmätning, samt risken för bedrägeri och risken att Nordeas anseende skadas. Tyngdpunkten i analysen har legat på de rörliga delar som kan resultera i höga ersättningar.

Nordea begränsar dessa risker genom att regelbundet se över ersättningsprogrammets struktur, bland annat med avseende på programmets deltagare och möjliga utfall, och genom att offentliggöra relevant information. Dessutom har Nordea tydliga processer för att fastställa mål utifrån koncernens strategi och beslutade tillväxt- och utvecklingsinitiativ. Resultatmätningen sker på liknande sätt som Nordeas övergripande resultatmätning, och beslut om utbetalning fattas i separata processer och enligt den så kallade farfarsprincipen (godkännande av chefs chef). Nordea begränsar också förekommande risker genom det ramverk som internkontrollen erbjuder och som baseras på befintlig kontrollkultur. Denna kultur innefattar värderingar, ledningskultur, målorientering, uppföljningsmetodik, en tydlig och genomlyst organisationsstruktur, ansvarsfördelning, dualitetsprincipen, högklassig och effektiv internkommunikation samt en oberoende utvärdering.

Delar av den prestationsbaserade ersättningen för 2015 till de medarbetare som i riskanalysen definierats som särskilt

reglerad personal utbetalas inte under 2016, utan skjuts upp i enlighet med internationella riktlinjer och nationella regelverk. De uppskjutna beloppen och information om dessa publiceras på nordea.com en vecka före den ordinarie årsstämman den 17 mars 2016.

Revision av ersättningspolicyns tillämpning

Minst en gång om året följer styrelsens kompensationsutskott upp hur Nordeas ersättningspolicy och kompletterande instruktioner tillämpas, via en oberoende översyn som görs av Group Internal Audit.

Ersättning till styrelsen

Ersättningen till styrelsen fastställs varje år av årsstämman. Ytterligare information finns i not K7.

Ersättning till koncernchefen och koncernledningen

Styrelsen tar fram det förslag till riktlinjer för ersättning till ledande befattningshavare som årligen ska fastställas av årsstämman. Enligt dessa riktlinjer beslutar styrelsen om den faktiska ersättningen till koncernchefen och medlemmarna i koncernledningen, efter förslag från styrelsens kompensationsutskott. Ytterligare information om styrelsens kompensationsutskott finns i avsnittet "Bolagsstyrningsrapport" på sidan 46.

De externa revisorerna lämnade till årsstämman 2015 en rapport som visar att styrelsen och koncernchefen under 2014 följde de riktlinjer för ersättning till ledande befattningshavare som godkändes av årsstämmorna 2011, 2012, 2013 och 2014.

Ytterligare information om ersättningar finns i not K7.

Godkända riktlinjer för ersättning till ledande befattningshavare 2015

Årsstämman 2015 godkände följande riktlinjer för ersättning till ledande befattningshavare:

"Nordea ska ha de ersättningsnivåer och anställningsvillkor som erfordras för att rekrytera och behålla ledande befattningshavare med kompetens och kapacitet att genomföra strategin och nå de uppsatta målen så att Nordea kan bli en 'great European bank'.

Med ledande befattningshavare förstås i detta sammanhang vd i Nordea Bank AB (publ) och de till denne rapporterade chefer som också ingår i koncernledningen (Group Executive Management). Ersättning till ledande befattningshavare kommer att beslutas av styrelsen i enlighet med Nordeas interna riktlinjer och rutiner vilka baseras på den svenska Finansinspektionens (FI) föreskrifter om ersättningssystem, nationell implementering av EU:s direktiv om kapitalkrav för banker liksom internationell praxis för en sund ersättningsstruktur.

Marknadsmässighet ska vara den övergripande principen för lön och annan ersättning till ledande befattningshavare inom Nordea. Ersättning till ledande befattningshavare ska vara förenlig med och främja en sund och effektiv riskhantering och inte uppmuntra till ett överdrivet risktagande eller motverka Nordeas långsiktiga intressen.

Årlig ersättning består av fast lön och rörlig lön.

De ledande befattningshavarna kommer att erbjudas rörlig lön i form av ett Executive Incentive Programme 2015 (GEM EIP 2015), vilket belönar uppfyllelsen av i förväg överenskomna mål på koncernnivå, affärsområdes-/koncernfunktionsnivå och individuell nivå. Hur resultatet påverkas på lång sikt ska beaktas när målen beslutas. Utfallet från GEM EIP 2015 betalas över en femårsperiod i form av kontant ersättning och är föremål för justering av uppskjuten ersättning, indexering till Nordeas totalavkastning (TSR) samt föfoganderestriktioner enligt FI:s föreskrifter om ersättningssystem, med beaktande av lokala regler och förhållanden när detta är relevant. GEM EIP 2015 har en resultatmätningssperiod om ett år och utfallet ska inte överstiga den fasta lönen. De ledande befattningshavarna erbjöds ett liknande program för 2013 och 2014 (GEM EIP 2013 och GEM EIP 2014).

I enlighet med FI:s föreskrifter om ersättningssystem ska garanterad rörlig lön utgöra undantag och vara tillåten endast i samband med anställning av ny ledande befattningshavare och då begränsas till det första anställningsåret.

Icke-monetära förmåner ska underlätta de ledande befattningshavarnas arbetsutförande och motsvara vad som kan anses rimligt i förhållande till praxis på marknaden. De ledande befattningshavarna ska erbjudas pensionsvillkor som är marknadsmässiga i förhållande till situationen i det land där befattningshavarna stadigvarande är bosatta. Fast lön under uppsägningstiden och avgångsvederlag för de ledande befattningshavarna ska sammantaget inte överstiga 24 fasta månadslöner.

Styrelsen får frågå dessa riktlinjer om det i ett enskilt fall finns särskilda skäl för det."

Förslag till riktlinjer för ersättning till ledande befattningshavare 2016

Styrelsen i Nordea Bank AB (publ) föreslår att årsstämman den 17 mars 2016 beslutar om följande riktlinjer för ersättning till ledande befattningshavare:

Nordea ska ha de ersättningsnivåer och anställningsvillkor som erfordras för att rekrytera och behålla ledande befattningshavare med kompetens och kapacitet att genomföra strategin och nå de uppsatta målen så att Nordea kan bli en "great European bank".

Med ledande befattningshavare förstås i detta sammanhang koncernchef och ställföreträdande koncernchef i Nordea Bank AB (publ) och övriga medlemmar i koncernledningen (Group Executive Management).

Ersättning till ledande befattningshavare kommer att beslutas av styrelsen i enlighet med Nordeas interna riktlinjer och rutiner vilka baseras på den svenska Finansinspektionens (FI) föreskrifter om ersättningssystem, nationell implementering av EU:s direktiv om kapitalkrav för banker liksom internationell praxis för en sund ersättningsstruktur.

Marknadsmässighet ska vara den övergripande principen för lön och annan ersättning till ledande befattningshavare inom Nordea. Ersättning till ledande befattningshavare ska

vara förenlig med och främja en sund och effektiv riskhantering och inte uppmuntra till ett överdrivet risktagande eller motverka Nordeas långsiktiga intressen.

Årlig ersättning består av fast lön och rörlig lön.

De ledande befattningshavarna kommer att erbjudas rörlig lön i form av ett Executive Incentive Programme 2016 (GEM EIP 2016), vilket belönar uppfyllelsen av i förväg överenskomna mål på koncernnivå, affärsområdes-/koncernfunktionsnivå och individuell nivå. Medlemmar i koncernledningen som är ansvariga för den andra försvarslinjen, dvs. chefen för Group Risk Management och chefen för Group Compliance, har inte mål på koncernnivå. Hur resultatet påverkas på lång sikt ska beaktas när målen beslutas. Utfallet från GEM EIP 2016 betalas över en femårsperiod i form av kontant ersättning och är föremål för justering av uppskjuten ersättning, indexering till Nordeas totalavkastning (TSR) samt förfoganderestriktioner enligt FI:s föreskrifter om ersättningsystem, med beaktande av lokala regler och förhållanden när detta är relevant. GEM EIP 2016 har en resultatmättningsperiod om ett år och utfallet ska inte överstiga den fasta lönen. De ledande befattningshavarna erbjöds ett liknande program för 2013, 2014 och 2015 (GEM EIP 2013, GEM EIP 2014 och GEM EIP 2015).

I enlighet med FI:s föreskrifter om ersättningssystem ska garanterad rörlig lön utgöra undantag och vara tillåten endast i samband med anställning av ny ledande befattningshavare och då begränsas till det första anställningsåret.

Icke-monetära förmåner ska underlätta de ledande befattningshavarnas arbetsutförande och motsvara vad som kan anses rimligt i förhållande till praxis på marknaden. De ledande befattningshavarna ska erbjudas pensionsvillkor som är marknadsmässiga i förhållande till situationen i det land där befattningshavarna stadigvarande är bosatta. Fast lön under uppsägningstiden och avgångsvederlag för de ledande befattningshavarna ska sammantaget inte överstiga 24 fasta månadslöner.

Styrelsen får frånga dessa riktlinjer om det är nödvändigt till följd av nya ersättningsregler eller om det i ett enskilt fall finns andra särskilda skäl för det.

Information som fogas till styrelsens förslag till riktlinjer för ersättning till ledande befattningshavare

Avvikelser från godkända riktlinjer 2015:

Det finns inga avvikelser från de godkända riktlinjerna för 2015.

Kostnad för rörliga ersättningar till ledande befattningshavare (exklusive sociala avgifter):

2015 – Den faktiska kostnaden för GEM EIP 2015 uppgår till 5,0 mn euro och utbetalas under en femårsperiod.

2016 – Den beräknade maximala kostnaden för GEM EIP 2016 uppgår till 6,5 mn euro, och den beräknade kostnaden förutsatt 65-procentig uppfyllelse av prestationskriterierna uppgår till 4,1 mn euro.

Ytterligare information om rörliga ersättningar

Vinstandelsprogrammet

Vinstandelsprogrammet har ett tak och baseras inte på Nordeas aktiekurs. Programmet är en förmån som innebär att medarbetarna får en del av vinsten. Detta ska uppmuntra goda insatser och stödja värderingen Ett Nordeateam, något som i sin tur ska leda till bättre lönsamhet och göra Nordea till en attraktivare arbetsgivare.

Under 2015 avsattes totalt 82 mn euro till Nordeas vinstandelsprogram för alla anställda. För 2015 kan de anställda som mest få 3 200 euro vardera. Det exakta beloppet bestäms av en i förväg fastställd nivå på riskjusterat resultat i förhållande till ekonomiskt kapital (RAROCAR). Om alla prestationskriterier hade uppfyllts skulle kostnaden för programmet maximalt ha uppgått till cirka 92 mn euro.

Rörlig lönedel

Nordea erbjuder utvalda chefer och specialister en rörlig lönedel för att belöna starka prestationer och för att kunna rekrytera, motivera och behålla högpresterande medarbetare i Nordeakoncernen. Den rörliga lönedelen måste vara transparent och baseras på i förväg fastställda prestationskriterier med tydliga vikter. Prestationskriterierna ska innefatta såväl finansiella som icke-finansiella kriterier som baseras på Nordeakoncernens operativa nyckeltal, vilka årligen fastställs av koncernchefen. Vid svagt eller negativt resultat för Nordeakoncernen kan den rörliga lönedelen sänkas enligt koncernchefens beslut.

Den rörliga lönedelen uppgår till högst 25 procent av den fasta årslönen, med undantag för ett fåtal chefer och viktiga specialister inom särskilda områden, där beloppet som högst kan uppgå till 50 procent av den fasta årslönen. Ansvarig medlem i koncernledningen kan i sällsynta undantagsfall godkänna avtal om en rörlig lönedel på upp till 100 procent av den fasta årslönen.

Nordea tillämpar den så kallade farfarsprincipen när medarbetare erbjuds rörlig lönedel och när utfallet ska godkännas. Nordea tillämpar regler för uppskjuten utbetalning för medarbetare som i riskanalysen definierats som särskilt reglerad personal.

Bonusprogram

Bonusprogram erbjuds enbart utvalda grupper av medarbetare inom specifika affärsområden eller enheter som godkänts av styrelsen. Nordea betalar bonus kopplad till prestation, där både bonuspooler per enhet och individuella allokeringar baseras på i förväg fastställda prestationsmått. Finansiellt resultat per enhet mäts som riskjusterat resultat, med hänsyn tagen till kapital- och finansieringskostnader och justerat för historiska intäktseffekter, liksom minimikrav på resultatet. Vid svagt eller negativt resultat för Nordeakoncernen kan bonuspoolerna sänkas enligt styrelsens beslut. Individuell ersättning fastställs utifrån detaljerade prestationsbedömningar som omfattar en rad finansiella och icke-finansiella faktorer.

För att förhindra betalning av oskäligen individuella bonusar finns en maxvot både för andelen riskjusterat resultat som kan utbetalas och för nivån på bonus till individen. Nordea tillämpar regler för uppskjuten utbetalning för medarbetare som i riskanalysen definierats som särskilt reglerad personal.

Åtgärder har vidtagits för att säkerställa att personal vid kontroll- eller compliancefunktioner i enheter som använder bonusprogram erhåller konkurrenskraftig lön, även om de inte är bonusberättigade.

Styrelsen beslutar om nya eller ändrade bonusprogram och storleken på enheternas bonuspooler, efter förslag från styrelsens kompensationsutskott. Koncernledningen ansvarar för genomförandet av beslutade bonusprogram. Nordea har också en strikt process för att säkerställa att ersättningen till enskilda medarbetare inte uppmuntrar till överdrivet risktagande. Som komplement till bedömningen på enhetsnivå finns en godkännandeprocess för betydande bonusar till enskilda medarbetare.

Incitamentsprogram för utvalda chefer och nyckelpersoner

Nordeas incitamentsprogram för utvalda chefer och nyckelpersoner, Executive Incentive Programme 2015 (EIP 2015), syftar till att stärka Nordeas möjligheter att behålla och rekrytera de bästa talangerna. Målet är vidare att stimulera de chefer och nyckelpersoner vilkas insatser har en direkt påverkan på Nordeas resultat, lönsamhet och långsiktiga värdeskapande. 2016 kommer Nordea att erbjuda EIP 2016, med liknande mål och struktur som i EIP 2015.

EIP erbjuds för att belöna uppfyllelsen av i förväg överenskomna mål på koncern-, affärsenhets- och individnivå. Hur resultatet påverkas på lång sikt ska beaktas när målen beslutas. Utfallet från EIP ska inte överstiga den fasta lönen.

EIP ska betalas i form av kontant ersättning och vara föremål för indexering med Nordeas totalavkastning, uppskjutandeperiod, justering av uppskjuten ersättning och förfogande-restriktioner i enlighet med gällande föreskrifter om ersättningar. Huvuddelen av EIP 2015 betalas ut tidigast i oktober 2019.

Upp till 400 chefer och andra nyckelpersoner i Nordeakoncernen, exklusive koncernledningen, kommer att erbjudas att delta i programmet. EIP har sedan 2013 erbjudits berörda medarbetare istället för Nordeas långsiktiga incitamentsprogram och rörlig lönedel.

Förslag till vinstdisposition

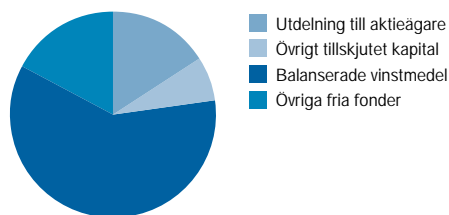
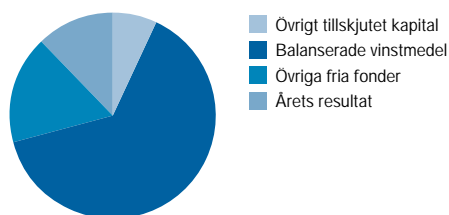
Enligt moderbolagets balansräkning står följande vinstmedel till årsstämman förfogande:

Euro	
Övrigt tillskjutet kapital	1 079 925 521
Balanserade vinstmedel	10 265 334 427
Övriga fria fonder	2 762 284 828
Årets resultat	1 920 129 292
Summa	16 027 674 068

Styrelsen föreslår att vinstmedlen disponeras på följande sätt:

Euro	
Utdelning till aktieägare, 0,64 euro per aktie	2 584 494 736
Till ny räkning förs	
– övrigt tillskjutet kapital	1 079 925 521
– balanserade vinstmedel	9 600 968 983
– övriga fria fonder	2 762 284 828
Summa	16 027 674 068

Det är styrelsens bedömning att den föreslagna utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som verksamhetens art, omfattning och risker ställer på storleken av bolagets och koncernens egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Finansiella rapporter, Koncernen – Innehåll

Resultaträkning.....	59	K24 Skulder till kreditinstitut.....	113
Rapport över totalresultat.....	60	K25 In- och upplåning från allmänheten.....	113
Balansräkning.....	61	K26 Skulder till försäkringstagare.....	114
Rapport över förändringar i eget kapital.....	62	K27 Emitterade värdepapper.....	115
Kassaflödesanalys.....	64	K28 Övriga skulder.....	115
Kvartalsvis utveckling.....	66	K29 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter.....	116
Femårsöversikt, koncernen.....	67	K30 Avsättningar.....	116
Nyckeltal.....	68	K31 Pensionsförpliktelser.....	117
Definitioner och begrepp.....	69	K32 Efterställda skulder.....	121
		K33 För egna skulder ställda säkerheter.....	121
		K34 Övriga ställda säkerheter.....	122
		K35 Ansvarsförbindelser.....	122
		K36 Åtaganden.....	122
Noter till finansiella rapporter			
<i>Redovisningsprinciper</i>		<i>Övriga noter</i>	
K1 Redovisningsprinciper.....	70	K37 Kapitaltäckning.....	123
<i>Noter till resultaträkningen</i>		K38 Klassificering av finansiella instrument.....	136
K2 Segmentrapportering.....	90	K39 Tillgångar och skulder till verkligt värde.....	138
K3 Räntenetto.....	93	K40 Finansiella instrument som kvittats i balansräkningen eller omfattas av nettningsavtal.....	148
K4 Avgifts- och provisionsnetto.....	94	K41 Avyttrad verksamhet.....	149
K5 Nettoresultat av poster till verkligt värde.....	94	K42 Överförda tillgångar och erhållna säkerheter.....	150
K6 Övriga rörelseintäkter.....	94	K43 Investeringar för vilka kunden bär risken.....	150
K7 Personalkostnader.....	95	K44 Löptidsanalys för tillgångar och skulder.....	151
K8 Övriga administrationskostnader.....	102	K45 Transaktioner med närstående.....	153
K9 Av- och nedskrivningar av materiella och immateriella tillgångar.....	102	K46 Upplysningar om kreditrisk.....	154
K10 Kreditförluster, netto.....	102	K47 Andelar i strukturerade företag.....	161
K11 Skatter.....	103	K48 Rapportering per land.....	162
K12 Resultat per aktie.....	104		
<i>Noter till balansräkningen och poster inom linjen</i>			
K13 Utlåning och osäkra lånefordringar.....	104		
K14 Räntebärande värdepapper.....	106		
K15 Pantsatta finansiella instrument.....	106		
K16 Aktier och andelar.....	106		
K17 Derivatinstrument och säkringsredovisning.....	107		
K18 Aktier och andelar i intresseföretag.....	109		
K19 Immateriella tillgångar.....	110		
K20 Leasing.....	112		
K21 Förvaltningsfastigheter.....	113		
K22 Övriga tillgångar.....	113		
K23 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter.....	113		

Resultaträkning, Koncernen

Mn euro	Not	2015	2014 ¹
Rörelseintäkter			
Ränteintäkter		8 549	9 995
Räntekostnader		-3 439	-4 513
Räntenetto	K3	5 110	5 482
Avgifts- och provisionsintäkter		4 035	3 799
Avgifts- och provisionskostnader		-1 010	-957
Avgifts- och provisionsnetto	K4	3 025	2 842
Nettoresultat av poster till verkligt värde	K5	1 703	1 425
Andelar i intresseföretags resultat	K18	39	18
Övriga rörelseintäkter	K6	263	474
Summa rörelseintäkter		10 140	10 241
Rörelsekostnader			
Allmänna administrationskostnader:			
Personalkostnader	K7	-3 263	-3 159
Övriga administrationskostnader	K8	-1 485	-1 656
Av- och nedskrivningar av materiella och immateriella tillgångar	K9	-209	-585
Summa rörelsekostnader		-4 957	-5 400
Resultat före kreditförluster		5 183	4 841
Kreditförluster, netto	K10	-479	-534
Rörelseresultat		4 704	4 307
Skatt	K11	-1 042	-950
Årets resultat från kvarvarande verksamheter		3 662	3 357
Årets resultat från avvecklade verksamheter, efter skatt	K41	-	-25
Årets resultat		3 662	3 332
Hänförligt till:			
Aktieägare i Nordea Bank AB (publ)		3 662	3 332
Minoritetsintressen		-	-
Summa		3 662	3 332
1) Under 2015 ändrades omfattningen av avvecklade verksamheter och IT-tjänsterna som tidigare klassificerades som avvecklade verksamheter omklassificerades till kvarvarande verksamheter vilket påverkade 2014.			
Resultat per aktie före utspädning, euro – Total verksamhet	K12	0,91	0,83
Resultat per aktie efter utspädning, euro – Total verksamhet	K12	0,91	0,83
Resultat per aktie före utspädning, euro – Kvarvarande verksamhet	K12	0,91	0,84
Resultat per aktie före utspädning, euro – Kvarvarande verksamhet	K12	0,91	0,84

Rapport över totalresultat, Koncernen

Mn euro	2015	2014
Årets resultat	3 662	3 332
Poster som kan komma att omklassificeras till resultaträkningen		
Valutakursdifferenser under året	-544	-1 039
Säkringar av nettotillgångar i utländska verksamheter:		
Värdeförändringar under året	308	435
Skatt på värdeförändringar under året	-68	-96
Finansiella tillgångar som kan säljas ¹ :		
Värdeförändringar under året	-94	41
Skatt på värdeförändringar under året	23	-8
Omklassificerat till resultaträkningen under året	-66	-1
Skatt på omklassificerat till resultaträkningen under året	14	0
Kassaflödessäkringar:		
Värdeförändringar under året	611	480
Skatt på värdeförändringar under året	-145	-105
Omklassificerat till resultaträkningen under året	-527	-449
Skatt på omklassificerat till resultaträkningen under året	126	98
Poster som inte kan omklassificeras till resultaträkningen		
Förmånsbestämda pensionsplaner:		
Omvärdering av förmånsbestämda pensionsplaner	483	-518
Skatt hänförlig till omvärdering av förmånsbestämda pensionsplaner	-108	120
Övrigt totalresultat, netto efter skatt²	13	-1 042
Totalresultat	3 675	2 290
Hänförligt till:		
Aktieägare i Nordea Bank AB (publ)	3 675	2 290
Minoritetsintressen	-	-
Summa	3 675	2 290

1) Resultat från omvärderingar relaterade till säkrade risker i verkligt värde säkringar redovisas direkt i resultaträkningen.

2) Varav -12 mn euro för 2014 avseende avecklade verksamheter.

Balansräkning, Koncernen

Mn euro	Not	31 dec 2015	31 dec 2014
Tillgångar			
Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker		35 500	31 067
Utlåning till centralbanker	K13	13 224	6 958
Utlåning till kreditinstitut	K13	10 959	12 217
Utlåning till allmänheten	K13	340 920	348 085
Räntebärande värdepapper	K14	88 176	87 110
Pantsatta finansiella instrument	K15	8 341	12 151
Aktier och andelar	K16	40 745	39 749
Derivatinstrument	K17	80 741	105 119
Förändringar av verkligt värde för räntesäkrade poster i säkringsportföljer		151	256
Aktier och andelar i intresseföretag	K18	515	487
Immateriella tillgångar	K19	3 208	2 908
Materiella tillgångar		557	509
Förvaltningsfastigheter	K21	3 165	3 227
Uppskjutna skattefordringar	K11	76	130
Aktuella skattefordringar		87	132
Pensionstillgångar	K31	377	42
Övriga tillgångar	K22	18 600	17 581
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	K23	1 526	1 614
Summa tillgångar		646 868	669 342
Skulder			
Skulder till kreditinstitut	K24	44 209	56 322
In- och upplåning från allmänheten	K25	193 342	197 254
Skulder till försäkringstagare	K26	55 491	51 843
Emitterade värdepapper	K27	201 937	194 274
Derivatinstrument	K17	79 505	97 340
Förändringar av verkligt värde för räntesäkrade poster i säkringsportföljer		2 594	3 418
Aktuella skatteskulder		225	368
Övriga skulder	K28	25 756	26 973
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	K29	1 805	1 943
Uppskjutna skatteskulder	K11	1 028	983
Avsättningar	K30	415	305
Pensionsförpliktelser	K31	329	540
Efterställda skulder	K32	9 200	7 942
Summa skulder		615 836	639 505
Eget kapital			
Minoritetsintressen		1	2
Aktiekapital		4 050	4 050
Överkursfond		1 080	1 080
Övriga reserver		-1 188	-1 201
Balanserade vinstmedel		27 089	25 906
Summa eget kapital		31 032	29 837
Summa skulder och eget kapital		646 868	669 342
För egna skulder ställda säkerheter	K33	184 795	163 041
Övriga ställda säkerheter	K34	9 038	11 265
Ansvarsförbindelser	K35	22 569	22 017
Åtaganden	K36	74 663	75 935

Rapport över förändringar i eget kapital, Koncernen

Mn euro	Hänförligt till aktieägare i Nordea Bank AB (publ) ²									
	Aktie- kapital ¹	Överkurs- fond	Omräkning utländsk verksamhet	Kassa- flödes- säkringar	Övriga reserver:			Balanse- rade vinst- medel	Summa	Minoritets- intressen
Finansiella tillgångar som kan säljas					Förmåns- bestämda pensions- planer					
Ingående balans per 1 jan 2015	4 050	1 080	-1 313	6	113	-7	25 906	29 835	2	29 837
Årets resultat	–	–	–	–	–	–	3 662	3 662	–	3 662
<i>Poster som kan omklassificeras till resultaträkningen</i>										
Valutakursdifferenser under året	–	–	-544	–	–	–	–	-544	–	-544
Säkringar av nettotillgångar i utländska verksamheter:										
Värdeförändringar under året	–	–	308	–	–	–	–	308	–	308
Skatt på värdeförändringar under året	–	–	-68	–	–	–	–	-68	–	-68
Finansiella tillgångar som kan säljas:										
Värdeförändringar under året	–	–	–	–	-94	–	–	-94	–	-94
Skatt på värdeförändringar under året	–	–	–	–	23	–	–	23	–	23
Omklassificerat till resultat- räkningen under året	–	–	–	–	-66	–	–	-66	–	-66
Skatt på omklassificerat till resultaträkningen under året	–	–	–	–	14	–	–	14	–	14
Kassaflödessakringar:										
Värdeförändringar under året	–	–	–	611	–	–	–	611	–	611
Skatt på värdeförändringar under året	–	–	–	-145	–	–	–	-145	–	-145
Omklassificerat till resultat- räkningen under året	–	–	–	-527	–	–	–	-527	–	-527
Skatt på omklassificerat till resultaträkningen under året	–	–	–	126	–	–	–	126	–	126
<i>Poster som inte kan omklassi- ficeras till resultaträkningen</i>										
Förmånsbestämda pensions- planer:										
Omvärdering av förmåns- bestämda pensionsplaner under året	–	–	–	–	–	483	–	483	–	483
Skatt hänförlig till omvärdering av förmånsbestämda pensions- planer under året	–	–	–	–	–	-108	–	-108	–	-108
Övrigt totalresultat, netto efter skatt	–	–	-304	65	-123	375	–	13	–	13
Totalresultat	–	–	-304	65	-123	375	3 662	3 675	–	3 675
Aktierelaterade ersättningar	–	–	–	–	–	–	2	2	–	2
Utdelning för 2014	–	–	–	–	–	–	-2 501	-2 501	–	-2 501
Försäljning av egna aktier ³	–	–	–	–	–	–	20	20	–	20
Förändring i minoritetsintressen	–	–	–	–	–	–	–	–	-1	-1
Utgående balans per 31 dec 2015	4 050	1 080	-1 617	71	-10	368	27 089	31 031	1	31 032

1) Totalt antal registrerade aktier var 4 050 miljoner.

2) Bundet eget kapital uppgick den 31 december 2015 till 4 318 mn euro varav aktiekapital uppgick till 4 050 mn euro och kapitalandelsfond till 268 mn euro. Kapitalandelsfonden redovisas som balanserade vinstmedel. Fritt eget kapital uppgick den 31 december 2015 till 26 713 mn euro.

3) Hänför sig till förändring av egna aktier relaterade till det långsiktiga incitamentsprogrammet, tradingportföljen och Nordeaaktier i de danska kundernas investeringsportföljer. Antalet egna aktier var 18,6 miljoner. Totala antalet egna aktier relaterade till LTIP var 11,7 miljoner.

Mn euro	Hänförligt till aktieägare i Nordea Bank AB (publ) ²										
	Aktie- kapital ¹	Överkurs- fond	Omräkning utländsk verksamhet	Kassa- flödes- säkringar	Övriga reserver:			Balanse- rade vinst- medel	Summa	Minoritets- intressen	Summa eget kapital
					Finansiella tillgångar som kan säljas	Förmåns- bestämda pensions- planer					
Ingående balans per 1 jan 2014	4 050	1 080	-613	-18	81	391	24 236	29 207	2	29 209	
Årets resultat	–	–	–	–	–	–	3 332	3 332	–	3 332	
<i>Poster som kan omklassificeras till resultaträkningen</i>											
Valutakursdifferenser under året	–	–	-1 039	–	–	–	–	-1 039	–	-1 039	
Säkringar av nettotillgångar i utländska verksamheter:											
Värdeförändringar under året	–	–	435	–	–	–	–	435	–	435	
Skatt på värdeförändringar under året	–	–	-96	–	–	–	–	-96	–	-96	
Finansiella tillgångar som kan säljas:											
Värdeförändringar under året	–	–	–	–	41	–	–	41	–	41	
Skatt på värdeförändringar under året	–	–	–	–	-8	–	–	-8	–	-8	
Omklassificerat till resultat- räkningen under året	–	–	–	–	-1	–	–	-1	–	-1	
Skatt på omklassificerat till resultaträkningen under året	–	–	–	–	0	–	–	0	–	0	
Kassaflödessäkringar:											
Värdeförändringar under året	–	–	–	480	–	–	–	480	–	480	
Skatt på värdeförändringar under året	–	–	–	-105	–	–	–	-105	–	-105	
Omklassificerat till resultat- räkningen under året	–	–	–	-449	–	–	–	-449	–	-449	
Skatt på omklassificerat till resultaträkningen under året	–	–	–	98	–	–	–	98	–	98	
<i>Poster som inte kan omklassi- ficeras till resultaträkningen</i>											
Förmånsbestämda pensions- planer:											
Omvärdering av förmåns- bestämda pensionsplaner under året	–	–	–	–	–	-518	–	-518	–	-518	
Skatt hänförlig till omvärdering av förmånsbestämda pensions- planer under året	–	–	–	–	–	120	–	120	–	120	
Övrigt totalresultat, netto efter skatt	–	–	-700	24	32	-398	–	-1 042	–	-1 042	
Totalresultat	–	–	-700	24	32	-398	3 332	2 290	–	2 290	
Aktierelaterade ersättningar	–	–	–	–	–	–	16	16	–	16	
Utdelning för 2013	–	–	–	–	–	–	-1 734	-1 734	–	-1 734	
Försäljning av egna aktier ³	–	–	–	–	–	–	56	56	–	56	
Utgående balans per 31 dec 2014	4 050	1 080	-1 313	6	113	-7	25 906	29 835	2	29 837	

1) Totalt antal registrerade aktier var 4 050 miljoner.

2) Bundet eget kapital uppgick den 31 december 2014 till 4 296 mn euro varav aktiekapital uppgick till 4 050 mn euro och kapitalandelsfond till 246 mn euro. Kapitalandelsfonden redovisas som balanserade vinstmedel. Fritt eget kapital uppgick den 31 december 2014 till 25 539 mn euro.

3) Hänför sig till förändring av egna aktier relaterade till det långsiktiga incitamentsprogrammet, tradingportföljen och Nordeaaktier i de danska kundernas investeringsportföljer. Antalet egna aktier var 23,0 miljoner. Totala antalet egna aktier relaterade till LTIP var 15,9 miljoner.

Utdelning per aktie

Se moderföretagets "Rapport över förändringar i eget kapital" sid 166.

Kassaflödesanalys, Koncernen

– total verksamhet

Mn euro	2015	2014
Den löpande verksamheten		
Rörelseresultat	4 704	4 307
Årets resultat från avecklade verksamheter, efter skatt	–	–25
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet	2 824	8 140
Betalda inkomstskatter	–1 056	–966
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändring av den löpande verksamhetens tillgångar och skulder	6 472	11 456
Förändring av den löpande verksamhetens tillgångar		
Förändring av utlåning till centralbanker	–10 002	1 853
Förändring av utlåning till kreditinstitut	1 171	–1 050
Förändring av utlåning till allmänheten	5 173	–17 359
Förändring av räntebärande värdepapper	–831	–3 785
Förändring av pantsatta finansiella instrument	3 812	–2 609
Förändring av aktier och andelar	–937	–7 196
Förändring av derivatinstrument, netto	4 453	155
Förändring av förvaltningsfastigheter	38	169
Förändring av övriga tillgångar	–1 402	–6 843
Förändring av den löpande verksamhetens skulder		
Förändring av skulder till kreditinstitut	–13 495	–4 398
Förändring av in- och upplåning från allmänheten	–4 272	568
Förändring av skulder till försäkringstagare	2 361	–765
Förändring av emitterade värdepapper	4 374	13 040
Förändring av övriga skulder	3 281	5 940
Kassaflöde från den löpande verksamheten	196	–10 824
Investeringsverksamheten		
Avyttring av rörelser	175	481
Förvärv av intresseföretag	0	–8
Avyttring av intresseföretag	10	480
Förvärv av materiella tillgångar	–162	–197
Avyttring av materiella tillgångar	27	14
Förvärv av immateriella tillgångar	–467	–343
Avyttring av immateriella tillgångar	9	–
Nettoinvestering av värdepapper, som hålles till förfall	–139	2 822
Förvärv av övriga finansiella tillgångar	25	5
Kassaflöde från investeringsverksamheten	–522	3 254
Finansieringsverksamheten		
Emission av efterställda skulder	2 159	1 106
Amortering av efterställda skulder	–1 424	–468
Försäljning/återköp av egna aktier, inkl. förändringar i tradingportföljen	20	56
Utbetald utdelning	–2 501	–1 734
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	–1 746	–1 040
Årets kassaflöde	–2 072	–8 610
Likvida medel vid årets början	39 683	45 670
Omräkningsdifferens	2 589	2 623
Likvida medel vid årets slut	40 200	39 683
Förändring	–2 072	–8 610

Kommentarer till kassaflödesanalysen

Kassaflödesanalysen visar in- och utbetalningar av likvida medel under året för den totala verksamheten. Nordeas kassaflödesanalys har upprättats enligt den indirekta metoden, vilket innebär att rörelseresultatet har justerats för transaktioner som inte medfört in- eller utbetalningar, som t ex avskrivningar och kreditförluster. Redovisning av kassaflöden indelas i kategorierna löpande verksamhet, investeringsverksamhet och finansieringsverksamhet.

Den löpande verksamheten

Den löpande verksamheten utgörs av den huvudsakliga intäktbringande verksamheten och kassaflödet härrör huvudsakligen från rörelseresultatet, justerat för poster som inte ingår i kassaflödet samt för betalda inkomstskatter. Justering för icke kassaflödespåverkande poster innefattar:

Mn euro	2015	2014
Avskrivningar	189	237
Nedskrivningar	20	350
Kreditförluster	543	620
Orealiserade värdeförändringar	1 401	-457
Realisationsvinster /-förluster netto	-197	-391
Förändring av upplupna kostnader/intäkter och avsättningar	143	-788
Omräkningsdifferenser	811	1 070
Förändring av återbäringsmedel livförsäkring	236	918
Förändring av tekniska reserver livförsäkring	1 053	3 839
Förändringar av verkligt värde av den säkrade posten tillgångar/skulder (netto)	-753	1 749
Övrigt	-622	993
Summa	2 824	8 140

Förändring av den löpande verksamhetens tillgångar och skulder innefattar tillgångar och skulder som ingår i den normala affärsverksamheten, som t ex utlåning, inlåning och emitterade värdepapper. Förändringar i derivatinstrument redovisas netto.

I kassaflödet från löpande verksamhet ingår erhållen ränta och betald ränta med följande belopp:

Mn euro	2015	2014
Erhållen ränta	8 810	10 319
Betald ränta	-3 473	-4 698

Investeringsverksamheten

Investeringsverksamheten omfattar förvärv och avyttring av anläggningstillgångar, finansiella såväl som materiella och immateriella.

Finansieringsverksamheten

Finansieringsverksamheten utgörs av den verksamhet som medför förändringar i eget kapital och efterställda skulder, som t ex nyemission av aktier, utdelningar och emission/ amortering av efterställda skulder.

Likvida medel

Följande poster ingår i likvida medel:

Mn euro	31 dec 2015	31 dec 2014
Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker	35 500	31 067
Utlåning till centralbanker betalbar vid anfordran	2 684	6 454
Utlåning till kreditinstitut, betalbar vid anfordran	2 016	2 162
Summa	40 200	39 683

Kassatillgångar omfattar lagliga betalningsmedel inklusive utländska sedlar och mynt. Tillgodohavanden hos centralbanker utgörs av tillgodohavanden på konton hos centralbanker och postgiron i myndighetsform, där följande förutsättningar är uppfyllda:

- centralbanken eller postgirot är hemmahörande i det land där institutet är etablerat
- tillgodohavandet kan disponeras fritt när som helst.

Utlåning till kreditinstitut, betalbar vid anfordran, utgörs av likvida tillgångar som inte representeras av obligationer och andra räntebärande värdepapper. Utlåning till centralbanker, betalbara vid anfordran inkluderar instrument som Nordea omedelbart har rätt att sälja tillbaka.

Avvecklade verksamheter

Kassaflödesanalyserna inkluderar kassaflöde hänförligt till den totala verksamheten, det vill säga både kvarvarande och avvecklade verksamheter. Under 2014 bestod de avvecklade verksamheterna av Nordeas polska verksamheter, för ytterligare information se not K1 och not K41. Kassaflöden relaterade till de avvecklade verksamheterna, exklusive kassaflödet i samband med stängningen av transaktionen, bestod av kassaflöde från den löpande verksamheten på -379 mn euro, kassaflöde från investeringsverksamheten på -14 mn samt kassaflöde från finansieringsverksamheten på 1 mn euro. Det finns inget kassaflöde från avvecklade verksamheter 2015.

Kvartalsvis utveckling, Koncernen

Mn euro	Kv 4 2015	Kv 3 2015	Kv 2 2015	Kv 1 2015	Kv 4 2014 ¹	Kv 3 2014 ¹	Kv 2 2014 ¹	Kv 1 2014 ¹	2015	2014 ¹
Räntenetto	1 241	1 272	1 309	1 288	1 356	1 396	1 368	1 362	5 110	5 482
Avgifts- och provisionsnetto	768	717	783	757	763	667	708	704	3 025	2 842
Nettoresultat av poster till verkligt värde	436	222	401	644	367	291	356	411	1 703	1 425
Andelar i intresseföretags resultat	3	18	8	10	-1	7	3	9	39	18
Övriga rörelseintäkter	197	24	22	20	33	398	25	18	263	474
Summa rörelseintäkter	2 645	2 253	2 523	2 719	2 518	2 759	2 460	2 504	10 140	10 241
Allmänna administrationskostnader:										
Personalkostnader	-956	-756	-772	-779	-760	-731	-910	-758	-3 263	-3 159
Övriga administrationskostnader	-455	-303	-363	-364	-418	-380	-428	-430	-1 485	-1 656
Av- och nedskrivningar av materiella och immateriella tillgångar	-65	-49	-50	-45	-54	-410	-65	-56	-209	-585
Summa rörelsekostnader	-1 476	-1 108	-1 185	-1 188	-1 232	-1 521	-1 403	-1 244	-4 957	-5 400
Resultat före kreditförluster	1 169	1 145	1 338	1 531	1 286	1 238	1 057	1 260	5 183	4 841
Kreditförluster, netto	-142	-112	-103	-122	-129	-112	-135	-158	-479	-534
Rörelseresultat	1 027	1 033	1 235	1 409	1 157	1 126	922	1 102	4 704	4 307
Skatt	-179	-253	-283	-327	-280	-188	-216	-266	-1 042	-950
Årets resultat från kvarvarande verksamheter	848	780	952	1 082	877	938	706	836	3 662	3 357
Årets resultat från avvecklade verksamheter, efter skatt	-	-	-	-	-	0	-20	-5	-	-25
Årets resultat	848	780	952	1 082	877	938	686	831	3 662	3 332
1) Under 2015 ändrades omfattningen av avvecklade verksamheter och IT-tjänsterna som tidigare klassificerades som avvecklade verksamheter omklassificerades till kvarvarande verksamheter vilket påverkade 2014.										
Resultat per aktie efter utspädning (DEPS), euro – Total verksamhet	0,21	0,19	0,24	0,27	0,22	0,23	0,17	0,21	0,91	0,83
DEPS, rullande 12 månader till periodens slut, euro – Total verksamhet	0,91	0,92	0,95	0,89	0,83	0,80	0,76	0,78	0,91	0,83

Femårsöversikt, Koncernen

Resultaträkning¹

Mn euro	2015	2014 ²	2013	2012	2011 ¹
Räntenetto	5 110	5 482	5 525	5 563	5 456
Avgifts- och provisionsnetto	3 025	2 842	2 642	2 468	2 395
Nettoresultat av poster till verkligt värde	1 703	1 425	1 539	1 774	1 517
Andelar i intresseföretags resultat	39	18	79	93	42
Övriga rörelseintäkter	263	474	106	100	91
Summa rörelseintäkter	10 140	10 241	9 891	9 998	9 501
Allmänna administrationskostnader:					
Personalkostnader	-3 263	-3 159	-2 978	-2 989	-3 113
Övriga administrationskostnader	-1 485	-1 656	-1 835	-1 808	-1 914
Av- och nedskrivningar av materiella och immateriella tillgångar	-209	-585	-227	-267	-192
Summa rörelsekostnader	-4 957	-5 400	-5 040	-5 064	-5 219
Resultat före kreditförluster	5 183	4 841	4 851	4 934	4 282
Kreditförluster, netto	-479	-534	-735	-895	-735
Rörelseresultat	4 704	4 307	4 116	4 039	3 547
Skatt	-1 042	-950	-1 009	-970	-913
Årets resultat från kvarvarande verksamheter	3 662	3 357	3 107	3 069	2 634
Årets resultat från avvecklade verksamheter, efter skatt	-	-25	9	57	-
Årets resultat	3 662	3 332	3 116	3 126	2 634

Balansräkning

Mn euro	31 dec 2015	31 dec 2014	31 dec 2013	31 dec 2012	31 dec 2011
Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker	35 500	31 067	33 529	36 060	3 765
Utlåning till centralbanker och kreditinstitut	24 183	19 175	22 512	18 574	51 865
Utlåning till allmänheten	340 920	348 085	342 451	346 251	337 203
Räntebärande värdepapper	96 517	99 261	96 889	94 596	92 923
Derivatinstrument	80 741	105 119	70 992	118 789	171 943
Övriga tillgångar	69 007	66 635	55 166	53 908	43 432
Tillgångar som innehas för försäljning	-	-	8 895	-	-
Tillgångar	646 868	669 342	630 434	668 178	701 131
Skulder till kreditinstitut	44 209	56 322	59 090	55 426	55 316
In- och upplåning från allmänheten	193 342	197 254	200 743	200 678	190 092
Skulder till försäkringstagare	55 491	51 843	47 226	45 320	40 715
Emitterade värdepapper	201 937	194 274	185 602	183 908	178 028
Derivatinstrument	79 505	97 340	65 924	114 203	167 390
Efterställda skulder	9 200	7 942	6 545	7 797	6 503
Övriga skulder	32 152	34 530	31 897	32 841	37 442
Skulder som innehas för försäljning	-	-	4 198	-	-
Eget kapital	31 032	29 837	29 209	28 005	25 645
Skulder och eget kapital	646 868	669 342	630 434	668 178	701 131

1) Jämförelsetalen för 2011 har inte omräknats med hänsyn till avveklad verksamhet (Nordeas polska verksamheter), se not K41 i årsredovisningen för ytterligare information.

2) Under 2015 ändrades omfattningen av avvecklade verksamheter och IT-tjänsterna som tidigare klassificerades som avvecklade verksamheter omklassificerades till kvarvarande verksamheter vilket påverkade 2014.

Nyckeltal, Koncernen

	2015	2014 ⁶	2013	2012	2011 ²
Resultat per aktie före utspädning, euro – Total verksamhet	0,91	0,83	0,77	0,78	0,65
Resultat per aktie efter utspädning, euro – Total verksamhet	0,91	0,83	0,77	0,78	0,65
Aktiekurs ¹ , euro	10,15	9,68	9,78	7,24	5,98
Totalavkastning, %	8,2	9,2	44,6	21,0	-24,4
Föreslagen/verkställd utdelning per aktie, euro	0,64	0,62	0,43	0,34	0,26
Eget kapital per aktie ¹ , euro	7,69	7,40	7,27	6,96	6,47
Potentiellt antal utestående aktier ¹ , miljoner	4 050	4 050	4 050	4 050	4 047
Vägt genomsnittligt antal aktier efter utspädning, miljoner	4 031	4 031	4 020	4 026	4 028
Avkastning på eget kapital, % – Kvarvarande verksamhet	12,2	11,4	11,0	11,6	10,6
Avkastning på tillgångar, % – Total verksamhet	0,57	0,50	0,49	0,47	0,38
Kapital under förvaltning ¹ , md euro	288,2	262,2	232,1	218,3	187,4
K/I-tal ⁵ , % – Kvarvarande verksamhet	47	49	51	51	55
Kreditförluster på årsbasis, punkter	14	15	21	26	23
Kärnprimärkapitalrelation, exklusive Basel I golv ^{1,3} , %	16,5	15,7	14,9	13,1	11,2
Primärkapitalrelation, exklusive Basel I golv ^{1,3} , %	18,5	17,6	15,7	14,3	12,2
Total kapitalrelation, exklusive Basel I golv ^{1,3} , %	21,6	20,6	18,1	16,2	13,4
Kärnprimärkapital ^{1,3} , mn euro	23 575	22 821	23 112	21 961	20 677
Primärkapital ^{1,3} , mn euro	26 516	25 588	24 444	23 953	22 641
Riskexponeringsbelopp, inkl övergångsregler ^{1,4} , md euro	143	146	155	168	185
Antal anställda (omräknat till heltidstjänster) ¹ – Kvarvarande verksamhet	29 815	29 643	29 429	29 491	33 068
Riskjusterat resultat ^{4,5} , mn euro – Kvarvarande verksamhet	3 692	3 476	3 352	3 313	2 714
Economic profit ^{4,5} , mn euro – Kvarvarande verksamhet	1 578	1 058	912	889	1 145
Economic capital ^{1,4} , md euro – Total verksamhet	25,0	24,3	24,4	23,8	17,7
Economic capital ^{1,4} , md euro – Kvarvarande verksamhet	25,0	24,3	23,5	22,8	–
ROCAR ^{4,5} , % – Kvarvarande verksamhet	14,6	14,0	13,7	13,9	15,5
RAROCAR ^{4,5} , % – Kvarvarande verksamhet	14,9	14,4	13,7	13,9	15,5
MCEV, mn euro	4 758	4 758	4 700	3 762	2 714

1) Vid årets slut.

2) Jämförelsetalen för 2011 har inte omräknats på grund av avvecklad verksamhet (Nordeas polska verksamheter), se not K41 för ytterligare information.

3) Nyckeltalen för 2013 rapporteras enligt Basel II-reglerna, och nyckeltalen för 2014 och 2015 rapporteras enligt Basel III-reglerna (CRR/CRDIV).

4) Avdrag från kapitalbasen och fysiska tillgångar har inkluderats i nyckeltalen för 2013, 2014 och 2015.

5) Exklusive engångsposter 2014 och 2015.

6) Under 2015 ändrades omfattningen av avvecklade verksamheter och IT-tjänsterna som tidigare klassificerades som avvecklade verksamheter omklassificerades till kvarvarande verksamheter vilket påverkade 2014.

Definitioner och begrepp

Andel osäkra lånefordringar, brutto Individuellt värderade osäkra lånefordringar före reserver dividerade med totala lånefordringar före reserver.

Andel osäkra lånefordringar, netto Individuellt värderade osäkra lånefordringar efter reserver dividerade med totala lånefordringar före reserver.

Avkastning på eget kapital Årets resultat exklusive minoritetsintressen dividerat med genomsnittligt eget kapital under året. I genomsnittligt eget kapital ingår årets resultat och ej utbetald utdelning. Minoritetsintressen ingår ej.

Avkastning på tillgångar Årets resultat dividerat med utgående tillgångar.

Economic capital (EC) Internt mått på det kapital som krävs för att med viss sannolikhet täcka oväntade förluster i verksamheten. EC beräknas med avancerade interna modeller för att ge ett konsekvent mått avseende kredit- och marknadsrisk, operativ risk och livförsäkringsrisk inom Nordeas olika affärsområden.

När alla risker i koncernen aggregeras uppstår diversifieringseffekter till följd av skillnader i verksamheternas risk och det osannolika i att oväntade förluster uppstår samtidigt.

Economic profit Riskjusterat resultat minus kapitalkostnad.

Eget kapital per aktie Eget kapital enligt balansräkningen efter utspädning och exklusive minoritetsintressen, dividerat med antalet utestående aktier efter utspädning.

Förväntade kreditförluster Normaliserade förlustnivåer över en konjunkturcykel både på portföljnivå och för enskilda kreditengagemang.

K/I-tal Totala rörelsekostnader dividerade med totala rörelseintäkter.

Kapitalbas Summan av primärkapital och supplementärt kapital bestående av förlagslån, efter avdrag för redovisat värde på aktier i helägda försäkringsbolag och potentiellt avdrag för förväntat "underskott".

Kapitalkostnad (uttryckt i procent) Den avkastning Nordeas aktieägarer

kräver. Den beräknas utifrån den långfristiga riskfria euroräntan, med tillägg för genomsnittlig marknadsmässig riskpremie för aktieinvesteringar, multiplicerat med betavärdet, ett mått på Nordeaaktiens volatilitet och marknads-korrelation.

Kapitalkostnaden i euro utgörs av kapitalkostnaden (i procent) multiplicerat med economic capital. Kapitalkostnaden fastställs av Nordeas ledning en gång om året, och utgör en parameter för riskvillighet och investeringsnivå.

Kreditförlustrelation Kreditförluster (på årsbasis) dividerade med utgående balans för utlåning till allmänheten (utlåning).

MCEV (Market Consistent Embedded Value) En uppskattning av det värde en placerare skulle tillmäta en portfölj av ingångna liv- och pensionsförsäkringar, utifrån en objektiv marknadsavkastning. MCEV omfattar inte värdet av framtida affärer och inte heller andra typer av immateriella värden.

Oreglerade lånefordringar som inte är osäkra Förfallna lånefordringar som inte är osäkra med hänsyn till framtida kassaflöden (ingår i Lånefordringar som inte är osäkra).

P/B-tal Börsvärdet dividerat med redovisat värde på eget kapital.

Primärkapital Den del av kapitalbasen som innefattar konsoliderat eget kapital exklusive investeringar i försäkringsbolag, föreslagen utdelning, uppskjutna skattefordringar, immateriella tillgångar i bankverksamheten. Mot kärnprimärkapitalet görs ett avdrag på 100 procent avseende förväntade underskott, det vill säga den negativa skillnaden mellan förväntade kreditförluster och gjorda reserveringar. Med tillsynsmyndighets godkännande omfattar primärkapital även kvalificerade former av förlagslån (primärkapitaltillskott och hybridkapitallån). Kärnprimärkapital utgörs av primärkapital exklusive hybridkapitallån.

Primärkapitalrelation Primärkapital dividerat med riskexponeringsbeloppet. Kärnprimärkapitalrelationen beräknas som kärnprimärkapital i procent av riskexponeringsbeloppet.

RAROCAR (uttryckt i procent) Står för risk-adjusted return on capital at risk och

utgörs av det riskjusterade resultatet i förhållande till economic capital.

Reserver i relation till osäkra lånefordringar Reserver för individuellt värderade osäkra lånefordringar dividerade med individuellt värderade osäkra lånefordringar före reserver.

Resultat per aktie efter utspädning Årets resultat dividerat med viktat genomsnittligt antal utestående aktier, efter full utspädning. Minoritetsintressen ingår ej.

Resultat per aktie före utspädning Årets resultat dividerat med viktat genomsnittligt antal utestående aktier. Minoritetsintressen ingår ej.

Riskexponeringsbelopp Tillgångar och åtaganden utanför balansräkningen, värderade efter kredit- och marknadsrisk liksom operativ risk i koncernens dotterföretag enligt gällande kapitaltäckningsregler, exklusive tillgångar i försäkringsbolag, redovisat värde på sådana aktier som har dragits av från kapitalbasen samt immateriella tillgångar.

Riskjusterat resultat Intäkter minus rörelsekostnader, förväntade kreditförluster och schablonskatt. Större engångsposter ingår inte i det riskjusterade resultatet.

ROCAR (return on capital at risk) utgörs av periodens resultat som en andel av ekonomiskt kapital. Affärsområdena beräknar ROCAR som rörelseresultat efter schablonskatt som en andel av ekonomiskt kapital.

Total kapitalrelation Kapitalbasen dividerat med riskexponeringsbeloppet.

Total reserveringsgrad Totala reserver dividerade med totala lånefordringar före reserver.

Totala reserver i relation till osäkra lånefordringar Reserveringskvot, det vill säga totala reserver dividerade med totala osäkra lånefordringar före reserver.

Totalavkastning (TSR) Totalavkastning mätt som värdetillväxt i ett aktieinnehav under året, under antagande om att utdelningen återinvesteras i nya aktier vid utbetalningstidpunkten.

Innehållsförteckning

1. Grunder för presentationen.....	70
2. Förändrade redovisningsprinciper.....	70
3. Förändringar i IFRS som ännu inte tillämpats.....	70
4. Kritiska bedömningar och osäkerhet i uppskattningar.....	71
5. Principer för konsolidering.....	74
6. Redovisning av rörelseintäkter och nedskrivningar.....	75
7. Intäktsredovisning livförsäkring.....	77
8. Redovisning och bortbokning av finansiella instrument i balansräkningen.....	77
9. Omräkning av tillgångar och skulder i utländsk valuta.....	77
10. Säkringsredovisning.....	78
11. Fastställande av verkligt värde på finansiella instrument.....	79
12. Kassa och tillgodohavande hos centralbanker.....	80
13. Finansiella instrument.....	80
14. Utlåning till allmänheten/kreditinstitut.....	82
15. Leasing.....	83
16. Immateriella tillgångar.....	84
17. Materiella tillgångar.....	85
18. Förvaltningsfastigheter.....	85
19. Skulder till försäkringstagare.....	85
20. Skatter.....	86
21. Resultat per aktie.....	86
22. Ersättningar till anställda.....	86
23. Eget kapital.....	87
24. Finansiella garantiavtal och kreditlöften.....	87
25. Aktierelaterade ersättningar.....	88
26. Transaktioner med närstående.....	88
27. Valutakurser.....	89

1. Grunder för presentationen

Nordeas koncernredovisning har upprättats i enlighet med International Financial Reporting Standards (IFRS) som godkänts av EU-kommissionen. Vidare har vissa kompletterande regler i enlighet med Lag (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag (ÅRKL), Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2008:25, inklusive tillägg) och Kompletterande redovisningsregler för koncerner (RFR 1) från Rådet för finansiell rapportering tillämpats.

De tilläggsupplysningar som krävs enligt ovan nämnda standarder, rekommendationer och lagstiftning har inkluderats i noterna, i kapitlet Risk, likviditets- och kapitalhantering eller i andra delar av de "Finansiella rapporterna".

Den 4 februari 2016 godkände styrelsen årsredovisningen, som slutligt ska godkännas av årsstämman den 17 mars 2016.

2. Förändrade redovisningsprinciper

I allt väsentligt är redovisningsprinciperna, beräkningsgrunderna och presentationen oförändrade jämfört med årsredovisningen 2014. De nya redovisningskrav som infördes under

2015 och deras inverkan på Nordeas redovisning beskrivs nedan.

Följande nya och omarbetade standarder och tolkningar implementerades den 1 januari 2015, men har inte haft någon betydande inverkan på Nordeas redovisning

- Förändringar i IAS 19: "Förmånsbestämda planer: Tillskott från anställda".
- "Årliga förbättringar av IFRS, 2010–2012".
- "Årliga förbättringar av IFRS, 2011–2013".
- IFRIC 21 "Avgifter".

Rådet för finansiell rapportering har gjort ändringar i redovisningsrekommendationen för koncerner genom att ge ut "RFR 1 Kompletterande redovisningsregler för koncerner – januari 2015". Dessa ändringar började tillämpas av Nordea den 1 januari 2015, men har inte haft någon betydande inverkan på Nordeas redovisning.

3. Förändringar i IFRS som ännu inte tillämpats**IFRS 9 "Finansiella instrument"**

IASB har slutfört den nya standarden för finansiella instrument, IFRS 9 "Finansiella instrument". IFRS 9 omfattar klassificering och värdering, nedskrivning och generell säkringsredovisning och ersätter de befintliga kraven inom dessa områden i IAS 39. IFRS 9 träder i kraft för räkenskapsår som börjar den 1 januari 2018 eller senare. Standarden får tillämpas tidigare, men IFRS 9 har ännu inte godkänts av EU-kommissionen. För närvarande avser Nordea inte att tillämpa standarden i förtid.

Ändringarna i klassificerings- och värderingsreglerna väntas inte få någon betydande inverkan på Nordeas resultat- eller balansräkning eftersom den blandade värderingsmodellen behålls, och eftersom det fortfarande kommer att finnas en värderingskategori som liknar den befintliga kategorin Finansiella tillgångar som kan säljas, i IAS 39. Några betydande omklassificeringar mellan verkligt värde och upplupet anskaffningsvärde eller någon betydande effekt på kapitaltäckningen och stora exponeringar förväntas inte för den första tillämpningsperioden, men detta beror naturligtvis på vilka finansiella instrument som finns upptagna i Nordeas balansräkning vid övergången.

Nedskrivningskraven i IFRS 9 baseras på en modell för förväntade kreditförluster till skillnad från den nuvarande modellen för inträffade kreditförluster i IAS 39. Generellt förväntas de nya kraven höja avsättningarna för kreditförluster, minska eget kapital och inverka negativt på kapitaltäckningen vid övergången, men medför ingen inverkan på stora exponeringar för den första tillämpningsperioden. IFRS 9 anger att alla tillgångar som värderas till upplupet anskaffningsvärde och verkligt värde via övrigt totalresultat, liksom garantier och kreditåtaganden, ska omfattas av prövningen av nedskrivningsbehovet. För närvarande beräknar inte Nordea gruppvisa reserveringar för poster utanför balansräkningen eller för kategorin Finansiella tillgångar som kan säljas.

De tillgångar, vars nedskrivningsbehov ska prövas, delas in i tre kategorier, beroende på graden av kreditförsämring. Kategori 1 omfattar tillgångar där det inte har skett en väsentlig ökning av kreditrisken, kategori 2 omfattar tillgångar där det skett en väsentlig ökning av kreditrisken och kategori 3 omfattar tillgångar som individuellt har värderats som osäkra fordringar. I kategori 1 ska reserveringarna motsvara förväntade kreditförluster under kommande 12 månader. I kategori 2 och 3 ska reserveringarna motsvara förväntade kreditförluster under hela den återstående löptiden.

K1 Redovisningsprinciper

I Nordeas befintliga modell för beräkning av gruppvisa reserveringar definieras en förlusthändelse som en försämring i låntagarens rating/scoring. En förlusthändelse i den befintliga modellen väntas dock inte motsvara den utlösande händelse som flyttar en post från kategori 1 till kategori 2 enligt IFRS 9. I dagsläget har Nordea inte heller några reserveringar för tillgångar där det inte har skett någon ökning av kreditrisken.

För tillgångar där det har skett en väsentlig ökning av kreditrisken har Nordea i dagsläget reserveringar motsvarande de förluster som beräknas uppkomma under perioden mellan dagen för förlusthändelsen och dagen då den identifieras individuellt, den så kallade uppkomstperioden (emergence period), medan IFRS 9 kommer att kräva reserveringar motsvarande förväntade kreditförluster under hela den återstående löptiden. Detta innebär att de totala reserveringarna kommer att öka när IFRS 9 implementeras.

Den största förändringen av kraven avseende generell sättningsredovisning är att standarden gör sättningsredovisningen mer anpassad till riskhanteringen. Eftersom Nordea i allmänhet använder portföljsäkring bedömer Nordea att de nya kraven inte får någon betydande inverkan på Nordeas redovisning, kapitaltäckning eller stora exponeringar för den första tillämpningsperioden.

Nordeas konsekvensanalys av införandet av IFRS 9 är ännu inte slutförd.

IFRS 15 "Intäkter från kundkontrakt"

IASB har publicerat den nya standarden IFRS 15 "Revenue from Contracts with Customers" ("Intäkter från kundkontrakt"). Den nya standarden beskriver en enda heltäckande redovisningsmodell för intäkter från kundkontrakt och ersätter nuvarande standarder och tolkningar för intäktredovisning i IFRS, till exempel IAS 18 "Intäkter". Den nya standarden ska tillämpas för räkenskapsår som börjar den 1 januari 2018 eller senare, men får tillämpas tidigare. EU-kommissionen väntas godkänna standarden under andra kvartalet 2016. För närvarande avser Nordea inte att tillämpa standarden i förtid. Standarden gäller inte för finansiella instrument, försäkringsavtal eller leasingavtal. Nordea har inte slutfört sin analys av dess inverkan på redovisningen, men den nuvarande bedömningen är att den nya standarden inte får någon betydande inverkan på Nordeas redovisning, kapitaltäckning eller stora exponeringar för den första tillämpningsperioden.

Förändringar i IFRS 11 "Redovisning av förvärv av andelar i gemensam verksamhet"

IASB har gjort ändringar i IFRS 11 "Samarbetsarrangemang", med nya anvisningar för redovisning av förvärv av andelar i en gemensam verksamhet som utgör en rörelse. Ändringarna träder i kraft för räkenskapsår som börjar den 1 januari 2016 eller senare. Tidigare tillämpning är tillåten. Ändringarna har godkänts av EU-kommissionen. För närvarande avser Nordea inte att tillämpa omarbetningarna i förtid. Eftersom Nordea inte har något joint venture är bedömningen att omarbetningarna inte får någon inverkan på Nordeas redovisning, kapitaltäckning eller stora exponeringar för den första tillämpningsperioden.

Förändringar i IFRS 10 och IAS 28 "Försäljning eller överföring av tillgångar mellan en ägare och dess intresseföretag eller joint venture"

IASB har ändrat kraven i IFRS 10 och IAS 28 avseende försäljning och överföring av tillgångar mellan en ägare och dess

intresseföretag eller joint venture, till följd av inkonsekvent hantering av vinster och förluster från sådana transaktioner enligt dessa standarder. IASB har därefter föreslagit att skjuta upp ikraftträdandetidpunkten och tillåta en tidigare tillämpning. Ändringarna har ännu inte godkänts av EU-kommissionen. För närvarande avser Nordea inte att tillämpa omarbetningarna i förtid. De nya kraven väntas inte få någon inverkan på Nordeas redovisning, kapitaltäckning eller stora exponeringar för den första tillämpningsperioden, eftersom de är i linje med Nordeas nuvarande redovisningsprinciper.

Förändringar i IAS 1 "Upplivningsinitiativ"

IASB har omarbetat IAS 1 som en följd av sitt initiativ angående upplivningar. Ändringarna i IAS 1 avser väsentlighet, disaggregering och delsummeringar, notstruktur, upplivningar om redovisningsprinciper och presentation av poster i övrigt totalresultat som härrör från investeringar som beräknas enligt kapitalandelsmetoden. Ändringarna träder i kraft för räkenskapsår som börjar den 1 januari 2016 eller senare. Tidigare tillämpning är tillåten. Ändringarna har godkänts av EU-kommissionen. Nordea avser inte att tillämpa omarbetningarna i förtid. De nya kraven förväntas inte få någon inverkan på Nordeas redovisning, kapitaltäckning eller stora exponeringar när de tillämpas första gången.

IFRS 16 "Leasing"

IASB har publicerat den nya standarden IFRS 16 "Leasing". Den nya standarden förändrar redovisningskraven för leasetagare. Alla leasingkontrakt (med undantag för kortfristiga och mindre leasingkontrakt) ska redovisas som en tillgång med nyttjanderätt och som en skuld i leasetagarens balansräkning och leasingbetalningarna ska redovisas som avskrivning och räntekostnad. Redovisningskraven för leasegivare är oförändrade. Även ytterligare upplivningar krävs. Den nya standarden träder i kraft för räkenskapsår som börjar den 1 januari 2019 eller senare och tidigare tillämpning är tillåten. Ändringarna har ännu inte godkänts av EU-kommissionen. För närvarande avser Nordea inte att tillämpa omarbetningarna i förtid. Nordeas nuvarande bedömning är att den nya standarden kommer att förändra redovisningen av fastighetsleasing, vilket huvudsakligen påverkar Nordeas balansräkning.

Övriga förändringar i IFRS

IASB har publicerat följande nya eller omarbetade standarder som inte bedöms få någon betydande inverkan på Nordeas redovisning, kapitaltäckning eller stora exponeringar för den första tillämpningsperioden:

- Förändringar i IFRS 10, IFRS 12 och IAS 28: "Investmentföretag: Tillämpning av undantaget från konsolidering".
- Förändringar i IAS 16 och IAS 38: "Förtydligande avseende acceptabla metoder för avskrivning".
- Förändringar i IAS 12 "Redovisning av uppskjutna skattetilgångar avseende orealiserade förluster".
- "Årliga förbättringar av IFRS, 2012–2014".

4. Kritiska bedömningar och osäkerhet i uppskattningar

För att upprätta årsredovisning i enlighet med god redovisningssed måste ledningen i vissa fall använda sig av bedömningar och uppskattningar. Det faktiska utfallet kan senare i viss mån avvika från de uppskattningar och antaganden som gjorts. I det här avsnittet beskrivs:

K1

Redovisningsprinciper

- källorna till osäkerhet i uppskattningar vid rapportperiodens slut, som innebär en betydande risk för en väsentlig justering av de redovisade värdena för tillgångar och skulder under nästkommande räkenskapsår, och
- bedömningarna som vid tillämpningen av redovisningsprinciper (utöver de som gäller uppskattningar) har störst inverkan på de redovisade beloppen i de finansiella rapporterna.

Kritiska bedömningar och uppskattningar är främst hänförliga till:

- värdering till verkligt värde av vissa finansiella instrument
- prövning av nedskrivningsbehovet för:
  - goodwill och
  - utlåning till allmänheten/kreditinstitut
- effektivitetstest av kassaflödessakringar
- aktuariella beräkningar av pensionsförpliktelser och förvaltningstillgångar för anställda
- aktuariella beräkningar av försäkringsavtal
- värdering av förvaltningsfastigheter
- klassificering av leasingavtal
- klassificering av primärkapitaltillskott
- bedömning av bestämmande inflytande i samband med konsolidering
- omräkning av tillgångar och skulder i utländsk valuta
- värdering av uppskjutna skattefordringar
- krav i civilrättsliga processer.

Värdering till verkligt värde av vissa finansiella instrument

Nordeas redovisningsprincip för att fastställa verkligt värde på finansiella instrument beskrivs i avsnitt 11 "Fastställande av verkligt värde på finansiella instrument" och i not K39 "Tillgångar och skulder till verkligt värde". Kritiska bedömningar med betydande inverkan på redovisade belopp för finansiella instrument görs i samband med fastställande av verkligt värde för OTC-derivat och andra finansiella instrument som saknar noterade kurser eller nyligen observerade marknadspriser. Dessa bedömningar omfattar följande:

- Val av värderingsmetoder.
- Bedömning av när noterade priser inte motsvarar verkligt värde (bland annat bedömning av om marknaden är aktiv).
- Val av metod för justeringar till verkligt värde för att beakta relevanta riskfaktorer såsom kreditrisk, modellrisk och likviditetsrisk.
- Bedömning av vilka marknadsparametrar som kan observeras.

Fastställandet av verkligt värde på finansiella instrument som saknar noterade kurser eller nyligen observerbara marknadspriser är förenat med hög grad av osäkerhet i uppskattningarna. Denna osäkerhet härrör huvudsakligen från den bedömning som ledningen gör när de:

- väljer en lämplig diskonteringsränta för instrumentet och
- fastställer den förväntade tidpunkten för framtida kassaflöden från instrumentet.

I samtliga fall grundas besluten på en professionell bedömning i enlighet med Nordeas redovisnings- och värderingspolicyer. För att säkerställa korrekt styrning har Nordea en så kallad Group Valuation Committee som regelbundet granskar kritiska bedömningar som anses ha en betydande inverkan på värderingen till verkligt värde.

Det verkliga värdet på finansiella tillgångar och skulder, värderade med hjälp av en värderingsmetod, nivå 2 och 3 i

värderingshierarkin, uppgick till 244 266 mn euro (271 194 mn euro) respektive 156 354 mn euro (194 243 mn euro) vid årets slut.

Upplysningar om känslighetsanalysen för verkliga värden på finansiella instrument med betydande icke-observerbara indata finns i not K39 "Tillgångar och skulder till verkligt värde".

Osäkerhet i uppskattningar uppstår även vid värderingen vid anskaffningstillfället av finansiella instrument som utgör en del av större strukturella transaktioner. Även om den efterföljande värderingen inte är till verkligt värde redovisas dessa instrument vid anskaffningstillfället till verkligt värde och då det normalt inte finns något separat transaktionspris eller någon aktiv marknad för dylika individuella instrument måste det verkliga värdet estimeras.

Prövning av nedskrivningsbehov för goodwill

Nordeas redovisningsprincip för goodwill beskrivs i avsnitt 16 "Immateriella tillgångar". I not K19 "Immateriella tillgångar" listas de kassagenererande enheter till vilka goodwill har allokerats. Nordeas samlade goodwill uppgick till 2 170 mn euro (2 234 mn euro) vid årets slut.

Uppskattningen av framtida kassaflöden och beräkningen av diskonteringsräntan för dessa kassaflöden är förenade med osäkerhet i uppskattningarna. Uppskattningen av framtida kassaflöden påverkas mycket av kassaflödesprognoserna för de närmaste åren (normalt 3–5 år) och av tillväxttakten för sektorn efter 3–5 år. Tillväxttakten baseras på historiska data som uppdateras för att spegla den aktuella situationen, vilket ger upphov till osäkerhet i uppskattningarna.

Diskonteringsräntan för förväntat kassaflöde baseras på den långfristiga riskfria räntan plus en riskpremie (efter skatt). Riskpremien baseras på extern information om riskpremier generellt i relevanta länder.

För information om känsligheten för förändringar i olika parametrar, se not K19 "Immateriella tillgångar".

Prövning av nedskrivningsbehov för utlåning till allmänheten/kreditinstitut

Nordeas redovisningsprincip för prövning av nedskrivningsbehov för lånefordringar beskrivs i avsnitt 14 "Utlåning till allmänheten/kreditinstitut".

Ledningen måste göra kritiska bedömningar och uppskattningar vid beräkningen av reserveringar för osäkra lånefordringar, för såväl individuellt som kollektivt värderade lånefordringar. Nordeas samlade utlåning, före reserveringar för osäkra lånefordringar, uppgick till 367 767 mn euro (370 009 mn euro) vid årets slut. För ytterligare information, se not K13 "Utlåning och osäkra lånefordringar".

Det område som ställer högst krav på bedömningar är beräkningen av gruppvisa reserveringar för osäkra lånefordringar. Vid kollektiv prövning av nedskrivningsbehovet för en grupp av lånefordringar måste bedömningar göras för att identifiera de händelser och/eller observerbara data som har gett upphov till kreditförluster inom gruppen av lånefordringar. Nordea bevakar kreditportföljen via ratingändringar, och en förlusthändelse är en händelse som leder till försämrad rating. Bedömningen av nuvärdet av de kassaflöden som kunderna i gruppen av lånefordringar genererar är också förenad med osäkerhet i uppskattningarna. Bland annat används historiska data för sannolikheten för fallissemang och förlust vid fallissemang, kompletterat med erfarenhetsmässig justering av dessa data till den aktuella situationen.

K1 Redovisningsprinciper

Effektivitetstest av kassaflödessäkringar

Nordeas redovisningsprinciper för kassaflödessäkringar beskrivs i avsnitt 10 "Säkringsredovisning".

En viktig bedömning i samband med redovisning av kassaflödessäkringar är valet av metod för att testa effektiviteten.

De säkringsinstrument som används när Nordea tillämpar kassaflödessäkring är huvudsakligen valutaränteswappar, vilka alltid redovisas till verkligt värde. Valutakomponenten hanteras som en kassaflödessäkring av valutarisk och räntekomponenten som en verkligt värdesäkring av ränterisk. Vid mätningen av effektiviteten i dessa kassaflödessäkringar används den hypotetiska derivatmetoden, vilket innebär att förändringen i en perfekt hypotetisk swap anses motsvara nuvärdet av den ackumulerade förändringen i förväntade framtida kassaflöden för den säkrade transaktionen (valutakomponenten). Fastställandet av egenskaper för den perfekta hypotetiska swappen kräver kritiska bedömningar.

Aktuariella beräkningar av pensionsförpliktelser och förvaltningstillgångar för anställda

Nordeas redovisningsprincip för ersättningar efter avslutad anställning beskrivs i avsnitt 22 "Ersättningar till anställda".

Förpliktelser för förmånsbestämda pensioner framräknas för de större pensionsplanerna av externa aktuarier med hjälp av demografiska antaganden baserade på aktuella befolkningsdata. Beräkningarna baseras på ett antal aktuariella och finansiella parametrar.

Uppskattningen av diskonteringsräntan är förenad med osäkerhet om huruvida marknaden för företagsobligationer är tillräckligt djup, av hög kvalitet och i samband med extrapoleringen av räntekurvor för relevanta löptider. I Sverige, Norge och Danmark baseras diskonteringsräntan på hypoteksobligationer och i Finland på företagsobligationer. Andra parametrar, såsom antaganden om löneökningar och inflation, baseras på den förväntade långsiktiga utvecklingen för dessa parametrar och är också förenade med osäkerhet i uppskattningarna. De viktigaste parametrarna som användes vid årsskiftet redovisas i not K31 "Pensionsförpliktelser" tillsammans med en beskrivning av känsligheten för förändringar i antagandena. Förpliktelser för förmånsbestämda pensioner uppgick vid årets slut till 3 271 mn euro (3 727 mn euro).

Aktuariella beräkningar av försäkringsavtal

Nordeas redovisningsprincip för försäkringsavtal beskrivs i avsnitt 19 "Skulder till försäkringstagare".

Vid värderingen av försäkringsskulder används både finansiella och aktuariella uppskattningar och antaganden. Ett viktigt finansiellt antagande är den ränta som används för att diskontera framtida kassaflöden. Viktiga aktuariella antaganden är de om dödlighet och invaliditet, som påverkar storleken på och tidpunkten för de framtida kassaflödena. De finansiella och aktuariella antagandena är till stor del föreskrivna i ländernas lagstiftning och kan inte påverkas av Nordea. Även antaganden om framtida förvaltnings- och skattekostnader påverkar beräkningen av skulder till försäkringstagare.

Försäkringsskulderna uppgick vid årets slut till 35 945 mn euro (35 103 mn euro). Det redovisade värdets känslighet för olika antaganden anges i not K26 "Skulder till försäkringstagare".

Värdering av förvaltningsfastigheter

Nordeas redovisningsprinciper för förvaltningsfastigheter beskrivs i avsnitt 18 "Förvaltningsfastigheter".

Förvaltningsfastigheter värderas till verkligt värde. Eftersom det normalt inte finns några aktiva marknader för förvalt-

ningsfastigheter estimeras verkligt värde med hjälp av modeller baserade på diskonterade kassaflöden. Dessa modeller bygger på antaganden om framtida hyror, beläggning, drifts- och underhållskostnader, avkastningskrav och räntenivåer.

Det redovisade värdet på förvaltningsfastigheter uppgick vid årets slut till 3 165 mn euro (3 227 mn euro). Se not K21 "Förvaltningsfastigheter" för ytterligare information om belopp och parametrar som används i dessa modeller.

Klassificering av leasingavtal

Nordeas redovisningsprinciper för leasingavtal beskrivs i avsnitt 15 "Leasing".

Klassificeringen av leasingavtal innefattar kritiska bedömningar. Ett leasingavtal klassificeras som finansiell leasing om avtalet innebär att i stort sett alla risker och rättigheter förknippade med ägandet överförs. Ett leasingavtal klassificeras som operationellt om avtalet inte innebär att i stort sett alla risker och rättigheter förknippade med ägandet överförs.

De centrala belägna fastigheterna i Finland, Norge och Sverige som Nordea har avyttrat återförhyrs. Leasingavtalen tecknades på 3–25 år, med option på förlängning. Leasingavtalen omfattar inte någon övergång av äganderätten till fastigheterna vid löptidens slut och innehåller inte heller någon ekonomisk fördel avseende värdestegring på de leasade fastigheterna. Dessutom omfattar inte leasingperioden större delen av fastigheternas ekonomiska livslängd. Nordea har därför klassificerat dessa leasingavtal som operationell leasing. Denna bedömning är en kritisk bedömning som har betydande inverkan på det redovisade värdet i de finansiella rapporterna. Det redovisade värdet på dessa fastigheter uppgick vid avyttrandet till 1,5 md euro.

Ytterligare information om leasingavtal finns i not K20 "Leasing".

Klassificering av primärkapitaltillskott

Nordea har emitterat eviga efterställda instrument där räntebetalningarna till innehavarna beslutats diskretionärt av Nordea och inte ackumuleras. Dessa instrument innefattar också ett krav på Nordea att betala ränta om instrumenten inte längre tilläts ingå i primärkapitalet. Om instrumentet innefattar ett krav på räntebetalning, beroende på om en framtida osäker händelse bortom både emittentens och innehavarens kontroll inträffar eller inte inträffar, ska instrumentet klassificeras som en finansiell skuld. Vilka efterställda skulder som får räknas in i primärkapitalet bestäms av tillsynsmyndigheterna och är därmed bortom Nordeas och innehavarnas kontroll. Nordea klassificerar instrumenten som finansiella skulder.

Bedömning av bestämmande inflytande i samband med konsolidering

En avgörande faktor vid bedömningen av om Nordea utövar ett bestämmande inflytande över ett annat företag är huruvida Nordea är exponerat för volatilitet i avkastningen från investeringen. För strukturerade företag där rösträtten inte är den avgörande faktorn vid bestämning av bestämmande inflytande, måste kritiska bedömningar göras för att fastställa när Nordea är exponerat för betydande volatilitet i avkastningen. Nordeas kritiska bedömning är att Nordea normalt är exponerat för volatilitet i avkastningen när Nordea erhåller mer än 30 procent av den avkastning som det strukturerade företaget genererar. Detta gäller endast strukturerade företag där Nordea också är kapitalförvaltare och därmed har inflytande över den avkastning som genereras av det strukturerade företaget.

K1 Redovisningsprinciper

En annan bedömning avseende bestämmande inflytande är om Nordea är en agent eller huvudman. För unit linked och andra kontrakt där försäkringstagaren/insättaren bestämmer både belopp och vilka tillgångar som Nordea ska investera i anses Nordea vara agent och därmed inte ha bestämmande inflytande.

Omräkning av tillgångar och skulder i utländsk valuta

Nordeas redovisningsprinciper för omräkning av tillgångar och skulder i utländsk valuta beskrivs i avsnitt 9 "Omräkning av tillgångar och skulder i utländsk valuta".

Moderföretaget Nordea Bank AB (publ) har bedömts ha två funktionella valutor i sin koncernredovisning, svenska kronor och euro, beroende på vilken affärsverksamhet som avses. Den funktionella valutan i den normala bankverksamheten är svenska kronor och den funktionella valutan i den enhet som innehar eget kapital, andelar i dotterföretag, samt finansieringen av sådana andelar, är euro. Det är Nordeas bedömning att en juridisk person kan bestå av flera enheter med olika funktionella valutor.

Värdering av uppskjutna skattefordringar

Nordeas redovisningsprincip för redovisning av uppskjutna skattefordringar beskrivs i avsnitt 20 "Skatter" och i not K11 "Skatter".

Värderingen av uppskjutna skattefordringar påverkas av ledningens bedömning av Nordeas framtida resultat och tillräckligheten av framtida beskattningsbara vinster och framtida återföringar av befintliga beskattningsbara temporära skillnader. Dessa bedömningar uppdateras och ses över vid varje bokslutstillfälle, och justeras om så behövs för att avspegla den nuvarande situationen.

Det redovisade värdet på uppskjutna skattefordringar uppgick vid årets slut till 76 mn euro (130 mn euro).

Krav i civilrättsliga processer

Inom ramen för den normala affärsverksamheten är Nordea föremål för ett antal krav i civilrättsliga stämningar och tvister, varav de flesta rör relativt begränsade belopp. Ingen av de pågående tvisterna bedöms för närvarande komma att medföra någon väsentlig negativ effekt på Nordea eller dess finansiella ställning. Se även not K30 "Avsättningar" och not K35 "Ansvarsförbindelser".

5. Principer för konsolidering

Konsoliderade företag

Koncernredovisningen omfattar moderföretaget Nordea Bank AB (publ) samt de företag som moderföretaget har ett bestämmande inflytande över. Bestämmande inflytande föreligger när Nordea är exponerat för volatilitet i avkastningen från sina investeringar i ett annat företag och kan påverka avkastningen genom sitt inflytande över det andra företaget. Bestämmande inflytande uppnås i regel om moderföretaget, direkt eller indirekt genom koncernföretag, innehar mer än 50 procent av aktiernas röstvärde. För företag där aktiernas rösträtt inte är det som avgör om bestämmande inflytande föreligger, se avsnittet "Strukturerade företag" nedan.

Alla koncernföretag konsolideras i enlighet med förvärvsmetoden, förutom vid bildandet av Nordea 1997–98, då innehavet i Nordea Bank Finland Abp konsoliderades med poolingmetoden. Enligt förvärvsmetoden betraktas köpet som en transaktion där moderföretaget indirekt förvärvat dotterföretagets tillgångar och övertar dess skulder och ansvarsförbindelser. Koncernens anskaffningsvärde beräknas med hjälp av en förvärvsanalys. Vid analysen fastställs anskaffningsvärdet

till summan på överlåtelsedagen av verkligt värde på överlåtna tillgångar, uppkomna eller övertagna skulder samt av förvärvaren emitterade eget kapital-instrument, i utbyte mot de förvärvade identifierbara nettotillgångarna. Kostnader som är direkt hänförliga till rörelseförvärvet kostnadsförs.

På förvärvsdagen redovisar Nordea de förvärvade identifierbara tillgångarna och övertagna skulderna till verkligt värde per förvärvsdagen.

För varje rörelseförvärv värderar Nordea minoritetsintressena i den förvärvade rörelsen antingen till verkligt värde eller till innehavets proportionella andel av den förvärvade rörelsens nettotillgångar.

Om summan av den ersättning som betalas vid ett rörelseförvärv och det belopp som redovisas som minoritetsintresse överstiger det verkliga nettovärdet på identifierbara tillgångar, skulder och eventualförpliktelser redovisas skillnaden som goodwill. Om skillnaden är negativ redovisas den direkt i resultaträkningen.

Eget kapital och resultat hänförliga till minoritetsintressen redovisas på separata rader i balans- och resultaträkningen samt i rapport över totalresultat.

Koncerninterna transaktioner samt fordringar och skulder mellan koncernföretagen elimineras.

Koncernföretagen ingår i koncernredovisningen från den dag det bestämmande inflytandet över företaget övergår till Nordea. Konsolideringen upphör när bestämmande inflytande inte längre existerar.

I samband med konsolideringen anpassas dotterföretagens redovisning för att uppnå överensstämmelse med de IFRS-principer som Nordea tillämpar.

I not M20 "Aktier och andelar i koncernföretag" listas alla större dotterföretag i Nordeakoncernen.

Aktier i intresseföretag

Kapitalandelsmetoden tillämpas för intresseföretag, där rösträttsandelen uppgår till mellan 20 och 50 procent och/eller där Nordea har betydande inflytande. Betydande inflytande är rätten att delta i beslut som rör företagets finansiella och operativa strategier, men ger inte ett bestämmande inflytande över dessa. Investeringar inom ramen för Nordeas investeringsverksamhet, som klassificeras som en riskkapitalorganisation inom Nordea, värderas till verkligt värde i enlighet med reglerna i IAS 28 och IAS 39. Ytterligare information om kapitalandelsmetoden finns i avsnitt 6 "Redovisning av rörelseintäkter och nedskrivningar".

Andelar i intresseföretags resultat redovisas i resultaträkningen efter skatt. Skattekostnad hänförlig till dessa resultatandelar ingår följaktligen inte i Nordeas redovisade skattekostnad.

Nordea genomför i regel inga transaktioner med intresseföretag som omfattar försäljning eller överföring av tillgångar. Övriga transaktioner mellan Nordea och dess intresseföretag elimineras inte.

I not K18 "Aktier och andelar i intresseföretag" listas alla större intresseföretag i Nordeakoncernen.

Strukturerade företag

Ett strukturerat företag är ett företag som bildats för att uppnå ett begränsat och väldefinierat syfte, där rösträtten inte är den avgörande faktorn för att avgöra om bestämmande inflytande föreligger. Ofta finns juridiska arrangemang som innebär strikta begränsningar för ledningens beslutanderätt i fråga om den löpande verksamheten i ett strukturerat företag. Samma konsolideringskrav gäller för dessa företag, men eftersom aktiernas rösträtt inte är det som avgör om bestämmande

K1 Redovisningsprinciper

inflytande föreligger, används andra faktorer för att avgöra detta.

Inflytande kan föreligga till följd av avtal eller andra typer av inflytande över ett strukturerat företag. Nordea har i regel inflytande över företag som Nordea gett stöd till eller har bildat. Nordea har bildat ett antal strukturerade företag som erbjuder kunder att investera i tillgångar som förvärvat av dessa strukturerade företag. Några strukturerade företag har investerat i omsättningsbara finansiella instrument som aktier och obligationer (värdepappersfonder). Strukturerade företag kan också investera i strukturerade kreditprodukter eller förvärva tillgångar från Nordeas kunder. I dagsläget finns emellertid bara ett sådant strukturerat företag. Nordea är normalt kapitalförvaltare och fattar efter eget gottfinnande beslut om investeringar och andra administrativa frågor. Därmed föreligger ett inflytande över dessa företag.

Vanligtvis erhåller Nordea service- och provisionsavgifter i samband med bildandet av dessa strukturerade företag eller för sin roll som kapitalförvaltare, förvaringsinstitut eller annan funktion. Sådana intäkter är i regel inte tillräckligt stora för att exponera Nordea för volatilitet i avkastningen och föranleder därför inte konsolidering. Nordea har i vissa strukturerade företag svarat för en stor del av finansieringen i form av fondandelar, lån eller kreditlöften. I dessa fall är Nordea exponerat för volatilitet i avkastningen, och eftersom inflytandet över företagen påverkar avkastningen ska dessa strukturerade företag konsolideras. Nordea bedömer normalt att en andel uppgående till 30 % av avkastningen i ett strukturerat företag ger upphov till volatilitet i avkastningen och därmed bestämmande inflytande. Volatilitet i avkastningen beräknas som summan av de avgifter som erhålls och omvärdering av de tillgångar som innehas. För unit linked och andra kontrakt där försäkringstagaren/insättaren bestämmer både belopp och vilka tillgångar som Nordea ska investera i anses Nordea vara agent och därmed inte ha bestämmande inflytande.

Ytterligare information om konsoliderade och icke konsoliderade strukturerade företag finns i not K47 "Andelar i strukturerade företag".

Valutaomräkning av utländska enheter

Koncernredovisningen upprättas i euro (EUR), rapporteringsvalutan för moderföretaget Nordea Bank AB (publ). Dagskursmetoden tillämpas vid omräkning av utländska enheters finansiella rapporter, från deras funktionella valutor till euro. De utländska enheternas tillgångar och skulder har omräknats till balansdagens kurs, medan poster i resultaträkningen och i rapport över totalresultat omräknats till årets genomsnittskurs. Genomsnittskurserna beräknas utifrån dagliga växelkurser dividerat med antalet bankdagar under perioden. Omräkningsdifferenser redovisas i övrigt totalresultat och ackumuleras i reserven för omräkning av utländsk verksamhet under eget kapital.

Goodwill och justeringar till verkligt värde från förvärv av koncernföretag hanteras som poster i samma funktionella valuta som den kassagenererande enheten till vilken de hör, och omräknas också till balansdagens kurs.

Information om de viktigaste valutakurserna finns i avsnitt 27 "Valutakurser".

6. Redovisning av rörelseintäkter och nedskrivningar Räntenetto

Ränteintäkter och räntekostnader beräknas och redovisas med tillämpning av effektivräntemetoden eller, om så anses lämpligt, med tillämpning av en metod som resulterar i ett belopp som utgör en rimlig uppskattning av vad en beräk-

ning grundad på effektivräntemetoden skulle ge. Effektivräntan innefattar avgifter som anses vara en integrerad del av effektivräntan för ett finansiellt instrument (vanligen avgifter erhållna som kompensation för risk). Effektivräntan motsvarar den ränta som används för att diskontera avtalsenliga framtida kassaflöden till redovisat värde på den finansiella tillgången eller skulden.

Ränteintäkter och räntekostnader från finansiella instrument klassificeras, med nedanstående undantag, som "Räntenetto".

Ränteintäkter och räntekostnader hänförliga till balansposter redovisade till verkligt värde inom Markets och Nordea Life & Pensions klassificeras i resultaträkningen som "Nettoresultat av poster till verkligt värde". Även räntan hänförlig till nettofinansieringen av verksamheten inom Markets redovisas under denna post.

Räntekomponenten i valutaswappar, och räntan som betalts och erhållits i ränteswappar samt förändringar i upplupen ränta, klassificeras som "Nettoresultat av poster till verkligt värde", med undantag för derivat som innehas i säkringssyfte, samt ekonomiska säkringar av Nordeas upplåning, där sådana komponenter klassificeras som "Räntenetto".

Avgifts- och provisionsnetto

Nordea har provisionsintäkter från olika typer av tjänster som tillhandahålls kunder. Hur provisionsintäkterna redovisas beror på i vilket syfte avgiften tas ut. Avgifter intäktsredovisas antingen i takt med att tjänsterna tillhandahålls eller i samband med genomförandet av en betydande aktivitet. Avgifter som debiteras löpande redovisas som intäkt i den period då tjänsten tillhandahålls. En syndikeringsavgift som debiteras för att arrangera ett lån, liksom andra avgifter som debiteras för väsentliga aktiviteter, intäktsredovisas när aktiviteten har genomförts, dvs. när syndikeringen har slutförts.

Provisionskostnader är normalt transaktionsbaserade och redovisas i den period då tjänsterna erhålls.

Intäkter för utställda finansiella garantier samt kostnader för köpta finansiella garantier, inklusive avgifter till statliga garantiprogram, fördelas över instrumentets löptid och klassificeras som "Avgifts- och provisionsintäkter" respektive "Avgifts- och provisionskostnader".

Nettoresultat av poster till verkligt värde

Realiserade och orealiserade vinster och förluster på finansiella instrument värderade till verkligt värde via resultaträkningen redovisas under posten "Nettoresultat av poster till verkligt värde".

Realiserade och orealiserade vinster och förluster härstammar från:

- Aktier och andelar samt andra aktierelaterade instrument.
- Räntebärande värdepapper och andra ränterelaterade instrument.
- Övriga finansiella instrument, inklusive kreditderivat och råvaruinstrument/råvaruderivat.
- Valutakursförändringar.
- Förvaltningsfastigheter, inklusive realiserade och orealiserade intäkter, exempelvis omvärderingsvinster/-förluster. Posten innehåller också realiserade resultat från avyttringar liksom den löpande avkastningen från innehavet av förvaltningsfastigheter.

Ränteintäkter och räntekostnader hänförliga till balansposter redovisade till verkligt värde inom Markets och Nordea Life & Pensions klassificeras i resultaträkningen som "Nettoresultat av poster till verkligt värde". Även räntan hänförlig till

K1 Redovisningsprinciper

nettofinansieringen av verksamheten inom Markets redovisas under denna post.

Även den ineffektiva delen av säkringar av kassaflöden och nettoinvesteringar liksom omklassificerade vinster och förluster på finansiella instrument som klassificerats som tillhörande kategorin Finansiella tillgångar som kan säljas redovisas under "Nettoresultat av poster till verkligt värde".

Den här posten innefattar också realiserade vinster och förluster på finansiella instrument som värderats till upplupet anskaffningsvärde, till exempel erhållen ränteskillnadsersättning och realiserade vinster/förluster på återköp av egna skulder.

"Nettoresultat av poster till verkligt värde" innefattar också förluster från motpartsrisk i instrument som klassificerats som tillhörande kategorin Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen samt nedskrivningar av finansiella instrument som klassificerats som tillhörande kategorin Finansiella tillgångar som kan säljas. Justeringar av verkligt värde för kreditrisk på lån som beviljats i enlighet med dansk lagstiftning om bostadsfinansiering (se avsnitt 13 "Finansiella instrument" och not K39 "Tillgångar och skulder till verkligt värde") redovisas däremot under "Kreditförluster, netto". Nedskrivningar avseende instrument i andra kategorier redovisas i posten "Kreditförluster, netto" eller i "Nedskrivning av värdepapper som innehas som finansiella anläggningstillgångar" (se även avsnitten "Kreditförluster, netto" och "Nedskrivning av värdepapper som innehas som finansiella anläggningstillgångar" nedan).

Erhållna utdelningar redovisas i resultaträkningen som "Nettoresultat av poster till verkligt värde" och klassificeras i noten som "Aktier och andelar samt andra aktierelaterade instrument". Intäkter redovisas i den period då rätten att erhålla utdelning fastställs.

Intäktsredovisningen och beteckningarna till de poster som avser livförsäkringsverksamheten beskrivs i avsnitt 7 "Intäktsredovisning livförsäkring" nedan.

Andelar i intresseföretags resultat

Andelar i intresseföretags resultat definieras som värdeförändringen, efter anskaffningsdagen, av Nordeas andel av intresseföretagets nettotillgångar. Nordeas andel av poster redovisade i intresseföretagets övriga totalresultat redovisas i övrigt totalresultat i Nordea. Som framgår av avsnitt 5 "Principer för konsolidering" redovisas andelar i intresseföretags resultat i resultaträkningen efter skatt. Skattekostnaden hänförlig till dessa resultatandelar ingår följaktligen inte i Nordeas redovisade skattekostnad.

I samband med förvärv allokteras verkliga värden till intresseföretagets identifierbara tillgångar, skulder och ansvarsförbindelser. En eventuell skillnad mellan Nordeas andel av de verkliga värdena på de förvärvade identifierbara nettotillgångarna och köpeskillingen är goodwill eller negativ goodwill. Goodwill inkluderas i intresseföretagets redovisade värden. I efterföljande perioder ökar/minskar det redovisade värdet med Nordeas andel av förändringar i intresseföretagets nettotillgångar efter förvärvet och minskar med erhållna utdelningar och nedskrivningar. Nedskrivningar kan reverseras i efterföljande perioder.

Värdeförändringen i Nordeas andel av nettotillgångarna baseras vanligen på månadsvis rapportering från intresseföretagen. För vissa intresseföretag som inte är enskilt betydande baseras förändringar i Nordeas andel av nettotillgångarna på intresseföretagets externa rapportering och påverkar Nordeas finansiella rapporter i den period då informationen

blir tillgänglig. Rapporteringen från intresseföretagen anpassas, där det är tillämpligt, till Nordeas redovisningsprinciper.

Övriga rörelseintäkter

Nettoresultat från avyttring av aktier i dotterföretag och intresseföretag, nettoresultat från avyttring av materiella tillgångar liksom övriga rörelseintäkter som inte kan hänföras till någon annan intäktspost redovisas normalt när det är sannolikt att de förmåner som är kopplade till transaktionen tillfaller Nordea, och om de betydande riskerna och förmånerna har överförts till köparen (vanligtvis när transaktionerna har slutförts).

Kreditförluster

Nedskrivningar avseende finansiella tillgångar som klassificerats som tillhörande kategorin Lånefordringar och kundfordringar (se avsnitt 13 "Finansiella instrument") på balansraderna "Utlåning till centralbanker", "Utlåning till kreditinstitut" och "Utlåning till allmänheten" redovisas som "Kreditförluster, netto", tillsammans med förluster från finansiella garantier. Även justeringar av verkligt värde för kreditrisk på lån som beviljats i enlighet med dansk lagstiftning om bostadsfinansiering (se avsnitt 13 "Finansiella instrument" och not K39 "Tillgångar och skulder till verkligt värde") redovisas under "Kreditförluster, netto". Förlusterna redovisas med avdrag för eventuella säkerheter eller andra kreditförstärkningar. Nordeas redovisningsprinciper för beräkningen av nedskrivning av lån finns i avsnitt 14 "Utlåning till allmänheten/kreditinstitut".

Motparts förluster hänförliga till finansiella tillgångar som klassificerats som tillhörande kategorin Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen, inklusive kreditderivat, men exklusive lån som redovisas till verkligt värde enligt beskrivningen ovan, samt nedskrivningar hänförliga till finansiella tillgångar klassificerade som tillhörande kategorin Finansiella tillgångar som kan säljas, redovisas under "Nettoresultat av poster till verkligt värde".

Nedskrivning av värdepapper som innehas som finansiella anläggningstillgångar

Nedskrivningar av investeringar i räntebärande värdepapper, klassificerade som tillhörande kategorin Lånefordringar och kundfordringar eller Investeringar som hålles till förfall, och av investeringar i intresseföretag, klassificeras i resultaträkningen som "Nedskrivning av värdepapper som innehas som finansiella anläggningstillgångar". Principerna för nedskrivningar av finansiella tillgångar som klassificerats som tillhörande kategorierna Lånefordringar och kundfordringar och Investeringar som hålles till förfall redovisas i avsnitt 13 "Finansiella instrument" och 14 "Utlåning till allmänheten/kreditinstitut".

Om det finns indikationer på nedskrivningsbehov (förlusthändelser) genomförs nedskrivningsprövningar för att bedöma om det finns objektiva belägg för nedskrivning. Det redovisade värdet på investeringen i intresseföretag jämförs med återvinningsvärdet (det högre av nyttjandevärdet och verkligt värde minus försäljningskostnader) och det redovisade värdet skrivs om erforderligt ner till återvinningsvärdet.

Nedskrivningar återförs om återvinningsvärdet ökar. Det redovisade värdet ökas då till återvinningsvärdet, men kan inte överstiga vad det redovisade värdet varit om en nedskrivning inte redovisats i första läget.

7. Intäktsredovisning livförsäkring

Erhållna premier och återbetalningar till försäkringstagare hänförliga till sparadedelen i livförsäkringsavtal redovisas som en ökning eller minskning av skulden till försäkringstagarna. Mer information finns i avsnitt 19 "Skulder till försäkringstagare".

Intäkterna från livförsäkringsverksamheten utgörs huvudsakligen av:

- Kostnadsresultat.
- Resultat av försäkringsrisker.
- Vinstdelning på risk- och avkastningsresultat.
- Avkastning på ytterligare kapital i livförsäkringsverksamheten.

Resultatet från dessa komponenter, med undantag för kostnadsresultat och vinstdelning på risk- och avkastningsresultat för fondförsäkringsavtal och finansiella avtal, ingår i "Nettoresultat av poster till verkligt värde".

Kostnadsresultatet utgörs av ett avgiftsuttag från försäkringstagarna och ingår i posten "Avgifts- och provisionsintäkter", tillsammans med vinstdelningen på risk- och avkastningsresultat för fondförsäkringsavtal och finansiella avtal. Motsvarande kostnader ingår i posterna "Avgifts- och provisionskostnader" och "Rörelsekostnader". Försäkringstagarens andel av ett positivt eller negativt kostnadsresultat (vinstdelning) ingår i posten "Förändring av försäkringstekniska avsättningar, livförsäkring" i not K5 "Nettoresultat av poster till verkligt värde".

Resultatet av försäkringsrisker utgörs av intäkter från enskilda riskprodukter och från försäkringsdelen i enskilda livförsäkringsavtal samt sjuk- och olycksfallsförsäkringar. Riskpremierna fördelas över försäkringsperioden och avsättningarna minskar i takt med att försäkringsrisken avtar. En stor del av riskresultatet från traditionella livförsäkringsavtal omfattas av vinstdelning, vilket innebär att försäkringstagarna erhåller en del av nettointäkterna eller nettounderskottet. Riskintäkterna och riskkostnaderna bruttoredovisas i posterna "Intäkter försäkringsrisk, livförsäkring" och "Kostnader försäkringsrisk, livförsäkring" i not K5 "Nettoresultat av poster till verkligt värde". Försäkringstagarens andel av resultatet redovisas i posten "Förändring av försäkringstekniska avsättningar, livförsäkring" i samma not.

Vinster och förluster från placeringar inom livförsäkringsverksamheten fördelas på respektive poster i not K5 "Nettoresultat av poster till verkligt värde", precis som för andra placeringar i Nordea. Posterna omfattar avkastning på tillgångar som ska täcka skulderna till försäkringstagarna och avkastning på ytterligare kapital som allokerats till livförsäkringsverksamheten (eget kapital i livförsäkringskoncernen).

Posten "Förändring av försäkringstekniska avsättningar, livförsäkring" i not K5 "Nettoresultat av poster till verkligt värde" innefattar:

- Avkastning på tillgångar som hålls för att täcka skulder till försäkringstagarna (inklusive skulder från traditionella livförsäkringsavtal, fondförsäkringsavtal och finansiella avtal), som överförs individuellt till försäkringstagarens konton i enlighet med avtalen.
- Ytterligare återbäring (diskretionär del) till försäkringstagarna avseende traditionella livförsäkringsavtal eller andra överföringar till försäkringstagarna för att täcka tillfälliga underskott mellan placeringsresultat och eventuell avtalad minimiförmån.

- Vinstdelning på risk- och avkastningsresultat för traditionella livförsäkringsprodukter i enlighet med lokala fördelningsregler i respektive livförsäkringsenhet och gällande avtal med försäkringstagarna. Redovisningen av vinstdelningen i resultaträkningen förutsätter framför allt ett positivt resultat för traditionella livförsäkringsavtal. Vinstdelning som inte kan redovisas under innevarande period till följd av svaga placeringsresultat kan i vissa länder, helt eller delvis, senareläggas till år med högre avkastning.
- Försäkringstagarens andel av kostnads- och riskresultatet för traditionella livförsäkringsavtal eller fondförsäkringsavtal.

Posten "Förändring av återbäringsmedel, livförsäkring" i not K5 "Nettoresultat av poster till verkligt värde" avser endast traditionella livförsäkringsavtal. Posten omfattar försäkringstagarens andel av avkastning som ännu inte har fördelats till individuella försäkringstagare. Även återbäringsmedel ingår (diskretionär del), liksom belopp som behövs för att täcka tillfälliga underskott mellan placeringsresultat och eventuell minimiförmån till försäkringstagarna.

8. Redovisning och bortbokning av finansiella instrument i balansräkningen

Affärdsdagsredovisning tillämpas vid redovisning och bortbokning (omklassificering till posterna "Övriga tillgångar" eller "Övriga skulder" i balansräkningen mellan affärdsdagen och likviddagen) av derivatinstrument, börsnoterade värdepapper och avistatransaktioner i utländsk valuta. Övriga finansiella instrument redovisas i balansräkningen på likviddagen.

Finansiella tillgångar, andra än de för vilka affärdsdagsredovisning tillämpas, bokas bort från balansräkningen när den avtalsenliga rätten till kassaflödet från den finansiella tillgången upphör att gälla eller överförs till annan part. Rätten till kassaflödet upphör att gälla eller överförs vanligen när motparten har uppfyllt sin del av avtalet genom att t ex betala tillbaka ett lån till Nordea, dvs. på likviddagen.

I vissa fall genomförs transaktioner där Nordea överför tillgångar som redovisas i balansräkningen, men samtidigt behåller antingen hela eller delar av riskerna och rättigheterna förknippade med de överförda tillgångarna. Om alla eller i stort sett alla risker och rättigheter behålls, bokas inte de överförda tillgångarna bort från balansräkningen. Om Nordeas motpart kan sälja eller pantsätta de överförda tillgångarna på nytt, omklassificeras tillgångarna i balansräkningen till "Pantsatta finansiella instrument". Överföring av tillgångar med bibehållande av alla eller i stort sett alla risker och rättigheter omfattar bl a avtal om värdepapperslån och återköpsavtal.

Finansiella skulder bokas bort från balansräkningen när de upphör. Normalt sker detta när Nordea fullgör sin del av avtalet, till exempel när Nordea återbetalar inlåning till motparten, dvs. på likviddagen. Finansiella skulder där affärdsdagsredovisning tillämpas omklassificeras normalt till "Övriga skulder" i balansräkningen på affärdsdagen.

För ytterligare information, se avsnitt 13 "Finansiella instrument" ("Avtal om inlåning och utlåning av värdepapper" samt "Återköpsavtal och omvända återköpsavtal") och not K42 "Överförda tillgångar och erhållna säkerheter".

9. Omräkning av tillgångar och skulder i utländsk valuta

En enhets (dotterföretag eller filial) funktionella valuta fastställs utifrån den ekonomiska miljö i vilken enheten primärt bedriver sin verksamhet. Moderföretaget Nordea Bank AB (publ) använder sig av två funktionella valutor (utöver filialernas funktionella valutor), svenska kronor och euro, för

K1 Redovisningsprinciper

rapportering i koncernredovisningen, beroende på vilken underliggande affärsverksamhet som avses.

Utländsk valuta definieras som annan valuta än enhetens funktionella valuta. Transaktioner i utländsk valuta redovisas till transaktionsdagens kurs. Monetära tillgångar och skulder i utländsk valuta omräknas till balansdagens kurs.

Valutakursdifferenser som uppkommer vid reglering av transaktioner till kurser som avviker från dem på transaktionsdagen, liksom orealiserade omräkningsdifferenser på ej reglerade monetära tillgångar och skulder i utländsk valuta, redovisas i resultaträkningen under posten "Nettoresultat av poster till verkligt värde".

Omräkningsdifferenser på finansiella instrument som används som säkringsinstrument i en säkring av nettoinvestering i ett koncernföretag redovisas, i den mån säkringen är effektiv, under övrigt totalresultat. Detta för att neutralisera de omräkningsdifferenser som påverkar övrigt totalresultat när koncernföretagen konsolideras. Eventuell ineffektiv del av säkringen redovisas i resultaträkningen under posten "Nettoresultat av poster till verkligt värde".

10. Säkringsredovisning

Nordea tillämpar EU:s "carve out"-version av IAS 39 för portföljsäkringar av både tillgångar och skulder. EU:s "carve out" avseende makrosäkring möjliggör att en grupp av derivat (eller andelar därav) kan kombineras och användas som säkringsinstrument. Den eliminerar också några av begränsningarna med säkring av verkligt värde avseende säkring av inlåning och strategier för undersäkringar.

Nordea tillämpar säkringsredovisning för att uppnå en symmetrisk behandling av förändringarna i verkligt värde för den säkrade posten och förändringarna i verkligt värde för säkringsinstrumentet, samt för att risksäkra exponeringen för variationer i framtida kassaflöden och exponeringen för nettoinvesteringar i utlandsverksamheten.

Det finns det tre typer av säkringsredovisning:

- Säkring av verkligt värde.
- Kassaflödessäkring.
- Säkring av nettoinvesteringar.

Säkring av verkligt värde

Säkring av verkligt värde tillämpas när derivat används för att risksäkra förändringar i verkligt värde på en redovisad tillgång eller skuld hänförlig till en specifik risk. Risken för förändringar i verkligt värde på tillgångar och skulder i Nordeas finansiella rapporter härrör huvudsakligen från lån, värdepapper och inlåning med fast ränta, vilket ger upphov till ränterisk. Förändringar i verkligt värde på derivat liksom förändringar i verkligt värde på den säkrade posten, hänförliga till de risker som säkras, redovisas separat i resultaträkningen under posten "Nettoresultat av poster till verkligt värde". Om säkringen är effektiv tar de båda förändringarna i verkligt värde i stort ut varandra, vilket innebär att nettoresultatet i det närmaste är noll. Förändringarna i verkligt värde på den säkrade posten, hänförliga till riskerna säkrade med derivatinstrumentet, avspeglas i en justering av den säkrade postens redovisade värde som också redovisas i resultaträkningen. Förändringen i verkligt värde på de räntesäkrade posterna i en säkringsportfölj redovisas, i det fall de redovisas till upplupet anskaffningsvärde, i balansräkningen separerat från portföljen under posten "Förändringar av verkligt värde för räntesäkrade poster i säkringsportföljer".

I Nordea tillämpas säkring av verkligt värde huvudsakligen på portföljbasis. Eventuell ineffektiv del av säkringen

redovisas i resultaträkningen under posten "Nettoresultat av poster till verkligt värde".

Säkrade poster

En säkrad post i en säkring av verkligt värde kan vara en redovisad enskild tillgång eller skuld, ett oredovisat fast åtagande eller en del därav. Den säkrade posten kan också vara en grupp av tillgångar, skulder eller fasta åtaganden med likartade riskegenskaper. Säkrade poster utgörs i Nordea av både enskilda tillgångar eller skulder och portföljer av tillgångar och/eller skulder.

Säkringsinstrument

De säkringsinstrument som används i Nordea är huvudsakligen ränteswappar och valutaränteswappar, vilka alltid redovisas till verkligt värde. Upplåning i utländsk valuta används endast som säkringsinstrument vid säkring av valutarisk.

Kassaflödessäkring

Kassaflödessäkring kan tillämpas för säkring av exponering för variationer i framtida räntebetalningar på instrument med rörlig ränta och för säkring av valutaexponeringar. Den del av vinsten eller förlusten på säkringsinstrumentet som bedöms vara en effektiv säkring redovisas i övrigt totalresultat och ackumuleras i reserven för kassaflödessäkringar under eget kapital. Den ineffektiva delen av vinsten eller förlusten på säkringsinstrumentet omklassificeras till resultaträkningen under posten "Nettoresultat av poster till verkligt värde".

Vinster eller förluster på säkringsinstrument som redovisats i reserven för kassaflödessäkringar under eget kapital via övrigt totalresultat omklassificeras och redovisas i resultaträkningen i samma period som den säkrade posten påverkar resultaträkningen, normalt i den period när räntetäkten eller räntekostnaden redovisas.

Säkrade poster

En säkrad post i en kassaflödessäkring kan vara högst sannolika kassaflöden från redovisade, eller framtida, tillgångar eller skulder som löper med rörlig ränta. Nordea tillämpar kassaflödessäkring vid säkring av valutarisk i framtida betalningar av ränta och kapitalbelopp i utländsk valuta.

Säkringsinstrument

De säkringsinstrument som används i Nordea är huvudsakligen valutaränteswappar, vilka alltid redovisas till verkligt värde, där valutakomponenten hanteras som en kassaflödessäkring av valutarisk och räntekomponenten som en säkring av verkligt värde av ränterisk.

Säkring av nettoinvesteringar

Se avsnitt 9 "Omräkning av tillgångar och skulder i utländsk valuta".

Säkringens effektivitet

För att få tillämpa säkringsredovisning krävs att säkringen har en hög effektivitet. En säkring anses ha detta om det vid ingången och under säkringens hela löptid kan förväntas att förändringar i verkligt värde på den säkrade posten, med avseende på den säkrade risken, väsentligen neutraliseras av förändringar i verkligt värde på säkringsinstrumentet. Utfallet ska ligga inom intervallet 80–125 procent. Vid bedömning i efterhand av säkringens effektivitet värderar Nordea säkringsinstrumentet till verkligt värde och jämför förändringen av detta värde med förändringen av verkligt värde på den

K1 Redovisningsprinciper

säkrade posten. Mätning av effektiviteten görs på kumulativ basis. Vid mätningen av effektiviteten i kassaflödessäkringar används den hypotetiska derivatmetoden, vilket innebär att förändringen i en perfekt hypotetisk swap anses motsvara nuvärdet av den ackumulerade förändringen i förväntade framtida kassaflöden från den säkrade transaktionen (valutakomponenten).

Om säkringsförhållandet inte uppfyller kraven upphör säkringsredovisningen. För säkringar av verkligt värde omklassificeras säkringsinstrumentet till ett handelsderivat och förändringen i verkligt värde på den säkrade posten, fram till den tidpunkt då säkringsförhållandet avslutas, resultatförs linjärt över den säkrade postens återstående löptid.

För kassaflödessäkringar redovisas förändringar i det orealiserade värdet på säkringsinstrumentet i resultaträkningen från och med det senaste tillfället då säkringen bedömdes vara effektiv. Den ackumulerade vinsten eller förlusten på säkringsinstrumentet, som sedan den period då säkringen bedömdes vara effektiv har redovisats i reserven för kassaflödessäkringar under eget kapital via övrigt totalresultat, omklassificeras från eget kapital till "Nettoresultat av poster till verkligt värde" i resultaträkningen om den förväntade transaktionen inte längre väntas inträffa. Om den förväntade transaktionen inte längre är högst sannolik, men ändå förväntas inträffa, så kvarstår den ackumulerade vinsten eller förlusten på säkringsinstrumentet, som sedan den period då säkringen bedömdes vara effektiv har redovisats under övrigt totalresultat, i övrigt totalresultat till dess transaktionen inte längre förväntas inträffa.

11. Fastställande av verkligt värde på finansiella instrument

Finansiella tillgångar och skulder som klassificeras som tillhörande kategorierna Finansiella tillgångar/skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen (inklusive derivatinstrument) redovisas till verkligt värde i balansräkningen. Förändringarna i verkligt värde redovisas i resultaträkningen under posten "Nettoresultat av poster till verkligt värde".

Verkligt värde definieras som det pris som vid värderingstidpunkten skulle erhållas vid försäljning av en tillgång eller betalas vid överlåtelse av en skuld i en ordnad transaktion mellan marknadsaktörer under aktuella marknadsförhållanden på tillgångens eller skuldens huvudmarknad, eller, om en huvudmarknad saknas, på tillgångens eller skuldens mest fördelaktiga marknad.

Det bästa beviset på verkligt värde är förekomsten av publicerade prisnoteringar på en aktiv marknad och när sådana förekommer används de vid värderingen av finansiella tillgångar och finansiella skulder. En aktiv marknad för en tillgång eller skuld är en marknad där transaktioner för tillgången eller skulden inträffar tillräckligt ofta och med tillräcklig volym för att ge löpande prisinformation. Den absoluta nivån av likviditet och volym som krävs för att marknaden ska anses vara aktiv varierar med klasserna av instrument. För vissa klasser föreligger låg prisvolatilitet, även för de instrument inom de klasser där handelsfrekvensen är hög. För instrument i sådana klasser är likviditetskraven lägre och därmed är åldersgränsen för priserna som används för att fastställa verkligt värde högre.

Om marknader är aktiva eller inte aktiva bedöms regelbundet. Handelsfrekvensen och volymen övervakas dagligen.

Nordea använder främst publicerade prisnoteringar för att fastställa verkligt värde på instrument som redovisas under följande balansposter:

- Räntebärande värdepapper.
- Aktier och andelar (noterade).
- Derivatinstrument (noterade).
- Emitterade värdepapper (emitterade bostadsobligationer i Nordea Kredit Realkreditaktieselskab).

Om noterade priser för ett finansiellt instrument inte representerar faktiska och regelbundet förekommande marknadstransaktioner, eller om noterade priser inte finns tillgängliga, fastställs det verkliga värdet med hjälp av lämplig värderingsmetod. Värderingsmetodens lämplighet, inklusive en bedömning av om noterade priser eller teoretiska priser ska användas, övervakas regelbundet.

Värderingsmetoderna kan variera från enkel analys av diskonterade kassaflöden till komplexa optionsvärderingsmodeller. Värderingsmodellerna har utformats så att observerbara marknadspriser och kurser används som indata i förekommande fall, men även ej observerbara modellparametrar kan användas. Värderingsteknikens lämplighet bedöms genom att mäta dess förmåga att träffa marknadspriser. Detta görs genom att jämföra beräknade priser med relevant jämförelsedata, t ex börskurser, motpartens värderingar eller konsensuspriser.

Nordea använder främst värderingsmetoder för att fastställa verkligt värde på instrument som redovisas under följande balansposter:

- Utlåning till allmänheten (hypotekslån i Nordea Kredit Realkreditaktieselskab).
- Räntebärande värdepapper (när prisnoteringar på en aktiv marknad saknas).
- Aktier och andelar (när prisnoteringar på en aktiv marknad saknas).
- Derivatinstrument (OTC-derivat).

För finansiella instrument där verkligt värde uppskattas med hjälp av en värderingsmetod undersöks om de variabler som använts i värderingsmodellen till övervägande del baserats på data från observerbara marknader. Med data från observerbara marknader avser Nordea data som kan inhämtas från allmänt tillgängliga externa källor och som bedöms utgöra realistiska marknadspriser. Vid användning av ej observerbara data, som har en betydande inverkan på värderingen, kan instrumentet vid första redovisningstillfället inte redovisas till det verkliga värde som beräknats via värderingsmetoden, och eventuella initiala vinster periodiseras därför i resultaträkningen över instrumentets löptid. De initiala vinsterna redovisas därefter direkt i resultaträkningen i det fall ej observerbara data blir observerbara.

I not K39 "Tillgångar och skulder till verkligt värde" återfinns en uppdelning av det verkliga värdet för finansiella instrument som tagits fram med hjälp av:

- instrument med publicerade prisnoteringar på en aktiv marknad (nivå 1),
- värderingsmetod baserad på observerbara marknadsdata (nivå 2), och
- värderingsmetod baserad på icke observerbara marknadsdata (nivå 3).

Värderingsmodellerna som Nordea använder överensstämmer med accepterade ekonomiska metoder för prissättning av finansiella instrument och tar hänsyn till alla faktorer som marknadsaktörer skulle beakta vid prissättning.

K1 Redovisningsprinciper

Varje ny värderingsmodell godkänns av en modellriskstyrningskommitté och alla modeller granskas regelbundet.

Mer information finns i not K39 "Tillgångar och skulder till verkligt värde".

12. Kassa och tillgodohavande hos centralbanker

Kassatillgångar omfattar lagliga betalningsmedel inklusive utländska sedlar och mynt. Tillgodohavanden hos centralbanker utgörs av tillgodohavanden på konton hos centralbanker och postgiro i myndighetsform, där följande förutsättningar är uppfyllda:

- Centralbanken eller postgirot är hemmahörande i det land där institutet är etablerat.
- Tillgodohavandet kan disponeras fritt när som helst.

13. Finansiella instrument

Klassificering av finansiella instrument

Varje finansiellt instrument har klassificerats som tillhörande en av följande kategorier:

Finansiella tillgångar:

- Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen:
  - Innehas för handel.
  - Från början värderade till verkligt värde via resultaträkningen (verkligt värde-optionen).
- Lånefordringar och kundfordringar.
- Investeringar som hålles till förfall.
- Finansiella tillgångar som kan säljas.

Finansiella skulder:

- Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen:
  - Innehas för handel.
  - Från början värderade till verkligt värde via resultaträkningen (verkligt värde-optionen).
- Övriga finansiella skulder.

Alla finansiella tillgångar och skulder redovisas till verkligt värde vid första redovisningstillfället. Klassificeringen av finansiella instrument som tillhörande olika kategorier utgör grunden för hur varje finansiellt instrument efterföljande värderas i balansräkningen och hur förändringar i dess värde redovisas. I not K38 "Klassificering av finansiella instrument" presenteras vilka olika kategorier de finansiella instrumenten i Nordeas balansräkning tillhör.

Finansiella tillgångar och skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen

Finansiella tillgångar och skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen värderas till verkligt värde exklusive transaktionskostnader. Alla värdeförändringar i dessa poster redovisas direkt i resultaträkningen under "Nettoresultat av poster till verkligt värde".

Kategorin består av två underkategorier: Innehas för handel och Från början värderade till verkligt värde via resultaträkningen (verkligt värde-optionen).

Underkategorin Innehas för handel omfattar främst derivatinstrument som innehas i handelssyfte, räntebärande värdepapper och aktier inom Markets och Treasury. Den omfattar också tradingrelaterade skulder såsom blankningspositioner och utlåning i omvända återköpsavtal.

Huvuddelen av de finansiella tillgångar och skulder som klassificerats som tillhörande kategorin Från början värderade till verkligt värde via resultaträkningen utgörs av hypotekslån och tillhörande emitterade obligationer i det danska dotterföretaget Nordea Kredit Realkreditaktieselskab samt räntebärande värdepapper, aktier och finansiella avtal inom Nordea Life & Pensions.

Tillgångar och skulder i Nordea Kredit Realkreditaktieselskab klassificeras som tillhörande kategorin Från början värderade till verkligt värde via resultaträkningen för att eliminera eller avsevärt minska bristande överensstämmelse i redovisningen. När Nordea beviljar bolån till kunder i enlighet med dansk lagstiftning om bostadsfinansiering emitterar Nordea samtidigt obligationer med matchande villkor, så kallad "matchad finansiering". Kunderna kan återbetala sina lån genom att antingen återbetala skuldbeloppet eller köpa de emitterade obligationerna och återlämna dessa till Nordea som reglering av fordran. Obligationerna är en viktig komponent på den danska penningmarknaden och Nordea köper och säljer följaktligen egna obligationer på marknaden. Om lånen och obligationerna värderades till anskaffningsvärde skulle sådana återköp av obligationer ge upphov till bristande överensstämmelse i redovisningen, eftersom eventuella vinster eller förluster måste redovisas direkt i resultaträkningen. Om sådana obligationer därefter säljs på marknaden skulle eventuella över- eller undervärden periodiseras över förväntad återstående löptid, vilket också skulle ge upphov till bristande överensstämmelse i redovisningen. I syfte att undvika sådan bristande överensstämmelse värderar Nordea både lånen och obligationerna till verkligt värde via resultaträkningen.

Räntebärande värdepapper, aktier och finansiella avtal (definieras i avsnitt 19 "Skulder till försäkringstagare") inom Nordea Life & Pensions klassificeras normalt också som tillhörande kategorin Från början värderade till verkligt värde via resultaträkningen, i syfte att eliminera eller avsevärt minska den bristande överensstämmelsen i redovisningen. Finansiella avtal (fondförsäkringar) som i balansräkningen redovisas som "Skulder till försäkringstagare" hanteras på basis av verkligt värde och klassificeras följaktligen som tillhörande kategorin Från början värderade till verkligt värde via resultaträkningen. Detsamma gäller försäkringsavtalens underliggande tillgångar (definieras i avsnitt 19 "Skulder till försäkringstagare"), som klassificeras som tillhörande kategorin Från början värderade till verkligt värde via resultaträkningen, för att minska den bristande överensstämmelsen med de skulder till försäkringstagare som normalt värderas till aktuellt värde.

Även instrument där avkastningen är kopplad till tillgångar, vilken är en produkt som påminner om unit link, klassificeras som tillhörande kategorin Från början värderade till verkligt värde via resultaträkningen, för att undvika bristande överensstämmelse med tillhörande inlåning som hanteras på basis av verkligt värde och följaktligen också återfinns i kategorin Från början värderade till verkligt värde via resultaträkningen.

Nordea tillämpar också verkligt värde-optionen på vissa finansiella tillgångar och skulder hänförliga till Markets. Klassificeringen grundar sig på att Markets förvaltar och värderar sina finansiella tillgångar och skulder till verkligt värde. Följaktligen klassificeras huvuddelen av de finansiella tillgångarna och skulderna inom Markets som tillhörande kategorin Finansiella tillgångar och skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen.

K1 Redovisningsprinciper

Lånefordringar och kundfordringar

Lånefordringar och kundfordringar utgör finansiella tillgångar, som inte är derivat med fastställda eller fastställbara betalningar och som inte är noterade på en aktiv marknad. Dessa tillgångar jämte osäkra lånefordringar beskrivs närmare i avsnitt 14 "Utlåning till allmänheten/ kreditinstitut".

Investeringar som hålles till förfall

Finansiella tillgångar som Nordea valt att klassificera som tillhörande kategorin Investeringar som hålles till förfall är finansiella tillgångar, som inte är derivat, med fastställda eller fastställbara betalningar och fastställd löptid som Nordea har avsikt och förmåga att hålla till förfall. Finansiella tillgångar som klassificerats som tillhörande kategorin Investeringar som hålles till förfall redovisas initialt i balansräkningen till anskaffningsvärdet, inklusive transaktionskostnader. Efter första redovisningstillfället värderas instrument i denna kategori till upplupet anskaffningsvärde. Vid värdering till upplupet anskaffningsvärde resultatförs skillnaden mellan anskaffningsvärdet och inlösenvärdet över den återstående löptiden med hjälp av effektivräntemetoden.

Om mer än ett oväsentligt belopp i kategorin Investeringar som hålles till förfall säljs eller omklassificeras så påverkas hela portföljen, förutom om förfall är nära, om Nordea har erhållit i stort sett hela det ursprungliga nominella beloppet, eller om försäljningen eller omklassificeringen sker på grund av en isolerad händelse utanför Nordeas kontroll.

Nordea genomför vid varje rapporteringstillfälle en bedömning av huruvida det finns några objektiva belägg för nedskrivningsbehov. I det fall sådana belägg finns redovisas en nedskrivning. Nedskrivningen beräknas som skillnaden mellan det redovisade värdet och nuvärdet av förväntade framtida kassaflöden och redovisas i resultaträkningen som "Nedskrivning av värdepapper som innehas som finansiella anläggningstillgångar". Se avsnitt 14 "Utlåning till allmänheten/kreditinstitut" för mer information om identifiering och beräkning av objektiva belägg för nedskrivningsbehov, vilken är applicerbar även för räntebärande värdepapper som klassificerats som tillhörande kategorin Investeringar som hålles till förfall.

Finansiella tillgångar som kan säljas

Finansiella tillgångar som klassificerats som tillhörande kategorin Finansiella tillgångar som kan säljas värderas till verkligt värde. Förändringar i verkligt värde, bortsett från räntor, valutakurseffekter och nedskrivningar, redovisas mot verkligt värdereserven under eget kapital via övrigt totalresultat. Ränta redovisas i resultaträkningen i posten "Ränteintäkter", och valutakurseffekter och nedskrivningar i posten "Nettoresultat av poster till verkligt värde".

Vid avyttring av ett instrument som klassificerats som tillhörande kategorin Finansiella tillgångar som kan säljas, omklassificeras ackumulerade förändringar i verkligt värde, som tidigare har redovisats i verkligt värdereserven (för Finansiella tillgångar som kan säljas) under övrigt totalresultat, från eget kapital till resultaträkningen under posten "Nettoresultat av poster till verkligt värde".

Finansiella tillgångar som klassificerats som tillhörande kategorin Finansiella tillgångar som kan säljas utvärderas för att fastställa eventuellt nedskrivningsbehov. Om det finns objektiva belägg för nedskrivning flyttas den ackumulerade förlusten, som tidigare har redovisats direkt under övrigt totalresultat, från eget kapital och redovisas istället i resultat-

räkningen i posten "Nettoresultat av poster till verkligt värde". Den ackumulerade förlust som omklassificeras från eget kapital motsvarar skillnaden mellan tillgångens anskaffningsvärde och aktuellt verkligt värde. För eget kapital-instrument är en utdragen eller betydande minskning av det verkliga värdet, jämfört med anskaffningsvärdet, att betrakta som ett objektiva belägg för nedskrivning. Objektiva belägg för nedskrivning av skuldinstrument är framförallt kopplade till en förlusthändelse, såsom en emittents finansiella svårigheter.

Övriga finansiella skulder

Finansiella skulder, som inte har klassificerats som tillhörande kategorin Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen, värderas till upplupet anskaffningsvärde. Räntor från Övriga finansiella skulder redovisas i resultaträkningen under posten "Räntekostnader".

Sammansatta finansiella instrument

Sammansatta finansiella instrument är avtal som omfattar ett värdavtal och ett inbäddat derivat. Sådana kombinationer uppstår huvudsakligen i samband med emissioner av strukturerade skuldinstrument, såsom emitterade indexobligationer.

Indexobligationer som har emitterats av Group Treasury anses utgöra en del av finansieringsverksamheten. Nollkupongsobligationer värderas till upplupet anskaffningsvärde. Inbäddade derivat i sådana instrument särskiljs från värdavtalet och redovisas separat som derivat till verkligt värde om de ekonomiska egenskaperna och riskerna inte är nära förknippade med värdavtalets ekonomiska egenskaper och risker samt om det inbäddade derivatet uppfyller definitionen på ett derivat. Förändringar i verkligt värde på inbäddade derivat redovisas i resultaträkningen under posten "Nettoresultat av poster till verkligt värde".

Indexobligationer som har emitterats av Markets som en del av tradingportföljen klassificeras som tillhörande kategorin Innehas för handel, och hela det sammansatta instrumentet, värdavtalet och det inbäddade derivatet, värderas till verkligt värde via resultaträkningen. Förändringar i verkligt värde redovisas i resultaträkningen under posten "Nettoresultat av poster till verkligt värde". Presentationsmässigt redovisas värdeavtalet som "Emitterade värdepapper" och det inbäddade derivatet som "Derivat" i balansräkningen.

Avtal om inlåning och utlåning av värdepapper

Transaktioner avseende in- och utlåning av värdepapper innebär i allmänhet ställande av säkerhet. Om inte riskerna och rättigheterna förknippade med ägandet överförs, beaktas inte överföringen av värdepapper i balansräkningen. Om motparten har rätt att sälja vidare eller pantsätta värdepappren på nytt, omklassificeras dessa till posten "Pantsatta finansiella instrument" i balansräkningen.

Utlånade värdepapper redovisas också under posten "För egna skulder ställda säkerheter".

Säkerheter i form av likvida medel (inlåning av värdepapper) som har lämnats till motparter redovisas i balansräkningen som "Utlåning till centralbanker", "Utlåning till kreditinstitut" eller som "Utlåning till allmänheten". Säkerheter i form av likvida medel (utlåning av värdepapper) som har erhållits från motparter redovisas i balansräkningen som "Skulder till kreditinstitut" eller som "In- och upplåning från allmänheten".

K1 Redovisningsprinciper

Återköpsavtal och omvända återköpsavtal

Värdepapper som har lämnats enligt återköpsavtal och värdepapper som mottagits enligt omvända återköpsavtal bokas inte bort från respektive redovisas inte i balansräkningen. Om motparten har rätt att sälja vidare eller pantsätta värdepappren på nytt, omklassificeras dessa till posten "Pantsatta finansiella instrument" i balansräkningen.

Värdepapper som har lämnats enligt återköpsavtal redovisas också under posten "För egna skulder ställda säkerheter".

Likvida medel som har erhållits enligt återköpsavtal redovisas i balansräkningen som "Skulder till kreditinstitut" eller som "In- och upplåning från allmänheten". Likvida medel som har lämnats enligt omvända återköpsavtal redovisas i balansräkningen som "Utlåning till centralbanker", "Utlåning till kreditinstitut" eller som "Utlåning till allmänheten".

Vidare innebär försäljning av värdepapper som mottagits i omvända återköpsavtal redovisning av en tradingrelaterad skuld (blankning).

Derivatinstrument

Samtliga derivat redovisas i balansräkningen och värderas till verkligt värde. Derivat med positiva verkliga värden, inklusive upplupen ränta, redovisas på tillgångssidan under posten "Derivatinstrument". Derivat med negativa verkliga värden, inklusive upplupen ränta, redovisas på skuldsidan under posten "Derivatinstrument".

Realiserade och orealiserade vinster och förluster på derivat redovisas i resultaträkningen under posten "Nettoreultat av poster till verkligt värde".

Kvittning av finansiella tillgångar och skulder

Nordea kvittar finansiella tillgångar och skulder i balansräkningen om en legal rätt till kvittning föreligger, i den löpande verksamheten och i händelse av konkurs, och om avsikten är att nettoreglera posterna eller avyttra tillgången samtidigt som skulden regleras. Detta uppnås vanligen genom de centrala motparter för clearing som Nordea har avtal med.

Börsnoterade derivat bokas bort från balansräkningen på daglig basis när likvid betalas eller erhålls och instrumentet justeras till rådande marknadsvillkor. Derivat tillgångar och derivat skulder gentemot centrala motparter för clearing kvittas, som nämnts ovan, normalt i balansräkningen men erhållna eller betalda kontantsäkerheter, netto, redovisas vanligen separat som betalda kontantsäkerheter (tillgång) eller erhållna kontantsäkerheter (skuld). Detsamma gäller betalda eller erhållna kontantsäkerheter i bilaterala transaktioner med OTC-derivat. Betalda eller erhållna kontantsäkerheter i bilaterala transaktioner med OTC-derivat kvittas därmed inte mot de verkliga värdena på derivaten.

Emitterade skuld- och eget kapital-instrument

Ett finansiellt instrument emitterat av Nordea klassificeras antingen som en finansiell skuld eller som eget kapital. Emitterade finansiella instrument klassificeras som en finansiell skuld om avtalsförhållandena innebär att Nordea har en befintlig förpliktelse att antingen erlagga kontanter eller annan finansiell tillgång, eller ett variabelt antal egna kapital-instrument, till innehavaren av instrumentet. Om så inte är fallet är instrumentet vanligtvis ett eget kapital-instrument och klassificeras som eget kapital, med avdrag för transaktionskostnader. För finansiella instrument som innehåller både en skuld- och en eget kapital-del, redovisas dessa delar separat.

14. Utlåning till allmänheten/kreditinstitut

Finansiella instrument som klassificeras som "Utlåning till allmänheten/kreditinstitut" (inklusive utlåning till centralbanker) och som tillhörande kategorin Lånefordringar och kundfordringar värderas till upplupet anskaffningsvärde (se även avsnitt 8 "Redovisning och bortbokning av finansiella instrument i balansräkningen" och not K38 "Klassificering av finansiella instrument").

Nordea bevakar utlåningen på det sätt som beskrivs i kapitlet Risk-, likviditets- och kapitalhantering. Lån hänförliga till enskilda kunder eller grupper av kunder identifieras som osäkra om objektiva belägg vid en prövning av nedskrivningsbehov tyder på förlust.

Även räntebärande värdepapper klassificerade som tillhörande kategorierna Lånefordringar och kundfordringar och Investeringar som hålles till förfall värderas till upplupet anskaffningsvärde. Beskrivningen nedan gäller även i fråga om identifiering och värdering av nedskrivningar för dessa tillgångar. Eventuella nedskrivningar av räntebärande värdepapper klassificerade som tillhörande kategorierna Lånefordringar och kundfordringar och Investeringar som hålles till förfall redovisas i resultaträkningen under posten "Nedskrivning av värdepapper som innehas som finansiella anläggningstillgångar".

Prövning av nedskrivningsbehov för individuellt värderade lån

Nordea prövar nedskrivningsbehovet för alla lånefordringar individuellt. Syftet med dessa prövningar är att ta reda på om det finns ett nedskrivningsbehov. Som ett första steg kontrollerar Nordea om det finns indikationer på nedskrivningsbehov (förlusthändelse) och om dessa förlusthändelser i så fall kan betraktas som objektiva belägg för nedskrivningsbehov. Mer information om identifiering av förlusthändelser finns i avsnittet "Risk-, likviditets- och kapitalhantering".

Lånefordringar som individuellt inte bedöms ha något nedskrivningsbehov överförs till en grupp av lånefordringar med likartade riskegenskaper för en kollektiv prövning av nedskrivningsbehovet.

Prövning av nedskrivningsbehov för kollektivt värderade lån

För lån som inte är individuellt nedskrivna görs en kollektiv bedömning av nedskrivningsbehovet.

Dessa lån grupperas utifrån likartade riskegenskaper som är indikativa för låntagarnas förmåga att återbetala utestående fordringar i enlighet med avtalsvillkoren. Nordea bevakar kreditportföljen via ratingändringar, kreditprocessen och årsfördragningar samt genom kvartalsvisa riskgranskningar. Genom dessa processer identifierar Nordea förlusthändelser som kan ha gett upphov till kreditförluster inom gruppen av lånefordringar. En förlusthändelse är en händelse som leder till en försämring i förväntat framtida kassaflöde. Endast förlusthändelser som inträffat fram till rapporteringsdagen ingår i bedömningen av nedskrivningsbehovet för gruppen av lånefordringar.

Målet med den gruppvisa bedömningen är att pröva om en avsättning måste göras till följd av en inträffad förlusthändelse som ännu inte identifierats på individuell nivå. Perioden mellan dagen för förlusthändelsen och dagen då den identifieras individuellt kallas för uppkomstperiod (emergence period). Nedskrivningsbehovet är kopplat till gruppen av lånefordringar tills kreditförlusterna har identifierats individuellt. Identifieringen sker genom att kunden faktisk fallerat eller genom andra indikatorer.

K1**Redovisningsprinciper**

För företagskunder och banker använder Nordea det befintliga ratingsystemet som grund för bedömning av kreditrisk. Risken för att kunder ska falla i en ratingklass beräknas med hjälp av historiska data för denna sannolikhet. Dessa lånefordringar bedöms och grupperas huvudsakligen utifrån typ av bransch och/eller känslighet för vissa makroekonomiska parametrar, t ex oljeprisberoende.

Individer och mindre företag följs upp genom att använda scoring-modeller. Dessa baseras primärt på historiska data, såsom falleringsnivåer och förluster i samband med att en kund fallerar, samt ledningens erfarenhet. Rating och scoring-modeller beskrivs mer i detalj i det separata avsnittet Risk-, likviditets- och kapitalhantering.

Kreditförluster

Om redovisat värde på lånen är högre än summan av nuvärdet av beräknade kassaflöden (diskonterade med den ursprungliga effektiva räntan), inklusive verkligt värde för säkerheter och andra kreditförstärkningar, utgör skillnaden ett nedskrivningsbehov.

För lånefordringar med betydande värde där ett individuellt nedskrivningsbehov har identifierats beräknas nedskrivningsbeloppet på individuell nivå.

För lånefordringar som inte är betydande där ett individuellt nedskrivningsbehov har identifierats och för lånefordringar där något sådant behov inte har identifierats beräknas nedskrivningsbeloppet utifrån en portföljbaserad bedömning av förväntade framtida kassaflöden.

Om nedskrivningen inte anses vara definitiv redovisas den på ett reserveringskonto som visar de ackumulerade nedskrivningarna. Förändringar i kreditrisken och de ackumulerade nedskrivningarna redovisas som förändringar på reserveringskontot och som "Kreditförluster, netto" i resultaträkningen (se även avsnitt 6 "Redovisning av rörelseintäkter och nedskrivningar").

Om nedskrivningen anses vara definitiv redovisas den som en konstaterad kreditförlust, och värdet på lånet jämte tillhörande reservering för kreditförluster tas bort från balansräkningen. En nedskrivning anses vara definitiv när konkursansökan inges mot låntagaren och konkursförvaltaren har presenterat den ekonomiska utgången av konkursförfarandet, eller när Nordea efterskänker sina fordringar genom rekonstruktion på antingen rättslig eller frivillig grund eller när Nordea av andra skäl bedömer återvinning av fordran som osannolik.

Diskonteringsränta

Diskonteringsräntan som används för värdering av osäkra lånefordringar motsvarar den ursprungliga effektiva räntan för lån hänförliga till en enskild kund eller, i förekommande fall, till en grupp av lånefordringar. Om så anses lämpligt kan diskonteringsräntan beräknas med en metod som resulterar i en nedskrivning som utgör en rimlig uppskattning av vad en beräkning grundad på effektivräntemetoden skulle ge.

Omstrukturerade lånefordringar

Med en omstrukturerad lånefordran avses i detta sammanhang en lånefordran där Nordea har beviljat låntagaren eftergifter till följd av dennes försämrade finansiella situation och där dessa eftergifter har gett upphov till en kreditförlust för Nordea. Efter en omstrukturering betraktas lånefordran vanligen inte längre som osäker om åtagandena fullföljs i enlighet med de nya villkoren. Eftergifter som har beviljats i samband med omstruktureringen betraktas som kreditförluster

såvida inte Nordea har behållit rätten att återvinna de uppkomna kreditförlusterna. I det fall en återvinning sker redovisas betalningen som en återvinning av kreditförluster.

Tillgångar övertagna för skyddande av fordran

I en finansiell omstrukturering kan långivaren komma att avstå från lånefordringar till förmån för låntagaren och i utbyte mot denna eftergift ta över tillgångar som lämnats som säkerhet för lånen, aktier som emitterats av låntagaren eller andra tillgångar. En tillgång övertagen för skyddande av fordran redovisas i balansräkningen tillsammans med liknande tillgångar som redan innehas av Nordea. En övertagen fastighet som inte innehas för eget utnyttjande redovisas till exempel tillsammans med andra förvaltningsfastigheter.

Alla tillgångar som övertagits för skyddande av fordran redovisas vid första redovisningstillfället till verkligt värde och eventuell skillnad mellan lånets redovisade värde och det verkliga värdet för den övertagna tillgången redovisas under posten "Kreditförluster, netto". Det verkliga värdet på redovisningsdagen blir tillgångens anskaffningsvärde eller upplupna anskaffningsvärde, beroende på vad som är tillämpligt. Under efterföljande perioder värderas tillgångar som övertagits för skyddande av fordran i enlighet med gällande värderingsprinciper för tillgångsslaget. Förvaltningsfastigheter värderas då till verkligt värde. Övertagna finansiella tillgångar klassificeras generellt som tillhörande kategorierna Finansiella tillgångar som kan säljas eller Från början värderade till verkligt värde via resultaträkningen (verkligt värde-optionen) (se avsnitt 13 "Finansiella instrument") och värderas till verkligt värde. Förändringar i verkligt värde redovisas under övrigt totalresultat för tillgångar klassificerade som tillhörande kategorin Finansiella tillgångar som kan säljas. För tillgångar klassificerade som tillhörande kategorin Från början värderade till verkligt värde via resultaträkningen redovisas värdeförändringar i resultaträkningen under posten "Nettoresultat av poster till verkligt värde".

Eventuella värdeförändringar, efter den övertagna egendomens första redovisningstillfälle, redovisas i resultaträkningen i enlighet med koncernens principer för presentation av tillgångsslaget. Posten "Kreditförluster, netto" i resultaträkningen påverkas följaktligen inte av nya värderingar av den övertagna egendomen efter första redovisningstillfället.

15. Leasing**Nordea som leasegivare***Finansiell leasing*

Nordeas leasingverksamhet omfattar huvudsakligen finansiell leasing. Ett finansiellt leasingavtal redovisas som fordran på leasetagaren under balansposten "Utlåning till allmänheten" till ett belopp som motsvarar nettoinvesteringen enligt leasingavtalet. Leasingbetalningen, exklusive kostnad för service, redovisas som återbetalning av fordran och som ränteintäkt. Intäkten fördelas så att en jämn förräntning erhålls på under varje period redovisad nettoinvestering.

Operationell leasing

Tillgångar som omfattas av operationell leasing fördelas i balansräkningen på slag av tillgång, vanligen materiella tillgångar. Leasingintäkter intäktsredovisas linjärt under leasingavtalets löptid och klassificeras som "Räntenetto". Avskrivning på leasingobjekt beräknas enligt de principer för avskrivningar som Nordea använder för liknande tillgångar och redovisas i resultaträkningen som "Av- och nedskrivningar av materiella och immateriella tillgångar".

K1 Redovisningsprinciper

Nordea som leasetagare

Finansiell leasing

Finansiell leasing redovisas som tillgångar och skulder i balansräkningen till ett belopp motsvarande de leaseade tillgångarnas verkliga värde eller, om detta belopp är lägre, nuvärdet av framtida minimileaseavgifter vid leasingavtalets början. Tillgångarna fördelas på olika tillgångsslag i de finansiella rapporterna. Leasingbetalningarna fördelas mellan ränta och amortering av utestående skuld. Räntan fördelas över leasingperioden så att varje redovisningsperiod belastas med ett belopp som motsvarar en fast räntesats för den under respektive period redovisade skulden. Finansiell leasing ger också upphov till en avskrivningskostnad för den leaseade tillgången. Principen för avskrivning är densamma som för motsvarande egna tillgångar. Prövning av nedskrivningsbehov på leaseade tillgångar görs enligt samma regler som för egna tillgångar.

Operationell leasing

Operationell leasing redovisas inte i Nordeas balansräkning. Vid operationell leasing redovisas leasingavgifterna som kostnader i resultaträkningen linjärt fördelade över leasingperioden, såvida inte något annat systematiskt sätt bättre återspeglar Nordeas ekonomiska nytta över tiden. De ursprungliga leasingperioderna är normalt på mellan 3 och 25 år.

Operationell leasing är främst hänförlig till för verksamheten normala avtal avseende kontorslokaler och kontorsutrustning.

De centralt belägna fastigheterna i Finland, Norge och Sverige som Nordea har avyttrat återförhys. Leasingavtalen tecknades på 3–25 år, med option på förlängning. Leasingavtalen omfattar inte någon övergång av äganderätten till fastigheterna vid löptidens slut och innehåller inte heller någon ekonomisk fördel avseende värdestegring på de leaseade fastigheterna. Dessutom omfattar inte leasingperioden större delen av fastigheternas ekonomiska livslängd. Avtalen klassificeras därför som operationell leasing. Hyreskostnaden för dessa fastigheter redovisas så att den speglar Nordeas ekonomiska nytta över tiden, vilket inte är en linjär fördelning, utan istället något som mer liknar ett traditionellt hyresavtal.

Avtal som innehåller leasingavtal

Avtal kan omfatta rätten att använda en tillgång i utbyte mot en eller flera betalningar, även om avtalet inte har leasingavtalets juridiska form. I förekommande fall separeras dessa tillgångar från avtalet och redovisas som leaseade tillgångar.

16. Immateriella tillgångar

Immateriella tillgångar är identifierbara, icke-monetära tillgångar som saknar fysisk beskaffenhet. Tillgångarna står under Nordeas kontroll, vilket innebär att Nordea har möjlighet och rätt att erhålla de framtida ekonomiska fördelarna hänförliga till den underliggande tillgången. Nordeas immateriella tillgångar utgörs främst av goodwill, IT-utvecklingsprojekt/programvaror och kundrelaterade immateriella tillgångar.

Goodwill

Goodwill utgör skillnaden mellan anskaffningsvärdet och det verkliga värdet på Nordeas andel av identifierbara nettotillgångar i förvärvade koncernföretag/intresseföretag vid förvärvstidpunkten. Goodwill som uppkommit vid förvärv av koncernföretag redovisas som "Immateriella tillgångar". Goodwill som uppkommit vid förvärv av intresseföretag redovisas inte som en separat tillgång utan som "Aktier och andelar i intresseföretag". Goodwill prövas årligen för eventuellt nedskrivningsbehov, eller oftare om händelser eller

ändrade förutsättningar tyder på att nedskrivningsbehov finns. Goodwill redovisas till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade nedskrivningar. Nedskrivning av goodwill kan inte återföras i senare perioder. Goodwill hänförlig till intresseföretag prövas inte separat för nedskrivningsbehov utan inkluderas i det redovisade värdet på intresseföretaget. Principerna för nedskrivningsprövning av intresseföretag beskrivs i avsnitt 6 "Redovisning av rörelseintäkter och nedskrivningar".

IT-utvecklingsprojekt/Programvaror

Kostnader hänförliga till underhåll av programvaror kostnadsförs löpande. Utgifter direkt hänförliga till större investeringar i utveckling av programvara redovisas som immateriella tillgångar om de förväntas generera framtida ekonomiska fördelar. Dessa utgifter omfattar personalkostnader för programutveckling och indirekta kostnader för att färdigställa tillgången för avsedd användning. Programkostnader omfattar också förvärvade programlicenser som inte är hänförliga till funktionen hos en materiell tillgång.

Avskrivningen beräknas linjärt över programvarans nyttjandeperiod, som vanligen är 3 till 10 år.

Kundrelaterade immateriella tillgångar

I samband med rörelseförvärv allokeras normalt sett en del av köpeskillingen till kundrelaterade immateriella tillgångar, under förutsättning att tillgången är identifierbar och under Nordeas kontroll. En immateriell tillgång är identifierbar om den uppstår till följd av avtalsmässiga eller lagliga rättigheter, eller om den kan separeras från företaget och säljas, överförs, licensieras, uthyras eller bytas. Tillgången skrivs av över nyttjandeperioden, som vanligen är mer än 10 år.

Nedskrivning

Goodwill och IT-utvecklingsprojekt som ännu inte tagits i bruk skrivs inte av, men prövas årligen med avseende på eventuellt nedskrivningsbehov. Prövningen görs oftare om något tyder på att ett nedskrivningsbehov föreligger. Nedskrivningskostnaden beräknas som skillnaden mellan redovisat värde och återvinningsvärde.

Alla immateriella tillgångar med begränsad nyttjandeperiod, inklusive IT-utvecklingsprojekt som har tagits i bruk, prövas per varje balansdag med avseende på indikationer på nedskrivningsbehov. Om sådana indikationer finns görs en analys för att bedöma huruvida de immateriella tillgångarnas redovisade värde är fullt återvinningsbart.

Återvinningsvärdet är det högre av verkligt värde efter avdrag för försäljningskostnader och nyttjandevärdet för tillgången eller den kassagenererande enheten. Kassagenererande enhet definieras som den minsta identifierbara grupp av tillgångar som ger upphov till kassaflöden som i allt väsentligt är oberoende av andra tillgångar. För goodwill och IT-utvecklingsprojekt som ännu inte tagits i bruk, motsvaras de kassagenererande enheterna av rörelsesegmenten. Nyttjandevärdet är nuvärdet av de kassaflöden som tillgången eller den kassagenererande enheten förväntas ge upphov till. Kassaflödet bedöms utifrån tillgångens eller den kassagenererande enhetens nuvarande skick och diskonteras med en diskonteringsränta motsvarande den långfristiga riskfria räntan plus en riskpremie (efter skatt). Om återvinningsvärdet är lägre än redovisat värde görs en nedskrivning. Se även not K19 "Immateriella tillgångar" för mer information om nedskrivningsprövningar.

Redovisningsprinciper

17. Materiella tillgångar

Materiella tillgångar omfattar fastigheter för egen användning, förbättringsutgifter på annans fastighet, IT-utrustning, möbler och annan utrustning. Materiella tillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade av- och nedskrivningar. Anskaffningsvärdet för en materiell tillgång utgörs av dess inköpspris samt eventuella kostnader direkt hänförliga till att sätta tillgången i brukbart skick för avsedd användning. Om olika delar av samma materiella tillgång har olika nyttjandeperioder redovisas de som separata poster.

Materiella tillgångar skrivs av linjärt över den beräknade nyttjandeperioden. Den beräknade nyttjandeperioden för olika materiella tillgångar uppdateras årligen. Nedan följer de nuvarande avskrivningstiderna:

Byggnader:	30–75 år
Inventarier:	3–5 år
Förbättrings- utgifter på annans fastighet:	För förändringar inom byggnader det kortare av 10 år och återstående hyresperiod. För nybyggnation det kortare av redovisningsprinciperna för ägda byggnader och återstående hyresperiod. För fast inredning i leasade fastigheter gäller det kortare av 10–20 år och återstående hyresperiod.

Varje balansdag prövar Nordea om det finns indikationer på nedskrivningsbehov för en materiell tillgång. Om sådana indikationer finns görs en bedömning av tillgångens återvinningsvärde och eventuell nedskrivning görs.

Nedskrivningar återförs om återvinningsvärdet ökar. Det redovisade värdet ökas då till återvinningsvärdet, men kan inte överstiga vad det redovisade värdet varit om en nedskrivning inte redovisats i första läget.

18. Förvaltningsfastigheter

Förvaltningsfastigheter är huvudsakligen fastigheter som innehas i syfte att generera hyresinkomster och/eller värdestegring. Huvuddelen av Nordeas förvaltningsfastigheter är hänförliga till Nordea Life & Pensions. Nordea använder verkligt värdemodellen för värdering av förvaltningsfastigheter. Bästa beviset på verkligt värde är normalt noterade priser på en aktiv marknad för liknande fastigheter med samma läge och i samma skick. Då noterade priser på en aktiv marknad oftast saknas, används även modeller baserade på diskonterade kassaflödesprognoser som bygger på tillförlitliga uppskattningar av framtida kassaflöden.

Driftsnetto, reavinster och reaförluster liksom justeringar till verkligt värde redovisas direkt i resultaträkningen som "Nettoresultat av poster till verkligt värde".

19. Skulder till försäkringstagare

Skulder till försäkringstagare omfattar åtaganden enligt försäkringsavtal och finansiella avtal med försäkringstagare.

Ett försäkringsavtal definieras som "ett avtal enligt vilket en part (försäkringsgivaren) accepterar en betydande försäkringsrisk från en annan part (försäkringstagaren) genom att gå med på att kompensera försäkringstagaren om en angiven oviss framtida händelse (den försäkrade händelsen) har en negativ inverkan på försäkringstagaren".

Finansiella avtal är avtal med försäkringstagare som har försäkringsavtalets juridiska form, men för vilka försäkringsrisken bedöms vara obetydlig.

Försäkringsrisken beräknas vanligen som risksumman i procent av den reserv som täcker avtalet vid avtalsperiodens

början. Enligt Nordeas bedömning utgör en riskprocent på fem eller högre en betydande försäkringsrisk.

Avtalen kan delas in i följande klasser:

- Försäkringsavtal:
  - Traditionella livförsäkringsavtal med eller utan diskretionär del.
  - Fondförsäkringsavtal med betydande försäkringsrisk.
  - Sjuk- och olycksfallsförsäkringar.
- Finansiella avtal:
  - Finansiella avtal med diskretionär del.
  - Finansiella avtal utan diskretionär del.

Försäkringsavtal

Värderingsprinciperna enligt nationell redovisningsstandard har bibehållits, vilket följaktligen resulterar i icke enhetliga redovisningsprinciper vid konsolidering.

Försäkringstekniska avsättningar för traditionell livförsäkring omfattar konsoliderade avsättningar för samtliga företag i Nordea Life & Pensions, inklusive företag i Sverige, Norge, Finland, Danmark, Polen, Luxemburg, Isle of Man, Estland och Litauen.

I Danmark, Sverige och Finland fastställs värderingen genom beräkning av nuvärdet av de framtida förmåner som försäkringstagarna har rätt till. Beräkningen baseras på antaganden om marknadsmässiga diskonteringsräntor liksom om kostnader och livförsäkringsrisk. Diskonteringsräntan är baserad på skuldernas aktuella löptid. I Danmark omfattar avsättningen dessutom återbäringsmedel på betalda försäkringar och framtida premier.

I Norge beräknas avsättningarna i huvudsak enligt en prospektiv metod. Den diskonteringsränta som används motsvarar den ursprungliga räntan justerad med hänsyn till antaganden om kostnader och risk.

Redovisningsprinciperna för varje företag grundar sig på den lokala verksamhetens struktur och är nära sammanhängande med solvensregler och nationella bestämmelser avseende vinstdelning och andra krav avseende fond för kollektivt utfördelad bonus.

Fondförsäkringsavtal omfattar försäkringstekniska avsättningar hänförliga till fondförsäkringar som har tecknats antingen med eller utan utdelningsgaranti. Fondförsäkringsavtal som klassificeras som försäkringsavtal innehåller samma försäkringsrelaterade riskelement som traditionella försäkringsavtal. Dessa avtal redovisas och värderas huvudsakligen till verkligt värde baserat på:

- det verkliga värdet på tillgångar hänförliga till fondförsäkringsavtalen och
- det beräknade nuvärdet för försäkringsrisken, som framräknas på samma sätt som för traditionella försäkringsavtal med beaktande av effekten på varje riskelement som ingår i kassaflödet.

Avsättningar avseende sjuk- och olycksfallsförsäkringar omfattar premiereserver och utestående ersättningskrav. Denna post redovisas och värderas på samma sätt som upp-lupna skadeförsäkringsavtal.

Finansiella avtal

Finansiella avtal är avtal med försäkringstagare som inte medför tillräcklig försäkringsrisk för att klassificeras som försäkringsavtal.

Finansiella avtal med diskretionär del redovisas emellertid, i enlighet med IFRS 4, som försäkringsavtal med tillämpning av nationella redovisningsprinciper. Nordea Life & Pensions har endast ett fåtal sådana avtal.

K1 Redovisningsprinciper

Finansiella avtal utan diskretionär del redovisas och värderas till verkligt värde i enlighet med IAS 39 "Finansiella instrument: Redovisning och värdering", och motsvaras av verkligt värde på tillgångarna hänförliga till dessa avtal. Dessa tillgångar klassificeras som tillhörande kategorin Från början värderade till verkligt värde via resultaträkningen för att eliminera eller avsevärt minska bristande överensstämmelse i redovisningen.

Avtal med diskretionär del (DPF)

Enligt vissa traditionella livförsäkringsavtal och finansiella avtal har försäkringstagaren rätt till betydande förmåner utöver de garanterade. Det är Nordea som avgör om dessa ytterligare förmåner ska utbetalas som bonus på riskresultat, kostnadsresultat eller ränta. Dessa avtal med diskretionär del (Fond för kollektivt utfördelad bonus) klassificeras som skulder i balansräkningen.

Fond för kollektivt utfördelad bonus omfattar belopp som allokteras till men inte gottskrivits försäkringstagaren. I Finland omfattar fonden försäkringstagarens andel av samtliga realiserade vinster på placeringstillgångar och återbäringsmedel på betalda försäkringar och framtida premier (skillnaden mellan retroaktiva och marknadsmässiga prospektiva värderingsprinciper för försäkringsavtal). I Norge omfattar den försäkringstagarens andel av både samtliga realiserade vinster på placeringstillgångar och ytterligare reserver. I Sverige och Danmark är huvudprincipen för värdering verkligt värde (försäkringsavtal). Försäkringstagarens andel av både realiserade och realiserade vinster upptas därför i balansräkningen som antingen "Förändring av försäkringstekniska avsättningar, livförsäkring" och/eller "Förändring av återbäringsmedel, livförsäkring", beroende på om placeringsresultatet allokteras eller inte. Båda dessa ingår i balansposten "Skulder till försäkringstagare".

Prövning av försäkringsskuld

Vid varje rapporteringsdatum görs en prövning för att säkerställa att försäkringsavsättningarna är tillräckliga. Vid prövningen säkerställs att skuldernas redovisade värde är högre än den bästa uppskattningen av framtida kassaflöde diskonterat med aktuell ränta. Vid behov görs ytterligare avsättningar som redovisas i resultaträkningen.

20. Skatter

Posten "Skatt" i resultaträkningen omfattar aktuell och uppskjuten inkomstskatt. Inkomstskatten redovisas i resultaträkningen, såvida den inte avser poster som förs mot övrigt totalresultat eller direkt mot eget kapital. I dessa fall förs även skatten mot övrigt totalresultat respektive eget kapital.

Aktuell skatt är den förväntade skattekostnaden på årets beskattningsbara inkomst, beräknad enligt beslutade eller i praktiken beslutade skattesatser per balansdagen, jämte justering av aktuell skatt från tidigare år.

Uppskjutna skattefordringar och skatteskulder redovisas, i enlighet med balansräkningsmetoden, för temporära skillnader mellan redovisade respektive skattemässiga värden på tillgångar och skulder. Uppskjutna skattefordringar redovisas för utnyttjade skattemässiga förluster och skatteavdrag. Uppskjuten skatt redovisas inte för temporära skillnader som uppstår vid första redovisningen av tillgångar eller skulder i en transaktion som inte är ett företagsförvärv och varken påverkar redovisat eller beskattningsbart resultat. Uppskjuten skatt redovisas inte heller för skillnader hänförliga till aktier och andelar i dotterföretag och intresseföretag, i den mån det

är sannolikt att en reglering eller realisering inte kommer att ske inom överskådlig tid. Inte heller redovisas uppskjuten skatt för skattepliktiga temporära skillnader som härrör från den första redovisningen av goodwill.

Uppskjuten skatt beräknas enligt de skattesatser som väntas gälla för de temporära skillnaderna när de återförs, med utgångspunkt från antagna eller i praktiken antagna lagar per balansdagen. Uppskjutna skattefordringar och skatteskulder diskonteras inte. Uppskjutna skattefordringar redovisas endast i den utsträckning det är sannolikt att framtida beskattningsbar vinst kommer att finnas tillgänglig, mot vilken temporära skillnader, underskottsavdrag och utnyttjade skatteavdrag kan utnyttjas. Uppskjutna skattefordringar granskas varje balansdag, och minskas i den mån det inte längre är sannolikt att avdragsrätten kan utnyttjas.

Aktuella skattefordringar och aktuella skatteskulder kvittas när en legal rätt till kvittning föreligger, och Nordea avser att antingen nettoreglera dessa skatteposter eller återvinna skattefordran samtidigt som skatteskulden regleras. Uppskjutna skattefordringar och uppskjutna skatteskulder kvittas generellt i den mån det är legalt tillåtet att kvitta aktuella skattefordringar och aktuella skatteskulder.

21. Resultat per aktie

Resultat per aktie före utspädning beräknas som årets resultat hänförligt till aktieägare i Nordea Bank AB (publ) dividerat med vägt genomsnittligt antal utestående stamaktier under perioden.

Resultat per aktie efter utspädning fastställs genom att justera det vägda genomsnittliga antalet utestående stamaktier med den potentiella utspädningseffekt som rätten till prestationsaktier enligt de långsiktiga incitamentsprogrammen innebär.

Potentiella stamaktier anses endast medföra en utspädningseffekt på balansdagen om samtliga prestationsvillkor har uppfyllts och om en konvertering till stamaktier skulle minska vinsten per aktie. Vidare anses rättigheterna endast medföra en utspädningseffekt om lösenpriset, med tillägg för framtida tjänster, är lägre än periodens genomsnittliga aktiekurs.

22. Ersättningar till anställda

All form av ersättning till anställda som kompensation för utförda tjänster utgör ersättning till anställda. Kortfristiga ersättningar till anställda ska regleras inom tolv månader efter utgången av den rapportperioden då tjänsterna utförts. Ersättningar efter avslutad anställning är ersättningar som kommer att betalas ut efter anställningens upphörande. Ersättningar efter avslutad anställning i Nordea omfattar endast pensioner. Avgångsvederlag blir normalt aktuellt när en anställning avslutas före pensionsdagen eller om en anställd accepterar ett erbjudande om frivillig avgång.

Kortfristiga ersättningar till anställda

Kortfristiga ersättningar till anställda består främst av fast och rörlig lön. Både fast och rörlig lön kostnadsförs i den period då de anställda utfört tjänster till Nordea. Nordea har även ställt ut aktierelaterade incitamentsprogram, vilka beskrivs vidare i avsnitt 25 "Aktierelaterade ersättningar".

För ytterligare information, se not K7 "Personalkostnader".

Ersättningar efter avslutad anställning

Pensionsplaner

Företagen inom Nordea har olika pensionsplaner, både förmånsbestämda och avgiftsbestämda, i enlighet med nationell

K1 Redovisningsprinciper

praxis och de villkor som gäller i de länder där Nordea verkar. Förmånsbestämda pensionsplaner används huvudsakligen i Sverige, Norge och Finland. De större förmånsbestämda pensionsplanerna är fonderade planer som täcks av tillgångar i pensionskassor/pensionsstiftelser. Om verkligt värde på förvaltningstillgångar hänförliga till en specifik pensionsplan är lägre än nuvärdet, brutto, av den förmånsbestämda förpliktelsen fastställd enligt Projected Unit Credit Method, redovisas nettobeloppet som en skuld ("Pensionsförpliktelser"). I det omvända fallet redovisas nettobeloppet som en tillgång ("Pensionstillgångar"). Icke-fonderade pensionsplaner redovisas som "Pensionsförpliktelser".

De flesta pensioner i Danmark, men även i andra länder, baseras på avgiftsbestämda pensionsplaner som inte medför något pensionsåtagande för Nordea. Samtliga förmånsbestämda pensionsplaner är stängda för nya deltagare. Nordea bidrar också till offentliga pensionssystem.

Pensionskostnader

Förpliktelser enligt avgiftsbestämda pensionsplaner redovisas som en kostnad i den takt de intjänas genom att de anställda utför tjänster åt företaget och avgifterna för dessa tjänster förfaller till betalning. Nordeas nettoförpliktelse för förmånsbestämda pensionsplaner beräknas separat för varje plan genom en uppskattning av det ersättningsbelopp som de anställda har intjänat under innevarande period och tidigare perioder i utbyte mot sina tjänster. Ersättningsbeloppet diskonteras för att fastställa dess nuvärde. Aktuariella beräkningar inkluderande Projected Unit Credit Method används för att fastställa nuvärdet av förmånsbestämda förpliktelser och kostnader hänförliga till dessa. Beräkningarna baseras på ett antal aktuariella och finansiella antaganden (se not K31 "Pensionsförpliktelser").

Vid beräkningen av förpliktelsens nuvärde och eventuella förvaltningstillgångars verkliga värde kan omvärderingseffekter uppstå, till följd av ändrade aktuariella antaganden och erfarenhetsmässiga avvikelser (verkligt utfall jämfört med antaganden). Dessa omvärderingseffekter redovisas direkt mot eget kapital via övrigt totalresultat.

När beräkningen resulterar i ett överskott begränsas det redovisade värdet på tillgången till nuvärdet av framtida återbetalningar från eller minskade inbetalningar till planen.

Särskild löneskatt och socialförsäkringsavgifter beräknas och redovisas baserat på redovisat nettoöverskott eller nettounderskott per plan och ingår i balansräkningen som "Pensionsförpliktelser" eller "Pensionstillgångar".

Diskonteringsränta i förmånsbestämda planer

Diskonteringsräntan baseras på företagsobligationer med höga kreditbetyg, där en tillräckligt djup marknad existerar för sådana obligationer. Säkerställda hypoteksobligationer anses i detta sammanhang vara företagsobligationer. I länder där en dylik marknad inte existerar baseras diskonteringsräntan på statsobligationer. I Sverige, Norge och Danmark baseras diskonteringsräntan på hypoteksobligationer och i Finland på företagsobligationer.

Avgångsvederlag

Som ovan nämnts blir avgångsvederlag normalt aktuellt när en anställning avslutas före pensionsdagen eller om en anställd accepterar ett erbjudande om frivillig avgång. Avgångsvederlag utgår inte om medarbetaren ska fortsätta utföra sina tjänster och betalningen kan anses utgöra normal ersättning för dessa tjänster.

Avgångsvederlag kostnadsförs när Nordea har en skyldighet att göra betalningen. En skyldighet uppstår när det finns en formell plan som beslutats på lämplig organisatorisk nivå och när det inte finns en realistisk möjlighet för Nordea att dra sig ur, vilket normalt anses uppfyllt när planen har kommunicerats till berörda medarbetare eller deras representanter.

Avgångsvederlag kan innefatta både kortfristiga ersättningar, till exempel ett antal månadslöner, och ersättningar efter avslutad anställning, normalt i form av förtidspensionering. I not K7 "Personalkostnader" klassificeras kortfristiga ersättningar som "Löner och arvoden" och ersättningar efter avslutad anställning som "Pensionskostnader".

23. Eget kapital

Minoritetsintressen

Minoritetsintressen omfattar den del av koncernföretags nettotillgångar som inte ägs direkt eller indirekt av Nordea Bank AB (publ).

För varje rörelseförvärv värderar Nordea minoritetsintressena i den förvärvade rörelsen antingen till verkligt värde eller till innehavets proportionella andel av den förvärvade rörelsens nettotillgångar.

Överkursfond

Överkursfonden utgörs av skillnaden mellan teckningskursen och kvotvärdet på Nordeas aktier vid Nordeas nyemission. Avdrag görs för transaktionskostnaderna i samband med nyemissionen.

Övriga reserver

Övriga reserver utgörs av intäkter och kostnader, netto efter skatteeffekter, som redovisas under eget kapital via övrigt totalresultat. Dessa reserver omfattar verkligt värdereserver för kassaflödessäkningar, finansiella tillgångar som klassificeras som tillhörande kategorin Finansiella tillgångar som kan säljas och ackumulerade omvärderingar av förmånsbestämda pensionsplaner, samt en reserv för omräkningsdifferenser.

Balanserade vinstmedel

Med undantag för ej utdelade vinstmedel från tidigare år, omfattar balanserade vinstmedel eget kapitaldelen av obeskattade reserver. Obeskattade reserver enligt nationella bestämmelser, redovisas som eget kapital efter beaktande av uppskjuten skatt enligt gällande skattesatser i respektive land.

Även Nordeas andel av ej utdelade vinstmedel från intresföretag, intjänade efter förvärvsdagen, ingår i balanserade vinstmedel.

Egna aktier

Egna aktier redovisas inte som tillgångar. Förvärv av egna aktier klassificeras i balansräkningen som en minskning av "Balanserade vinstmedel". Även egna aktier i tradingportföljer klassificeras som egna aktier. Försäljning av egna aktier redovisas som en ökning av "Balanserade vinstmedel".

Kontrakt på Nordeaaktier som kan kontantavräknas är finansiella tillgångar eller finansiella skulder.

24. Finansiella garantiavtal och kreditlöften

Erhållna premier i emitterade finansiella garantiavtal och kreditlöften redovisas vid första redovisningstillfället som förutbetalda intäkter i balansräkningen. Därefter värderas garantierna och de återkalleliga kreditlöften och redovisas i balansräkningen som en avsättning, till det högre av erhållen

K1 Redovisningsprinciper

avgift minus avskrivning och ett belopp motsvarande den diskonterade bästa möjliga uppskattningen av det som krävs för att reglera aktuellt åtagande. Förändringar i avsättningar redovisas i resultaträkningen under posten "Kreditförluster, netto".

Som framgår av avsnitt 6 "Redovisning av rörelseintäkter och nedskrivningar" fördelas erhållna premier för finansiella garantiavtal över garantiperioden och redovisas i resultaträkningen som "Avgifts- och provisionsintäkter". Erhållna premier för kreditlöften fördelas normalt över åtagandeperioden. Garanti- och löftesbeloppen redovisas utanför balansräkningen, finansiella garantier under posten "Ansvarsförbindelser" och oåterkalleliga kreditlöften under posten "Kreditåtaganden".

25. Aktierelaterade ersättningar

Program som regleras med eget kapital-instrument

Nordea har årligen ställt ut långsiktiga incitamentsprogram 2007 till 2012. Anställda som deltar i programmen tilldelas aktierelaterade rättigheter som regleras med eget kapital-instrument, dvs. rättigheter att vederlagsfritt erhålla aktier eller att förvärva aktier i Nordea till en väsentligt lägre kurs än den vid tilldelningstidpunkten. Värdet av sådana rättigheter kostnadsförs. Kostnaden baseras på det beräknade verkliga värdet för varje rättighet vid tilldelningstidpunkten. Det sammanlagda verkliga värdet för dessa rättigheter fastställs utifrån koncernens uppskattning av antalet rättigheter som slutligen kommer att intjänas, vilket omvärderas per varje balansdag. Det verkliga värdet kostnadsförs linjärt över intjänandeperioden. Intjänandeperioden är den period som de anställda måste förbli i tjänst hos Nordea för att kunna utnyttja sina rättigheter. Förändrade marknadsvillkor för Prestationsaktie II återspeglas i form av en sannolikhetsjustering av den ursprungliga beräkningen av verkligt värde vid utgivning. Ingen justering (true-up) görs för skillnader mellan förväntad och faktisk intjänning.

Sociala avgifter periodiseras också över intjänandeperioden, i enlighet med UFR 7 från Rådet för finansiell rapportering: "IFRS 2 och sociala avgifter för noterade företag". Avsättningen för sociala avgifter omvärderas vid varje balansdag för att säkerställa att den baseras på rättigheternas verkliga värde på balansdagen.

För ytterligare information, se not K7 "Personalkostnader".

Kontantreglerade program

Enligt tillsynsmyndigheternas bestämmelser och allmänna riktlinjer i Norden måste Nordea skjuta upp betalningar av rörliga ersättningar, och detta gäller Nordeas incitamentprogram för utvalda chefer och nyckelpersoner (Executive Incentive Programme, EIP). De uppskjutna beloppen är i viss utsträckning beroende av Nordeas totalavkastning (Summa Shareholders' Return, TSR) och dessa "program" klassificeras som aktierelaterade ersättningar som regleras med kontanter. Programmen är fullt intjänade när betalningarna av de rörliga ersättningarna för första gången redovisas som uppskjutna, och det verkliga värdet på förpliktelsen omvärderas kontinuerligt. Omvärderingarna redovisas, tillsammans med tillhörande sociala avgifter, i resultaträkningen under posten "Nettoresultat av poster till verkligt värde".

För ytterligare information, se not K7 "Personalkostnader".

26. Transaktioner med närstående

Nordea definierar närstående parter enligt följande:

- Aktieägare med betydande inflytande.
- Koncernföretag.
- Intresseföretag.
- Nyckelpersoner i ledande positioner.
- Övriga närstående parter.

Alla transaktioner med närstående är gjorda i enlighet med armlängdsprincipen, förutom utlåning till anställda, se not K7 "Personalkostnader".

Aktieägare med betydande inflytande

Aktieägare med betydande inflytande är aktieägare som har rätt att delta i beslut som rör Nordeas finansiella och operativa strategier, men som inte har ett bestämmande inflytande över dessa.

Koncernföretag

En definition av begreppet koncernföretag finns i avsnitt 5 "Principer för konsolidering". Ytterligare information om företag som ingår i Nordeakoncernen finns i not M20 "Aktier och andelar i koncernföretag".

Koncerninterna transaktioner mellan juridiska enheter sker baserat på armlängdsprincipen i enlighet med OECD:s krav. Dessa transaktioner elimineras i koncernredovisningen.

Intresseföretag

En definition av begreppet intresseföretag finns i avsnitt 5 "Principer för konsolidering".

Ytterligare information om intresseföretag som ingår i Nordeakoncernen finns i not K18 "Aktier och andelar i intresseföretag".

Nyckelpersoner i ledande positioner

Nyckelpersoner i ledande positioner omfattar följande:

- Styrelsen.
- Koncernchefen.
- Koncernledningen.

För information om ersättningar och pensioner till, samt övriga transaktioner med, dessa befattningshavare, se not K7 "Personalkostnader".

Övriga närstående parter

Övriga närstående parter utgörs av nära anhöriga till nyckelpersoner i ledande positioner. Övriga närstående parter utgörs också av företag som står under betydande inflytande av nyckelpersoner i ledande positioner i Nordeakoncernen liksom företag som står under betydande inflytande av nära anhöriga till dessa befattningshavare. Dessutom omfattar Övriga närstående parter Nordeas pensionsstiftelser.

Information om transaktioner mellan Nordea och övriga närstående parter återfinns i not K45 "Transaktioner med närstående".

K1 Redovisningsprinciper**27. Valutakurser**

	Jan-Dec 2015	Jan-Dec 2014
EUR 1 = SEK		
Resultaträkning (genomsnitt)	9,3537	9,1012
Balansräkning (vid årets slut)	9,1895	9,3930
EUR 1 = DKK		
Resultaträkning (genomsnitt)	7,4587	7,4548
Balansräkning (vid årets slut)	7,4626	7,4453
EUR 1 = NOK		
Resultaträkning (genomsnitt)	8,9434	8,3597
Balansräkning (vid årets slut)	9,6030	9,0420
EUR 1 = PLN		
Resultaträkning (genomsnitt)	4,1826	4,1859
Balansräkning (vid årets slut)	4,2639	4,2732
EUR 1 = RUB		
Resultaträkning (genomsnitt)	67,9657	50,9996
Balansräkning (vid årets slut)	80,6736	72,3370

Rörelsesegment

Värdering av rörelsesegmentens prestation

Värderingsprinciper och allokeringar mellan rörelsesegmenten följer, i enlighet med IFRS 8, den information som rapporteras till den högsta verkställande beslutsfattaren. I Nordea har Group Executive Management identifierats som den högsta verkställande beslutsfattaren. De huvudsakliga skillnaderna jämfört med affärsområdesrapporteringen är att information till den högsta verkställande beslutsfattaren upprättas med användande av budgetkurser och att olika allokeringarprinciper mellan rörelsesegmenten har använts.

Identifiering av rörelsesegment

Nordeas organisation är utvecklad kring de tre huvudsakliga affärsområdena Retail Banking, Wholesale Banking och Wealth Management. De separata enheterna inom dessa huvudsakliga affärsområden har identifierats som rörelsesegment. Även Group Corporate Centre har identifierats som ett rörelsesegment. Övriga rörelsesegment som understiger de kvantitativa gränsvärdena i IFRS 8 inkluderas i Övriga rörelsesegment. Koncernfunktioner, eliminerings- och resultat som inte i sin helhet allokeras till något av rörelsesegmenten visas separat som avstämningsposter.

Det har inte varit några förändringar av identifiering av rörelsesegment jämfört med årsredovisningen 2014.

Rapporterbara rörelsesegment

Retail Banking bedriver en heltäckande bankverksamhet och erbjuder ett stort urval produkter. Det är Nordeas största kundområde och tjänar privat- och företagskunder på den nordiska marknaden (Retail Banking Norden), samt i de baltiska länderna (Retail Banking Baltikum). Wholesale Banking erbjuder banktjänster och andra finansiella lösningar till stora privata och

offentliga företag och institutioner i och utanför Norden. Kundheten Corporate & Institutional Banking betjänar Nordeas största globala företagskunder. Enheten är även ansvarig för Nordeas kunder inom den finansiella sektorn, och erbjuder enskilda produkter såsom fonder och finansiella instrument samt rådgivande tjänster inom fondförsäljning och placering av tillgångar. Kundenheten Shipping, Oil Services & International är ansvarigt för Nordeas kunder inom shipping, offshore och oljeservice och erbjuder skräddarsydda lösningar och syndikerade lånetransaktioner. Nordea Bank Russia erbjuder banktjänster till företags- och privatkunder i Ryssland. Capital Markets oallokerat är det resterande resultatet som inte allokeras till de huvudsakliga affärsområdena. Wealth Management erbjuder högklassiga placerings-, spar- och riskhanteringsprodukter. Affärsområdet förvaltar också kundernas tillgångar och ger finansiell rådgivning till förmögna privatpersoner och institutionell investerare. Divisionen Private Banking erbjuder heltäckande rådgivning om placeringar, förmögenhetsplanering, krediter och fastigheter till förmögna privatpersoner, företag och deras ägare, samt stiftelser. Divisionen Asset Management ansvarar för alla aktivt förvaldade investeringsprodukter, inklusive internt förvaldade fonder och mandat såväl som vissa utvalda fonder under extern förvaltning, samt för tjänster till institutionella kapitalförvaltningskunder. Life & Pensions erbjuder Nordeas retail-, private banking- och företagskunder ett komplett utbud pensions- och kapitalförsäkringar och riskprodukter samt skräddarsydd rådgivning för bankdistribution. Life & Pensions oallokerat är det resterande resultatet som inte allokeras till de huvudsakliga affärsområdena. Group Corporate Centres huvudsakliga syfte är att hantera koncernens finansiering samt stödja ledningen och kontrollen av Nordeakoncernen. Den största inkomstkällan inom Group Corporate Centre är Group Treasury & ALM.

Resultaträkning, mn euro, 2015	Retail Banking	Wholesale Banking	Wealth Management	Group Corporate Centre	Övriga rörelsesegment	Summa rörelsesegment	Avstämning	Summa koncernen
Räntenetto	3 526	1 034	123	390	9	5 082	28	5 110
Avgifts- och provisionsnetto	1 622	565	1 439	-15	-1	3 610	-585	3 025
Nettoresultat av poster till verkligt värde	446	825	352	86	0	1 709	-6	1 703
Andelar i intresseföretags resultat	12	0	0	0	27	39	0	39
Övriga rörelseintäkter	33	3	14	17	177	244	19	263
Summa rörelseintäkter	5 639	2 427	1 928	478	212	10 684	-544	10 140
- varav interna transaktioner ¹	-1 263	-308	13	1 577	-19	0		
Personalkostnader	-1 432	-637	-514	-271	-5	-2 859	-404	-3 263
Övriga administrationskostnader	-1 254	-217	-277	7	-28	-1 769	284	-1 485
Av- och nedskrivningar av materiella och immateriella tillgångar	-79	-19	-9	-46	-2	-155	-54	-209
Summa rörelsekostnader	-2 765	-873	-800	-310	-35	-4 783	-174	-4 957
Resultat före kreditförluster	2 874	1 554	1 128	168	177	5 901	-718	5 183
Kreditförluster, netto	-318	-159	-1	0	0	-478	-1	-479
Rörelseresultat	2 556	1 395	1 127	168	177	5 423	-719	4 704
Skatt	-617	-352	-248	-93	-39	-1 349	307	-1 042
Årets resultat	1 939	1 043	879	75	138	4 074	-412	3 662

Balansräkning, md euro

Utlåning till allmänheten ²	228	60	11	-	-	299	42	341
In- och upplåning från allmänheten ²	110	45	13	-	-	168	25	193

Segmentrapportering forts.

Resultaträkning, mn euro, 2014	Retail Banking	Wholesale Banking	Wealth Management	Group Corporate Centre	Övriga rörelse-segment	Summa rörelse-segment	Av-stämning	Summa koncernen
Räntenetto	3 786	1 076	141	290	-29	5 264	218	5 482
Avgifts- och provisionsnetto	1 559	623	1 148	-14	0	3 316	-474	2 842
Nettoresultat av poster till verkligt värde	393	675	362	102	0	1 532	-107	1 425
Andelar i intresseföretags resultat	10	0	–	0	3	13	5	18
Övriga rörelseintäkter	26	3	15	20	0	64	410	474
Summa rörelseintäkter	5 774	2 377	1 666	398	-26	10 189	52	10 241
– varav interna transaktioner ¹	-1 480	-209	16	1 740	-67	0		
Personalkostnader	-1 451	-616	-488	-230	-7	-2 792	-367	-3 159
Övriga administrationskostnader	-1 394	-199	-285	-42	-1	-1 921	265	-1 656
Av- och nedskrivningar av materiella och immateriella tillgångar	-102	-22	-10	-36	–	-170	-415	-585
Summa rörelsekostnader	-2 947	-837	-783	-308	-8	-4 883	-517	-5 400
Resultat före kreditförluster	2 827	1 540	883	90	-34	5 306	-465	4 841
Kreditförluster, netto	-431	-93	-3	–	–	-527	-7	-534
Rörelseresultat	2 396	1 447	880	90	-34	4 779	-472	4 307
Skatt	-609	-345	-194	-46	11	-1 183	233	-950
Årets resultat	1 787	1 102	686	44	-23	3 596	-239	3 357

Balansräkning, md euro

Utlåning till allmänheten ²	224	58	9	–	–	291	57	348
In- och upplåning från allmänheten ²	108	39	11	–	–	158	39	197

1) IFRS 8 kräver information om intäkter från transaktioner med andra rörelsesegment. Nordea har definierat segmentinterna intäkter som interna ränteintäkter och räntekostnader relaterade till rörelsesegmentens finansiering genom internbanken inom Group Corporate Centre.

2) Volymerna inkluderas endast separat för rörelsesegment om de rapporteras separat till den högsta verkställande beslutsfattaren.

Nedbrytning av Retail Banking

Resultaträkning, mn euro	Retail Banking Norden ¹		Retail Banking Baltikum ²		Retail Banking Övrigt ³		Summa Retail Banking	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Räntenetto	3 461	3 719	148	143	-83	-76	3 526	3 786
Avgifts- och provisionsnetto	1 654	1 561	30	25	-62	-27	1 622	1 559
Nettoresultat av poster till verkligt värde	429	393	14	3	3	-3	446	393
Andelar i intresseföretags resultat	7	6	0	0	5	4	12	10
Övriga rörelseintäkter	11	1	2	3	20	22	33	26
Summa rörelseintäkter	5 562	5 680	194	174	-117	-80	5 639	5 774
– varav interna transaktioner	-1 111	-1 283	-28	-41	-124	-156	-1 263	-1 480
Personalkostnader	-919	-942	-26	-25	-487	-484	-1 432	-1 451
Övriga administrationskostnader	-1 725	-1 856	-61	-61	532	523	-1 254	-1 394
Av- och nedskrivningar av materiella och immateriella tillgångar	-43	-42	-1	-1	-35	-59	-79	-102
Summa rörelsekostnader	-2 687	-2 840	-88	-87	10	-20	-2 765	-2 947
Resultat före kreditförluster	2 875	2 840	106	87	-107	-100	2 874	2 827
Kreditförluster, netto	-293	-356	-16	-63	-9	-12	-318	-431
Rörelseresultat	2 582	2 484	90	24	-116	-112	2 556	2 396
Skatt	-621	-616	-21	-16	25	23	-617	-609
Årets resultat	1 961	1 868	69	8	-91	-89	1 939	1 787

Balansräkning, md euro

Utlåning till allmänheten	220	216	8	8	–	–	228	224
In- och upplåning från allmänheten	106	104	4	4	–	–	110	108

1) Retail Banking Norden inkluderar bankverksamheten i Danmark, Finland, Norge och Sverige.

2) Retail Banking Baltics inkluderar bankverksamheten i Estland, Lettland, Litauen.

3) Retail Banking Övrigt inkluderar supportfunktionerna Development & Projects, Distribution, Segments, Products och IT.

K2 Segmentrapportering forts.

Nedbrytning av Wholesale Banking

	Corporate & Institutional Banking		Shipping, Offshore & Oil Services		Nordea Bank Russia		Capital Markets oallokerat		Wholesale Banking Övrigt ¹		Summa Wholesale Banking	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Resultaträkning, mn euro												
Räntenetto	610	674	290	265	228	213	-5	-1	-89	-75	1 034	1 076
Avgifts- och provisionsnetto	511	562	61	68	12	14	-67	-62	48	41	565	623
Nettoresultat av poster till verkligt värde	307	260	40	33	13	-1	425	346	40	37	825	675
Övriga rörelseintäkter	0	0	0	0	1	0	2	3	0	0	3	3
Summa rörelseintäkter	1 428	1 496	391	366	254	226	355	286	-1	3	2 427	2 377
- varav interna transaktioner	-136	-139	-67	-63	-82	-30	65	101	-88	-78	-308	-209
Personalkostnader	-38	-38	-19	-20	-46	-45	-471	-446	-63	-67	-637	-616
Övriga administrationskostnader	-377	-382	-38	-42	-21	-22	232	256	-13	-9	-217	-199
Av- och nedskrivningar av materiella och immateriella tillgångar	0	0	0	0	-9	-5	-7	-15	-3	-2	-19	-22
Summa rörelsekostnader	-415	-420	-57	-62	-76	-72	-246	-205	-79	-78	-873	-837
Resultat före kreditförluster	1 013	1 076	334	304	178	154	109	81	-80	-75	1 554	1 540
Kreditförluster, netto	-144	-120	-5	38	-23	-11	0	0	13	0	-159	-93
Rörelseresultat	869	956	329	342	155	143	109	81	-67	-75	1 395	1 447
Skatt	-228	-242	-75	-67	-41	-36	-26	-20	18	20	-352	-345
Årets resultat	641	714	254	275	114	107	83	61	-49	-55	1 043	1 102

Balansräkning, md euro

Utlåning till allmänheten	40	39	13	12	7	7	-	-	-	-	60	58
In- och upplåning från allmänheten	39	34	5	4	1	1	-	-	-	-	45	39

1) Wholesale Banking Övrigt inkluderar området International Units samt supportfunktionerna Transaction Products, Segment CIB och IT.

Nedbrytning av Wealth Management

	Private Banking		Asset Management		Life & Pensions oallokerat		Wealth Management Övrigt ¹		Summa Wealth Management	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Resultaträkning, mn euro										
Räntenetto	122	140	1	1	0	0	0	0	123	141
Avgifts- och provisionsnetto	631	544	761	572	337	269	-290	-237	1 439	1 148
Nettoresultat av poster till verkligt värde	104	88	2	5	246	269	0	0	352	362
Övriga rörelseintäkter	8	5	4	2	9	9	-7	-1	14	15
Summa rörelseintäkter	865	777	768	580	592	547	-297	-238	1 928	1 666
- varav interna transaktioner	13	12	0	0	0	0	0	4	13	16
Personalkostnader	-180	-171	-135	-120	-118	-122	-81	-75	-514	-488
Övriga administrationskostnader	-223	-227	-101	-101	-60	-61	107	104	-277	-285
Av- och nedskrivningar av materiella och immateriella tillgångar	-4	-4	0	-1	-3	-3	-2	-2	-9	-10
Summa rörelsekostnader	-407	-402	-236	-222	-181	-186	24	27	-800	-783
Resultat före kreditförluster	458	375	532	358	411	361	-273	-211	1 128	883
Kreditförluster, netto	-1	-3	0	0	0	0	0	0	-1	-3
Rörelseresultat	457	372	532	358	411	361	-273	-211	1 127	880
Skatt	-101	-82	-117	-79	-90	-79	60	46	-248	-194
Årets resultat	356	290	415	279	321	282	-213	-165	879	686

Balansräkning, md euro

Utlåning till allmänheten	11	9	-	-	-	-	-	-	11	9
In- och upplåning från allmänheten	13	11	-	-	-	-	-	-	13	11

1) Wealth Management Övrigt inkluderar områdena Savings och supportfunktionerna, som IT.

Segmentrapportering forts.

Avstämning mellan summa rörelsesegment och finansiella rapporter

	Summa rörelseintäkter, mn euro		Rörelseresultat, mn euro		Utlåning till allmänheten, md euro		In- och upplåning från allmänheten, md euro	
	2015	2014	2015	2014	31 Dec 2015	31 Dec 2014	31 Dec 2015	31 Dec 2014
Summa rörelsesegment	10 684	10 189	5 423	4 779	299	291	168	158
Koncernfunktioner ^{1,2}	5	14	-119	-77	–	–	–	–
Oallokerade poster ²	61	392	-192	-130	47	61	26	40
Elimineringar	-4	-5	–	–	–	–	–	–
Skillnader i redovisnings- principer ³	-606	-349	-408	-265	-5	-4	-1	-1
Summa	10 140	10 241	4 704	4 307	341	348	193	197

1) Består av Group Risk Management, Group Internal Audit, Group Identity & Communications, Group Human Resources, Board of Directors och Executive Management.

2) Inkluderar engångsposter 2015, summa rörelseintäkter 176 mn euro (378 mn euro) och rörelseresultat -87 mn euro (-157 mn euro).

3) Effekten från användning av budgetkurs i segmentrapporteringen och från att jämförelsesiffror avseende utlåning/upplåning i Banking Poland är justerad i rörelsesegmenten men inte i de finansiella rapporterna.

Rörelseintäkter fördelade
på produktgrupper, Mn euro

	2015	2014
Banking produkter	6 183	6 188
Kapitalmarknadsprodukter	1 793	1 968
Sparprodukter & Kapitalförvaltning	1 341	1 038
Liv & Pension	593	553
Övriga	230	494
Summa	10 140	10 241

Banking produkter består av tre olika produkttyper. Konto-
produkter inkluderar kontobaserade produkter såsom lån,
inlåning, kort och nätbankstjänster. Transaktionsprodukter
består av kontanthantering, handel och projektfinansiering.
Finansieringsprodukter inkluderar tillgångsbaserad finansie-
ring genom leasing, hyrköp och factoring och erbjuder även
försäljning till finansiella partners såsom försäljare, återför-
säljare och butiker.

Kapitalmarknadsprodukter innefattar finansiella instru-
ment, eller uppsättning av finansiella instrument, som är
tillgängliga på den finansiella marknaden, såsom valutor,
råvaror, aktier, obligationer etc.

Sparprodukter & Kapitalförvaltning inkluderar inves-
teringsfonder, diskretioner förvaltning, portföljrådgivning,
aktiehandel och pensioner. Investeringsfonder är en kombi-
nerad produkt där fondbolaget investerar i aktier, fonder,
derivat eller andra standardiserade produkter på uppdrag av
fondens ägare. Diskretioner förvaltning är en tjänst som till-
handahåller, på uppdrag av kunden, förvaltning av en inves-
teringsportfölj. Portföljrådgivning är en tjänst som erbjuds för
att stödja kunders investeringsbeslut. Liv & Pension består av
produkter och tjänster inom försäkring och pension.

Geografisk information

	Summa rörelseintäkter, mn euro		Tillgångar, md euro	
	2015	2014	31 dec 2015	31 dec 2014
Sverige	2 590	2 421	180	162
Finland	2 091	1 831	75	83
Norge	1 692	1 772	80	85
Danmark	2 792	3 183	250	277
Baltikum	247	203	10	22
Ryssland	182	203	5	6
Övriga	546	628	47	34
Summa	10 140	10 241	647	669

Nordeas huvudsakliga geografiska marknad utgörs av de
nordiska länderna, de baltiska länderna och Ryssland. Intäk-
ter och tillgångar fördelas på geografiska områden baserat på
lokaliseringen av kundverksamheterna. Goodwill fördelas på
länder utifrån var affärsverksamheten i de förvärvade enhe-
terna bedrivs.

Räntenetto

Mn euro	2015	2014
Ränteintäkter		
Utlåning till kreditinstitut	18	52
Utlåning till allmänheten	7 350	8 555
Räntebärande värdepapper	551	728
Övriga ränteintäkter	630	660
Summa ränteintäkter¹	8 549	9 995

1) Varav variabla leasingintäkter EUR 94 mn euro (EUR 116 mn euro). Variabla leasing-
intäkter består av rörliga räntor exklusive den fasta marginalen. Om den variabla leasing-
intäkten minskar motverkas detta av lägre upplåningskostnader.

K3 Räntenetto, forts.

Mn euro	2015	2014
Ränteintäkter		
Skulder till kreditinstitut	-90	-103
In- och upplåning från allmänheten	-652	-1 145
Emitterade värdepapper	-3 175	-3 545
Efterställda skulder	-362	-331
Övriga räntekostnader ¹	840	611
Summa räntekostnader	-3 439	-4 513
Räntenetto	5 110	5 482

1) Räntenettet från derivatinstrument, som värderas till verkligt värde och är kopplade till Nordea's upplåning. Det kan ha både positiv och negativ påverkan på övriga räntekostnader, för mer information se not K1.

Ränteintäkter från finansiella instrument som inte värderas till verkligt värde via resultaträkningen uppgår till 6 551 mn euro (7 725 mn euro). Räntekostnader från finansiella instrument som inte värderas till verkligt värde via resultaträkningen uppgår till -3 213 mn euro (-3 925 mn euro).

Ränta på osäkra lånefordringar utgjorde en obetydlig andel av ränteintäkter.

K4 Avgifts- och provisionsnetto

Mn euro	2015	2014
Provisioner från kapitalförvaltning	1 496	1 188
Livförsäkring	373	367
Courtage, värdepappersemissioner och företagsfinansiering	274	281
Depå- och emissionstjänster	121	129
Inlåning	31	39
Summa sparrelaterade provisioner	2 295	2 004
Betalningar	408	406
Kort	523	529
Summa betalningsprovisioner	931	935
Utlåning	505	541
Garantier och dokumentbetalningar	182	181
Summa låneprovisioner	687	722
Övriga provisionsintäkter	122	138
Avgifts- och provisionsintäkter	4 035	3 799
Sparande och placeringar	-344	-363
Betalningar	-102	-85
Kort	-252	-253
Statliga garantiprogram	-147	-132
Övriga provisionskostnader	-165	-124
Avgifts- och provisionskostnader	-1 010	-957
Avgifts- och provisionsnetto	3 025	2 842

Avgifts- och provisionsintäkter från finansiella tillgångar och skulder som inte värderas till verkligt värde via resultaträkningen och som inte ingår i beräkningen av effektiv ränta uppgår till 507 mn euro (557 mn euro).

Avgifts- och provisionsintäkter från förvaltningsverksamhet som resulterar i innehav eller placering i tillgångar för kunders räkning och som inte ingår i beräkningen av effektiv ränta uppgår till 2 144 mn euro (1 837 mn euro). Motsvarande belopp för avgifts- och provisionskostnader är -74 mn euro (-96 mn euro).

K5 Nettoresultat av poster till verkligt värde

Mn euro	2015	2014
Aktierelaterade instrument	271	431
Ränterelaterade instrument och valutakursförändringar	1 135	323
Övriga finansiella instrument (inklusive krediter och råvaror)	56	409
Förvaltningsfastigheter	-4	-10
Livförsäkring ¹	245	272
Summa	1 703	1 425

1) Interna transaktioner har ej eliminerats mot andra rader i noten. Raden Livförsäkring ger således den verkliga effekten från livförsäkringsverksamheten.

Utbyggnad av livförsäkring, mn euro	2015	2014
Aktierelaterade instrument	1 417	2 398
Ränterelaterade instrument och valutakursförändringar	-148	2 232
Övriga finansiella instrument	-	0
Förvaltningsfastigheter	150	255
Förändring av försäkringstekniska avsättningar	-1 053	-3 834
Förändring av återbäringsmedel	-169	-871
Intäkter försäkringsrisk	213	212
Kostnader försäkringsrisk	-165	-120
Summa	245	272

Nettoresultat från kategorier av finansiella instrument ² , mn euro	2015	2014
Finansiella tillgångar som kan säljas, realiserade	66	1
Finansiella instrument redan från början värderade till verkligt värde via resultaträkningen	-31	184
Finansiella instrument som innehåses för handel ³	656	1 522
Finansiella instrument under säkringsredovisning	-5	33
- varav nettoresultat från säkringsinstrument	-605	1 248
- varav nettoresultat från säkrade poster	600	-1 215
Finansiella tillgångar värderade till upplupet anskaffningsvärde ⁴	58	49
Finansiella skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde	-30	-28
Valutakursförändringar, exklusive valutasäkringar	751	-588
Övrigt	-7	-20
Intäkter finansiell risk, netto, livförsäkring ¹	197	180
Intäkter försäkringsrisk, netto, livförsäkring	48	92
Summa	1 703	1 425

1) Premieintäkter uppgår till 2 500 mn euro (2 270 mn euro).

2) Beloppen för Life (intäkter finansiell risk och intäkter försäkringsrisk) redovisas brutto, dvs före elimineringar av interna transaktioner.

3) Varav periodiserade dag 1-resultat uppgår till 11 mn euro (11 mn euro).

4) Varav 58 mn euro (49 mn euro) avser instrument klassificerade in i kategorin "Lånefordringar och kundfordringar" och 0 mn euro (0 mn euro) relaterade till instrument klassificerade in i kategorin "Investeringar som hålles till förfall".

K6 Övriga rörelseintäkter

Mn euro	2015	2014
Avyttring av aktier och andelar ¹	182	378
Intäkter från fastigheter	3	9
Avyttring av materiella tillgångar	13	12
Övrigt	65	75
Summa	263	474

1) Vinst vid avyttring av Nordeas kortinlösenverksamhet till Nets under 2015 uppgår till 176 mn euro. Vinst vid avyttring av Nets Holding A/S under 2014 uppgår till 378 mn euro.

Personalkostnader

Mn euro	2015	2014
Löner och arvoden (specifikation nedan) ¹	-2 490	-2 374
Pensionskostnader (specifikation nedan)	-295	-289
Sociala avgifter	-434	-429
Övriga personalkostnader	-44	-67
Summa²	-3 263	-3 159

Löner och arvoden:

Till ledande befattningshavare ³		
– Fast ersättning och förmåner	-18	-16
– Prestationsbaserad ersättning	-10	-12
– Avsättning för vinstandel	-1	0
Summa	-29	-28
Till övriga anställda	-2 461	-2 346
Summa	-2 490	-2 374

- 1) Avsättning för vinstandel 2015 uppgår till 84 mn euro (80 mn euro) varav 84 mn euro (76 mn euro) är en ny avsättning och 0 mn euro (4 mn euro) är en justering relaterad till tidigare år.
- 2) Varav 185 mn euro i löner och 20 mn euro i pensionskostnader, inklusive sociala avgifter, avser ersättningar vid uppsägning i samband med omstruktureringsaktiviteter som infördes under det fjärde kvartalet.
- 3) Ledande befattningshavare inkluderar styrelse (inklusive suppleanter), koncernchef, vice koncernchef, vice verkställande direktörer och koncernledning i moderföretaget, samt styrelsen (inklusive suppleanter), verkställande direktörer samt vice verkställande direktörer i rörelsedrivande dotterbolag. Tidigare styrelseledamöter (inklusive suppleanter), koncernchefer, vice koncernchefer, verkställande direktörer samt vice verkställande direktörer, i moderbolaget och i rörelsedrivande dotterbolag, är också inkluderade. Ledande befattningshavare uppgår till 185 (182) individer.

Mn euro	2015	2014
Pensionskostnader¹		
Förmånsbestämda pensionsplaner (not K31) ²	-76	-80
Avgiftsbestämda pensionsplaner	-219	-209
Summa	-295	-289

- 1) Pensionskostnader avseende samtliga ledande befattningshavare, definierade i fotnot 3 ovan, uppgår till 1 mn euro (5 mn euro) och pensionsförpliktelser till 23 mn euro (39 mn euro).
- 2) Exklusive sociala avgifter. Belopp inklusive sociala avgifter uppgår till 90 mn euro (99 mn euro).

Nordiska Finansinspektionernas föreskrifter och allmänna råd om ersättningspolicier

De kvalitativa upplysningarna i enlighet med dessa föreskrifter redovisas i det separata avsnittet om ersättningar i förvaltningsberättelsen. De kvantitativa upplysningarna kommer att redovisas i en separat rapport som publiceras på Nordeas hemsida (www.nordea.com) senast en vecka före årsstämman den 17 mars 2016.

Ersättningar till styrelse, koncernchef och koncernledning

Styrelsearvode

Årsstämman 2015 beslutade att höja styrelsearvodet. Arvodet fastställdes till: ordföranden 279 000 euro, vice ordföranden 132 500 euro och övriga ledamöter 86 250 euro. För utskottsarbete uppgick årsarvodet till 35 000 euro för utskottets ordförande och 25 000 euro för övriga ledamöter. Styrelseledamöter som är anställda i Nordea erhåller inte särskild ersättning för sitt arbete i styrelsen. Det föreligger inga åtaganden om avgångsvederlag, pensioner eller dylikt till styrelsens ledamöter, med undantag för en pensionsförpliktelse till en styrelseledamot som tidigare varit anställd i Nordea.

Löner och förmåner

Koncernchefen

Casper von Koskull utsågs till koncernchef 1 november 2015. Koncernchefens ersättning utgörs av tre komponenter: Fast lön, GEM Executive Incentive Programme (GEM EIP) och förmåner.

Ersättning till styrelsen¹

Euro	2015	2014
Styrelseordförande:		
Björn Wahlroos	296 377	273 160
Vice styrelseordförande:		
Marie Ehrling	161 614	140 996
Övriga styrelseledamöter²:		
Peter F Braunwaldern ³	–	22 435
Elisabeth Grieg ⁴	23 808	94 862
Svein Jacobsen ⁵	–	57 767
Tom Knutzen	116 224	97 502
Robin Lawther	107 183	72 426
Lars G Nordström	107 183	94 862
Sarah Russell	107 183	94 862
Silvija Seres ⁵	83 374	–
Kari Stadigh	116 224	101 035
Birger Steen ⁶	64 639	–
Summa	1 183 809	1 049 907

- 1) Styrelsearvodet utgörs av ett fast årligt arvode samt ett fast årligt arvode för utskottsarbete. Arvodena fastställs i euro och utbetalas kvartalsvis med fyra lika stora belopp omräknade till svenska kronor. I redovisningsyfte omräknas betalningarna till euro igen, till årets genomsnittskurs. Valutakurseffekter resulterade i lägre redovisade belopp för ersättningar till styrelsen.
- 2) Omfattar inte arbetstagarrepresentanter.
- 3) Avgick som styrelseledamot vid årsstämman 2014.
- 4) Avgick som styrelseledamot vid årsstämman 2015.
- 5) Avgick som styrelseledamot den 31 juli 2014.
- 6) Ny styrelseledamot sedan årsstämman 2015.

Den fasta årslönen som koncernchef fastställdes till 12 200 000 svenska kronor (1 304 295 euro).

GEM EIP 2015 baseras på särskilt fastställda mål och kan uppgå till högst 100 procent av den fasta lönen. För 2015 blev utfallet från GEM EIP 179 123 euro.

I enlighet med Finansinspektionens föreskrifter om ersättningar utbetalas 40 procent av GEM EIP 2015 under 2016, medan 30 procent skjuts upp till 2019 och 30 procent till 2021.

Förmånerna för 2015 uppgick till 8 164 euro och utgörs huvudsakligen av bilförmån.

Den intjänade ersättningen för 2015, som koncernchef, uppgick för de tre komponenterna till 404 670 euro.

Ytterligare information om LTIP finns i det särskilda avsnittet om ersättningar i förvaltningsberättelsen samt nedan.

Koncernchefens fasta lön, GEM EIP och anställningsvillkor i övrigt föreslås av styrelsens kompensationsutskott och fastställs av styrelsen, i enlighet med Nordeas ersättningsriktlinjer som godkändes av årsstämman 2015.

Group Chief Operating Officer och ställföreträdande

koncernchef (Group COO och ställföreträdande koncernchef)

Torsten Hagen Jørgensen utsågs till Group COO och ställföreträdande koncernchef 1 november 2015. Group COO och ställföreträdande koncernchefens ersättning utgörs av tre komponenter: Fast lön, GEM EIP och förmåner.

Den fasta årslönen som Group COO och ställföreträdande koncernchef fastställdes till 8 000 000 danska kronor (1 072 567 euro).

GEM EIP 2015 baseras på särskilt fastställda mål och kan uppgå till högst 100 procent av den fasta lönen. För 2015 blev utfallet från GEM EIP 165 175 euro.

I enlighet med Finansinspektionens föreskrifter om ersättningar utbetalas 40 procent av GEM EIP 2015 under 2016, medan 30 procent skjuts upp till 2019 och 30 procent till 2021. Förmånerna för 2015 uppgick till 2 015 euro och utgörs huvudsakligen av bostadsförmån.

Personalkostnader forts.

Ersättning till koncernchefen och koncernledningen (exklusive LTIP)

Euro	Fast lön ¹		GEM Executive Incentive Programme ²		Förmåner ¹		Summa ersättningar	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Koncernchef:								
Christian Clausen ³	1 041 869	1 241 653	1 003 526	1 084 267	72 114	73 026	2 117 509	2 398 946
Casper von Koskull ⁴	217 383	–	179 123	–	8 164	–	404 670	–
Group Chief Operating Officer och ställföreträdande koncernchef (Group COO och ställföreträdande koncernchef):								
Torsten Hagen Jørgensen ⁵	178 761	–	165 175	–	2 015	–	345 951	–
Koncernledningen:								
7 (6) personer exklusive koncernchefen och Group COO och ställföreträdande koncernchef ⁶	4 800 274	4 451 342	3 657 267	3 912 561	108 072	175 714	8 565 613	8 539 617
Tidigare koncernchef:								
Christian Clausen ³	207 512	–	–	–	5 390	–	212 902	–
Summa	6 445 799	5 692 995	5 005 091	4 996 828	195 755	248 740	11 646 645	10 938 563

- Fast lön betalas i lokala valutor och omräknas till euro till årets genomsnittskurs. Den fasta lönen innefattar också semesterersättning och bitillägg. Fasta löner och förmåner för 2014 har omräknats, och semesterersättning och bitillägg klassificeras i tillämpliga fall som fast lön i tabellen ovan. Dessa klassificerades i årsredovisningen för 2014 som förmåner. Förmåner har medräknats till det skattepliktiga värdet.
- Koncernchefen och medlemmarna i koncernledningen erbjöds fram till 2012 en rörlig lönedel och ett aktiebaserat långsiktigt incitamentsprogram. I syfte att minska komplexiteten beslutade styrelsen 2013 att istället för dessa båda program erbjuda ett GEM Executive Incentive Programme (GEM EIP). Utfallet från GEM EIP 2015 har kostnadsförts i sin helhet under 2015, men utbetalas under en femårsperiod, med möjlighet till nedjustering av uppskjuten ersättning i enlighet med Finansinspektionens föreskrifter. GEM EIP indexeras med Nordeas totalavkastning (TSR) under uppskjutandeperioden. GEM EIP beskrivs ytterligare i det särskilda avsnittet om ersättningar i förvaltningsberättelsen samt nedan.
- Den fasta årslönen som koncernchef uppgick till 11 646 020 svenska kronor (1 245 070 euro), som kommunicerades vid årsstämman 2015. Ersättningen som koncernchef medräknas under den tid som befattningen har innehaft, för perioden 1 januari 2015 till 31 oktober 2015. Ersättning för perioden 1 november 2015 till 31 december 2015 redovisas under Tidigare koncernchef.

- Den fasta årslönen som koncernchef är 12 200 000 svenska kronor (1 304 295 euro). Ersättningen som koncernchef medräknas under den tid som befattningen har innehaft, för perioden 1 november 2015 till 31 december 2015. Ersättningen som medlem i koncernledningen ingår i ersättningen till övriga medlemmar i koncernledningen, för perioden 1 januari 2015 till 31 oktober 2015.
- Den fasta årslönen som Group COO och ställföreträdande koncernchef har fastställts till 8 000 000 danska kronor (1 072 567 euro). Ersättningen som Group COO och ställföreträdande koncernchef medräknas under den tid som befattningen har innehaft, för perioden 1 november 2015 till 31 december 2015. Ersättningen som medlem i koncernledningen ingår i ersättningen till övriga medlemmar i koncernledningen, för perioden 1 januari 2015 till 31 oktober 2015.
- Medlemmarna i koncernledningen medräknas under den tid som de har innehaft sin befattning. En ny medlem i koncernledningen utsågs 1 maj 2015 och två medlemmar utsågs 1 november 2015. Två medlemmar redovisas separat, som koncernchef och Group COO och ställföreträdande koncernchef, från 1 november 2015.

Långsiktiga incitamentsprogram (LTIP) 2010–2012

	Kostnad ¹ (euro)		Antal utestående aktier ²			Summa
	2015	2014	LTIP 2012	LTIP 2011	LTIP 2010	
Koncernchef:						
Christian Clausen	51 172	398 081	–	–	–	–
Casper von Koskull	6 550	–	39 340	24 448	8 097	71 885
Group Chief Operating Officer och ställföreträdande koncernchef (Group COO och ställföreträdande koncernchef):						
Torsten Hagen Jørgensen	6 076	–	36 495	21 876	6 363	64 734
Koncernledningen:						
7(6) personer exklusive koncernchefen och Group COO och ställföreträdande koncernchef	145 327	1 062 253	89 159	54 668	14 724	158 551
Tidigare koncernchef:						
Christian Clausen	10 234	–	61 470	38 200	10 152	109 822
Summa	219 359	1 460 334	226 464	139 192	39 336	404 992

- Kostnaden för LTIP redovisas i takt med att intjänandevillkoren uppfylls under den treåriga intjänandeperioden, med start under året för utfästelsen. Kostnaden för 2014 innefattar kostnaden från LTIP 2011 och LTIP 2012. Kostnaden för 2015 innefattar kostnaden från LTIP 2012, som i maj 2015 hade kostnadsförts i sin helhet. Kostnaden beräknas i enlighet med IFRS 2 "Aktierelaterad ersättning" och redovisas ovan för den tid som befattningarna som koncernchef, Group COO och ställföreträdande koncernchef, koncernledning och tidigare koncernchef har innehaft.

- 60 procent av de intjänade aktierna omfattas av uppskjutanderegler, med möjlighet till nedjustering av uppskjuten ersättning i enlighet med Finansinspektionens föreskrifter, och tilldelas under en femårsperiod – för LTIP 2010 med start i maj 2013, för LTIP 2011 med start i maj 2014 och för LTIP 2012 med start i maj 2015. För ytterligare information, se även avsnittet Ersättningar på sidan 53 samt nedan. Antalet utestående aktier redovisas per 31 december 2015. Aktierna enligt LTIP 2010, LTIP 2011 och LTIP 2012 är fullt intjänade och därmed inte villkorade.

Den intjänade ersättningen för 2015, som Group COO och ställföreträdande koncernchef, uppgick för de tre komponenterna till 345 951 euro.

Ytterligare information om LTIP finns i det särskilda avsnittet om ersättningar i förvaltningsberättelsen samt nedan.

Styrelsens kompensationsutskott förbereder ändringar i ersättningsnivåerna och utfallet av GEM EIP, liksom andra ändringar i ersättningsavtalen för Group COO och ställföreträdande koncernchefen, för beslut av styrelsen.

Personalkostnader forts.*Koncernledningen*

Styrelsens kompensationsutskott förbereder ändringar i ersättningsnivåerna och utfallet av GEM EIP, liksom andra ändringar i ersättningsavtalen för medlemmar i koncernledningen, för beslut av styrelsen. GEM EIP 2015, som baseras på särskilt fastställda mål, kan uppgå till högst 100 procent av den fasta lönen.

Till de förmåner som upp bärs hör främst bil- och/eller bostadsförmån. I likhet med koncernchefen deltog de flesta medlemmar i koncernledningen i de tidigare långsiktiga incitamentsprogrammen.

Pensioner*Koncernchefen*

Koncernchefen har en avgiftsbestämd pensionsplan i enlighet med det svenska kollektivavtalet (BTP1), med en kompletterande avgiftsbestämd pensionsplan utöver kollektivavtalet. Pensionspremierna uppgår sammantaget till 30 procent av den fasta lönen.

Group Chief Operating Officer och ställföreträdande koncernchef (Group COO och ställföreträdande koncernchef)

Group COO och ställföreträdande koncernchefen har en avgiftsbestämd pensionsplan. Pensionspremierna uppgår till 30 procent av den fasta lönen.

Koncernledningen

Pensionsplanerna ser olika ut beroende på de nationella förhållandena.

Pensionsåldern för medlemmar i koncernledningen är 62, 65 eller 70 år. Pensionsplanerna är förmånsbestämda, avgiftsbestämda eller en kombination av dessa.

En medlem har en förmånsbestämd pensionsplan som inte grundas på kollektivavtal. Den förmånsbestämda pensionsplanen berättigar till en pension motsvarande 50 procent av pensionsgrundande lön livsvarigt, från 62 års ålder, inklusive förmåner enligt allmän pension. En medlem har en förmånsbestämd pensionsplan som avslutades den sista mars 2015 och ersattes av en förmånsbestämd pensionsplan grundad på kollektivavtal, med en kompletterande avgiftsbestämd pensionsplan utöver kollektivavtalet. Fyra medlemmar har pensionsplaner i enlighet med svenska kollektivavtal, två i BTP1 (avgiftsbestämd pension) och två i BTP2 (förmånsbestämd pension), med kompletterande avgiftsbestämda pensionsplaner utöver kollektivavtalet. En medlem, slutligen, har en avgiftsbestämd pensionsplan som inte grundas på kollektivavtal. Den fasta lönen utgör pensionsgrundande lön för alla medlemmar i koncernledningen. För en medlem ingår även en del av GEM EIP i den pensionsgrundande lönen.

Pensionskostnad och pensionsförpliktelse

Euro	2015		2014	
	Pensionskostnad ¹	Pensionsförpliktelse ²	Pensionskostnad ¹	Pensionsförpliktelse ²
Styrelseledamöter³:				
Lars G Nordström	–	334 110	–	367 851
Koncernchef:				
Christian Clausen ⁴	–2 159 170	–	760 804	15 341 148
Casper von Koskull ⁵	65 215	284 571	–	–
Group Chief Operating Officer och ställföreträdande koncernchef (Group COO och ställföreträdande koncernchef):				
Torsten Hagen Jørgensen ⁶	53 677	–	–	–
Koncernledningen				
7 (6) personer exklusive koncernchefen och Group COO och ställföreträdande koncernchef ⁷	1 837 118	8 741 323	2 122 898	8 585 591
Tidigare styrelseordförande och koncernchefer:				
Vesa Vainio ⁸	–	5 376 111	–339 377	5 773 806
Christian Clausen ⁴	62 254	–	–	–
Summa	–140 906	14 736 115	2 544 325	30 068 396

1) Pensionskostnader utgörs av under året betalda pensionspremier i avgiftsbestämda pensionsplaner och under året intjänade pensionsrätter i förmånsbestämda pensionsplaner (kostnader avseende tjänstgöring innevarande år och kostnader avseende tjänstgöring tidigare år samt regleringar, definierade i IAS 19). Av de totala pensionskostnaderna avser 1 366 811 euro avgiftsbestämda pensionsplaner.

2) Pensionsförpliktelser beräknas i enlighet med IAS 19. Dessa förpliktelser påverkas av förändringar i aktuariella antaganden, och skillnaden mellan åren kan vara betydande. IAS 19 innehåller ett antagande om framtida löneökningar, vilket innebär att redovisade pensionsförpliktelser motsvarar intjänade pensionsrätter beräknade med hjälp av förväntade lönenivåer vid pensionering. Pensionsplanerna är fonderade pensionsplaner, vilket innebär att dessa förpliktelser täcks av förvaltningstillgångar vars verkliga värde i huvudsak motsvarar värdet av förpliktelserna.

3) Omfattar inte arbetstagarrepresentanter. Pensionsförpliktelserna är i överensstämmelse med det svenska kollektivavtalet BTP2 och är intjänad under anställningstiden.

4) Pensionsavtalet ändrades från en förmånsbestämd till en avgiftsbestämd pensionsplan den 1 april 2015. Pensionsförpliktelserna/pensionsrisken överfördes till koncernchefen den 1 april 2015, vilket innebär att pensionsförpliktelserna gentemot den tidigare koncernchefen redovisas som reglerad. Detta resulterade i en vinst på 2 611 144 euro, vilket minskade pensionskostnaderna. Pensionsavtalet från den 1 april 2015 är en avgiftsbestämd pensionsplan, där premien uppgår till 30 procent av den fasta lönen. Pensionskostnaden för 2015 redovisas ovan för tiden som koncernchef, 1 januari 2015 till 31 oktober 2015. Pensionskostnaden exklusive regleringen uppgick till 451 974 euro för tiden som kon-

cernchef. Pensionskostnaden i egenskap av tidigare koncernchef och senior rådgivare redovisas ovan för tiden 1 november 2015 till 31 december 2015.

5) Pensionsavtalet är en avgiftsbestämd pensionsplan. Premien uppgår till 30 procent av den fasta lönen och utgörs av dels BTP1 enligt kollektivavtal, dels en kompletterande premie. Pensionskostnaden som koncernchef redovisas ovan för den tid som befattningen innehafts, 1 november 2015 till 31 december 2015. Pensionsförpliktelserna är i överensstämmelse med det svenska kollektivavtalet BTP2 och intjänad som medlem i koncernledningen. Pensionskostnaden som medlem i koncernledningen ingår i ersättningen till övriga medlemmar i koncernledningen, för perioden 1 januari 2015 till 31 oktober 2015.

6) Group COO och ställföreträdande koncernchefens pensionsavtal är en avgiftsbestämd pensionsplan och premien uppgår till 30 procent av den fasta lönen. Pensionskostnaden som Group COO och ställföreträdande koncernchef redovisas ovan för den tid som befattningen innehafts, 1 november 2015 till 31 december 2015. Pensionskostnaden som medlem i koncernledningen ingår i ersättningen till övriga medlemmar i koncernledningen, för perioden 1 januari 2015 till 31 oktober 2015.

7) Medlemmarna i koncernledningen medräknas under den tid som de har innehaft sin befattning. Pensionsförpliktelser är förpliktelser gentemot medlemmarna i koncernledningen den 31 december.

8) Pensionsförpliktelserna gentemot Vesa Vainio härrör främst från pensionsrätter intjänade i, och finansierade av, de banker som bildat Nordea. Minskningen i pensionsförpliktelser beror huvudsakligen på pensionsbetalningar under 2015.

Personalkostnader forts.

Uppsägningstid och avgångsvederlag

Enligt anställningsavtalen har koncernchefen och en medlem i koncernledningen en uppsägningstid på 12 månader. De är under denna tid berättigade till att erhålla ett avgångsvederlag motsvarande 12 månadslöner. Denna ersättning minskas med eventuellt erhållen lön från annan anställning under de 12 månaderna. Group COO och ställföreträdande koncernchefen och tre medlemmar i koncernledningen har en uppsägningstid på 6 månader och är berättigade till ett avgångsvederlag motsvarande 12 månadslöner. Denna ersättning minskas med eventuellt erhållen lön från annan anställning under de 12 månaderna. Två medlemmar i koncernledningen har en uppsägningstid på 6 månader och är berättigade till ett avgångsvederlag motsvarande 18 månadslöner. Denna ersättning minskas med eventuellt erhållen lön från annan anställning under de 18 månaderna. En medlem i koncernledningen har en uppsägningstid på 4 månader. Tidigare koncernchefen är inte berättigad till något avgångsvederlag.

Utlåning till nyckelpersoner i ledande positioner

Utlåning till nyckelpersoner i ledande positioner, beskrivet i not K1 avsnitt 26 uppgår till 4 mn euro (3 mn euro).

Ränteintäkter på dessa lån uppgår till 0 mn euro (0 mn euro).

Nyckelpersoner i ledande positioner som är anställda av Nordea erhåller samma kreditvillkor som övriga anställda, förutom nyckelpersoner i ledande positioner i Danmark vars kreditvillkor är detsamma som normala marknadsvillkor. I Norge är personalräntan för lån rörlig och uppgick den 31 december 2015 till 2,8 procent för lån upp till 5 mn NOK och till 3,15 procent för lån över 5 mn NOK. I Finland motsvarar personalräntan på lån upp till 0,4 mn euro Nordeas inlåningskostnad med en marginal på 0,40 procentenheter. På den del som överstiger 0,4 mn euro har man en marginal på 0,60 procentenheter. I Sverige är personalräntan på lån med fast eller rörlig ränta 2,15 procentenheter lägre än motsvarande ränta för externa kunder (med en nedre gräns på 50 baspunkter, en sänkning från 150 baspunkter från och med 1 december 2014). Idag finns en begränsning på 57 svenska prisbasbelopp, både för lån med fast ränta och för lån med rörlig ränta. Lån överstigande de fastslagna begränsningarna ges till marknadsvillkor. Lån till familjemedlemmar till nyckelpersoner i ledande positioner och till nyckelpersoner i ledande positioner som ej är anställda av Nordea ges till normala marknadsvillkor.

Långsiktiga incitamentsprogram

Villkorade rättigheter LTIP 2012	2015			2014		
	Matchningsaktie	Prestationsaktie I	Prestationsaktie II	Matchningsaktie	Prestationsaktie I	Prestationsaktie II
Utestående vid årets början	1 254 300	3 141 893	1 254 300	1 260 752	3 164 297	1 260 752
Tilldelade ¹	66 029	165 168	66 029	54 976	137 708	54 976
Förverkade	-136 196	-395 678	-136 196	-61 428	-160 112	-61 428
Erhållna	-903 505	-2 069 499	-903 505	-	-	-
Utestående vid årets slut	280 628	841 884	280 628	1 254 300	3 141 893	1 254 300
- varav inlösningsbara	-	-	-	-	-	-
Rättigheter LTIP 2011						
Utestående vid årets början	269 671	450 568	121 352	974 746	1 949 493	974 746
Tilldelade ¹	14 513	24 248	6 531	42 030	84 060	42 030
Förverkade	-	-	-	-24 245	-375 231	-570 137
Erhållna	-71 643	-119 698	-32 242	-722 860	-1 207 754	-325 287
Utestående vid årets slut²	212 541	355 118	95 641	269 671	450 568	121 352
- varav inlösningsbara	-	-	-	-	-	-
Rättigheter LTIP 2010						
Utestående vid årets början	132 584	140 078	59 664	179 929	190 096	80 971
Erhållna	-45 629	-48 220	-20 545	-47 345	-50 018	-21 307
Utestående vid årets slut²	86 955	91 858	39 119	132 584	140 078	59 664
- varav inlösningsbara	-	-	-	-	-	-

1) Tilldelade rättigheter är kompensation för utdelning på den underliggande Nordeaaktien under året.

2) Tilldelade rättigheter är uppskjutna till följd av uppskjutande- och förfoganderestriktioner under de nordiska finansinspektionerna regleringar. De uppskjutna rättigheterna har inte något lösenpris.

Deltagandet i det Långsiktiga incitamentsprogrammet (LTIP) kräver att deltagarna tar direkt ägarskap genom att investera i Nordeaaktier.

Personalkostnader forts.**Långsiktiga incitamentsprogram, forts.**

	LTIP 2012			LTIP 2011		
	Matchnings- aktie	Prestations- aktie I	Prestations- aktie II	Matchnings- aktie	Prestations- aktie I	Prestations- aktie II
Stamaktier per rättighet	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Lösenpris	–	–	–	–	–	–
Utgivningsdatum	13 maj 2012	13 maj 2012	13 maj 2012	13 maj 2011	13 maj 2011	13 maj 2011
Intjänandeperiod	36 månader	36 månader	36 månader	36 månader	36 månader	36 månader
Avtalad löptid	36 månader	36 månader	36 månader	36 månader	36 månader	36 månader
Tilldelning	april/maj 2015	april/maj 2015	april/maj 2015	april/maj 2014	april/maj 2014	april/maj 2014
Verkligt värde vid utgivning	5,78 euro ¹	5,78 euro ¹	2,09 euro ¹	7,23 euro ¹	7,25 euro ¹	2,63 euro ¹

1) Det verkliga värdet har räknats om med anledning av utdelning under intjänandeperioden som deltagarna kompenseras för genom ytterligare matchnings- och prestationsaktier.

Villkor och krav

För varje stamaktie som deltagarna binder upp i LTIP, tilldelas deltagaren en villkorad Matchningsaktie att erhålla stamaktier baserat på, med vissa undantag, fortsatt anställning samt villkorade Prestationsaktie I och II att erhålla ytterligare stamaktier, under förutsättning att även vissa prestationskrav uppfylls. Prestationskraven för Prestationsaktie I omfattar även ett tillväxtmål för riskjusterat resultat per aktie (RAPPS) eller ett mål för risk adjusted return on capital at risk (RAROCAR). Skulle resultat per aktie (EPS) understiga en förutbestämd nivå har deltagaren ingen rätt till Prestationsaktie I. Prestationskravet för Prestationsaktie II är marknadsrelaterat och

består av ett tillväxtmål för totalavkastning (TSR) i jämförelse med en fastställd referensgrupps TSR eller ett mål för RAROCAR och P/B-ranking i jämförelse med referensgruppens. Vidare är vinst per rättighet begränsad.

När prestationskraven inte är fullt uppfylla visas de rättigheter som inte längre är inlösningsbara som förverkade i tabellen ovan, tillsammans med rättigheter som förverkats till följd av att deltagarna avslutat sin anställning hos Nordea. LTIP 2012, 2011 och 2010 är ej fullt tilldelade med anledning av uppskjutande- och förfoganderestriktioner under de nordiska finansinspektionernas regleringar.

	LTIP 2012	LTIP 2011
Tjänstevillkor, Matchningsaktie/Prestationsaktie I och II	Anställd, med vissa undantag, inom Nordea koncernen under den treåriga intjänandeperioden.	Anställd, med vissa undantag, inom Nordea koncernen under den treåriga intjänandeperioden.
Prestationskrav, Prestationsaktie I	Genomsnittliga RAROCAR under perioden 2012 till och med 2014. Full tilldelning erhålls om RAROCAR uppgår till 17 procent.	Sammansatt årlig tillväxttakt i RAPPS från år 2010 (basår) till och med år 2013. Full tilldelning erhålls om den sammansatta årliga tillväxttakten uppgår till 10 procent eller mer.
Krav på resultat per aktie, Prestationsaktie I	–	Genomsnittligt rapporterat resultat per aktie mellan 2011 och 2013 får ej understiga 0,26 euro.
Prestationskrav, Prestationsaktie II	RAROCAR under perioden 2012 till och med 2014 samt P/B-ranking årsskiftet 2014 i förhållande till en referensgrupp. Full tilldelning erhålls om RAROCAR uppgår till 14 procent samt om Nordeas P/B-ranking är 1–5.	TSR under 2011–2013 i förhållande till referensgruppen. Full tilldelning erhålls om Nordea rankas som nummer 1–5.
Vinstbegränsning	Marknadsvärdet på de tilldelade aktierna är begränsad till deltagarens årslön för år 2011.	Marknadsvärdet på de tilldelade aktierna är begränsad till deltagarens årslön för år 2010.
Utdelningskompensation	Antalet matchnings- och prestationsaktier justeras för utdelning på den underliggande Nordeaaktien under intjäningsperioden, såsom att varje utdelning används för att omedelbart investera i ytterligare Nordeaaktier.	Antalet matchnings- och prestationsaktier justeras för utdelning på den underliggande Nordeaaktien under intjäningsperioden, såsom att varje utdelning används för att omedelbart investera i ytterligare Nordeaaktier.
Utdelningskompensation	Antalet matchnings- och prestationsaktier justeras för utdelning på den underliggande Nordeaaktien under intjänandeperioden, så som att varje utdelning används för att omedelbart investera i ytterligare Nordeaaktier.	Antalet matchnings- och prestationsaktier justeras för utdelning på den underliggande Nordeaaktien under intjänandeperioden, så som att varje utdelning används för att omedelbart investera i ytterligare Nordeaaktier.

Personalkostnader forts.

Långsiktiga incitamentsprogram, forts.

Verkligt värde beräkning

Det verkliga värdet har beräknats genom användandet av generellt antagna värderingsmodeller. Följande beräkningsunderlag har använts:

	LTIP 2012	LTIP 2011
Vägd genomsnittlig aktiekurs	6,70 euro	8,39 euro
Löptid	3,0 år	3,0 år
Avdrag av förväntade utdelningar	Nej	Nej
Risfri ränta	Ej applicerbart	Ej applicerbart
Förväntad volatilitet	Ej applicerbart	Ej applicerbart

Kostnad för aktierelaterade ersättningar som regleras med egetkapitalinstrument¹

Mn euro	LTIP 2012	LTIP 2011
Kostnad under 2015	-2	-
Kostnad under 2014	-14	-2

1) Exklusive sociala avgifter.

Aktierelaterad ersättning som regleras med kontanter

Nordea tillämpar uppskjuten aktierelaterad ersättning på delar av den rörliga ersättningen till vissa kategorier av medarbetare. Som index används Nordeas totalavkastning (TSR) och ersättningen tilldelas medarbetaren antingen i sin helhet efter tre år, eller i lika delar årligen under, den tre- till femåriga uppskjutandeperioden. Sedan 2011 tillämpar Nordea också TSR-relaterad ersättning med förfoganderestriktioner på delar av den rörliga ersättningen till vissa kategorier av medarbetare. Eftersom beslut om fördelningen av rörlig ersättning inte fattas under innevarande räkenskapsår avser uppskjuten ersättning, i nedanstående tabell, under året rörlig ersättning intjänad under föregående år.

Dessutom införde Nordea under 2013 ett incitamentsprogram för utvalda chefer och nyckelpersoner, Executive Incentive Programme (EIP, som syftar till att stärka Nordeas möjligheter att behålla och rekrytera de bästa talangerna. Målet är vidare att stimulera de chefer och nyckelpersoner vilkas insatser har en direkt påverkan på Nordeas resultat, lönsamhet och långsiktiga värdetillväxt. EIP erbjuds för att belöna uppfyllelsen av i förväg överenskomna mål på koncernnivå, affärsenhetsnivå och individuell nivå. Hur resultatet påverkas på lång sikt ska beaktas när målen beslutas. Utfallet från EIP ska inte överstiga den fasta lönen. EIP ska betalas i form av kontant ersättning och vara föremål för indexering till Nordeas totalavkastning, uppskjutande, justering av uppskjuten ersättning och förfoganderestriktioner i enlighet med gällande föreskrifter om ersättningar. Huvuddelen av EIP 2015 betalas ut tidigast hösten 2019. Upp till 400 chefer och andra nyckelpersoner i Nordea-koncernen erbjuds att delta i programmet. Dock omfattades inte koncernledningen, som istället erbjuds GEM EIP (ytterligare information om GEM EIP finns i avsnittet Ersättningar i

Då rättigheterna har ett lösenpris (noll för LTIP 2012, LTIP 2011 och LTIP 2010) som är betydligt lägre än aktiepriset vid utgivningen har modellen en begränsad känslighet för förväntad volatilitet och riskfri ränta.

Värdet på Prestationsaktie II är baserat på principen för marknadsrelaterade villkor och vid beräkning av rättigheters verkliga värde vid utgivning har uppfyllelse av TSR, RAROCAR samt P/B målen tagits i beaktande. Vid bedömningen av effekten av de marknadsrelaterade villkoren har det antagits att alla möjliga utfall har samma sannolikhet. Vid beräkning av verkligt värde vid utgivning har det även tagits hänsyn till vinstbegränsningen i varje program. Justeringen till verkligt värde är cirka 2–3 procent av det vägda genomsnittliga aktiepriset.

förvaltningsberättelsen). EIP erbjuds berörda medarbetare istället för Nordeas långsiktiga incitamentsprogram (LTIP) och rörlig lönedel. Tilldelningen enligt EIP 2015 beslutas under våren 2016, och en avsättning på 47 mn euro, exkl. sociala avgifter, har gjorts för 2015. 80 procent av det tilldelade beloppet är föremål för indexering med Nordeas totalavkastning.

Tabellen nedan omfattar endast uppskjuten ersättning som indexerats med Nordeas TSR. EIP inkluderas från och med 2014, då uppskjuten. Ytterligare information om samtliga uppskjutna belopp finns i den separata rapport om ersättningar som publiceras på Nordeas hemsida (www.nordea.com).

Mn euro	Uppskjuten aktierelaterad ersättning	
	2015	2014
Vid årets början	32	28
Omklassificeringar ¹	12	-
Uppskjuten/intjänad under året	47	17
TSR-indexering under året	3	4
Utbetalningar under året ²	-26	-17
Omräkningssdifferenser	-1	0
Vid årets slut	67	32

1) Hänför sig till en omklassificering från uppskjuten ersättning som indexerats med en fast ränta.
2) Inga justeringar till följd av bortfall har gjorts under 2015.

Personalkostnader forts.**Medelantal anställda**

	Summa		Män		Kvinnor	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Omräknat till heltidstjänster						
Danmark	8 288	8 255	4 486	4 328	3 802	3 927
Sverige	6 957	6 963	3 346	3 212	3 611	3 751
Finland	6 946	6 971	2 181	1 990	4 765	4 981
Norge	3 137	3 238	1 678	1 748	1 459	1 490
Polen	1 197	931	585	461	612	470
Ryssland	1 085	1 418	268	454	817	964
Estland	480	486	114	104	366	382
Lettland	436	431	125	132	311	299
Luxemburg	393	373	243	245	150	128
Litauen	360	351	123	110	237	241
USA	110	118	57	61	53	57
Singapore	86	85	39	29	47	56
Storbritannien	82	75	52	46	30	29
Tyskland	58	57	32	31	26	26
Schweiz	32	30	23	13	9	17
Kina	29	28	13	12	16	16
Brasilien	5	4	4	3	1	1
Summa genomsnitt	29 681	29 814	13 369	12 979	16 312	16 835
Summat antal anställda (omräknat till heltidstjänster), vid årets slut	29 815	29 643				

Fördelning efter kön, ledande befattningshavare

I moderföretagets styrelse var 56 procent (50 procent) män och 44 procent (50 procent) kvinnor. I styrelserna för Nordeakoncernens bolag var 73 procent (75 procent) män och 27 procent (25 procent) kvinnor. Motsvarande siffror för Övriga ledande befattningshavare var 69 % procent (65 procent) män och 31 procent (35 procent) kvinnor. Interna styrelser utgörs främst av ledningen inom Nordea.

K8 Övriga administrationskostnader

Mn euro	2015	2014
Informationsteknologi	-485	-561
Marknadsföring och representation	-84	-103
Porto-, transport-, telefon- och kontorskostnader	-145	-178
Hyses-, lokal- och fastighetskostnader	-373	-389
Övrigt	-398	-425
Summa	-1 485	-1 656

Revisionsarvoden – total verksamhet

Mn euro	2015	2014
---------	------	------

PricewaterhouseCoopers

Revisionsuppdrag	-5	-
Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget	0	-
Skatterådgivning	-1	-
Övriga uppdrag	-1	-
Summa	-7	-

KPMG

Revisionsuppdrag	-1	-5
Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget	-1	-1
Skatterådgivning	0	0
Övriga uppdrag	-1	-1
Summa	-3	-7

E&Y

Revisionsuppdrag	0	-1
Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget	0	0
Skatterådgivning	0	0
Övriga uppdrag	-1	0
Summa	-1	-1
Summa revisionsarvoden	-11	-8

K9 Av- och nedskrivningar av materiella och immateriella tillgångar

Mn euro	2015	2014
Avskrivningar		
Materiella tillgångar	-113	-125
Immateriella tillgångar	-76	-110
Summa	-189	-235

Nedskrivningar

Immateriella tillgångar	-20	-350
Summa	-20	-350
Summa	-209	-585

K10 Kreditförluster, netto

Mn euro	2015	2014
Kreditförluster fördelade per kategori		
Konstaterade kreditförluster	-	-2
Reserver som tagits i anspråk för att täcka konstaterade kreditförluster	-	2
Återföringar av tidigare gjorda avsättningar	1	23
Utlåning till kreditinstitut¹	1	23

Konstaterade kreditförluster	-605	-633
Reserver som tagits i anspråk för att täcka konstaterade kreditförluster	448	450
Återvinningar av tidigare konstaterade kreditförluster	63	81
Avsättningar	-1 074	-998
Återföringar av tidigare gjorda avsättningar	693	557
Utlåning till allmänheten¹	-475	-543

Konstaterade kreditförluster	-11	-3
Reserver som tagits i anspråk för att täcka konstaterade kreditförluster	11	3
Avsättningar	-104	-107
Återföringar av tidigare gjorda avsättningar	99	93
Poster utanför balansräkningen²	-5	-14
Kreditförluster, netto	-479	-534

1) Se not K13 "Utlåning och osäkra lånefordringar".

2) Inkluderade i note K30 "Avsättningar" som "Transfereringsrisker" och "Garantier/åtaganden".

K11**Skatter****Skattekostnad**

Mn euro	2015	2014
Aktuell skatt	-957	-884
Uppskjuten skatt	-85	-6
Bankskatt i Finland ¹	-	-60
Summa	-1 042	-950

1) Bankskatten i Finland som introducerades under 2013 och avslutades 2014 var baserad på riskeponeringsbelopp snarare än på intäkter.

För aktuell och uppskjuten skatt redovisad under Övrigt totalresultat, se Rapport över totalresultat.

Skatten på koncernens rörelseresultat skiljer sig på följande sätt från det teoretiska belopp som kan beräknas med hjälp av skattesatsen i Sverige (exklusive bankskatt i Finland 2014):

Mn euro	2015	2014
Resultat före skatt	4 704	4 307
Skatt beräknad med en skattesats om 22,0 procent	-1 035	-948
Effekt av andra skattesatser i övriga länder	-34	-55
Resultat från intresseföretag	6	2
Ej skattepliktiga intäkter	72	131
Ej skattemässigt avdragsgilla kostnader	-16	-25
Justeringar avseende tidigare år	-17	9
Utnyttjande av ej tidigare redovisade underskottsavdrag	-	1
Ändrad skattesats	27	3
Ej avräkningsbara utländska skatter	-45	-8
Skattekostnad	-1 042	-890
Genomsnittlig effektiv skattesats	22%	21%

Uppskjuten skatt

Mn euro	Uppskjutna skattefordringar		Uppskjutna skatteskulder	
	2015	2014	2015	2014
Uppskjuten skatt relaterad till:				
Skattemässiga underskott	86	283	-	-
Utlåning till allmänheten	22	20	430	410
Derivatinstrument	8	10	394	459
Immateriella tillgångar	6	0	45	44
Förvaltningsfastigheter	0	0	142	150
Pensionstillgångar/förpliktelser	44	156	84	60
Säkring av nettotillgångar i utländska verksamheter	-	-	-	94
Skulder/avsättningar	87	54	103	127
Övrigt	17	7	24	39
Kvittning av uppskjutna skattefordringar och skulder	-194	-400	-194	-400
Summa	76	130	1 028	983

Mn euro	2015	2014
Ej redovisade uppskjutna skattefordringar		
Outnyttjade skattemässiga underskott utan förfalltidpunkt	44	44
Summa	44	44

K12

Resultat per aktie

	Total verksamhet		Kvarvarande verksamheter		Avvecklade verksamheter	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Resultat:						
Resultat hänförligt till aktieägare i Nordea Bank AB (publ) (mn euro)	3 662	3 332	3 662	3 357	–	–25
Antal aktier (miljoner):						
Antal utestående aktier vid årets början	4 050	4 050	4 050	4 050	–	4 050
Genomsnittligt antal egna aktier	–21	–26	–21	–26	–	–26
Vägt genomsnittligt antal utestående aktier före utspädning	4 029	4 024	4 029	4 024	–	4 024
Justering för vägt genomsnittligt antal ytterligare utestående stamaktier efter utspädning ¹	2	7	2	7	–	7
Vägt genomsnittligt antal utestående aktier efter utspädning	4 031	4 031	4 031	4 031	–	4 031
Resultat per aktie före utspädning, euro	0,91	0,83	0,91	0,84	–	–0,01
Resultat per aktie efter utspädning, euro	0,91	0,83	0,91	0,84	–	–0,01

1) Avseende de långsiktiga incitamentsprogrammen. För ytterligare information om dessa program, se not K1 avsnitt 21.

K13

Utlåning och osäkra lånefordringar

Mn euro	Centralbanker och kreditinstitut		Allmänheten ¹		Summa	
	31 dec 2015	31 dec 2014	31 dec 2015	31 dec 2014	31 dec 2015	31 dec 2014
Lånefordringar som inte är osäkra	24 185	19 177	337 622	344 407	361 807	363 584
Osäkra lånefordringar	–	–	5 960	6 425	5 960	6 425
– varav reglerade	–	–	3 682	4 115	3 682	4 115
– varav oreglerade	–	–	2 278	2 310	2 278	2 310
Lånefordringar före reserver	24 185	19 177	343 582	350 832	367 767	370 009
Reserver för individuellt värderade osäkra lånefordringar	–	–	–2 213	–2 329	–2 213	–2 329
– varav reglerade	–	–	–1 289	–1 432	–1 289	–1 432
– varav oreglerade	–	–	–924	–897	–924	–897
Reserver för gruppvis värderade osäkra lånefordringar	–2	–2	–449	–418	–451	–420
Reserver	–2	–2	–2 662	–2 747	–2 664	–2 749
Lånefordringar, redovisat värde	24 183	19 175	340 920	348 085	365 103	367 260

1) Finansiell leasing där Nordea är leasegivare ingår i Utlåning till allmänheten. Se not K20 "Leasing".

K13**Utlåning och osäkra lånefordringar, forts.****Förändringar av reserver för osäkra lånefordringar**

Mn euro	Centralbanker och kreditinstitut			Allmänheten			Summa		
	Individuellt värderade	Gruppvis värderade	Summa	Individuellt värderade	Gruppvis värderade	Summa	Individuellt värderade	Gruppvis värderade	Summa
Ingående balans per 1 jan 2015	0	-2	-2	-2 329	-418	-2 747	-2 329	-420	-2 749
Avsättningar	–	0	0	-818	-256	-1 074	-818	-256	-1 074
Återföringar av tidigare gjorda avsättningar	–	1	1	476	217	693	476	218	694
Förändringar redovisade i resultaträkningen	–	1	1	-342	-39	-381	-342	-38	-380
Reserver som tagits i anspråk för att täcka konstaterade kreditförluster	–	–	–	448	–	448	448	–	448
Omklassificeringar	–	–	–	4	–	4	4	–	4
Valutakursdifferenser	–	-1	-1	6	8	14	6	7	13
Utgående balans per 31 dec 2015	0	-2	-2	-2 213	-449	-2 662	-2 213	-451	-2 664
Ingående balans per 1 jan 2014	-24	-3	-27	-2 373	-419	-2 792	-2 397	-422	-2 819
Avsättningar	1	0	1	-877	-121	-998	-876	-121	-997
Återföringar av tidigare konstaterade kreditförluster	22	0	22	442	115	557	464	115	579
Förändringar redovisade i resultaträkningen	23	0	23	-435	-6	-441	-412	-6	-418
Reserver som tagits i anspråk för att täcka konstaterade kreditförluster	2	–	2	450	–	450	452	–	452
Valutakursdifferenser	-1	1	–	29	7	36	28	8	36
Utgående balans per 31 dec 2014	0	-2	-2	-2 329	-418	-2 747	-2 329	-420	-2 749

Reserver och avsättningar¹

Mn euro	Centralbanker och kreditinstitut		Allmänheten		Summa	
	31 dec 2015	31 dec 2014	31 dec 2015	31 dec 2014	31 dec 2015	31 dec 2014
Reserver för poster i balansräkningen	-2	-2	-2 662	-2 747	-2 664	-2 749
Avsättningar för poster utanför balansräkningen	–	-9	-65	-63	-65	-72
Summa reserver och avsättningar	-2	-11	-2 727	-2 810	-2 729	-2 821

1) Inkluderade i note K30 "Avsättningar" som "Transfereringsrisker" och "Garantier/åtaganden".

Nyckeltal¹

	31 dec 2015	31 dec 2014
Andel osäkra lånefordringar, brutto, punkter	162	174
Andel osäkra lånefordringar, netto, punkter	102	111
Total reserveringsgrad, punkter	72	74
Reserver i relation till osäkra lånefordringar, %	37	36
Totala reserver i relation till osäkra lånefordringar, %	45	43
Oreglerade lånefordringar som inte är osäkra, mn euro	485	289

1) För definitioner, se "Definitioner och begrepp" på sid 69.

K14 Räntebärande värdepapper

Mn euro	31 dec 2015	31 dec 2014
Stater	23 093	26 107
Kommuner och andra myndigheter	2 667	2 385
Hypoteksinstitut	27 785	28 742
Övriga kreditinstitut	27 804	23 730
Företag	6 176	5 175
Företag med lägre kreditbetyg	650	758
Övriga	1	213
Summa	88 176	87 110

K16 Aktier och andelar

Mn euro	31 dec 2015	31 dec 2014
Aktier	15 302	15 505
Fondandelar, aktierelaterade	17 611	16 529
Fondandelar, ränterelaterade	7 840	7 745
Summa	40 753	39 779
– varav Pantsatta finansiella instrument (not K15)	8	30
Summa	40 745	39 749

K15 Pantsatta finansiella instrument**Pantsatta finansiella instrument**

Vid återköpstransaktioner och värdepapperslån överförs icke-kontanta tillgångar som säkerhet. Om den mottagande parten har rätt att sälja eller i sin tur pantsätta tillgången omklassificeras den i balansräkningen till posten Pantsatta finansiella instrument.

Mn euro	31 dec 2015	31 dec 2014
Räntebärande värdepapper	8 333	12 121
Aktier och andelar	8	30
Summa	8 341	12 151

För information om överförda tillgångar och omvända återköpsavtal, se not K42.

K17**Derivatinstrument och säkringsredovisning****Derivatinstrument för handel**

31 dec 2015, mn euro	Verkligt värde		Summa nom. belopp
	Positivt	Negativt	
Ränterelaterade kontrakt			
Ränteswappar	46 918	42 076	4 517 572
FRA	7	12	51 470
Ränteterminer	264	327	1 538 842
Optioner	10 731	9 392	431 777
Övriga	6	88	6 671
Summa	57 926	51 895	6 546 332
Aktierelaterade kontrakt			
Aktieswappar	294	332	6 825
Terminkontrakt	8	15	985
Optioner	521	750	24 238
Summa	823	1 097	32 048
Valutarelaterade kontrakt			
Ränte- och valutaswappar	14 529	21 136	856 486
Valuteterminer	1 708	1 219	113 622
Optioner	266	208	28 027
Övriga	1	1	79
Summa	16 504	22 564	998 214
Kreditrelaterade kontrakt			
Credit Default Swaps (CDS)	2 304	2 288	92 427
Summa	2 304	2 288	92 427
Råvarurelaterade kontrakt	17	13	483
Övrigt	20	30	3 370
Summa derivatinstrument för handel	77 594	77 887	7 672 874

Derivatinstrument för säkringsredovisning

31 dec 2015, mn euro	Verkligt värde		Summa nom. belopp
	Positivt	Negativt	
Ränterelaterade kontrakt	1 677	712	81 603
Valutarelaterade kontrakt	1 470	906	25 613
Summa derivatinstrument för säkringsredovisning	3 147	1 618	107 216
– varav kassaflödessäkring	968	849	12 664 ¹
– varav säkring av verkligt värde	1 891	708	86 503 ¹
– varav säkring av nettoinvestering	288	61	12 962
Samtliga kontrakt	80 741	79 505	7 780 090

1) Vissa valutaränteswappar och ränteswappar används både som säkring av verkligt värde och kassaflödessäkringar och de nominella värdena rapporteras då på bägge raderna.

Perioder under vilka de säkrade kassaflödena väntas uppkomma och när de väntas påverka resultaträkningen

31 dec 2015, mn euro	<1 år	1–3 år	3–5 år	5–10 år	över 10 år
Kassainflöde (tillgångar)	–	–	–	–	–
Kassautflöde (skulder)	688	4 434	2 773	2 038	712
Netto kassautflöde	688	4 434	2 773	2 038	712

K17

Derivatinstrument och säkringsredovisning, forts.

Derivatinstrument för handel

31 dec 2014, mn euro	Verkligt värde		Summa nom. belopp
	Positivt	Negativt	
Ränterelaterade kontrakt			
Ränteswappar	62 562	56 949	4 187 058
FRA	55	62	61 419
Ränteterminer	360	392	1 294 054
Optioner	15 447	12 815	456 865
Summa	78 424	70 218	5 999 396
Aktierelaterade kontrakt			
Aktieswappar	105	275	7 372
Terminkontrakt	13	22	981
Optioner	549	780	20 132
Summa	667	1 077	28 485
Valutarelaterade kontrakt			
Ränte- och valutaswappar	17 526	19 612	723 861
Valuteterminer	2 224	994	84 666
Optioner	467	329	29 654
Övriga	1	1	99
Summa	20 218	20 936	838 280
Kreditrelaterade kontrakt			
Credit Default Swaps (CDS)	2 864	2 853	91 827
Summa	2 864	2 853	91 827
Råvarurelaterade kontrakt	71	19	787
Övriga kontrakt	35	15	2 359
Summa derivatinstrument för handel	102 279	95 118	6 961 134

Derivatinstrument för säkringsredovisning

31 dec 2014, mn euro	Verkligt värde		Summa nom. belopp
	Positivt	Negativt	
Ränterelaterade kontrakt	2 044	1 064	95 925
Aktierelaterade kontrakt	–	4	55
Valutarelaterade kontrakt	796	1 154	28 094
Summa derivatinstrument för säkringsredovisning	2 840	2 222	124 074
– varav kassaflödessäkring	816	850	36 091 ¹
– varav säkring av verkligt värde	1 672	1 370	100 598 ¹
– varav säkring av nettoinvestering	352	2	12 674
Samtliga kontrakt	105 119	97 340	7 085 208

1) Vissa valutaränteswappar och ränteswappar används både som säkring av verkligt värde och kassaflödessäkringar och de nominella värdena rapporteras då på bägge raderna.

Perioder under vilka de säkrade kassaflödena väntas uppkomma och när de väntas påverka resultaträkningen

31 dec 2014, mn euro	<1 år	1–3 år	3–5 år	5–10 år	över 10 år
Kassainflöde (tillgångar)	–	–	–	–	–
Kassautflöde (skulder)	3 626	10 022	3 989	3 628	1 191
Netto kassautflöde	3 626	10 022	3 989	3 628	1 191

K18**Aktier och andelar i intresseföretag**

Mn euro	31 dec 2015	31 dec 2014
Anskaffningsvärde vid årets början	488	641
Årets inköp	0	8
Årets försäljningar	-2	-102
Årets resultatandelar ¹	59	22
Erhållen utdelning	-18	-55
Omklassificeringar	0	-8
Omräkningsdifferenser	-10	-18
Anskaffningsvärde vid årets slut	517	488
Ackumulerade nedskrivningar vid årets början	-1	-11
Återförda nedskrivningar under året	-	1
Omklassificeringar	-	8
Omräkningsdifferenser	-1	1
Ackumulerade nedskrivningar vid årets slut	-2	-1
Redovisat värde	515	487

1) Årets resultatandelar

Mn euro	2015	2014
Andelar i intresseföretags resultat	39	18
Portföljsäkring, Eksportfinans ASA	3	-10
Intresseföretag inom livförsäkringsverksamheten, redovisade som Nettoresultat av finansiella poster till verkligt värde	17	14
Årets resultatandelar	59	22

Nordeas andel av intresseföretagens aggregerade balans- och resultaträkningar uppgår till:

Mn euro	31 dec 2015	31 dec 2014
Summa tillgångar	3 767	4 068
Årets resultat från kvarvarande verksamheter	34	-141
Övrigt totalresultat	-	-
Totalresultat	34	-141

Nordeas andel av ansvarsförbindelser till förmån för intresseföretag uppgår till 226 mn euro (358 mn euro).

31 dec 2015	Organisationsnummer	Säte	Redovisat värde 2015, mn euro	Redovisat värde 2014, mn euro	Röstandel %
Eksportfinans ASA	816521432	Oslo	180	164	23
Ejendomspartnerskabet af 1/7 2003	27134971	Ballerup	200	194	49
Suomen Luotto-osuuskunta	0201646-0	Helsingfors	3	3	27
LR Realkredit A/S	26045304	Köpenhamn	6	10	39
Realia Holding Oy	2106796-8	Helsingfors	20	20	25
Samajet Nymøllevvej 59-91	24247961	Ballerup	21	21	25
E-nettet Holding A/S	28308019	Köpenhamn	2	2	20
Hovedbanens Forretningscenter K/S	16301671	Ballerup	17	16	50
Ejendomsselskabet Axelborg I/S	79334413	Köpenhamn	9	9	33
Automatia Pankkiautomaatit Oy	0974651-1	Helsingfors	8	8	33
SWIPP Holding APS	36439696	Köpenhamn	3	3	30
Bankernas Kontantservice A/S	33077599	Köpenhamn	6	5	20
Samejet Lautruphøj I/S	50857859	Ballerup	6	6	50
NF Techfleet AB	556967-5423	Stockholm	2	1	20
NF Fleet Oy	2006935-5	Esbo	6	5	20
NF Fleet AB	556692-3271	Stockholm	4	3	20
Upplysningscentralen UC AB	556137-5113	Stockholm	4	2	26
Bankomat AB	556817-9716	Stockholm	6	5	20
Övriga			12	10	
Summa			515	487	

K19

Immateriella tillgångar

Mn euro	31 dec 2015	31 dec 2014
Goodwill fördelat på kassagenererande enheter¹		
Retail Banking Norge	745	787
Retail Banking Danmark	588	591
Retail Banking Sverige	225	221
Life & Pensions, Danmark	128	129
Life & Pensions, Norge	127	127
Life & Pensions, Polen	41	40
Banking Ryssland	139	154
Shipping, Offshore & Oil services	177	185
Summa goodwill	2 170	2 234
Programvara	938	580
Övriga immateriella tillgångar	100	94
Summa immateriella tillgångar	3 208	2 908
1) Exklusive goodwill i intresseföretag.		
Förändringar av goodwill		
Anskaffningsvärde vid årets början	2 235	2 422
Omräkningsdifferenser	-64	-187
Anskaffningsvärde vid årets slut	2 171	2 235
Akkumulerade nedskrivningar vid årets början	-1	-1
Akkumulerade nedskrivningar vid årets slut	-1	-1
Redovisat värde	2 170	2 234
Förändringar av programvara		
Anskaffningsvärde vid årets början	1 415	1 184
Årets inköp	429	279
Årets uttrangeringar	-635	-10
Omklassificeringar	-	4
Omräkningsdifferenser	-9	-42
Anskaffningsvärde vid årets slut	1 200	1 415
Akkumulerade avskrivningar vid årets början	-448	-380
Årets avskrivningar enligt plan	-49	-85
Akkumulerade avskrivningar på tillgångar som uttrangerats under året	266	10
Omräkningsdifferenser	2	7
Akkumulerade avskrivningar vid årets slut	-229	-448
Akkumulerade nedskrivningar vid årets början	-387	-47
Akkumulerade nedskrivningar på tillgångar som uttrangerats under året	369	-
Nedskrivningar under året	-20	-350
Omräkningsdifferenser	5	10
Akkumulerade nedskrivningar vid årets slut	-33	-387
Redovisat värde	938	580

K19**Immateriella tillgångar, forts.****Prövning av nedskrivningsbehov för goodwill**

En kassagenererande enhet, definierat som rörelsesegment, utgör grunden för prövningen av nedskrivningsbehov avseende goodwill. För Life & Pensions, utgörs de kassagenererande enheterna som goodwill prövas för, verksamheten i respektive land.

Nedskrivningsprövningen genomförs för varje kassagenererande enhet genom att jämföra det redovisade värdet på nettotillgångarna, inklusive goodwill, med återvinningsvärdet. Återvinningsvärdet är nyttjandevärdet och beräknas på basis av diskonterade kassaflöden. Då investeringarna är av en sådan långsiktig karaktär har eviga kassaflödena använts vid beräkningen.

Kassaflöden i en nära framtid (generellt mellan 3–5 år) baseras på finansiella prognoser, utifrån prognostiserade marginaler, volymer, försäljning och kostnadsutveckling. Dessa variabler sätts utifrån historisk data justerad med Nordeas förväntningar på framtiden. Kassaflöden för perioden efter prognosperioden baseras på uppskattningar av sektorbaserade tillväxttal. Vid prövning av nedskrivningsbehov har en tillväxttakt på 1,3 procent (2,0 procent) använts för alla kassagenererande enheter, utom Retail Banking Norge och Life & Pensions, Norge där 1,8 procent (2,0 procent) använts. Tillväxttakten är baserad på historiska data, vilka uppdaterats för att återspegla den aktuella situationen.

Kassaflöden inkluderar normaliserade kreditförluster.

Framräknade kassaflöden diskonteras med en ränta baserad på den långfristiga riskfria räntan plus en riskpremie. För prövningen

av nedskrivningsbehovet 2015 används en ränta uppgående till 7,6 procent (7,5 procent) efter skatt, vilket motsvarar en ränta före skatt på 10,0 procent (9,9 procent). Undantag görs för verksamheten i Norge där den förväntade räntan är högre och en diskonteringsränta om 8,1 procent (7,5 procent) har tillämpats. För Ryssland har en extra riskpremie på 400 (580) punkter tillämpats.

De prövningar av nedskrivningsbehovet som gjordes 2015 påvisade inte något behov av en nedskrivning av goodwill. Se not K1 avsnitt 4 för mer information.

En ökning av diskonteringsräntan med 1 procentenhet eller en minskning av den framtida tillväxttakten med 1 procentenhet är rimliga tänkbara ändringar i viktiga antaganden. En sådan ändring skulle inte leda till någon nedskrivning inom någon av de kassagenererande enheterna.

Prövningen av nedskrivningsbehovet i Ryssland indikerade inte något behov av nedskrivning baserat på de förväntade kassaflödena och ovan nämnda antaganden. Rimliga tänkbara ändringar av diskonteringsräntan och tillväxttakten leder inte något nedskrivningsbehov, men den nuvarande oron i Ryssland skapar dock osäkerhet runt de förväntade kassaflödena. Det är dock Nordeas bedömning att även en signifikant minskning av de framtida kassaflödena skulle, alla andra antaganden oförändrade, inte leda till någon nedskrivning.

Nordea som leasegivare**Finansiell leasing**

Nordea äger tillgångar som leasas ut till kunder genom finansiella leasingavtal. Finansiella leasingavtal redovisas som en fordran på leasetagaren och ingår i "Utlåning till allmänheten" (se not K13) med ett belopp som motsvarar nettoinvesteringen enligt leasingavtalet. Leasingobjekten utgörs främst av fordon, maskiner och annan utrustning.

Avstämning mellan bruttoinvestering och nuvärdet av fordran avseende framtida minimileaseavgifter:

Mn euro	31 dec 2015	31 dec 2014
Bruttoinvestering	7 281	7 480
Avgår ej intjänade finansiella intäkter	-282	-356
Nettoinvestering i finansiella leasingavtal	6 999	7 124
Avgår ej garanterade restvärden som tillfaller leasegivaren	-21	-22
Nuvärde av fordran avseende framtida minimileaseavgifter	6 978	7 102
Reserv för osäkra fordringar avseende minimileaseavgifter	8	8

Per 31 december 2015 var bruttoinvesteringen och nettoinvesteringen fördelad efter återstående löptid, följande:

Mn euro	31 dec 2015	
	Bruttoinvestering	Nettoinvestering
2016	1 971	1 865
2017	1 769	1 696
2018	1 465	1 417
2019	963	935
2020	520	496
Senare år	593	590
Summa	7 281	6 999

Operationell leasing

Tillgångar som omfattas av operationell leasing utgörs främst av fordon, flygplan och annan utrustning. Dessa tillgångar redovisas i balansräkningen som materiella tillgångar.

För icke uppsägningsbara operationella leasingavtal var fördelningen av framtida minimileaseavgifter följande:

Mn euro	31 dec 2015
2016	13
2017	15
2018	11
2019	6
2020	3
Senare år	1
Summa	49

Nordea som leasetagare**Finansiell leasing**

Nordea har endast i begränsad utsträckning ingått avtal om finansiell leasing.

Operationell leasing

Nordea har ingått avtal om operationell leasing avseende lokaler och kontorsutrustning.

Årets leasingkostnader, mn euro	31 dec 2015	31 dec 2014
Årets leasingkostnader	-236	-236
– varav minimileaseavgifter	-231	-233
– varav variabla avgifter	-5	-3
Årets leasingintäkter avseende leasingobjekt som vidareuthyrs	5	6

Framtida minimileaseavgifter för icke uppsägningsbara operationella leasingavtal uppgår till och fördelas enligt följande:

Mn euro	31 dec 2015
2016	136
2017	107
2018	89
2019	63
2020	56
Senare år	227
Summa	678

Framtida minimileaseavgifter för icke uppsägningsbara avtal avseende objekt som vidareuthyrs uppgår till 13 mn euro.

K21 Förvaltningsfastigheter

Mn euro	31 dec 2015	31 dec 2014
Redovisat värde vid årets början	3 227	3 524
Årets inköp	226	172
Årets försäljningar	-205	-423
Justeringar till verkligt värde	28	50
Årets överföringar/omklassificeringar	-156	-35
Omräkningsdifferenser	45	-61
Redovisat värde vid årets slut	3 165	3 227

Belopp redovisade i resultaträkningen¹

Mn euro	2015	2014
Justeringar till verkligt värde	28	50
Hysesintäkter	165	220
Direkta rörelsekostnader som genererat hyresintäkter	-37	-43
Direkta rörelsekostnader som inte genererat hyresintäkter	-10	-9
Summa	146	218

1) Ingår i Nettoresultat av poster till verkligt värde.

Metoden som används vid beräkning av verkligt värde är avkastningsmetoden, baserad på interna modeller. Som ett komplement till dessa värden, har värderingar även erhållits från oberoende värderingsmän på delar av förvaltningsfastigheterna.

Ca 75 % av förvaltningsfastigheterna har värderats med hjälp av interna modeller baserade på avkastningsmetoden. De resterande 25 % av förvaltningsfastigheterna har värderats med hjälp av externa oberoende värderingsmän.

För ytterligare information om förvaltningsfastigheter, se not K39.

K22 Övriga tillgångar

Mn euro	31 dec 2015	31 dec 2014
Fondlikvidfordringar	1 596	3 339
Ställda marginalsäkerheter	14 697	11 176
Övriga	2 307	3 066
Summa	18 600	17 581

K23 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

Mn euro	31 dec 2015	31 dec 2014
Upplupna ränteintäkter	310	404
Övriga upplupna intäkter	558	487
Förutbetalda kostnader	658	723
Summa	1 526	1 614

K24 Skulder till kreditinstitut

Mn euro	31 dec 2015	31 dec 2014
Centralbanker	12 243	13 601
Banker	20 187	28 940
Övriga kreditinstitut	11 779	13 781
Summa	44 209	56 322

K25 In- och upplåning från allmänheten

Mn euro	31 dec 2015	31 dec 2014
Inlåning ¹	179 630	168 682
Kontrakt med avkastning kopplad till separata tillgångar	4 293	4 287
Återköpsavtal	9 419	24 285
Summa	193 342	197 254

1) Inlåning avseende individuellt pensionssparande (IPS) ingår också.

K26

Skulder till försäkringstagare

Mn euro	31 dec 2015	31 dec 2014
Försäkringstekniska avsättningar, traditionell livförsäkring	19 081	19 705
– varav garanterade avsättningar	18 989	19 612
– varav icke garanterade avsättningar	92	93
Fond för kollektivt utfördelad bonus	3 984	3 732
Försäkringstekniska avsättningar, fondförsäkring	12 236	11 026
– varav garanterade avsättningar	0	0
– varav icke garanterade avsättningar	12 236	11 026
Avsättningar för ersättningskrav	395	387
Avsättningar för sjuk- och olycksfallsförsäkring	250	253
Summa försäkringsavtal	35 946	35 103
Finansiella avtal	19 545	16 740
– varav garanterade avsättningar	3 517	3 666
– varav icke garanterade avsättningar	16 028	13 074
Summa	55 491	51 843

Skulder till försäkringstagare är förpliktade och relateras till försäkringsavtal. Dessa avtal har delats upp på avtal med försäkringsrisk och avtal utan försäkringsrisk. Den sistnämnda är ett rent finansiellt avtal.

Försäkringsavtal omfattar avsättningar avseende livförsäkringsverksamheten liksom andra försäkringsrelaterade poster.

Livförsäkringsavtal värderas och redovisas i enlighet med IFRS 4, vilket innebär att värderings- och redovisningsprinciperna under tidigare regelverk har fortsatt gälla resulterande i icke enhetliga redovisningsprinciper på konsoliderad nivå. Varje dotterföretag, verksamt på nordisk och europeisk marknad, värderar och redovisar sina försäkringsavtal enligt lokala redovisningsprinciper.

31 dec 2015, mn euro	Försäkringstekniska avsättningar, traditionell livförsäkring	Finansiella avtal	Fond för kollektivt utfördelad bonus	Försäkringstekniska avsättningar, fondförsäkring	Avsättningar för ersättningskrav	Avsättningar för sjuk- och olycksfallsförsäkring	Summa
Avsättningar/utfördelad bonus vid årets början	19 705	3 732	11 026	387	253	16 740	51 843
Bruttopremieinkomst	784	–	2 125	–	–	4 942	7 851
Överföringar	–499	–	354	–	–	–684	–829
Tillägg för ränta/kapitalavkastning	421	–	225	–	–	580	1 226
Försäkringsersättningar	–1 618	–	–1 041	12	–6	–1 890	–4 543
Intäktsförd ersättning, inklusive tillägg för bonus	–102	–	–90	–	–	–97	–289
Förändring för avsättning/kollektivt utfördelad bonus	95	246	–333	–	4	–	12
Övrigt	605	–	1	–	–	–35	571
Omräkningsdifferenser	–309	6	–31	–4	–2	–11	–351
Avsättningar/utfördelad bonus vid årets slut	19 082	3 984	12 236	395	249	19 545	55 491
Avsättningar hänförliga till bonus-system/avtal med diskretionär del:	95%					14%	

31 dec 2014, mn euro	Försäkringstekniska avsättningar, traditionell livförsäkring	Finansiella avtal	Fond för kollektivt utfördelad bonus	Försäkringstekniska avsättningar, fondförsäkring	Avsättningar för ersättningskrav	Avsättningar för sjuk- och olycksfallsförsäkring	Summa
Avsättningar/utfördelad bonus vid årets början	20 613	2 897	9 321	420	238	13 737	47 226
Bruttopremieinkomst	878	–	1 797	–	–	4 473	7 148
Överföringar	–822	–	152	–	–	–749	–1 419
Tillägg för ränta/kapitalavkastning	454	–	468	–	–	1 345	2 267
Försäkringsersättningar	–2 004	–	–990	–29	5	–1 539	–4 557
Intäktsförd ersättning, inklusive tillägg för bonus	–110	–	–79	–	–	–89	–278
Förändring för avsättning/kollektivt utfördelad bonus	0	915	0	–	13	–	928
Övrigt	1 042	0	373	–	–	18	1 433
Omräkningsdifferenser	–346	–80	–16	–4	–3	–456	–905
Avsättningar/utfördelad bonus vid årets slut	19 705	3 732	11 026	387	253	16 740	51 843
Avsättningar hänförliga till bonus-system/avtal med diskretionär del:	95%					17%	

K26
Skulder till försäkringstagare, forts.
Försäkringsrisker

Försäkringsrisker beskrivs i avsnittet "Riskhantering" i Förvaltningsberättelsen. Ytterligare kvantitativ information redovisas nedan.

Livförsäkringsrisk och marknadsrisk i livförsäkringsrörelsen

Känslighetsanalys, mn euro	31 dec 2015		31 dec 2014	
	Effekt på försäkringstagare ¹	Effekt på Nordeas eget kapital ²	Effekt på försäkringstagare ¹	Effekt på Nordeas eget kapital ²
Mortalitet – ökad livslängd med 1 år	27,8	-21,4	68,3	-52,6
Mortalitet – minskad livslängd med 1 år	-6,5	5,0	-1,2	0,9
Invaliditet – ökning 10 procent	13,8	-10,6	27,7	-21,3
Invaliditet – minskning 10 procent	-9,2	7,1	-16,1	12,4
Ränteuppgång 50 punkter	-816,6	0,3	-915,0	-7,6
Räntenedgång 50 punkter	872,3	-0,5	1 001,7	4,7
Nedgång samtliga aktiekurser 12 procent	-1 478,9	-2,8	-1 684,3	-1,8
Nedgång fastighetsvärden 8 procent	-236,8	-1,5	-240,3	-0,7
Motparter – förlust 8 procent	-24,9	-0,2	-31,7	0,0

1) + (plus) indikerar att skulder till försäkringstagare ökar.

2) - (minus) indikerar att Nordeas eget kapital minskar.

Skulder till försäkringstagare uppdelat på garantinivåer (försäkringsteknisk ränta)

31 dec 2015, mn euro	Inga	0%	0–2%	2–3%	3–4%	över 4%	Summa skulder
Försäkringstekniska avsättningar	28 357	2 340	7 666	4 820	3 996	3 684	50 863
31 dec 2014, mn euro	Inga	0%	0–2%	2–3%	3–4%	över 4%	Summa skulder
Försäkringstekniska avsättningar	24 194	2 236	7 854	5 391	3 966	3 830	47 471

Riskprofiler på försäkring

Produkt	Risktyper	Väsentlig effekt
Traditionell	- Mortalitet	Ja
	- Invaliditet	Ja
	- Avkastningsgarantier	Ja
Fondförsäkring	- Mortalitet	Ja
	- Invaliditet	Ja
	- Avkastningsgarantier	Nej
Sjuk- och olycksfallsförsäkringar	- Mortalitet	Nej
	- Invaliditet	Ja
	- Avkastningsgarantier	Nej
Finansiella avtal	- Mortalitet	Nej
	- Invaliditet	Nej
	- Avkastningsgarantier	Nej

Investeringar för vilka kunden bär risken, se not K43.

K27
Emitterade värdepapper

Mn euro	31 dec 2015	31 dec 2014
Bankcertifikat	26 018	22 926
Företagscertifikat	23 243	30 133
Säkerställda obligationer	106 746	98 986
Övriga obligationer	45 860	42 155
Övriga	70	74
Summa	201 937	194 274

K28
Övriga skulder

Mn euro	31 dec 2015	31 dec 2014
Fondlikvidskulder	1 108	3 085
Sålda ej innehavda värdepapper	8 824	6 903
Leverantörsskulder	179	174
Erhållna marginalsäkerheter	11 141	10 061
Övriga	4 504	6 750
Summa	25 756	26 973

K29

Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

Mn euro	31 dec 2015	31 dec 2014
Upplupna kostnadsräntor	20	45
Övriga upplupna kostnader	1 464	1 589
Förutbetalda intäkter	321	309
Summa	1 805	1 943

K30

Avsättningar

Mn euro	31 dec 2015	31 dec 2014
Omstruktureringskostnader	333	167
Transfereringsrisker	–	10
Garantier/åtaganden	65	62
Skatt	1	1
Övriga	16	65
Summa	415	305

Mn euro	Omstrukturerings- kostnader	Transfere- ringsrisker	Garantier/ åtaganden	Skatt	Övriga	Summa
Vid årets början	167	10	62	1	65	305
Nya avsättningar	249	0	104	1	2	356
Utnyttjat	-71	–	-11	-1	-3	-86
Återfört	-9	-10	-89	0	-46	-154
Omklassificeringar	-3	–	–	–	-2	-5
Omräkningsdifferenser	0	0	-1	0	0	-1
Vid årets slut	333	–	65	1	16	415

Nya avsättningar för omstruktureringskostnader har redovisats i det fjärde kvartalet med 238 mn euro och avser främst avgångsvederlag (191 mn euro) och övertaliga hyreslokaler (47 mn euro). Omstruktureringsaktiviteterna har initierats för att hantera transformeringen till en fullt ut digital bank. Merparten av reserven förväntas bli utnyttjad under 2016. Som för alla reserver finns en osäkerhet kring timing och belopp, men denna osäkerhet förväntas minska allt eftersom planen exekveras.

Nedskrivningar av individuellt värderade garantier och andra åtaganden uppgick till 65 mn euro.

Avsättningar för tvister uppgår till 1 mn euro (0 mn euro väntas regleras under 2016) och andra avsättningar 15 mn euro (6 mn euro väntas regleras under 2016).

K31**Pensionsförpliktelser**

Mn euro	31 dec 2015	31 dec 2014
Förmånsbestämda planer, netto	48	-498
Summa	48	-498

Nordea har både avgiftsbestämda och förmånsbestämda pensionsplaner. IAS 19 säkerställer att pensionsförpliktelserna, minskat med värdet av de förvaltningstillgångar som täcker dessa förpliktelser, redovisas i koncernens balansräkning. De större pensionsplanerna i respektive land är fonderade planer som täcks av tillgångar i pensionskassor/pensionsstiftelser.

Pensionsplanerna är uppbyggda i enlighet med nationella lagar och bestämmelser, nationell praxis och, i tillämpliga fall, kollektivavtal. Nordeas största förmånsbestämda pensionsplaner i Sverige, Norge och Finland grundas alla på slutlön och tjänsteår och ger pensionsförmåner utöver lagstadgade system. Samtliga förmånsbestämda planer är finansierade av arbetsgivaren och stängda för nya deltagare. Dessa erbjuds istället avgiftsbestämda pensionsplaner. De förmånsbestämda planerna i Sverige erbjuds huvudsakligen i enlighet med kollektivavtal och följer bestämmelserna i Tryggandelagen. Förvaltningstillgångarna förvaltas i en fristående pensionsstiftelse. De förmånsbestämda planerna i Norge erbjuds i enlighet med Nordeas tjänstepensionsplan för Norge och följer Foretaks-pensjonsloven (norsk tjänstepensionslag). Även i Norge förvaltas förvaltningstillgångarna i en fristående pensionskassa. I Finland erbjuder Nordea extra pensionsförmåner utöver det lagstadgade systemet i enlighet med Nordeas tjänstepensionsplan för Finland, och den följer bestämmelserna i lagen om pension för arbetstagare. Förvaltningstillgångarna förvaltas normalt i en fristående pensionsstiftelse. Lägsta fonderingskrav varierar för olika planer, men när kraven baseras på kollektivavtal eller interna riktlinjer gäller normalt att pensionsförpliktelserna, beräknade enligt nationella krav, ska vara helt täckta av förvaltningstillgångar eller av nationellt reglerade fonderingskrav/kapitalkrav. Vissa pensionsplaner omfattas inte av fonderingskrav och är vanligtvis ofonderade. Varje kvartal görs beräkningar för att säkerställa rätt nivå på framtida tillskott.

Förmånsbestämda planer kan påverka Nordea via förändringar i nuvärdet av nettoförpliktelserna och/eller förändringar i marknadsvärdet på förvaltningstillgångarna. Förändringar i förpliktelserna drivs huvudsakligen av förändrade antaganden gällande diskonteringsränta (räntor och creditspreadar), löneökningar, personalomsättning och livslängd, samt relevanta erfarenhetsbaserade justeringar där faktiskt utfall avviker från antaganden. Tillgångarna investeras i diversifierade portföljer enligt nedan, med innehav i obligationer som begränsar ränterisken i förpliktelserna och en rimlig andel realtillgångar (inflationsskyddade) för att minska den långsiktiga inflationsrisken i skulderna.

Inga betydande ändringar i planerna, reduceringar eller regleringar har gjorts under året.

Pensionsberäkningar och antaganden enligt IAS 19

Beräkningar för större planer utförs av externa aktuarier och baseras på olika aktuariella antaganden.

Antaganden ¹	Sve	Nor	Fin	Dan
2015				
Diskonteringsränta ²	3,07%	2,89%	2,14%	2,67%
Löneökning	2,25%	2,75%	1,75%	2,25%
Inflation	1,25%	1,75%	1,25%	1,25%
Dödlighet	DUS06	GAP07/I73	Gompertz	FI
2014				
Diskonteringsränta ²	2,50%	2,50%	2,00%	2,25%
Löneökning	2,50%	3,00%	2,00%	2,50%
Inflation	1,50%	1,75%	1,50%	1,50%
Dödlighet	DUS06	GAP07/I73	Gompertz	FI

1) Antagandena som anges för 2015 har en inverkan på skuldberäkningen vid slutet av 2015, medan antagandena som anges för 2014 används för beräkning av pensionskostnaden 2015.

2) Mer information om diskonteringsränta finns i not K1, avsnitt 22. Känsligheten för förändringar i diskonteringsräntan anges nedan.

Känsligheter – inverkan

på pensionsförpliktelser %	Sve	Nor	Fin	Dan
Diskonteringsränta – ökning 50 pkt	-7,3%	-7,0%	-6,8%	-4,9%
Diskonteringsränta – minskning 50 pkt	8,3%	7,8%	7,6%	5,3%
Löneökning – ökning 50 pkt	2,8%	2,5%	0,4%	5,3%
Löneökning – minskning 50 pkt	-2,0%	-2,3%	-0,4%	-5,0%
Inflation – ökning 50 pkt	7,2%	6,5%	4,2%	–
Inflation – minskning 50 pkt	-6,3%	-5,9%	-3,9%	–
Dödlighet – ökning 1 år	3,2%	3,3%	3,9%	4,8%
Dödlighet – minskning 1 år	-3,2%	-3,2%	-3,8%	-4,7%

Känslighetsanalysen utförs genom att ett aktuariellt antagande ändras medan de andra antagandena hålls oförändrade. Detta är en förenklad princip då de aktuariella antagandena vanligtvis är korrelerade. Dock möjliggör den att man kan isolera en effekt från en annan. Metoden som använts för att beräkna effekten på pensionsförpliktelserna är densamma som den som använts för beräkning av den redovisade pensionsförpliktelserna. Jämfört med årsredovisningen 2014 har det inte gjorts några förändringar i metoden för beräkning av känsligheterna.

Då alla pensioner i Danmark är löneindexerade har inflationen ingen inverkan på pensionsförpliktelserna i Danmark.

K31

Pensionsförpliktelser, forts.

Nettoskuld/tillgång

Mn euro	Sve 2015	Nor 2015	Fin 2015	Dan 2015	Summa 2015	Summa 2014
Pensionsförpliktelser	1 421	843	907	100	3 271	3 727
Förvaltningstillgångar	1 554	644	992	129	3 319	3 229
Nettoskuld (-) / tillgång (+)	133	-199	85	29	48	-498
– varav pensionskulder	123	199	5	2	329	540
– varav pensionstillgångar	256	–	90	31	377	42

Förändringar i förpliktelserna

2015, mn euro	Sve	Nor	Fin	Dan	Summa
Ingående balans	1 663	968	985	111	3 727
Kostnader avseende tjänstgöring under innevarande år	29	20	3	0	52
Räntekostnader	40	24	21	2	87
Utbetalda pensioner	-73	-29	-42	-5	-149
Kostnader avseende tjänstgöring tidigare år samt regleringar	-18	16	1	–	-1
Omvärdering från förändringar i demografiska antaganden	–	–	-31	–	-31
Omvärdering från förändringar i finansiella antaganden	-204	-63	-26	-5	-298
Omvärdering från erfarenhetsbaserade justeringar	7	-23	-12	-3	-31
Omräkningsdifferenser	35	-55	8	0	-12
Förändring av avsättning för särskild löneskatt och socialförsäkringsavgifter ¹	-58	-15	–	–	-73
Utgående balans	1 421	843	907	100	3 271
– varav hänförlig till aktiva deltagare	32%	43%	11%	–	28%

1) Avser förändring i avsättning för särskild löneskatt och socialförsäkringsavgifter i Sverige och Norge.

2014, mn euro	Sve	Nor	Fin	Dan	Summa
Ingående balans	1 368	829	818	115	3 130
Kostnader avseende tjänstgöring under innevarande år	23	17	3	0	43
Räntekostnader	50	31	29	4	114
Utbetalda pensioner	-68	-32	-43	-9	-152
Kostnader avseende tjänstgöring tidigare år samt regleringar	22	25	0	-15	32
Omvärdering från förändringar i demografiska antaganden	–	–	–	1	1
Omvärdering från förändringar i finansiella antaganden	300	165	181	14	660
Omvärdering från erfarenhetsbaserade justeringar	15	-9	-10	1	-3
Omräkningsdifferenser	-91	-81	7	0	-165
Förändring av avsättning för särskild löneskatt och socialförsäkringsavgifter ¹	44	23	–	–	67
Utgående balans	1 663	968	985	111	3 727
– varav hänförlig till aktiva deltagare	34%	47%	10%	–	30%

1) Avser förändring i avsättning för särskild löneskatt och socialförsäkringsavgifter i Sverige och Norge.

Förpliktelsernas genomsnittliga löptid är 15 (16) år i Sverige, 15 (15) år i Norge, 14 (14) år i Finland och 10 (10) år i Danmark, baserat på diskonterade kassaflöden. Det faktum att alla förmånsbestämda pensionsplaner är stängda för nya deltagare och att det inte är några aktiva deltagare i Danmark, och till viss del även i Finland, ger en lägre duration.

K31**Pensionsförpliktelser, forts.****Förändringar i förvaltningstillgångarnas verkliga värde**

2015, mn euro	Sve	Nor	Fin	Dan	Summa
Ingående balans	1 497	636	972	124	3 229
Ränteintäkter (beräknade med diskonteringsräntan)	37	17	20	2	76
Utbetalda pensioner	–	–17	–42	–7	–66
Regleringar	–16	–	2	–	–14
Tillskott av arbetsgivare	0	26	–1	6	31
Omvärdering (faktiskt avkastning minus ränteintäkter)	2	22	33	2	59
Omräkningsdifferenser	34	–40	8	2	4
Utgående balans	1 554	644	992	129	3 319

2014, mn euro	Sve	Nor	Fin	Dan	Summa
Ingående balans	1 412	650	927	128	3 117
Ränteintäkter (beräknade med diskonteringsräntan)	52	26	32	5	115
Utbetalda pensioner	–	–17	–43	–7	–67
Regleringar	–	8	–	–13	–5
Tillskott av arbetsgivare	0	5	7	2	14
Återbetalning till arbetsgivare	–	–	–21	–	–21
Omvärdering (faktiskt avkastning minus ränteintäkter)	118	18	62	9	207
Omräkningsdifferenser	–85	–54	8	0	–131
Utgående balans	1 497	636	972	124	3 229

Tillgångsfördelning

Under 2015 blev avkastningen på tillgångarna sammantaget 4,2 procent (10,3 procent). Kapitalavkastningen härrörde främst från aktier och fastigheter, med endast begränsade bidrag från obligationer och kreditpapper. Vid årets slut utgjorde aktieinnehaven 27 procent (26 procent) av tillgångarna i Nordeas pensionskassor/pensionsstiftelser.

Tillgångsfördelning i fonderade planer

	Sve 2015	Nor 2015	Fin 2015	Dan 2015	Summa 2015	Summa 2014
Obligationer	70%	56%	55%	81%	63%	66%
– statsobligationer	35%	41%	38%	46%	38%	39%
– säkerställda obligationer	25%	11%	–	35%	15%	18%
– företagsobligationer	10%	4%	17%	–	10%	9%
– med publicerade prisnoteringar på en aktiv marknad	70%	56%	55%	81%	63%	66%
Aktier	27%	27%	28%	17%	27%	26%
– inhemska	6%	6%	8%	17%	7%	8%
– europeiska	7%	9%	8%	–	8%	7%
– amerikanska	8%	7%	7%	–	7%	7%
– tillväxtmarknader	5%	5%	5%	–	5%	4%
– Nordeaaktier	1%	–	–	–	–	0%
– med publicerade prisnoteringar på en aktiv marknad	27%	27%	28%	17%	27%	26%
Fastigheter ¹	–	12%	10%	–	6%	5%
– nyttjade av Nordea	–	–	3%	–	1%	1%
Likvida medel	3%	5%	7%	2%	4%	3%

1) Fastigheternas geografiska läge är kopplat till pensionsplanerna i respektive land.

Koncernen räknar med att betala 36 mn euro till sina förmånsbestämda pensionsplaner under 2016.

K31

Pensionsförpliktelser, forts.

Kostnader för förmånsbestämda pensionsplaner

Årets pensionskostnad, netto, hänförlig till förmånsbestämda pensionsplaner, uppgick i koncernens resultaträkning (inkluderad i personalkostnader) till 90 mn euro (99 mn euro). Totala pensionskostnader utgörs av kostnader för förmånsbestämda pensioner liksom kostnader hänförliga till avgiftsbestämda pensioner (se specifikation i not K7).

Redovisat i resultaträkningen

2015, EURm	Sve	Nor	Fin	Dan	Summa
Kostnader avseende tjänstgöring under innevarande år	29	20	3	0	52
Räntenetto	3	7	1	0	11
Kostnader avseende tjänstgöring tidigare år samt regleringar ¹	-2	16	-1	-	13
Särskild löneskatt och socialförsäkringsavgifter ²	8	6	-	-	14
Kostnad för förmånsbestämda pensionsplaner (kostnader +, intäkter -)	38	49	3	0	90

1) Kostnader avseende tjänstgöring tidigare år avser främst ersättningar vid uppsägning i samband med omstrukturingsaktiviteter som infördes under det fjärde kvartalet.

2) Kostnader hänförliga till särskild löneskatt i Sverige och socialförsäkringsavgifter i Norge.

2014, EURm	Sve	Nor	Fin	Dan	Summa
Kostnader avseende tjänstgöring under innevarande år	23	17	3	0	43
Räntenetto	-2	5	-3	-1	-1
Kostnader avseende tjänstgöring tidigare år samt regleringar ¹	22	18	0	-2	38
Särskild löneskatt och socialförsäkringsavgifter ²	13	6	-	-	19
Kostnad för förmånsbestämda pensionsplaner (kostnader +, intäkter -)	56	46	0	-3	99

1) Kostnader avseende tjänstgöring tidigare år avser främst ersättningar vid uppsägning i samband med kostnadseffektivitetsprogrammet som infördes under det andra kvartalet.

2) Kostnader hänförliga till särskild löneskatt i Sverige och socialförsäkringsavgifter i Norge.

Jämfört med pensionskostnaden 2014, exkluderat kostnad avseende tjänstgöring tidigare år inklusive relaterad särskild löneskatt och socialförsäkringsavgift, har kostnaden för förmånsbestämda pensionsplaner ökat under 2015 med anledning av förändrade aktuariella antaganden i slutet av 2014.

Redovisat i övrigt totalresultat

2015, EURm	Sve	Nor	Fin	Dan	Summa
Omvärdering från förändringar i demografiska antaganden	-	-	-31	-	-31
Omvärdering från förändringar i finansiella antaganden	-204	-63	-26	-5	-298
Omvärdering från erfarenhetsbaserade justeringar	7	-23	-12	-3	-31
Omvärdering av förvaltningstillgångar (faktisk avkastning minus ränteintäkter)	-2	-22	-33	-2	-59
Särskild löneskatt/socialförsäkringsavgifter ¹	-48	-16	-	-	-64
Kostnad för förmånsbestämda pensionsplaner (kostnader +, intäkter -)	-247	-124	-102	-10	-483

1) Kostnader hänförliga till särskild löneskatt i Sverige och socialförsäkringsavgifter i Norge.

2014, EURm	Sve	Nor	Fin	Dan	Summa
Omvärdering från förändringar i demografiska antaganden	-	-	-	1	1
Omvärdering från förändringar i finansiella antaganden	300	165	181	14	660
Omvärdering från erfarenhetsbaserade justeringar	15	-9	-10	1	-3
Omvärdering av förvaltningstillgångar (faktisk avkastning minus ränteintäkter)	-118	-18	-62	-9	-207
Särskild löneskatt/socialförsäkringsavgifter ¹	48	19	-	-	67
Kostnad för förmånsbestämda pensionsplaner (kostnader +, intäkter -)	245	157	109	7	518

1) Kostnader hänförliga till särskild löneskatt i Sverige och socialförsäkringsavgifter i Norge.

K31 Pensionsförpliktelser, forts.**Planer som omfattar flera arbetsgivare**

2010 beslutade norska parlamentet att revidera AFP (Avtalefestet Pensjon) i Norge från 2011. Förändringen gav upphov till en ny förmånsbestämd pensionsplan som omfattar flera arbetsgivare. Då Nordeas andel av skulderna och pensionskostnaderna i planen inte är tillgängliga från Fellesordningen (administratören) kan inte planen beräknas som en förmånsbestämd plan. Det innebär att den nya AFP-planen måste redovisas som en avgiftsbestämd plan i enlighet med IAS 19. Information om över- eller undervärden i planen finns inte tillgänglig.

Den nya AFP-planen ger berörda medarbetare ett livslångt tillägg till den normala pensionen från 62 års ålder. Enligt den nya planen har medarbetarna också rätt att fortsätta arbeta samtidigt som de erhåller AFP, utan att detta påverkar deras pensionsrätter. Planen bygger på ett trepartssamarbete mellan arbetsgivarorganisationer, arbetstagarorganisationer och norska staten. Staten täcker en tredjedel av pensionskostnaderna i AFP-planen, medan medlemsföretagen gemensamt täcker de återstående två tredjedelarna. Den premie som medlemsföretagen betalar till planen fastställs så att den täcker aktuella pensionskostnader och samtidigt bidrar till att bygga upp en pensionsfond. Syftet med pensionsfonden är att säkerställa förmågan att täcka förväntade framtida pensionsförpliktelser.

Premien för 2015 är 2,4 procent av de anställdas löner mellan 1 och 7,1 gånger det genomsnittliga basbeloppet enligt den norska lagen om folketrygd. Premien baseras på genomsnittliga löner och basbelopp från föregående år. Anställda över 61 år omfattas inte. För 2015 uppgick betalda premier till 4 mn euro. Betalningarna till planen omfattade 2 872 medarbetare. Premien för 2016 kommer att uppgå till 2,5 procent av de anställdas löner mellan 1 och 7,1 gånger det genomsnittliga basbeloppet enligt den norska lagen om folketrygd. Premierna för 2016 förväntas uppgå till 4 mn euro.

De anställda som uppfyller kraven för AFP är garanterade AFP-betalningar, oavsett arbetsgivarens betalningsförmåga. Detta innebär att de deltagande arbetsgivarna har gemensamt ansvar för två tredjedelar av pensionerna till de arbetstagare som vid var tidpunkt uppfyller kraven för AFP. Eventuellt underskott eller överskott vid avvecklingen av planen eller företags utträde ur planen har inte någon inverkan på Nordea.

Nyckelpersoner i ledande positioner

Koncernens samlade pensionsförpliktelser gällande nyckelpersoner i ledande positioner uppgick vid årets slut till 15 mn euro (30 mn euro). Dessa åtaganden täcks till stor del av förvaltningstillgångar. Kostnaderna för förmånsbestämda pensioner (kostnader avseende tjänstgöring innevarande år, kostnader avseende tjänstgöring tidigare år samt regleringar, definierade i IAS 19) gällande nyckelpersoner i ledande positioner uppgick 2015 till 0 mn euro (2 mn euro). Utförlig information om nyckelpersoner i ledande positioner återfinns i not K7.

K32 Efterställda skulder

Mn euro	31 dec 2015	31 dec 2014
Daterade förlagslån	5 940	4 434
Odaterade förlagslån	262	1 557
Hybridkapitallån	2 998	1 951
Summa	9 200	7 942

Förlagslån är efterställda i förhållande till övriga skulder. Daterade förlagslån berättigar innehavaren till betalning före innehavare av odaterade förlagslån och hybridkapitallån. Inom respektive grupp gäller lånen med lika rätt.

K33 För egna skulder ställda säkerheter

Mn euro	31 dec 2015	31 dec 2014
För egna skulder ställda säkerheter		
Värdepapper m m ¹	17 628	19 571
Utlåning till allmänheten	134 520	130 539
Övriga ställda säkerheter	32 647	12 931
Summa	184 795	163 041

Ovanstående säkerheter avser följande skulder

Skulder till kreditinstitut	8 178	8 620
In- och upplåning från allmänheten	6 711	8 618
Derivat	13 773	10 667
Emitterade värdepapper	106 178	98 547
Övriga skulder	22 267	19 971
Summa	157 107	146 423

¹) Avser endast värdepapper som är redovisade i balansräkningen. Inlånade värdepapper och värdepapper förvärvade med återköpsklausuler redovisas ej i balansräkningen och ingår därmed inte i siffrorna. Upplysningar om sådana transaktioner finns i not K42 "Överförda tillgångar och erhållna säkerheter".

För egna skulder ställda säkerheter omfattar värdepapper som har pantsatts i samband med återköpsavtal och värdepapperslån. Transaktionerna genomförs enligt standardavtal som används av parterna på den finansiella marknaden. Motparter i dessa transaktioner är kreditinstitut och allmänheten. Transaktionerna är huvudsakligen kortfristiga med en löptid på mindre än tre månader.

Värdepapper i försäkringsverksamheten har ställts som säkerhet för motsvarande skulder till försäkringstagare.

Utlåning till allmänheten har ställts som säkerhet för emitterade säkerställda obligationer och bostadsobligationer i enlighet med lokala lagar och regler. I händelse av bolagets obestånd har innehavarna av obligationerna förmånsrätt i de tillgångar som är registrerade som säkerhetsmassa.

Resterande del av övriga ställda säkerheter avser ett bankcertifikat som pantsatts av Nordea i enlighet med myndighetskrav.

K34 Övriga ställda säkerheter

Övriga ställda säkerheter avser huvudsakligen värdepapper, däribland räntebärande värdepapper pantsatta för betalningsreglering gentemot centralbanker och clearinginstitut. Värdet på dessa uppgick till 9 019 mn euro (11 247 mn euro). Enligt villkoren krävs dagliga säkerheter som avser intradagslikviditeten. Ställda säkerheter för andra poster än bolagets egna skulder, till exempel för tredje mans räkning eller för bolagets egna ansvarsförbindelser, redovisas också under denna post.

K35 Ansvarsförbindelser

Mn euro	31 dec 2015	31 dec 2014
Garantier		
– Kreditgarantier	5 865	4 811
– Övriga garantier	14 791	15 027
Remburser	1 805	2 102
Övriga ansvarsförbindelser	108	77
Summa	22 569	22 017

Inom ramen för den normala affärsverksamheten utfärdar Nordea olika former av garantier till förmån för Nordeas kunder. Kreditgarantier ges till kunder för att garantera åtaganden i andra kredit- och pensionsinstitut. Övriga garantier utgörs främst av kommersiella garantier såsom anbudsgarantier, garantier avseende förskottsbetalningar, garantier under ansvarstiden och exportrelaterade garantier. Ansvarsförbindelser omfattar också outnyttjade oåterkalleliga importremburser och bekräftade exportremburser. Dessa transaktioner ingår i bankens tjänster och är till stöd för Nordeas kunder. Garantier och remburser är poster utanför balansräkningen, såvida det inte föreligger behov av reservering för att täcka en sannolik kreditförlust som uppstår på grund av att bedömningen är att gottgörelse ej kommer att erhållas.

Nordea Bank AB (publ) har gentemot vissa personer åtagit sig att under vissa förutsättningar svara för eventuell betalningsskyldighet som har uppkommit mot dem i deras egenskap av verkställande direktörer eller styrelseledamöter i dotterbolag till Nordea Bank AB (publ).

En begränsad andel av de anställda har rätt till avgångsvederlag om de avskedats före deras normala pensionsålder. För ytterligare upplysningar, se not K7.

Twister

Inom ramen för den normala affärsverksamheten är Nordea föremål för ett antal krav i civilrättsliga stämningar och tvister, varav de flesta rör relativt begränsade belopp. Ingen av de pågående tvisterna bedöms för närvarande komma att medföra någon väsentlig negativ effekt på Nordea eller dess finansiella ställning.

K36 Åtaganden

Mn euro	31 dec 2015	31 dec 2014
Outnyttjad räkningskredit	37 961	38 234
Kreditlöften	33 379	36 057
Åtagande om framtida betalningar	956	722
Övriga åtaganden	2 367	922
Summa	74 663	75 935

Omvända återköpsavtal redovisas i balansräkningen på likviddagen. Nordea har per 31 december 2015 tecknat omvända återköpsavtal som ännu inte har likvidavräknats och som därmed inte redovisas i balansräkningen. På likviddagen kommer dessa omvända återköpsavtal till största delen ersätta existerande omvända återköpsavtal som ännu inte bokats bort från balansräkningen per 31 december 2015. Nettoeffekten i balansräkningen är begränsad. Dessa instrument har inte redovisats som ansvarsförbindelser.

För ytterligare information, se not K1, avsnitt 24 om kreditåtaganden, not K17 om derivatinstrument, not K42 om omvända repor.

Kapitaltäckning är ett mått på den finansiella styrkan i en bank, och uttrycks vanligen som förhållandet mellan kapital och tillgångar. Det finns en internationell kapitaltäckningsstandard (Basel III) som tagits fram av Baselkommittén för banktillsyn. Inom EU anges kapitaltäckningskraven i kapitaltäckningsdirektivet (CRD IV) och kapitaltäckningsförordningen (CRR).

CRD IV/CRR ställer krav på mer kapital av högre kvalitet, bättre risktäckning, införande av en skuldsättningskvot som ett komplement till det riskbaserade kravet, åtgärder för att bygga upp kapitalreserver som kan användas under tider av finansiell stress, samt införande av likviditetsstandarder. CRD IV införlivades under 2014 i nationell lagstiftning i samtliga EU-länder, medan förordningen trädde i kraft i samma länder den 1 januari 2014.

Basel III-reglerna utgår från tre pelare:

- Pelare I — krav på beräkning av riskexponeringsbelopp och kapital
- Pelare II — regler för tillsynsprocessen, bland annat den interna kapitalutvärderingen
- Pelare III — regler för upplysningar om risk- och kapitalhanteringen, bland annat kapitaltäckning

Nordea genomför regelbundet en så kallad intern kapitalutvärdering (IKU). Syftet är att granska koncernens hantering, begränsning och mätning av väsentliga risker för att bedöma om kapitaliseringen är tillräcklig och fastställa ett internt kapitalkrav som avspeglar institutets risker.

IKU är en kontinuerlig process som ökar medvetenheten om kapitalkrav och exponering för väsentliga risker i hela organisationen, på både affärsområdes- och företagsnivå. Stresstester är ett viktigt redskap för riskmedvetenhet. Här prövas regelbundet kapital och risk över hela koncernen eller, på ad hoc-basis, i specifika områden eller segment. Processen omfattar en regelbunden dialog med tillsynsmyndigheter, kreditvärderingsinstitut och andra externa intressenter om de tekniker som används för kapitalhantering, mätning och använda begränsningstekniker.

Nordea har alltså ett tillräckligt kapital i förhållande till risknivån och klarar både de interna och externa kraven. Nordea kommer under 2016 att noga följa utvecklingen av de nya kapitaltäckningskraven och ha en öppen dialog med berörda tillsynsmyndigheter.

Upplysningarna i denna not täcker Nordeas företagsgrupp, vilken definieras på sidan 134.

Kapitalbas

Kapitalbas är summan av primärkapital och supplementärt kapital. Primärkapitalet utgörs av både kärnprimärkapital och övrigt primärkapital.

Primärkapital

Primärkapitalet utgörs av kärnprimärkapital och övrigt primärkapital. Kärnprimärkapital är kapital av högsta kvalitet, med bästa förlustabsorberande förmåga, och utgörs huvudsakligen av inbetalt kapital och balanserade vinstmedel. Årets resultat får endast medräknas efter godkännande från

Finansinspektionen och efter avdrag för föreslagen utdelning. Till följd av införandet av kapitaltäckningsförordningen (CRR) görs nu avdraget, som enligt tidigare regler gjordes med 50 procent vardera från primärkapital respektive supplementärt kapital, i sin helhet från kärnprimärkapitalet. Med CRR förändras också behandlingen av innehav i företag i den finansiella sektorn och uppskjutna skattefordringar som är beroende av framtida lönsamhet och uppstår till följd av temporära skillnader. Dessa ska nu riskvägas istället för att dras av från primärkapital och supplementärt kapital.

Övrigt primärkapital består av primärkapitaltillskott och överkursfond.

Primärkapitaltillskott

Primärkapitaltillskott utgörs av förlagslån som endast har högre prioritet än aktiekapitalet. CRR anger vilka villkor som måste uppfyllas för att ett förlagslån ska få räknas som primärkapitaltillskott. Förlagslånen ska kunna absorbera förluster löpande. Räntebetalningarna kan ställas in när som helst genom ett ensidigt beslut av emittenten och kapitalbeloppet skrivs ned om kärnprimärkapitalrelationen hamnar under en fördefinierad nivå. Primärkapitaltillskott får endast återköpas om Finansinspektionen medgett detta och tidigast fem år efter det att tillskottet emitterats. Primärkapitaltillskott som uppfyller kraven i CRR ingår fullt ut, medan återstående instrument fasas ut enligt övergångsreglerna. Under 2015 emitterade Nordea 0,9 md euro i primärkapitaltillskott, och två lån inom övrigt primärkapital löstes in efter godkännande av Finansinspektionen i Sverige. Vid utgången av 2015 hade Nordea 2,8 md euro i eviga förlagslån.

Supplementärt kapital

Supplementärt kapital måste vara efterställt bankens inlåning från kunder och skulder till oprioriterade fordringsägare. Det kan inte omfattas av säkerheter eller garantier från emittenten eller närstående och inte innefatta andra arrangemang som juridiskt eller ekonomiskt förbättrar fordringens prioritet i förhållande till inlånade medel från kunder och skulder till oprioriterade fordringsägare.

Supplementärkapitalinstrument

Supplementärkapitalinstrument utgörs av förlagslån. Grundprincipen för förlagslån i kapitalbasen är prioritetsordningen i händelse av fallissemang eller konkurs.

I ett sådant fall skulle förlagslån återbetalas efter övriga skulder, men före skulden till aktieägarna. Supplementärkapitalinstrument kan vara daterade eller eviga. Enligt regelverken ingår supplementärkapitalinstrument som uppfyller kraven i CRD IV fullt ut, medan återstående instrument fasas ut enligt övergångsreglerna.

Möjligheten att medräkna utestående lånebelopp i det supplementära kapitalet reduceras om den återstående löptiden är mindre än fem år. Under 2015 emitterade Nordea fyra supplementärkapitalinstrumenter på en total summa av 1,3 md euro. Vid utgången av 2015 hade Nordea 5,8 md euro i daterade förlagslån och 0,2 md euro i eviga förlagslån.

Tabellerna nedan visar de huvudsakliga beståndsdelarna i Nordeas utestående kärnprimärkapital, övriga primärkapital och supplementära kapital.

K37

Kapitaltäckning, forts.

Tabell A2 Upplysningar om kapitalbas under övergångsperioden

	(A) Belopp på upplysningsdagen, mn euro	(C) Belopp som omfattas av bestämmelser om behandling som tillämpades före förordning (eu) nr 575/2013 eller föreskrivet restvärde enligt förordning (eu) nr 575/2013	
Kärnprimärkapital: instrument och reserver			
1	Kapitalinstrument och tillhörande överkursfonder	5 130	–
	Varav: Aktiekapital	4 050	–
2	Ej utdelade vinstmedel	21 589	–
3	Akkumulerat annat totalresultat (och andra reserver, för att inkludera orealiserade vinster och förluster enligt tillämpliga redovisningsstandarder)	–64	–
5	Minoritetsintressen (tillåtet belopp i konsoliderat kärnprimärkapital)	0	0
5a	Delårsresultat netto efter avdrag för förutsebara kostnader och utdelningar som har verifierats av personer som har oberoende ställning	727	–
6	Kärnprimärkapital före lagstiftningsjusteringar	27 382	–
Kärnprimärkapital: lagstiftningsjusteringar			
7	Ytterligare värdejusteringar (negativt belopp)	–258	–
8	Immateriella tillgångar (netto efter minskning för tillhörande skatteskulder) (negativt belopp)	–2 866	–
10	Uppskjutna skattefordringar som är beroende av framtida lönsamhet, utom sådana som uppstår till följd av temporära skillnader (netto efter minskning för tillhörande skatteskuld när villkoren i artikel 38,3 är uppfyll-da) (negativt belopp)	0	–
11	Reserver i verkligt värde relaterade till vinster eller förluster på kassaflödessäkringar	–71	–
12	Negativa belopp till följd av beräkningen av förväntade förlustbelopp	–297	0
14	Vinster eller förluster på skulder som värderas till verkligt värde och som beror på ändringar av institutets egen kreditstatus	–12	–
15	Förmånsbestämda pensionsplaner (negativt belopp)	–296	0
16	Ett instituts direkta eller indirekta innehav av egna kärnprimärkapitalinstrument (negativt belopp)	–7	–
25	Varav: uppskjutna skattefordringar som uppstår till följd av temporära skillnader	0	–
25b	förutsebara skatter som är relaterade till kärnprimärkapitalposter (negativt belopp)	0	–
26a	Lagstiftningsjusteringar som avser orealiserade vinster och förluster i enlighet med artiklarna 467 och 468	0	–
	Varav: ... filter för realiserad förlust 1	0	68
	Varav: ... filter för realiserad vinst 1	0	283
28	Sammanlagda lagstiftningsjusteringar av kärnprimärkapital	–3 807	–
29	Kärnprimärkapital	23 575	–
Primärkapitaltillskott: instrument			
30	Kapitalinstrument och tillhörande överkursfonder	2 241	–
33	Belopp för kvalificerande poster som avses i artikel 484,4 och tillhörande överkursfonder som omfattas av utfasning från primärkapitaltillskottet	729	0
36	Primärkapitaltillskott före lagstiftningsjusteringar	2 970	–
Primärkapitaltillskott: lagstiftningsjusteringar			
37	Ett instituts direkta eller indirekta innehav av primärkapitaltillskottsinstrument (negativt belopp)	–30	–
41a	Restvärden som dras av från primärkapitaltillskott med avseende på avdrag från kärnprimärkapital under övergångsperioden i enlighet med artikel 472 i förordning (EU) nr 575/2013	0	0
43	Summa lagstiftningsjusteringar av primärkapitaltillskott	–30	0
44	Primärkapitaltillskott	2 941	–
45	Primärkapital (primärkapital= kärnprimärkapital + primärkapitaltillskott)	26 516	–
Supplementärkapital: instrument och avsättningar			
46	Kapitalinstrument och tillhörande överkursfonder	5 870	–
47	Belopp för kvalificerande poster som avses i artikel 484,5 och tillhörande överkursfonder som omfattas av utfasning från supplementärkapitalet	76	–
48	Kvalificerande kapitalbasinstrument som ingår i konsoliderat supplementärkapital (inbegripet minoritetsintressen och primärkapitaltillskottsinstrument som inte tas med i raderna 5 eller 34) som utfärdats av dotterföretag och innehas av tredje part	0	0
49	Varav: instrument som utfärdats av dotterföretag och som omfattas av utfasning	0	–
51	Supplementärkapital före lagstiftningsjusteringar	5 946	–

K37

Kapitaltäckning, forts.

Supplementärkapital: lagstiftningsjusteringar

52	Ett instituts direkta eller indirekta innehav av supplementärkapitalinstrument och efterställda lån (negativt belopp)	-61	-
55	Institutets direkta eller indirekta innehav av supplementärkapitalinstrument och efterställda lån i enheter i den finansiella sektorn i vilka institutet har en väsentlig investering (netto efter godtagbara korta positioner) (negativt belopp)	-1 501	-
56a	Restvärden som dras av från supplementärkapital med avseende på avdrag från kärnprimärkapital under övergångsperioden i enlighet med artikel 472 i förordning (EU) nr 575/2013	0	-
57	Summa lagstiftningsjusteringar av supplementärkapital	-1 562	-
58	Supplementärkapital	4 384	-
59	Totalt kapital (Totalt kapital = primärkapital + supplementärkapital)	30 900	-
60	Totala riskvägda tillgångar	143 294	-

Kapitalrelationer och buffertar

61	Kärnprimärkapital (som procentandel av det riskvägda exponeringsbeloppet)	16,5%	-
62	Primärkapital (som procentandel av det riskvägda exponeringsbeloppet)	18,5%	-
63	Totalt kapital (som procentandel av det riskvägda exponeringsbeloppet)	21,6%	-
64	Institutsspecifika buffertkrav (krav på kärnprimärkapital i enlighet med artikel 92,1 a plus krav på kapitalkonserveringsbuffert och kontryckisk kapitalbuffert, plus systemriskbuffert, plus buffert för systemviktiga institut (buffert för globala systemviktiga institut eller andra systemviktiga institut) uttryckt som en procentandel av det riskvägda exponeringsbeloppet)	5,9%	-
65	Varav: krav på kapitalkonserveringsbuffert	2,5%	-
66	Varav: krav på kontryckisk kapitalbuffert	0,4%	-
67	Varav: krav på systemriskbuffert	3,0%	-
67a	Varav: buffert för globalt systemviktigt institut eller för annat systemviktigt institut	0,0%	-
68	Kärnprimärkapital tillgängligt att användas som buffert (som procentandel av det riskvägda exponeringsbeloppet)	12,0%	-

Belopp under tröskelvärdena för avdrag (före fastställande av riskvikt)

72	Direkta eller indirekta innehav i enheter i den finansiella sektorn i vilka institutet inte har någon väsentlig investering (belopp under tröskelvärdet på 10% netto efter godtagbara korta positioner)	189	-
73	Institutets direkta och indirekta innehav av kärnprimärkapitalinstrument i enheter i den finansiella sektorn i vilka institutet har en väsentlig investering (belopp under tröskelvärdet på 10%, netto efter godtagbara korta positioner)	954	-
75	Uppskjutna skattefordringar som uppstår till följd av temporära skillnader (belopp under tröskelvärdet på 10%, netto efter minskning för tillhörande skatteskuld när villkoren i artikel 38,3 är uppfyllda)	0	-

Tak som ska tillämpas på inkludering av avsättningar i supplementärkapitalet

78	Kreditriskjusteringar som inkluderas i supplementärkapitalet med avseende på exponeringar som omfattas av internmetoden (före tillämpningen av taket)	103 717	-
79	Tak för inkludering av kreditriskjusteringar i supplementärkapitalet enligt internmetoden	622	-

Kapitalinstrument som omfattas av utfasningsarrangemang

(får endast tillämpas mellan den 1 januari 2013 och den 1 januari 2022)

82	Nuvarande tak för primärkapitaltillskottsinstrument som omfattas av utfasningsarrangemang	1 379	-
83	Belopp som utesluts från primärkapitaltillskott på grund av tak (överskjutande belopp över taket efter inlösen och förfallodagar)	0	-
84	Nuvarande tak för supplementärkapitalinstrument som omfattas av utfasningsarrangemang	668	-
85	Belopp som utesluts från supplementärkapital på grund av tak (överskjutande belopp över taket efter inlösen och förfallodagar)	0	-

K37

Kapitaltäckning, forts.

Minimikapitalkrav och Riskexponeringsbelopp

Mn euro	31 dec 2015		31 dec 2014	
	Minimi- kapitalkrav	Risk- exponerings- belopp	Minimi- kapitalkrav	Risk- exponerings- belopp
Kreditrisk	9 358	116 978	9 522	119 029
– varav motpartskreditrisk	761	9 510	843	10 535
IRK-metoden	8 297	103 717	8 451	105 637
– företag	5 630	70 371	5 743	71 792
– avancerade	4 497	56 211	4 048	50 600
– grundläggande	1 133	14 160	1 695	21 192
– institut	682	8 526	766	9 572
– privatkunder	1 802	22 520	1 755	21 940
– med säkerhet i fast egendom	1 016	12 702	897	11 219
– övrigt privatkunder	786	9 818	858	10 721
– övrigt	183	2 300	187	2 333
Schablonmetoden	1 061	13 261	1 071	13 392
– nationella regeringar och centralbanker	40	504	57	717
– regionala eller lokala myndigheter	19	237	17	211
– offentlig sektor – företag	3	32	2	20
– multilaterala utvecklingsbanker	–	–	–	–
– internationella organisationer	–	–	–	–
– institut	23	282	27	338
– företag	169	2 109	154	1 921
– privatkunder	251	3 137	255	3 181
– med säkerhet i fast egendom	231	2 887	222	2 777
– fallerade	9	119	12	155
– förenade med särskilt hög risk	59	741	53	666
– säkerställda obligationer	–	–	–	–
– institut och företag, med kortfristig kreditbedömning	–	–	–	–
– företag för kollektiva investeringar	–	–	–	–
– aktier	209	2 617	195	2 442
– övrigt	48	596	77	964
Risk hänförlig till kreditvärdighetsjusteringar	140	1 751	185	2 308
Marknadsrisk	522	6 534	588	7 341
– handelslager, intern modell	239	2 990	312	3 898
– handelslager, schablonmetoden ¹	96	1 209	116	1 447
– övrig verksamhet, schablonmetoden	187	2 335	160	1 996
Operativ risk	1 363	17 031	1 347	16 842
Schablonmetoden	1 363	17 031	1 347	16 842
Ytterligare riskexponeringsbelopp, artikel 3 CRR	80	1 000	–	–
Delsumma	11 463	143 294	11 642	145 520
Justering för Basel I-golv				
Ytterligare kapitalkrav enligt Basel I-golv	6 283	78 533	5 995	74 938
Summa	17 746	221 827	17 637	220 458

1) Marknadsrisk- varav handelslager, schablonmetod har blivit omräknad för 2014

Bruttosoliditetsgraden

	31 Dec 2015	31 Dec 2014
Primärkapital, definition inklusive övergångsregler, mn euro ¹	26 516	25 382
Totalt exponeringsmått, mn euro	576 317	590 759
Bruttosoliditetsgraden, i procent	4.6	4.3

1) Inklusive periodens resultat. Inklusive periodens resultat.

K37

Kapitaltäckning, forts.

Kapitalkrav för marknadsrisk

Mn euro	Handelslager, interna modeller		Handelslager, schablonmetoden		Övrig verksamhet, schablonmetoden		Summa	
	Risikexpo- ningsbelopp	Minimi- kapitalkrav	Risikexpo- ningsbelopp	Minimi- kapitalkrav	Risikexpo- ningsbelopp	Minimi- kapitalkrav	Risikexpo- ningsbelopp	Minimi- kapitalkrav
Ränterisk och övriga ¹	1 193	96	966	77	–	–	2 159	173
Aktie risk	353	28	220	17	–	–	573	45
Valutarisk	209	17	–	–	2 335	187	2 544	204
Råvarorisk	–	–	22	2	–	–	22	2
Avvecklingsrisk	–	–	1	0	–	–	1	0
Diversifieringseffekt	–644	–52	–	–	–	–	–644	–52
Stressjusterat Value-at-Risk	1 046	84	–	–	–	–	1 046	84
Ytterligare risk värden	381	30	–	–	–	–	381	30
Övergripande riskmått	452	36	–	–	–	–	452	36
Summa	2 990	239	1 209	96	2 335	187	6 534	522

1) Ränterisk kolumn Handelslager, interna modeller inkluderar både generell och specifik ränterisk vilket i övrigt refereras till ränterisk Value-at-Risk samt kreditspread Value-at-Risk.

Nordea koncernen kan överföra kapital inom sina juridiska personer utan några väsentliga restriktioner enligt de allmänna villkoren för juridiska personer som anses vara solventa och ha tillräcklig likviditet enligt nationell lagstiftning och som uppfyller minimikraven vad gäller kapitaltäckning. Internationella överföringar av kapital mellan juridiska personer medges normalt av tillsynsmyndigheten i det aktuella landet och är viktiga för att styra kapitalpositionen i Nordeas juridiska personer. Sådana tillstånd måste inhämtas från och

godkännas av landets tillsynsmyndighet för interna förlagslån enligt artikel 77 i kapitalkravsförordningen.

Tabell A3–A5 innehåller upplysningar om de viktigaste delarna i kapitalinstrumenten i enlighet med 6 kap. 4§ i FFFS 2014:18, och med tillämpning av mallen i bilaga II enligt artikel 3 i kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 1423/2013. Endast de poster i mallen som är tillämpliga har tagits med.

Tabell A3 – Mall för de viktigaste delarna för kapitalet- CET1

Kärnprimärkapital

1	Emittent	Nordea Bank AB (publ)
2	Unik identifieringskod (tex. identifieringskod från CUSIP, ISIN eller Bloomberg identifier för privata placeringar)	SE0000427361
3	Reglerande lag(ar) för instrumentet	Svensk lag
<i>Rättslig behandling</i>		
4	Övergångsbestämmelser enligt kapitalkravsförordningen	Kärnprimärkapital
5	Bestämmelser enligt kapitalkravsförordningen efter övergångsperioden	Kärnprimärkapital
6	Godtagbara på individuell/grupp (undergruppsnivå)/individuell och grupp (undergrupps)nivå	Individuell & gruppnivå
7	Instrumenttyp (typer ska specificeras av varje jurisdiktion)	Aktiekapital i enlighet med artikel 28 i (EU) förordningen nr 575/2013
8	Belopp som redovisas i lagstadgat kapital (valutan i miljoner, enligt senaste rapporteringsdatum)	4 050 mn euro
9	Instrumentets nominella belopp	4 049 951 919 euro
10	Redovisningsklassificering	Eget kapital
12	Eviga eller tidsbestämda	Evigt
13	Ursprunglig förfallodag	Ingen förfallodag
14	Emittentens inlösenrätt omfattas av krav på förhandstillstånd från tillsynsmyndigheten	Nej
<i>Kuponger/utdelningar</i>		
20a	Helt skönmässigt, delvis skönmässigt eller obligatoriskt (i fråga om tidpunkt)	Helt skönmässigt
20b	Helt skönmässigt, delvis skönmässigt eller obligatoriskt (i fråga om belopp)	Helt skönmässigt
35	Position i prioriteringshierarkin för likvidation (ange typ av instrument som är direkt högre i rangordningen)	Primärkapitaltillskott
36	Delar från övergångsperioden som inte uppfyller kraven	Nej

Mall för de viktigaste delarna i kapitalinstrument¹

Primärkapitaltillskott

1	Emittent	Nordea Bank AB (publ)	Nordea Bank AB (publ)	Nordea Bank AB (publ)	Nordea Bank AB (publ)	Nordea Bank AB (publ)	Nordea Bank AB (publ)	Nordea Bank AB (publ)	Nordea Bank AB (publ)
2	Unik identifieringskod (t. ex. identifieringskod från CUSIP, ISIN eller Bloomberg identifier för privata placeringar)	XSO200688256	W5795#AA7	W5795#AB5	US65557CAM55/ US65557DAM39	US65557CAN39/ US65557DAL55	XS1202091325	XS1202091671	XS1202090947
3	Reglerande lag(ar) för instrumentet	Regleras av engelsk lag förutom efterställningvillkor som regleras av svensk lag	Regleras av engelsk lag förutom efterställningvillkor som regleras av svensk lag	Regleras av engelsk lag förutom efterställningvillkor som regleras av svensk lag	Regleras av engelsk lag förutom efterställningvillkor som regleras av svensk lag.	Regleras av engelsk lag förutom efterställningvillkor som regleras av svensk lag.	Regleras av engelsk lag förutom efterställningvillkor som regleras av svensk lag.	Regleras av engelsk lag förutom efterställningvillkor som regleras av svensk lag.	Regleras av engelsk lag förutom efterställningvillkor som regleras av svensk lag.

Rättslig behandling

4	Övergångsbestämmelser enligt kapitalkravsförordningen	Primärkapitaltillskott	Primärkapitaltillskott	Primärkapitaltillskott	Primärkapitaltillskott	Primärkapitaltillskott	Primärkapitaltillskott	Primärkapitaltillskott	Primärkapitaltillskott
5	Bestämmelser enligt kapitalkravsförordningen efter övergångsperioden	Supplementärkapital	Ej godtagbart	Ej godtagbart	Primärkapitaltillskott	Primärkapitaltillskott	Primärkapitaltillskott	Primärkapitaltillskott	Primärkapitaltillskott
6	Godtagbara på individuell/grupp (undergruppsnivå)/individuell och grupp (undergruppsnivå)	Individuell och grupp	Individuell och grupp	Individuell och grupp	Individuell och grupp	Individuell och grupp	Individuell och grupp	Individuell och grupp	Individuell och grupp
7	Instrumenttyp (typer ska specificeras av varje juridiktion)	Övrigt primärkapital (enligt äldre regler) enligt artikel 484.4 i EU:s förordning	Additional Tier 1 (grandfathered) as published in Regulation (EU) No 575/2013 article 484.4	Additional Tier 1 (grandfathered) as published in Regulation (EU) No 575/2013 article 484.4	Additional Tier 1 as published in Regulation (EU) No 575/2013 article 52	Additional Tier 1 as published in Regulation (EU) No 575/2013 article 52	Additional Tier 1 as published in Regulation (EU) No 575/2013 article 52	Additional Tier 1 as published in Regulation (EU) No 575/2013 article 52	Additional Tier 1 as published in Regulation (EU) No 575/2013 article 52
8	Belopp som redovisas i lagstadgat kapital (valutan i miljoner, enligt senaste rapporteringsdatum)	500 mn euro	153 mn euro	76 mn euro	912 mn euro	455 mn euro	243 mn euro	129 mn euro	502 mn euro
9	Instrumentets nominella belopp	500 mn euro	20 000 mn yen / 153 mn euro	10 000 mn yen / 76 mn euro	1 000 mn dollar / 919 mn euro	500 mn dollar / 459 mn euro	2 250 mkr / 245 mn euro	1 250 mn norska kronor / 130 mn euro	550 mn dollar / 505 mn euro
9a	Emissionspris	100 procent	100 procent	100 procent	100 procent	100 procent	100 procent	100 procent	100 procent
9b	Inlösenpris	100 procent av nominellt belopp	100 procent av nominellt belopp	100 procent av nominellt belopp	100 procent av nominellt belopp	100 procent av nominellt belopp	100 procent av nominellt belopp	100 procent av nominellt belopp	100 procent av nominellt belopp
10	Redovisningsklassificering	Skuld – upplupet anskaffningsvärde	Skuld – upplupet anskaffningsvärde	Skuld – upplupet anskaffningsvärde	Skuld – upplupet anskaffningsvärde	Skuld – upplupet anskaffningsvärde	Skuld – upplupet anskaffningsvärde	Skuld – upplupet anskaffningsvärde	Skuld – upplupet anskaffningsvärde
11	Ursprungligt emissionsdatum	2004-09-17	2005-03-04	2005-10-12	2014-09-23	2014-09-23	2015-03-12	2015-03-12	2015-03-12
12	Eviga eller tidsbestämda	Evigt	Evigt	Evigt	Evigt	Evigt	Evigt	Evigt	Evigt
13	Ursprunglig förfallodag	Ingen förfallodag	Ingen förfallodag	Ingen förfallodag	Ingen förfallodag	Ingen förfallodag	Ingen förfallodag	Ingen förfallodag	Ingen förfallodag
14	Emittentens inlösenrätt omfattas av krav på förhandstillstånd från tillsynsmyndigheten	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
15	Valfritt inlösendatum, villkorade inlösendatum och inlösenbelopp	2009-09-17 Dessutom inlösenrätt till följd av skatte/lagstiftningshändelse 100 procent av nominellt belopp	2035-03-04 Dessutom inlösenrätt till följd av skatte/lagstiftningshändelse 100 procent av nominellt belopp	2035-10-12 Dessutom inlösenrätt till följd av skatte/lagstiftningshändelse 100 procent av nominellt belopp	2019-09-23 Dessutom inlösenrätt till följd av skatte/lagstiftningshändelse 100 procent av nominellt belopp	2024-09-23 Dessutom inlösenrätt till följd av skatte/lagstiftningshändelse 100 procent av nominellt belopp	2020-03-12 Dessutom inlösenrätt till följd av skatte/lagstiftningshändelse 100 procent av nominellt belopp	2020-03-12 Dessutom inlösenrätt till följd av skatte/lagstiftningshändelse 100 procent av nominellt belopp	2021-09-13 Dessutom inlösenrätt till följd av skatte/lagstiftningshändelse 100 procent av nominellt belopp
16	Efterföljande inlösendatum, i förekommande fall	17 mar och 17 sept varje år efter första inlösendagen	4 mar och 4 sept varje år efter första inlösendagen	12 apr och 12 okt varje år efter första inlösendagen	23 mar och 23 sept varje år efter första inlösendagen	23 mar och 23 sept varje år efter första inlösendagen	12 mar, 12 jun, 12 sep och 12 dec varje år efter första inlösendagen	12 mar, 12 jun, 12 sep och 12 dec varje år efter första inlösendagen	13 sep varje år efter första inlösendagen

Kuponger/utdelningar

17	Fast och rörlig utdelning/kupong	Rörlig	Fast till rörlig	Fast till rörlig	Fast	Fast	Rörlig	Rörlig	Fast
18	Kupongränta och eventuellt tillhörande index	Rörlig 10-årig CMS +0,05 procent per år, med ett tak på 8 procent	Fast ränta på 3,75 procent per år i dollar till första inlösendagen, därefter rörlig 6-månaders japansk inlåningsränta +1,22 procent per år	Fast ränta på 3,84 procent per år i dollar till första inlösendagen, därefter rörlig 6-månaders japansk inlåningsränta +1,40 procent per år	Fast ränta på 5,50 procent per år till första inlösendagen, därefter fast 5-årig mid swap +3,563 procent per år	Fast ränta på 6,125 procent per år till första inlösendagen, därefter fast 5-årig mid swap +3,388 procent per år	Rörlig 3 månaders STIBOR +3,10 procent per år	Rörlig 3 månaders NIBOR +3,10 procent per år	Fast ränta på 5,25 procent per år till första inlösendagen, därefter fast 5-årig mid swap +3,244 procent per år
19	Förekomst av utdelningsstopp	Ja	Ja	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej

K37

Kapitaltäckning, forts.

Primärkapitaltillskott

20a	Helt skönsmässigt, delvis skönsmässigt eller obligatoriskt (i fråga om tidpunkt)	Delvis skönsmässigt Utdelningsstopp	Delvis skönsmässigt Utdelningsstopp	Delvis skönsmässigt Utdelningsstopp	Helt skönsmässigt	Helt skönsmässigt	Helt skönsmässigt	Helt skönsmässigt	Helt skönsmässigt
20b	Helt skönsmässigt, delvis skönsmässigt eller obligatoriskt (i fråga om belopp)	Delvis skönsmässigt	Delvis skönsmässigt	Delvis skönsmässigt	Helt skönsmässigt	Helt skönsmässigt	Helt skönsmässigt	Helt skönsmässigt	Helt skönsmässigt
21	Förekomsten av step-up eller annat incitament för återlösen	Nej	Ja	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej
22	Icke-kumulativa eller kumulativa	Icke-kumulativa	Icke-kumulativa	Icke-kumulativa	Icke-kumulativa	Icke-kumulativa	Icke-kumulativa	Icke-kumulativa	Icke-kumulativa
23	Konvertibla eller icke-konvertibla	Ej konvertibelt	Ej konvertibelt	Ej konvertibelt	Ej konvertibelt	Ej konvertibelt	Ej konvertibelt	Ej konvertibelt	Ej konvertibelt
30	Nedskrivningsdelar	Ja	Yes	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
31	Om nedskrivning, ange nedskrivningsstrigger (s)	För att undvika likvidation	För att undvika likvidation	För att undvika likvidation	Koncernens kärn-primärkapitalrelation 8 procent Emittentens kärn-primärkapitalrelation 5,125 procent	Koncernens kärn-primärkapitalrelation 8 procent Emittentens kärn-primärkapitalrelation 5,125 procent	Koncernens kärn-primärkapitalrelation 8 procent Emittentens kärn-primärkapitalrelation 5,125 procent	Koncernens kärn-primärkapitalrelation 8 procent Emittentens kärn-primärkapitalrelation 5,125 procent	Koncernens kärn-primärkapitalrelation 8 procent Emittentens kärn-primärkapitalrelation 5,125 procent
32	Om nedskrivning, fullständig eller delvis	Helt eller delvis	Helt eller delvis	Helt eller delvis	Helt eller delvis	Helt eller delvis	Helt eller delvis	Helt eller delvis	Helt eller delvis
33	Om nedskrivning, permanent eller tillfällig	Temporär	Temporär	Temporär	Temporär	Temporär	Temporär	Temporär	Temporär
34	Om nedskrivningen är tillfällig, beskriv uppskrivningsmekanismen	Stämmobeslut om återkonvertering och återställande med medel från disponibla vinstmedel	Stämmobeslut om återkonvertering och återställande med medel från disponibla vinstmedel	Stämmobeslut om återkonvertering och återställande med medel från disponibla vinstmedel	Helt skönsmässig, om både emittenten och koncernen redovisar positivt resultat	Helt skönsmässig, om både emittenten och koncernen redovisar positivt resultat	Helt skönsmässig, om både emittenten och koncernen redovisar positivt resultat	Helt skönsmässig, om både emittenten och koncernen redovisar positivt resultat	Helt skönsmässig, om både emittenten och koncernen redovisar positivt resultat
35	Position i prioriteringshierarkin för likvidation (ange typ av instrument som är direkt högre i rangordningen)	Supplementärkapital	Supplementärkapital	Supplementärkapital	Supplementärkapital	Supplementärkapital	Supplementärkapital	Supplementärkapital	Supplementärkapital
36	Delar från övergångsperioden som inte uppfyller kraven	Ja	Ja	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej
37	Om ja, ange vilka delar som inte uppfyller kraven	Ingen angiven trigger, utdelningsstopp	Ingen angiven trigger, step-up, utdelningsstopp	Ingen angiven trigger, step-up, utdelningsstopp	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

K37

Kapitaltäckning, forts.

Tabell A5 – Kapitalinstrumentens viktigaste delar – T2

Supplementärkapitalinstrument

1	Emittent	Nordea Bank Norge ASA	Nordea Bank Finland PLC	Nordea Bank AB (publ)	Nordea Bank AB (publ)	Nordea Bank AB (publ)	Nordea Bank AB (publ)
2	Unik identifieringskod (tex. identifieringskod från CUSIP, ISIN eller Bloomberg identifier för privata placeringar)	GB0001961928	N/A	XS0497179035	XS0544654162	US65557FAA49/ US65557HAA05	XS0743689993
3	Reglerande lag(ar) för instrumentet	Regleras av engelsk lag förutom efterställningsvillkor som regleras av norsk lag	Regleras av engelsk lag förutom efterställningsvillkor som regleras av finsk lag	Regleras av engelsk lag förutom efterställningsvillkor som regleras av svensk lag	Regleras av engelsk lag förutom efterställningsvillkor som regleras av svensk lag	Regleras av lagen i delstaten New York förutom efterställningsvillkor som regleras av svensk lag	Regleras av engelsk lag förutom efterställningsvillkor som regleras av svensk lag
Rättslig behandling							
4	Övergångsbestämmelser enligt kapitalkravsförordningen	Supplementärkapital	Supplementärkapital	Supplementärkapital	Supplementärkapital	Supplementärkapital	Supplementärkapital
5	Bestämmelser enligt kapitalkravsförordningen efter övergångsperioden	Supplementärkapital	Ej godtagbar	Supplementärkapital	Supplementärkapital	Supplementärkapital	Supplementärkapital
6	Godtagbara på individuell/grupp (undergruppsnivå)/individuell och grupp (undergrupps)nivå	Individuell, undergrupp och grupp	Individuell, undergrupp och grupp	Individuell och grupp	Individuell och grupp	Individuell och grupp	Individuell och grupp
7	Instrumenttyp (typer ska specificeras av varje jurisdiktion)	Supplementärkapital enligt artikel 63 i EU:s förordning 575/2013	Supplementärkapital (enligt äldre regler) enligt artikel 484.5 i EU:s förordning 575/2013	Supplementärkapital enligt artikel 63 i EU:s förordning 575/2013	Supplementärkapital enligt artikel 63 i EU:s förordning 575/2013	Supplementärkapital enligt artikel 63 i EU:s förordning 575/2013	Supplementärkapital enligt artikel 63 i EU:s förordning 575/2013
8	Belopp som redovisas i lagstadgat kapital (valutan i miljoner, enligt senaste rapporteringsdatum)	184 mn euro	76 mn euro	845 mn euro (84,5 procent av nominellt belopp, <5 år till förfall)	747 mn euro	1 142 mn euro	749 mn euro
9	Instrumentets nominella belopp	200 mn dollar / 184 mn euro	10 000 mn yen / 76 mn euro	1 000 mn euro	750 mn euro	1 250 mn dollar / 1 148 mn euro	750 mn euro
9a	Emissionspris	100 procent	100 procent	99,810 procent	99,699 procent	99,508 procent	99,803 procent
9b	Inlösenpris	100 procent av nominellt belopp	100 procent av nominellt belopp	100 procent av nominellt belopp	100 procent av nominellt belopp	100 procent av nominellt belopp	100 procent av nominellt belopp
10	Redovisningsklassificering	Skuld – upplupet anskaffningsvärde	Skuld – upplupet anskaffningsvärde	Skuld – upplupet anskaffningsvärde	Skuld – upplupet anskaffningsvärde	Skuld – upplupet anskaffningsvärde	Skuld – upplupet anskaffningsvärde
11	Ursprungligt emissionsdatum	1986-11-04	2001-08-22	2010-03-26	2010-09-29	2011-05-13	2012-02-15
12	Eviga eller tidsbestämda	Evigt	Evigt	Tidsbestämt	Tidsbestämt	Tidsbestämt	Tidsbestämt
13	Ursprunglig förfalldag	Ingen förfalldag	Ingen förfalldag	2020-03-26	2021-03-29	2021-05-13	2022-02-15
14	Emittentens inlösenrätt omfattas av krav på förhandstillstånd från tillsynsmyndigheten	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
15	Valfritt inlösendatum, villkorade inlösendatum och inlösenbelopp	1991-11-18 Dessutom inlösen till följd av skattehändelse 100 procent av nominellt belopp	2029-02-26 Dessutom inlösen till följd av skattehändelse 100 procent av nominellt belopp	Inlösen till följd av skatte-/lagstiftningshändelse 100 procent av nominellt belopp	Inlösen till följd av skattehändelse 100 procent av nominellt belopp	Inlösen till följd av skattehändelse 100 procent av nominellt belopp	2017-02-15 Dessutom inlösen till följd av skattehändelse 100 procent av nominellt belopp
16	Efterföljande inlösendatum, i förekommande fall	18 mar och 18 nov varje år efter första inlösendagen	26 feb och 26 aug varje år efter första inlösendagen	N/A	N/A	N/A	N/A

K37

Kapitaltäckning, forts.

Nordea Bank AB (publ)	Nordea Bank AB (publ)	Nordea Bank AB (publ)	Nordea Bank AB (publ)	Nordea Bank AB (publ)
US65557FAD87/ US65557HAD44	XS1292434146	XS1292433767	N/A	XS1317439559
Regleras av lagen i delstaten New York förutom efterställningsvillkor som regleras av svensk lag	Regleras av engelsk lag förutom efterställningsvillkor som regleras av svensk lag	Regleras av engelsk lag förutom efterställningsvillkor som regleras av svensk lag	Regleras av engelsk lag förutom efterställningsvillkor som regleras av svensk lag	Regleras av engelsk lag förutom efterställningsvillkor som regleras av svensk lag
Supplementärkapital	Supplementärkapital	Supplementärkapital	Supplementärkapital	Supplementärkapital
Supplementärkapital	Supplementärkapital	Supplementärkapital	Supplementärkapital	Supplementärkapital
Individuell och grupp	Individuell och grupp	Individuell och grupp	Individuell och grupp	Individuell och grupp
Supplementärkapital enligt artikel 63 i EU:s förordning 575/2013	Supplementärkapital enligt artikel 63 i EU:s förordning 575/2013	Supplementärkapital enligt artikel 63 i EU:s förordning 575/2013	Supplementärkapital enligt artikel 63 i EU:s förordning 575/2013	Supplementärkapital enligt artikel 63 i EU:s förordning 575/2013
911 mn euro	185 mn euro	250 mn euro	114 mn euro	743 mn euro
1 000 mn dollar / 919 mn euro	1 700 mkr / 185 mn euro	2 300 mkr / 250 mn euro	15 000 mn yen / 114 mn euro	750 mn euro
99,364 procent	100 procent	100 procent	100 procent	99,434 procent
100 procent av nominellt belopp	100 per cent of Nominal amount	100 per cent of Nominal amount	100 per cent of Nominal amount	100 per cent of Nominal amount
Skuld – upplupet anskaffningsvärde	Skuld – upplupet anskaffningsvärde	Skuld – upplupet anskaffningsvärde	Skuld – upplupet anskaffningsvärde	Skuld – upplupet anskaffningsvärde
2012-09-21	2015-09-17	2015-09-17	2015-10-06	2015-11-10
Tidsbestämt	Tidsbestämt	Tidsbestämt	Tidsbestämt	Tidsbestämt
2022-09-21	2025-09-17	2025-09-17	2025-10-06	2025-11-10
Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Inlösen till följd av skatte-/lagstiftningshändelse 100 procent av nominellt belopp	2020-09-17 Dessutom inlösen till följd av skatte-/lagstiftningshändelse 100 procent av nominellt belopp	2020-09-17 Dessutom inlösen till följd av skatte-/lagstiftningshändelse 100 procent av nominellt belopp	Inlösen till följd av skatte-/lagstiftningshändelse 100 procent av nominellt belopp	2020-11-10 Dessutom inlösen till följd av skatte-/lagstiftningshändelse 100 procent av nominellt belopp
N/A	N/A	17 mar, 17 jun, 17 sep och 17 dec varje år efter första inlösendagen	N/A	10 nov varje år efter första inlösendagen

K37

Kapitaltäckning, forts.

Tabell A5 – Kapitalinstrumentens viktigaste delar – T2, forts.

Supplementärkapitalinstrument

Kuponger/utdelningar

	Rörlig	Fast och rörlig	Fast	Fast	Fast	Fast
17 Fast och rörlig utdelning/kupong	Rörlig	Fast och rörlig	Fast	Fast	Fast	Fast
18 Kupongränta och eventuellt tillhörande index	Rörlig 6-månaders ränta i dollar +0,1875 procent per år	Fast ränta på 4,51 procent per år i dollar till inlösendagen, därefter rörlig ränta som motsvarar 6-månaders japansk inlåningsränta +2,00 procent per år	4,50%	4,00%	4,875%	Fast ränta på 4,625 procent per år motsvarande swapräntan i euro +3,15 procent per år till inlösendagen, därefter justerad fast ränta till swapräntan i euro +3,15 procent per år
19 Förekomst av utdelningsstopp	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej
20a Helt skönsmässigt, delvis skönsmässigt eller obligatoriskt (i fråga om tidpunkt)	Delvis skönsmässigt Utdelningstvång	Delvis skönsmässigt Utdelningstvång	Obligatoriskt	Obligatoriskt	Obligatoriskt	Obligatoriskt
20b Helt skönsmässigt, delvis skönsmässigt eller obligatoriskt (i fråga om belopp)	Delvis skönsmässigt	Delvis skönsmässigt	Obligatoriskt	Obligatoriskt	Obligatoriskt	Obligatoriskt
21 Förekomsten av step-up eller annat incitament för återlösen	Nej	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej
22 Icke-kumulativa eller kumulativa	Kumulativa	Kumulativa	Icke-kumulativa	Icke-kumulativa	Icke-kumulativa	Icke-kumulativa
23 Konvertibla eller icke-konvertibla	Ej konvertibelt	Ej konvertibelt	Ej konvertibelt	Ej konvertibelt	Ej konvertibelt	Ej konvertibelt
30 Nedskrivningsdelar	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej
35 Position i prioriteringshierarkin för likvidation (ange typ av instrument som är direkt högre i rangordningen)	Icke-efterställd skuld	Icke-efterställd skuld	Icke-efterställd skuld	Icke-efterställd skuld	Icke-efterställd skuld	Icke-efterställd skuld
36 Delar från övergångsperioden som inte uppfyller kraven	Nej	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej
37 Om ja, ange vilka delar som inte uppfyller kraven	N/A	Step-up	N/A	N/A	N/A	N/A

K37

Kapitaltäckning, forts.

Fast	Rörlig	Fast	Fast	Fast
4,250%	Rörlig 3 månaders STI-BOR +1,5 procent per år	Fast ränta på 1,935 procent per år till första inlösendagen, därefter fast 5-årig (mid swap) +1,5 procent per år	1,160%	Fast ränta på 1,875 procent per år till första inlösendagen, därefter fast 5-årig (mid swap) +1,7 procent per år
Nej	Nej	Nej	Nej	Nej
Obligatoriskt	Obligatoriskt	Obligatoriskt	Obligatoriskt	Obligatoriskt
Obligatoriskt	Obligatoriskt	Obligatoriskt	Obligatoriskt	Obligatoriskt
Nej	Nej	Nej	Nej	Nej
Icke-kumulativa	Icke-kumulativa	Icke-kumulativa	Icke-kumulativa	Icke-kumulativa
Ej konvertibelt	Ej konvertibelt	Ej konvertibelt	Ej konvertibelt	Ej konvertibelt
Nej	Nej	Nej	Nej	Nej
Icke-efterställd skuld	Icke-efterställd skuld	Icke-efterställd skuld	Icke-efterställd skuld	Icke-efterställd skuld
Nej	Nej	Nej	Nej	Nej
N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

K37

Kapitaltäckning, forts.

Specifikation över koncernföretag, 31 december 2015

Ägare	Företagsnamn	Röstandel	Säte	Konsolideringsmetod
Nordea Bank AB (publ)	Nordea Bank Finland Abp	100	Finland	Förvärvsmetoden
Nordea Bank Finland Abp	Nordea Finans Finland Ab	100	Finland	Förvärvsmetoden
	Realia Holding Oy	25	Finland	Kapitalandelsmetoden
Nordea Finans Finland Ab	Tukirahoitus Oy	100	Finland	Förvärvsmetoden
	Nordea Finance Estonia Ltd	100	Estland	Förvärvsmetoden
	Nordea Finance Latvia Ltd	100	Lettland	Förvärvsmetoden
	Nordea Finance Lithuania Ltd	100	Litauen	Förvärvsmetoden
	NF Fleet Oy	20	Finland	Kapitalandelsmetoden
Nordea Finance Estonia Ltd	ALD Automotive Eesti AS	25	Estland	Kapitalandelsmetoden
Nordea Finance Latvia Ltd	ALD Automotive SIA	25	Lettland	Kapitalandelsmetoden
Nordea Finance Lithuania Ltd	UAB ALD Automotive	25	Litauen	Kapitalandelsmetoden
<i>Nordea Bank Finland Abp</i>	<i>Ancillary service undertakings</i>			
Nordea Bank AB (publ)	Nordea Bank Norge ASA	100	Norge	
Nordea Bank Norge ASA	Nordea Eiendoms kreditt AS	100	Norge	Förvärvsmetoden
	Nordea Finans Norge AS	100	Norge	Förvärvsmetoden
	Eksportfinans ASA	23	Norge	Förvärvsmetoden
Nordea Finans Norge AS	NF Fleet AS	20	Norge	Kapitalandelsmetoden
<i>Nordea Bank Norge ASA</i>	<i>Ancillary service undertakings</i>			
Nordea Bank AB (publ)	Nordea Bank Danmark A/S	100	Danmark	Förvärvsmetoden
Nordea Bank Danmark A/S	LR-Realkredit A/S	39	Danmark	Kapitalandelsmetoden
	Nordea Finans Danmark A/S	100	Danmark	Förvärvsmetoden
	Nordea Kredit Realkreditaktieselskab	100	Danmark	Förvärvsmetoden
	NJK1 ApS	100	Danmark	Förvärvsmetoden
	Swipp Holding ApS	30	Danmark	Kapitalandelsmetoden
	Bankernas Kontant service A/S	20	Danmark	Kapitalandelsmetoden
	Fiona Asset Company A/S	100	Danmark	Förvärvsmetoden
Nordea Finans Danmark A/S	Fleggaard Busleasing	39	Tyskland	Kapitalandelsmetoden
	NF Fleet A/S	20	Danmark	Kapitalandelsmetoden
	K/S UL 676	100	Danmark	Förvärvsmetoden
	K/S UL 677	100	Danmark	Förvärvsmetoden
	K/S UL 678	100	Danmark	Förvärvsmetoden
	UL Transfer Aps	100	Danmark	Förvärvsmetoden
Nordea Finans Danmark A/S	UL International ApS	100	Danmark	Förvärvsmetoden
	DT Finance K/S	100	Danmark	Förvärvsmetoden
	BH Finance K/S	100	Danmark	Förvärvsmetoden
	NAMIT 10 K/S	100	Danmark	Förvärvsmetoden
	City 10 K/S	100	Danmark	Förvärvsmetoden
	Tide Leasing 2012 K/S	100	Danmark	Förvärvsmetoden
	LB12 K/S	100	Danmark	Förvärvsmetoden
	BAAS 2012 K/S	100	Danmark	Förvärvsmetoden
<i>Nordea Bank Danmark A/S</i>	<i>Ancillary service undertakings</i>			

K37**Kapitaltäckning, forts.****Specifikation över koncernföretag, 31 december 2015, forts.**

Ägare	Företagsnamn	Röstandel	Säte	Konsolideringsmetod
Nordea Bank AB (publ)	OOO Promyshlennaya Companiya Vestkon	100	Ryssland	Förvärvsmetoden
OOO Promyshlennaya Companiya Vestkon/ Nordea Bank AB (publ)	Joint Stock Company Nordea Bank	100	Ryssland	Förvärvsmetoden
Joint Stock Company Nordea Bank	Nordea Leasing LLC	100	Ryssland	Förvärvsmetoden
<i>Joint Stock Company Nordea Bank</i>	<i>Ancillary service undertakings</i>			
Nordea Bank AB (publ)	Nordea Hypotek AB (publ)	100	Sverige	Förvärvsmetoden
	Nordea Finans Sverige AB (publ)	100	Sverige	Förvärvsmetoden
	Nordea Investment Management AB	100	Sverige	Förvärvsmetoden
	Bankomatcentralen AB	48	Sverige	Kapitalandelsmetoden
	Svenska e-fakturabolaget AB	50	Sverige	Kapitalandelsmetoden
	BDB Bankernas Depå AB	20	Sverige	Kapitalandelsmetoden
	BAB Bankernas Automatbolag AB	20	Sverige	Kapitalandelsmetoden
	Getswish AB (former Goldcup 8289)	20	Sverige	Kapitalandelsmetoden
	PK Properties Int'l Corp	100	USA	Förvärvsmetoden
	Nordea Funds Ltd	100	Finland	Förvärvsmetoden
Nordea Finans Sverige AB (publ)	NF Fleet AB	20	Sverige	Kapitalandelsmetoden
Nordea Investment Management AB	Nordea Investment Management North America Inc	100	USA	Förvärvsmetoden
	Nordea Investment Management AG	100	Tyskland	Förvärvsmetoden
	Nordea Private Equity Holding A/S	100	Danmark	Förvärvsmetoden
Nordea Private Equity Holding A/S	Nordea Private Equity I A/S	100	Danmark	Förvärvsmetoden
	Nordea Private Equity II – Global A/S	100	Danmark	Förvärvsmetoden
	Nordea Private Equity III – GLOBAL A/S	100	Danmark	Förvärvsmetoden
	Nordea Private Equity II – EU Mezz A/S	100	Danmark	Förvärvsmetoden
	Nordea Private Equity II – EU MM Buyout A/S	100	Danmark	Förvärvsmetoden
	PWM Global PE III ApS	100	Danmark	Förvärvsmetoden
	NF Techfleet AB	20	Sverige	Kapitalandelsmetoden
<i>Nordea Bank AB (publ)</i>	<i>Ancillary service undertakings</i>			
Nordea Bank AB (publ)/ Nordea Investment Management AB	Nordea Bank S.A.	100	Luxembourg	Förvärvsmetoden
Nordea Bank S.A.	Nordea Investment Funds S.A.	100	Luxemburg	Förvärvsmetoden

K38

Klassificering av finansiella instrument

31 dec 2015, mn euro	Lånefordringar och kundfordringar	Investeringar som hålls till förfall	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen		Derivat-instrument för säkring	Finansiella tillgångar som kan säljas	Icke finansiella tillgångar och intressebolag	Summa
			Innehåll för handel	Från början värderade till verkligt värde via resultaträkningen				
Tillgångar								
Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker	35 500	–	–	–	–	–	–	35 500
Utlåning till centralbanker	8 095	–	5 129	–	–	–	–	13 224
Utlåning till kreditinstitut	7 449	–	3 489	21	–	–	–	10 959
Utlåning till allmänheten	251 876	–	36 999	52 045	–	–	–	340 920
Räntebärande värdepapper	61	2 708	34 870	16 421	–	34 116	–	88 176
Pantsatta finansiella instrument	–	–	8 341	–	–	–	–	8 341
Aktier och andelar	–	–	4 917	35 828	–	–	–	40 745
Derivatinstrument	–	–	77 594	–	3 147	–	–	80 741
Förändringar av verkligt värde för räntesäkrade poster i säkringsportföljer	151	–	–	–	–	–	–	151
Aktier och andelar i intresseföretag	–	–	–	–	–	–	515	515
Immateriella tillgångar	–	–	–	–	–	–	3 208	3 208
Materiella tillgångar	–	–	–	–	–	–	557	557
Förvaltningsfastigheter	–	–	–	–	–	–	3 165	3 165
Uppskjutna skattefordringar	–	–	–	–	–	–	76	76
Aktuella skattefordringar	–	–	–	–	–	–	87	87
Överskott förmånsbestämda pensioner	–	–	–	–	–	–	377	377
Övriga tillgångar	2 698	–	–	14 697	–	–	1 205	18 600
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	968	–	–	–	–	–	558	1 526
Summa	306 798	2 708	171 339	119 012	3 147	34 116	9 748	646 868

31 dec 2015, mn euro	Innehåll för handel	Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen		Derivat-instrument för säkring	Övriga finansiella skulder	Icke finansiella skulder	Summa
		Från början värderade till verkligt värde via resultaträkningen	Övriga finansiella skulder				
Skulder							
Skulder till kreditinstitut	17 534	1 086	–	–	25 589	–	44 209
In- och upplåning från allmänheten	10 465	8 520	–	–	174 357	–	193 342
Skulder till försäkringstagare	–	19 545	–	–	–	35 946	55 491
Emitterade värdepapper	6 885	46 229	–	–	148 823	–	201 937
Derivatinstrument	77 887	–	1 618	–	–	–	79 505
Förändringar av verkligt värde för räntesäkrade poster i säkringsportföljer	–	–	–	–	2 594	–	2 594
Aktuella skatteskulder	–	–	–	–	–	225	225
Övriga skulder	8 824	11 141	–	–	3 652	2 139	25 756
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	–	–	–	–	341	1 464	1 805
Uppskjutna skatteskulder	–	–	–	–	–	1 028	1 028
Avsättningar	–	–	–	–	–	415	415
Pensionsförpliktelser	–	–	–	–	–	329	329
Efterställda skulder	–	–	–	–	9 200	–	9 200
Summa	121 595	86 521	1 618	364 556	41 546	615 836	

K38

Klassificering av finansiella instrument , forts.

31 dec 2014, mn euro	Lånefordringar och kund- fordringar	Investe- ringar som hålles till förfall	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen		Derivat- instrument för säkring	Finansiella tillgångar som kan säljas	Icke finansiella tillgångar och intressebolag	Summa
			Innehas för handel	Från början värderade till verkligt värde via resultaträkningen				
Tillgångar								
Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker	31 067	–	–	–	–	–	–	31 067
Utlåning till centralbanker	6 676	–	282	–	–	–	–	6 958
Utlåning till kreditinstitut	7 657	–	4 547	13	–	–	–	12 217
Utlåning till allmänheten	246 862	–	49 517	51 706	–	–	–	348 085
Räntebärande värdepapper	–	2 630	34 418	18 541	–	31 521	–	87 110
Pantsatta finansiella instrument	–	–	12 151	–	–	–	–	12 151
Aktier och andelar	–	–	8 445	31 300	–	4	–	39 749
Derivatinstrument	–	–	102 279	–	2 840	–	–	105 119
Förändringar av verkligt värde för räntesäkrade poster i säkringsportföljer	256	–	–	–	–	–	–	256
Aktier och andelar i intresseföretag	–	–	–	–	–	–	487	487
Immateriella tillgångar	–	–	–	–	–	–	2 908	2 908
Materiella tillgångar	–	–	–	–	–	–	509	509
Förvaltningsfastigheter	–	–	–	–	–	–	3 227	3 227
Uppskjutna skattefordringar	–	–	–	–	–	–	130	130
Aktuella skattefordringar	–	–	–	–	–	–	132	132
Överskott förmånsbestämda pensioner	–	–	–	–	–	–	42	42
Övriga tillgångar	4 590	–	–	11 176	–	–	1 815	17 581
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	1 123	–	4	–	–	–	487	1 614
Summa	298 231	2 630	211 643	112 736	2 840	31 525	9 737	669 342

31 dec 2015, mn euro	Innehas för handel	Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen		Derivat- instrument för säkring	Övriga finansiella skulder	Icke finansiella skulder	Summa
		Från början värderade till verkligt värde via resultaträkningen					
Skulder							
Skulder till kreditinstitut	23 806	3 220	–	–	29 296	–	56 322
In- och upplåning från allmänheten	24 577	8 343	–	–	164 334	–	197 254
Skulder till försäkringstagare	–	16 741	–	–	–	35 102	51 843
Emitterade värdepapper	8 001	42 619	–	–	143 654	–	194 274
Derivatinstrument	95 118	–	–	2 222	–	–	97 340
Förändringar av verkligt värde för räntesäkrade poster i säkringsportföljer	–	–	–	–	3 418	–	3 418
Aktuella skatteskulder	–	–	–	–	–	368	368
Övriga skulder	6 903	10 061	–	–	6 377	3 632	26 973
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	9	–	–	–	345	1 589	1 943
Uppskjutna skatteskulder	–	–	–	–	–	983	983
Avsättningar	–	–	–	–	–	305	305
Pensionsförpliktelser	–	–	–	–	–	540	540
Efterställda skulder	–	–	–	–	7 942	–	7 942
Summa	158 414	80 984	2 222	355 366	42 519	639 505	

K38

Klassificering av finansiella instrument, forts.

Utlåning redan från början värderade till verkligt värde via resultaträkningen

Mn euro	31 dec 2015	31 dec 2014
Redovisat värde	52 066	51 719
Maximal exponering för kreditrisk	52 066	51 719
Redovisat värde på kreditderivat som används för att begränsa kreditrisken	–	–

Finansiella tillgångar och skulder redan från början värderade till verkligt värde via resultaträkningen
Förändringar av verkligt värde för finansiella skulder till följd av förändrad kreditrisk

De finansiella skulder som från början värderats till verkligt värde via resultaträkningen och som påverkats av förändrad kreditrisk utgörs av emitterade hypoteksobligationer i det danska dotterföretaget Nordea Kredit Realkreditaktieselskab, 46 229 mn euro (42 619 mn euro), finansieringen av Markets verksamhet, 16 454 mn euro (17 337 mn euro), inlåning med avkastning baserad på separata tillgångar, 4 293 mn euro (4 287 mn euro) och finansiella avtal i livförsäkringsrörelsen, 19 545 mn euro (16 741 mn euro). Finansieringen av Markets verksamhet är normalt av så kortfristig karaktär att effekten av förändring i egen kreditrisk är obetydlig. Värdet av de finansiella avtalen i livförsäkringsverksamheten och inlåning med tillgångslänkad avkastning är direkt länkade till tillgångarna i dessa kontrakt och det uppstår därmed ingen effekt av förändringar i egen kreditrisk i dessa kontrakt.

Verkligt värde för bostadsobligationer emitterade av Nordea Kredit Realkreditaktieselskab minskade med 100 mn euro (minskade med 6 mn euro) under 2015 till följd av förändring i egen kreditrisk. Den ackumulerade förändringen sedan klassificeringen skedde är en minskning med 691 mn euro (minskning med 592 mn euro). Metoden som tillämpats för att beräkna förändringen i verkligt värde tar hänsyn till förändringar i verkligt värde som är hänförliga till förändringar i marknadsvillkoren utifrån relevanta jämförelseräntor, vilket är den genomsnittliga avkastningen på danska och tyska (euro) statsobligationer. Förändrad kreditrisk och pris på den emitterade bostadsobligationen kommer att ha motsvarande effekt på lånets värde. Anledningen är att en förändring av priset på obligationerna kompenseras av en motsatt förändring i värdet på lånets option att betala i förtid.

Förändringar i verkligt värde för finansiella tillgångar till följd av förändrad kreditrisk

Den utlåning som från början värderats till verkligt värde via resultaträkningen och som påverkats av förändrad kreditrisk utgörs av utlåning i det danska dotterföretaget Nordea Kredit Realkreditaktieselskab, 51 713 mn euro (51 244 mn euro) och utlåning inom Markets verksamhet, 353 mn euro (475 mn euro). Verkligt värde på utlåningen i Nordea Kredit Realkreditaktieselskab minskade under 2015 med 19 mn euro (ökade med 7 mn euro) till följd av förändrad kreditrisk. Den ackumulerade förändringen sedan klassificeringen är en minskning med 171 mn euro (minskning med 153 mn euro). Den metod som tillämpats för att beräkna förändringen i verkligt värde till följd av förändrad kreditrisk liknar den nedskrivningsmodell som används för tillgångar som redovisas till upplupet anskaffningsvärde enligt IAS 39. Utlåningen inom Markets är normalt så kortfristig (huvudsakligen över natten inlåning) att effekten av förändrad kreditrisk är obetydlig. Även instrument klassificerade som "Övriga tillgångar" och "Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter" är så kortfristiga att effekten av förändrad kreditrisk är obetydlig.

Jämförelse av redovisat värde och avtalsenligt belopp att betala vid förfall

2015, mn euro	Redovisat värde	Belopp att betala vid förfall
Finansiella skulder från början värderade till verkligt värde via resultaträkningen	86 521	85 776
2015, mn euro	Redovisat värde	Belopp att betala vid förfall
Finansiella skulder från början värderade till verkligt värde via resultaträkningen	80 984	79 198

Skulder till försäkringstagare har ingen fast löptid och inget fastsatt belopp att betala vid förfall. Belopp att betala till förfall har därför värderats till det redovisade värdet.

K39

Tillgångar och skulder till verkligt värde

Verkligt värde på finansiella tillgångar och skulder

mn euro	31 dec 2015		31 dec 2014	
	Redovisat värde	Verkligt värde	Redovisat värde	Verkligt värde
Finansiella tillgångar				
Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker	35 500	35 500	31 067	31 067
Utlåning	365 254	366 598	367 516	368 872
Räntebärande värdepapper	88 176	88 391	87 110	87 421
Pantsatta finansiella instrument	8 341	8 341	12 151	12 151
Aktier och andelar	40 745	40 745	39 749	39 749
Derivatinstrument	80 741	80 741	105 119	105 119
Övriga tillgångar	17 395	17 395	15 766	15 766
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	968	968	1 127	1 127
Summa	637 120	638 679	659 605	661 272
Finansiella skulder				
Inlåning och skuldinstrument	451 282	451 167	459 210	460 653
Skulder till försäkringstagare	19 545	19 545	16 741	16 741
Derivatinstrument	79 505	79 505	97 340	97 340
Övriga skulder	23 617	23 617	23 341	23 341
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	341	341	354	354
Summa	574 290	574 175	596 986	598 429

För information om värdering av poster redovisade till verkligt värde i balansräkningen, se not K1 och avsnittet "Fastställande av verkligt värde för poster som redovisats till verkligt värde i balansräkningen" nedan. För information om värdering av poster som inte redovisats till verkligt värde i balansräkningen, se avsnittet "Finansiella tillgångar och skulder som inte redovisats till verkligt värde i balansräkningen" nedan.

K39

Tillgångar och skulder till verkligt värde, forts.

Tillgångar och skulder redovisade till verkligt värde i balansräkningen

Fördelning i hierarkin för verkligt värde

31 dec 2015, mn euro	Instrument med prisnoteringar på en aktiv marknad (nivå 1)	Varav Life	Värderingsmetod baserad på observerbara marknadsdata (nivå 2)	Varav Life	Värderingsmetod baserad på icke observerbara marknadsdata (nivå 3)	Varav Life	Summa
Tillgångar till verkligt värde i balansräkningen¹							
Utlåning till centralbanker	–	–	5 129	–	–	–	5 129
Utlåning till kreditinstitut	–	–	3 510	–	–	–	3 510
Utlåning till allmänheten	–	–	89 044	–	–	–	89 044
Räntebärande värdepapper ²	49 979	12 986	43 511	6 044	250	45	93 740
Aktier och andelar ³	33 158	26 757	2 717	2 414	4 878	4 212	40 753
Derivatinstrument	211	–	78 875	32	1 655	–	80 741
Förvaltningsfastigheter	–	–	–	–	3 165	3 085	3 165
Övriga tillgångar	–	–	14 697	–	–	–	14 697
Summa	83 348	39 743	237 483	8 490	9 948	7 342	330 779
Skulder till verkligt värde i balansräkningen¹							
Skulder till kreditinstitut	–	–	18 620	1 361	–	–	18 620
In- och upplåning från allmänheten	–	–	18 985	–	–	–	18 985
Skulder till försäkringstagare	–	–	19 545	19 545	–	–	19 545
Emitterade värdepapper ⁴	46 229	–	6 885	–	–	–	53 114
Derivatinstrument ⁴	242	–	77 739	153	1 524	–	79 505
Övriga skulder	6 909	–	13 056	–	–	–	19 965
Summa	53 380	–	154 830	21 059	1 524	–	209 734

1) Samtliga poster värderas till verkligt värde vid slutet av varje rapportperiod.

2) Varav 8 333 mn euro avser balansposten Pantsatta finansiella instrument.

3) Varav 8 mn euro avser balansposten Pantsatta finansiella instrument.

4) För strukturerade obligationer redovisas värdekontraktet och det inbäddade derivatet separat. Värdekontraktet redovisas som Emitterade värdepapper i balansräkningen och det inbäddade derivatet som Derivatinstrument i balansräkningen. Det totala verkliga värdet på de strukturerade obligationerna uppgick till 6 825 mn euro, varav 6 881 mn euro har klassificerats i nivå 2 och ett netto positivt värde på 56 mn euro i nivå 3 i hierarkin för verkligt värde.

31 dec 2014, mn euro	Instrument med prisnoteringar på en aktiv marknad (nivå 1)	Varav Life	Värderingsmetod baserad på observerbara marknadsdata (nivå 2)	Varav Life	Värderingsmetod baserad på ej observerbara marknadsdata (nivå 3)	Varav Life	Summa
Tillgångar till verkligt värde i balansräkningen¹							
Utlåning till centralbanker	–	–	282	–	–	–	282
Utlåning till kreditinstitut	–	–	4 560	7	–	–	4 560
Utlåning till allmänheten	–	–	101 223	–	–	–	101 223
Räntebärande värdepapper ²	54 724	12 805	41 598	6 936	279	53	96 601
Aktier och andelar ³	32 724	22 739	1 597	1 596	5 458	4 486	39 779
Derivatinstrument	102	–	103 551	119	1 466	–	105 119
Förvaltningsfastigheter	–	–	–	–	3 227	3 127	3 227
Övriga tillgångar	–	–	11 176	–	–	–	11 176
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	–	–	4	–	–	–	4
Summa	87 550	35 544	263 991	8 658	10 430	7 666	361 971
Skulder till verkligt värde i balansräkningen¹							
Skulder till kreditinstitut	–	–	27 026	1 541	–	–	27 026
In- och upplåning från allmänheten	–	–	32 920	–	–	–	32 920
Skulder till försäkringstagare	–	–	16 741	16 741	–	–	16 741
Emitterade värdepapper ⁴	42 619	–	8 001	–	–	–	50 620
Derivatinstrument ⁴	91	–	95 623	56	1 626	–	97 340
Övriga skulder	4 667	–	12 297	–	–	–	16 964
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	–	–	9	–	–	–	9
Summa	47 377	–	192 617	18 338	1 626	–	241 620

1) Samtliga poster värderas till verkligt värde vid slutet av varje rapportperiod.

2) Varav 12 121 mn euro avser balansposten Pantsatta finansiella instrument.

3) Varav 30 mn euro avser balansposten Pantsatta finansiella instrument.

4) För strukturerade obligationer redovisas värdekontraktet och det inbäddade derivatet separat. Värdekontraktet redovisas som Emitterade värdepapper i balansräkningen och det inbäddade derivatet som Derivatinstrument i balansräkningen. Det totala verkliga värdet på de strukturerade obligationerna uppgick till 7 541 mn euro, varav 7 185 mn euro har klassificerats till nivå 2 och ett netto negativt värde på 356 mn euro i nivå 3 i hierarkin för verkligt värde.

Fastställande av verkligt värde för poster som redovisats till verkligt värde i balansräkningen

För tillgångar och skulder som redovisats till verkligt värde sker en uppdelning på de tre nivåerna i IFRS hierarki för verkligt värde. Hierarkin ger högst prioritet till noterade priser (ojusterade) på aktiva marknader för identiska tillgångar och skulder (nivå 1) och lägsta prioritet till ej observerbara indata (nivå 3). Klassificeringen av dessa instrument baseras på den lägsta nivå indata som är väsentlig för verkligt värde värderingen i sin helhet.

I nivå 1 i hierarkin för verkligt värde återfinns tillgångar och skulder som värderats med hjälp av ojusterade noterade priser på aktiva marknader för identiska tillgångar och skulder. En aktiv marknad för en tillgång eller skuld är en marknad där transaktioner för tillgången eller skulden inträffar tillräckligt ofta och med tillräcklig volym för att ge löpande prisinformation. Denna kategori omfattar noterade derivat, noterade aktier, statsobligationer i utvecklade länder och de mest likvida bostadsobligationerna och företagsobligationerna som har direkta prisnoteringar för handel.

I nivå 2 i hierarkin för verkligt värde återfinns tillgångar och skulder som inte har noterade marknadspriser direkt tillgängliga från aktiva marknader. Verkligt värde baseras på noterade priser för liknande tillgångar eller skulder på aktiva marknader, eller noterade priser på identiska eller liknande tillgångar eller skulder på marknader som inte är aktiva. Verkligt värde kan också beräknas med hjälp av värderingsmetoder eller värderingsmodeller som baseras på marknadsdata på balansdagen, om eventuella ej observerbara marknadsdata har haft en obetydlig inverkan på de verkliga värdena. Bland dessa instrument återfinns huvuddelen av Nordeas OTC-derivat, köpta/sålda värdepapper enligt återförsäljnings-/ återköpsavtal, lånade/utlånade värdepapper och andra instrument där indata i värderingsmetoden eller värderingsmodellen baseras på uppgifter från en aktiv marknad.

I nivå 3 i hierarkin för verkligt värde återfinns de tillgångar och skulder vars verkliga värde inte kan erhållas direkt från noterade marknadspriser eller indirekt via värderingsmetoder eller värderingsmodeller som bygger på observerbara marknadsdata. Hit hör vanligen investeringar i onoterade värdepapper, private equity-fonder, hedgefonder, förvaltningsfastigheter, mer komplexa OTC-derivat där ej observerbara marknadsdata har en betydande inverkan på de verkliga värdena, vissa komplexa eller strukturerade instrument och illikvida räntebärande värdepapper. Komplexa värderingsmodeller kännetecknas ofta av att de bygger på modellspecifika och ej observerbara parametrar.

Alla värderingsmodeller, både komplexa och enkla, använder sig av marknadsdata, bland annat räntor, volatilitet och korrelation. Vissa marknadsdata är observerbara, medan andra inte är det. För de vanligaste valutorna är räntorna observerbara, och volatilitets- och korrelationstalen för dessa valutor och räntor är observerbara upp till en viss löptid. Volatilitets- och korrelationstal är också observerbara för de mest likvida aktieinstrumenten på kort sikt. För mindre likvida aktieinstrument är optionsmarknaden tämligen illikvid, och därför är volatilitets- och korrelationstalen inte observerbara. För varje instrument mäts känsligheten för ej observerbara data. Om ej observerbara data har en betydande inverkan på värderingen klassificeras instrumentet som tillhörande nivå 3 i hierarkin för verkligt värde.

För räntebärande värdepapper görs uppdelningen i de tre nivåerna med hjälp av en intern prissättningsmetod. Dessa värdepapper kan antingen vara noterade på en aktiv marknad

(nivå 1) eller värderade med hjälp av en metod där priset baseras på observerbara marknadsdata (nivå 2). Nivå 3-obligationer kännetecknas av låg likviditet.

För OTC-derivat används värderingsmodeller för att fastställa verkligt värde. För säkerställda kontrakt används OIS-räntor för diskontering. Dessa räntor kan observeras på marknaden. Värderingen grundas också på flera andra marknadsdata, beroende på typ av avtal. För mer exotiska OTC-derivat används komplexa värderingsmodeller. Modellerna har vanligtvis utvecklats internt och baseras på antaganden om beteenden hos de underliggande tillgångarna och statistiska scenarionalyser. Som nämnts ovan brukar OTC-derivat hänföras till nivå 2 i hierarkin för verkligt värde, och alla väsentliga modellparametrar kan därmed observeras på aktiva marknader. För enklare derivat används standardmodeller för värderingen, till exempel Black-Scholes.

Värderingen av private equity-fonder och onoterade aktier är till sin karaktär mer osäker än värdering av mer aktivt handlade aktieinstrument. Nordea lägger vikt vid ett konsekvent tillvägagångssätt både när det gäller olika tillgångar och över tiden. Metoderna som tillämpas följer anvisningarna i "International Private Equity and Venture Capital Valuation Guidelines", som utfärdats av EVCA (European Venture Capital Association). Dessa anvisningar används som bästa praxis i private equity-branschen. För USA-baserade fonder används liknande metoder.

Nordea har också lån och emitterade skuldebrev i dotterföretaget Nordea Kredit Realkreditaktieselskab, värderade till verkligt värde. När Nordea beviljar bolån till låntagare i enlighet med dansk lagstiftning om bostadsfinansiering emitterar Nordea samtidigt skuldebrev med matchande villkor, så kallad "matchad finansiering". Verkligt värde för emitterade skuldebrev baseras på noterade priser och hänförs därför till nivå 1 i hierarkin för verkligt värde. Eftersom låntagarna har rätt att köpa skuldebrev som emitterats av Nordea på marknaden och återlämna dessa som betalning för sina lån, är det verkliga värdet på lånen samma som det verkliga värdet på de emitterade skuldebreven (till följd av att omvärderingen av återbetalningsoptionen finns inbäddad i lånet), justerat för förändringar i kreditrisken hos låntagaren. Kreditriskjusteringen beräknas med hjälp av en nedskrivningsmodell som bygger på inträffade förlusthändelser.

Verkligt värde på finansiella tillgångar och skulder beräknas vanligen som det teoretiska nuvärdet av de enskilda instrumenten, baserat på marknadsparametrar från oberoende källor enligt ovan, och under antagandet att inga risker och ingen osäkerhet föreligger. Denna beräkning kompletteras med en justering på portföljnivå.

Vid värderingen av derivat till verkligt värde gör Nordea justeringar i form av så kallade credit value adjustments (CVA) och debt value adjustments (DVA). CVA och DVA speglar hur motpartens kreditrisk respektive Nordeas egen kreditvärdighet påverkar derivatets verkliga värde. Beräkningarna baseras på uppskattningar av exponering vid fallissemang, sannolikhet för fallissemang och återvinningsgrad, för varje enskild motpart.

För CVA och DVA baseras exponering vid fallissemang vanligen på förväntad exponering och fastställs genom simulering av underliggande riskfaktorer. När så är möjligt hämtas information om sannolikhet för fallissemang och återvinningsgrad från CDS-marknaden. För motparter där sådan information inte är direkt tillgänglig fastställs sannolikhet för fallissemang och återvinningsgrad med hjälp av en represen-

K39

Tillgångar och skulder till verkligt värde, forts.

tativ metod, där de illikvida motparterna kopplas till jämförbara likvida CDS-namn.

Effekten av upplåningskostnader och upplåningskostnadsminskningar på värderingen av derivatinstrument utan säkerhet eller med obalanserad säkerhet redovisas som en verkligt värdejustering för finansieringskostnad (funding fair value adjustment, FFVA). Nordea har under 2015 utvecklat sitt ramverk för FFVA. Det innefattar nu en estimerad finansieringskurva som speglar marknadskostnaden för finansiering. Eftersom FFVA är en nyligen framtagen marknadspraxis följer Nordea utvecklingen löpande, för att kunna ompröva och utveckla den metod som används.

En annan viktig del av justeringen på portföljnivå syftar till att justera nettoexponeringarna mot marknadsrisk från ett genomsnitt av köp- och säljpriser till antingen köp- eller säljpris (beroende av nettopositionen). Exponeringarna aggregeras och netto redovisas för olika riskkategorier i enlighet med interna riktlinjer och aggregerad marknadsprisinformation om köp- och säljpriser som används i beräkningen. Köp- och säljpriser uppdateras löpande.

Värderingen till verkligt värde av förvaltningsfastigheter tar hänsyn till en marknadsaktörs förmåga att generera ekonomiska fördelar genom att använda förvaltningsfastigheterna på maximala och bästa sätt, det vill säga tar hänsyn till den användning av förvaltningsfastigheterna som är fysiskt möjligt, lagligen tillåtet och finansiellt genomförbart. I dagsläget används förvaltningsfastigheterna i Nordea på maximala och bästa sätt. Vid värderingen av förvaltningsfastig-

heterna tas också hänsyn till fastighetens syfte och art genom att tillämpa den lämpligaste värderingsmetoden. Den vanligaste värderingsmetoden är en diskonterad kassaflödesmodell som använder aktuella kassaflöden, marknadsräntor och aktuell avkastning.

Överföringar mellan nivå 1 och nivå 2

Nordea har under året överfört räntebärande värdepapper (inklusive pantsatta finansiella instrument) till ett värde av 1 129 mn euro (149 mn euro) från nivå 1 till nivå 2 och 295 mn euro (1 290 mn euro) från nivå 2 till nivå 1 i hierarkin för verkligt värde. Nordea har också överfört aktier till ett värde av 22 mn euro (0 mn euro) från nivå 1 till nivå 2, derivattillgångar till ett värde av 96 mn euro (0 mn euro) och derivatskulder till ett värde av 120 mn euro (0 mn euro) från nivå 2 till nivå 1 och övriga skulder till ett värde av 4 mn euro (55 mn euro) från nivå 2 till nivå 1.

Orsaken till överföringen från nivå 1 till nivå 2 var att instrumenten upphörde att handlas aktivt under året och verkligt värde har nu beräknats med värderingsmetoder baserade på observerbar marknadsdata. Orsaken till överföringarna från nivå 2 till nivå 1 var att instrumenten handlades aktivt under perioden och tillförlitliga prisnoteringar fanns tillgängliga på marknaden. Överföringar har också skett som en följd av implementeringen av en förbättrad och mer noggrann klassificeringsmetod. Överföringar mellan nivåerna anses ha skett vid årets slut.

Förändringar i nivå 3

2015, mn euro	1 jan 2015		Vinster och förluster som redovisats i resultaträkningen under året		Köp/emissioner	Försäljningar	Avräkningar/likvider	Överföringar till nivå 3	Överföringar från nivå 3	Omräkningsdifferenser	31 dec 2015
	Realiserade	Orea-liserade	Redovisat i övrigt totalresultat								
Räntebärande värdepapper	279	1	8	–	75	–111	–1	–	–2	1	250
– varav Life	53	–	–3	–	–	–6	–	–	–	1	45
Aktier och andelar	5 458	307	49	–	4 468	–5 021	–58	29	–333	–21	4 878
– varav Life	4 486	281	36	–	4 377	–4 897	–55	3	–	–19	4 212
Derivatinstrument (netto)	–160	37	–18	–	–1	–	–37	443	–133	0	131
Förvaltningsfastigheter	3 227	–1	27	–	222	–263	–	–	–	–47	3 165
– varav Life	3 127	–	27	–	215	–237	–	–	–	–47	3 085

Orealiserade vinster och förluster avser de tillgångar och skulder som innehas vid årets slut. Under 2015 överförde Nordea aktier till ett värde av 29 mn euro från nivå 2 till nivå 3 och 333 mn euro från nivå 3 till nivå 2. Nordea överförde också derivatinstrument (netto) till ett värde av 443 mn euro från nivå 2 till nivå 3 och 133 mn euro från nivå 3 till nivå 2. Orsaken till överföringen från nivå 3 till nivå 2 var att observerbara marknadsdata blev tillgängliga. Orsaken till överföringen från nivå 2 till nivå 3 var att observerbara marknadsdata inte längre fanns tillgängliga. Överföringar har också skett som en följd av implementeringen av en förbättrad och mer noggrann klassificeringsmetod. Överföringar från en nivå till en annan anses ha skett i slutet av året. Vinster och förluster redovisade i resultaträkningen under året ingår i posten "Nettoresultat av poster till verkligt värde" (se not K5). Tillgångar och skulder avseende derivatinstrument redovisas netto.

Förändringar i nivå 3, forts.

2014, mn euro	Vinster och förluster som redovisats i resultaträkningen under året			Redovisat i övrigt totalresultat	Köp/emissioner	Försäljningar	Avräkningar/likvider	Överföringar till nivå 3	Överföringar från nivå 3	Omräkningsdifferenser	31 dec 2014
	1 jan 2014	Realiserade	Orealiserade								
Räntebärande värdepapper	478	8	10	-2	163	-373	-3	-	-	-2	279
– varav Life	104	5	5	-	19	-78	-	-	-	-2	53
Aktier och andelar	3 841	388	313	-	2 417	-1 441	-22	-	-22	-16	5 458
– varav Life	2 842	324	238	-	2 332	-1 196	-15	-	-22	-17	4 486
Derivatinstrument (netto)	37	-488	-197	-	-	-	488	-	-	-	-160
Förvaltningsfastigheter	3 524	-1	-3	-	267	-462	-	-	-33	-65	3 227
– varav Life	3 367	7	-3	-	241	-390	-	-	-33	-62	3 127
Övriga skulder	1	-	-	-	-	-1	-	-	-	-	-

Orealiserade vinster och förluster avser de tillgångar och skulder som innehas vid årets slut. Under 2014 överförde Nordea aktier och andelar till ett värde av 22 mn euro från nivå 3 till nivå 2. Skälet till överföringen från nivå 3 till nivå 2 var att observerbara marknadsdata blev tillgängliga. Överföringar mellan nivåerna anses ha skett vid årets slut. Vinster och förluster redovisade i resultaträkningen under året ingår i posten "Nettoresultat av poster till verkligt värde" (se not K5). Tillgångar och skulder avseende derivatinstrument redovisas netto.

Processen för värdering till verkligt värde i nivå 3

Finansiella instrument

Nordea har en oberoende, specialiserad enhet för värderingskontroll, Group Valuation Control (GVC). GVC har ansvaret för att fastställa värderingsramverket för Nordea samt att övervaka och oberoende bedöma värderingarna av finansiella instrument som redovisas till verkligt värde i Nordeas balansräkning. GVC publicerar Nordeakoncernens värderingspolicy vilken godkänns av Group Valuation Committee. Group Valuation Committee leder arbetet inom värderingsområdet och fungerar också som en eskaleringsinstans för värderingsfrågor. Ytterligare eskalering av värderingsfrågor sker till Assets and Liabilities Committee, vilken rapporterar till styrelsen.

Värderingskontrollprocessen i Nordea utgörs av flera steg. Första steget är att ta fram medelpriset vid dagens slut. Det är tradingavdelningen som ansvarar för att ta fram korrekta kurser för värderingen, som antingen fastställs internt eller inhämtas från externa källor. Dessa värderingskurser och värderingsmetoder kontrolleras och testas därefter av oberoende kontrollenheter. Allra viktigast i kontrollprocessen är den oberoende kontrollen av kurser. Här kontrolleras riktigheten i värderingarna med hjälp av data från oberoende källor som bäst speglar marknaden. Slutligen analyseras resultatet av värderingskontrollen och värderingarna, och eventuella noteringar eskaleras, med värderingskommittéer som beslutinstanser.

Kontrollen av riktigheten i kurser och andra parametrar utförs dagligen. Information från tredje man, såsom kursnoteringar och annan prisinformation från mäklare, används som jämförelseuppgifter vid kontrollen. Jämförelseuppgifternas kvalitet bedöms regelbundet. Denna kvalitetsbedömning används i samband med mätningen av osäkerhet i värderingen.

Justeringar till verkligt värde och uppskjutna dag 1-resultat från nivå 3-transaktioner beräknas och rapporteras månadsvis. Den faktiska bedömningen av instrument i hierarkin för verkligt värde utförs kontinuerligt.

Förvaltningsfastigheter

Huvuddelen av förvaltningsfastigheterna i Nordea innehas av Nordea Liv och Pension (NLP). Förvaltningsfastigheterna i NLP värderas en gång i kvartalet av fastighetsavdelningarna i respektive bolag inom NLP, och arbetet utförs helt eller delvis av externa värderare. De avdelningar som använder sig av sina egna metoder jämför fastigheternas värdeförändringar med värderingar gjorda för liknande fastigheter av externa värderare. Värderingen presenteras för, och godkänns av, ledningen i respektive bolag. Finansdirektören i vart och ett av bolagen inom NLP godkänner de tillämpade metoder och ansvarar för de värden som används. Principerna som tillämpas i samtliga bolag överensstämmer med de nationella tillsynsmyndigheternas bestämmelser, som i sin tur överensstämmer med internationella värderingsprinciper och IFRS.

Dessutom finns en Investment Operation Committee (IOC), som är ett gemensamt forum för frågor som rör värdering och redovisning av i NLP:s investeringsverksamhet. Bolagen inom NLP rapporterar regelbundet till IOC, och IOC rapporterar kvartalsvis till Nordeakoncernens Group Valuation Committee.

Förvaltningsfastigheterna i NLP fungerar som skuldtäckning gentemot försäkringstagarna i liv- och fondförsäkringsavtal samt i finansiella avtal, vilket innebär att effekten på Nordeas resultaträkning och eget kapital beror på återbäringsmedlen och återbäringsavtalen i det bolag som äger fastigheten.

K39

Tillgångar och skulder till verkligt värde, forts.

Värderingsmetoder och indata som används vid värderingen till verkligt värde i nivå 3

31 dec 2015, mn euro	Verkligt värde	Varav Life ¹	Värderingsmetoder	Ej observerbara indata	Intervall för verkligt värde
Räntebärande värdepapper					
Bolåneinstitut och andra kreditinstitut ²	205	–	Diskonterade kassaflöden	Kreditspread	–5/5
Företag	45	45	Diskonterade kassaflöden	Kreditspread	–3/3
Summa	250	45			–8/8
Aktier och andelar					
Private equity-fonder	1 965	1 781	Andelsvärde ³		–218/232
Hedgefonder	474	298	Andelsvärde ³		–31/37
Kreditfonder	423	237	Andelsvärde/analytikerkonsensus ³		–23/28
Övriga fonder	1 880	1 868	Andelsvärde/fondkurser ³		–223/224
Övrigt	136	28	–		–9/9
Summa	4 878	4 212			–504/530
Derivatinstrument					
Räntederivat	180	–	Optionsmodell	Korrelationer Volatilitet	–26/19
Aktiederivat	–24	–	Optionsmodell	Korrelationer Volatilitet	–26/19
Valutaderivat	–35	–	Optionsmodell	Utdelning Korrelationer Volatilitet	+/-0
Kreditderivat	–18	–	Kreditderivatmodell	Korrelationer Återvinningsgrad	–8/6
Övrigt	28	–	Optionsmodell	Korrelationer Volatilitet	+/-0
Summa	131	–			–60/44

1) Innehav i finansiella instrument utgör en stor del av livförsäkringsrörelsen, i syfte att fullgöra åtaganden i försäkringsavtal och finansiella avtal. Vinster och förluster hänförliga till dessa instrument allokteras nästan uteslutande till försäkringstagarna och påverkar därmed inte Nordeas eget kapital.

2) Varav 155 mn euro prissätts utifrån en kreditspread (skillnaden mellan diskonteringsräntan och LIBOR) på 1,45 procent, och en rimlig förändring av denna kreditspread skulle inte påverka det verkliga värdet med tanke på återköpsmöjligheten.

3) Verkligt värde baseras på kurser och andelsvärden som erhållits av externa leverantörer/förvaltare. Dessa kurser fastställs utifrån värdeutvecklingen i de underliggande tillgångarna. Den allra vanligaste värderingsmetoden för private equity-fonder hos leverantörer/förvaltare överensstämmer med anvisningarna i International Private Equity and Venture Capital Valuation (IPEV), som utfärdats av European Venture Capital Association (EVCA). Mindre än 15 procent av innehavet i private equity-fonder justeras/värderas internt utifrån IPEV-anvisningarna. De redovisade värdena för dessa ligger i intervallet 0 till 95 procent jämfört med de värden som erhållits från leverantörer/förvaltare.

Tabellerna ovan visar, för varje tillgångs- och skuldklass som hänförs till nivå 3, det verkliga värdet, värderingsmetoderna som använts för beräkning av verkligt värde, väsentliga ej observerbara data som använts i värderingsmodellerna samt, för finansiella tillgångar och skulder, det verkliga värdets känslighet för förändringar i viktiga antaganden.

Kolumnen "intervall för verkligt värde" i tabellen ovan visar känsligheten i verkligt värde för nivå 3-instrument vid förändringar i viktiga antaganden. När exponeringen för en ej observerbar parameter kvittas mellan olika instrument redovisas endast nettoeffekten i tabellen. Redovisat intervall är sannolikt större än den faktiska osäkerheten i verkligt värde för dessa instrument, eftersom det i praktiken är osannolikt att alla ej observerbara parametrar samtidigt skulle vara i utkanten av sina intervall för rimligt möjliga alternativ. Redovisningen är varken förutsäggande eller indikativ för framtida förändringar i verkligt värde.

För att beräkna känsligheten (intervallet) i verkligt värde för derivat tillämpas en rad olika modeller för att fastställa ett

osäkerhetsintervall kring det redovisade verkliga värdet. De olika modellerna är inriktade på olika aspekter av prissättningen av derivat. Två gemensamma komponenter i modellerna för derivatvärdering är volatiliteten i underliggande riskfaktorer och korrelationen mellan de relevanta riskfaktorerna. Hänsyn tas till båda dessa genom att olika antaganden om indata och/eller valet av modell tillämpas. Förutom dessa gemensamma faktorer omfattar analysen även ett antal faktorer som är specifika för tillgångsklassen, bland annat förväntad aktieutdelning, återvinningsantaganden för kreditderivat och inflationsförväntningar. Det verkliga värdet på derivat redovisas som nettot av tillgångar och skulder.

För att beräkna känsligheten (intervallet) i verkligt värde för aktier och andelar och räntebärande värdepapper ökades och minskades det verkliga värdet med 2–10 procentenheter, beroende på osäkerheten i värderingen och underliggande antaganden. Större intervall tillämpas på instrument med större osäkerhet i värderingen jämfört med aktivt handlade instrument och underliggande osäkerheter i individuella antaganden.

K39

Tillgångar och skulder till verkligt värde, forts.

Värderingsmetoder och indata som används vid värderingen till verkligt värde i nivå 3

31 dec 2014, mn euro	Verkligt värde	Varav Life ¹	Värderingsmetoder	Ej observerbara indata	Intervall för verkligt värde
Räntebärande värdepapper					
Bolåneinstitut och andra kreditinstitut ²	235	9	Diskonterade kassaflöden	Kreditspread	-8/8
Företag	44	44	Diskonterade kassaflöden	Kreditspread	-3/3
Summa	279	53			-11/11
Aktier och andelar					
Private equity-fonder	2,328	1,820	Andelsvärde ³		
Hedgefonder	443	181	Andelsvärde ³		
Kreditfonder	487	377	Andelsvärde/analytikerkonsensus ³		
Övriga fonder	1,970	1,950	Andelsvärde/fondkurser ³		
Övrigt	230	158	–		
Summa	5,458	4,486			-542/575
Derivatinstrument					
Räntederivat	191	–	Optionsmodell	Korrelationer Volatilitet	-13/9
Aktiederivat	-220	–	Optionsmodell	Korrelationer Volatilitet	-18/12
Valutaderivat	-31	–	Optionsmodell	Utdelning Korrelationer Volatilitet	+/-0
Kreditderivat	-129	–	Kreditderivatmodell	Korrelationer Återvinningsgrad	-10/9
Övrigt	29	–	Optionsmodell	Korrelationer Volatilitet	+/-0
Summa	-160	–			-41/30

1) Innehav i finansiella instrument utgör en stor del av livförsäkringsrörelsen, i syfte att fullgöra åtaganden i försäkringsavtal och finansiella avtal. Vinster och förluster hänförliga till dessa instrument allokteras nästan uteslutande till försäkringstagarna och påverkar därmed inte Nordeas eget kapital.

2) Varav 155 mn euro prissätts utifrån en kreditspread (skillnaden mellan diskonteringsräntan och LIBOR) på 1,45 procent, och en rimlig förändring av denna kreditspread skulle inte påverka det verkliga värdet med tanke på återköpsmöjligheten.

3) Verkligt värde baseras på kurser och andelsvärden som erhållits av externa leverantörer/förvaltare. Dessa kurser fastställs utifrån värdeutvecklingen i de underliggande tillgångarna a. Den allra vanligaste värderingsmetoden för private equity-fonder hos leverantörer/förvaltare överensstämmer med anvisningarna i International Private Equity and Venture Capital Valuation (IPEV), som utfärdats av European Venture Capital Association (EVCA). Mindre än 15 procent av innehavet i private equity-fonder justeras/värderas internt utifrån IPEV-anvisningarna. De redovisade värdena för dessa ligger i intervallet 0 till 95 procent jämfört med de värden som erhållits från leverantörer/förvaltare.

K39

Tillgångar och skulder till verkligt värde, forts.

Förvaltningsfastigheter

31 dec 2015, mn euro	Verkligt värde ¹	Varav Life	Värderingsmetoder	Ej observerbara indata	Intervall för ej observerbara data	Vägt genomsnitt för ej observerbara data				
Danmark	1 688	1 679	Diskonterade kassaflöden	Marknadshyra						
				Kommersiella	25–312 EUR/m ²	159 EUR/m ²				
				Kontor	34–324 EUR/m ²	110 EUR/m ²				
				Lägenheter	65–245 EUR/m ²	151 EUR/m ²				
				Avkastingskrav						
				Kommersiella	6,4% – 9,5%	7,5%				
				Kontor	4,3% – 9,5%	6,1%				
				Lägenheter	3,5% – 6,0%	3,9%				
				Norge	695	689	Diskonterade kassaflöden	Marknadshyra		
								Kommersiella	82–234 EUR/m ²	170 EUR/m ²
Kontor	114–746 EUR/m ²	205 EUR/m ²								
Lägenheter	151–151 EUR/m ²	151 EUR/m ²								
Övriga	66–86 EUR/m ²	67 EUR/m ²								
Avkastingskrav										
Kommersiella	5,0% – 6,5%	5,5%								
Kontor	4,3% – 7,8%	5,5%								
Lägenheter	5,6% – 5,6%	5,6%								
Övriga	5,5% – 8,5%	7,9%								
Finland	564	563	Diskonterade kassaflöden ²	Marknadshyra						
				Kommersiella	104–327 EUR/m ²	177 EUR/m ²				
				Kontor	125–306 EUR/m ²	187 EUR/m ²				
				Lägenheter	186–237 EUR/m ²	210 EUR/m ²				
				Övriga	89–127 EUR/m ²	97 EUR/m ²				
				Avkastingskrav						
				Kommersiella	4,8% – 6,8%	5,8%				
				Kontor	4,8% – 8,0%	6,4%				
				Lägenheter	4,0% – 6,0%	5,0%				
				Övriga	6,5% – 9,0%	7,8%				
Sverige	154	154	Diskonterade kassaflöden ²	Marknadshyra						
				Kommersiella	117–195 EUR/m ²	146 EUR/m ²				
				Lägenheter	149–176 EUR/m ²	156 EUR/m ²				
				Övriga	65–66 EUR/m ²	65 EUR/m ²				
				Avkastingskrav						
				Lägenheter	3,5% – 4,4%	3,7%				
Övriga	64	–	Diskonterade kassaflöden	Övriga	7,0% – 7,8%	7,4%				
				Total	3 165	3 085				

1) Fördelning baserad på de värderingsmetoder som används i olika länder.

2) Verkligt värde beräknas av externa värderare.

K39

Tillgångar och skulder till verkligt värde, forts.

Förvaltningsfastigheter

31 dec 2014, mn euro	Verkligt värde ¹	Varav Life	Värderingsmetoder	Ej observerbara indata	Intervall för ej observerbara data	Vägt genomsnitt för ej observerbara data
Danmark	1 656	1 645	Diskonterade kassaflöden	Marknadshyra		
				Kommersiella	26–235 EUR/m ²	133 EUR/m ²
				Kontor	28–377 EUR/m ²	108 EUR/m ²
				Lägenheter	65–220 EUR/m ²	140 EUR/m ²
				Avkastingskrav		
				Kommersiella	6,1%–9,0%	7,5%
				Kontor	4,6%–9,5%	6,0%
				Lägenheter	3,5%–6,0%	5,0%
Norge	774	767	Diskonterade kassaflöden	Marknadshyra		
				Kommersiella	28–1 166 EUR/m ²	271 EUR/m ²
				Kontor	69–459 EUR/m ²	227 EUR/m ²
				Lägenheter	166–238 EUR/m ²	195 EUR/m ²
				Övriga	25–642 EUR/m ²	91 EUR/m ²
				Avkastingskrav		
				Kommersiella	5,3%–8,5%	5,9%
				Kontor	5,0%–8,8%	6,3%
				Lägenheter	5,5%–5,5%	5,5%
				Övriga	7,3%–8,5%	7,8%
Finland	642	640	Diskonterade kassaflöden ²	Marknadshyra		
				Kommersiella	104–327 EUR/m ²	177 EUR/m ²
				Kontor	125–306 EUR/m ²	187 EUR/m ²
				Lägenheter	186–237 EUR/m ²	210 EUR/m ²
				Övriga	89–127 EUR/m ²	97 EUR/m ²
				Avkastingskrav		
				Kommersiella	5,0%–7,0%	6,0%
				Kontor	5,0%–8,0%	6,5%
				Lägenheter	4,5%–6,0%	5,3%
				Övriga	6,5%–9,0%	7,8%
Sverige	75	75	Diskonterade kassaflöden ²	Marknadshyra		
				Kommersiella	122–191 EUR/m ²	147 EUR/m ²
				Lägenheter	146–172 EUR/m ²	153 EUR/m ²
				Övriga	64–64 EUR/m ²	64 EUR/m ²
				Avkastingskrav		
				Kommersiella	6,3%–7,0%	6,7%
				Lägenheter	4,0%–4,5%	4,1%
				Övriga	7,0%–7,0%	7,0%
Övriga	80	–	Diskonterade kassaflöden	–		
Summa	3,227	3,127				

1) Fördelning baserad på de värderingsmetoder som används i olika länder.

2) Verkligt värde beräknas av externa värderare.

De väsentliga ej observerbara indata som används när förvaltningsfastigheterna värderas till verkligt värde är marknadshyra och avkastningskrav. Betydande höjningar (sänkningar) av marknadshyran eller avkastningskravet skulle, isolerat, resultera i en betydligt lägre (högre) verkligt värde.

K39

Tillgångar och skulder till verkligt värde, forts.

Förändringar i uppskjuten dag 1-vinst

Transaktionspriset för finansiella instrument överensstämmer i vissa fall inte med verkligt värde vid första redovisningstillfället (enligt använd värderingsmodell). Skälet är huvudsakligen att transaktionspriset inte har kunnat fastställas på en aktiv marknad. Om väsentliga ej observerbara data används i värderingsmetoden (nivå 3) redovisas det finansiella instrumentet till transaktionspriset, och den eventuella skillnaden mellan transaktionspriset och det verkliga värdet vid första redovisningstillfället, enligt använd värderingsmodell (dag 1-vinst), skjuts upp. För ytterligare information, se not K1 "Redovisningsprinciper". Tabellen nedan visar den totala skillnaden som kvarstår

att periodisera i resultaträkningen vid periodens början och slut, samt en avstämning av hur detta skillnadsbelopp har förändrats under året (förändring i uppskjuten dag 1-vinst).

Uppskjuten dag 1-vinst – derivat, mn euro

	2015	2014
Belopp vid årets början	36	38
Uppskjuten vinst från nya transaktioner	9	9
Redovisat i resultaträkningen under året	-11	-11
Belopp vid årets slut	34	36

Finansiella tillgångar och skulder som inte redovisas till verkligt värde i balansräkningen

Mn euro	31 dec 2015		31 dec 2014		Nivå i hierarkin för verkligt värde
	Redovisat värde	Verkligt värde	Redovisat värde	Verkligt värde	
Tillgångar som inte redovisas till verkligt värde i balansräkningen					
Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker	35 500	35 500	31 067	31 067	3
Utlåning	267 571	268 915	261 451	259 547	3
Räntebärande värdepapper	2 769	2 984	2 630	2 941	1, 2, 3
Övriga tillgångar	2 698	2 698	4 590	4 590	3
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	968	968	1 123	1 123	3
Summa	309 506	311 065	300 861	299 268	
Skulder som inte redovisas till verkligt värde i balansräkningen					
Inlåning och skuldinstrument	360 563	360 448	348 644	350 087	3
Övriga skulder	3 652	3 652	6 377	6 377	3
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	341	341	345	345	3
Summa	364 556	364 441	355 366	356 809	

Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker

Verkligt värde på "Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker" antas, till följd av dess kortfristiga natur, vara samma som det redovisade värdet och hänförs därför till nivå 3 i hierarkin för verkligt värde.

Utlåning

Det verkliga värdet på "Utlåning till centralbanker", "Utlåning till kreditinstitut" och "Utlåning till allmänheten" har beräknats genom att diskontera de förväntade framtida kassaflödena med en antagen kundränta som skulle ha använts på marknaden om lånen hade emitterats vid värderingstidpunkten. Den antagna kundräntan beräknas som referensräntan plus den genomsnittliga marginalen på nyutlåning i Retail Banking respektive Wholesale Banking.

Värderingen till verkligt värde har hänförs till nivå 3 i hierarkin för verkligt värde.

Räntebärande värdepapper

Det verkliga värdet uppgår till 2 984 mn euro (2 941 mn euro), varav 2 mn euro (27 mn euro) har hänförs till nivå 1, 2 922 mn euro (2 914 mn euro) till nivå 2 och 60 mn euro (0 mn euro) till nivå 3 i hierarkin för verkligt värde. Värderingsprinciperna är desamma som för liknande instrument som redovisas till verkligt värde i balansräkningen.

Övriga tillgångar samt förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

Balansposterna "Övriga tillgångar" och "Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter" utgörs av kortfristiga fordringar, huvudsakligen upplupna ränteintäkter. Det verkliga

värdet anses därför vara detsamma som det redovisade värdet och har hänförs till nivå 3 i hierarkin för verkligt värde.

Inlåning och skuldinstrument

Det verkliga värdet på "Skulder till kreditinstitut", "In- och upplåning från allmänheten", "Emitterade värdepapper" och "Efterställda skulder" har beräknats som det redovisade värdet justerat för förändringar i verkligt värde gällande ränterisk och egen kreditrisk. Det verkliga värdet har hänförs till nivå 3 i hierarkin för verkligt värde. Förändringarna i verkligt värde hänförliga till ränterisk baseras på förändringar i berörda räntor jämfört med motsvarande nominell ränta i portföljerna. Förändringarna i verkligt värde hänförliga till kreditrisk beräknas som skillnaden mellan kreditspreaden i de nominella räntorna och aktuell kreditspread på marknaden. Beräkningen utförs på aggregerad nivå för all långfristig upplåning som redovisas under balansposterna "Emitterade värdepapper" och "Efterställda skulder". Eftersom den avtalade löptiden är kort för "Skulder till kreditinstitut" och "In- och upplåning från allmänheten" antas förändringarna i Nordeas egen kreditrisk hänförliga till dessa poster vara obetydliga. Detsamma gäller kortfristig upplåning som redovisas under balansposterna "Emitterade värdepapper" och "Efterställda skulder".

Övriga skulder samt upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

Balansposterna "Övriga skulder" och "Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter" utgörs av kortfristiga skulder, huvudsakligen fondlikvidskulder. Det verkliga värdet anses därför vara detsamma som det redovisade värdet och har hänförs till nivå 3 i hierarkin för verkligt värde.

K40

Finansiella instrument som kvittats i balansräkningen eller omfattas av nettningensavtal

31 dec 2015, mn euro	Redovisade finansiella tillgångar ¹ , brutto	Redovisade finansiella skulder, brutto, som kvittats i balansräkningen	Netto-redovisat värde i balansräkningen ²	Belopp som inte kvittats men som omfattas av ramavtal för nettning eller liknande avtal			Netto-belopp
				Finansiella instrument	Erhållna finansiella säkerheter	Erhållna kontant-säkerheter	
Tillgångar							
Derivatinstrument	207 514	-127 812	79 702	-60 192	-	-9 828	9 682
Omvända återköpsavtal	60 734	-9 888	50 846	-16 491	-34 162	-	193
Avtal om inlåning av värdepapper	4 765	-	4 765	-	-4 765	-	0
Summa	273 013	-137 700	135 313	-76 683	-38 927	-9 828	9 875

31 dec 2015, mn euro	Redovisade finansiella skulder ¹ , brutto	Redovisade finansiella tillgångar, brutto, som kvittats i balansräkningen	Netto-redovisat värde i balansräkningen ²	Belopp som inte kvittats men som omfattas av ramavtal för nettning eller liknande avtal			Netto-belopp
				Finansiella instrument	Lämnade finansiella säkerheter	Lämnade kontant-säkerheter	
Skulder							
Derivatinstrument	205 970	-127 812	78 158	-60 192	-	-10 991	6 975
Återköpsavtal	46 372	-9 888	36 484	-16 491	-19 956	-	37
Avtal om utlåning av värdepapper	1 402	-	1 402	-	-1 402	-	0
Summa	253 744	-137 700	116 044	-76 683	-21 358	-10 991	7 012

1) Alla belopp har värderats till verkligt värde.

2) Omvända återköpsavtal och avtal om inlåning av värdepapper har i balansräkningen klassificerats som "Utlåning till centralbanker", "Utlåning till kreditinstitut" eller "Utlåning till allmänheten". Återköpsavtal och avtal om utlåning av värdepapper har i balansräkningen klassificerats som "Skulder till kreditinstitut" eller "In- och upplåning från allmänheten".

31 dec 2014, mn euro	Redovisade finansiella tillgångar ¹ , brutto	Redovisade finansiella skulder, brutto, som kvittats i balansräkningen	Netto-redovisat värde i balansräkningen ²	Belopp som inte kvittats men som omfattas av ramavtal för nettning eller liknande avtal			Netto-belopp
				Finansiella instrument	Erhållna finansiella säkerheter	Erhållna kontant-säkerheter	
Tillgångar							
Derivatinstrument	245 959	-141 572	104 387	-79 016	-	-11 994	13 377
Omvända återköpsavtal	49 352	-	49 352	-19 299	-29 605	-	448
Avtal om inlåning av värdepapper	5 272	-	5 272	-	-5 272	-	0
Summa	300 583	-141 572	159 011	-98 315	-34 877	-11 994	13 825

31 dec 2014, mn euro	Redovisade finansiella skulder ¹ , brutto	Redovisade finansiella tillgångar, brutto, som kvittats i balansräkningen	Netto-redovisat värde i balansräkningen ²	Belopp som inte kvittats men som omfattas av ramavtal för nettning eller liknande avtal			Netto-belopp
				Finansiella instrument	Lämnade finansiella säkerheter	Lämnade kontant-säkerheter	
Skulder							
Derivatinstrument	237 562	-141 572	95 990	-79 016	-	-10 360	6 614
Återköpsavtal	44 488	-	44 488	-19 299	-23 559	-	1 630
Avtal om utlåning av värdepapper	2 778	-	2 778	-	-2 778	-	0
Summa	284 828	-141 572	143 256	-98 315	-26 337	-10 360	8 244

1) Alla belopp har värderats till verkligt värde.

2) Omvända återköpsavtal och avtal om inlåning av värdepapper har i balansräkningen klassificerats som "Utlåning till centralbanker", "Utlåning till kreditinstitut" eller "Utlåning till allmänheten". Återköpsavtal och avtal om utlåning av värdepapper har i balansräkningen klassificerats som "Skulder till kreditinstitut" eller "In- och upplåning från allmänheten".

Rättsligt bindande ramavtal om nettning eller liknande avtal

Finansiella instrument bruttoredo visas i balansräkningen med det innebär inte att dessa instrument inte omfattas av ramavtal för nettning eller liknande avtal. Normalt omfattas finansiella instrument (derivat, repor och värdepapperslån)

av ramavtal för nettning, och Nordea skulle därmed tillåtas använda nettning i händelse av fallissemang och i beräkningen av motpartsrisk.

En närmare beskrivning av motpartsrisk finns i förvaltningsberättelsen, i avsnittet Risk-, likviditets- och kapitalhantering.

K41

Avvecklade verksamheter

Mn euro	2015	2014
Räntenetto	–	28
Avgifts- och provisionsnetto	–	0
Övriga rörelseintäkter	–	4
Summa rörelseintäkter	–	32
Summa rörelsekostnader	–	–19
Kreditförluster, netto	–	–5
Rörelseresultat	–	8
Skatt	–	–4
Periodens resultat från avyttrad verksamhet	–	4
Periodens resultat, efter värdering till verkligt värde	–	–19
Transaktions- och transfereringskostnader (inkl försäljningskostnader)	–	–10
Periodens resultat från avyttrad verksamhet efter värdering till verkligt värde och försäljningskostnader	–	–25

Avvecklade verksamheter avser Nordeas tidigare meddelade beslut att avveckla sin polska bank-, finans- och livförsäkringsverksamhet, inklusive Nordea Bank Polska S.A., Nordea Finance Polska S.A. och Nordea Polska Towarzystwo Ubezpieczen na Zycie S.A., till PKO Bank Polski. Samtliga myndighetsgodkännanden erhöles och affären slutfördes under andra kvartalet 2014. Verksamheten avfördes då också från räkenskaper. Under det andra kvartalet 2015 ändrades omfattningen av avvecklade verksamheter och IT-tjänsterna som

tidigare klassificerades som avvecklade verksamheter omklassificerades till kvarvarande verksamheter. Avyttringsgruppen har tagits bort från not K2 "Segmentrapportering", eftersom den inte ingår i rapporteringen till den högsta verkställande beslutsfattaren. Huvuddelen av verksamheten redovisades tidigare i segmentet Retail Banking Polen. Den avvecklade verksamhetens inverkan på övrigt totalresultat återfinns i rapporten över totalresultatet.

K42

Överförda tillgångar och erhållna säkerheter

Överförda tillgångar som fortsatt redovisas i balansräkningen samt hänförliga skulder

Alla tillgångar som överförts redovisas fortsatt i balansräkningen om Nordeas exponering för förändringar i verkligt värde för tillgången kvarstår. Så är fallet vid återköpsavtal och värdepapperslån.

Återköpsavtal är en form av inlåning mot säkerhet där Nordea säljer värdepapper med ett avtal om att till ett fast pris återköpa dessa vid ett senare datum. Likvida medel som erhållits redovisas som inlåning (skuld). Värdepapper som har lämnats enligt återköpsavtal bokas inte bort från balansräkningen.

Utlåning av värdepapper är transaktioner där Nordea lånar ut innehavda värdepapper till en motpart och erhåller en avgift.

Eftersom både återköpsavtal och värdepapperslån innebär att värdepappren återlämnas till Nordea, kvarstår alla risker och rättigheter förknippade med de överförda instrumenten hos Nordea, även om de inte är tillgängliga för Nordea under den period då de är överförda. Motparten i transaktionen innehar värdepappren som säkerhet, men har inte någon rätt till andra tillgångar i Nordea.

De värdepapper som fortsatt redovisas i balansräkningen samt hänförliga skulder värderas till verkligt värde.

Mn euro	31 dec 2015	31 dec 2014
Återköpsavtal		
Räntebärande värdepapper	8 333	12 121
Avtal om utlåning av värdepapper		
Aktier och andelar	8	30
Summa	8 341	12 151

Skulder hänförliga till tillgångarna

Mn euro	31 Dec 2015	31 Dec 2014
Återköpsavtal		
Skulder till keditinstitut	6 288	7 291
In- och upplåning från allmänheten	1 921	4 659
Avtal om utlåning av värdepapper		
Skulder till keditinstitut	8	31
Summa	8 217	11 981
Netto	124	170

Erhållna säkerheter som kan säljas eller pantsättas på nytt

Nordea erhåller säkerheter enligt omvända återköpsavtal och avtal om värdepapperslån, vilka kan säljas eller pantsättas på nytt i enlighet med avtalsvillkoren. Transaktionerna genomförs enligt standardavtal som används av parterna på den finansiella marknaden. Vanligtvis så kräver avtalen ytterligare säkerheter om värdet på värdepapper sjunker under en förutbestämd nivå. Enligt standardavtalen för de flesta återköpsavtal så har mottagaren av säkerheten ovillkorlig rätt att sälja eller återpantsätta säkerheten förutsatt att likvärdiga värdepapper överförs vid likvidtillfället. Det verkliga värdet på erhållna säkerheter enligt omvända återköpsavtal och avtal om värdepapperslån upplyses om nedan.

Mn euro	31 dec 2015	31 Dec 2014
Omvända återköpsavtal		
Erhållna säkerheter som kan säljas eller pantsättas på nytt	38 819	47 165
– varav sålda eller pantsatta på nytt	19 447	36 676
Avtal om värdepapperslån		
Erhållna säkerheter som kan säljas eller pantsättas på nytt	4 869	5 469
– varav sålda eller pantsatta på nytt	152	2 969
Summa	43 688	52 634

K43

Investeringar för vilka kunden bär risken

I balansräkningen för livförsäkringsverksamheten och för Nordea Bank Danmark A/S ingår tillgångar och skulder för vilka kunderna bär risken. Eftersom tillgångarna och skulderna juridiskt sett tillhör företagen, upptas tillgångarna och skulderna i koncernens balansräkning.

Mn euro	31 dec 2015	31 dec 2014
Tillgångar		
Räntebärande värdepapper	12 205	9 971
Aktier och andelar	20 921	18 294
Övriga tillgångar	1 411	860
Summa tillgångar	34 537	29 125
Skulder		
In- och upplåning från allmänheten	4 293	4 287
Försäkringsavtal	12 236	11 025
Finansiella avtal	16 784	13 813
Övriga skulder	1 224	–
Summa skulder	34 537	29 125

K44

Löptidsanalys för tillgångar och skulder

Förväntad löptid

Mn euro	Not	31 dec 2015			31 dec 2014		
		Förväntas återvinnas eller regleras:			Förväntas återvinnas eller regleras:		
		Inom 12 månader	Efter 12 månader	Summa	Inom 12 månader	Efter 12 månader	Summa
Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker		35 500	–	35 500	31 067	–	31 067
Utlåning till centralbanker	K13	13 224	–	13 224	6 958	–	6 958
Utlåning till kreditinstitut	K13	9 705	1 254	10 959	10 608	1 609	12 217
Utlåning till allmänheten	K13	111 672	229 248	340 920	119 462	228 623	348 085
Räntebärande värdepapper	K14	23 641	64 535	88 176	20 095	67 015	87 110
Pantsatta finansiella instrument	K15	1 539	6 802	8 341	3 603	8 548	12 151
Aktier och andelar	K16	4 945	35 800	40 745	10 823	28 926	39 749
Derivatinstrument	K17	12 527	68 214	80 741	14 966	90 153	105 119
Förändringar av verkligt värde för räntesäkrade poster i säkringsportföljer		10	141	151	13	243	256
Aktier och andelar i intresseföretag	K18	2	513	515	2	485	487
Immateriella tillgångar	K19	93	3 115	3 208	78	2 830	2 908
Materiella tillgångar		20	537	557	13	496	509
Förvaltningsfastigheter	K21	3	3 162	3 165	12	3 215	3 227
Uppskjutna skattefordringar	K11	41	35	76	57	73	130
Aktuella skattefordringar		87	–	87	132	–	132
Pensionstillgångar	K31	74	303	377	0	42	42
Övriga tillgångar	K22	18 582	18	18 600	17 553	28	17 581
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	K23	1 164	362	1 526	1 198	416	1 614
Summa tillgångar		232 829	414 039	646 868	236 640	432 702	669 342
Skulder till kreditinstitut	K24	41 800	2 409	44 209	53 226	3 096	56 322
In- och upplåning från allmänheten	K25	186 716	6 626	193 342	190 044	7 210	197 254
Skulder till försäkringstagare	K26	4 086	51 405	55 491	4 073	47 770	51 843
Emitterade värdepapper	K27	72 977	128 960	201 937	77 152	117 122	194 274
Derivatinstrument	K17	13 724	65 781	79 505	13 557	83 783	97 340
Förändringar av verkligt värde för räntesäkrade poster i säkringsportföljer		521	2 073	2 594	351	3 067	3 418
Aktuella skatteskulder		225	0	225	341	27	368
Övriga skulder	K28	26 657	99	25 756	26 828	145	26 973
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	K29	1 769	36	1 805	1 909	34	1 943
Uppskjutna skatteskulder	K11	83	945	1 028	145	838	983
Avsättningar	K30	305	110	415	215	90	305
Pensionsskulder	K31	3	326	329	11	529	540
Efterställda skulder	K32	642	8 558	9 200	–	7 942	7 942
Summa skulder		348 508	267 328	615 836	367 852	271 653	639 505

K44

Löptidsanalys för tillgångar och skulder, forts.

Avtalsenliga odiskonterade kassaflöden

31 dec 2015, mn euro	Betalbara vid anfordran	Högst 3 månader	3-12 månader	1-5 år	Mer än 5 år	Summa
Räntebärande finansiella tillgångar	52 162	96 460	50 330	153 919	244 812	597 683
Ej räntebärande finansiella tillgångar	–	–	–	–	67 601	67 601
Icke finansiella tillgångar	–	–	–	–	9 748	9 748
Summa tillgångar	52 162	96 460	50 330	153 919	322 161	675 032
Räntebärande finansiella skulder	148 270	120 280	56 979	105 474	49 556	480 559
Ej räntebärande finansiella skulder	–	–	–	–	46 097	46 097
Icke finansiella skulder och eget kapital	–	–	–	–	72 578	72 578
Summa skulder och eget kapital	148 270	120 280	56 979	105 474	168 231	599 234
Derivatinstrument, kassainflöde	–	526 203	115 018	57 379	14 915	713 515
Derivatinstrument, kassautflöde	–	526 114	115 240	61 418	14 387	717 159
Nettoexponering	–	89	-222	-4 039	528	-3 644
Exponering	-96 108	-23 731	-6 871	44 406	154 458	72 154
Kumulativ exponering	-96 108	-119 839	-126 710	-82 304	72 154	–

31 dec 2014, mn euro	Betalbara vid anfordran	Högst 3 månader	3-12 månader	1-5 år	Mer än 5 år	Summa
Räntebärande finansiella tillgångar	21 618	117 658	52 743	154 129	245 499	591 647
Ej räntebärande finansiella tillgångar	–	–	–	–	57 627	57 627
Icke finansiella tillgångar	–	–	–	–	9 737	9 737
Summa tillgångar	21 618	117 658	52 743	154 129	312 863	659 011
Räntebärande finansiella skulder	128 160	139 785	63 412	98 666	49 086	479 109
Ej räntebärande finansiella skulder	–	–	–	–	43 844	43 844
Icke finansiella skulder och eget kapital	–	–	–	–	72 356	72 356
Summa skulder och eget kapital	128 160	139 785	63 412	98 666	165 286	595 309
Derivatinstrument, kassainflöde	–	416 856	127 842	228 299	75 117	848 114
Derivatinstrument, kassautflöde	–	435 736	126 093	217 485	75 285	854 599
Nettoexponering	–	-18 880	1 749	10 814	-168	-6 485
Exponering	-106 542	-41 007	-8 920	66 277	147 409	57 217
Kumulativ exponering	-106 542	-147 549	-156 469	-90 192	57 217	–

Tabellen är baserad på avtalsenliga löptider för posterna i balansräkningen. För derivat har förväntade in- och utflöden av kontanter redovisats för både derivattillgångar och derivat-skulder eftersom derivat hanteras netto. Utöver posterna i balansräkningen har Nordea utställda kreditlöften om 71 340 mn euro (74 291 mn euro), vilka kan utnyttjas när som

helst. Nordea har också ställt ut garantier om 20 656 mn euro (19 838 mn euro) som kan komma att leda till ett utflöde av kontanter om särskilda händelser inträffar. För ytterligare information om återstående löptider, se avsnittet om "risk-, likviditets- och kapitalhantering".

K45

Transaktioner med närstående

Informationen nedan presenteras ur Nordeas perspektiv, dvs. den visar hur Nordeas siffror har påverkats av transaktioner med närstående parter.

Mn euro	Intresseföretag		Övriga närstående parter ¹	
	31 dec 2015	31 dec 2014	31 dec 2015	31 dec 2014
Tillgångar				
Utlåning	546	594	–	–
Räntebärande värdepapper	73	59	–	–
Derivatinstrument	76	224	–	–
Aktier och andelar i intresseföretag	515	487	–	–
Summa tillgångar	1 210	1 364	–	–
Skulder				
In- och upplåning	69	215	74	36
Derivatinstrument	118	154	–	–
Summa skulder	187	369	74	36
Poster utanför balansräkningen²	5 307	6 212	–	–

Mn euro	Intresseföretag		Övriga närstående parter ¹	
	2015	2014	2015	2014
Räntenetto	5	9	–	–
Avgifts- och provisionsnetto	4	5	–	1
Nettoresultat av poster till verkligt värde	246	–90	–	–
Resultat före kreditförluster	255	–76	–	1

1) Aktieägare med väsentligt inflytande och nära anhöriga till nyckelpersoner i ledande positioner i Nordeakoncernen, samt bolag som står under betydande inflytande av nyckelpersoner i ledande positioner i Nordeakoncernen eller av nära anhöriga till dessa nyckelpersoner räknas som närstående parter till Nordea. Inkluderat i denna grupp av närstående parter är Sampo Oyj och Aegon Asset Management. Om transaktioner med dessa närstående parter görs som ett led i Nordeas och de närstående parternas normala affärsverksamhet och på samma kriterier och villkor som jämförbara transaktioner med parter med liknande kundrelation till Nordea samt om de ej innebar mer än normalt risktagande, redovisas de ej i tabellen. Nordea har således inte upplyst om några transaktioner med aktieägare med betydande inflytande.

2) Inklusive nominella belopp på derivatinstrument.

Ersättningar samt utlåning till nyckelpersoner i ledande positioner

Information om ersättningar och utlåning till nyckelpersoner i ledande positioner återfinns i not K7.

Övriga transaktioner med närstående parter

Från och med mars 2008 ingår Nordea i ett garantikonstium som har bildats avseende norska Eksportfinans ASA:s värdepappersportfölj. Nordea äger 23 procent av bolaget. Övriga ägare är den norska staten samt andra nordiska banker. Nordeas andel av garantins negativa verkliga värde per balansdagen uppgår till 16 mn euro. Avtalet löper ut samtidigt som de obligationer som är inkluderade i garantin. Sista förfalldagen är 31 december 2023.

K46

Upplysningar om kreditrisk

Nordeas hantering och analys av kreditrisk beskrivs i förvaltningsberättelsen, i avsnittet Risk-, likviditets- och kapitalhantering. Ytterligare information om kreditrisk finns också i Capital and Risk management Report (Pillar III) 2015, som kan hämtas på www.nordea.com. Informationen i den här noten har till stor del hämtats från Pelare III-rapporten i syfte att tillgodose upplysningskraven för kreditrisk i årsredovisningen. Pelare III-rapporten innehåller de upplysningar som krävs enligt kapitäläckningsdirektivet (CRD), som grundas på Basel II. Pelare III-upplysningarna har anpassats efter hur Nordea hanterar kreditrisk, och bedöms vara det bästa sättet att tydliggöra Nordeas exponering för kreditrisk. Kreditriskexponeringar uppträder i olika form och delas in i följande typer:

Exponeringstyper, mn euro	31 dec 2015	31 dec 2014
Exponeringar inom balansräkningen	414 675	404 720
Exponeringar utanför balansräkningen	50 746	47 191
Värdepapperiseringar	5 699	4 667
Derivat	26 757	30 992
Exponeringsbelopp vid fallissemang (EAD)	497 877	487 570

De tabeller som redovisas i denna not och som innehåller upplysningar om exponeringar presenterar dessa i form av Exponeringsbelopp vid fallissemang (EAD). EAD motsvarar exponering efter att ha tillämpat konverteringsfaktorer för kreditrisk.

Avstämning av exponeringstyper mot balansräkningen

Detta avsnitt beskriver kopplingen mellan kreditportföljen, definierad i enlighet med redovisningsstandarder, och exponeringen, definierad i enlighet med CRD. De huvudsakliga skillnaderna beskrivs här för att belysa kopplingen mellan de olika redovisningsmetoderna. Ursprunglig exponering är exponeringen före beaktande av substitutionseffekter hänförliga till begränsning av kreditrisken, kreditkonverteringsfaktorer för exponeringar utanför balansräkningen och reserveringar inom ramen för schablonmetoden. I den här noten definieras emellertid exponering som exponering vid fallissemang (EAD) för IRK-exponeringar och exponeringsvärde för schablonmetodsexponeringar, om inget annat anges. I enlighet med CRD har den kreditriskexponering som redovisas i Pelare III-rapporten delats in i olika exponeringsklasser, där varje klass i sin tur delas in i exponeringstyper:

- Poster i balansräkningen
- Ansvarsförbindelser (t ex garantier och outnyttjad del av beviljade krediter)
- Värdepappersfinansiering (t ex omvända repor och värdepapperslån)
- Derivatinstrument

De poster som redovisas i årsredovisningen har delats in enligt följande (i enlighet med redovisningsstandarderna):

- Poster i balansräkningen (t ex utlåning till centralbanker och kreditinstitut, utlåning till allmänheten, omvända repor, positivt verkligt värde för derivat och räntebärande värdepapper).
- Ansvarsförbindelser (t ex garantier och outnyttjad del av beviljade krediter).

Tabellen på sid 155 visar kopplingen mellan kreditriskexponering enligt CRD och poster som ingår i årsredovisningen.

Poster i balansräkningen

Som framgår av tabellen nedan har följande poster lyfts ut från balansräkningen vid beräkningen av exponering i balansräkningen enligt CRR:

- Ej CRR-relaterade poster. Poster som inte ingår i den konsoliderade situationen enligt CRR, till exempel livförsäkringsrörelsen (solvensregler).
- Marknadsriskrelaterade poster i handelslaget, såsom vissa räntebärande värdepapper och pantsatta instrument.
- Repor, derivat och värdepapperslån. Dessa transaktioner ingår antingen i beräkningen av marknadsrisk i handelslaget eller redovisas som separata exponeringstyper (derivat eller värdepappersfinansiering).
- Övriga, huvudsakligen reserveringar, immateriella tillgångar och uppskjutna skattefordringar.

Exponeringar utanför balansräkningen

Följande ansvarsförbindelser som angetts i årsredovisningen ingår inte när exponeringen för ansvarsförbindelser beräknas i enlighet med CRD:

- Ej CRR-relaterade poster. Poster som inte ingår i den konsoliderade situationen enligt CRR, till exempel livförsäkringsrörelsen (solvensregler).
- För egna skulder ställda säkerheter och Övriga ställda säkerheter (förutom leasing). Dessa transaktioner redovisas som värdepappersfinansiering (dvs. en separat exponeringstyp).
- Derivatinstrument

Derivatinstrument och värdepappersfinansiering

Derivat kan redovisas som både balansposter (dvs. positivt verkligt värde) och ansvarsförbindelser (dvs. nominella belopp) i enlighet med gällande redovisningsstandarder. Enligt CRD redovisas däremot derivat och värdepappersfinansiering som separata exponeringstyper. Vidare grundas beräkningen av repor och in- och utlåning av värdepapper i balansräkningen på nominellt värde. I CRD-beräkningarna fastställs dessa exponeringstyper med avdrag för värdet på säkerheterna.

K46**Upplysningar om kreditrisk, forts.****Exponeringar inom balansräkningen**

31 dec 2015, mn euro	Ursprunglig exponering	Tillgångar relaterade till marknadsrisk	Repor, derivat och värdepappersiseringar	Poster exkluderade från konsolidering enligt CRR	Övrigt	Balansräkning
Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker	35 500	–	–	–	–	35 500
Utlåning till kreditinstitut och centralbanker	14 409	–	8 618	1 158	–2	24 183
Utlåning till allmänheten	304 896	–	39 527	–4 386	883	340 920
Räntebärande värdepapper och pantsatta finansiella instrument	56 629	18 807	–	21 081	–	95 517
Derivatinstrument ¹	–	–	82 781	–2 040	–	80 741
Immateriella tillgångar	–	–	–	342	2 866	3 208
Övriga tillgångar och förutbetalda kostnader	4 283	26 225	–	34 870	421	65 799
Summa tillgångar	415 717	45 032	130 926	51 025	4 168	646 868
Exponeringsbelopp vid fallissemang²	414 675					

1) Derivat inkluderas i "banking book" och "trading book", men inte till redovisade värden. Motpartsrisk i tradingderivat inkluderas i kreditriskberäkningarna.

2) Balansräkningsexponeringen har en konverteringsfaktor på 100% men kan ändå ha ett lägre exponeringsbelopp vid fallissemang på grund av avsättningar i standardmetoden, vilka avräknas från den ursprungliga exponeringen när exponeringsbeloppet vid fallissemang beräknas.

31 Dec 2014, mn euro	Ursprunglig exponering	Tillgångar relaterade till marknadsrisk	Repor, derivat och värdepappersiseringar	Poster exkluderade från konsolidering enligt CRR	Övrigt	Balansräkning
Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker	31 067	–	–	–	–	31 067
Utlåning till kreditinstitut och centralbanker	14 030	–	4 822	326	–3	19 175
Utlåning till allmänheten	300 926	–	49 515	–	–2 356	348 085
Räntebärande värdepapper och pantsatta finansiella instrument	53 432	24 181	–	21 648	–	99 261
Derivatinstrument ¹	–	–	104 999	120	–	105 119
Immateriella tillgångar	–	–	–	324	2 584	2 908
Övriga tillgångar och förutbetalda kostnader	6 301	25 144	91	32 896	–705	63 727
Summa tillgångar	405 756	49 325	159 427	55 314	–480	669 342
Exponeringsbelopp vid fallissemang²	404 720					

1) Derivat inkluderas i "banking book" och "trading book", men inte till redovisade värden. Motpartsrisk i tradingderivat inkluderas i kreditriskberäkningarna.

2) Balansräkningsexponeringen har en konverteringsfaktor på 100% men kan ändå ha ett lägre exponeringsbelopp vid fallissemang på grund av avsättningar i standardmetoden, vilka avräknas från den ursprungliga exponeringen när exponeringsbeloppet vid fallissemang beräknas.

3) Tillgångar som innehas för försäljning redovisas separat i balansräkningen men inkluderas rad för rad i ursprunglig exponering.

Exponeringar utanför balansräkningen

31 dec 2015, mn euro	Kreditrisk enligt CRR	Poster exkluderade från konsolidering enligt CRR	Inkluderat i derivat och värdepappersiseringar	Exponeringar utanför balansräkningen
Ansvarsförbindelser	22 541	28	–	22 569
Kreditlöften och övriga åtaganden	73 673	990	–	74 663
Summa exponeringar utanför balansräkningen	96 214	1 018	–	97 232

31 dec 2015, mn euro	Kreditrisk enligt CRR	Exponeringar utanför redovisningen	Ursprunglig exponering	Genomsnittlig konverteringsfaktor	Exponeringsbelopp vid fallissemang
Kreditfaciliteter	50 637	1 422	52 059	48%	24 760
Checkräkningskredit	16 800	4 205	21 005	51%	10 786
Lånelöften	6 194	7 827	14 021	41%	5 692
Garantier	21 012	–	21 012	44%	8 939
Övrigt	1 571	27	1 598	36%	569
Summa	96 214	13 481	109 695		50 746

K46

Uppllysningar om kreditrisk, forts.

Exponeringar utanför balansräkningen

31 dec 2014, mn euro	Kreditrisk enligt CRR	Poster exkluderade från konsolidering enligt CRR	Inkluderat i derivat och värdepapperseringar	Exponeringar utanför balansräkningen
Ansvarsförbindelser	21 985	32	–	22 017
Kreditlöften och övriga åtaganden	75 032	875	28	75 935
Summa exponeringar utanför balansräkningen	97 017	907	28	97 952

31 dec 2014, mn euro	Kreditrisk enligt CRR	Exponeringar utanför redovisningen	Ursprunglig exponering	Genomsnittlig konverteringsfaktor	Exponeringsbelopp vid fallissemang
Kreditfaciliteter	50 777	437	51 214	48%	24 626
Checkräkningskredit	18 161	3 960	22 121	50%	11 065
Lånelöften	6 091	7 246	13 337	36%	4 858
Garantier	20 760	1	20 761	31%	6 335
Övrigt	1 228	32	1 260	24%	307
Summa	97 017	11 676	108 693		47 191

Exponeringsklasser uppdelad per exponeringstyp

Vid årsskiftet 2015 beräknades 80 procent av de totala kreditexponeringarna i enlighet med IRK-metoden. Större delen av exponeringen utgörs av portföljer inom IRK företag och IRK hushåll. Under 2015 ökade den samlade exponeringen något till följd av större kreditportföljer för stater, privatkunder och företag.

31 dec 2015, mn euro	Exponeringar inom balansräkningen	Exponeringar utanför balansräkningen	Värdepapperseringar	Derivat	Summa exponering
Stater, kommuner och centralbanker	76 620	1 074	713	4 418	82 825
Institut	35 462	1 086	3 335	8 548	48 431
Företag	126 266	34 021	1 111	13 416	174 814
Hushåll ¹⁾	167 086	14 367	1	89	181 543
Övrigt	9 241	198	539	286	10 264
Summa exponering	414 675	50 746	5 699	26 757	497 877

1) Inklusive exponeringar med säkerhet i fastigheter.

31 dec 2014, mn euro	Exponeringar inom balansräkningen	Exponeringar utanför balansräkningen	Värdepapperseringar	Derivat	Summa exponering
Stater, kommuner och centralbanker	67 781	1 502	932	5 338	75 553
Institut	37 940	968	2 751	9 994	51 653
Företag	126 683	31 251	751	15 078	173 763
Hushåll ¹⁾	163 051	13 263	–	141	176 455
Övrigt	9 265	207	233	441	10 146
Summa exponering	404 720	47 191	4 667	30 992	487 570

1) Inklusive exponeringar med säkerhet i fastigheter.

Exponeringar uppdelade geografiskt och per exponeringsklass

Nordea har en god geografisk spridning. Ingen marknad svarar ensamt för mer än 25 procent av exponeringen. Exponeringen i Danmark och Sverige utgör 25 respektive 24 procent av den totala exponeringen i koncernen, medan Finland svarar för 16 procent och Norge för 13 procent.

K46

Upplysningar om kreditrisk, forts.

31 dec 2015, mn euro	Norden	– varav Danmark	– varav Finland	– varav Norge	– varav Sverige	Baltikum	Ryssland	USA	Övriga	Summa exponering
Stater, kommuner och centralbanker	39 469	11 708	12 014	2 978	12 769	327	234	33 961	8 834	82 825
Institut	29 311	15 229	546	4 634	8 902	6	156	2 022	16 936	48 431
Företag	139 110	43 823	27 073	29 222	38 992	5 368	4 271	2 381	23 684	174 814
Hushåll	175 519	51 961	39 886	28 313	55 359	3 315	263	5	2 441	181 543
Övrigt	5 925	1 142	1 405	942	2 436	185	113	200	3 841	10 264
Summa exponering	389 334	123 863	80 924	66 089	118 458	9 201	5 037	38 569	55 736	497 877

31 dec 2014, mn euro	Norden	– varav Danmark	– varav Finland	– varav Norge	– varav Sverige	Baltikum	Ryssland	USA	Övriga	Summa exponering
Stater, kommuner och banker	36 204	11 294	13 261	3 222	8 427	1 254	498	28 514	9 083	75 553
Institut	33 668	16 557	2 853	4 693	9 565	179	404	1 406	15 996	51 653
Företag	140 586	44 457	26 265	30 940	38 924	5 501	4 505	1 970	21 201	173 763
Hushåll	170 596	53 023	38 982	27 986	50 605	3 237	343	4	2 275	176 455
Övrigt	6 283	1 059	1 402	979	2 843	252	111	145	3 355	10 146
Summa exponering	387 337	126 390	82 763	67 820	110 364	10 423	5 861	32 039	51 910	487 570

Exponeringar uppdelade per kundkategori

I tabellen nedan har exponeringen fördelats per bransch. Branschindelningen följer i huvudsak den internationella standarden GICS (Global Industries Classification Standard) och bygger på NACE-koder (statistisk klassificering av ekonomiska aktiviteter i EU).

Företagsportföljen har en god spridning mellan olika branscher. Fastighetsförvaltning utgör den största gruppen, som tillsammans med övriga finansinstitut svarar för 35 procent av den samlade IRK-exponeringen mot företag. Den bransch

som ökade mest under 2015, sett till andel av företagsportföljen, var Producenttjänster. Den bransch som minskade mest var Dagligvaror.

I kategorin Övriga, allmänhet och organisationer återfinns huvudsakligen privatkundsexponeringar. Den största minskningen under året, sett till andel av kreditportföljen som helhet, skedde i kategorin IT-utrustning och IT-tjänster. Den största ökningen i relativa termer svarade Producentkapitalvaror för.

Mn euro	31 dec 2015	31 dec 2014
Bygg och anläggning	5 673	5 179
Konsumentkapitalvaror (bilar, apparater, etc)	4 543	4 713
Dagligvaror (livsmedel, jordbruksprodukter, etc)	13 685	14 447
Energi (olja, gas etc)	4 337	4 745
Hälsovård och läkemedel	2 010	2 141
Producentkapitalvaror	4 931	4 250
Producenttjänster	16 154	14 413
IT mjukvara, maskinvara och tjänster	1 856	2 226
Media och fritid	2 730	2 861
Metaller och gruvmaterial	1 081	1 098
Övriga finansiella företag	67 167	68 383
Övriga material (byggmaterial etc)	8 213	8 180
Övriga, allmänhet och organisationer	275 013	264 218
Papper och skogsprodukter	2 467	2 718
Fastighetsförvaltning	46 619	47 149
Detaljhandel	13 045	13 378
Sjöfart och offshoreverksamhet	13 065	12 160
Teleutrustning	283	261
Teleoperatörer	1 642	1 742
Transport	4 626	4 566
El, gas och vatten (distribution och produktion)	8 737	8 742
Summa exponering	497 877	487 570

K46

Upplysningar om kreditrisk, forts.

Exponering täckta av ställda säkerheter, garantier och kreditderivat

De garantier som används för att begränsa kreditrisken har till stor del lämnats av stater och kommuner i Norden. Banker och försäkringsbolag är viktiga garantigivare. Endast godtagbara garantigivare och utfärdare av kreditderivat kan godkännas för den standardiserade och IRK-modellen för kreditrisk. Alla stater, kommuner och institut räknas som godtagbara liksom vissa multinationella utvecklingsbanker och internationella organisationer. Garantier utställda av företag inkluderas endast om de har en kreditbedömning av en ECAL, eller i de fall institutioner beräknar riskexponeringsbelopp och förväntade förluster (EL) enligt IRK-modellen.

Stater och kommuner garanterar cirka 52 procent av den totala garanterade exponeringen. Exponeringar garanterade av dessa garantigivare har en genomsnittlig riskvikt på 0 procent. 2 procent av de garanterade exponeringarna är garanterade av IRK-institut. Återstoden är garanterade av IRK-företag. Kreditderivat används i mycket liten utsträckning som skydd mot kreditrisk, eftersom kreditportföljen bedöms vara väl diversifierad. I slutet av året var cirka 43 procent (41 procent) av den samlade exponeringen täckt av godtagbara säkerheter. Denna andel är fortsatt stabil.

	Ursprunglig exponering	Exponeringsbelopp vid fallissemang (EAD)	– varav täckta av garantier och kreditderivat	– varav täckta av ställda säkerheter
31 dec 2015, mn euro				
Stater, kommuner och centralbanker	82 345	82 825	551	–
Institut	50 375	48 431	144	608
Företag	222 486	174 814	11 551	67 611
Hushåll	191 986	181 543	2 054	143 507
Övrigt	10 967	10 265	53	52
Summa exponering	558 159	497 877	14 353	211 778

	Ursprunglig exponering	Exponeringsbelopp vid fallissemang (EAD)	– varav täckta av garantier och kreditderivat	– varav täckta av ställda säkerheter
31 dec 2014, mn euro				
Stater, kommuner och centralbanker	73 966	75 553	501	–
Institut	54 139	51 653	524	543
Företag	224 415	173 763	12 050	63 637
Hushåll	187 169	176 455	1 706	136 550
Övrigt	10 640	10 146	16	42
Summa exponering	550 329	487 570	14 797	200 772

Fördelning av säkerheter

Tabellen nedan visar fördelningen av säkerheter som används i beräkningen av kapitaltäckning. Fastigheter utgör den största delen av godtagbara säkerheter. Övriga fysiska säkerheter ökade under året medan bostads- och affärsfastigheter, fordringar och finansiella säkerheter minskade. Fastigheter

används ofta som säkerhet i syfte att begränsa kreditrisken. Fastighetssäkerheterna är inte koncentrerade till någon specifik region i Norden eller Baltikum. Övriga fysiska säkerheter utgörs främst av fartyg.

	31 dec 2015	31 dec 2014
Finansiella säkerheter	1,3%	1,4%
Fordringar	0,8%	0,9%
Bostadsfastigheter	71,8%	71,9%
Affärsfastigheter	17,4%	17,5%
Övriga fysiska säkerheter	8,7%	8,3%
Total	100,0%	100,0%

K46

Upplysningar om kreditrisk, forts.

Belåningsgrad

Ett vanligt sätt att analysera värdet av säkerheten är att beräkna belåningsgraden, det vill säga kreditexponeringen dividerat med säkerhetens marknadsvärde. I tabellen nedan

har hypoteksexponeringarna fördelats utifrån olika intervall av belåningsgrad. Under 2015 var hypoteksexponeringarna stabila i samtliga intervall.

Belåningsgrad	31 dec 2015		31 dec 2014	
	Md euro	%	Md euro	%
<50%	105,3	78%	98,2	77%
50–70%	21,4	16%	20,8	16%
70–80%	5,1	4%	5,4	4%
80–90%	1,7	1%	2,1	2%
>90%	0,8	1%	1,1	1%
Summa	134,3	100%	127,6	100%

Collaterised Debt Obligations (CDO) – Exponering¹

Nordea agerar som förmedlare av kreditderivat, särskilt i nordiska namn. Nordea använder även kreditderivat för egen räkning för att reducera risken i positioner i företagsobligationer och syntetiska CDO (Collaterised Debt Obligations). När Nordea säljer skydd i en CDO-transaktion bär Nordea risken för förluster i referensportföljen om en kredithändelse inträffar. När Nordea köper skydd i en CDO-transaktion är det säljaren av skyddet som bär risken för förluster i referensportföljen om en kredithändelse inträffar.

Kreditderivat skapar motpartsrisiker på liknade sätt som andra derivattransaktioner. Parter i denna typ av transaktioner har typiskt sett avtal om ställande av säkerheter, där exponeringen täcks av dagliga marginalsäkerheter.

Värderingen av CDO:er innefattar justeringar till verkligt värde för modellrisk. Dessa justeringar till verkligt värde redovisas i resultaträkningen.

Nominellt, mn euro	31 dec 2015		31 dec 2014	
	Köpt skydd	Sålt skydd	Köpt skydd	Sålt skydd
CDO, brutto	788	2 418	1 204	2 155
Säkrad exponering	754	754	1 005	1 005
CDO, netto²	34³	1 664⁴	199³	1 150⁴
– varav Equity	3	509	20	355
– varav Mezzanine	10	626	98	512
– varav Senior	21	529	81	283

1) First-To-Default swappar är inte klassificerade som CDO:er och ingår därför inte i tabellen. Netto-positionen från köpt skydd uppgår till 15 mn euro (47 mn euro) och netto-positionen från sålt skydd uppgår till 64 mn euro (46 mn euro). Både köpt och sålt skydd är, till merparten, investment grade.

2) Nettoexponeringen exkluderar exponeringar där köpta och sålda andelar är helt identiska avseende säkerhetsstruktur, löptid och valuta.

3) Varav investment grade 0 mn euro (54 mn euro) och sub investment grade 34 mn euro (145 mn euro).

4) Varav investment grade 604 mn euro (457 mn euro) och sub investment grade 962 mn euro (600 mn euro) och utan rating 98 mn euro (93 mn euro).

Lån med förmildrande åtgärder

Mn euro	31 dec 2015	31 dec 2014
Lån med förmildrande åtgärder	5 568	6 165
– varav fallerade	2 466	2 697
Reserver för individuellt värderade osäkra lånefordringar och lån med förmildrande åtgärder	1 050	1 070
– varav fallerade	1 050	1 070

Nyckeltal	31 dec 2015	31 dec 2014
Andel lån med förmildrande åtgärder ¹	1,5%	1,7%
Täckningsgrad för lån med förmildrande åtgärder ²	19%	17%
– varav fallerade	43%	40%

1) Lån med förmildrande åtgärder / Lån före reserveringar.

2) Individuella reserver / Lån med förmildrande åtgärder.

K46**Upplysningar om kreditrisk, forts.****Egendom övertagen för skyddande av fordran¹**

Mn euro	31 dec 2015	31 dec 2014
Omsättningstillgångar, redovisat värde:		
Mark och byggnader	66	90
Aktier och övriga andelar	39	26
Övriga tillgångar	2	2
Summa	107	118

1) I enlighet med Nordeas riktlinjer för egendom övertagen för skyddande av fordran, som följer bankrörelselagen i de länder där Nordea verkar. Tillgångar som används som säkerhet för lånet övertas normalt när kunden inte längre kan fullgöra sina skyldigheter gentemot Nordea. Övertagna tillgångar avyttras senast när full återvinning har uppnåtts.

Förfallna lån som inte är osäkra

Tabellen nedan visar förfallna lånefordringar (6 dagar eller mer) som inte bedöms vara osäkra, uppdelade på företags- och privatkunder. En förfallen lånefordran uppstår när borgenären inte erhåller återbetalning på ett lån på förfallodagen. Förfallna lånefordringar på företagsidan, som inte bedöms vara osäkra, uppgick vid årsskiftet till 962 mn euro, upp från 628 mn euro från året innan, medan förfallna lånefordringar på privatsidan ökade till 1 620 mn euro (1 258 mn euro).

Mn euro	31 dec 2015		31 dec 2014	
	Företagskunder	Privatkunder	Företagskunder	Privatkunder
6–30 dagar	653	1,058	375	838
31–60 dagar	153	250	125	222
61–90 dagar	37	89	70	99
>90 dagar	118	223	58	99
Summa	961	1 620	628	1 258
Förfallna lån som inte är osäkra dividerat med utlåning till allmänheten efter reserver, %	0,54	1,02	0,33	0,82

Utlåning till företagskunder, efter lånets storlek

Som framgår av tabellen nedan är utlåningen till företag väl diversifierad sett till lånens storlek. Cirka 66 procent (73 procent) av företagsutlåningen avser lån på upp till 50 mn euro per kund.

Storlek i mn euro	31 dec 2015		31 dec 2014	
	Utlåning md euro	%	Utlåning md euro	%
0–10	74,8	42	89,5	48
10–50	42,0	24	47,7	25
50–100	20,1	11	19,2	10
100–250	23,4	13	20,7	11
250–500	8,3	5	7,1	4
500–	8,8	5	4,1	2
Summa	177,4	100	188,3	100

Räntebärande värdepapper

För ytterligare information om kreditrisk avseende räntebärande värdepapper, se not K14 där redovisat värde på räntebärande värdepapper har fördelats på olika typer av motparter.

K47

Andelar i strukturerade företag

Strukturerade företag är företag utformade så att rösträtt eller liknande rättigheter inte är den avgörande faktorn som bestämmer vem som kontrollerar företaget. Företagets verksamhet är normalt begränsad, med ett snävt och väldefinierat ändamål. Om Nordea kontrollerar ett sådant företag konsolideras det.

Konsoliderade strukturerade företag

Viking ABCP Conduit (Viking) har bildats med syftet att hantera fordringar och skulder i samband med värdepapperisering gentemot nordiska kunder. Viking handlar med fordringar från godkända säljare och finansierar köpen genom att antingen utfärda företagscertifikat via det etablerade programmet för värdepapperiserade företagscertifikat eller belasta tillgängliga likviditetsfaciliteter. Nordea tillhandahåller likviditetsfaciliteter om maximalt 1 330 mn euro (1 430 mn euro) varav 1 018 mn euro (1 103 mn euro) var utnyttjat vid årsskiftet. Tillgångarna i Viking uppgick vid årsskiftet till 1 072 mn euro (1 177 mn euro). Viking konsolideras eftersom det är nära sammankopplat med Nordeas verksamhet. Dessutom är Nordea exponerat för kreditrisk via likviditetsfaciliteten. Det finns inga betydande restriktioner för återbetalning av lån från Viking, förutom att betalningarna är beroende av i vilken takt Viking realiserar sina tillgångar.

Kalmar Structured Finance A/S etablerades för att kunna erbjuda kunder investeringsmöjligheter i strukturerade produkter på den globala kreditmarknaden. Detta SPE köper Credit Default Swaps (CDS) och förvärvar därmed en kreditrisk i en underliggande portfölj bestående av namn (såsom bolagsnamn). Samtidigt emitterar Kalmar Structured Finance A/S kreditlänkade obligationer med en liknande risk som reflekterar villkoren i CDS:erna. Nordea är motpart i derivattransaktionerna. Vid årsskiftet uppgick totalt nominellt belopp på utestående kreditlänkade obligationer till 1 mn euro (1 mn euro). Nordea innehar kreditlänkade obligationer som ett led i att erbjuda en andrahandsmarknad för obligationerna. Vid årsskiftet uppgick investeringen till 1 mn euro (1 mn euro).

AR Finance investerar i värdepapper säkerställda av kundfordringar. Nordea tillhandahåller likviditetsfaciliteter om maximalt 125 mn euro (90 mn euro), varav 117 mn euro (75 mn euro) var utnyttjat per årsskiftet. Företaget har tillgångar om 95 mn euro (80 mn euro) per årsskiftet.

Icke konsoliderade strukturerade företag

För strukturerade företag där Nordea har andelar men saknar bestämmande inflytande lämnas upplysningar. För att anses ha intressen i ett sådant företag måste Nordea vara exponerat för volatilitet i avkastningen från innehavet i det strukturerade företaget. Värdepappersfonder är för närvarande de enda icke konsoliderade strukturerade företag som Nordea har intressen i. Volatiliteten i avkastningen bedöms utifrån både erhållna avgifter och omvärdering av innehaven i fonderna.

Det finns flera sammanhang där Nordea investerar i värdepappersfonder:

- för försäkringstagares räkning i Nordea Life & Pensions
- för sparares räkning, där avkastningen är baserad på placeringen
- risksäkringar avseende exponeringar i strukturerade produkter till kunder
- illikvida investeringar i private equity- och kreditfonder

Nordeas exponering för volatilitet i avkastningen redovisas brutto, men nettoexponeringen är betydligt mindre. Värdeförändringar i fondandelar förvärvade för fondförsäkringstagares och sparares räkning återspeglas i värdet på tillhörande skulder, och högsta nettoexponering för förluster är noll. Värdeförändringar i fondandelar som innehas för livförsäkringstagares räkning (traditionella livförsäkringsavtal) överförs till stor del till försäkringstagarna, men eftersom Nordea har lämnat garantier för vissa av dessa produkter är Nordea exponerat för värdeförändringarna.

Fondandelar förvärvade för att risksäkra exponeringar i strukturerade produkter ska minska exponeringarna, och i den mån säkringarna är effektiva, är Nordea inte exponerat för värdeförändringar. Den maximala förlusten i dessa fonder beräknas uppgå till 6 mn euro (6 mn euro), efter risksäkring.

Investeringar i illikvida private equity- och kreditfonder är en naturlig del i hanteringen av risker i Nordeas balansräkning. Den maximala förlusten i dessa fonder beräknas uppgå till 347 mn euro (300 mn euro), vilket motsvarar värdet av investeringarna i fonderna.

Nordeas intressen i icke konsoliderade strukturerade företag och eventuella tillhörande skulder framgår av tabellen nedan.

Mn euro	31 dec 2015	31 dec 2014
Tillgångar, redovisat värde:		
Andelar	32 189	27 740
Summa tillgångar	32 189	27 740
Skulder, redovisat värde:		
In- och upplåning från allmänheten	1 077	1 386
Skulder till försäkringstagare	30 333	25 287
Derivatinstrument	109	105
Summa skulder	31 519	26 778
Poster utanför balansräkningen, nominellt belopp:		
Kreditåtaganden	28	29

Nordea har andelar i cirka 2 500 olika fonder som klassificeras som icke konsoliderade strukturerade företag, varav omkring 400 förvaltas av Nordea. Dessa har olika investeringsmandat och riskprofiler, allt från statsobligationsfonder med låg risk till aktiefonder med hävstång där risken är hög. Tillgångarna i fonder förvaltade av Nordea uppgår till 132 mdr euro (114 mdr euro). Alla fondinnehav finansieras genom insättningar från fondandelsägarna. Information om tillgångarna i fonder som inte förvaltas av Nordea anses inte vara relevant för förståelsen av de aktuella riskerna och redovisas därför inte. Nordea har inte gett stöd till något icke konsoliderat strukturerat företag där Nordea för närvarande saknar intressen.

K48

Rapportering per land

I enlighet med kraven i FFFS 2008:25, visar tabellen nedan för varje land där Nordea är etablerat, dvs där Nordea har en fysisk närvaro, information om verksamhetens art, geografiskt område, medeltalet anställda, rörelseintäkter, rörelseresultat och skatt på resultatet. Nordea anses ha fysisk närvaro

i ett land om Nordea har ett dotterföretag, intresseföretag eller filial i det landet. Nordea har inte erhållit några väsentliga statliga subventioner.

Land	Verksamhet ¹	Geografiskt område	2015				2014			
			Medeltalet anställda	Summa rörelseintäkter ² , mn euro	Rörelseresultat, mn euro	Skatt, mn euro	Medeltalet anställda	Summa rörelseintäkter ² , mn euro	Rörelseresultat, mn euro	Skatt, mn euro
Danmark	RB, WB, AM, LP	Danmark	8 288	2 602	914	-202	8 255	2 974	1 130	-161
Finland	RB, WB, AM, LP	Finland	6 946	2 605	1 535	-358	6 971	2 197	1 136	-222
Sverige	RB, WB, AM, LP	Sverige	6 957	2 893	773	-130	6 963	2 963	706	-205
Norge	RB, WB, AM, LP	Norge	3 137	1 584	835	-180	3 238	1 732	900	-238
Ryssland	WB	Russia	1 085	182	94	-22	1 418	203	92	-20
Polen	Other	Polen	1 197	62	0	-2	931	15	-40	7
Estland	RB, WB, LP	Estland	480	90	60	-12	486	61	27	-3
Lettland	RB, WB	Lettland	436	76	28	-6	431	64	-49	-3
Luxemburg	AM, LP	Luxemburg	393	313	211	-64	373	252	143	-42
Litauen	RB, WB, LP	Litauen	360	38	14	-2	351	52	21	-4
USA	RB, WB, AM, LP	New York	110	147	95	-31	118	134	94	-45
Storbritanien	RB, WB, AM, LP	London	82	128	88	-17	75	103	71	0
Singapore	WB	Singapore	86	51	28	-5	85	51	50	-8
Tyskland	WB, AM	Frankfurt	58	33	24	-9	57	37	23	-5
Schweiz	AM	Zürich	32	14	4	-1	30	13	2	0
Kina	WB	Shanghai	29	7	1	-1	28	6	1	-1
Brasilien	WB	Sao Paolo	5	2	0	0	4	1	0	0
Elimineringar ³			-	-686	-	-	-	-617	-	-
Summa			29 681	10 141	4 704	-1 042	29 814	10 241	4 307	-950

1) RB=Retail banking, WB=Wholesale banking, AM=Asset management, LP=Life and Pension

2) Summa rörelseintäkter i denna tabell är fördelade per land baserat på var Nordea har sin fysiska närvaro, dvs där Nordea har ett dotterföretag, intresseföretag eller filial, medan summa rörelseintäkter i not K2 fördelas per land baserat på lokaliseringen av kundverksamheterna.

3) Elimineringar av interna transaktioner avser huvudsakligen intern IT-service.

K48**Rapportering per land, forts.**

I enlighet med kraven i FFFS 2008:25 presenterar Nordea också för varje land där Nordea är etablerad, namnen på dotterföretagen, intresseföretagen och filialerna. Dessa upplysningar framgår av tabellen nedan, tabellen "Specifikation över koncernföretag" i not K37 och i den sista tabellen i not K18.

Danmark

Nordea Liv & Pension, Livförsikringsselskab A/S
 Nordea Investment Management AB, Danmark,
 Filial af Nordea Investment Management AB, Sverige
 Nordea, Filial af Nordea Bank AB (publ), Sverige

Finland

Nordea Livförsäkring Finland Ab
 Nordea Investment Management AB, filial i Finland
 Nordea Fund Management,
 filial af Nordea Funds Oy, Finland
 Nordea Bank AB (publ), filial i Finland

Sverige

Nordea Life Holding AB
 Nordea Livförsäkring Sverige AB (publ)
 Nordea Funds Ab, Svensk Filial

Norge

Nordea Liv Holding Norge AS
 Livförsikringsselskapet Nordea Liv Norge AS
 Nordea Investment Management AB, NUF filial Norge
 Nordea Funds, Norwegian Branch
 Nordea Bank AB (publ), Norsk avdelning av utenlandsk foretak

Estland

Nordea Bank AB, filial Estland

Lettland

Nordea Bank AB, filial Lettland

Litauen

Nordea Bank AB, filial Litauen

Tyskland

Nordea Bank AB, filial Frankfurt

Kina

Nordea Bank AB, filial i Shanghai, Folkrepubliken Kina

Polen

Nordea Bank AB Spółka Akcyjna Oddzial w Polsce

Singapore

Nordea Bank Finland Plc, Singapore Branch

Schweitz

Nordea Bank S.A., Zürich Branch

Storbritannien

Nordea Bank AB, filial London

USA

Nordea Bank Finland Plc, New York and Cayman Islands Branch

Finansiella rapporter, Moderföretaget – Innehåll

Resultaträkning.....	165
Rapport över totalresultat.....	165
Balansräkning.....	166
Rapport över förändringar i eget kapital.....	167
Kassaflödesanalys.....	169
Femårsöversikt.....	171
Nyckeltal.....	172

Noter till finansiella rapporter

Redovisningsprinciper

M1 Redovisningsprinciper.....	173
--------------------------------------	-----

Noter till resultaträkningen

M2 Segmentrapportering.....	174
M3 Räntenetto.....	174
M4 Avgifts- och provisionsnetto.....	175
M5 Nettoresultat av poster till verkligt värde.....	175
M6 Utdelningar.....	175
M7 Övriga rörelseintäkter.....	175
M8 Personalkostnader.....	176
M9 Övriga administrationskostnader.....	177
M10 Av- och nedskrivningar av materiella och immateriella tillgångar.....	177
M11 Kreditförluster, netto.....	177
M12 Bokslutsdispositioner.....	178
M13 Skatter.....	178

Noter till balansräkningen och poster inom linjen

M14 Statsskuldsförbindelser.....	178
M15 Utlåning och osäkra lånefordringar.....	179
M16 Räntebärande värdepapper.....	180
M17 Pantsatta finansiella instrument.....	180
M18 Aktier och andelar.....	180
M19 Derivatinstrument och säkringsredovisning.....	181
M20 Aktier och andelar i koncernföretag.....	183
M21 Aktier och andelar i intresseföretag.....	184
M22 Immateriella tillgångar.....	185
M23 Materiella tillgångar.....	186
M24 Övriga tillgångar.....	186
M25 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter.....	187
M26 Skulder till kreditinstitut.....	187
M27 In- och upplåning från allmänheten.....	187

M28 Emitterade värdepapper.....	187
M29 Övriga skulder.....	187
M30 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter.....	187
M31 Avsättningar.....	187
M32 Pensionsförpliktelser.....	188
M33 Efterställda skulder.....	188
M34 Obeskattade reserver.....	188
M35 För egna skulder ställda säkerheter.....	189
M36 Övriga ställda säkerheter.....	189
M37 Ansvarsförbindelser.....	189
M38 Åtaganden.....	189

Övriga noter

M39 Kapitaltäckning.....	190
M40 Klassificering av finansiella instrument.....	200
M41 Tillgångar och skulder till verkligt värde.....	202
M42 Finansiella instrument som kvittats i balansräkningen eller omfattas av nettningsavtal.....	206
M43 Tillgångar och skulder i utländsk valuta.....	207
M44 Överförda tillgångar och erhållna säkerheter.....	207
M45 Löptidsanalys för tillgångar och skulder.....	208
M46 Transaktioner med närstående.....	210

Resultaträkning, Moderföretaget

Mn euro	Not	2015	2014
Rörelseintäkter			
Ränteintäkter		1 607	1 942
Räntekostnader		-1 031	-1 293
Räntenetto	M3	576	649
Avgifts- och provisionsintäkter		1 094	1 093
Avgifts- och provisionskostnader		-273	-273
Avgifts- och provisionsnetto	M4	821	820
Nettoresultat av poster till verkligt värde	M5	136	186
Utdelningar	M6	2 176	2 333
Övriga rörelseintäkter	M7	833	975
Summa rörelseintäkter		4 542	4 963
Rörelsekostnader			
Allmänna administrationskostnader:			
Personalkostnader	M8	-1 196	-1 070
Övriga administrationskostnader	M9	-851	-904
Av- och nedskrivningar av materiella och immateriella tillgångar	M10, M22, M23	-140	-261
Summa rörelsekostnader		-2 187	-2 235
Resultat före kreditförluster		2 355	2 728
Kreditförluster, netto	M11	-143	-98
Nedskrivning av värdepapper som innehas som finansiella anläggningstillgångar	M20	-9	-15
Rörelseresultat		2 203	2 615
Bokslutsdispositioner	M12	2	-1
Skatt	M13	-285	-189
Årets resultat		1 920	2 425

Rapport över totalresultat

Mn euro	2015	2014
Årets resultat	1 920	2 425
Poster som kan komma att omklassificeras till resultaträkningen		
Valutakursdifferenser under året	-4	2
Finansiella tillgångar som kan säljas ¹ :		
Värdeförändringar under året	-55	6
Skatt på värdeförändringar under året	12	-1
Omklassificerat till resultaträkningen under året	-4	0
Skatt på omklassificerat till resultaträkningen under året	1	0
Kassaflödessäkringar:		
Värdeförändringar under året	181	140
Skatt på värdeförändringar under året	-40	-31
Omklassificerat till resultaträkningen under året	-154	-139
Skatt på omklassificerat till resultaträkningen under året	34	31
Poster som inte kan omklassificeras till resultaträkningen		
Förmånsbestämda pensionsplaner:		
Omvärdering av förmånsbestämda pensionsplaner under året	12	-11
Skatt hänförlig till omvärdering av förmånsbestämda pensionsplaner under året	-3	2
Övrigt totalresultat, netto efter skatt	-20	-1
Totalresultat	1 900	2 424

1) Resultat från omvärderingar relaterade till säkrade risker i verkligt värde säkringar redovisas direkt i resultaträkningen.

Balansräkning, Moderföretaget

Mn euro	Not	31 dec 2015	31 dec 2014
Tillgångar			
Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker		75	931
Statskuldförbindelser	M14	6 905	5 035
Utlåning till kreditinstitut	M15	90 009	86 704
Utlåning till allmänheten	M15	45 820	39 809
Räntebärande värdepapper	M16	12 163	11 321
Pantsatta finansiella instrument	M17	–	43
Aktier och andelar	M18	2 363	6 061
Derivatinstrument	M19	5 011	5 981
Förändringar av verkligt värde för räntesäkrade poster i säkringsportföljer		1	1
Aktier och andelar i koncernföretag	M20	19 394	16 986
Aktier och andelar i intresseföretag	M21	7	7
Immateriella tillgångar	M22	1 091	758
Materiella tillgångar	M23	138	119
Uppskjutna skattefordringar	M13	26	14
Aktuella skattefordringar		3	50
Övriga tillgångar	M24	4 387	3 727
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	M25	780	884
Summa tillgångar		188 173	178 431
Skulder			
Skulder till kreditinstitut	M26	19 069	27 452
In- och upplåning från allmänheten	M27	61 043	49 367
Emitterade värdepapper	M28	68 908	63 280
Derivatinstrument	M19	4 180	4 653
Förändringar av verkligt värde för räntesäkrade poster i säkringsportföljer		1 158	1 368
Aktuella skatteskulder		34	4
Övriga skulder	M29	3 531	2 895
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	M30	759	642
Uppskjutna skatteskulder	M13	0	0
Avsättningar	M31	301	206
Pensionsförpliktelser	M32	159	171
Efterställda skulder	M33	8 951	7 728
Summa skulder		168 093	157 766
Obeskattade reserver	M34	2	4
Eget kapital			
Aktiekapital		4 050	4 050
Överkursfond		1 080	1 080
Övriga reserver		–21	–5
Balanserade vinstmedel		14 969	15 536
Summa eget kapital		20 078	20 661
Summa skulder och eget kapital		188 173	178 431
För egna skulder ställda säkerheter	M35	1 208	3 946
Övriga ställda säkerheter	M36	7 686	9 238
Ansvarsförbindelser	M37	72 402	71 103
Åtaganden	M38	27 927	23 824

Rapport över förändringar i eget kapital, Moderföretaget

Mn euro	Bundet eget kapital		Fritt eget kapital ¹					Summa eget kapital
	Aktiekapital	Överkurs-fond	Övriga reserver:			Balanserade vinstmedel		
			Kassa-flödes-säkringar	Finansiella tillgångar som kan säljas	Förmånsbestämda pensionsplaner			
Ingående balans per 1 jan 2015	4 050	1 080	-37	41	-9	15 536	20 661	
Årets resultat	-	-	-	-	-	1 920	1 920	
<i>Poster som kan komma att omklassificeras till resultaträkningen</i>								
Valutakursdifferenser under året	-	-	-	-	-	-4	-4	
Finansiella tillgångar som kan säljas:								
Värdeförändringar under året	-	-	-	-55	-	-	-55	
Skatt på värdeförändringar under året	-	-	-	12	-	-	12	
Redovisad i resultaträkningen under året	-	-	-	-4	-	-	-4	
Skatt på redovisad i resultaträkningen under året	-	-	-	1	-	-	1	
Kassaflödessäkringar:								
Värdeförändringar under året	-	-	181	-	-	-	181	
Skatt på värdeförändringar under året	-	-	-40	-	-	-	-40	
Redovisad i resultaträkningen under året	-	-	-154	-	-	-	-154	
Skatt på redovisad i resultaträkningen under året	-	-	34	-	-	-	34	
<i>Poster som inte kan omklassificeras till resultaträkningen</i>								
Förmånsbestämda pensionsplaner:								
Omvärdering av förmånsbestämda pensionsplaner under året	-	-	-	-	12	-	12	
Skatt hänförlig till omvärdering av förmånsbestämda pensionsplaner under året	-	-	-	-	-3	-	-3	
Övrigt totalresultat, netto efter skatt	-	-	21	-46	9	-4	-20	
Totalresultat	-	-	21	-46	9	1 916	1 900	
Aktierelaterade ersättningar	-	-	-	-	-	2	2	
Utdelning för 2014	-	-	-	-	-	-2 501	-2 501	
Återköp av egna aktier ²	-	-	-	-	-	16	16	
Utgående balans per 31 dec 2015	4 050	1 080	-16	-5	0	14 969	20 078	

1) Fritt eget kapital består förutom av balanserade vinstmedel av en fri fond uppgående till 2 762 mn euro.

2) Hänför sig till förändring av egna aktier relaterade till det långsiktiga incitamentprogrammet och tradingportföljen. Antalet egna aktier var 11,7 miljoner.

Mn euro	Bundet eget kapital		Fritt eget kapital ¹				Summa eget kapital
	Aktiekapital	Överkursfond	Övriga reserver:			Balanserade vinstmedel	
			Kassaflödes-säkringar	Finansiella tillgångar som kan säljas	Förmånsbestämda pensionsplaner		
Ingående balans per 1 jan 2014	4 050	1 080	-38	36	-	14 793	19 921
Årets resultat	-	-	-	-	-	2 425	2 425
<i>Poster som kan komma att omklassificeras till resultaträkningen</i>							
Valutakursdifferenser under året	-	-	-	-	-	2	2
<i>Finansiella tillgångar som kan säljas:</i>							
Värdoförändringar under året	-	-	-	6	-	-	6
Skatt på värdoförändringar under året	-	-	-	-1	-	-	-1
Redovisad i resultaträkningen under året	-	-	-	0	-	-	0
Skatt på redovisad i resultaträkningen under året	-	-	-	0	-	-	0
<i>Kassaflödessäkringar:</i>							
Värdoförändringar under året	-	-	140	-	-	-	140
Skatt på värdoförändringar under året	-	-	-31	-	-	-	-31
Redovisad i resultaträkningen under året	-	-	-139	-	-	-	-139
Skatt på redovisad i resultaträkningen under året	-	-	31	-	-	-	31
<i>Poster som inte kan omklassificeras till resultaträkningen</i>							
<i>Förmånsbestämda pensionsplaner:</i>							
Omvärdering av förmånsbestämda pensionsplaner under året	-	-	-	-	-11	-	-11
Skatt hänförlig till omvärdering av förmånsbestämda pensionsplaner under året	-	-	-	-	2	-	2
Övrigt totalresultat, netto efter skatt	-	-	1	5	-9	2	-1
Totalresultat	-	-	1	5	-9	2 427	2 424
Aktierelaterade ersättningar	-	-	-	-	-	15	15
Utdelning för 2013	-	-	-	-	-	-1 733	-1 733
Återköp av egna aktier ²	-	-	-	-	-	34	34
Utgående balans per 31 dec 2014	4 050	1 080	-37	41	-9	15 536	20 661

1) Fritt eget kapital består förutom av balanserade vinstmedel av en fri fond uppgående till 2 762 mn euro.

2) Hänför sig till förändring av egna aktier relaterade till det långsiktiga incitamentprogrammet och tradingportföljen. Antalet egna aktier var 17,6 miljoner.

En beskrivning av posterna i eget kapital återfinns i not K1 "Redovisningsprinciper".

Aktiekapital

	Kvotvärde per aktie, euro	Totalt antal aktier	Aktiekapital, euro
Utgående balans per 31 dec 2014	1,0	4 049 951 919	4 049 951 919
Utgående balans per 31 dec 2015	1,0	4 049 951 919	4 049 951 919

Utdelning per aktie

Slutgiltiga utdelningar redovisas inte förrän dessa har fastställts vid ordinarie bolagsstämma. Vid stämman den 17 mars 2016 föreslås en utdelning för 2015 om 0,64 euro per aktie (verkställd utdelning för 2014 uppgick till 0,62 euro per aktie),

vilket motsvarar totalt 2 584 494 736 euro (verkställd för 2014 totalt 2 501 100 294 euro). Årsredovisningen för räkenskapsåret 2015 avspeglar inte detta beslut, som under räkenskapsåret 2016 kommer att redovisas under eget kapital som en disposition av balanserade vinstmedel.

Kassaflödesanalys, Moderföretaget

Mn euro	2015	2014
Den löpande verksamheten		
Rörelseresultat	2 203	2 615
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet	-1 026	-655
Betalda inkomstskatter	-226	-232
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändring av den löpande verksamhetens tillgångar och skulder	951	1 728
Förändring av den löpande verksamhetens tillgångar		
Förändring av statsskuldförbindelser	-1 918	-58
Förändring av utlåning till kreditinstitut	-7 543	-239
Förändring av utlåning till allmänheten	-6 153	-5 809
Förändring av räntebärande värdepapper	-927	-217
Förändring av pantsatta finansiella instrument	43	694
Förändring av aktier och andelar	3 699	-704
Förändring av derivatinstrument, netto	558	-63
Förändring av övriga tillgångar	1 643	561
Förändring av den löpande verksamhetens skulder		
Förändring av skulder till kreditinstitut	-5 952	9 941
Förändring av in- och upplåning från allmänheten	11 460	1 817
Förändring av emitterade värdepapper	5 600	-10
Förändring av övriga skulder	-1 570	-1 279
Kassaflöde från den löpande verksamheten	-109	6 362
Investeringsverksamheten		
Aktieägartillskott till koncernföretag	-2 754	-
Avyttring av rörelser	200	626
Förvärv av materiella tillgångar	-55	-30
Avyttring av materiella tillgångar	1	1
Förvärv av immateriella tillgångar	-446	-258
Avyttring av immateriella tillgångar	-1	-
Avyttring av värdepapper, som hålles till förfall	110	209
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-2 945	548
Finansieringsverksamheten		
Emission av efterställda skulder	2 166	1 224
Amortering av efterställda skulder	-1 317	-
Återköp/försäljning av egna aktier, inkl. förändringar i tradingportföljen	16	34
Utbetald utdelning	-2 501	-1 734
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-1 636	-476
Årets kassaflöde	-4 690	6 434
Likvida medel vid årets början	8 033	1 599
Likvida medel vid årets slut	3 343	8 033
Förändring	-4 690	6 434

Kommentarer till kassaflödesanalysen

Kassaflödesanalysen visar in- och utbetalningar av likvida medel under året. Nordeas kassaflödesanalys har upprättats enligt den indirekta metoden, vilket innebär att rörelseresultatet har justerats för transaktioner som inte medfört in- eller utbetalningar, som t ex avskrivningar och kreditförluster. Redovisning av kassaflöden indelas i kategorierna löpande verksamhet, investeringsverksamhet och finansieringsverksamhet.

Den löpande verksamheten

Den löpande verksamheten utgörs av den huvudsakliga intäktbringande verksamheten och kassaflödet härrör huvudsakligen från rörelseresultatet, justerat för poster som inte ingår i kassaflödet samt för betalda inkomstskatter. Justering för icke kassaflödespåverkande poster innefattar:

Mn euro	2015	2014
Avskrivningar	130	118
Nedskrivningar	19	158
Kreditförluster	152	122
Orealiserade värdeförändringar	-14	-281
Realisationsvinster/-förluster (netto)	-171	-280
Förändring av upplupna kostnader/intäkter och avsättningar	287	236
Anteciperade utdelningar	-1 293	-1 109
Koncernbidrag	-614	-645
Omräkningsdifferenser	681	386
Förändring av verkligt värde av den säkrade posten, tillgångar/skulder (netto)	-210	641
Övrigt	7	-1
Summa	-1 026	-655

Förändring av den löpande verksamhetens tillgångar och skulder innefattar tillgångar och skulder som ingår i den normala affärsverksamheten, som t ex utlåning, inlåning och emitterade värdepapper. Förändringar i derivatinstrument redovisas netto.

I kassaflödet från löpande verksamhet ingår erhållen ränta och betald ränta med följande belopp:

Mn euro	2015	2014
Erhållen ränta	1 574	2 039
Betald ränta	1 024	1 315

Investeringsverksamheten

Investeringsverksamheten omfattar förvärv och avyttring av anläggningstillgångar, finansiella såväl som materiella och immateriella.

Finansieringsverksamheten

Finansieringsverksamheten utgörs av den verksamhet som medför förändringar i eget kapital och efterställda skulder, som t ex nyemission av aktier, utdelningar och emission/amortering av efterställda skulder.

Likvida medel

Följande poster ingår i likvida medel:

Mn euro	31 dec 2015	31 dec 2014
Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker	75	931
Utlåning till kreditinstitut, betalbar vid anfordran	3 268	7 102
Summa	3 343	8 033

Kassatillgångar omfattar lagliga betalningsmedel inklusive utländska sedlar och mynt. Tillgodohavanden hos centralbanker utgörs av tillgodohavanden på konton hos centralbanker och postgiron i myndighetsform, där följande förutsättningar är uppfyllda:

- centralbanken eller postgirot är hemmahörande i det land där institutet är etablerat,
- tillgodohavandet kan disponeras fritt när som helst.

Utlåning till kreditinstitut, betalbar vid anfordran, utgörs av likvida tillgångar som inte representeras av obligationer och andra räntebärande värdepapper.

Femårsöversikt, Moderföretaget

Resultaträkning

Mn euro	2015	2014	2013	2012	2011
Räntenetto	576	649	641	724	680
Avgifts- och provisionsnetto	821	820	1 009	623	560
Nettoresultat av poster till verkligt värde	136	186	131	189	234
Utdelningar	2 176	2 333	1 827	3 554	1 534
Övriga rörelseintäkter	833	975	674	501	122
Summa rörelseintäkter	4 542	4 963	4 282	5 591	3 130
Allmänna administrationskostnader:					
Personalkostnader	-1 196	-1 070	-982	-938	-823
Övriga administrationskostnader	-851	-904	-1 018	-842	-561
Av- och nedskrivningar av materiella och immateriella tillgångar	-140	-261	-109	-105	-112
Summa rörelsekostnader	-2 187	-2 235	-2 109	-1 885	-1 496
Resultat före kreditförluster	2 355	2 728	2 173	3 706	1 634
Kreditförluster, netto	-143	-98	-124	-19	-20
Nedskrivning av värdepapper som innehas som finansiella anläggningstillgångar	-9	-15	-4	-15	-9
Rörelseresultat	2 203	2 615	2 045	3 672	1 605
Bokslutsdispositioner	2	-1	102	-103	1
Skatt	-285	-189	-192	-95	-114
Årets resultat	1 920	2 425	1 955	3 474	1 492

Balansräkning

Mn euro	31 dec 2015	31 dec 2014	31 dec 2013	31 dec 2012	31 dec 2011
Statsskuldförbindelser och räntebärande värdepapper	19 068	16 356	16 080	16 686	18 314
Utlåning till kreditinstitut	90 009	86 704	80 918	68 006	59 379
Utlåning till allmänheten	45 820	39 809	34 155	36 214	36 421
Aktier och andelar i koncernföretag	19 394	16 986	17 723	17 659	16 713
Övriga tillgångar	13 882	18 576	15 047	13 565	10 554
Tillgångar	188 173	178 431	163 923	152 130	141 381
Skulder till kreditinstitut	19 069	27 452	17 500	19 342	22 441
In- och upplåning från allmänheten	61 043	49 367	47 531	50 263	44 389
Emitterade värdepapper	68 908	63 280	62 961	48 285	45 367
Efterställda skulder	8 951	7 728	5 971	7 131	6 154
Övriga skulder/obeskattade reserver	10 124	9 943	10 039	7 734	6 109
Eget kapital	20 078	20 661	19 921	19 375	16 921
Skulder och eget kapital	188 173	178 431	163 923	152 130	141 381

Nyckeltal, Moderföretaget

	2015	2014	2013	2012	2011
Avkastning på eget kapital, %	10,1	12,6	10,5	20,5	9,4
Avkastning på tillgångar, %	1,0	1,4	1,2	2,3	1,1
K/I-tal, %	48,2	45,0	49,3	33,9	47,8
Kreditförluster på årsbasis, punkter	31	25	36	5	5
Kärnprimärkapitalrelation exklusive Basel I golv ^{1,2} , %	18,8	21,8	20,8	17,6	24,9
Primärkapitalrelation exklusive Basel I golv ¹ , %	22,2	25,3	23,1	19,6	28,1
Total kapitalrelation exklusive Basel I golv ¹ , %	27,1	30,6	28,0	24,4	33,3
Primärkapital ^{1,2,3} , mn euro	19 314	19 932	19 300	19 244	17 134
Riskexponeringsbelopp inklusive Basel I golv ¹ , md euro	87	79	83	98	61

1) Vid årets slut.

2) Inklusive periodens resultat.

3) Kvoterna för 2013 är beräknade enligt Basel II regelverket, kvoterna för 2014 och 2015 är beräknade enligt Basel III (CRR/CRD IV) regelverket.

Grunder för presentationen

Årsredovisningen för moderföretaget, Nordea Bank AB (publ), upprättas i enlighet med Lag (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag och Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2008:25 med tillägg) samt redovisningsrekommendationen "RFR 2 Redovisning för juridiska personer" från Rådet för finansiell rapportering. Detta innebär att moderföretaget tillämpar International Financial Reporting Standards (IFRS), godkänd av EU-kommissionen, i den mån detta är möjligt inom ramen för svensk redovisningslagstiftning, och med beaktande av den nära kopplingen mellan finansiell rapportering och beskattning.

Koncernens redovisningsprinciper, vilka beskrivs i not K1 "Redovisningsprinciper", är tillämpliga även för moderföretaget med hänsyn tagen till den information som följer nedan.

Förändrade redovisningsprinciper

I allt väsentligt är redovisningsprinciperna, beräkningsgrunderna och presentationen oförändrade jämfört med årsredovisningen 2014.

Rådet för finansiell rapportering har gjort ändringar i redovisningsrekommendationen för juridiska personer (RFR 2) genom att ge ut "RFR 2 Redovisning för juridiska personer – januari 2015". Ändringarna infördes i moderföretaget den 1 januari 2015, men har inte haft någon betydande inverkan på moderföretagets redovisning.

Andra ändringar som infördes av moderföretaget den 1 januari 2015 beskrivs i avsnittet "Förändrade redovisningsprinciper" i not K1 "Redovisningsprinciper". Applicerbara slutsatser i detta avsnitt är också relevanta för moderföretaget.

Förändringar i IFRS som ännu inte tillämpats

IASB har utfärdat "Ändringar i IAS 27, Kapitalandelsmetoden i separata finansiella rapporter", vilket gör det möjligt att redovisa innehav i dotterföretag, joint venture och intresseföretag enligt kapitalandelsmetoden. Ändringarna träder i kraft för räkenskapsår som börjar den 1 januari 2016 eller senare. Ändringarna har godkänts av EU-kommissionen. Kapitalandelsmetoden får dock inte enligt svensk redovisningslag tillämpas för innehav i dotterföretag. Nordea räknar med att förändringarna i IAS 27 inte får någon betydande inverkan på moderföretagets redovisning, kapitaltäckning eller stora exponeringar när den tillämpas första gången.

Andra kommande förändringar i IFRS som moderföretaget ännu inte har börjat tillämpa, återfinns i avsnitt 3 "Förändringar i IFRS som ännu inte tillämpas" i not K1 "Redovisningsprinciper". Applicerbara slutsatser i detta avsnitt är också relevanta för moderföretaget.

Redovisningsprinciper som endast avser moderföretaget

Aktier och andelar i koncernföretag och intresseföretag

Moderföretagets aktier och andelar i koncernföretag och intresseföretag redovisas till anskaffningsvärde. Varje balansdag prövas alla innehav i dotterföretag och intresseföretag med avseende på indikationer om nedskrivningsbehov. Om sådana indikationer finns görs en analys för att bedöma huruvida det redovisade värdet för varje aktieinnehav är fullt återvinningsbart. Återvinningsvärdet är det högre av verkligt värde, efter avdrag för försäljningskostnader, och nyttjandevärde. Eventuell nedskrivningskostnad beräknas som skillnaden mellan redovisat värde och återvinningsvärde och klassificeras i resultaträkningen som "Nedskrivning av värdepapper som innehas som finansiella anläggningstillgångar".

Moderföretaget tillämpar säkringsredovisning till verkligt

värde för valutakursrisken i investeringar i dotterföretag. Aktierna i dotterföretag omvärderas med hänsyn till den säkrade risken, och motsvarande förändring redovisas i "Nettoreultat av poster till verkligt värde". Förändringen i verkligt värde av säkringsinstrumentet redovisas också i resultaträkningen i "Nettoreultat av poster till verkligt värde".

Utdelning

Utdelningar till aktieägarna i Nordea Bank AB (publ) redovisas som en skuld efter godkännande av ordinarie årsstämma.

Utdelningar som lämnas av koncernföretag till moderföretaget anteciperas om moderföretaget självt kan bestämma utdelningens storlek och om formellt beslut har fattats innan årsredovisningen publiceras. Utdelningar från koncern- och intresseföretag redovisas under intäktsposten "Utdelningar".

Goodwillavskrivning

Goodwill och övriga immateriella tillgångar med obestämd nyttjandeperiod skrivs inte av i koncernredovisningen. I moderföretagets redovisning görs avskrivning för goodwill vanligtvis under en period av fem år såvida inte, i undantagsfall, en längre avskrivningsperiod är befogad.

Funktionell valuta

Moderföretagets redovisningsvaluta är euro. Alla transaktioner i andra valutor omräknas till euro i enlighet med riktlinjerna i avsnitt 9 "Omräkning av fordringar och skulder i utländsk valuta" i not K1 "Redovisningsprinciper". Eventuellt kvarstående eget kapital i utländska filialer omräknas till balansdagens kurs, och omräkningsdifferenser redovisas under övrigt totalresultat.

Pensioner

Redovisningsprinciperna för förmånsbestämda pensionsförpliktelser följer svensk lagstiftning (Tryggandelagen) och Finansinspektionens föreskrifter eftersom detta är en förutsättning för skatteavdrag. De stora skillnaderna jämfört med IAS 19 avser främst hur diskonteringsräntan fastställs, att beräkningen av den förmånsbestämda pensionsförpliktelsen baseras på aktuell lönenivå, utan antaganden om framtida löneökningar.

I Sverige garanteras förmånsbestämda pensionsförpliktelser genom en pensionsstiftelse eller redovisas som en skuld. Inga pensionstillgångar redovisas i dessa förmånsbestämda planer. Pensionskostnaderna i moderföretaget, vilka klassificeras som "Personalkostnader" i resultaträkningen, utgörs av förändringar i redovisade pensionsavsättningar (inklusive särskild löneskatt) för aktiva anställda, utbetalda pensioner, avsättningar till/gottgörelse från pensionsstiftelse och tillhörande särskild löneskatt.

Pensionsförpliktelserna i de utländska filialerna beräknas i enlighet med lokala redovisningsregler.

Koncernbidrag

Lämnade koncernbidrag redovisas som en ökning av värdet på aktier och andelar i koncernföretag, efter avdrag för skatt. Erhållna koncernbidrag från koncernföretag redovisas som utdelning. Eventuella skatteeffekter från erhållna koncernbidrag klassificeras i resultaträkningen som "Skatt".

Obeskattade reserver

Moderföretaget redovisar obeskattade reserver, som utgörs av överavskrivningar och avsättning till periodiseringsfond, enligt gällande skattelagstiftning. I koncernredovisningen har obeskattade reserver i balansräkningen fördelats på posterna "Balanserade vinstmedel" och "Uppskjutna skatteskulder".

M2 Segmentrapportering

Geografisk information

Mn euro	Sverige		Finland		Norge		Danmark		Övriga		Summa	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Räntenetto	576	649	–	–	–	–	–	–	–	–	576	649
Avgifts- och provisionsnetto	821	820	–	–	–	–	–	–	–	–	821	820
Nettoresultat av poster till verkligt värde	136	186	–	–	–	–	–	–	–	–	136	186
Utdelningar ¹	734	949	876	604	–	–	401	750	165	30	2 176	2 333
Övriga rörelseintäkter	156	327	205	214	91	94	381	340	–	–	833	975
Summa rörelseintäkter	2 423	2 931	1 081	818	91	94	782	1 090	165	30	4 542	4 963

1) Avser utdelning från koncernföretag.

M3 Räntenetto

Mn euro	2015	2014
Ränteintäkter		
Utlåning till kreditinstitut	455	651
Utlåning till allmänheten	880	928
Räntebärande värdepapper	201	295
Övriga ränteintäkter	71	68
Summa ränteintäkter	1 607	1 942
Räntekostnader		
Skulder till kreditinstitut	–46	–127
In- och upplåning från allmänheten	–83	–193
Emitterade värdepapper	–917	–958
Efterställda skulder	–359	–313
Övriga räntekostnader ¹	374	298
Summa räntekostnader	–1 031	–1 293
Räntenetto	576	649

1) Räntenettet från derivatinstrument, som värderas till verkligt värde och är kopplade till Nordeas upplåning. Det kan ha både positiv och negativ påverkan på övriga räntekostnader, för mer information se not K1 "Redovisningsprinciper".

Ränteintäkter från finansiella instrument som inte värderas till verkligt värde via resultaträkningen uppgår till 1 407 mn euro (1 655 mn euro). Räntekostnader från finansiella instrument

som inte värderas till verkligt värde via resultaträkningen uppgår till –1 424 mn euro (–1 617 mn euro). Ränta på osäkra lånefordringar uppgår till en obetydlig del av ränteintäkter.

M4 Avgifts- och provisionsnetto

Mn euro	2015	2014
Provisioner från kapitalförvaltning	154	129
Livförsäkring	1	1
Courtage, värdepappersemissioner och företagsfinansiering	150	168
Depå- och emissions-tjänster	34	24
Inlåning	19	23
Summa sparrelaterade provisioner	358	345
Betalningar	108	105
Kort	230	238
Summa betalningsprovisioner	338	343
Utlåning	162	157
Garantier och dokumentbetalningar	197	215
Summa låneprovisioner	359	372
Övriga provisionsintäkter	39	33
Avgifts- och provisionsintäkter	1 094	1 093
Sparande och placeringar	-35	-30
Betalningar	-24	-22
Kort	-130	-136
Statliga garantiprogram	-65	-55
Övriga provisionskostnader	-19	-30
Avgifts- och provisionskostnader	-273	-273
Avgifts- och provisionsnetto	821	820

Avgifts- och provisionsintäkter från finansiella tillgångar och skulder som inte värderas till verkligt värde via resultaträkningen och som inte ingår i beräkningen av effektiv ränta uppgår till 181 mn euro (180 mn euro).

Avgifts- och provisionsintäkter från förvaltningsverksamhet som resulterar i innehav eller placering i tillgångar för kunders räkning och som inte ingår i beräkningen av effektiv ränta uppgår till 305 mn euro (298 mn euro). Motsvarande belopp för avgifts- och provisionskostnader är -35 mn euro (-30 mn euro).

M5 Nettoresultat av poster till verkligt värde

Mn euro	2015	2014
Aktierelaterade instrument	7	47
Ränterelaterade instrument och valutakursförändringar	131	125
Övriga finansiella instrument (inklusive krediter och råvaror)	-2	14
Summa¹	136	186

1) Varav 26 mn euro (41 mn euro) är utdelning från aktier.

M5 Nettoresultat av poster till verkligt värde, forts.
Nettoresultat från kategorier av finansiella instrument

Mn euro	2015	2014
Finansiella tillgångar som kan säljas	4	0
Finansiella instrument redan från början värderade till verkligt värde via resultaträkningen	19	21
Finansiella instrument som innehas för handel	29	53
Finansiella instrument under verkligt värde		
säkringsredovisning	1	6
- varav nettoresultat på säkringsinstrument	-157	-487
- varav nettoresultat på säkrade poster	158	493
Finansiella tillgångar värderade till upplupet anskaffningsvärde	14	27
Valutakursförändringar exklusive valutasäkringar	69	83
Övrigt	0	-4
Summa	136	186

M6 Utdelningar

Mn euro	2015	2014
Utdelningar från koncernföretag		
Nordea Bank Finland Abp	780	550
Nordea Bank Denmark A/S	395	739
LLC Promyshlennaya Kompaniya VESTKON	89	-
JSC Nordea Bank	6	-
Nordea Life Holding AB	-	220
Nordea Funds Ltd	96	54
Nordea Bank S.A.	70	30
Nordea Investment Management AB	120	75
Nordea Ejendomsinvestering A/S	5	11
Barkman Elektronik AB i likvidation	-	8
Utdelningar från intresseföretag		
Upplysningscentralen (UC) AB	-	1
Koncernbidrag		
Nordea Hypotek AB	492	494
Nordea Nordic Baltic 1 AB	-	8
Nordea Investment Management AB	11	14
Nordea Finans AB	112	129
Summa	2 176	2 333

M7 Övriga rörelseintäkter

Mn euro	2015	2014
Avyttring av aktier och andelar	170	278
Rörelseintäkter från koncernföretag	661	691
Övrigt	2	6
Summa	833	975

M8

Personalkostnader

Mn euro	2015	2014
Löner och arvoden (specifikation nedan) ¹	-836	-716
Pensionskostnader (specifikation nedan)	-146	-134
Sociala kostnader	-233	-213
Övriga personalkostnader	19	-7
Summa	-1 196	-1 070

Löner och arvoden:

Till ledande befattningshavare ²		
- Fast ersättning och förmåner	-6	-6
- Prestationsbaserad ersättning	-4	-6
- Avsättning till vinstandelsstiftelsen	0	0
Summa	-10	-12
Till övriga anställda	-826	-704
Summa	-836	-716

- 1) Avsättning till vinstandelsstiftelsen 2015 uppgår till 29 mn euro (25 mn euro) varav 28 mn euro (24 mn euro) är en ny avsättning och 1 mn euro (1 mn euro) är relaterad till tidigare år.
- 2) Ledande befattningshavare inkluderar styrelse (inklusive suppleanter), koncernchef, vice koncernchef, vice verkställande direktörer och koncernledning i moderföretaget. Tidigare styrelseledamöter (inklusive suppleanter), koncernchefer, vice koncernchefer, verkställande direktörer samt vice verkställande direktörer är inkluderade. Ledande befattningshavare uppgår till 18 (15) positioner.

Mn euro	2015	2014
Pensionskostnader¹		
Förmånsbestämda pensionsplaner	-77	-73
Avgiftsbestämda pensionsplaner	-69	-61
Summa	-146	-134

- 1) Pensionskostnader avseende samtliga ledande befattningshavare, se not K7 "Personalkostnader".

Svenska Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om ersättningspolicier

De kvalitativa upplysningarna i enlighet med dessa föreskrifter redovisas i det separata avsnittet om ersättningar i förvaltningsberättelsen. De kvantitativa upplysningarna kommer att redovisas i en separat rapport som publiceras på Nordeas hemsida (www.nordea.com) senast en vecka före årsstämman den 17 mars 2016.

Ersättningar till styrelse, koncernchef och koncernledning

Löner och arvoden till styrelse, koncernchef och koncernledning, se not K7 "Personalkostnader".

Utlåning till nyckelpersoner i ledande positioner

Utlåning till nyckelpersoner i ledande positioner uppgår till 0 mn euro (0 mn euro). Ränteintäkter på dessa lån uppgår till 0 mn euro (0 mn euro). För information om lånevillkor, se not K7 "Personalkostnader".

Långsiktiga incitamentsprogram

Deltagandet i det "Långsiktiga incitamentsprogrammet" (LTIP) kräver att deltagarna tar direkt ägarskap genom att investera i Nordeaaktier. För ytterligare information om villkor och krav, se not K7 "Personalkostnader".

För information om antalet utestående rättigheter i LTIP-programmen, se not K7 "Personalkostnader". Alla rättigheter i LTIP-programmen, både till anställda i moderföretaget likväl som anställda i koncernföretagen, är utställda av Nordea Bank AB (publ).

Kostnaderna i nedanstående tabell avser endast anställda i Nordea Bank AB (publ).

Kostnad för aktierelaterade ersättningar som regleras med egetkapitalinstrument¹

Mn euro	LTIP 2012	LTIP 2011
Kostnad under 2015	-1	-
Kostnad under 2014	-5	-1

- 1) Exklusive sociala avgifter.

Aktierelaterad ersättning som regleras med kontanter

Nordea tillämpar uppskjuten aktierelaterad ersättning på delar av den rörliga ersättningen till vissa kategorier av medarbetare. Som index används Nordeas totalavkastning (TSR) och ersättningen tilldelas medarbetaren antingen i sin helhet efter tre år, eller i lika delar årligen under, den tre- till femåriga uppskjutandeperioden. Sedan 2011 tillämpar Nordea också TSR-relaterad ersättning med förfoganderestriktioner på delar av den rörliga ersättningen till vissa kategorier av medarbetare. Eftersom beslut om fördelningen av rörlig ersättning inte fattas under innevarande räkenskapsår avser uppskjuten ersättning i nedanstående tabell, under året rörlig ersättning intjänad under föregående år.

Dessutom införde Nordea under 2013 ett incitamentsprogram för utvalda chefer och nyckelpersoner, Executive Incentive Programme (EIP), som syftar till att stärka Nordeas möjligheter att behålla och rekrytera de bästa talangerna. Målet är vidare att stimulera de chefer och nyckelpersoner vilkas insatser har en direkt påverkan på Nordeas resultat, lönsamhet och långsiktiga värdetillväxt. EIP erbjuds för att belöna uppfyllelsen av i förväg överenskomna mål på koncernnivå, affärsenhetsnivå och individuell nivå. Hur resultatet påverkas på lång sikt ska beaktas när målen beslutas. Utfallet från EIP ska inte överstiga den fasta lönen. EIP ska betalas i form av kontant ersättning och vara föremål för indexering till Nordeas totalavkastning, uppskjutande, justering av uppskjuten ersättning och förfoganderestriktioner i enlighet med gällande föreskrifter om ersättningar. Huvuddelen av EIP 2015 betalas ut tidigast hösten 2019. Upp till 400 chefer och andra nyckelpersoner i Nordea-koncernen erbjuds att delta i programmet. Dock omfattades inte koncernledningen, som istället erbjuds GEM EIP (ytterligare information om GEM EIP finns i avsnittet Ersättningar i förvaltningsberättelsen). EIP erbjuds berörda medarbetare istället för Nordeas långsiktiga incitamentsprogram (LTIP) och rörlig lönedel. Tilldelningen enligt EIP 2015 beslutas under våren 2016, och en avsättning på 18 mn euro, exkl. sociala avgifter, har gjorts för 2015. 80 procent av det tilldelade beloppet är föremål för indexering till Nordeas totalavkastning.

Tabellen nedan omfattar endast uppskjuten ersättning som indexerats till Nordeas TSR. EIP inkluderas från och med 2014, då uppskjuten. Ytterligare information om samtliga uppskjutna belopp finns i den separata rapport om ersättningar som publiceras på Nordeas hemsida (www.nordea.com).

Mn euro	Uppskjuten aktierelaterad ersättning	
	2015	2014
Vid årets början	7	3
Omklassificeringar ¹	2	-
Uppskjuten/intjänad under året	16	5
TSR-indexering under året	1	1
Utbetalningar under året ²	-5	-1
Omräkningsdifferenser	1	-1
Vid årets slut	22	7

- 1) Hänför sig till en omklassificering från uppskjuten ersättning som indexerats med en fast ränta.
- 2) Inga justeringar till följd av bortfall har gjorts.

M8 Personalkostnader, forts.
Medelantal anställda

	Summa		Män		Kvinnor	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Omräknat till heltidstjänster						
Sverige	6 450	6 485	3 034	2 983	3 416	3 502
Övriga länder	4 151	3 613	2 200	1 854	1 951	1 759
Summa genomsnitt	10 601	10 098	5 234	4 837	5 367	5 261

Fördelning efter kön, ledande befattningshavare

Procent	31 dec	31 dec
	2015	2014
Nordea Bank AB (publ)		
Styrelse – män	56	50
Styrelse – kvinnor	44	50
Övriga ledande befattningshavare – män	78	86
Övriga ledande befattningshavare – kvinnor	22	14

M9 Övriga administrationskostnader

Mn euro	2015	2014
Informationsteknologi	-467	-538
Marknadsföring och representation	-31	-34
Porto-, transport-, telefon- och kontorskostnader	-48	-55
Hyses-, lokal- och fastighetskostnader	-136	-133
Övrigt ¹	-169	-144
Summa	-851	-904

1) Inkluderar arvoden och ersättning till revisorer enligt nedanstående fördelning.

Revisionsarvoden

Mn euro	2015	2014
PricewaterhouseCoopers		
Revisionsuppdrag	-2	-
Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget	0	-
Skatterådgivning	0	-
Övriga uppdrag	-1	-
Summa	-3	-
KPMG		
Revisionsuppdrag	-1	-2
Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget	-1	0
Skatterådgivning	-	0
Övriga uppdrag	0	-1
Summa	-2	-3

M10 Av- och nedskrivningar av materiella och immateriella tillgångar

Mn euro	2015	2014
Avskrivningar		
Materiella tillgångar (not M23)		
Inventarier	-26	-27
Immateriella tillgångar (not M22)		
Goodwill	-56	-49
Programvara	-31	-31
Övriga immateriella tillgångar	-17	-11
Summa	-130	-118

Nedskrivningar

Mn euro	2015	2014
Immateriella tillgångar (not M22)		
Programvara	-7	-142
Övriga immateriella tillgångar	-3	-1
Summa	-10	-143
Summa	-140	-261

M11 Kreditförluster, netto

Mn euro	2015	2014
Kreditförluster fördelade per kategori		
Återvinningar av tidigare konstaterade kreditförluster	0	-
Avsättningar	0	-
Återföringar av tidigare gjorda avsättningar	1	0
Utlåning till kreditinstitut¹	1	0
Konstaterade kreditförluster	-72	-68
Reserver som tagits i anspråk för att täcka konstaterade kreditförluster	34	24
Återvinningar av tidigare konstaterade kreditförluster	8	23
Avsättningar	-175	-77
Återföringar av tidigare gjorda avsättningar	84	64
Utlåning till allmänheten¹	-121	-34
Konstaterade kreditförluster	-9	-37
Återvinningar av tidigare konstaterade kreditförluster	6	-
Avsättningar	-42	-77
Återföringar av tidigare gjorda avsättningar	22	50
Poster utanför balansräkningen²	-23	-64
Kreditförluster, netto	-143	-98

1) Se not M15 "Utlåning och osäkra lånefordringar".

2) Inkluderade i not M31 "Avsättningar" som "Transfereringsrisker" och "Garantier".

M12 Bokslutsdispositioner

Mn euro	2015	2014
Förändring av avskrivningar utöver plan, inventarier	2	-1
Summa	2	-1

M13 Skatter

Skattekostnad

Mn euro	2015	2014
Aktuell skatt	-303	-176
Uppskjuten skatt	18	-13
Summa	-285	-189

Skatten på rörelseresultatet skiljer sig på följande sätt från det teoretiska belopp som kan beräknas med hjälp av skattesatsen i Sverige:

Mn euro	2015	2014
Resultat före skatt	2 205	2 614
Skatt beräknad med en skattesats om 22,0 procent	-485	-575
Ej skattepliktiga intäkter	381	431
Ej skattemässigt avdragsgilla kostnader	-81	-16
Justeringar avseende tidigare år	-100	-29
Skattekostnad	-285	-189
Genomsnittlig effektiv skattesats	13%	7%

Uppskjuten skatt

Mn euro	Uppskjutna skattetillgångar		Uppskjutna skatteskulder	
	2015	2014	2015	2014
Uppskjuten skatt relaterad till:				
Derivatinstrument	4	10	-	-
Materiella tillgångar	-	-	11	9
Pensionsförpliktelser	7	3	-	-
Skulder/avsättningar	26	10	0	0
Kvittning av uppskjutna skattefordringar och skulder	-11	-9	-11	-9
Summa	26	14	0	0

M14 Statsskuldsförbindelser

Mn euro	31 dec 2015	31 dec 2014
Stater	6 086	4 328
Kommuner och andra myndigheter ¹	819	750
Summa	6 905	5 078
- varav Pantsatta finansiella instrument (not M17)	-	43
Summa	6 905	5 035

1) Varav 32 mn euro (0 mn euro) redovisade till upplupet anskaffningsvärde med ett nominellt värde av 32 mn euro (0 mn euro).

M15

Utlåning och osäkra lånefordringar

Mn euro	Kreditinstitut		Allmänheten		Summa	
	31 dec 2015	31 dec 2014	31 dec 2015	31 dec 2014	31 dec 2015	31 dec 2014
Lånefordringar som inte är osäkra	90 011	86 706	45 591	39 501	135 602	126 207
Osäkra lånefordringar	–	–	629	636	629	636
– varav reglerade	–	–	309	312	309	312
– varav oreglerade	–	–	320	324	320	324
Lånefordringar före reserver	90 011	86 706	46 220	40 137	136 231	126 843
Reserver för individuellt värderade osäkra lånefordringar	–	–	-314	-254	-314	-254
– varav reglerade	–	–	-120	-127	-120	-127
– varav oreglerade	–	–	-194	-127	-194	-127
Reserver för gruppvis värderade osäkra lånefordringar	-2	-2	-86	-74	-88	-76
Reserver	-2	-2	-400	-328	-402	-330
Lånefordringar, redovisat värde	90 009	86 704	45 820	39 809	135 829	126 513

Förändringar av reserver för osäkra lånefordringar

Mn euro	Kreditinstitut			Allmänheten			Summa		
	Individuellt värderade	Gruppvis värderade	Summa	Individuellt värderade	Gruppvis värderade	Summa	Individuellt värderade	Gruppvis värderade	Summa
Ingående balans per 1 jan 2015	–	-2	-2	-254	-74	-328	-254	-76	-330
Avsättningar	–	0	0	-143	-32	-175	-143	-32	-175
Återföringar av tidigare gjorda avsättningar	–	1	1	60	24	84	60	25	85
Förändringar redovisade i resultaträkningen	–	1	1	-83	-8	-91	-83	-7	-90
Reserver avseende sålda och förvärvade låneportföljer	–	–	–	-6	-4	-10	-6	-4	-10
Reserver som tagits i anspråk för att täcka konstaterade kreditförluster	–	–	–	34	–	34	34	–	34
Valutakursdifferenser	–	-1	-1	-5	0	-5	-5	-1	-6
Utgående balans per 31 dec 2015	–	-2	-2	-314	-86	-400	-314	-88	-402
Ingående balans per 1 jan 2014	0	-2	-2	-118	-54	-172	-118	-56	-174
Avsättningar	–	0	0	-75	-2	-77	-75	-2	-77
Återföringar av tidigare gjorda avsättningar	–	0	0	58	6	64	58	6	64
Förändringar redovisade i resultaträkningen	–	0	0	-17	4	-13	-17	4	-13
Reserver avseende sålda och förvärvade låneportföljer	–	–	–	-150	-26	-176	-150	-26	-176
Reserver som tagits i anspråk för att täcka konstaterade kreditförluster	–	–	–	24	–	24	24	–	24
Valutakursdifferenser	–	0	0	7	2	9	7	2	9
Utgående balans per 31 dec 2014	–	-2	-2	-254	-74	-328	-254	-76	-330

M15

Utlåning och osäkra lånefordringar, forts.

Reserver och avsättningar¹

Mn euro	Kreditinstitut		Allmänheten		Summa	
	31 dec 2015	31 dec 2014	31 dec 2015	31 dec 2014	31 dec 2015	31 dec 2014
Reserver för poster i balansräkningen	-2	-2	-400	-328	-402	-330
Avsättningar för poster utanför balansräkningen	-181	-162	-2	-1	-183	-163
Summa reserver och avsättningar	-183	-164	-402	-329	-585	-493

1) Inkluderade i not M31 "Avsättningar" som "Transfereringsrisker" och "Garantier".

Nyckeltal

	31 dec 2015	31 dec 2014
Andel osäkra lånefordringar, brutto, punkter	46	50
Andel osäkra lånefordringar, netto, punkter	23	30
Total reserveringsgrad, punkter	29	26
Reserver i relation till osäkra lånefordringar, %	50	40
Totala reserver i relation till osäkra lånefordringar, %	64	52
Oreglerade lånefordringar som inte är osäkra, mn euro	41	68

M16

Räntebärande värdepapper

Mn euro	31 dec 2015	31 dec 2014
Emitterade av offentliga organ	45	43
Emitterade av andra låntagare ¹	12 118	11 278
Summa	12 163	11 321
Noterade värdepapper	12 163	11 166
Onoterade värdepapper	-	155
Summa	12 163	11 321

1) Varav 30 mn euro (111 mn euro) redovisade till upplupet anskaffningsvärde med ett nominellt värde av 30 mn euro (112 mn euro).

M18

Aktier och andelar

Mn euro	31 dec 2015	31 dec 2014
Aktier	2 363	6 060
Aktier övertagna för skyddande av fordran	0	1
Summa	2 363	6 061
Noterade aktier	2 331	6 029
Onoterade aktier	32	32
Summa	2 363	6 061

M17

Pantsatta finansiella instrument

Pantsatta finansiella instrument

Vid återköpsransaktioner och värdepapperslån överförs icke-kontanta tillgångar som säkerhet. Om den mottagande parten har rätt att sälja eller i sin tur pantsätta tillgången omklassificeras den i balansräkningen till posten Pantsatta finansiella instrument.

Mn euro	31 dec 2015	31 dec 2014
Statsskuldsförbindelser	-	43
Summa	-	43

För mer information om överförda tillgångar och omvända återköpsavtal, se not M44 "Överförda tillgångar och erhållna säkerheter".

M19

Derivatinstrument och säkringsredovisning

31 dec 2015, mn euro	Verkligt värde		Summa nom. belopp
	Positivt	Negativt	
Derivatinstrument för handel			
Ränterelaterade kontrakt			
Ränteswappar	1 913	1 983	200 183
FRA	9	10	57 952
Ränteterminer	0	0	2 696
Optioner	84	84	62 092
Övriga	3	2	11 307
Summa	2 009	2 079	334 230
Aktierelaterade kontrakt			
Aktieswappar	116	137	253
Terminkontrakt	–	1	19
Optioner	57	9	334
Summa	173	147	606
Valutarelaterade kontrakt			
Ränte- och valutaswappar	630	531	16 869
Valuteterminer	47	345	27 949
Summa	677	876	44 818
Kreditrelaterade kontrakt	5	1	299
Övriga kontrakt	–	6	1 668
Summa derivatinstrument för handel	2 864	3 109	381 621
Derivatinstrument för säkringsredovisning			
Ränterelaterade kontrakt	1 427	232	45 711
Valutarelaterade kontrakt	720	839	10 243
Summa derivatinstrument för säkringsredovisning	2 147	1 071	55 954
- varav säkring av verkligt värde ¹	1 612	238	50 768
- varav kassaflödessäkring ¹	535	833	10 243
Samtliga kontrakt	5 011	4 180	437 575

1) Vissa valutaränteswappar och ränteswappar används både som säkring av verkligt värde och kassaflödessäkringar och de nominella värdena rapporteras då på bägge raderna.

M19
Derivatinstrument och säkringsredovisning, forts.

31 dec 2014, mn euro	Verkligt värde		Summa nom. belopp
	Positivt	Negativt	
Derivatinstrument för handel			
Ränterelaterade kontrakt			
Ränteswappar	2 315	2 423	138 982
FRA	57	66	63 168
Ränteterminer	0	0	1 866
Optioner	–	5	11 097
Övriga	5	0	4 258
Summa	2 377	2 494	219 371
Aktierelaterade kontrakt			
Aktieswappar	57	215	272
Terminkontrakt	0	5	97
Optioner	277	230	2 648
Summa	334	450	3 017
Valutarelaterade kontrakt			
Ränte- och valutaswappar	534	477	17 745
Valuteterminer	424	22	17 581
Summa	958	499	35 326
Kreditrelaterade kontrakt			
Kreditrelaterade kontrakt	8	–	256
Övriga kontrakt	5	–	1 772
Summa derivatinstrument för handel	3 682	3 443	259 742
Derivatinstrument för säkringsredovisning			
Ränterelaterade kontrakt	1 764	404	42 020
Aktierelaterade kontrakt	0	5	55
Valutarelaterade kontrakt	535	801	9 872
Summa derivatinstrument för säkringsredovisning	2 299	1 210	51 947
- varav säkring av verkligt värde ¹	1 747	360	46 635
- varav kassaflödessäkring ¹	552	850	32 130
Samtliga kontrakt	5 981	4 653	311 689

1) Vissa valutaränteswappar och ränteswappar används både som säkring av verkligt värde och kassaflödessäkringar och de nominella värdena rapporteras då på bägge raderna.

M20 Aktier och andelar i koncernföretag

Mn euro	31 dec 2015	31 dec 2014
Anskaffningsvärde vid årets början	17 611	18 347
Årets inköp/kapitaltillskott	2 754	56
Omvärdering vid säkringsredovisning	-298	-425
IFRS 2 kostnader ¹	1	9
Försäljning under året	-40	-376
Anskaffningsvärde vid årets slut	20 028	17 611
Akkumulerade nedskrivningar vid årets början	-625	-624
Akkumulerade nedskrivningar på aktier i koncernföretag som sålts under året	-	14
Nedskrivningar under året	-9	-15
Akkumulerade nedskrivningar vid årets slut	-634	-625
Redovisat värde	19 394	16 986
- Varav noterade aktier	-	-

1) Allokering av IFRS 2 kostnader för LTIP 2012 avseende koncernföretagen.

M20 Aktier och andelar i koncernföretag, forts.

Specifikation

Denna specifikation omfattar alla direktägda koncernföretag samt större koncernföretag till dessa.

31 dec 2015	Antal aktier	Redovisat värde 2015, mn euro	Redovisat värde 2014, mn euro	Röstandel, %	Säte	Organisationsnummer
Nordea Bank Finland Abp	1 030 800 000	7 962	5 962	100,0	Helsingfors	1680235-8
Nordea Finans Finland Ab				100,0	Helsingfors	0112305-3
Nordea Bank Danmark A/S	50 000 000	4 020	4 024	100,0	Köpenhamn	13522197
Nordea Finans Danmark A/S				100,0	Høje Taastrup	89805910
Nordea Kredit Realkreditaktieselskab				100,0	Köpenhamn	15134275
Fionia Asset Company A/S				100,0	Köpenhamn	31934745
Nordea Bank Norge ASA	551 358 576	2 811	2 428	100,0	Oslo	911044110
Nordea Eiendomskreditt AS				100,0	Oslo	971227222
Nordea Finans Norge AS				100,0	Oslo	924507500
Privatmegleren AS				100,0	Oslo	986386661
LLC Promyshlennaya Kompaniya VESTKON	4 601 942 680 ¹	659	659	100,0	Moskva	1027700034185
JSC Nordea Bank				100,0	Moskva	1027739436955
Nordea Life Holding AB	1 000	719	719	100,0	Stockholm	556742-3305
Nordea Liv & Pension, Livförsikringsselskab A/S				100,0	Ballerup	24260577
Livförsikringsselskapet Nordea Liv Norge AS				100,0	Bergen	959922659
Nordea Livförsäkring Sverige AB (publ)				100,0	Stockholm	516401-8508
Nordea Livförsäkring Finland Ab				100,0	Helsingfors	0927072-8

M20

Aktier och andelar i koncernföretag, forts.

31 dec 2015	Antal aktier	Redovisat värde 2015, mn euro	Redovisat värde 2014, mn euro	Röstandel, %	Säte	Organisationsnummer
Nordea Funds Ab	3 350	385	174	100,0	Helsingfors	1737785-9
Nordea Bank S.A.	999 999	455	455	100,0	Luxemburg	B-14157
Nordea Hypotek AB (publ) ²	100 000	1 900	1 874	100,0	Stockholm	556091-5448
Nordea Nordic Baltic 1 AB ³	15 000	–	242	100,0	Stockholm	556020-4694
Nordea Finans Sverige AB (publ) ²	1 000 000	118	104	100,0	Stockholm	556021-1475
Nordea Investment Management AB	12 600	231	231	100,0	Stockholm	556060-2301
Nordea Ejendomsinvestering A/S	1 000	29	29	100,0	Glostrup	26640172
Nordea IT Polska Sp. z.o. o.	100	30	30	100,0	Warszawa	0000429783
PK Properties Int'l Corp	100 000	0	0	100,0	Atlanta, USA	601624718
Nordea Hästen Fastighetsförvaltning AB	1 000	0	0	100,0	Stockholm	556653-6800
Nordea Putten Fastighetsförvaltning AB	1 000	0	0	100,0	Stockholm	556653-5257
Nordea do Brasil Representações Ltda	1 162 149	0	0	100,0	Sao Paulo, Brasilien	51.696.268/0001-40
Nordic Baltic Holding (NBH) AB	1 000	26	0	100,0	Stockholm	556592-7950
Nordea Fastigheter AB ³	3 380 000	–	1	100,0	Stockholm	556021-4917
Promano Est OÜ	1	10	10	100,0	Tallinn, Estonia	11681888
Uus-Sadama 11 OÜ	1	0	0	100,0	Tallinn, Estonia	11954914
SIA Promano Lat	21 096	12	14	100,0	Riga, Latvia	40103235197
SIA Realm	7 034	6	7	100,0	Riga, Latvia	50103278681
SIA Lidosta RE	765	1	1	100,0	Riga, Latvia	40103424424
SIA Trioleta	2 786	4	4	99,9	Riga, Latvia	40103565264
Promano Lit UAB	34 528	11	11	100,0	Vilnius, Lithuania	302423219
UAB Recurso	15 000	5	5	100,0	Vilnius, Lithuania	302784511
UAB Inrec	6 900	–	2	100,0	Vilnius, Lithuania	302996806
Summa		19 394	16 986			

1) Nominellt värde uttryckt i rubel, vilket representerar Nordeas andel i VESTKON. Kombinerat ägarskap, Nordea Bank AB direkt (7,2 %) och indirekt (92,8 %) genom LLC Promyshlennaya Kompaniya VESTKON.

2) Kreditinstitut enligt definitionen i Lag (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag (ÅRK1).

3) Överfört till Nordea Baltic Holding AB i september 2015.

M21

Aktier och andelar i intresseföretag

Mn euro	31 dec 2015	31 dec 2014
Anskaffningsvärde vid årets början	7	7
Anskaffningsvärde vid årets slut	7	7
– varav noterade aktier	–	–

M22**Immateriella tillgångar**

Mn euro	31 dec 2015	31 dec 2014
Goodwill fördelat på kassagenererande enheter		
Retail Banking	284	305
Summa goodwill	284	305
Programvara	766	416
Övriga immateriella tillgångar	41	37
Summa övriga immateriella tillgångar	807	453
Summa immateriella tillgångar	1 091	758
Förändringar av goodwill		
Anskaffningsvärde vid årets början	1 059	1 059
Årets inköp	35	–
Anskaffningsvärde vid årets slut	1 094	1 059
Ackumulerade avskrivningar vid årets början	–754	–705
Årets avskrivningar enligt plan	–56	–49
Ackumulerade avskrivningar vid årets slut	–810	–754
Redovisat värde	284	305
Förändringar av programvara		
Anskaffningsvärde vid årets början	682	465
Årets inköp	388	217
Årets utrangeringar	–209	–
Anskaffningsvärde vid årets slut	861	682
Ackumulerade avskrivningar vid årets början	–120	–89
Årets avskrivningar enligt plan	–31	–31
Ackumulerade avskrivningar på tillgångar som utrangerats under året	63	–
Ackumulerade avskrivningar vid årets slut	–88	–120
Ackumulerade nedskrivningar vid årets början	–146	–9
Ackumulerade nedskrivningar på tillgångar som utrangerats under året	146	–
Nedskrivningar under året	–7	–142
Omklassificeringar	–	5
Ackumulerade nedskrivningar vid årets slut	–7	–146
Redovisat värde	766	416
Förändringar av övriga immateriella tillgångar		
Anskaffningsvärde vid årets början	89	48
Årets inköp	23	41
Årets utrangeringar	–6	–
Anskaffningsvärde vid årets slut	106	89
Ackumulerade avskrivningar vid årets början	–51	–40
Årets avskrivningar enligt plan	–17	–11
Ackumulerade avskrivningar på tillgångar som utrangerats under året	6	–
Ackumulerade avskrivningar vid årets slut	–62	–51
Ackumulerade nedskrivningar vid årets början	–1	–
Ackumulerade nedskrivningar på tillgångar som utrangerats under året	1	–1
Nedskrivningar under året	–3	–1
Ackumulerade nedskrivningar vid årets slut	–3	–1
Redovisat värde	41	37

Prövning av nedskrivningsbehov

En kassagenererande enhet, definierat som segment per förvärvad legal enhet, utgör grunden för prövningen av nedskrivningsbehov avseende goodwill. Se not K19 "Immateriella tillgångar" och K1 "Redovisningsprinciper" avsnitt 4 för mer information.

M23

Materiella tillgångar

Mn euro	31 dec 2015	31 dec 2014
Materiella tillgångar	138	119
– varav egenutnyttjade fastigheter	0	0
Summa	138	119
Förändringar av inventarier		
Anskaffningsvärde vid årets början	266	268
Årets inköp	55	30
Årets försäljningar/utrangeringar	-14	-32
Anskaffningsvärde vid årets slut	307	266
Ackumulerade avskrivningar vid årets början	-147	-150
Ackumulerade avskrivningar på tillgångar som sålts/utrangerats under året	4	30
Årets avskrivningar enligt plan	-26	-27
Ackumulerade avskrivningar vid årets slut	-169	-147
Redovisat värde	138	119

Operationell leasing

Nordea har ingått avtal om operationell leasing avseende lokaler och kontorsutrustning, se även not K1 "Redovisningsprinciper", avsnitt 15.

Årets leasingkostnader, mn euro	31 dec 2015	31 dec 2014
Årets leasingkostnader	-141	-117
– varav minimileaseavgifter	-137	-117
– varav variabla avgifter	-4	–
Årets leasingintäkter avseende leasingobjekt som vidareuthyrs	13	14

Framtida minimileaseavgifter för icke-uppsägningsbara operationella leasingavtal uppgår till och fördelas enligt följande:

Mn euro	31 dec 2015
2016	88
2017	69
2018	59
2019	44
2020	36
Senare år	244
Summa	540

Framtida minimileaseavgifter för icke-uppsägbara avtal avseende objekt som vidareuthyrs uppgår till 237 mn euro. Av dessa avser 224 mn euro vidareuthyrning till koncernföretag.

M24

Övriga tillgångar

Mn euro	31 dec 2015	31 dec 2014
Fondlikvidfordringar	403	276
Ställda marginalsäkerheter	1 010	–
Anticiperade utdelningar från koncernföretag	1 296	1 109
Koncernbidrag	615	644
Övriga	1 063	1 698
Summa	4 387	3 727

M25 Företbetalda kostnader och upplupna intäkter

Mn euro	31 dec 2015	31 dec 2014
Upplupna ränteintäkter	109	115
Övriga upplupna intäkter	101	81
Företbetalda kostnader	570	688
Summa	780	884

M26 Skulder till kreditinstitut

Mn euro	31 dec 2015	31 dec 2014
Centralbanker	2 550	2 418
Banker	15 672	24 258
Övriga kreditinstitut	847	776
Summa	19 069	27 452

M27 In- och upplåning från allmänheten

Mn euro	31 dec 2015	31 dec 2014
Inlåning från allmänheten	60 423	48 176
Upplåning från allmänheten	620	1 191
Summa	61 043	49 367

Med inlåning från allmänheten avses medel på inlåningsräkningar som omfattas av den statliga insättargarantin men utan hänsyn till individuella beloppsbegränsningar. Även individuellt pensionssparande (IPS) ingår.

M31 Avsättningar

Mn euro	31 dec 2015	31 dec 2014
Omstruktureringskostnader	116	42
Transfereringsrisker	–	1
Garantier	183	162
Övriga	2	1
Summa	301	206

	Omstruktureringskostnader	Transfereringsrisker	Garantier	Övriga	Summa
Vid årets början	42	1	162	1	206
Nya avsättningar	94	0	42	1	137
Utnyttjat	–20	0	0	0	–20
Återfört	–1	–1	–21	0	–23
Omräkningsdifferenser	1	0	0	0	1
Vid årets slut	116	–	183	2	301

Reserver för omstruktureringskostnader uppgår till 116 mn euro och avser främst avgångsvederlag (96 mn euro) och andra reserver främst hänförliga till övertaliga hyrda lokaler (20 mn euro). Reserver för transfereringsrisker, åtaganden utanför balansräkningen uppgår till 183 mn euro, av vilka 180 mn euro täcker den garanti som lämnats för Nordea Bank Finland Abp.

M28 Emitterade värdepapper

Mn euro	31 dec 2015	31 dec 2014
Bankcertifikat	7 460	55
Företagscertifikat	23 244	29 246
Obligationslån	38 138	33 908
Övriga	66	71
Summa	68 908	63 280

M29 Övriga skulder

Mn euro	31 dec 2015	31 dec 2014
Fondlikvidskulder	69	215
Sålda ej innehavda värdepapper	136	285
Erhållna marginalsäkerheter	1 982	–
Leverantörsskulder	15	22
Övriga	1 329	2 373
Summa	3 531	2 895

M30 Upplupna kostnader och företbetalda intäkter

Mn euro	31 dec 2015	31 dec 2014
Upplupna kostnadsräntor	6	13
Övriga upplupna kostnader	526	443
Företbetalda intäkter	227	186
Summa	759	642

M32 Pensionsförpliktelser

Pensionsavsättningar

Pensionsskulderna i Nordea Bank AB (publ) täcks huvudsakligen av avsättningar till pensionsstiftelsen.

Avsättningarna i balansräkningen är hänförliga till tidigare anställda i Postgirot Bank och för pensionsåtaganden i utländska filialer. Av avsättningarna omfattas 129 mn euro (124 mn euro) av Tryggandelagen.

En liten andel av pensionsförpliktelserna täcks av försäkringar.

Siffrorna nedan baseras i huvudsak på beräkningar i enlighet med svenska bestämmelser (Tryggandelagen).

Pensionsförpliktelserna i de utländska filialerna beräknas i enlighet med lokala redovisningsregler.

Specifikation av belopp som redovisas i balansräkningen

Mn euro	31 dec 2015	31 dec 2014
Förpliktelsernas nuvärde avseende helt eller delvis fonderade pensionsplaner	-1 323	-1 155
Verkligt värde vid utgången av perioden avseende särskilt avskilda tillgångar	1 421	1 384
Överskott i pensionsstiftelse	98	229
Förpliktelsernas nuvärde avseende ofonderade pensionsplaner	-159	-171
Ej redovisat överskott i pensionsstiftelse	-98	-229
Nettoskuld i balansräkningen	-159	-171

Förändringar av den nettoskuld som redovisas i balansräkningen avseende pensionsförpliktelser

Mn euro	31 dec 2015	31 dec 2014
Nettoskuld vid årets början avseende pensionsåtaganden	171	166
I resultaträkningen redovisat kostnad för pensionering avseende tidigare anställda i Postgirot Bank	-7	-7
Kalkylmässig kostnad för intjänande av pensioner via resultaträkningen	14	12
Kalkylmässig kostnad för intjänande av pensioner via balansräkningen	-18	10
Omräkningsdifferenser	-1	-10
Nettoskuld vid årets slut	159	171

Specifikation av periodens kostnader och intäkter avseende pensioner

Mn euro	2015	2014
Kostnad för pensionering avseende tidigare anställda i Postgirot Bank	-7	-7
Kostnad för pensionering tryggad i stiftelsen	-63	-61
Kalkylmässig kostnad för intjänande av pensioner	-7	-5
Kostnad för förmånsbestämda pensionsplaner	-77	-73
Avgiftsbestämda pensionsplaner	-69	-61
Pensionskostnader¹	-146	-134
Procentuell avkastning på särskilt avskilda tillgångar, %	2,5	12,4

1) Se not M8, "Personalkostnader".

M32 Pensionsförpliktelser, forts.

Verkligt värde för tillgångar i pensionsstiftelsen

Mn euro	31 dec 2015	31 dec 2014
Aktier	370	353
Räntebärande värdepapper	1 004	1 004
Övriga tillgångar	47	27
Summa	1 421	1 384

Huvudsakliga antaganden för förmånsbestämda pensionsplaner

	2015	2014
Diskonteringsränta	1,6%	2,2%
Beräkningarna bygger på löne- och pensionsnivå på balansdagen	Ja	Ja

Nästa års förväntade utbetalning avseende förmånsbestämda pensionsplaner uppgår till 70 mn euro.

M33 Efterställda skulder

Mn euro	31 dec 2015	31 dec 2014
Daterade förlagslån	5 949	4 435
Hybridkapitallån	3 002	3 293
Summa	8 951	7 728

Förlagslån är efterställda i förhållande till övriga skulder.

Daterade förlagslån berättigar innehavaren till betalning före innehavare av hybridkapitallån. Inom respektive grupp gäller lånen med lika rätt.

Redovisat värde vid årets slut avseende förändringar i verkligt värde för den säkrade delen i "Efterställda skulder" inkluderar i "Förändringar i verkligt värde för räntesäkrade poster i säkringsportföljen" under "Skulder" och uppgår till 386 mn euro (417 mn euro).

Per 31 december 2015 var det sex lån – med nedan angivna villkor – som översteg 10 procent av totalt utestående volym daterade förlagslån.

Mn euro	Nominellt värde	Redovisat värde	Ränta (kupong)
Daterat lån ¹	1 250	1 142	Fast
Daterat lån ²	750	749	Fast
Daterat lån ³	1 000	998	Fast
Daterat lån ⁴	750	747	Fast
Daterat lån ⁵	1 000	911	Fast
Daterat lån ⁶	750	743	Fast

1) Förfall 13 maj 2021.

2) Möjlig förtidslösens 15 februari 2017, förfall 15 februari 2022.

3) Förfall 2 mars 2020.

4) Förfall 29 mars 2021.

5) Förfall 21 september 2022.

6) Möjlig förtidslösens 10 november 2020, förfall 10 november 2025.

M34 Obeskattade reserver

Mn euro	31 dec 2015	31 dec 2014
Ackumulerade överavskrivningar, inventarier	2	4

M35 För egna skulder ställda säkerheter

Mn euro	31 dec 2015	31 dec 2014
För egna skulder ställda säkerheter		
Värdepapper m m ¹	1 208	3 946
Summa	1 208	3 946

Ovanstående säkerheter avser följande skulder

Skulder till kreditinstitut	337	2 508
In- och upplåning från allmänheten	1 014	268
Summa	1 351	2 776

1) Avser endast värdepapper som är redovisade i balansräkningen. Inlånade värdepapper och värdepapper förvärdade med återköpsklausuler redovisas ej i balansräkningen och ingår därmed inte i siffrorna. Upplysningar om sådana transaktioner finns i not M44 "Överförda tillgångar och erhållna säkerheter" som kan säljas eller pantsättas på nytt.

För egna skulder ställda säkerheter omfattar värdepapper som har pantsatts i samband med återköpsavtal och värdepapperslån. Transaktionerna genomförs enligt standardavtal som används av parterna på den finansiella marknaden. Motparter i dessa transaktioner är kreditinstitut och allmänheten. Transaktionerna är huvudsakligen kortfristiga med en löptid på mindre än tre månader.

M36 Övriga ställda säkerheter

Övriga ställda säkerheter avser huvudsakligen värdepapper, däribland räntebärande värdepapper pantsatta för betalningsreglering gentemot centralbanker och clearinginstitut. Värdet på dessa uppgick till 7 686 mn euro (9 238 mn euro). Enligt villkoren krävs dagliga säkerheter som avser intradagslikviden. Ställda säkerheter för andra poster än bolagets egna skulder, till exempel för tredje mans räkning eller bolagets egna ansvarsförbindelser, redovisas också under denna post.

M37 Ansvarsförbindelser

Mn euro	31 dec 2015	31 dec 2014
Garantier		
- Kreditgarantier	69 576	70 024
- Övriga garantier	2 667	918
Övriga ansvarsförbindelser	159	161
Summa	72 402	71 103

Inom ramen för den normala affärsverksamheten utfärdar Nordea olika former av garantier till förmån för bankens kunder. Kreditgarantier ges till kunder för att garantera åtaganden i andra kredit- och pensionsinstitut. Övriga garantier utgörs främst av kommersiella garantier såsom anbudsgarantier, garantier avseende förskottsbetalningar, garantier under ansvarstiden och exportrelaterade garantier.

Nordea Bank AB (publ) har utfärdat en garanti till fördel för sitt ryska dotterföretag JSC Nordea Bank där Nordea Bank AB (publ) garanterar specifika exponeringar i JSC Nordea Bank. Per den 31 december 2015 täcker garantin exponeringar uppgående till 2 md euro. Garantin är prissatt genom armlängdsprincipen. Alla interna transaktioner relaterat till garantin är eliminerade i koncernredovisningen.

M37 Ansvarsförbindelser, forts.

Nordea Bank AB (publ) har utfärdat en garanti avseende maximalt 60 md euro till fördel för Nordea Bank Finland Abp där Nordea Bank AB (publ) garanterar majoriteten av exponeringen i exponeringsklassen IRB företag i Nordea Bank Finland Abp. Garantin täcker 7 md euro av företagslån, garantier, rembursar samt låneåtaganden. Därtill täcker garantin 5 md euro för derivat per den 31 december 2015. Maximalt belopp för derivat som täcks av garantin är 10 md euro. Garantin ökade det riskvägda beloppet med 10 md euro. Garantin kommer att generera ett provisionsnetto, medan förlusterna som är hänförliga till garantins exponering kommer föras över till Nordea Bank AB (publ). Garantin är prissatt genom armlängdsprincipen, och prissättningen beaktar förväntade kreditförluster och på grund av garantin nödvändig kapitalkostnad. Alla interna transaktioner relaterat till garantin är eliminerade i koncernredovisningen.

Nordea Bank AB (publ) har gentemot vissa personer åtagit sig att under vissa förutsättningar svara för eventuell betalningsskyldighet som har uppkommit mot dem i deras egenkap av verkställande direktörer eller styrelseledamöter i koncernföretag till Nordea Bank AB (publ).

En begränsad andel av de anställda har rätt till avgångsverderlag om de avskedades före deras normala pensionsålder.

Twister

Inom ramen för den normala affärsverksamheten är banken föremål för ett antal krav i civilrättsliga stämningar och tvister, varav de flesta rör relativt begränsade belopp. Ingen av de pågående tvisterna bedöms för närvarande komma att medföra någon väsentlig negativ effekt på Nordea eller dess finansiella ställning.

M38 Åtaganden

Mn euro	31 dec 2015	31 dec 2014
Kreditlöften	10 988	9 710
Outnyttjad del av beviljad räkningskredit	16 658	14 114
Övriga åtaganden	281	–
Summa	27 927	23 824

För information om derivatinstrument, se not M19 "Derivatinstrument och säkringsredovisning".

M39

Kapitaltäckning

Tabell A2 Upplysningar om kapitalbas under övergångsperioden

För information om kapitaltäckningsreglerna, se not K37 "Kapitaltäckning".

	(A) Belopp på upplysningdagen, mn euro	(C) Belopp som omfattas av bestämmelser om behandling som tillämpades före förordning (eu) nr 575/2013 eller föreskrivet restvärde enligt förordning (eu) nr 575/2013	
Kärnprimärkapital: instrument och reserver			
1	Kapitalinstrument och tillhörande överkursfonder	5 130	–
	Varav: Aktiekapital	4 050	–
2	Ej utdelade vinstmedel	13 050	–
3	Ackumulerat annat totalresultat (och andra reserver, för att inkludera orealiserade vinster och förluster enligt tillämpliga redovisningsstandarder)	–21	–
5a	Delårsresultat netto efter avdrag för förutsebara kostnader och utdelningar som har verifierats av personer som har oberoende ställning	–664	0
6	Kärnprimärkapital före lagstiftningsjusteringar	17 495	–
Kärnprimärkapital: lagstiftningsjusteringar			
7	Ytterligare värdejusteringar (negativt belopp)	–19	–
8	Immateriella tillgångar (netto efter minskning för tillhörande skatteskulder) (negativt belopp)	–1 091	–
10	Uppskjutna skattefordringar som är beroende av framtida lönsamhet, utom sådana som uppstår till följd av temporära skillnader (netto efter minskning för tillhörande skatteskuld när villkoren i artikel 38.3 är uppfyllda) (negativt belopp)	0	–
11	Reserver i verkligt värde relaterade till vinster eller förluster på kassaflödessäkringar	16	–
12	Negativa belopp till följd av beräkningen av förväntade förlustbelopp	0	0
14	Vinster eller förluster på skulder som värderas till verkligt värde och som beror på ändringar av institutets egen kreditstatus	–28	–
15	Förmånsbestämda pensionsplaner (negativt belopp)	0	0
16	Ett instituts direkta eller indirekta innehav av egna kärnprimärkapitalinstrument (negativt belopp)	0	–
25	Varav: uppskjutna skattefordringar som uppstår till följd av temporära skillnader	0	–
25b	förutsebara skatter som är relaterade till kärnprimärkapitalposter (negativt belopp)	0	–
26a	Lagstiftningsjusteringar som avser orealiserade vinster och förluster i enlighet med artiklarna 467 och 468	0	–
	Varav: ... filter för orealiserad förlust 1	0	19
	Varav: ... filter för orealiserad vinst 1	0	137
28	Sammanlagda lagstiftningsjusteringar av kärnprimärkapital	–1 121	–
29	Kärnprimärkapital	16 373	–
Primärkapitaltillskott: instrument			
30	Kapitalinstrument och tillhörande överkursfonder	2 241	–
33	Belopp för kvalificerande poster som avses i artikel 484.4 och tillhörande överkursfonder som omfattas av utfasning från primärkapitaltillskottet	729	0
36	Primärkapitaltillskott före lagstiftningsjusteringar	2 970	–
Primärkapitaltillskott: lagstiftningsjusteringar			
37	Ett instituts direkta eller indirekta innehav av primärkapitaltillskottsinstrument (negativt belopp)	–30	–
43	Summa lagstiftningsjusteringar av primärkapitaltillskott	–30	–
44	Primärkapitaltillskott	2 941	–
45	Primärkapital (primärkapital= kärnprimärkapital + primärkapitaltillskott)	19 314	–
Supplementärkapital: instrument och avsättningar			
46	Kapitalinstrument och tillhörande överkursfonder	5 686	–
47	Belopp för kvalificerande poster som avses i artikel 484.5 och tillhörande överkursfonder som omfattas av utfasning från supplementärkapitalet	0	–
50	Kreditriskjusteringar	109	–
51	Supplementärkapital före lagstiftningsjusteringar	5 795	–

M39

Kapitaltäckning, forts.

Supplementärkapital: lagstiftningsjusteringar			
52	Ett instituts direkta eller indirekta innehav av supplementärkapitalinstrument och efterställda lån (negativt belopp)	-58	-
55	Institutets direkta eller indirekta innehav av supplementärkapitalinstrument och efterställda lån i enheter i den finansiella sektorn i vilka institutet har en väsentlig investering (netto efter godtagbara korta positioner) (negativt belopp)	-1 501	-
57	Summa lagstiftningsjusteringar av supplementärkapital	-1 560	-
58	Supplementärkapital	4 235	-
59	Totalt kapital (Totalt kapital = primärkapital + supplementärkapital)	23 549	-
60	Totala riskvägda tillgångar	87 032	-
Kapitalrelationer och buffertar			
61	Kärnprimärkapital (som procentandel av det riskvägda exponeringsbeloppet)	18,8%	-
62	Primärkapital (som procentandel av det riskvägda exponeringsbeloppet)	22,2%	-
63	Totalt kapital (som procentandel av det riskvägda exponeringsbeloppet)	27,1%	-
64	Institutspecifika buffertkrav (krav på kärnprimärkapital i enlighet med artikel 92.1 a plus krav på kapitalkonserveringsbuffert och kontracyklisk kapitalbuffert, plus systemriskbuffert, plus buffert för systemviktiga institut (buffert för globala systemviktiga institut eller andra systemviktiga institut) uttryckt som en procentandel av det riskvägda exponeringsbeloppet)	2,9%	-
65	Varav: krav på kapitalkonserveringsbuffert	2,5%	-
66	Varav: krav på kontracyklisk kapitalbuffert	0,4%	-
67	Varav: krav på systemriskbuffert	0,0%	-
67a	Varav: buffert för globalt systemviktigt institut eller för annat systemviktigt institut	0,0%	-
68	Kärnprimärkapital tillgängligt att användas som buffert (som procentandel av det riskvägda exponeringsbeloppet)	14,3%	-
Belopp under tröskelvärdena för avdrag (före fastställande av riskvikt)			
72	Direkta eller indirekta innehav i enheter i den finansiella sektorn i vilka institutet inte har någon väsentlig investering (belopp under tröskelvärdet på 10 % netto efter godtagbara korta positioner)	1	-
73	Institutets direkta och indirekta innehav av kärnprimärkapitalinstrument i enheter i den finansiella sektorn i vilka institutet har en väsentlig investering (belopp under tröskelvärdet på 10 %, netto efter godtagbara korta positioner)	746	-
75	Uppskjutna skattefordringar som uppstår till följd av temporära skillnader (belopp under tröskelvärdet på 10 %, netto efter minskning för tillhörande skatteskuld när villkoren i artikel 38.3 är uppfyllda)	27	-
Tak som ska tillämpas på inkludering av avsättningar i supplementärkapitalet			
78	Kreditriskjusteringar som inkluderas i supplementärkapitalet med avseende på exponeringar som omfattas av internmetoden (före tillämpningen av taket)	35 613	-
79	Tak för inkludering av kreditriskjusteringar i supplementärkapitalet enligt internmetoden	214	-
Kapitalinstrument som omfattas av utfasningsarrangemang (får endast tillämpas mellan den 1 januari 2013 och den 1 januari 2022)			
80	Nuvarande tak för kärnprimärkapitalinstrument som omfattas av utfasningsarrangemang	0	-
81	Belopp som utesluts från kärnprimärkapital på grund av tak (Överskjutande belopp över taket efter inlösen och förfallodagar)	0	-
82	Nuvarande tak för primärkapitaltillskottsinstrument som omfattas av utfasningsarrangemang	1 379	-
83	Belopp som utesluts från primärkapitaltillskott på grund av tak (överskjutande belopp över taket efter inlösen och förfallodagar)	0	-
84	Nuvarande tak för supplementärkapitalinstrument som omfattas av utfasningsarrangemang	350	-
85	Belopp som utesluts från supplementärkapital på grund av tak (överskjutande belopp över taket efter inlösen och förfallodagar)	0	-

M39

Kapitaltäckning, forts.

Minimikapitalkrav och Riskexponeringsbelopp

Mn euro	31 dec 2015		31 dec 2014	
	Minimi- kapital- krav	Risk- exponerings- belopp	Minimi- kapital- krav	Risk- exponerings- belopp
Kreditrisk	6 346	79 328	5 759	71 986
- varav motpartskreditrisk	133	1 660	100	1 249
IRK-metoden	2 849	35 613	2 674	33 429
- företag	2 367	29 584	2 130	26 622
- <i>avancerade</i>	1 717	21 467	1 461	18 257
- <i>grundläggande</i>	649	8 117	669	8 365
- institut	256	3 195	302	3 777
- privatkunder	125	1 562	148	1 854
- med säkerhet i fast egendom	7	84	7	86
- övrigt privatkunder	118	1 479	141	1 768
- övrigt	102	1 272	94	1 176
Schablonmetoden	3 497	43 715	3 085	38 557
- nationella regeringar och centralbanker	5	66	14	174
- regionala eller lokala myndigheter	2	19	1	8
- offentlig sektor – företag	–	–	–	–
- multilaterala utvecklingsbanker	–	–	–	–
- internationella organisationer	–	–	–	–
- institut	1 279	15 986	1 319	16 481
- företag	42	529	57	718
- privatkunder	26	323	28	345
- med säkerhet i fast egendom	212	2 646	202	2 530
- fallerade	3	43	5	60
- förenade med särskilt hög risk	–	–	–	–
- säkerställda obligationer	0	0	0	0
- institut och företag, med kortfristig kreditbedömning	–	–	–	–
- företag för kollektiva investeringar	–	–	–	–
- aktier	1 925	24 065	1 451	18 139
- övrigt	3	36	8	102
Risk hänförlig till kreditvärdighetsjusteringar	12	156	14	172
Marknadsrisk	210	2 623	218	2 724
- handelslager, intern modell	23	288	42	524
- handelslager, schablonmetoden ¹	–	–	2	26
- <i>övrig verksamhet, schablonmetoden</i>	187	2 335	174	2 174
Operativ risk	378	4 730	322	4 028
Schablonmetoden	378	4 730	322	4 028
Ytterligare riskexponeringsbelopp, artikel 3 CRR	16	195	–	–
Delsumma	6 963	87 032	6 313	78 910
Adjustment for Basel I floor				
Additional capital requirement according to Basel I floor	–	–	–	–
Total	6 963	87 032	6 313	78 910

1) Marknadsrisk- varav handelslager, schablonmetod har blivit omräknad för 2014.

Bruttosoliditetsgraden

	31 dec 2015	31 dec 2014
Primärkapital, definition inklusive övergångsregler, mn euro ¹	19 314	20 047
Totalt exponeringsmått, mn euro	227 029	225 148
Bruttosoliditetsgraden, i procent	8,5	8,9

1) Inklusive periodens resultat.

Ytterligare information om kapitaltäckningen för Nordea-koncernen finns i avsnitt "Risk-, likviditet- och kapitalhantering".

M39

Kapitaltäckning, forts.

Kapitalkrav för marknadsrisk, 31 dec 2014

Mn euro	Handelslager, interna modeller		Handelslager, schablonmetoden		Övrig verksamhet, schablonmetoden		Summa	
	Risk- exponerings- belopp	Minimi- kapitalkrav	Risk- exponerings- belopp	Minimi- kapitalkrav	Risk- exponerings- belopp	Minimi- kapitalkrav	Risk- exponerings- belopp	Minimi- kapitalkrav
Ränterisk och övriga ¹	16	1	–	–	–	–	16	1
Aktie risk	122	10	–	–	–	–	122	10
Valutarisk	23	2	–	–	2 335	187	2 357	189
Råvarurisk	–	–	–	–	–	–	–	–
Avecklingsrisk	–	–	–	–	–	–	–	–
Diversifieringseffekt	–9	–1	–	–	–	–	–9	–1
Stressjusterat Value-at-Risk	136	11	–	–	–	–	136	11
Ytterligare riskvärden	0	0	–	–	–	–	0	0
Övergripande riskmått	–	–	–	–	–	–	–	–
Summa	288	23	–	–	2 335	187	2 623	210

1) Ränterisk kolumn Handelslager, interna modeller inkluderar både generell och specifik ränterisk vilket i övrigt refereras till ränterisk Value-at-Risk samt kreditspread Value-at-Risk.

Tabell A3–A5 innehåller upplysningar om de viktigaste delarna i kapitalinstrumenten i enlighet med 6 kap. 4 § i FFFS 2014:18 och med tillämpning av mallen i Bilaga II enligt artikel 3 i Kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 1423/2013. Endast de poster i mallen som är tillämpliga har tagits med.

Tabell A3 – Mall för de viktigaste delarna för kapitalet – CET1

Kärnprimärkapital

1	Emittent	Nordea Bank AB (publ)
2	Unik identifieringskod (t.ex. identifieringskod från CUSIP, ISIN eller Bloomberg identifier för privata placeringar)	SE0000427361
3	Reglerande lag(ar) för instrumentet	Svensk lag
<i>Rättslig behandling</i>		
4	Övergångsbestämmelser enligt kapitalkravsförordningen	Kärnprimärkapital
5	Bestämmelser enligt kapitalkravsförordningen efter övergångsperioden	Kärnprimärkapital
6	Godtagbara på individuell/grupp (undergruppsnivå)/individuell och grupp (undergrupps)nivå	Individuell & gruppnivå
7	Instrumenttyp (typer ska specificeras av varje jurisdiktion)	Aktiekapital i enlighet med artikel 28 i (EU) förordningen nr 575/2013
8	Belopp som redovisas i lagstadgat kapital (valutan i miljoner, enligt senaste rapporteringsdatum)	4 050 mn euro
9	Instrumentets nominella belopp	4 049 951 919 euro
10	Redovisningsklassificering	Eget kapital
12	Eviga eller tidsbestämda	Evigt
13	Ursprunglig förfallodag	Ingen förfallodag
14	Emittentens inlösenrätt omfattas av krav på förhandstillstånd från tillsynsmyndigheten	Nej
<i>Kuponger/utdelningar</i>		
20a	Helt skönmässigt, delvis skönmässigt eller obligatoriskt (i fråga om tidpunkt)	Helt skönmässigt
20b	Helt skönmässigt, delvis skönmässigt eller obligatoriskt (i fråga om belopp)	Helt skönmässigt
35	Position i prioriteringshierarkin för likvidation (ange typ av instrument som är direkt högre i rangordningen)	Primärkapitaltillskott
36	Delar från övergångsperioden som inte uppfyller kraven	Nej

Tabell A4 – Kapitalinstrumentens viktigaste delar – AT1

Primärkapitaltillskott

1	Emittent	Nordea Bank AB (publ)	Nordea Bank AB (publ)	Nordea Bank AB (publ)	Nordea Bank AB (publ)	Nordea Bank AB (publ)	Nordea Bank AB (publ)	Nordea Bank AB (publ)	Nordea Bank AB (publ)
2	Unik identifieringskod (tex. identifieringskod från CUSIP, ISIN eller Bloomberg identifier för privata placeringar)	XS0200688256	W5795#AA7	W5795#AB5	US65557CAM55/ US65557DAM39	US65557CAN39/ US65557DAL55	XS1202091325	XS1202091671	XS1202090947
3	Reglerande lag(ar) för instrumentet	Regleras av engelsk lag förutom efterställningvillkor som regleras av svensk lag	Regleras av engelsk lag förutom efterställningvillkor som regleras av svensk lag	Regleras av engelsk lag förutom efterställningvillkor som regleras av svensk lag	Regleras av engelsk lag förutom efterställningvillkor som regleras av svensk lag	Regleras av engelsk lag förutom efterställningvillkor som regleras av svensk lag	Regleras av engelsk lag förutom efterställningvillkor som regleras av svensk lag	Regleras av engelsk lag förutom efterställningvillkor som regleras av svensk lag	Regleras av engelsk lag förutom efterställningvillkor som regleras av svensk lag
Rättslig behandling									
4	Övergångsbestämmelser enligt kapitalkravförordningen	Primärkapitaltillskott	Primärkapitaltillskott	Primärkapitaltillskott	Primärkapitaltillskott	Primärkapitaltillskott	Primärkapitaltillskott	Primärkapitaltillskott	Primärkapitaltillskott
5	Bestämmelser enligt kapitalkravförordningen efter övergångsperioden	Supplementärkapital	Ej godtagbart	Ej godtagbart	Primärkapitaltillskott	Primärkapitaltillskott	Primärkapitaltillskott	Primärkapitaltillskott	Primärkapitaltillskott
6	Godtagbara på individuell/ grupp (undergruppsnivå)/ individuell och grupp (undergruppsnivå)	Individuell och grupp	Individuell och grupp	Individuell och grupp	Individuell och grupp	Individuell och grupp	Individuell och grupp	Individuell och grupp	Individuell och grupp
7	Instrumenttyp (typer ska specificeras enligt artikel 484.4 i EU:s förordning 575/2013)	Övrigt primärkapital (enligt äldre regler) enligt artikel 484.4 i EU:s förordning 575/2013	Övrigt primärkapital (enligt äldre regler) enligt artikel 484.4 i EU:s förordning 575/2013	Övrigt primärkapital (enligt äldre regler) enligt artikel 484.4 i EU:s förordning 575/2013	Övrigt primärkapital enligt artikel 52 i EU:s förordning 575/2013	Övrigt primärkapital enligt artikel 52 i EU:s förordning 575/2013	Övrigt primärkapital enligt artikel 52 i EU:s förordning 575/2013	Övrigt primärkapital enligt artikel 52 i EU:s förordning 575/2013	Övrigt primärkapital enligt artikel 52 i EU:s förordning 575/2013
8	Belopp som redovisas i lagstadgat kapital (valutan i miljoner, enligt senaste rapporteringsdatum)	500 mn euro	153 mn euro	76 mn euro	912 mn euro	455 mn euro	243 mn euro	129 mn euro	502 mn euro
9	Instrumentets nominella belopp	500 mn euro	20 000 mn yen / 153 mn euro	10 000 mn yen / 76 mn euro	1 000 mn dollar / 919 mn euro	500 mn dollar / 459 mn euro	2 250 mkr / 245 mn euro	1 250 mn norska kronor / 130 mn euro	550 mn dollar / 505 mn euro
9a	Emissionspris	100 procent	100 procent	100 procent	100 procent	100 procent	100 procent	100 procent	100 procent
9b	Inlösenpris	100 procent av nominellt belopp	100 procent av nominellt belopp	100 procent av nominellt belopp	100 procent av nominellt belopp	100 procent av nominellt belopp	100 procent av nominellt belopp	100 procent av nominellt belopp	100 procent av nominellt belopp
10	Redovisningsklassificering	Skuld – upplupet anskaffningsvärde	Skuld – upplupet anskaffningsvärde	Skuld – upplupet anskaffningsvärde	Skuld – upplupet anskaffningsvärde	Skuld – upplupet anskaffningsvärde	Skuld – upplupet anskaffningsvärde	Skuld – upplupet anskaffningsvärde	Skuld – upplupet anskaffningsvärde
11	Ursprungligt emissionsdatum	2004-09-17	2005-03-04	2005-10-12	2014-09-23	2014-09-23	2015-03-12	2015-03-12	2015-03-12
12	Eviga eller tidsbestämda	Evigt	Evigt	Evigt	Evigt	Evigt	Evigt	Evigt	Evigt
13	Ursprunglig förfallodag	Ingen förfallodag	Ingen förfallodag	Ingen förfallodag	Ingen förfallodag	Ingen förfallodag	Ingen förfallodag	Ingen förfallodag	Ingen förfallodag
14	Emittentens inlösenrätt omfattas av krav på förhandsställstånd från tillsynsmyndigheten	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
15	Valfritt inlösen datum, villkorade inlösen datum och inlösenbelopp	2009-09-17 Dessutom inlösenrätt till följd av skatte/lagstiftningshändelse 100 procent av nominellt belopp	2035-03-04 Dessutom inlösenrätt till följd av skatte/lagstiftningshändelse 100 procent av nominellt belopp	2035-10-12 Dessutom inlösenrätt till följd av skatte/lagstiftningshändelse 100 procent av nominellt belopp	2035-09-23 Dessutom inlösenrätt till följd av skatte/lagstiftningshändelse 100 procent av nominellt belopp	2035-09-23 Dessutom inlösenrätt till följd av skatte/lagstiftningshändelse 100 procent av nominellt belopp	2035-03-12 Dessutom inlösenrätt till följd av skatte/lagstiftningshändelse 100 procent av nominellt belopp	2035-03-12 Dessutom inlösenrätt till följd av skatte/lagstiftningshändelse 100 procent av nominellt belopp	2035-09-13 Dessutom inlösenrätt till följd av skatte/lagstiftningshändelse 100 procent av nominellt belopp

M39

Kapitaltäckning, forts.

Primärkapitaltillskott

16	Efterföljande inlösendatum, i förekommande fall	17 mar och 17 sept varje år efter första inlösendagen	4 mar och 4 sept varje år efter första inlösendagen	12 apr och 12 okt varje år efter första inlösendagen	23 mar och 23 sept varje år efter första inlösendagen	23 mar och 23 sept varje år efter första inlösendagen	12 mar, 12 jun, 12 sept och 12 dec varje år efter första inlösendagen	12 mar, 12 jun, 12 sept och 12 dec varje år efter första inlösendagen	13 sept varje år efter första inlösendagen
----	---	---	---	--	---	---	---	---	--

Kuponger/utdelningar

17	Fast och rörlig utdelning/kupong	Rörlig	Fast till rörlig	Fast till rörlig	Fast	Fast	Rörlig	Rörlig	Fast
18	Kupongränta och eventuellt tillhörande index	Rörlig 10-årig CMS +0,05 procent per år, med ett tak på 8 procent	Fast ränta på 3,75 procent per år i dollar till första inlösendagen, därefter rörlig 6-månaders japansk inlåningsränta +1,22 procent per år	Fast ränta på 3,84 procent per år i dollar till första inlösendagen, därefter rörlig 6-månaders japansk inlåningsränta +1,40 procent per år	Fast ränta på 5,50 procent per år till första inlösendagen, därefter fast 5-årig mid swap +3,563 procent per år	Fast ränta på 6,125 procent per år till första inlösendagen, därefter fast 5-årig mid swap +3,388 procent per år	Rörlig 3 månaders STIBOR +3,10 procent per år	Rörlig 3 månaders NIBOR +3,10 procent per år	Fast ränta på 5,25 procent per år till första inlösendagen, därefter fast 5-årig mid swap +3,244 procent per år
19	Förekomst av utdelningsstopp	Ja	Ja	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej
20a	Helt skönmässigt, delvis skönmässigt eller obligatoriskt (i fråga om tidpunkt)	Delvis skönmässigt Utdelningsstopp	Delvis skönmässigt Utdelningsstopp	Delvis skönmässigt Utdelningsstopp	Helt skönmässigt	Helt skönmässigt	Helt skönmässigt	Helt skönmässigt	Helt skönmässigt
20b	Helt skönmässigt, delvis skönmässigt eller obligatoriskt (i fråga om belopp)	Delvis skönmässigt	Delvis skönmässigt	Delvis skönmässigt	Helt skönmässigt	Helt skönmässigt	Helt skönmässigt	Helt skönmässigt	Helt skönmässigt
21	Förekomsten av step-up eller annat incitament för återlösen	Nej	Ja	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej
22	Icke-kumulativa eller kumulativa	Icke-kumulativa	Icke-kumulativa	Icke-kumulativa	Icke-kumulativa	Icke-kumulativa	Icke-kumulativa	Icke-kumulativa	Icke-kumulativa
23	Konvertibla eller icke-konvertibla	Ej konvertibelt	Ej konvertibelt	Ej konvertibelt	Ej konvertibelt	Ej konvertibelt	Ej konvertibelt	Ej konvertibelt	Ej konvertibelt
30	Nedskrivningsdelar	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
31	Om nedskrivning, ange nedskrivnings-trigger (s)	För att undvika likvidation	För att undvika likvidation	För att undvika likvidation	Koncernens kärnprimärkapitalrelation 8 procent Emittentens kärnprimärkapitalrelation 5,125 procent	Koncernens kärnprimärkapitalrelation 8 procent Emittentens kärnprimärkapitalrelation 5,125 procent	Koncernens kärnprimärkapitalrelation 8 procent Emittentens kärnprimärkapitalrelation 5,125 procent	Koncernens kärnprimärkapitalrelation 8 procent Emittentens kärnprimärkapitalrelation 5,125 procent	Koncernens kärnprimärkapitalrelation 8 procent Emittentens kärnprimärkapitalrelation 5,125 procent
32	Om nedskrivning, fullständig eller delvis	Helt eller delvis	Helt eller delvis	Helt eller delvis	Helt eller delvis	Helt eller delvis	Helt eller delvis	Helt eller delvis	Helt eller delvis
33	Om nedskrivning, permanent eller tillfällig	Temporär	Temporär	Temporär	Temporär	Temporär	Temporär	Temporär	Temporär
34	Om nedskrivningen är tillfällig, beskriv uppskrivningsmekanismen	Stämmobeslut om återkonvertering och återställande med medel från disponibla vinstmedel	Stämmobeslut om återkonvertering och återställande med medel från disponibla vinstmedel	Stämmobeslut om återkonvertering och återställande med medel från disponibla vinstmedel	Helt skönmässigt, om både emittenten och koncernen redovisar positivt resultat	Helt skönmässigt, om både emittenten och koncernen redovisar positivt resultat	Helt skönmässigt, om både emittenten och koncernen redovisar positivt resultat	Helt skönmässigt, om både emittenten och koncernen redovisar positivt resultat	Helt skönmässigt, om både emittenten och koncernen redovisar positivt resultat
35	Position i prioriteringshierarkin för likvidation (ange typ av instrument som är direkt högre i rangordningen)	Supplementärkapital	Supplementärkapital	Supplementärkapital	Supplementärkapital	Supplementärkapital	Supplementärkapital	Supplementärkapital	Supplementärkapital
36	Delar från övergångsperioden som inte uppfyller kraven	Ja	Ja	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej
37	Om ja, ange vilka delar som inte uppfyller kraven	Ingen angiven trigger, utdelningsstopp	Ingen angiven trigger, step-up, utdelningsstopp	Ingen angiven trigger, step-up, utdelningsstopp	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

M39

Kapitaltäckning, forts.

Tabell A5 – Kapitalinstrumentens viktigaste delar – T2

Supplementärkapitalinstrument

1	Emittent	Nordea Bank AB (publ)	Nordea Bank AB (publ)	Nordea Bank AB (publ)	Nordea Bank AB (publ)	Nordea Bank AB (publ)
2	Unik identifieringskod (tex. identifieringskod från CUSIP, ISIN eller Bloomberg identifier för privata placeringar)	XS0497179035	XS0544654162	US65557FAA49/ US65557HAA05	XS0743689993	US65557FAD87/ US65557HAD44
3	Reglerande lag(ar) för instrumentet	Regleras av engelsk lag förutom efterställningsvillkor som regleras av svensk lag	Regleras av engelsk lag förutom efterställningsvillkor som regleras av svensk lag	Regleras av lagen i delstaten New York förutom efterställningsvillkor som regleras av svensk lag	Regleras av engelsk lag förutom efterställningsvillkor som regleras av svensk lag	Regleras av lagen i delstaten New York förutom efterställningsvillkor som regleras av svensk lag
<i>Rättslig behandling</i>						
4	Övergångsbestämmelser enligt kapitalkravs-förordningen	Supplementärkapital	Supplementärkapital	Supplementärkapital	Supplementärkapital	Supplementärkapital
5	Bestämmelser enligt kapitalkravs-förordningen efter övergångsperioden	Supplementärkapital	Supplementärkapital	Supplementärkapital	Supplementärkapital	Supplementärkapital
6	Godtagbara på individuell/grupp (undergruppsnivå)/individuell och grupp (undergrupps) nivå	Individuell och grupp	Individuell och grupp	Individuell och grupp	Individuell och grupp	Individuell och grupp
7	Instrumenttyp (typer ska specificeras av varje jurisdiktion)	Supplementärkapital enligt artikel 63 i EU:s förordning 575/2013	Supplementärkapital enligt artikel 63 i EU:s förordning 575/2013	Supplementärkapital enligt artikel 63 i EU:s förordning 575/2013	Supplementärkapital enligt artikel 63 i EU:s förordning 575/2013	Supplementärkapital enligt artikel 63 i EU:s förordning 575/2013
8	Belopp som redovisas i lagstadgat kapital (valutan i miljoner, enligt senaste rapporteringsdatum)	845 mn euro (84,5 procent av nominellt belopp, <5 år till förfall)	747 mn euro	1 142 mn euro	749 mn euro	E911 mn euro
9	Instrumentets nominella belopp	1 000 mn euro	750 mn euro	1 250 mn dollar / 1 148 mn euro	750 mn euro	1 000 mn dollar / 919 mn euro
9a	Emissionspris	99,810 procent	99,699 procent	99,508 procent	99,803 procent	99,364 procent
9b	Inlösenpris	100 procent av nominellt belopp	100 procent av nominellt belopp	100 procent av nominellt belopp	100 procent av nominellt belopp	100 procent av nominellt belopp
10	Redovisningsklassificering	Skuld – upplupet anskaffningsvärde	Skuld – upplupet anskaffningsvärde	Skuld – upplupet anskaffningsvärde	Skuld – upplupet anskaffningsvärde	Skuld – upplupet anskaffningsvärde
11	Ursprungligt emissionsdatum	2010-03-26	2010-09-29	2011-05-13	2012-02-15	2012-09-21
12	Eviga eller tidsbestämda	Tidsbestämt	Tidsbestämt	Tidsbestämt	Tidsbestämt	Tidsbestämt
13	Ursprunglig förfallodag	2020-03-26	2021-03-29	2021-05-13	2022-02-15	2022-09-21
14	Emittentens inlösenrätt omfattas av krav på förhandstillstånd från tillsynsmyndigheten	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
15	Valfritt inlösen-datum, villkorade inlösendatum och inlösen-belopp	Inlösen till följd av skatte-/lagstiftningshändelse 100 procent av nominellt belopp	Inlösen till följd av skattehändelse 100 procent av nominellt belopp	Inlösen till följd av skattehändelse 100 procent av nominellt belopp	2017-02-15 Dessutom inlösen till följd av skattehändelse 100 procent av nominellt belopp	Inlösen till följd av skattehändelse 100 procent av nominellt belopp

M39

Kapitaltäckning, forts.

Nordea Bank AB (publ) XS1292434146	Nordea Bank AB (publ) XS1292433767	Nordea Bank AB (publ) N/A	Nordea Bank AB (publ) XS1317439559
Regleras av engelsk lag förutom efterställningsvillkor som regleras av svensk lag	Regleras av engelsk lag förutom efterställningsvillkor som regleras av svensk lag	Regleras av engelsk lag förutom efterställningsvillkor som regleras av svensk lag	Regleras av engelsk lag förutom efterställningsvillkor som regleras av svensk lag
Supplementärkapital	Supplementärkapital	Supplementärkapital	Supplementärkapital
Supplementärkapital	Supplementärkapital	Supplementärkapital	Supplementärkapital
Individuell och grupp	Individuell och grupp	Individuell och grupp	Individuell och grupp
Supplementärkapital enligt artikel 63 i EU:s förordning 575/2013	Supplementärkapital enligt artikel 63 i EU:s förordning 575/2013	Supplementärkapital enligt artikel 63 i EU:s förordning 575/2013	Supplementärkapital enligt artikel 63 i EU:s förordning 575/2013
185 mn euro	250 mn euro	114 mn euro	743 mn euro
1 700 mkr / 185 mn euro	2 300 mkr / 250 mn euro	15 000 mn yen / 114 mn euro	750 mn euro
100 procent	100 procent	100 procent	99,434 procent
100 procent av nominellt belopp	100 procent av nominellt belopp	100 procent av nominellt belopp	100 procent av nominellt belopp
Skuld – upplupet anskaffningsvärde	Skuld – upplupet anskaffningsvärde	Skuld – upplupet anskaffningsvärde	Skuld – upplupet anskaffningsvärde
2015-09-17	2015-09-17	2015-10-06	2015-11-10
Tidsbestämt	Tidsbestämt	Tidsbestämt	Tidsbestämt
2025-09-17	2025-09-17	2025-10-06	2025-11-10
Ja	Ja	Ja	Ja
2020-09-17 Dessutom inlösen till följd av skatte-/lagstiftningshändelse 100 procent av nominellt belopp	2020-09-17 Dessutom inlösen till följd av skatte-/lagstiftningshändelse 100 procent av nominellt belopp	Inlösen till följd av skatte-/lagstiftningshändelse 100 procent av nominellt belopp	2020-11-10 Dessutom inlösen till följd av skatte-/lagstiftningshändelse 100 procent av nominellt belopp

M39

Kapitaltäckning, forts.

Tabell A5 – Kapitalinstrumentens viktigaste delar – T2, forts.

Supplementärkapitalinstrument

16	Efterföljande inlösendatum, i förekommande fall	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
<i>Kuponger/utdelningar</i>						
17	Fast och rörlig utdelning/ kupong	Fast	Fast	Fast	Fast	Fast
18	Kupongränta och eventuellt tillhörande index	4,50%	4,00%	4,875%	Fast ränta på 4,625 procent per år motsvarande swapräntan i euro +3,15 procent per år till inlösendagen, därefter justerad fast ränta till swapräntan i euro +3,15 procent per år	4,25%
19	Förekomst av utdelningsstopp	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej
20a	Helt skönsmässigt, delvis skönsmässigt eller obligatoriskt (i fråga om tidpunkt)	Obligatoriskt	Obligatoriskt	Obligatoriskt	Obligatoriskt	Obligatoriskt
20b	Helt skönsmässigt, delvis skönsmässigt eller obligatoriskt (i fråga om belopp)	Obligatoriskt	Obligatoriskt	Obligatoriskt	Obligatoriskt	Obligatoriskt
21	Förekomsten av step-up eller annat incitament för återlösen	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej
22	Icke-kumulativa eller kumulativa	Icke-kumulativa	Icke-kumulativa	Icke-kumulativa	Icke-kumulativa	Icke-kumulativa
23	Konvertibla eller icke-konvertibla	Ej konvertibelt	Ej konvertibelt	Ej konvertibelt	Ej konvertibelt	Ej konvertibelt
30	Nedskrivningsdelar	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej
35	Position i prioriteringshierarkin för likvidation (ange typ av instrument som är direkt högre i rangordningen)	Icke-efterställd skuld	Icke-efterställd skuld	Icke-efterställd skuld	Icke-efterställd skuld	Icke-efterställd skuld
36	Delar från övergångsperioden som inte uppfyller kraven	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej

M39

Kapitaltäckning, forts.

17 mar, 17 jun, 17 sep och 17 dec varje år efter första inlösendagen	17 sep varje år efter första inlösendagen	N/A	10 nov varje år efter första inlösendagen
Rörlig	Fast	Fast	Fast
Rörlig 3 månaders STIBOR +1,5 procent per år	Fast ränta på 1,935 procent per år till första inlösendagen, därefter fast 5-årig (mid swap) +1,5 procent per år	1,16%	Fast ränta på 1,875 procent per år till första inlösendagen, därefter fast 5-årig (mid swap) +1,7 procent per år
Nej	Nej	Nej	Nej
Obligatoriskt	Obligatoriskt	Obligatoriskt	Obligatoriskt
Obligatoriskt	Obligatoriskt	Obligatoriskt	Obligatoriskt
Nej	Nej	Nej	Nej
Icke-kumulativa	Icke-kumulativa	Icke-kumulativa	Icke-kumulativa
Ej konvertibelt	Ej konvertibelt	Ej konvertibelt	Ej konvertibelt
Nej	Nej	Nej	Nej
Icke-efterställd skuld	Icke-efterställd skuld	Icke-efterställd skuld	Icke-efterställd skuld
Nej	Nej	Nej	Nej

M40

Klassificering av finansiella instrument

31 dec 2015, mn euro	Lånefordringar och kundfordringar	Investeringar som hålles till förfall	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen				Finansiella tillgångar som kan säljas	Icke finansiella tillgångar, koncern-/intresseföretag	Summa
			Innehas för handel	Från början värderade till verkligt värde via resultaträkningen	Derivat-instrument för säkring				
Tillgångar									
Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker	75	–	–	–	–	–	–	75	
Statsskuldförbindelser	32	–	3 999	–	–	2 874	–	6 905	
Utlåning till kreditinstitut	90 005	–	4	0	–	–	–	90 009	
Utlåning till allmänheten	41 104	–	4 716	–	–	–	–	45 820	
Räntebärande värdepapper	28	2	3 963	86	–	8 084	–	12 163	
Pantsatta finansiella instrument	–	–	–	–	–	–	–	–	
Aktier och andelar	–	–	2 330	33	–	–	–	2 363	
Derivatinstrument	–	–	2 863	–	2 148	–	–	5 011	
Förändringar av verkligt värde för räntesäkrade poster i säkringsportföljer	1	–	–	–	–	–	–	1	
Aktier och andelar i koncernföretag	–	–	–	–	–	–	19 394	19 394	
Aktier och andelar i intresseföretag	–	–	–	–	–	–	7	7	
Immateriella tillgångar	–	–	–	–	–	–	1 091	1 091	
Materiella tillgångar	–	–	–	–	–	–	138	138	
Uppskjutna skattefordringar	–	–	–	–	–	–	26	26	
Aktuella skattefordringar	–	–	–	–	–	–	3	3	
Övriga tillgångar	629	–	–	1 010	–	–	2 748	4 387	
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	679	–	–	–	–	–	101	780	
Summa	132 553	2	17 875	1 129	2 148	10 958	23 508	188 173	

31 dec 2015, mn euro	Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen				Derivat-instrument för säkring	Övriga finansiella skulder	Icke finansiella skulder	Summa
	Innehas för handel	Från början värderade till verkligt värde via resultaträkningen						
Skulder								
Skulder till kreditinstitut	–	337	983	–	–	17 749	–	19 069
In- och upplåning från allmänheten	–	1 014	683	–	–	59 346	–	61 043
Emitterade värdepapper	–	–	–	–	–	68 908	–	68 908
Derivatinstrument	–	3 109	–	1 071	–	–	–	4 180
Förändringar av verkligt värde för räntesäkrade poster i säkringsportföljer	–	–	–	–	–	1 158	–	1 158
Aktuella skatteskulder	–	–	–	–	–	–	34	34
Övriga skulder	–	136	1 982	–	–	330	1 083	3 531
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	–	–	–	–	–	232	527	759
Uppskjutna skatteskulder	–	–	–	–	–	–	–	–
Avsättningar	–	–	–	–	–	–	301	301
Pensionsförpliktelser	–	–	–	–	–	–	159	159
Efterställda skulder	–	–	–	–	–	8 951	–	8 951
Summa		4 596	3 648	1 071	156 674	2 104	168 093	

M40

Klassificering av finansiella instrument, forts.

31 dec 2014, mn euro	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen							Summa
	Lånefordringar och kundfordringar	Investeringar som hålles till förfall	Innehas för handel	Från början värderade till verkligt värde via resultaträkningen	Derivatinstrument för säkring	Finansiella tillgångar som kan säljas	Icke finansiella tillgångar, koncern/intresseföretag	
Tillgångar								
Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker	931	–	–	–	–	–	–	931
Statsskuldförbindelser	–	–	2 427	–	–	2 608	–	5 035
Utlåning till kreditinstitut	86 259	–	445	0	–	–	–	86 704
Utlåning till allmänheten	34 804	–	5 005	–	–	–	–	39 809
Räntebärande värdepapper	10	112	3 687	–	–	7 512	–	11 321
Pantsatta finansiella instrument	–	–	43	–	–	–	–	43
Aktier och andelar	–	–	6 028	33	–	–	–	6 061
Derivatinstrument	–	–	3 682	–	2 299	–	–	5 981
Förändringar av verkligt värde för räntesäkrade poster i säkringsportföljer	1	–	–	–	–	–	–	1
Aktier och andelar i koncernföretag	–	–	–	–	–	–	16 986	16 986
Aktier och andelar i intresseföretag	–	–	–	–	–	–	7	7
Immateriella tillgångar	–	–	–	–	–	–	758	758
Materiella tillgångar	–	–	–	–	–	–	119	119
Uppskjutna skattefordringar	–	–	–	–	–	–	14	14
Aktuella skattefordringar	–	–	–	–	–	–	50	50
Övriga tillgångar	786	–	–	10	–	–	2 931	3 727
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	803	–	–	–	–	–	81	884
Summa	123 594	112	21 317	43	2 299	10 120	20 946	178 431

31 dec 2014, mn euro	Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen					Summa	
	Innehas för handel	Från början värderade till verkligt värde via resultaträkningen	Derivatinstrument för säkring	Övriga finansiella skulder	Icke finansiella skulder		
Skulder							
Skulder till kreditinstitut	–	2 508	2 026	–	22 918	–	27 452
In- och upplåning från allmänheten	–	268	466	–	48 633	–	49 367
Emitterade värdepapper	–	–	–	–	63 280	–	63 280
Derivatinstrument	–	3 443	–	1 210	–	–	4 653
Förändringar av verkligt värde för räntesäkrade poster i säkringsportföljer	–	–	–	–	1 368	–	1 368
Aktuella skatteskulder	–	–	–	–	–	4	4
Övriga skulder	–	285	–	–	443	2 167	2 895
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	–	–	–	–	198	444	642
Uppskjutna skatteskulder	–	–	–	–	–	0	0
Avsättningar	–	–	–	–	–	206	206
Pensionsförpliktelser	–	–	–	–	–	171	171
Efterställda skulder	–	–	–	–	7 728	–	7 728
Summa	–	6 504	2 492	1 210	144 568	2 992	157 766

M40

Klassificering av finansiella instrument, forts.

Finansiella tillgångar och skulder från början värderade till verkligt värde via resultaträkningen

Förändringar av verkligt värde för finansiella skulder hänförliga till förändrad kreditrisk

Finansieringen av Markets verksamhet är värderad till verkligt värde via resultaträkningen och klassificerad i kategorin "Från början värderade till verkligt värde via resultaträkningen". Finansieringen av Markets verksamhet är normalt av så kortfristig karaktär att effekten av förändring i egen kreditrisk inte är signifikant.

Förändringar av verkligt värde för finansiella tillgångar hänförliga till förändrad kreditrisk

Utlåning inom Markets är normalt så kortsiktig (huvudsakligen över natten inlåning) att effekten av förändrad kreditrisk är obetydlig.

Jämförelse av redovisat värde och avtalsenligt belopp att betala vid förfall

	Redovisat värde	Belopp att betala vid förfall
2015, mn euro		
Finansiella skulder från början värderade till verkligt värde via resultaträkningen	3 648	3 648
2014, mn euro		
Finansiella skulder från början värderade till verkligt värde via resultaträkningen	2 492	2 492

M41

Tillgångar och skulder till verkligt värde

Verkligt värde på finansiella tillgångar och skulder

Mn euro	31 dec 2015		31 dec 2014	
	Redovisat värde	Verkligt värde	Redovisat värde	Verkligt värde
Finansiella tillgångar				
Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker	75	75	931	931
Statsskuldssförbindelser	6 905	6 905	5 035	5 035
Utlåning	135 830	136 258	126 514	126 518
Räntebärande värdepapper	12 163	12 163	11 321	11 322
Pantsatta finansiella instrument	–	–	43	43
Aktier och andelar	2 363	2 363	6 061	6 061
Derivatinstrument	5 011	5 011	5 981	5 981
Övriga tillgångar	1 639	1 639	796	796
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	679	679	803	803
Summa finansiella tillgångar	164 665	165 093	157 485	157 490
Finansiella skulder				
Inlåning och skuldinstrument	159 129	159 080	149 195	149 792
Derivatinstrument	4 180	4 180	4 653	4 653
Övriga skulder	2 448	2 448	728	728
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	232	232	198	198
Summa finansiella skulder	165 989	165 940	154 774	155 371

För information om värdering av poster redovisade till verkligt värde i balansräkningen, se not K1 "Redovisningsprinciper" och avsnittet "Fastställande av verkligt värde för poster som redovisats till verkligt värde i balansräkningen" i not K39 "Tillgångar och skulder till verkligt värde". För information om värdering av poster som inte redovisas till verkligt värde i balansräkningen, se avsnittet "Finansiella tillgångar och skulder som inte redovisas till verkligt värde i balansräkningen" i not K39.

M41

Tillgångar och skulder till verkligt värde, forts.

Tillgångar och skulder redovisade till verkligt värde i balansräkningen

Fördelning i hierarkin för verkligt värde

31 dec 2015, mn euro	Instrument med prisnoteringar på en aktiv marknad (nivå 1)	Värderingstekniker baserade på observer- bara marknadsdata (nivå 2)	Värderingstekniker baserade på icke observerbara mark- nadsdata (nivå 3)	Summa
Tillgångar till verkligt värde i balansräkningen¹				
Statsskuldsförbindelser	2 613	4 260	–	6 873
Utlåning till kreditinstitut	–	4	–	4
Utlåning till allmänheten	–	4 716	–	4 716
Räntebärande värdepapper ²	6 944	5 034	155	12 133
Aktier och andelar	2 334	–	29	2 363
Derivatinstrument	4	4 983	24	5 011
Övriga tillgångar	–	1 010	–	1 010
Summa	11 895	20 007	208	32 110
Skulder till verkligt värde i balansräkningen¹				
Skulder till kreditinstitut	–	1 320	–	1 320
In- och upplåning från allmänheten	–	1 697	–	1 697
Derivatinstrument	7	4 150	23	4 180
Övriga skulder	–	2 118	–	2 118
Summa	7	9 285	23	9 315

1) Samtliga poster värderas till verkligt värde vid slutet av varje rapportperiod.

2) Varav 0 mn euro avser balansposten "Pantsatta finansiella instrument".

31 dec 2014, mn euro	Instrument med prisnoteringar på en aktiv marknad (nivå 1)	Värderingstekniker baserade på observer- bara marknadsdata (nivå 2)	Värderingstekniker baserade på icke observerbara mark- nadsdata (nivå 3)	Summa
Tillgångar till verkligt värde i balansräkningen¹				
Statsskuldsförbindelser	2 814	2 221	–	5 035
Utlåning till kreditinstitut	–	445	–	445
Utlåning till allmänheten	–	5 005	–	5 005
Räntebärande värdepapper ²	7 229	3 858	155	11 242
Aktier och andelar	6 032	–	29	6 061
Derivatinstrument	50	5 911	20	5 981
Övriga tillgångar	–	10	–	10
Summa	16 125	17 450	204	33 779
Skulder till verkligt värde i balansräkningen¹				
Skulder till kreditinstitut	–	4 534	–	4 534
In- och upplåning från allmänheten	–	734	–	734
Derivatinstrument	51	4 590	12	4 653
Övriga skulder	185	100	–	285
Summa	236	9 958	12	10 206

1) Samtliga poster värderas till verkligt värde vid slutet av varje rapportperiod.

2) Varav 43 mn euro avser balansposten "Pantsatta finansiella instrument".

För fastställande av verkligt värde för poster som redovisats till verkligt värde i balansräkningen se not K39 "Tillgångar och skulder till verkligt värde".

Överföringar mellan nivå 1 och nivå 2

Inga överföringar mellan nivå 1 och nivå 2 har inträffat under året. Moderföretaget har under 2014 överfört räntebärande värdepapper (inklusive pantsatta finansiella instrument) till ett värde av 570 mn euro från nivå 2 till nivå 1 i hierarkin för verkligt värde. Orsaken till överföringen från nivå 2 till nivå 1 var att instrumenten handlades aktivt under året och att tillförlitliga prisnoteringar fanns tillgängliga på marknaden. Överföringar mellan nivåerna anses ha skett vid rapportperiodens slut.

M41

Tillgångar och skulder till verkligt värde, forts.

Förändringar i nivå 3

31 dec 2015, mn euro	1 jan 2015	Köp	Överföringar till nivå 3	Överföringar från nivå 3	31 dec 2015
Räntebärande värdepapper	155	–	–	–	155
Aktier och andelar	29	–	–	–	29
Derivatinstrument (netto)	8	–1	–1	–5	1

Under året har Nordea Bank AB överfört (netto) –5 mn euro från nivå 3 till nivå 2 och –1 mn euro från nivå 2 till nivå 3. Orsaken till överföringen från nivå 3 till nivå 2 är att observerbara marknadsdata blivit tillgängliga. Orsaken till överföringen från nivå 2 till nivå 3 är att observerbara marknadsdata inte längre fanns tillgängliga. Överföringar

mellan nivåerna anses ha skett vid rapporteringsperiodens slut. Vinster och förluster redovisade i resultaträkningen under året ingår i posten "Nettoreultat av poster till verkligt värde (se not M5). Tillgångar och skulder avseende derivatinstrument redovisas netto.

31 dec 2014, mn euro	1 jan 2014	Omklassificering	Vinster och förluster som redovisats i resultaträkningen under året			31 dec 2014
			Realiserade	Orealiserade	Försäljningar	
Räntebärande värdepapper	159	–	–	–	–4	155
Aktier och andelar	25	–	4	–	–	29
Derivatinstrument (netto)	18	–3	–	–7	–	8

Orealiserade vinster och förluster avser de tillgångar och skulder som innehas vid årets slut. Inga överföringar har skett till eller från nivå 3. Tillgångar och skulder avseende derivatinstrument redovisas netto.

Processen för värdering till verkligt värde i nivå 3 Finansiella instrument

För mer information om värderingsprocessen, se not K39 "Tillgångar och skulder till verkligt värde".

Värderingsmetoder och indata som används vid värderingen till verkligt värde i nivå 3

31 dec 2015, mn euro	Verkligt värde	Värderingsmetoder	Ej observerbara indata	Intervall för verkligt värde
Räntebärande värdepapper				
Andra kreditinstitut ¹	155	Diskonterade kassaflöden	Kreditspread	+/-0
Summa	155			+/-0
Aktier och andelar				
Onoterade aktier	29	Andelsvärde	–	+/-0
Summa	29			+/-0
Derivatinstrument				
Räntederivat	1	Optionsmodell	Korrelationer, volatilitet	+/-0
Summa	1			+/-0

1) Varav 155 mn euro prissätts utifrån en kreditspread (skillnaden mellan diskonteringsräntan och LIBOR) på 1,45 % och en rimlig förändring av denna kreditspread skulle inte påverka det verkliga värdet med tanke på återköpsmöjligheten.

M41

Tillgångar och skulder till verkligt värde, forts.

Värderingsmetoder och indata som används vid värderingen till verkligt värde i nivå 3

31 dec 2014, mn euro	Verkligt värde	Värderingsmetoder	Ej observerbara indata	Intervall för verkligt värde
Räntebärande värdepapper				
Andra kreditinstitut ¹	155	Diskonterade kassaflöden	Kreditspread	+/-0
Summa	155			+/-0
Aktier och andelar				
Onoterade aktier	29	Andelsvärde	–	+/-2
Summa	29			+/-2
Derivatinstrument				
Räntederivat	8	Optionsmodell	Korrelationer, Volatilitet	+/-0
Summa	8			+/-0

1) Varav 155 mn euro prissätts utifrån en kreditspread (skillnaden mellan diskonteringsräntan och LIBOR) på 1,45 % och en rimlig förändring av denna kreditspread skulle inte påverka det verkliga värdet med tanke på återköpsmöjligheten.

För mer information om värderingen av verkligt värde i tabellen ovan, se avsnitt "Finansiella tillgångar och skulder som inte redovisas till verkligt värde i balansräkningen" i not K39 "Tillgångar och skulder till verkligt värde".

Finansiella tillgångar och skulder som inte redovisas till verkligt värde i balansräkningen

31 dec 2015, mn euro	31 dec 2015		31 dec 2014		Nivå i hierarkin för verkligt värde
	Redovisat värde	Verkligt värde	Redovisat värde	Verkligt värde	
Tillgångar som inte redovisas till verkligt värde i balansräkningen					
Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker	75	75	931	931	3
Statsskuldsförbindelser ^{1,2}	32	32	0	0	3
Utlåning	131 110	131 538	121 063	121 068	3
Räntebärande värdepapper ²	30	30	122	123	1, 2, 3
Övriga tillgångar	629	629	786	786	3
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	679	679	803	803	3
Summa	132 555	132 983	123 705	123 711	
Skulder som inte redovisas till verkligt värde i balansräkningen					
Inlåning och skuldinstrument	156 112	156 063	143 927	144 524	3
Övriga skulder	330	330	443	443	3
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	232	232	198	198	3
Summa	156 674	156 625	144 568	145 165	

1) Värderingsprinciperna är detsamma som för liknande instrument som redovisas till verkligt värde i balansräkningen.

2) Det verkliga värdet av statsskuldsförbindelser och räntebärande värdepapper uppgår till 62 mn euro (123 mn euro), varav 2 mn euro (54 mn euro) har hänförs till nivå 1 och 0 mn euro (69 mn euro) till nivå 2 och 60 mn euro (0 mn euro) till nivå 3 i hierarkin för verkligt värde.

För mer information om värderingen av verkligt värde i tabellen ovan, se avsnitt "Finansiella tillgångar och skulder som inte redovisas till verkligt värde i balansräkningen" i not K39 "Tillgångar och skulder till verkligt värde".

M42

Finansiella instrument som kvittats i balansräkningen eller omfattas av nettningsavtal

31 dec 2015, mn euro	Redovisade finansiella tillgångar, brutto ¹	Redovisade finansiella skulder, brutto, som kvittats i balansräkningen	Nettoredo-visat värde i balansräkningen ²	Belopp som inte kvittats men som omfattas av ramavtal för nettnings eller liknande avtal			Nettobelopp
				Finansiella instrument	Erhållna finansiella säkerheter	Erhållna kontant-säkerheter	
Tillgångar							
Derivatinstrument	4 696	-320	4 376	-2 111	–	-1 854	411
Avtal om inlåning av värdepapper	4 718	–	4 718	–	-4 718	–	0
Summa	9 414	-320	9 094	-2 111	-4 718	-1 854	411

31 dec 2015, mn euro	Redovisade finansiella skulder, brutto ¹	Redovisade finansiella tillgångar, brutto, som kvittats i balansräkningen	Nettoredo-visat värde i balansräkningen ²	Belopp som inte kvittats men som omfattas av ramavtal för nettnings eller liknande avtal			Nettobelopp
				Finansiella instrument	Lämnade finansiella säkerheter	Lämnade kontant-säkerheter	
Skulder							
Derivatinstrument	4 289	-320	3 969	-2 111	–	-130	1 728
Avtal om utlåning av värdepapper	1 351	–	1 351	–	-1 351	–	0
Summa	5 640	-320	5 320	-2 111	-1 351	-130	1 728

1) Alla belopp har värderats till verkligt värde.

2) Omvända återköpsavtal och avtal om inlåning av värdepapper har i balansräkningen klassificerats som "Utlåning till kreditinstitut" eller "Utlåning till allmänheten". Återköpsavtal och avtal om utlåning av värdepapper har i balansräkningen klassificerats som "Skulder till kreditinstitut" eller "In- och upplåning från allmänheten".

31 dec 2014, mn euro	Redovisade finansiella tillgångar, brutto ¹	Redovisade finansiella skulder, brutto, som kvittats i balansräkningen	Nettoredo-visat värde i balansräkningen ²	Belopp som inte kvittats men som omfattas av ramavtal för nettnings eller liknande avtal			Nettobelopp
				Finansiella instrument	Erhållna finansiella säkerheter	Erhållna kontant-säkerheter	
Tillgångar							
Derivatinstrument	5 558	-70	5 488	-1 286	–	-2 157	2 045
Omvända återköpsavtal	218	–	218	–	–	–	218
Avtal om inlåning av värdepapper	5 232	–	5 232	–	-5 232	–	0
Summa	11 008	-70	10 938	-1 286	-5 232	-2 157	2 263

31 dec 2014, mn euro	Redovisade finansiella skulder, brutto ¹	Redovisade finansiella tillgångar, brutto, som kvittats i balansräkningen	Nettoredo-visat värde i balansräkningen ²	Belopp som inte kvittats men som omfattas av ramavtal för nettnings eller liknande avtal			Nettobelopp
				Finansiella instrument	Lämnade finansiella säkerheter	Lämnade kontant-säkerheter	
Skulder							
Derivatinstrument	4 189	-70	4 119	-1 286	–	-363	2 470
Återköpsavtal	43	–	43	–	–	–	43
Avtal om utlåning av värdepapper	2 732	–	2 732	–	-2 732	–	0
Summa	6 964	-70	6 894	-1 286	-2 732	-363	2 513

1) Alla belopp har värderats till verkligt värde.

2) Omvända återköpsavtal och avtal om inlåning av värdepapper har i balansräkningen klassificerats som "Utlåning till kreditinstitut" eller "Utlåning till allmänheten". Återköpsavtal och avtal om utlåning av värdepapper har i balansräkningen klassificerats som "Skulder till kreditinstitut" eller "In- och upplåning från allmänheten".

För mer information om ramavtal för nettnings och liknande avtal se avsnittet "Rättsligt bindande ramavtal om nettnings eller liknande avtal" i not K40 "Finansiella instrument som kvittats i balansräkningen eller omfattas av nettningsavtal".

M43 Tillgångar och skulder i utländsk valuta

31 dec 2015, md euro	EUR	SEK	DKK	NOK	USD	Övriga	Summa
Summa tillgångar	58,6	55,3	6,4	2,2	37,0	28,7	188,2
Summa skulder	37,9	55,9	6,4	2,2	37,0	28,7	168,1

31 dec 2014, md euro	EUR	SEK	DKK	NOK	USD	Övriga	Summa
Summa tillgångar	57,2	57,5	2,4	4,5	35,8	21,0	178,4
Summa skulder	36,2	57,9	2,4	4,5	35,8	21,0	157,8

M44 Överförda tillgångar och erhållna säkerheter**Överförda tillgångar som kvarstår i balansräkningen samt därmed förbundna skulder**

Tabellerna nedan visar alla de överförda tillgångar samt de skulder som är förbundna till dessa. Tillgångarna kvarstår i balansräkningen eftersom Nordea fortfarande är exponerat för förändringar i tillgångarnas verkliga värde. Dessa tillgångar samt därmed förbundna skulder inkluderas därför i nedanstående tabell.

Mn euro	31 dec 2015	31 dec 2014
Återköpsavtal		
Statsskuldssförbindelser	–	43
Summa	–	43

Skulder hänförliga till tillgångarna

Mn euro	31 dec 2015	31 dec 2014
Återköpsavtal		
Skulder till kreditinstitut	–	43
Summa	–	43

Erhållna säkerheter som kan säljas eller pantsättas på nytt

Nordea erhåller säkerheter enligt omvända återköpsavtal och avtal om värdepapperslån, vilka kan säljas eller pantsättas på nytt i enlighet med avtalsvillkoren. Transaktionerna genomförs enligt standardavtal som används av parterna på den finansiella marknaden. Vanligtvis så kräver avtalen ytterligare säkerheter om värdet på värdepapper sjunker under en förutbestämd nivå. Enligt standardavtalen för de flesta återköpsavtal så har mottagaren av säkerheten ovillkorlig rätt att sälja eller återpantsätta säkerheten förutsatt att likvärdiga värdepapper överförs vid likvidtillfället. Det verkliga värdet på erhållna säkerheter enligt omvända återköpsavtal och avtal om värdepapperslån upplyses om nedan.

Mn euro	31 dec 2015	31 dec 2014
Omvända återköpsavtal		
Erhållna säkerheter som kan säljas eller pantsättas på nytt	–	214
- varav sålda eller pantsatta på nytt	–	–
Avtal om värdepapperslån		
Erhållna säkerheter som kan säljas eller pantsättas på nytt	4 718	5 232
- varav sålda eller pantsatta på nytt	4 718	5 232
Summa	4 718	5 446

M45
Löptidsanalys för tillgångar och skulder
Förväntad löptid

	31 dec 2015, mn euro				31 dec 2014, mn euro		
	Not	Förväntas återvinnas eller regleras:			Förväntas återvinnas eller regleras:		
		Inom 12 månader	Efter 12 månader	Summa	Inom 12 månader	Efter 12 månader	Summa
Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker		75	–	75	931	–	931
Statsskuldsoförbindelser	M14	3 295	3 610	6 905	–	5 035	5 035
Utlåning till kreditinstitut	M15	60 125	29 884	90 009	62 067	24 637	86 704
Utlåning till allmänheten	M15	37 993	7 827	45 820	34 829	4 980	39 809
Räntebärande värdepapper	M16	2 165	9 998	12 163	3 849	7 472	11 321
Pantsatta finansiella instrument	M17	–	–	–	43	–	43
Aktier	M18	2 330	33	2 363	6 028	33	6 061
Derivatinstrument	M19	994	4 017	5 011	1 520	4 461	5 981
Förändringar av verkligt värde för räntebärande poster i säkringsportföljer		0	1	1	–	1	1
Aktier och andelar i koncernföretag	M20	30	19 364	19 394	30	16 956	16 986
Aktier och andelar i intresseföretag	M21	–	7	7	–	7	7
Immateriella tillgångar	M22	–	1 091	1 091	–	758	758
Materiella tillgångar	M23	–	138	138	0	119	119
Uppskjutna skattefordringar	M13	20	6	26	11	3	14
Aktuella skattefordringar		3	–	3	50	–	50
Övriga tillgångar	M24	4 387	–	4 387	3 727	–	3 727
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	M25	412	368	780	496	388	884
Summa tillgångar		111 829	76 344	188 173	113 581	64 850	178 431
Skulder till kreditinstitut	M26	12 693	6 376	19 069	15 595	11 857	27 452
In- och upplåning från allmänheten	M27	60 367	676	61 043	48 948	419	49 367
Emitterade värdepapper	M28	32 726	36 182	68 908	33 755	29 525	63 280
Derivatinstrument	M19	1 151	3 029	4 180	1 023	3 630	4 653
Förändringar av verkligt värde för räntebärande poster i säkringsportföljer		296	862	1 158	178	1 190	1 368
Aktuella skatteskulder		34	–	34	4	–	4
Övriga skulder	M29	3 531	–	3 531	2 895	–	2 895
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	M30	759	–	759	642	–	642
Uppskjutna skatteskulder	M13	0	0	0	0	–	0
Avsättningar	M31	299	2	301	43	163	206
Pensionsskulder	M32	8	151	159	–	171	171
Efterställda skulder	M33	642	8 309	8 951	–	7 728	7 728
Summa skulder		112 506	55 587	168 093	103 083	54 683	157 766

M45

Löptidsanalys för tillgångar och skulder, forts.

Avtalsenliga odiskonterade kassaflöden

31 dec 2015, mn euro	Betalbara vid anfordran	Högst 3 månader	3–12 månader	1–5 år	Mer än 5 år	Summa
Statsskuldsförbindelser	–	96	1 823	4 786	407	7 112
Utlåning till kreditinstitut	3 456	50 765	14 488	18 984	3 378	91 071
Utlåning till allmänheten	1 138	13 205	6 059	19 836	9 202	49 440
Räntebärande värdepapper	–	2 338	1 666	9 084	834	13 922
Övriga	–	33 443	–	–	–	33 443
Summa finansiella tillgångar	4 594	99 847	24 036	52 690	13 821	194 988
Skulder till kreditinstitut	3 243	8 866	2 258	4 385	405	19 157
In- och upplåning från allmänheten	52 019	7 137	1 633	270	1	61 060
-varav inlåning	52 019	6 123	1 633	270	1	60 046
-varav upplåning	–	1 014	–	–	–	1 014
Emitterade värdepapper	–	25 506	11 752	32 648	12 419	82 325
-varav emitterade värdepapper	–	25 332	11 580	27 180	7 278	71 370
-varav övriga	–	174	172	5 468	5 141	10 955
Övriga	–	30 486	–	–	–	30 486
Summa finansiella skulder	55 262	71 995	15 643	37 303	12 825	193 028
Derivatinstrument, kassainflöde	–	68 574	8 698	14 606	5 603	97 481
Derivatinstrument, kassautflöde	–	68 234	8 096	12 160	4 690	93 180
Nettoexponering	–	340	602	2 446	913	4 301
Exponering	-50 668	28 192	8 995	17 833	1 909	6 261
Kumulativ exponering	-50 668	-22 476	-13 481	4 352	6 261	6 261
31 dec 2014, mn euro						
Statsskuldsförbindelser	–	78	681	4 020	639	5 418
Utlåning till kreditinstitut	8 033	38 555	18 687	16 661	8 881	90 817
Utlåning till allmänheten	727	13 870	6 802	15 941	6 437	43 777
Räntebärande värdepapper	–	1 095	1 926	8 333	797	12 151
Övriga	–	13 606	–	–	–	13 606
Summa finansiella tillgångar	8 760	67 204	28 096	44 955	16 754	165 769
Skulder till kreditinstitut	3 344	15 023	1 698	7 484	293	27 842
In- och upplåning från allmänheten	38 699	7 658	2 410	432	–	49 199
-varav inlåning	38 699	7 658	2 410	432	–	49 199
Emitterade värdepapper	–	19 491	19 093	23 767	16 989	79 340
-varav emitterade värdepapper	–	18 574	17 884	22 723	10 129	69 310
-varav övriga	–	917	1 209	1 044	6 860	10 030
Övriga	–	6 939	–	–	–	6 939
Summa finansiella skulder	42 043	49 111	23 201	31 683	17 282	163 320
Derivatinstrument, kassainflöde	–	28 770	5 394	17 159	5 759	57 082
Derivatinstrument, kassautflöde	–	27 963	5 282	16 281	5 152	54 678
Nettoexponering	–	807	112	878	607	2 404
Exponering	-33 283	18 900	5 007	14 150	79	4 853
Kumulativ exponering	-33 283	-14 383	-9 376	4 774	4 853	–

Tabellen är baserad på avtalsenliga löptider för finansiella instrument i balansräkningen. För derivat har förväntade inflöden och utflöden av kontanter redovisats för både derivattillgångar och derivataskulder eftersom derivat hanteras netto. Utöver instrument i balansräkningen och derivatinstrument, har Nordea utställda kreditlöften om 27 927mn

euro (23 824 mn euro), vilka kan utnyttjas när som helst. Nordea har också ställt ut garantier om 72 402 mn euro (71 103 mn euro) som kan leda till ett utflöde av kontanter om särskilda händelser inträffar.

För ytterligare information om återstående löptider, se avsnittet om "Risk-, likviditets- och kapitalhantering".

M46 Transaktioner med närstående

Informationen nedan presenteras ur Nordeas perspektiv, d.v.s. den visar hur Nordeas siffror har påverkats av transaktioner med närstående parter. För mer information om definitioner, se not K1 "Redovisningsprinciper", avsnitt 26 och not K46 "Transaktioner med närstående".

Mn euro	Koncernföretag		Intresseföretag		Övriga närstående parter	
	31 dec 2015	31 dec 2014	31 dec 2015	31 dec 2014	31 dec 2015	31 dec 2014
Tillgångar						
Utlåning	85 865	82 711	333	369	–	–
Räntebärande värdepapper	87	64	–	–	–	–
Derivatinstrument	1 780	2 495	–	5	–	–
Aktier och andelar i intresseföretag	–	–	–	7	–	–
Aktier och andelar i koncernföretag	19 394	16 986	–	–	–	–
Övriga tillgångar	914	857	–	–	–	–
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	579	638	–	–	–	–
Summa tillgångar	108 619	103 751	333	381	–	–

Mn euro	Koncernföretag		Intresseföretag		Övriga närstående parter	
	31 dec 2015	31 dec 2014	31 dec 2015	31 dec 2014	31 dec 2015	31 dec 2014
Skulder						
In- och upplåning	13 052	15 240	3	2	43	20
Emitterade värdepapper	111	260	–	–	–	–
Derivatinstrument	2 798	3 246	5	–	–	–
Övriga skulder	2	4	–	–	–	–
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	286	240	–	–	–	–
Efterställda skulder	12	20	–	–	–	–
Summa skulder	16 261	19 010	8	2	43	20
Poster utanför balansräkningen¹	70 814	72 836	1 668	1 809	–	–

1) Inklusive garantier till Nordea Bank Finland Abp och Nordea Bank Polska S.A., se not M37 "Ansvarsförbindelser" samt nominella belopp på derivatinstrument avseende intresseföretag.

Mn euro	Koncernföretag		Intresseföretag		Övriga närstående parter	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Räntenetto	–26	108	1	3	0	0
Avgifts- och provisionsnetto	399	406	0	0	–	–
Nettoresultat av poster till verkligt värde	–229	–309	–3	12	–	–
Övriga rörelseintäkter	748	687	–	–	–	–
Totala rörelsekostnader	–565	–137	0	0	–	–
Resultat före kreditförluster	327	755	–2	15	0	0

Ersättningar samt utlåning till nyckelpersoner i ledande positioner

Information om ersättningar och utlåning till nyckelpersoner i ledande positioner återfinns i not K7 "Personalkostnader".

Övriga transaktioner med närstående parter

Nordea Bank AB (publ) ingår i ett garantikonsortium avseende norska Eksportfinans ASA. För ytterligare information, se not K45 "Transaktioner med närstående".

Årsredovisningens undertecknande

Styrelsen och verkställande direktören försäkrar att årsredovisningen har upprättats i enlighet med god redovisningssed i Sverige och koncernredovisningen har upprättats i enlighet med de internationella redovisningsstandarder (IFRS/IAS) som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1606/2002 av den 19 juli 2002 om tillämpning av internationella redovisningsstandarder. De ger en rättvisande bild av Koncernens och Bolagets ställning och resultat. Förvaltningsberättelsen för Koncernen och Bolaget ger en rättvisande översikt över utvecklingen av Koncernens och Bolagets verksamhet, ställning och resultat samt beskriver väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer som Bolaget och de företag som ingår i Koncernen står inför.

4 februari 2016

Björn Wahlroos
Ordförande

Marie Ehrling
Vice ordförande

Kari Ahola
Styrelseledamot¹

Tom Knutzen
Styrelseledamot

Robin Lawther
Styrelseledamot

Toni H. Madsen
Styrelseledamot¹

Lars G Nordström
Styrelseledamot

Hans Christian Riise
Styrelseledamot¹

Sarah Russell
Styrelseledamot

Silvija Seres
Styrelseledamot

Kari Stadigh
Styrelseledamot

Birger Steen
Styrelseledamot

Casper von Koskull
Verkställande direktör och koncernchef

Vår revisionsberättelse har avgivits den 12 februari 2016

Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB

Peter Clemedtson
Auktoriserad revisor
Huvudansvarig

Catarina Ericsson
Auktoriserad revisor

1) Arbetstagarrepresentant.

Revisionsberättelse

Till årsstämman i Nordea Bank AB (publ),
org. nr 516406-0120

Rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen

Vi har utfört en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för Nordea Bank AB (publ) för år 2015. Bolagets årsredovisning och koncernredovisning ingår i den tryckta versionen av detta dokument på sidorna 26–210.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar för årsredovisningen och koncernredovisningen

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att upprätta en årsredovisning som ger en rättvisande bild enligt lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag och en koncernredovisning som ger en rättvisande bild enligt International Financial Reporting Standards, såsom de antagits av EU, och lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag och för den interna kontroll som styrelsen och verkställande direktören bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Revisorns ansvar

Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen och koncernredovisningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige. Dessa standarder kräver att vi följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att årsredovisningen och koncernredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information i årsredovisningen och koncernredovisningen. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen och koncernredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna kontrollen som är relevanta för hur bolaget upprättar årsredovisningen och koncernredovisningen för att ge en rättvisande bild i syfte att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i bolagets interna kontroll. En revision innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Uttalanden

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderbolagets finansiella ställning per den 31 december 2015 och av dess finansiella resultat och kassaflöden för året enligt lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag. Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av koncernens finansiella ställning per den 31 december 2015 och av dess finansiella resultat och kassaflöden för året enligt International Financial Reporting Standards, såsom de antagits av EU, och lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag. En bolagsstyrningsrapport har upprättats. Förvaltningsberättelsen och bolagsstyrningsrapporten är förenliga med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att årsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och koncernen.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen har vi även utfört en revision av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Nordea Bank AB (publ) för år 2015.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust, och det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för förvaltningen enligt aktiebolagslagen och lagen om bank- och finansieringsrörelse.

Revisorns ansvar

Vårt ansvar är att med rimlig säkerhet uttala oss om förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust och om förvaltningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige.

Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat styrelsens motiverade yttrande samt ett urval av underlagen för detta för att kunna bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Som underlag för vårt uttalande om ansvarsfrihet har vi utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i bolaget för att kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören är ersättningskyldig

mot bolaget. Vi har även granskat om någon styrelseledamot eller verkställande direktören på annat sätt har handlat i strid med aktiebolagslagen, lagen om bank- och finansieringsrörelse, lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag eller bolagsordningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Uttalanden

Vi tillstyrker att årsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Stockholm, 12 februari 2016

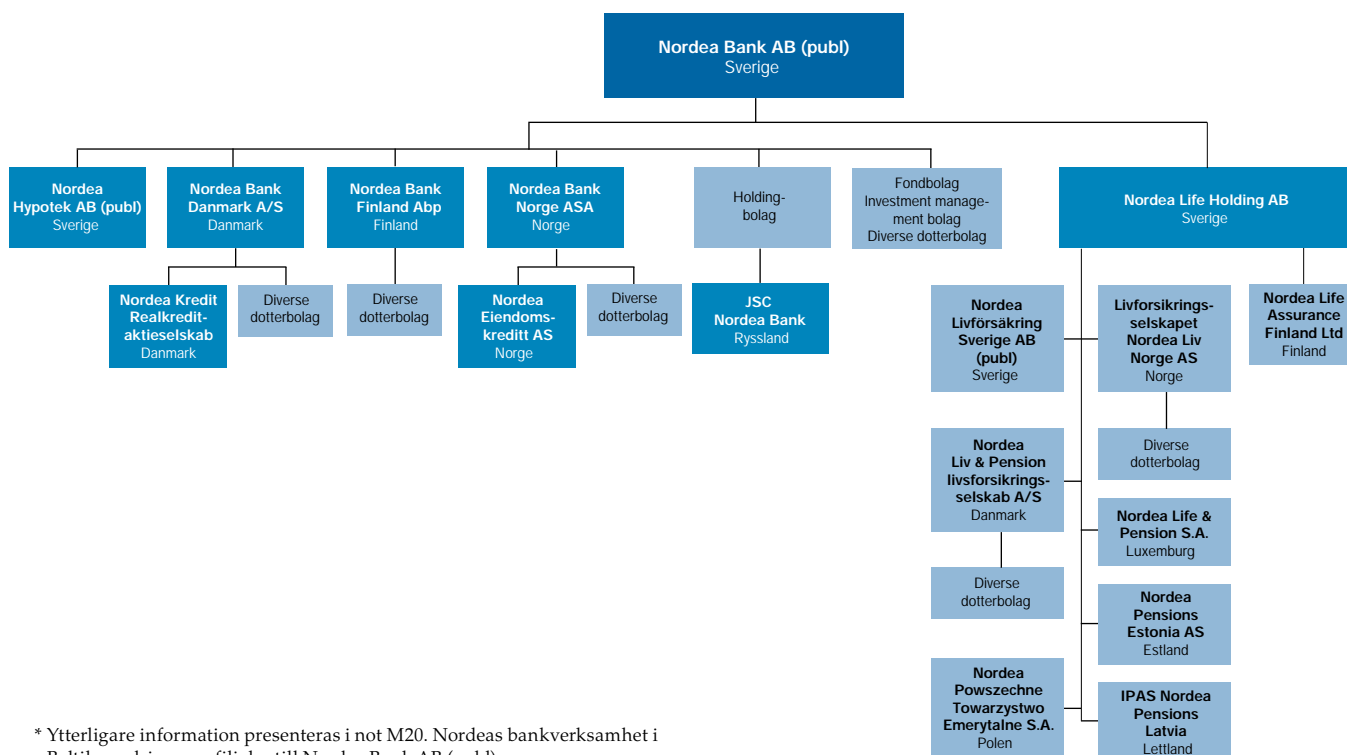
Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB

Peter Clemedtson
Auktoriserad revisor
Huvudansvarig

Catarina Ericsson
Auktoriserad revisor

Koncernstruktur

Huvudsaklig koncernstruktur*, 31 december 2015

* Ytterligare information presenteras i not M20. Nordeas bankverksamhet i Baltikum drivs som filialer till Nordea Bank AB (publ).

Styrelse

Björn Wahlroos

Marie Ehrling

Tom Knutzen

Robin Lawther

Lars G Nordström

Sarah Russell

Silviya Seres

Kari Stadigh

Björn Wahlroos, Ordförande

Ekonomie doktor, 1979. Styrelseledamot sedan 2008 och ordförande sedan 2011. Född 1952. *Medborgarskap:* finländare. Styrelseordförande i Sampo Abp och UPM-Kymmene Oyj.

Andra uppdrag: Styrelseordförande i Hanken (Svenska handelshögskolan). Styrelseledamot i ett flertal stiftelser, bl a Näringslivets Delegation EVA/ETLA och Mannerheim-stiftelsen.

Tidigare befattningar:

2001–2009 Verkställande direktör och koncernchef i Sampo Abp
2005–2007 Ordförande i Sampo Bank Abp
1998–2000 Ordförande och verkställande direktör i Mandatum Bank Abp
1992–1997 Verkställande direktör i Mandatum & Co Ab
1985–1992 Flertal befattningar inom Föreningsbanken i Finland, bl a vice verkställande direktör och direktionsmedlem 1989–1992
1974–1985 Flertal akademiska befattningar, bland annat professor i nationalekonomi vid Hanken (Svenska handelshögskolan) och biträdande professor vid Brown University och Kellogg Graduate School of Management, Northwestern University

Aktieinnehav i Nordea: 100 000¹

Marie Ehrling, Vice ordförande

Civilekonom. Styrelseledamot sedan 2007 och vice ordförande sedan 2011. Född 1955. *Medborgarskap:* svenska. Styrelseordförande i TeliaSonera AB (publ). Styrelseledamot i Securitas AB och Axel Johnson AB.

Andra uppdrag: Styrelseledamot i Centre for Advanced Studies of Leadership vid Handelshögskolan i Stockholm och i Handelshögskolans Advisory Board. Ledamot i Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA).

Tidigare befattningar:

2003–2006 Verkställande direktör i TeliaSonera Sverige AB
1982–2002 Vice koncernchef i SAS, chef för SAS Airline och andra ledande befattningar inom SAS
1980–1982 Informationssekreterare vid Finansdepartementet
1979–1980 Informationssekreterare vid Utbildningsdepartementet
1977–1979 Finansanalytiker vid Fjärde AP-fonden

Aktieinnehav i Nordea: 3 075¹

Tom Knutzen

Civilekonom. Styrelseledamot sedan 2007. Född 1962. *Medborgarskap:* dansk. Verkställande direktör i Jungbunzlauer Suisse AG och styrelseordförande i flera koncernföretag.

Styrelseledamot i FLSmidth & Co A/S.

Tidigare befattningar:

2006–2011 Verkställande direktör i Danisco A/S
2000–2006 Verkställande direktör i NKT Holding A/S
1996–2000 Finansdirektör i NKT Holding A/S
1988–1996 Flertal befattningar inom Niro A/S
1985–1988 Flertal befattningar inom Fællesbanken

Aktieinnehav i Nordea: 47 750¹

Robin Lawther

Bachelor Honours (ekonomi), magisterexamen (redovisning och finansiering). Styrelseledamot sedan 2014. Född 1961. *Medborgarskap:* amerikanska och brittiska.

Styrelseledamot i UK Government's Shareholder Executive.

Tidigare befattningar:

1985–2012 Flertal befattningar inom J.P. Morgan
2011–2012 Chef, Wealth Management for Southeast, USA
2007–2011 Chef, Nordic Investment Bank, UK
2005–2007 Chef, Mergers & Acquisitions Execution, European Financial Institutions, UK
2003–2005 Chef, Commercial Banking Group, UK
1994–2005 Managing Director, Financial Institutions Investment Banking, UK
1990–1994 Vice President, Mergers & Acquisitions, UK
1985–1990 International Capital Markets, USA

Aktieinnehav i Nordea: 50 000¹

Lars G Nordström

Juridikstudier vid Uppsala universitet. Styrelseledamot sedan 2003. Född 1943. *Medborgarskap:* svensk. Styrelseordförande i Vattenfall AB. Styrelseledamot i Viking Line Abp.

Andra uppdrag: Styrelseordförande i Finsk-Svenska Handelskammaren. Styrelseledamot i Svensk-Amerikanska Handelskammaren och Studieförbundet Näringsliv och Samhälle (SNS). Ledamot i Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA). Finsk honorärkonsul i Sverige.

Tidigare befattningar:

2008–2011 Verkställande direktör och koncernchef för Posten Norden AB
2006–2010 Styrelseledamot i TeliaSonera AB
2005–2009 Styrelseordförande i Kungliga Operan
2002–2007 Verkställande direktör och koncernchef för Nordea Bank AB
1993–2002 Flertal chefsbefattningar inom Nordeakoncernen
1970–1993 Flertal befattningar inom Skandinaviska Enskilda Banken (vice verkställande direktör från 1989)

Aktieinnehav i Nordea: 23 250¹

Sarah Russell

Magisterexamen i tillämpad ekonomi och finans. Styrelseledamot sedan 2010. Född 1962. *Medborgarskap:* australiska. Verkställande direktör i Aegon Asset Management Holdings NV och styrelseledamot i flera koncernföretag. Vice ordförande i supervisory board i La Banque Postale Asset Management SA. *Andra uppdrag:* Medlem i supervisory board i Nederländse Investeringsinställing NV.

Tidigare befattningar:

1994–2008 Flertal ledande befattningar inom ABN AMRO, bland annat vice verkställande direktör och verkställande direktör i ABN AMRO Asset Management 2006–2008
1981–1994 Flertal chefsbefattningar och andra befattningar inom Financial Markets i Toronto Dominion Australia Ltd

Aktieinnehav i Nordea: 0¹

Birger Steen

Kari Ahola

Toni H. Madsen

Lars Oddestad

Hans Christian Riise

Silvija Seres

MBA, fil.dr (matematik) och magisterexamen (datateknik). Styrelseledamot sedan 2015. Född 1970. *Medborgarskap:* norska. Styrelseledamot i Enoro AS, Academedia AB och Synchron AB. *Andra uppdrag:* Styrelseledamot i Oslo Business Region AS, Simula Research Laboratory AS, Transparency International Norge, Seema AS och Kavlifondet. Ordförande i Polyteknisk Forening. Medlem av bedriftsforsamlingen och nomineringskommittén i Telenor ASA.

Tidigare befattningar:

2011–2015 Verkställande direktör i TechnoRocks AS
2008–2011 Director of Business Management, Microsoft Development Center, Norge
2004–2008 Vice President for Services Strategic Development, Product Marketing och Strategic Development i Fast Search & Transfer ASA
1997–2003 Prize Fellow, handledare och föreläsare vid University of Oxford, Storbritannien
2003 Gästforskare vid Chinese Academy of Sciences i Beijing, Kina
2002 Biträdande professor och programansvarig vid Dar Al Hekma University i Jeddah, Saudiarabien
1999 Gästforskare vid DEC/Compaq Systems Research Center i Palo Alto, USA
1996–1997 Forskare vid Norsk Regnesentral
1994–1996 IT-utvecklare i Skrivervik Data

Aktieinnehav i Nordea: 0¹

Kari Stadigh

Diplomingenjör och civilekonom. Styrelseledamot sedan 2010. Född 1955. *Medborgarskap:* finländare. Verkställande direktör och koncernchef i Sampo Abp. Styrelseordförande i If Skadeförsäkring Holding AB (publ) och Mandatum Livförsäkringsaktiebolag. Styrelseledamot i Nokia Corporation och Waypoint Group Holding Ltd. *Andra uppdrag:* Styrelseledamot i Finansbranschens Centralförbund (Finland) och Niilo Helanders stiftelse.

Tidigare befattningar:

2001–2009 Vice verkställande direktör i Sampo Abp
1999–2000 Verkställande direktör i Sampo Livförsäkringsaktiebolag
1996–1998 Verkställande direktör i Nova Livförsäkringsaktiebolag
1991–1996 Verkställande direktör i Jaakko Pöyry-koncernen
1985–1991 Verkställande direktör i JP Finance Oy

Aktieinnehav i Nordea: 100 000¹

Birger Steen

Civilingenjör (datavetenskap) och MBA. Styrelseledamot sedan 2015. Född 1966. *Medborgarskap:* norrman. Verkställande direktör i Parallels Holdings Ltd. Styrelseledamot i Schibsted ASA. *Andra uppdrag:* Medlem av Board of Trustees för Nordic Heritage Museum i Seattle.

Tidigare befattningar:

2009–2010 Vice President för Worldwide SMB & Distribution i Microsoft Corporation
2004–2009 General Manager för Microsoft Russia
2002–2004 General Manager för Microsoft Norge
2000–2002 Verkställande direktör för Scandinavia Online AS
1996–1999 Vice President för Business Development i Schibsted ASA
1993–1996 Konsult i McKinsey & Company
1992–1993 Oljehandlare och verkställande direktör för Norwegian Oil Trading AS

Aktieinnehav i Nordea: 0¹

Arbetsgärrrepresentanter

Kari Ahola

Styrelseledamot sedan 2006. Född 1960.

Aktieinnehav i Nordea: 0¹

Toni H. Madsen

Styrelseledamot sedan 2013. Född 1959.

Aktieinnehav i Nordea: 3 299¹

Lars Oddestad

Styrelseledamot sedan 2009. Född 1950.

Aktieinnehav i Nordea: 0¹

Hans Christian Riise

Styrelseledamot sedan 2013. Född 1961.

Aktieinnehav i Nordea: 0¹

1) Aktieinnehav, per den 31 december 2015, omfattar även familjemedlemmars och närstående bolags eventuella innehav.

Koncernledning

Koncernledningen, från vänster till höger: Torsten Hagen Jørgensen, Lennart Jacobsen, Erik Ekman, Eva-Lotta Rosenqvist, Casper von Koskull, Mads G. Jakobsen, Ari Kaperi, Gunn Wærsted och Snorre Storset.

Casper von Koskull

Verkställande direktör och koncernchef sedan 2015.

Född 1960.

Medlem i koncernledningen sedan 2010.

Aktieinnehav i Nordea: 221 065¹

Tidigare befattningar:

- 2010–2015 Chef för Wholesale Banking, Nordea Bank AB
- 1998–2010 Verkställande direktör och partner på Goldman Sachs International i London, chef för Nordic Investment Banking.
- 1994–1998 Verkställande direktör, Nordic Investment Banking, UBS, London.
- 1992–1994 Chef för Derivatives Marketing and Structuring för tyska företagskunder, Citibank, Frankfurt.
- 1990–1992 Vice President Leverage Finance, Citibank, New York.
- 1987–1990 Vice President Nordic Coverage Citicorp Investment Bank, Ltd, London.
- 1984–1987 Account Manager, Citibank, Helsingfors.

Torsten Hagen Jørgensen

Group COO och ställföreträdande koncernchef sedan 2015.

Född 1965.

Medlem i koncernledningen sedan 2011.

Aktieinnehav i Nordea: 95 907¹

Erik Ekman

Executive Vice President, chef för Wholesale Banking.

Född 1969.

Medlem i koncernledningen sedan 2015.

Aktieinnehav i Nordea: 0¹

Heikki Ilkka

Group Chief Financial Officer, chef för Group Finance and Business Control.

Född 1970.

Medlem i koncernledningen sedan 2016.

Aktieinnehav i Nordea: 0¹

Lennart Jacobsen²

Executive Vice President, chef för Retail Banking.

Född 1966.

Medlem i koncernledningen sedan 2013.

Aktieinnehav i Nordea: 9 000¹

Mads G. Jakobsen²

Executive Vice President, vice chef för Retail Banking.

Född 1966.

Medlem i koncernledningen sedan 2014.

Aktieinnehav i Nordea: 38 895¹

Ari Kaperi²

Chief Risk Officer, chef för Group Risk Management.

Född 1960.

Medlem i koncernledningen sedan 2008.

Aktieinnehav i Nordea: 95 932¹

Eva-Lotta Rosenqvist

Avgående Group Compliance Officer och chef för Group Compliance.

Född 1962.

Medlem i koncernledningen sedan 2015.

Aktieinnehav i Nordea: 26 360¹

Snorre Storset²

Executive Vice President, vice chef för Wealth Management och chef

Wealth Management från 1 februari 2016.

Chef för Private Banking.

Född 1972.

Medlem i koncernledningen sedan 2015.

Aktieinnehav i Nordea: 12 300¹

Gunn Wærsted²

Executive Vice President, chef för Wealth Management fram till

1 februari 2016.

Född 1955.

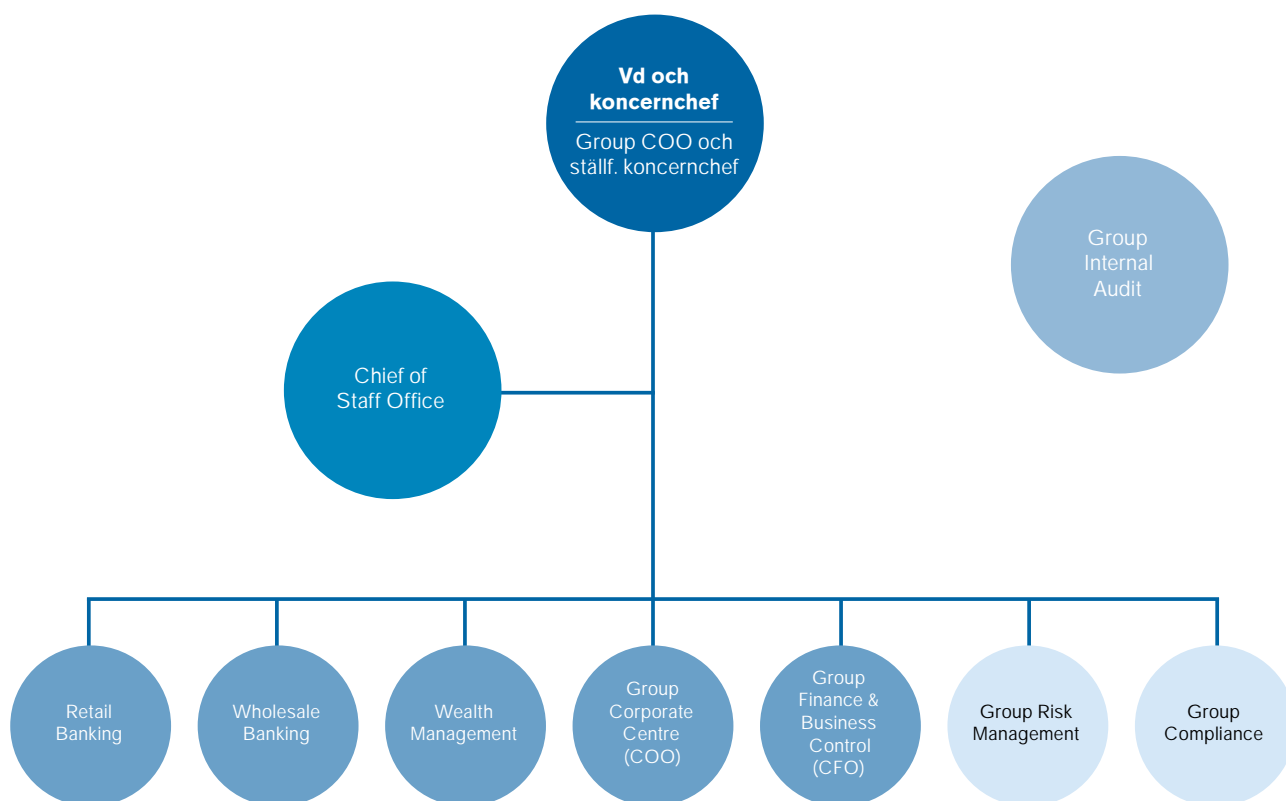
Medlem i koncernledningen sedan 2007.

Aktieinnehav i Nordea: 128 363¹

1) Aktieinnehav, per den 31 december 2015, omfattar även familjemedlemmars och närstående bolags eventuella innehav.
2) Landschef.

Nordeas organisation

Från januari 2016

Årsstämma den 17 mars 2016

Nordeas årsstämma 2016 hålls torsdagen den 17 mars kl. 13.00 svensk tid i Stockholm City Conference Centre, Folkets Hus, Barnhusgatan 12–14, Stockholm.

Anmälan om deltagande etc

Aktieägare som önskar delta i årsstämman ska vara införd i den av Euroclear Sweden AB i Sverige förda aktieboken den 11 mars 2016, och anmäla sig till Nordea. Aktieägare som har sina aktier förvaltarregistrerade måste därför tillfälligt låta omregistrera aktierna i eget namn hos Euroclear Sweden AB för att ha rätt att delta i årsstämman. Detta gäller bland annat för innehavare av FDR-aktiedepåbevis i Finland och innehavare av aktier registrerade i VP Securities i Danmark. Sådan omregistrering ska vara verkställd hos Euroclear Sweden AB i Sverige den 11 mars 2016. Detta innebär att aktieägaren i god tid före denna dag måste underrätta förvaltaren om detta.

Aktieägare registrerade i Euroclear Sweden AB i Sverige

Anmälan till årsstämman ska göras till Nordea Bank AB (publ) senast den 11 mars 2016, helst före kl. 13.00 svensk tid, på adress: Nordea Bank AB (publ), c/o Euroclear Sweden AB, Box 191, SE-101 23 Stockholm, Sverige, eller per telefon +46 8 402 90 64, eller på Nordeas webbplats, nordea.com.

Innehavare av FDR-aktiedepåbevis i Finland

Anmälan till årsstämman och omregistrering av aktier till Euroclear Sweden AB ska göras senast den 10 mars 2016 kl. 12.00 finsk tid, på adress Nordea Bank AB (publ), c/o Euroclear Sweden AB, Box 191, SE-101 23 Stockholm, Sverige, eller per telefon +46 8 402 90 64, eller på Nordeas webbplats, nordea.com.

Aktieägare registrerade i VP Securities i Danmark

Anmälan till årsstämman och omregistrering av aktier till Euroclear Sweden AB ska göras senast den 10 mars 2016 kl. 12.00 dansk tid, på adress Nordea Bank AB (publ), c/o Euroclear Sweden AB, Box 191, SE-101 23 Stockholm, Sverige, eller per telefon +46 8 402 90 64, eller på Nordeas webbplats, nordea.com.

Finansiell kalender

Finansiell kalender 2016

Årsstämma	17 mars
Första dag för handel exklusive utdelning	18 mars
Avstämningsdag	21 mars
Utbetalning av utdelning	30 mars
Delårsredogörelse, första kvartalet	27 april
Delårsrapport, andra kvartalet	20 juli
Delårsredogörelse, tredje kvartalet	26 oktober

Kontakter

Torsten Hagen Jørgensen, Group COO och ställföreträdande koncernchef
Tel: +46 8 614 78 00

Investor Relations
Rodney Alfvén, chef för Investor Relations
Andreas Larsson
Emma Nilsson
Ylva Andersson
Carolina Brikho

105 71 Stockholm, Sverige
Tel: +46 10 156 2962

Webbplats

Alla rapporter och pressmeddelanden finns tillgängliga på internet, på adress nordea.com. Finansiella rapporter från Nordeakoncernen kan beställas på nätet och från Investor Relations.

Årsredovisningarna för Nordea Bank Danmark A/S, Nordea Bank Norge ASA och Nordea Bank Finland Abp kan hämtas på nordea.com.

Nordeas rapport om kapitaltäckning och riskhantering, i enlighet med upplysningskraven i Pelare III och EU:s kapitaltäckningsförordning, finns på nordea.com.

Årsredovisning 2015

Denna årsredovisning omfattar Nordea Bank AB (publ) och avser verksamheten i Nordeakoncernen, vars koncernstruktur presenteras på sidan 213.

I årsredovisningen presenteras Nordeakoncernens resultaträkningar och andra finansiella data uttryckta i euro.

